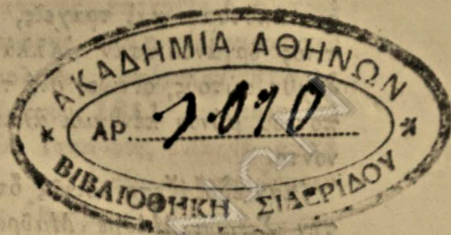
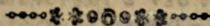

Κ Ο Σ Τ Α Λ Ο Ι Ν Δ Ο Σ .

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.

Ο ΜΟΥΣΙΚΟΣ ΤΗΣ ΣΙΕΡΡΑ ΜΑΔΡΕ.

Όταν περί την δύσιν του ήλιου επερχόμενον μικρόν κατά μικρόν τὸ σκότος τῆς νυκτός σκεπάξῃ τὰς εἰκόνας αἱ ὁποῖαι κρέμονται εἰς τοὺς μελανωποὺς τοίχους ἀρχαίας τιμαριωτῶν οἰκίας, παριστάνουσαι ἥρωας παρελθόντων χρόνων, δὲν θὰ ἤσθαι νόμιστα μεγίστην ἠδονὴν ἐάν ἐβλέπομεν συγχρόνως καὶ τὰς σκιάς τῶν ὀπαδῶν αὐτῶν, οἵτινες, εἰ καὶ ὑποδεέστεροι, οὐχ ἤττον ὅμως συνέπραξαν καὶ συνετέλεσαν εἰς τὴν δόξαν ἐκείνων; Τὴν ἱστορίαν θὰ διελεύκαλον οὕτω αἱ λεπτομέρειαι τῶν χρονικῶν, καὶ θὰ καθίστανον τερπνοτέραν.

Τοιαύτην τινὰ παράστασιν ἐπιθυμῶν καὶ ἐγὼ κατὰ τὴν ἐξιστόρησιν τῶν τῆς Μεξικῆς, ἔτρεχον ἀκάματος κατόπιν πληροφοριῶν καὶ εἰδήσεων. Εἶπον ἄλλοτε ἐν τῇ Ἐπιθεωρήσει τῶν Δύο Κόσμων πῶς ἀπήντησα εἰς τὰς πεδιάδας τῆς Καλδερῆνης τὸν λοχαγὸν δὸν Ῥουπέρτον Καστάνον, καὶ ἐπανέλαβον τὰ συμβάντα κατὰ τὴν αἰμακτηρὰν ἐκείνην ἡμέραν τοῦ ὑπὲρ τῆς Μεξικανῆς ἀνεξαρτησίας πολέμου, τὰ ὁποῖα μοὶ διηγήθη ἐπ' αὐτοῦ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ὅπου εἶχεν ἀγωνισθῆ ὁ ἀρχαῖος ἐκεῖνος πολεμιστὴς ὀλόκληρον ἡμέραν. Χάρις εἰς τὰς ἀναμνήσεις αὐτοῦ ἡ ἱστορία ἀποβλαύσῃ τὸν αὐστηρὸν χαρακτῆρα περιεβλήθη τὸ θέλημα τῆς παραδόσεως, μηδὲν ἄλλοιωθέντος τοῦ ἱστορικοῦ ὀρίζοντος, ἀλλὰ μάλιστα καὶ πλατυθέντος· διότι ἡ διὰ ζώτης παράστασις ἔθετε πλησίον τῶν πρώτων προσώπων καὶ ἄλλα σύγχρονα, φαιδρύνοντα καὶ πληροῦντα τὰ κενὰ τῆς εἰκόνας.

Ἡ διήγησις τῆς ἡμετέρας ὁδοιπορίας, ἀρχομένη ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν κατελύσαμεν εἰς τὴν Βέντα Σιέρρα Μαδρε, μεταξὺ τῶν πόλεων Τεπικ καὶ Γουαδαλαγιάρ, θέλει δεῖξει κατὰ πόσον ἐπέτυχον αἱ ἔρευναί μου.

Ὁ λοχαγὸς δὸν Ῥουπέρτος ἐκοιμᾶτο ἐτι ὕπνον βαθύτατον εἰς τινὰ τῶν γωνιῶν τοῦ δωματίου ὅπου κατελύομεν καὶ οἱ δύο, ὅτε ἐσηκώθη πολλὰ πρῶτῃ. Μεταβαλὼν δὲ ἀθορόβως τὸ στρῶμά μου εἰς μνηδύαν, ὅπως τὸν εἶχον μεταβάλλει καὶ τὴν παρελθούσαν εἰς στρῶμα, ἐξῆλθον χωρὶς νὰ ἐξυπνίσω τὸν σύντροφόν μου.

Ἐπειδὴ δὲ ὄλοι, καὶ ὁδοιπόροι καὶ οἰκοδεσπόται καὶ ἡμιονηγοὶ καὶ ὑπηρεταὶ ἐκοιμῶντο τὴν ὥραν ἐκείνην, ἐπεκράτει πανταχοῦ σιωπὴ καταπληκτικὴ, ἐν μέσῳ τῆς ἀληθῆς καταπληκτικῆς τοποθεσίας τῆς Σιέρρα Μαδρε.

Διερχόμενος τὸ ὄροπέδιον ἐπὶ τοῦ ὁποίου κεῖται ἡ Βέντα, ἐβλεπον τὴν σελήνην φωτίζουσαν ὡς ὀμίχλη φαεινὴ τὰ βῆθη τῆς βαρὰθρόδου κοιλάδος, τὴν ὁποῖαν σχηματίζουσι δύο παράλληλοι σειραὶ γιγαντείων ὄρέων. Ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἐνὸς τούτων εὐρισκόμην τὴν ὥραν ἐκείνην.

Μόλις τῇ βοήθειά τοῦ ὄχρου φωτός διεκρίνον ὀλίγας καλύβας διεσκορπισμένας ὑπὸ μεγάλα δένδρα, τὰ ὁποῖα ὡς θάμνοι ἐφαίνοντο ἀπὸ τοῦ ὕψους. Ἐξ ἐναντίας, ἐκ τῶν ὑψηλοτέρων κορυφῶν τῆς Σιέρρας τῶν μὲν ὀξέων τῶν δὲ στρογγύλων, αἱ λάμψεις τῆς σελήνης ἀντανεκλῶντο ὡς ἀκτῖνες λόγγης σιδηρᾶς ἢ περικεφαλαίας ἐκ στιλπνοῦ χάλυβος, καὶ ἐφώτιζον ἐπ' ἄπειρον τὴν γῆν, ἐπὶ τῆς ὁποίας αἱ διακλαδώσεις τῶν ὄρέων (διότι ὄρη κατακαλύπτουσιν ὀλόκληρον τὴν Μεξικὴν), ἐφαίνοντο ὅμοιαι πρὸς κισσὸν περιπεπλεγμένον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μόνη δὲ ἠγρύπνει περὶ ἐμὲ ἡ ἀεννάως ἀγρυπνος ἠχώ τῶν ὄρέων, μετὰ τῆς ὁποίας συνηρμόζετο καὶ τῶν βρυμάτων καὶ τῶν καταρρακτῶν ἡ βοή. Ἀλλὰ καὶ ἀνέμων πνοαί, ὁμοιάζουσαι ἤχον ὄργανου ἀδιακόπως κινουμένου, καταβαίνουσαι ἀπὸ τῶν ὑψηλοτάτων

κρημνῶν πρὸς τὰ βαθύτατα βάρηρα, ἐφαίνοντο συνιστῶσαι μυστηριώδη καὶ ἀδιάκοπον διάλογον.

Ἐνῶ δὲ ἠκροαζόμενη προσεκτικὸς τοὺς ἤχους τούτους τῶν κοιλάδων καὶ τῶν ὀρέων, μοὶ ἐφάνη ὅτι ἐγίνοντο μᾶλλον εὐδιάκριτοι, καὶ ὅτι καὶ φωναὶ ἀνθρώπων, ὡς βαθεῖς τόνοι θηρευτικῆς σάλπιγγος, συνήχουν ἀνερχόμενοι ἀπὸ τῶν ἀβύσσων μέχρι τῆς κορυφῆς τῆς Σιέρρας. Ἄλλ' ἐνόμισα ὅτι ἦτο μᾶλλον φαντασία, διότι εἰ καὶ ἀπώτατοι, ἤκούοντο ὁμοῦ τῶν ἀπότομοι καὶ τραχεῖς, ὥστε δὲν ἐνόουν ὁποῖου τινὸς ὄργανου ἦσαν. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον σιωπῇ διετάχθη αὐτοῖς, οἵτινες διὰ τε τὴν ὥραν καὶ τὸν τόπον οὐ μόνον πένθιμοι ἀλλὰ καὶ ὑπερφυσεῖς ἐφαίνοντο.

Ἐὰν ἐδοξάζετο κοινῶς ὅτι ἐπεριπλανᾶτο καὶ εἰς τὴν Σιέρρα Μάδρε Μαῦρος τις Κυρηγός, θὰ ἐνόμιζον ὅτι ἦσαν ἐκεῖνοι τόνοι τῆς σάλπιγγος του. Ἄλλ' ἰδοὺ μετὰ μικρὸν ἠκούσθη καὶ δεῦτερον ἡ αὐτὴ ἀλλόκοτος μελωδία, πλησιέστερόν μου μάλιστα. Τίς ὁμοῦ ὁ σαλπίζων ἠγνόνουν, διότι δὲν ἐφαίνετο, ἐκτὸς μόνον ἂν ἦτο νέος τις ἤχος τῶν βουνῶν ἀγνωστος εἰς ἐμέ.

Προχωρήσας ἐν τοσούτῳ μέχρι τῆς τελευταίας ἀκρας τοῦ ὄροπεδίου, ἐκεῖ ὅπου ὁ λοχαγὸς Καστάνος, ὡς μοὶ διηγήθη τὴν προτερσίαν, ἐμονομάχησε πρὸς τὸν συνταγματάρχην Γαρδοῦνον, εἶδον εἰς τὰ βάθη τοῦ βράθρου μόνην τὴν σελήνην ἐπαργυροῦσαν τὰς ἀποκρήμνους πλευράς του· καὶ ὁμοῦ ἐκείθεν ἀνέβησαν οἱ βροντώδεις καὶ μελαγχολικοὶ ἐκεῖνοι τόνοι. Μετὰ πολλὴν δὲ ἔρευναν ἀνεκάλυψα τέλος πάντων ἀνθρωπίνην σκιάν κινουμένην μεταξὺ τοῦ πελάγους τῶν λευκῶν λάμψεων, ἣτις ἐκρύβη μετὰ μικρὸν ὑπὸ βράχον, ἀναπέμφασα συγχρόνως μέχρις ἐμοῦ τὴν αὐτὴν θλιβερὰν μελωδίαν.

Ἐλπίζων νὰ ἴδω ἐκ νέου τὴν σκιάν ἐστάθην ἐκεῖ μετὰ τέταρτον ὁμοῦ τῆς ὥρας, ὁ νυκτερινὸς μουσικός, ἀναθὰς διὰ στενωποῦ ἐλισσομένης περὶ τὸν κρημνόν, ἐφάνη αἴφνης πλησίον μου εἰς θέσιν σκοτεινὴν ἀντίθετον ἐκείνης εἰς ἣν εἶχον προσηλωμένα τὰ βλέμματά μου. Ἐσυμπέρανα δὲ ἀμέσως ἀπὸ τοῦ ἐνδύματός του ὅτι εἶναι Ἰνδός, ἂν καὶ τὸ ἀνάστημα καὶ αὐτὸ ἔτι τὸ ἐνδυμὰ του καθίστανον τὸ ἦθός του ὅλως διάφορον τοῦ τῶν Ἰνδῶν τοὺς ὁποίους εἶχον ἰδεῖ ἕως τότε. Καὶ ἡ φυσιογνωμία, καὶ τὸ ἡγεμονικόν, καὶ τὰ ἀθλητικὰ μέλη, καὶ τὸ ἀλλόκοτον ἐνδυμὰ του ἐδείκνυον ἄνδρα μὴ ἔχοντα τὸν ἐκφυλον χαρακτῆρα τῶν ἀρχαίων δεσποτῶν τῆς Μεξικῆς. Διὰ τοῦτο ἠπόρουν εἰς ποῖαν ἄρα Ἰνδικὴν φυλὴν ἀνήκεν. Ἐπειδὴ δὲ ἐστάθη ὀλίγον ἵνα ἀναπνεύσῃ μετὰ τὴν κοπῶδη ἀνάβασιν, παρετήρησα ὅτι ἐκρέματο ἀπὸ τοῦ ὤμου του τὸ ὄργανον οὐ τινος ἤκουσα τοὺς ἤχους· ἦτο δὲ θαλασσία κόγχη, μακρὰ, λεπτὴ καὶ ἐπίκυρτος, τῆς ὁποίας ὁ μάργαρος ἠστραπτειν ἐπὶ τοῦ στήθους του.

Τὸ κατ' ἐμέ, ἀγνοῶ διὰ τί, τὸν εἶχον ζωγραφῆσαι ἄλλως πῶς εἰς τὴν φαντασίαν μου· ὅθεν ὅτε ἐφάνη ἐμεινα ἀπορῶν. Καὶ ὁμοῦ δὲν ἠθέλησα νὰ τὸν ἀφήσω νὰ διαβῇ χωρὶς νὰ τὸν ὀμιλήσω.

— Καλὸς καιρὸς, κύριε.

— Καὶ μάλιστα, ἀπεκρίθη, δι' ἀνθρώπον τοῦ ὁποίου τὰ γόνατα ἀδυνατίσεν ἡ ἡλικία.

Κατ' ἀρχὰς εἶχον νομίσει ὅτι ἐκυματίζετο μαῦρη κόμη ἐπὶ τῶν ὤμων του· παρατηρήτας δὲ ἐκ νέου ἐπέισθην ὅτι δὲν εἶχον ἀπατηθῆ· τὸ χρῶμά της, ὡς τὸ χρῶμα πάσης κόμης μελαίνης οἷα ἡ ἔβενος, ἐφαίνετο κυανωπόν· οἱ μαυρωποὶ χαρακτῆρές του ἦσανγωνιώδεις, καὶ τὸ δέρμα τοῦ προσώπου του συγκεκολλημένον εἰς αὐτὰ τὰ ὀστά· δὲν εἶχεν ὁμοῦ καὶ τὰς ρυτίδας τοῦ γήρατος. Ὁ Ἰνδὸς θὰ παρετήρησεν ἀφεύκτως τὴν ἀπορίαν μου, διότι ἐπρόσθεσεν ἐνῶ τὸν παρετήρουν·

— Εὐρίσκονται κόρακες οἱ ὁποῖοι εἶδαν ἑκατὸν καλοκαίρια, καὶ ὁμοῦ κανὲν πτερόν των δὲν ἄσπρισε.

— Καὶ ποῖαν ἡλικίαν ἔχεις; ἠρώτησα.

— Δὲν ἤξεύρω, Κ. ἱππότα· ἠθέλησα ἀφοῦ ἐφθασα νὰ διακρίνω τὸ καλοκαίριον ἀπὸ τὸν χειμῶνα, νὰ μετρήσω πόσους εἶδα ἀπὸ τὸν ἕνα καὶ πόσα ἀπὸ τὸ ἄλλο· ἀλλ' ἐμπερδεύθηκα οἱ λογαριασμοί μου. Ἀφοῦ ἐπάτησα εἰς τοὺς πενήντα... διὰ λόγους ἀνωτέρους... παρημέλησα, καὶ ἐκτοτε δὲν φροντίζω πλέον. Τί με μέλει ἂν περνοῦν οἱ χρόνοι; Ὅταν ἐγεννήθην ἕνας κόραξ ἐκάθησεν εἰς τὴν καλύβην τοῦ πατρός μου καὶ ἐφώναξεν, ἐνῶ συγχρόνως ἕνας συγγενῆς μας ἐζωγράφιζεν εἰς τὸ ἐδάφος τῆς καλύβης σχῆμα κόρακος. Θὰ ζήσω λοιπὸν ὅσον καὶ ὁ κόραξ ἐκεῖνος. Διὰ τί λοιπὸν νὰ μετρῶ τὰ ἀναριθμητὰ;

— Φρονεῖς λοιπὸν ὅτι θὰ ζήσης ὅσον καὶ ὁ κόραξ ὁ ὁποῖος ἐκάθησεν εἰς τὴν καλύβην σας;

— Αὐτὸ πιστεύουν οἱ πρόγονοί μου Ζαποτέκαι (*), καὶ αὐτὸ πιστεύω καὶ ἐγώ, ἀπεκρίθη σοβαρῶς ὁ Ἰνδός.

Ἐπειδὴ ἦτο περιττὸν νὰ πολεμήσω τὰς προλήψεις του, ἠρώτησα ἐὰν χάριν διασκεδάσεως ἢ ἕνεκα ἄλλης τινὸς δοξασίας τῶν πατέρων του ἔφερε καὶ τὴν θαλασσίαν κόγχην. Ἄλλ' αὐτὸς ταλαντευθεὶς ἐπὶ μικρὸν ἀπεκρίθη·

— Εἶναι ἐνθύμησις τοῦ τόπου μου. Ὅταν ἀκούω τὴν ἠχὴ τῆς Σιέρρας ἐπαναλαμβάνουσαν τοὺς τόνους τῆς κόγχης μου, μὲ φαίνεται ὅτι εὐρίσκομαι πάντοτε εἰς τὰ βουνὰ τῆς Τσουαντεπέκ κυνηγῶν τίγρεις, διότι ἐπαγγέλλομαι τὸν τιγροθήραν, ἢ ὅτι ἀκούω τὸ προσκλητήριον τὸ ὁποῖον ἐπροσκάλει τοὺς βουτιχτὰς τοῦ κόλπου ὅταν ἐψάρευα μαργαριτάρια, δότι ἐκμα καὶ τὰ δύο· ἐκυνήγησα καὶ τὰς τίγρεις αἱ ὁποῖαι φυλάττουν τὰ μαργαριτάρια εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ τὰς τίγρεις τῆς ξηρᾶς αἱ ὁποῖαι κατατρώγουν τὰ ποίμνια. Ἡ ὥρα ὁμοῦ περνᾷ, Κ. ἱππότα, καὶ πρέπει νὰ εὐρεθῶ εἰς τὴν ἀσιένδα δὲ Πορτεζουέλα τὸ μεσημέριον. Ὑγιαίνετε.

Τὰ ἡμίγυμνα μέλη τοῦ Ἰνδοῦ ἐκάπνιζον ἔτι ὡς ἵππου πνευστιῶντος. Καὶ πρὶν ἢ διασκεδασθῶσιν οἱ ἄτμοι τοὺς ὁποίους ἡ δρόσος τῆς νυκτὸς

(*) Ἀρχαία Ἰνδικὴ φυλὴ ἐν Μεξικῇ.

φανεύκνου περί αὐτόν, ἐπανελάθε τὸ γυμναστικὸν βῆμα τὸ ἰδιάζον εἰς ὅλας τὰς Ἰνδικὰς φυλάς, καὶ κατέβη διὰ τῆς ἀντιπέραν στενωποῦ πρὸς τὴν ἄλλην ἄκραν τοῦ ὄροπεδίου. Μετὰ μικρὸν δὲ ἤκουσα τοὺς τραχεῖς καὶ πάλλοντας τόνους τῆς κόγχης του.

— Τί εἶναι ὁ θόρυβος αὐτός; ἀνέκραξεν ὁ λοχαγὸς δὸν Ῥουπέρος ἐξεληθὼν τοῦ δωματίου.

Ἐγὼ δὲ διηγήθην τὴν συνάντησιν καὶ τὰς προλήψεις τοῦ Ζαποτέκου.

— Δέν με φαίνεται πρᾶξιδοξον, ἀπεκρίθη ὁ Καστάνος, διότι οἱ Ἰνδοὶ τῆς Τεουαντεπέκ μόνον διὰ τὸν τύπον ἔχουν ἱερεῖς εἰς τὰ χωρία των· ὥστε οἱ ἅγιοι αὐτοὶ πατέρες τρώγουν καὶ πίνουν χωρὶς νὰ κάμουν τίποτε, διότι οἱ Ζαποτέκκι εἶναι μᾶλλον εἰδωλολάτρικη πρᾶξι χριστιανοί, καὶ ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην Ἰνδικὴν φυλὴν προσκολλημένοι εἰς τὰς προλήψεις τῶν προγόνων των. Ὅ,τι δὲ εἶπεν ὁ Ἰνδὸς εἶναι συνήθεια τοῦ τόπου των. Ὅταν μία Ἰνδὸς γεννᾶ, ὁ σύζυγός της καὶ οἱ φίλοι συνερχόμενοι εἰς τὴν καλύβην ζωγραφίζουσιν εἰς τὸ ἔδαφος σχήματα διαφόρων ζώων, καὶ ἔπειτα τὰ σβύνουν ἐν μετὰ τὸ ἄλλο· ἐκεῖνο δὲ τὸ ὅποῖον ὑπάρχει ὅταν ἔλθῃ τὸ παιδίον εἰς φῶς ὀνομάζεται ἢ *τόνα* του. Δοξάζουσιν ὅτι ἡ ζωὴ τοῦ νεογνοῦ συνεχεται μετὰ τὴν ζωὴν τοῦ ζώου τούτου, καὶ ὅτι θ' ἀποθάνῃ ὅταν ἀποθάνῃ καὶ αὐτό. Τὸ δὲ παιδίον ὅταν μεγαλώσῃ ζητεῖ τὴν *τόναν* του, τὴν περιποιεῖται, τὴν ἀγαπᾷ καὶ τὴν σέβεται ὡς εἰδωλον.

— Ὑποθέτω λοιπόν, εἶπον εἰς τὸν λοχαγόν, ὅτι οἱ Ζαποτέκκι θὰ ζωγραφίζουσιν ζῶα γνωστὰ διὰ τὴν μακροζωίαν των διαφορετικὰ . . .

Ὁ καλὸς λοχαγὸς δὲν ἀπεκρίθη, καὶ εἶχε τὸν λόγον του· μ' ἐβεβαίωσε δὲ ὅτι οἱ Ἰνδοὶ οὗτοι εἶναι ἀνδρεῖοι, ὅτι ὑποβάλλονται εὐκόλως εἰς πειθαρχίαν καὶ ὅτι εἶναι ἀξιόλογοι στρατιῶται.

Ἐν τοσοῦτῳ ἡ ἡσυχία τῆς Σιέρρας ἤρχισε νὰ ἐκλείπῃ. Οἱ καταλύοντες εἰς τὴν *Βέρταν* ὀδοιπόροι ἠτοιμάζοντο νὰ ἀναχωρήσωσι, διότι ἡ αὐγὴ ἐφάνη μειδιῶσα· οἱ Ἰνδοὶ ἐξεγειρόμενοι περιέδεον τὰς ζώνας αὐτῶν διὰ νὰ ἀναλάβωσι τὴν πορείαν· οἱ ἡμιονηγοὶ ἐξέβαλλον ἀπὸ τῶν ἵπποφορβείων τὰς ἡμιόνους, οἱ ὑπῆρέται ἐπέσαττον τοὺς χρεμετίζοντας ἵππους, οἱ κόρακες ἐπτερυγίζον κρώζοντες ἐντὸς τῆς πρωϊνῆς ὀμίχλης, καὶ ὁ ἤχος τῶν κωδῶνων τῶν φορτηγῶν κτηνῶν ἐμιγνύετο μετὰ τῶν ὑλακῶν τῶν σκύλων, οἵτινες ἀνταπεκρίνοντο ἀπὸ τῶν δύο παραλλήλων κορυφῶν τῆς Σιέρρας. Τοσοῦτῳ δὲ τερπνὴ ἦτο ἡ σκηνὴ ἐκεῖνη ὥστε θέλω ἀναπολεῖ αὐτὴν αἰωνίως. Καὶ ἐπειδὴ ἕκαστος διευθύνετο πρὸς τὸν οἰκτεῖον ὄρον, ὅλα ἐκείναι αἱ ἀμαυραὶ σκηναὶ τὰς ὁποίας ἐμελλε νὰ φωτίσῃ μετ' ὀλίγον ὁ ἥλιος, ἐσκορπίσθησαν ἐνθεν κακεῖσε, καὶ μόνος ἔμεινεν εἰς τὴν Σιέρραν ὁ βεττέρος, σαρόνων τὰ δωμάτια διὰ νέους ὀδοιπόρους.

Ἀνεχωρήσαμεν δὲ καὶ ἡμεῖς· ἀλλ' ὀμολογῶ ὅτι ἤμην περιλυπὸς· διότι αἱ μεταβάσεις ἀφ' ἐνὸς εἰς ἄλλον τόπον, καθ' ἃς καταλείποντες τὰ βέβαια τρέ-

χομεν πρὸς ἄγνωστα, μοὶ ἐφάνησαν ἀείποτε ὡς τύπος τοῦ ἀνθρωπίνου βίου. Ἐπιθυμῶν ὅμως νὰ ἀποβάλω τὰς μελαγχολικὰς ταύτας ιδέας, ἐνόμισα καλὸν νὰ ἐξυπνίσω τὰς ἀναμνήσεις τοῦ συνοδοιπόρου μου. Ἐπειδὴ δὲ, ἐκ τῶν ἐνδόξων προμάχων τῆς Μεξικανῆς ἀνεξαρτησίας ἠγνούουν τὰ περὶ τοῦ στρατηγοῦ Μορέλου, ὑπὲρ πάντα ἄλλον δοξάσαντος τὴν σημαίαν τοῦ ἀγῶνος, παρεκάλεσα τὸν λοχαγόν νὰ μὲ πληροφορήσῃ περὶ αὐτοῦ.

— Ἦτον μέγας στρατηγός, ἀπεκρίθη ὁ σύντροφός μου, ἀναβαίνων πρῶτος τὴν ἀπόκρημνον τοῦ ὄρους στενωπὸν με εὐκολίαν τὴν ὁποίαν ἐθαύμαζον. Μόνον ἐντὸς τοῦ ἔτους 1811 συνεκρότησεν εἰκοσιεῖς μάχας μετὰ τοὺς Ἰσπανούς, ἐνίκησε κατὰ κράτος εἰς τὰ εἰκοσιδύο, καὶ ἐνέτιμως ὑπεχώρησεν εἰς τὰς λοιπὰς τέσσαρας. Ἐκμε . . .

Ὁ λοχαγὸς θὰ ἐξηκολούθει ἴσως ἐπὶ πολὺ τοιαῦτα ἐξιστορῶν, ἐὰν δὲν τὸν ἀντέκοπτον εἰπὼν ὅτι γνωστὰ μοὶ ἦσαν ταῦτα.

— Τί θέλεις λοιπόν; ἠρώτησε.

— Θέλω χρονικὰ καὶ ὄχι ἱστορίαν· δηλαδὴ θέλω νὰ μάθω περὶ Μορέλου ὅ,τι ἢ δὲν λέγουσιν οἱ ἱστορικὴ ἢ ὑποδεικνύουσιν μόνον.

— Ἐνοῶ· ἄκουε λοιπόν.

Καὶ ἀναχαιτίσας τὸν ἵππον του ἵνα πλησιάσω αὐτόν, διηγήθῃ ταῦτα·

— Μετὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ Γουαναγουάτου, ὅτε ὁ στρατὸς τῶν ἐπαναστατῶν, ἀπὸ ἐξήκοντα καὶ ἐπέκεινα χιλιάδων συγκείμενος, ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Ἰδαλγου, ἐν τῇ ἀκμῇ ὄντος τότε τῆς δυνάμεώς του, ἐχύνετο ὡς ἀκατάσχετος χεῖμαρρος, ἐμέλλαμεν νὰ περάσωμεν τὴν νύκτα εἰς Βαλλαδολίδ. Ἐνῶ δὲ ὅλος ὁ στρατὸς ἠκολούθει τὸν δρόμον του, οἱ ἀρχηγοὶ καὶ οἱ ἐπιτελεῖς, ἐξ ὧν ἦτο καὶ ὁ Ἄλβινοσ καὶ ἐγὼ, ἐφιλοξενούμεθα ἀπὸ κύριόν τινα εἰς τὸ μικρὸν χωρίον Σαν-Μιγγουελ-Χάρο, τέσσαρας λεύγας μακρὰν τῆς Βαλλαδολίδ. Ἐγευόμεθα εὐθυμοῦντες, ὅπως εὐθυμεῖ τις εἰς τόπον κατακτηθέντα, εἰς αἵθουσαν εὐρυχωροτάτην. Ὁ Ἰδαλγος καὶ ὁ Ἄλβινοσ ἐκάθηντο μόνον εἰς μικρὰν τράπεζαν καὶ συνωμίλουσαν τρώγοντες. Ἐπιθυμεῖς νὰ μάθῃς τί ἔτρωγαν;

— Τὸ μαντεύω· πῆτταν καὶ φασόυλια κόκκινα μετὰ τὸ πιπέρι.

— Ἐνῶ ἔτρωγαν ἐμβῆκεν ἀνθρωπὸς τις, τὸ ἦθος ἔχων συνεσταλμένον καὶ δειλὸν ὡς νὰ ἐφοβείτο ὅτι εὐρέθη μετὰ τὸν τόσῳ πολυαριθμοῦ καὶ καλῆς ὀμπηγύρεως, καὶ ἐπλησίασε τοὺς δύο στρατηγοὺς. Ὁ ἀνθρωπὸς αὐτὸς ἦτο μεσαίου ἀναστήματος, ἀλλ' εὐρωστος· ἡ ὄψις του ἦτον ὠχρὰ καὶ μελανή, τὰ πικρὰ καὶ χονδρὰ μαλλία του ἐσκέπαζον τὸ μέτωπόν του, καὶ τὸ γένειον ἠνώνετο μετὰ τὸν μύστακά του· εἶχε τὴν μύτιν σιμὴν, τὸ ἀνώτερον χεῖλος φουσκωτὸν καὶ ὑπὸ τὰς ἠνωμένους ὀφρῦς δύο μυχύρους ζωηροτάτους ὀφθαλμούς. Ὅταν τὸν εἶδεν ὁ Ἰδαλγος ἔκαμε νεῦμα δυσαρεσκείας, καὶ, ἂν καὶ ἐφάνη ὅτι τὸν ἐγνωρίζε, τὸν ἠρώτησε τί ἐπεθύμει. Αὐτὸς δὲ ἐψιθύρισε, ἐψέλλισέ τινας λόγους, καὶ ἐπὶ τῷ

λους εἶπεν ὅτι ἐπεθύμει νὰ γίνῃ ἐφημέριος τοῦ ἐπαναστατικοῦ στρατοῦ.

— Ὁὐ κίω κἀτι τι καλλίτερον διὰ σᾶς, ἀπεκρίθη ὁ ἀρχιστράτηγος, χωρὶς ν' ἀκούσῃ τὰς παρατηρήσεις ὅσας μὲ συστολὴν ὑπέβαλεν ὁ αἰτῶν. Ἐφαίνετο δὲ φανερὰ ὅτι ὁ Ἰδαλγος εἶχε σκοπὸν νὰ τὸν στείλῃ μακρὰν.

Καὶ ζητήσας φύλλον χάρτου, τὸ ὁποῖον μόλις εὑρέθη, ἔγραψεν ὀλίγας γραμμάς, καὶ ἐγχειρίσας αὐτὸ εἰς τὸν ξένον εἶπε μὲ φωνὴν βροντώδη.

— Ἰδοὺ δῖπλωμα συνταγματάρχου, καὶ συγχρόνως διαταγὴ νὰ ὑπάγῃς νὰ ἐπαναστατήσῃς τὰς μεσημβρινὰς ἐπαρχίας ἀρχίζων ἀπὸ τὴν ἄλωσιν τῆς Ἀκαλπούκης.

Σημειώτεον ὅτι αἱ μὲν μεσημβριναὶ ἐπαρχίαι ἤσαν πιστόταται εἰς τὴν Ἰσπανίαν, ἡ δὲ Ἀκαλπούκη ἦτο ὀχυρώτατον φρούριον· ὅθεν ὅταν ἠκούσαμεν τοὺς λόγους τοῦ ἀρχιστρατήγου, ὅλοι ἀνεκαυχάσαμεν, ἂν καὶ ἐφυλάττομεν σέβας πρὸς τὸν γέροντα Ἰδαλγον· ὁ δὲ νέος συνταγματάρχης ἐκιτρίνισεν, ὄχι ἀπὸ θυμὸν, ἀλλ' ἀπὸ ὑπερηφάνειαν καὶ χάραν, καὶ ἀνεχώρησε σιωπῶν, ὡς ὅταν συλλαμβάνωμεν ἡρωϊκὰς ἀποφάσεις ἢ κυριευόμεθα ὑπὸ μεγάλου αἰσθήματος.

Ὁ ἄγνωστος ἱερεὺς ἀπήρχετο εἰς ἐκπλήρωσιν τῆς ἐντολῆς του.

— Εἶναι ἀνάγκη νὰ σὲ εἰπῶ, ἐπρόσθεσεν ὁ Καστάνος, ποῖος ἦτον ὁ ἀπλοῦς καὶ σεμνὸς ἐκεῖνος ἀνθρώπος τὸν ὁποῖον ἐπεριγελάσαμεν; Ἦτον ὁ ἱερεὺς τοῦ μικροῦ χωρίου Νεκουπετάρου ὁ Καρακουάρο, ὁ ἐνδοξος Μορέλος. Σὲ ἀρέσει αὕτη ἡ λεπτομέρεια;

— Μάλιστα καὶ προσμένω τὸ τέλος.

— Δὲν εἶδα ἔκτοτε τὸν Μορέλον, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ προστρέξω εἰς τὴν ἱστορίαν· ἀλλ' ἐάν ὁ φίλος μου δὸν Κορνήλιος Λαντέγιας διατριβῇ ἀκόμη εἰς Τεπίκ, ἢ μὴ, ἢ νὰ σὲ ἀποτελειώσῃ τὰ χρονικὰ τοῦ Μορέλου, τὸν ὁποῖον ὑπηρετεῖ πιστῶς ἕως οὗ ἀπέθανεν.

Ἐνῶ ὁ λοχαγὸς μοι ἔδιδε τοιαύτην εὐχάριστον ἐλπίδα, ἐρθάχαμεν εἰς τὸ βάθος τῆς μεγάλης φάραγγος, τῆς ὁποίας τὴν ἀπέναντι πλευρὰν ἔπρεπε νὰ ἀναβῶμεν. Ὑπῆρχε δὲ ἐκεῖ χωρίδιον μεταξὺ τῶν δύο σειρῶν τῆς Κορδιλλιέρης. Ὁ δίσκος τοῦ ἡλίου ἐφάνη τότε εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ πρὸ ἡμῶν γιγαντιαίου ὄρους. Ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην κορυφὴν τῆς Σιέρρα Μάδρε ὠχραὶ ἀκτῖνες ἐξηκοντίζοντο ἐπ' ἡμῶν ὡς τρέμουσαι χορδαὶ χρυσοῦς κιθάρας, ἐνῶ τὰ βάθη τῆς ἀπεράντου φάραγγος ἐκρύπτοντο ἔτι ὑπὸ ὀμίχλην κυανὴν. Μετὰ μικρὸν δὲ ἐξηλείφθησαν καὶ αἱ γλαυκαὶ σκιαὶ τῆς αὐγῆς, καὶ κύματα φωτὸς εἰσέδυσαν καὶ εἰς τὰς λεπτοτέρας φαράγγας τῶν ὄρων.

Φθάσαντες μετ' ὀλίγον εἰς τὸ βάθος τῆς φάραγγος, ἀνεπαύθημεν μικρὸν χάριν τῶν ἵππων ὑπὸ τὰς βανανέας τοῦ Πλὰν δὲ Βαρράγγας, ἔπειτα δὲ εἰσεβαλόντες εἰς ἀποτομωτάτας στενωπούς, κατωρθώσαμεν νὰ ἀναβῶμεν καὶ τὴν μεγάλην Κορδιλλιέρην.

Τρεῖς δὲ ἡμέρας μετὰ ταῦτα ἦλθομεν εἰς Τεπίκ.

Πέντε ἢ ἕξ ἡμέρας διέτριψα εἰς τὴν πόλιν ταύτην στενοχωρούμενος καὶ ἀγανακτῶν, καί, τῆ χειρότερον, ἄλλες τόσας τοῦλάχιστον ἔπρεπε νὰ διατριψῶ περιμένων τοὺς ἡμιονηγούς. Μόνοι οἱ ξένοι οἱ εὑρεθέντες εἰς πόλιν μὴ ἔχουσαν δημόσια καταστήματα, θρησκευτικὰ ἢ μὴ, μηδένα γνωρίζοντες, καὶ κἂν ἀγγελίαν ἐπὶ τοίχου ἢ πρόγραμμα ἐργαστηρίου μὴ εὑρίσκοντες νὰ ἀναγνώσωσι, δύνανται νὰ φαντασθῶσι πόσον ἀτελεύτητοι μοὶ ἐφαίνοντο αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι. Ὁ σύντροφός μου ἔτρεχεν ἀδιακόπως ἔνεκεν ὑποθέσεων· ἀλλὰ ποίου εἴδους ὑποθέσεων, ὁ Θεὸς τὸ γινώσκει! Τὸ κατ' ἐμὲ δὲν τὰς ἐμάντευον· μοὶ ἐφαίνετο ὅμως ὅτι ὁ ἀγαθὸς μου λοχαγὸς μετήρχετο τὴν ἐμπορίαν ὅπως καὶ τὸν πόλεμον, δηλαδή ἐπὶ τὸ λαθραιότερον· ἀλλὰ τί μ' ἔμελε; Καὶ ὅμως, ἐπειδὴ καθ' ὅλας ταύτας τὰς ἐκδρομὰς δὲν κατώρθωσε νὰ εὑρῇ τὸν φίλον του, τὸν Κορνήλιον Λαντέγιαν, τὸν ὁποῖον οὐδεὶς ἐγνώριζεν εἰς Τεπίκ, ἤμην ἔτοιμος νὰ πιστεύσω ὅτι καὶ τούτου ἢ ὑπαρξίς ἦτο αἰνιγματώδης ὅπως καὶ αἱ ὑποθέσεις τοῦ λοχαγοῦ· ἀλλ' εὐτυχῶς ἀνεκάλυψα τὰ ἔγνη τοῦ συστρατιώτου τοῦ Μορέλου.

— Μὲ κακοφαίνεται, μοὶ εἶπε τὴν ἐπιούσαν ἡ ξενοδόχος δόνα Φαουστίνα, ὅτι θὰ φάγετε παγωμένα τὰ κόκκινα φασούλια καὶ τὴν πῆτταν σας.

— Καὶ τρώντι, ἀπεκρίθη καθήσας μόνος νὰ προγευθῶ· ὁ λοχαγὸς ἀνεχώρησε τόσον προῖ, ὥστε οὔτε τὸν ἐνόησα ὅταν ἐνδύετο· ὅσον διὰ τὸ πρόγευμά του...

Καὶ ἐσιώπησα μὲν μὴ θέλων νὰ προσβάλω τὴν μαγειρικὴν φιλοτιμίαν τῆς, ἔλεγον ὅμως κατ' ἐμαυτὸν ὅτι πάντῃ ἀδιάφορον ἦτο ἂν τὰ ἀποτρόπαια ἐκεῖνα φαγητά, εἰς τὰ ὁποῖα καταδικάζονται ὅλοι οἱ περιηγούμενοι τὴν Μεξικὴν, ἦσαν κρῦα ἢ ζεστά.

— Ὅσον δὲ διὰ τὴν ἀταξίαν τοῦ Κ. Καστάνου, εἶπον, δὲν πρέπει ν' ἀπορῶμεν οἱ ἀρχαῖοι ἀγωνισταὶ δὲν εἶναι τόσον ἀκριβεῖς.

— Δὲν με φαίνεται, ἀπεκρίθη ἡ δόνα Φαουστίνα. ἔχομεν ἐδῶ τὸν παπᾶ Λουκᾶν Ἀλακουέσταν, ὁ ὁποῖος, ἂν καὶ ἠκολούθησε τὸν ἐνδοξον Μορέλον εἰς ὅλας του τὰς ἐκστρατείας, εἶναι τὸ παράδειγμα τῶν ἱερέων.

— ἠκολούθησε τὸν Μορέλον! ἀνέκραξα· διὰ τί δὲν μὲ τὸ εἶπες προτῆτερα;

— Καὶ τί συμφέρον ἔχετε;

— Νὰ εὐχριστήσω τὴν περιέργειαν ἢ ὁποία μὲ ἦλθεν ὅταν εἶδα τὸ πεδῖον τῆς μάχης εἰς Καλδερόνην. Μὲ ἦλθεν ἡ ἰδέα ἀπὸ τινων ἡμερῶν νὰ εὑρῶ μάρτυρας αὐτόπτας καὶ ἀνθρώπους τοῦ ἀγῶνος, διὰ νὰ τὸν ἀκούσω ἀπὸ τῆς στόμα των ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους. Ἐξέτασα καλὰ καλὰ τὸν λοχαγόν, καὶ τώρα θέλω νὰ ἐξετάσω καὶ ἄλλον. Γνωρίζεις τὸν δὸν Κορνήλιον Λαντέγια;

— Διόλου.

— Λοιπὸν ζητῶ ἀντ' αὐτοῦ τὸν Παπᾶ Λουκᾶν. Ἐν τοσούτῳ ἐπανῆλθεν ὁ δὸν Ρουπέρος ἐνῶ ἤμην περὶ τὸ τέλος τοῦ προγεύματος.

— Εἰς τὸν διάβολον καὶ ἡ πῆττα καὶ τὰ φα-
σοῦλιά σας, ἀνέκραξεν ὁ λοχαγὸς ἀποκρινόμενος εἰς
τὰς ἐπιπλήξεις τῆς ξενοδόχου. Ἐφαγα πρὸ ὀλίγου
ὅσα ἤθελα καὶ δὲν ἤθελα, καὶ τὰ ἐσυτρόφουσα μάλ-
ιστα καὶ μὲ κρασίον Καταλονικόν, πυκτὸν ὡς χει-
μωνικόν. Ἐφαγα ὡς παπᾶς, ἤξεύρεις ποῦ; μὲ ἠ-
ρώτησεν ὁ λοχαγός.

— Εἰς τοῦ παπαῦ Λουκά Ἀλακουέστα, ἀπεκρίθη
κατὰ τύχην.

— Μάλιστα, ὅστις ὠνομάζετο ἄλλοτε δὸν Κορ-
νήλιος Λαντέγιας, καὶ ἀλλάξας ἐπάγγελμα ἄλλαξε
καὶ ὄνομα. Ἐξ αἰτίας τούτου, ἐὰν δὲν ἐτύχαινε
περίστασις εἰς τὴν ὁποίαν καὶ σὺ ἐνέχεσαι, δὲν θὰ
τὸν ἐβλεπα ἕως εἰς τὴν δευτέραν παρουσίαν, διότι
αὐτὸς ὁ διαβολόπαπας αἰωνίως κήθεται εἰς τὸ κελ-
λί του. Ποῖος νὰ πιστεύσῃ ὅτι ἓνας ἀρχαῖος ἀγωνι-
στῆς ἔλαβε τοιαύτην μεταβολήν! Ἄπειροι παπάδες
ἔγειναν γραττηγοί, δὲν ἤξευρα ὅμως ὅτι καὶ οἱ στρα-
τηγοὶ γίνονται παπάδες.

Μετὰ τὴν ὀμιλίαν αὐτὴν μοὶ ἀνήγγειλεν ὁ λοχα-
γός ὅτι ὁ φίλος του ἱερεὺς ἐπροσκάλεσε καὶ τοὺς
δύο ἡμᾶς νὰ γευθῶμεν τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἡμέραν
εἰς τὴν οἰκίαν του, καὶ ὅτι εὐχαρίστως θὰ μὲ διη-
γεῖτο ὅτι ἐφύλασεν μνήμη του.

Ἐννοεῖται ὅτι ἐδέχθη προθύμως τὴν πρόσκλη-
σιν· τὴν δὲ τρίτην ὥραν, συνοδοιπόρον ἔχων καὶ
τὸν λοχαγόν, μετέβημεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Παπαῦ
Λουκά, κειμένην πλησίον μεγάλου κήπου εἰς τὴν
ἄκρην τῆς πόλεως.

Ὁ φιλοξενῶν ἡμᾶς ἦτο περίπου πεντηκονταετής,
ζωηρός, εὐπροσήγορος καὶ ὀλίγον μὲν ἐφρόντιζε περὶ
τῆς ἐφημερίας του, πολὺ δὲ ἠσχολεῖτο εἰς τὴν
κηπουρικὴν καὶ τὴν θήρευσιν ἐντόμων πρὸς συμ-
πλήρωσιν τῆς συλλογῆς του. Βλέπων αὐτὸν δὲν ὑ-
πώπτευσεν στρατιώτην ἐνδόξως ἀγωνισθέντα κατὰ
τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας πολυχρόνιον καὶ καταστρε-
πτικὸν ἐκεῖνον πόλεμον.

Παραλείπων πᾶσαν λεπτομέρειαν περὶ τε τοῦ
γεύματος καὶ ἄλλων, ἔρχομαι εἰς τὴν πέμπτην ὥ-
ραν ὅτε ὁ ἱερεὺς, ὁ δὸν Ρουπέρος καὶ ἐγώ, μετα-
βάντες εἰς τὸν κήπον ἐκαθήσαμεν ὑπὸ χλοηφόρον
ἀναδενδράδα, περικυκλωμένην ὑπὸ εὐωδιστάτων
ἀνθέων, καὶ οὐρανὸν ἔχουσαν μεγαλοπρεπεῖς κλά-

δους πορτογαλλεῶν πλήρεις καρπῶν. Ἐπὶ τῆς τρα-
πέζης ἐκάπνιζεν ὁ καφὲς ἐντὸς σινικῶν κυθίσκων,
καὶ ἔλαμπον ἄνθρακες μικρὸν κατὰ μικρὸν καλυ-
πτόμενοι ὑπὸ λευκῆς στακτῆς, χάριν τοῦ παρα-
κειμένου σωροῦ τῶν εὐδύσμων σιγάρων.

— Μὲ συγχωρεῖτε νὰ σᾶς ἐρωτήσω, πάτερ ἄ-
γιε, εἶπον πρὸς τὸν Παπαῦ Λουκᾶν, ἐὰν εἴχετε κλίσιν
πρὸς τὸ ἱερατικὸν ἐπάγγελμα, καὶ διὰ τοῦτο ἀφή-
σετε τὸ τοῦ στρατιώτου;

— Ἐνῶ ἠταμαζόμην, ἀπεκρίθη ὁ ἱερεὺς, νὰ χει-
ροτονηθῶ, χωρὶς κἂν νὰ περάσῃ ἀπὸ τὸν νοῦν μου
ὅτι εἶχα τὸ ἐλάχιστον προτέρημα στρατιώτου, σει-
ρὰ παραδύξων περιστάσεων μὲ διετήρησε καὶ μὴ
θέλοντα ἐπὶ πέντε ἔτη μεταξὺ τοῦ θορύβου τῶν
μαχῶν. Ἐὰν ἡ ἐπιμονὴ τῆς τύχης εἰς τὸ νὰ μ'ἀ-
πομακρύνῃ ἀπὸ τὸν σκοπὸν μου ἐνῶ ἤμην πλησίον
αὐτοῦ ἐπάλαιε πρὸς κλίσιν ἀσθενεστέραν, θὰ ἐνίκα
βεβαίως. Ἄλλ' αἱ μὲν περιστάσεις ἐπολέμησαν τὴν
φύσιν, ἡ φύσις ὅμως ὑπερίσχυσε, μὲ ὅλην τὴν ἐπι-
μονὴν τῶν περιστάσεων.

Ἰποθέσας ὅτι μετὰ τὸν πρόλογον αὐτὸν θὰ ἤρ-
χετο ἡ διήγησις εἰς τὴν ὁποίαν θ' ἀνεφέρετο καὶ
ὁ Μορέλος, ἠναψα σιωπῶν τὸ σιγάρων μου ἐμιμήθη
δὲ καὶ ὁ λοχαγός τὸ παράδειγμα μου, ἐνῶ ὁ δὸν
Λουκάς ἔπινε τὸν καφέν του.

Καὶ ὀρθὴ ἦτο ἡ ὑπόθεσίς μου, διότι ὁ Ἀλακουέ-
στας ἤρχισε διήγησιν τὴν ὁποίαν διέκοψεν ὅτε ἐ-
νύκτωσεν. Ἰποστρεθείς δὲ νὰ ἐπαναλάβῃ αὐτὴν τὴν
ἐπιούσαν, ἐξήκολούθησεν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας μετὰ
τῆς αὐτῆς προθυμίας. Ἐκ ταύτης λοιπὸν τῆς διη-
γήσεως συνηρμολόγησα κατὰ μέγα μέρος ὅσα μέλ-
λω νὰ διηγηθῶ. Σημειωτέον δὲ ὅτι διπλάσιως μ'ἐ-
θελγον τὰ συμβάντα τοῦ ἱερέως· πρῶτον μὲν διότι
μοὶ ἐμάνθανον τὰ κυριώτερα γεγονότα τοῦ ὑπὲρ ἀνεξ-
αρτησίας πολέμου, δεύτερον δὲ διότι παρίστανον
ἀκριβῶς τὰς διαφόρους εἰκόνας τῶν τε ἐνδόξων θε-
μελιωτῶν αὐτῆς καὶ τῶν ἀγνώστων συνεργατῶν.
Καὶ μετὰξὺ μὲν τῶν πρώτων διεκρίνετο ὁ στρατη-
γὸς Μορέλος· μετὰξὺ δὲ ἐκείνων, τῶν ὁποίων τὰ ὀ-
νόματα καὶ τὸν διακαῆ ζῆλον δὲν θ' ἀναφέρῃ ἡ ἱ-
στορία, εὗρον ἀπροσδοκῆτως τὸν παράδοξον ὀδοι-
πόρον τῆς Σιέρρα Μάδρε, τὸν Ἰνδὸν Κώσταλ, καθ' ὡ-
ραίζοντα τὴν ἐποποιίαν τοῦ ἱερέως Ἀλακουέστα.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

Ο ΕΥΖΩΝΟΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ΟΙ ΔΥΟ ΟΛΟΙΠΟΡΟΙ.

—•••••—

Αἱ ἐπαναστατικαὶ ἰδέαι τὰς ὁποίας δισεκόπησε τὸ 1789 ἔτος εἰς τὴν Εὐρώπην ἢ Γαλλία, δὲν ἐβράδυναν νὰ διαδῶσι τὸν ὠκεανὸν καὶ νὰ διαδοθῶσι καθ' ὅλην τὴν ὑπὸ τὴν Ἰσπανίαν Ἀμερικὴν, εἰς τὴν ὁποίαν ἄλλως τὸ προηγούμενον παράδειγμα τῶν Ὁμοσπόνδων Πολιτειῶν δὲν εἶχε μείνει ἀκαρπὸν.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς λοιπὸν τῆς παρούσης ἑκατονταετηρίδος, ὀλόκληρος ἡ μεσημβρινὴ Ἀμερικὴ ἀπέσεισε τὸν ζυγὸν τῆς ἐν Μαδρίτῃ αὐλῆς, εἰς τὴν ὁποίαν μόνη ἡ κεντρικὴ Ἀμερικὴ καὶ ἡ Μεξικικὴ ὑπελείποντο, ἄνευ πολέμου τοῦλάχιστον. Ὅθεν ἵνα προλάβῃ πᾶσαν ἀπόπειραν ἐπαναστάσεως ὁ ἀντιβασιλεὺς τῆς νέας Ἰσπανίας, δὸν Ἰωσήφ Ἰτυρρίγαραι, παρεχώρησε φρονίμως οὐκ ὀλίγα πολιτικὰ δικαιώματα πρὸς τοὺς ἐξ Ἰσπανῶν Μεξικανούς. Ἄλλ' οἱ διαμένοντες ἐκεῖσε Ἰσπανοὶ, ἐκλαβόντες δυστυχῶς τὰς παραχωρήσεις ταύτας ὡς καταστρεφούσας τὰ ἀρχαῖα αὐτῶν προνόμια, ἐπαναστάτησαν κατὰ τοῦ ἀντιβασιλέως, συνέλαβον αὐτὸν καὶ τὸν ἐξέπεστειλαν εἰς τὴν μητρόπολιν ἵνα δώσῃ λόγον τῶν πράξεών του. Ἀνακαλέσαντες δὲ καὶ ὅλα τὰ χορηγηθέντα δικαιώματα, ἐπανάφεραν τὴν πρώτην κατάστασιν.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐγένοντο τὸ 1808 ἔτος· εἰ δὲ καὶ ἐπιστεύετο κατ' ἀρχὰς ὅτι ταχέως ἡ ἀποικία ἤθελεν ἀποπειραθῆ νὰ ἀνακτήσῃ τὰ ἀφαιρηθέντα δικαιώματα, οὐδὲν ἤττον ὅμως παρήλθον δύο ἔτη ἐν ἡσυχίᾳ, ὥστε πᾶς φόβος ἐξέλιπε. Μεγάλῃ ἄρα ὑπῆρξεν ἡ ἐκπληξίς ὅτε τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1810 ἔτους ἐξεβράχην ἐπαναστάσεις μετὰ τὴν συνωμοσίαν τοῦ Ἰδάλγου. Τοιαύτη δὲ ἡ περιτροπὴ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, ὥστε, ἐνῶ διὰ πῶν ἱερέων ἐτυρράννησεν ἐπὶ τριακόσια ἔτη ἡ Ἰσπανία τῆς Μεξικικῆς, διὰ τῶν ἱερέων ἀνέκτησεν αὐτὴ τὴν ἐλευθερίαν της. Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ὀκτωβρίου, ὁ ἐφημέριος Ἰδάλγος ὠδήγει ἑκατὸν περίπου χιλιάδας

πολεμιστῶν, κακῶς μὲν ὠπλισμένων, ἐπιφόβων ἕμως διὰ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. Τὰ ἀκατάσχετα ταῦτα πλήθη, τὰ ὁποῖα ὡς χεῖμαρρος διεχέοντο πανταχοῦ καὶ αὐξανόμενα ἐγένοντο τρομερώτερα, κατεφόδιζον τὸ Μεξικόν, τὴν καθέδρην ταύτην τῆς κυβερνήσεως, καὶ διετάρασσον τὰς ἰδέας καὶ αὐτῶν τῶν ἐξ Ἰσπανῶν καταγομένων· διότι οἱ μὲν, καθὼς υἱοὶ Ἰσπανῶν, ἐνόμιζον χρέος νὰ πολεμήσωσι τὴν ἐπανάστασιν· οἱ δὲ, μόνην τὴν ἐλευθερίαν τοῦ τόπου ἐν ᾧ ἐγενήθησαν ἔχοντες ὑπ' ὄψιν, ἐθεώρουν ἐπίσης χρέος νὰ ὑποστηρίξωσι τοὺς ἐπαναστάτας. Ἡ διχόνοια ὅμως αὕτη διήρει τὰς πλουσιωτέρας ἢ ισχυροτέρας οἰκογενείας, ὁ δὲ λαός, λευκοὶ τε καὶ μιγάδες καὶ Ἰνδοί, κατετάσσοντο ἀδιστακτικῶς ὑπὸ τὰς σημαίας τοῦ Ἰδάλγου. Οἱ Ἰνδοὶ μάλιστα, ὡς τυρράνουμένοι μᾶλλον τῶν ἄλλων, ἤλπίζον μεγάλα, καὶ τινες μάλιστα ὠνειρεύοντο τὴν ἐπανάκτισιν τῆς ἀρχαίας δόξης.

Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ ἠθικὴ καὶ πολιτικὴ κατάστασις τῆς Νέας Ἰσπανίας περὶ τὰς ἀρχὰς Ὀκτωβρίου 1810, κατὰ τὴν ἐποχὴν δηλαδὴ ἀφ' ἧς ἀρχεται ἡ παρούσα διήγησις.

Πρωίαν τινά, καθ' ἣν ὦραν ὁ καύσων τῆς ἡμέρας διαδέχεται ὀρμητικὸς ὑπὸ τοῦ τροπικοῦ τὴν δρόσον τῆς νυκτός, περὶ τὴν ἐνάτην ὦραν, ἵππυς τις διέστρεχε μόνος, οὐχὶ τὴν ὁδὸν, ἐπειδὴ τοιαύτη δὲν ὑπάρχει, ἀλλὰ τὰς ἀπεράντους πεδιάδας τὰς φερούσας ἀπὸ τῆς πολιτείας Βερακρούζ εἰς τὴν τῆς Οὐγιάκας. Εἶχε δὲ τὸ ἐνδυμα πενιχρὸν καὶ πενιχρότερον τὸν ἵππον, διότι ἐπὶ ἐμφυλίῳ πολέμῳ οὐχὶ μόνον κλέπτας ἀπαντῶμεν συχνά, ἐτοιμούς ν' ἀπογυμνώσωσι καὶ φίλους καὶ ἐχθρούς, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς πολεμίους.

Μεταξὺ τοῦ ἀριστεροῦ ποδὸς καὶ τοῦ ἐπιπέριου εἶχε σπάθην κυρτὴν, τῆς ὁποίας ἡ σιδηρὰ θήκη ἦτο τόσῳ ἐσκωριασμένη, ὥστ' ἐφαίνετο ὅτι ἐπὶ αἰῶνας ἔκειτο εἰς τὸ βάθος ποταμοῦ. Ἡ σπάθη αὕτη, τὴν

ἔποιαν εἶχεν οὕτω τεθειμένην ὅπως σώσῃ τὸ σῶμά του ἀπὸ τῶν κτύπων αὐτῆς, ἦτο τὸ μόνον ἀμυντικὸν ὄπλον του, ἐάν ποτε καὶ ταύτης ἡ λεπίς δὲν ἦτο συγκολλημένη εἰς τὴν θήκην.

Ὁ ἵππος ὅστις ἐθάδιζε μετὰ κόπου, εἰ καὶ ἐκεντεῖτο ἀλλεπαλλήλως, θ' ἀνῆκε βεβαίως εἰς ἱππομάχον, διότι ἀπειροὶ ἦσαν ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ τῶν πλευρῶν αἱ πληγαί. Ὁπως δὴ ποτε, ἦτο ἰσχνός, δυσάγωγος καὶ ψωραλέος, οὔτε δέκα δραχμῶν ἀντάξιός.

Τοῦ δὲ ἱππότου τὸ ἱμάτιον ἦτο ὑπόλευκον, τὸ βραχιόν ἐλαιόχρουν, καὶ τὰ ἐκ δέρματος αἰγὸς σαρδάλια προσωμοιάζον τὸ τῆς Κορδύθης· αὐτὸς δὲ ἦτο μικρὸς, λεπτὸς καὶ κάτισχνος, ἔχων ἡλικίαν εἰκοσιδύο τὸ πολὺ ἐτῶν. Ὁ ἐκ φύλλου φοινίκης πῖλός του ἐσκίαζε μὲ τὸν πλατὺν γυρὸν του τὸ γλυκὺ καὶ ἐπαγωγὸν πρόσωπόν του, ἐνῶ οἱ ζῶηροι καὶ πνευματώδεις ὀφθαλμοὶ του ἐζωογόουν αὐτό, καθ' ὑπερβολὴν ἴσως ἀφέλις. Ἦτο ἄρα προφανὲς ὅτι ἡ ἀφέλεια αὕτη ἐπήγαγεν ἐκ τῆς προκότητος μᾶλλον τοῦ χαρκατῆρός του, ἢ ἐξ ἐλλείψεως νοός, διότι καὶ τὸ λεπτόν, ἐνίοτε δὲ καὶ σκωπτικὸν καὶ σύμφωνον πρὸς τὴν ζῶηρότητα τοῦ βλέμματός του στόμα του, ἀπεδείκνυεν ὅτι ὁ νέος ὀδοιπόρος εἶχε, πρὸς τὴν βεθύτητα τῆς κρίσεως, καὶ τὸν λόγον ταχὺν καὶ χλευαστικόν. Ἀλλὰ τὴν ὥραν καθ' ἣν ἀπνιτῶμεν αὐτὸν τὸ ἦθος του ἐμαρτύρει ἀποτυχίαν καὶ ἐλπίδων περᾶπτωσιν.

Ἀλλὰ καὶ ἡ τοποθεσία συνηρμόζετο πρὸς τὴν κατῆφειαν τοῦ μεμονωμένου ἱππότου. Ἡ πρὸ αὐτοῦ πεδιάς ἦτο ἀχνῆς καὶ ἡ γῆ τιτανώδης, ἐξανθοῦτα ἀλόην καὶ ἀκάνθας καὶ χόρτον κίτρινον, καὶ ὄψιν ἔχουσα μονότονον καὶ θλιβεράν. Ποῦ καὶ ποῦ μικρὰ νέφη λευκοποῦ κονιορτοῦ ἀνυψοῦντο καὶ κατέπιπτον· κελύβια μακρὰν ἀπ' ἀλλήλων ἐσκορπισμένα ἦσαν ἐγκαταλελειμμένα, ὁ δὲ καύσων τοῦ ἡλίου, ἡ λειψυδρία καὶ ἡ τρομερὰ ἐρημία ἐπλήρουν ἀθυμίας καὶ φόβου τὴν ψυχὴν τοῦ νέου ἱππέως.

Ἄν καὶ ἐκέντει συχνὰ πυκνὰ τὸ ὑποζύγιόν του, σπικνίως ὅμως ἤλλαζε τὸ βῆμά του, καὶ ἐπὶ δύο ἢ τρία λεπτά ἐτριπόδιζε βία καὶ δυναστεία· τοῦτο ἐφαίνετο ὅτι ἦτο τὸ ὀρμητικώτερον τῶν βαδισμάτων του. Ὅλοι τοῦ ἱππότου οἱ ἀγῶνες εἰς τοῦτο μόνον συνέντεινον, εἰς τὸ νὰ βρέχῃσι τὸ μέτωπόν του μὲ ἰδρώτα ἀθυμίας καὶ ἀδημονίας, τὸν ὁποῖον ἐσφύγγιζε συχνὰ μὲ τὸ μαχδύλιόν του.

— Κατηραμένον ζῶον! ἀνέκραζεν ἐνίοτε ὡς μακρῶς. — Ἀλλ' ὁ ἵππος ἔμενεν ἀναίσθητος πρὸς τὰς ὕβρεις τοῦ κυρίου του ὅπως καὶ πρὸς τὰς ἀλλεπαλλήλους πληγὰς τῶν περηνιστῆρων του. Τότε ὁ ἀνακότης στρέφων καὶ μεταστρέφων τὴν κεφαλὴν κατεμέτρα τὸ διάστημα τὸ ὁποῖον διέτρεξε καὶ ὅσον ἔμενε νὰ διατρέξῃ ἔτι, καὶ μετὰ ταῦτα περὶ δίδετο ἀπηλπισμένος εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ ἱπποτου του.

Ὁ νέος ἱππεὺς ἐπροχώρησε πολὺ ἔτι ἀγανακτῶν καὶ θλιβόμενος, μέχρι τῆς ὥρας καθ' ἣν ὁ ἥλιος, ἐξακοντίζων κατὰ κάθετον σχεδὸν τὰς ἀκτῖνάς του,

ἀνήγγειλε τὴν μεσημβρίαν. Καὶ ὁ μὲν καύσων ἤξανε καθ' ὅσον ὑψοῦτο ὁ ἥλιος, ὁ δὲ ἀνεμος, κοπάσας αἰφνης κατὰ δυστυχίαν, οὔτε τὸν κονιορτὸν δὲν ἀνῆραζε πλέον. Αἱ ἀπεξηραμμένα ῥίζαι τοῦ χόρτου ἔμενον πάντῃ ἀκίνητοι, ὁ δὲ ἵππος ἀπαυδήσας παρ' ὀλίγον ἔμενεν ἀκίνητος ὡς καὶ αὐταί.

Ἐν τσοῦτῳ ὁ ἱππεὺς καταναλισκόμενος ὑπὸ δίψης καὶ καταπεπονημένος ἐπέzeugσε, καὶ ῥίψας τὸν χαλινὸν ἐπὶ τοῦ τραχήλου τοῦ ἵππου, διότι δὲν ἐφοβεῖτο μὴ φύγη, ἐπροχώρησε πρὸς σωρὸν ἰνδοκόκκων, ἐλπίζων νὰ εὕρῃ καρπὸν ἵνα δροσισθῇ. Κατὰ καλὴν τύχην αἱ ἐλπίδες του δὲν ἐψεύσθησαν· δρέψας λοιπὸν καὶ καθαρίσας δωδεκάδα σύκων Βαρβαρικῶν, τῶν ὁποίων ἡ ἄνοστος μὲν ἀλλὰ χυλώδης σὰρξ δροσιζει τὸ στόμα, ἀνέβη πάλιν εἰς τὸν ἵππον καὶ ἐξηκολούθησε τὴν πορείαν του. Ἦτο δὲ σχεδὸν τρίτῃ ὥρᾳ ὅτε ἐφθασε τέλος πάντων εἰς χωρίδιον ὀλίγον μακρὰν τῆς ἀτελευτήτου πεδιάδος τὴν ὁποίαν διέτρεχεν· ἀλλὰ καὶ αὐτὸ ὡς καὶ ὅλα ὅσα ἀπῆντησε πρὸ μιᾶς ἡμέρας ἦτο παντέρημον.

Παράδοξον πρᾶγμα! ἐνῶ οὔτε ποταμὸς οὔτε κανὼν ῥυάκιον ἦτο ἐκεῖ πλησίον, ἀπῆντα ἐνίοτε ἐκστατικὸς λέμβους καὶ πλοιάρια κρεμάμενα ἀπὸ κορυφῶν καὶ ἀπὸ κλάδων δένδρων. Ἀλλὰ δὲν ἀπῆντα καὶ ἄνθρωπον ὅπως ἐρωτήσῃ τὴν ἐξήγησιν τοῦ αἰνίγματος τούτου.

Τέλος πάντων ἤκουσε κρότον πετάλων ἵππου διακόπτοντα τὴν πένθιμον τῆς ἐρημίας σιωπὴν, καὶ ἀνεσκήρτησεν ὑπὸ χαρᾶς. Ἡ ξηρὰ γῆ ἀντήχει ὀπισθέν του· ἄλλο, ἄρα ὀδοιπόρος, ὅστις εἰσέτι δὲν ἐφαίνετο, θὰ ἐφθανε μετ' ὀλίγον.

Καὶ τῶνόντι ἐντὸς τινῶν λεπτῶν τῆς ὥρας, ἱππεὺς τις ἐφάνη καὶ ἤλθε πλησίον αὐτοῦ εἰς τὴν ὁδόν, ἥτις ἐχώρει κατὰ πλάτος δύο ἵππους πορευομένους κατὰ μέτωπον.

— Santos Dias! εἶπεν ὁ νεοελθὼν ἐκβαλὼν τὸν πῖλον.

— Santos Dias! ἀπεκρίθη ὁ ἄλλος εὐγενῶς, ἀναβιάσας ἐπίσης τὴν χεῖρα πρὸς τὴν κεφαλὴν.

Ἡ συνάντησις δύο ὀδοιπόρων ἐν μέσῳ ἀπεράντου ἐρημίας εἶναι σημαντικὸν γεγονός, καὶ διὰ τοῦτο παρετήρησαν μὲ περιέργειαν ἀλλήλους. Ὁ νέος ἱππεὺς ἐφαίνετο ἔχων εἰκοσιτεσσάρων ἢ εἰκοσιπέντε ἐτῶν ἡλικίαν· ἀλλὰ μόνον κατὰ τοῦτο ὁμοιάζον οἱ δύο ὀδοιπόροι· διότι ὁ νεοελθὼν ἦτο ὑψηλός, ῥωμαλέος καὶ κομψοπρεπής· οἱ δὲ εὐρυθμοὶ καὶ εὐδιάκριτοι χαρακτῆρες, τὸ πῦρ τῶν μαζύρων ὀφθαλμῶν, ὁ πυκνὸς μύσταξ καὶ ἡ μελάγχρους ὄψις του ἐδείκνυον πάθη σφοδρὰ καὶ αἷμα ἀραβικόν, ὡς τοῦτο συμβαίνει εἰς πολλὰς Ἰσπανικὰς οἰκογενείας.

Ἀλλὰ καὶ ὁ κακῶς ἡλικίᾳ ἵππος του ἐφάνετο ἀνατολικῆς ἐπίσης καταγωγῆς· διότι εἶχε σῶμα νευρῶδες καὶ εὐπετές. Ὁ δὲ ἀνακότης ἐκάθητο γενναίως ἐπ' αὐτοῦ καὶ προσηλοῦτο ἀκλόνητος ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐκρέματο καρὰβίνα. Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς ζώης του ἐκρέματο δίστομον ξίφος ἐντὸς δερματίνης θήκης, ἐνῶ οἱ πόδες του ἔφερον μακροὺς περηνιστῆρας. Ἐνεκα δὲ τοῦ καύσωνος ἐφόρει ἱμάτιον

λεπτοφυές, και πῖλον ἐλάφρον χρυσοῦν ἔχοντα σειρήτιον.

— Ἐχετε νὰ κάμετε πολὺν δρόμον με τοῦτο τὸ ἄλογον; ἠρώτησεν ὁ νέος ὁδοιπόρος, ἰδὼν βλοσυρῶς τὸν ψωραλέον ἵππον τοῦ συντρόφου του, και ἀναχαιτίσας τὴν ὄρμην τοῦ ἰδικοῦ του.

— Ὅχι χάριτι θεῖα· διότι ὑποθέτω, ἐὰν δὲν ἀπατώμαι, ὅτι δὲν εἶμαι οὔτε ἐξ λεύγας μακρὰν τοῦ Σάν Σαλβατόρ ὅπου ὑπάγω.

— Δὲν εἶναι πλησίον εἰς τὰς Πάλμας;

— Περὶ τὰς δύο λεύγας.

— Ἄρα και οἱ δύο ἔχομεν τὸν αὐτὸν δρόμον· φοβοῦμαι μόνον μήπως θὰ ταξιδεύωμεν μακρὰν ὁ εἰς τοῦ ἄλλου, διότι τὸ ἄλογόν σας δὲν με φαίνεται πολλὰ πρόθυμον νὰ φθάσῃ, ἐπρόσθεσε μειδιῶν.

— Ἐχετε δίκαιον, ἀπεκρίθη ὁ ἄλλος μειδιάσας ἐπίσης· πολλάκις κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ταξειδίου μου ἐβλασφήμησα τὴν οἰκονομίαν τοῦ κυρίου πατρός μου, ὁ ὁποῖος ἐνόμισε καλὸν νὰ μὲ δώσῃ ἄλογον μόλις σωθῆν ἀπὸ τὰ κέρατα τῶν ταύρων τῆς Βαλλαδολιδ· ἰδοὺ διὰ τί τὸ ταλαίπωρον ζῶον μόλις ἰδεῖ μακρόθεν και ἀγελάδαν, φεύγει εὐθὺς ὡς ἀστραπή.

— Και ἔρχεσθε ἀπὸ Βαλλαδολιδ με αὐτὸ τὸ ἄλογον;

— Κατ' εὐθεῖαν, Κ. ἱππότα, ἀλλ' ἀνεχώρησα πρὸ δύο μηνῶν. — Τὴν ὥραν ἐκείνην ὁ ψωραλέος ἵππος, αἰσθανθεὶς ἀμίλλαν διὰ τὴν παρουσίαν τοῦ συντρόφου του, ἠγωνίσθη νὰ βαδίσῃ ζωηρότερον· ἐνῶ και ὁ νέηλος ἀναβάτης, εὐγενῶς φερόμενος, ἀνεχρίτισε τὸν ἰδικόν του, και οὕτω συμβαδίζοντες οἱ δύο ὁδοιπόροι ἐξηκολούθουν συνδιαλεγόμενοι.

— Με εἶπετε, κύριε, ἐπανελάθεν ὁ νεωστὶ ἐλθὼν, ὅτι ἔρχεσθε ἀπὸ Βαλλαδολιδ· σὰς λέγω λοιπὸν και ἐγὼ ὅτι ἔρχομαι ἀπὸ τὸ Μεξικόν, και ὀνομάζομαι δὸν Ῥαφαήλ Γρέξ-Βίλλας, λοχαγὸς εἰς τὸ τάγμα τῶν εὐζώνων τῆς βασιλείσσης.

— Και ἐγὼ, εἶπεν ὁ ἄλλος, ὀνομάζομαι Κορνήλιος Λαντέγιας, φοιτητῆς τοῦ Πανεπιστημίου.

— Λοιπὸν, Κ. Κορνήλιε, ἠμπορεῖτε νὰ μὲ δώσετε τὴν λύσιν ἐνὸς αἰνίγματος, τὴν ὁποίαν πρὸ δύο ἡμερῶν ἐπιθυμῶ νὰ λάβω, ἀλλὰ δὲν ἀπήντησα οὔτε ψυχὴν γεννητὴν εἰς τὸν κατηραμένον τοῦτον τόπον; Πῶς ἐξηγεῖτε τὴν μεγίστην αὐτὴν ἐρήμωσιν, τὰ χωρία αὐτὰ χωρὶς κατοίκους, και τὰς κρεμασμένας λέμβους εἰς τόπον ὅπου δὲν εὐρίσκεται ἐντὸς δέκα λευγῶν οὔτε σταλαγματίαν νεροῦ;

— Δὲν ἐξηγῶ τίποτε, δὸν Ῥαφαήλ, ἀπεκρίθη με σοβαρότητα ὁ φοιτητῆς· ὁμολογῶ ὅμως ὅτι με φοβίζει εἰς ἄκρον τὸ ἀνεξήγητον τοῦτο φαινόμενον.

— Σὰς φοβίζει! ἀνέκραξεν ὁ εὐζωνος· και διὰ τί;

— Διότι ἔχω τὴν κακὴν συνήθειαν νὰ φοβῶμαι τοὺς κινδύνους τοὺς ὁποῖους ἀγνοῶ, περισσότερον ἐκείνων τοὺς ὁποῖους γνωρίζω. Φοβοῦμαι μήπως ἡ ἐπανάστασις διεδόθη και εἰς αὐτὰ τὰ

μέρη, ἀν και μ' ἐβεβαίωσαν ὅτι εἶναι ἤσυχα, και μήπως οἱ κάτοικοι φοβηθέντες ἀφήκαν τὰς καλύβας των.

— Οἱ πτωχοὶ δὲν φοβοῦνται τοὺς κλέπτας, εἶπεν ὁ λοχαγός· πλὴν τούτου οἱ χωρικοὶ δὲν ἔχουν νὰ φοβηθῶν ἐκείνους τοὺς ὁποῖους ἀκολουθοῦν τὴν σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως. Ὅπως δὴ ποτε, αὐταὶ αἱ λέμβοι δὲν ἐκρεμάσθησαν βεβαίως εἰς τὰ δένδρα διὰ νὰ ταξειδεύσωσιν εἰς τὴν ἄμμον. Θὰ εἶναι λοιπὸν καμμία ἄλλη αἰτία τὴν ὁποίαν, τὸ ὁμολογῶ, ἀδυνατῶ νὰ φαντασθῶ.

Και σιωπήσαντες ἐξηκολούθησαν προχωροῦντες και σκεπτόμενοι περὶ τοῦ παραδόξου και ἀκαταλήπτου ἐκείνου μυστηρίου.

Πρῶτος ὁ εὐζωνος διέκοψε τὴν σιωπὴν, εἰπὼν·

— Ἐπειδὴ ἔρχεσθε, δὸν Κορνήλιε, ἀπὸ Βαλλαδολιδ, ἠμπορεῖτε νὰ μὲ δώσετε νεωτέρας εἰδήσεις περὶ τῶν προόδων τοῦ Ἰδάλγου και τοῦ στρατοῦ του;

— Καμμίαν. Ἐλησμονήσατε ὅτι χάρις εἰς τὴν ἀργοπορίαν τοῦ ἀλόγου μου λείπω δύο μῆνας ἀπὸ Βαλλαδολιδ; Ὅταν ἀνεχώρησα, τόσον ἐσκέπτοντο περὶ ἐπαναστάσεως ὅσον και περὶ τοῦ κατακλυσμοῦ. Ὅτι ἔμαθα, τὸ ἔμαθα ἀπὸ τὴν φήμην, και αὐτὸ ὄχι σωστὸν διὰ τὸν φόβον τοῦ ἀγιωτάτου Ἰεροδικείου. Ἐὰν ὅμως πιστεύσωμεν τὴν ἐγκύκλιον τοῦ πανιερωτάτου ἐπισκόπου Ὁαγιάννας, ἡ ἐπανάστασις δὲν ἔχει πολλοὺς ὀπαδοὺς.

— Και διὰ τί; ἠρώτησεν ἀποτόμως ὁ ἐπίλεκτος, χωρὶς μὲν νὰ φανερώσῃ τὸ πολιτικόν του φρόνημα, ἀλλὰ δεικνύων ὅτι δὲν ἦτο ἐχθρὸς τοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνος.

— Διὰ τί; ἐπανελάθεν ἀφελῶς ὁ φοιτητῆς· διότι ὁ πανιερώτατος Βεργόζας ὁ Ζορδάν τοὺς ἀφορίζει, και βεβαίονει ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θὰ φυτρώσουν κέρατα εἰς τὴν κεφαλὴν και νύχια ἀγκυλωτὰ εἰς τὰ ποδάρια ἐκάστου ἐπαναστάτου.

Ἄλλ' ἀντὶ νὰ μειδιάσῃ ὁ λοχαγὸς διὰ τὴν εὐπιστίαν τοῦ νέου φοιτητοῦ, ἔσεισε δυσηρεστημένους τὴν κεφαλὴν, ἐνῶ ὁ μαῦρος μύσταξ του ἀνεφρίξεν ὑπὸ ἀγανακτήσεως.

Ναί, εἶπεν ὡς ἂν ὠμίλει καθ' ἑαυτόν, κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον οἱ πικράδες μας πολεμοῦν, με ὄπλα, και συκοφαντίας, ψευδόμενοι και διδάσκοντες προλήψεις και δεισιδαιμονίας. Ἐπειτα δὲ ἐπρόσθεσε μεγαλοφώνως·

— Λοιπὸν, Κ. Λαντέγια, φοβεῖσθε νὰ καταταχθῆτε μετὰ τῶν ἐπαναστατῶν διὰ νὰ μὴ στολισθῆτε μετὰ τὰ παράσημα τοῦ Ἐωσφόρου.

— Θεὸς φυλάξοι! ἀνεφώνησεν ὁ φοιτητῆς· ἀφοῦ τὸ λέγει ὁ δεσπότης, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ μὴ τὸ πιστεύσω; Πλὴν τούτου, ἐπρόσθεσεν ἰδὼν τὸ ὀργίλον βλέμμα τοῦ συνοδοιπόρου του, εἶμαι χαρᾶκτῆρος ἡσύχου, και ἐτοιμάζομαι νὰ γίνω κληρικός· ὥστε ὁποιοῦνδήποτε φρόνημα και ἂν ἀσπασθῶ, θὰ τὸ βοηθήσω με τὰς εὐχὰς μου. Ἡ Ἐκκλησία ἀποστρέφεται τὸ αἷμα.

Ἐνῶ δὲ ἔλεγε ταῦτα ὁ φοιτητής, ὁ λοχαγὸς ἠτέ-
νιζεν αὐτὸν μὲ βλέμμα δηλοῦν ὅτι δὲν ἐλυπεῖτο μὴ
δυνάμενος νὰ προσλάβῃ εἰς τὴν μερίδα πρὸς τὴν
ὁποῖαν ἠσθάνετο ἐγκάρδιον συμπάθειαν, στρατιώτην
τοσοῦτω ἰσχυρὸν καὶ ἀσθενῆ.

— Καὶ πηγαίνετε εἰς τὴν Ὀγιάναν διὰ νὰ λά-
βετε τὸ δίπλωμά σας;

— Ὅχι, ἀπεκρίθη ὁ Λαντέγιας· πηγαίνω εἰς
τὴν ἀσιένδα τοῦ Σάν Σαλβατώρ κατὰ θέλησιν πατρι-
κῆν. Τὸ πλούσιον τοῦτο ὑποστατικὸν ἀνήκει εἰς θεῖόν
μου, ἀδελφὸν τοῦ κυρίου πατρὸς μου, ὁ ὁποῖος μὲ σέλ-
λαι διὰ νὰ τὸν ἐνθυμίσῃ ὅτι εἶναι χήρος, πλούσιος καὶ
ἀκλῆρος, καὶ ὅτι ἔχει ἐξ ἀνεψιῶν. Τί νὰ κάμω; Ὁ
ἔπιμος πατήρ μου ἔχει τὴν ἀδυναμίαν ν' ἀγαπᾷ
τ' ἀγαθὰ τοῦ κόσμου ἴσως πλέον τοῦ δέοντος· διὰ
τοῦτο ὑπακούσας ὑπάγω νὰ πληροφορηθῶ περὶ τῶν
διαθέσεων τοῦ θεῖου μου πρὸς ἡμᾶς.

— Καθὼς βεβαίως καὶ διὰ τὴν ἀξίαν τοῦ κτή-
ματός του.

— Ὅσον δι' αὐτὸ ἠξεύρομεν τί τρέχει, ἀν καὶ
δὲν ὑπῆγεν ἀκόμη ἐκεῖ κανεὶς μας, ἀπεκρίθη ὁ
φοιτητής μὲ παρρησίαν τιμῶσαν τὴν καρδίαν του
μᾶλλον ἢ τὴν διάκρισίν του. Πρὸς τὸ παρόν, ποτὲ
ἀνεψιὸς τότε πεινασμένος δὲν θὰ παρουσιάσθῃ εἰς
θεῖόν του· διότι ἐξ αἰτίας τῆς ἀνεξηγήτου αὐτῆς
ἐρημίας τῶν χωρίων, καὶ τῆς φροντίδος μὲ τὴν ὁ-
ποῖαν οἱ κάτοικοι τῶν ἐπιήραν καὶ τὸ χειρότερον κο-
τόπουλιον, δὲν ὑπάρχει ὄν εἰς τὸν κόσμον πλέον
νηστικὸν ἀπὸ ἐμέ.

Ἀλλὰ τὰ αὐτὰ ἔπασχε καὶ ὁ λοχαγός, ὅστις
πρὸ δύο ἐπίσης ἡμερῶν ἐτρέφετο μὲ ἀγρίους καρ-
πούς, ἐνῶ ὁ ἵππος του τοῦλάχιστον ἐχορτάζετο
εἰς τὴν πεδιάδα. Ἡ ἐπιθεώρησις αὕτη τῆς ἐνεστώ-
σης θέσεώς των ἀπεδίωξεν ἐν τοσοῦτω τὴν περὶ
πολιτικῶν φρονημάτων διχογνωμίαν, καὶ ἀρμονίαν
τελείαν συνέδεσε τοὺς δύο λιμώττοντας συνοδοι-
πόρους.

Ἐἶπε δὲ καὶ ὁ εὐζωνος πρὸς τὸν φοιτητὴν ἀμείβων
τὴν ἐμπιστοσύνην του ὅτι ὁ πατήρ του, εὐγενὴς Ἰσπι-
νός, ἀπεχώρησε μετὰ τὴν φυλάκισιν τοῦ ἀντιβασιλέως
Ἰτυρρίγαρχι εἰς τὸ ὑποστατικὸν του, ὅπου διευθύνετο
καὶ αὐτός, καὶ ὅτι ἠγνόει αὐτὸ ὀλιγώτερον ὅμως τοῦ
φοιτητοῦ ἀφελῆς δὲν ἐρανέρωσε καὶ τίς ἦτο ὁ ἀλη-
θὴς σκοπὸς τῆς μεταβάσεώς του.

Ἐν τοσοῦτω ἡ πρόσκαιρος ἀμιλλα τοῦ ἵππου τοῦ
δὸν Κορνήλιου ἀπεσβέννυτο μικρὸν κατὰ μικρὸν,
καὶ μικρὸν κατὰ μικρὸν ὡσαύτως ὁ ἀναβάτης κατα-
γινόμενος εἰς ἐξόρησιν τοῦ ὑποζυγίου διὰ τῶν
περυστιῶν καὶ τῆς μάστιγος, κατέλιπε τὴν συν-
ομιλίαν, ἥτις τοσοῦτω συντέμνει τὰς μακρὰς ὥρας
τῆς ὁδοπορίας. Ὁ ἥλιος ἤρχιζε νὰ κλίνη πρὸς τὴν
δύσιν, καὶ αἱ σκιαὶ τῶν ἵππέων ἐμηκύνοντο ἐπὶ τῆς
κονιορτώδους ὁδοῦ, ἐνῶ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν δέν-
δρων πράσινοι ψιττακοὶ καὶ ἄλλα πτηνὰ περιπόρ-
φυρα ἔχοντα τὰ πτερά ἔψαλλον ἐσπερινὰ ἄσματα.

Ἀλλ' ἡ δίψα, ὀδυνηροτέρα καὶ αὐτῆς τῆς πείνης,
ἐδιπλασίαζε τὴν ἀγωνίαν τῶν συνοδοιπόρων. Ἐνίοτε
ὁ εὐζωνος ἠτένιζεν ἀνυπόμονος τὸν ἵππον τοῦ φοι-

τητοῦ, καὶ πάντοτε παρέτῆρει ὅτι, δι' ἔλλειψιν
ὑδατός, τοῦ ταλαιπώρου ζώου τὸ βῆμα ἐγίνετο
βραδυτέρων.

Ὁ δὲ Κορνήλιος βλέπων ὅτι ὁ σύντροφός του,
ἐν ὀλίγον ἐκένει τὸν ἵππον του θὰ ἐφθανε ταχέως
εἰς τὴν ἀσιένδαν μόνις τρεῖς λεύγας ἀπέχουσαν,
γενναϊότητι ὅμως φερόμενος ἀνεχαίτιζεν αὐτὸν, ἐ-
διπλασίαζε τοὺς ἀγῶνάς του ὅπως παρακολουθῇ
τὸν εὐζωνον τῆς βασιλείσης.

Καὶ ἐπραχώρησαν μὲν οὕτω ἐπὶ ἡμίσειαν ἐτι-
ῶραν· ἀλλ' ὁ φοιτητής τοῦ Πανεπιστημίου ἐπέ-
σθη ἐπὶ τέλους ἅτι τὸ ὑποζυγίον του ἐγίνετο ἀπὸ
λεπτοῦ εἰς λεπτὸν ἐτι μᾶλλον ἀνίκανον ν' ἀκολου-
θῆσῃ τὸν ἵππον τοῦ συνοδοιπόρου του καὶ τοὶ ἀργό-
τατα βραδίζοντα.

— Κι φοιτητά, εἶπεν ὁ λοχαγός, ἀνεγνώσατέ
ποτε περιγραφὰς ναυαγίων εἰς τὰ ὁποῖα οἱ ναυαγή-
σαντες λιμοκτονοῦμενοι ρίπτουν τὸν λαχρὸν διὰ νὰ
ἰδοῦν ποῖος θὰ φάγῃ τὸν ἄλλον;

— Ναί, ἀπεκρίθη ὁ Λαντέγιας ὁποσῶν περίφθ-
σος νομίζω ὅμως ὅτι δὲν κατηντήσαμεν εἰς τοι-
αύτην ἀκμὴν.

— Καράμπα! ἀνεφώνησε μετὰ σπουδαιότητος
ὁ Τρέξ Βίλλας, αἰσθάνομαι τοιαύτην πείναν ὥστε
νὰ καταφάγω καὶ πλουσιώτατον συγγενῆ μου, μᾶ-
λιστα ἀν ἤμην κληρονόμος του, ὡς εἴθε τοῦ Κ.
θεῖου σας τοῦ Σάν Σαλβατώρ.

— Ἀλλὰ, Κ. λοχαγέ, δὲν εἴμεθα οὔτε εἰς τὴν
θάλασσαν, οὔτε εἰς λέμβον ἀπὸ τὴν ὁποῖαν νὰ μὴν
ἠμπορῶμεν νὰ ἐξέλθωμεν.

Καὶ ἠστειεύετο μὲν ὁ λοχαγός περιγελῶν τὴν ἀ-
πλότητά του νέου πιστεύσαντος τὰς ἀπειλάς, τὰς
ὁποῖας ἐξηκόντισε δι' ἐγκυκλίου κατὰσχέσης διὰ τοῦ-
το διαδόχου ὁ ἐπίσκοπος Βεργόζας ὁ Ζορδάν, δὲν
ἐνόμιζεν ὅμως ποτὲ ὅτι ὁ ἀφελῆς συνοδοιπόρος του
θὰ ἐξελάμβανεν ὡς σπουδαίαν, ἀσπειρῆτα σκοπὸν
ἔχουσαν ν' ἀποδείξῃ τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ χωρισθῶ-
σι, πρὸς τὸ συμφέρον καὶ αὐτοῦ τοῦ μένοντος κατό-
πιν· διότι ὁ εὐζωνος, φθάνων πρῶτος εἰς τὴν ἀσιέν-
δα εἶχε κατὰ νοῦν νὰ στείλῃ πρὸς τὸν σύντροφόν
του ἄλλον ἵππον, τροφὴν καὶ ὕδωρ.

Ὁ δὲ δὸν Κορνήλιος στρέψας περὶ αὐτὸν βλέμ-
μα ἀγωνίας, καὶ ἰδὼν τὴν ἀκραν ἐρημίαν ὡς καὶ
τὴν δυσαναλογίαν τῶν ἰδίων δυνάμεων πρὸς τὰς
τοῦ λοχαγοῦ, συνεταράχθη καὶ ἀνέκραξεν·

— Ἐλπίζω, Κ. λοχαγέ, ὅτι δὲν ἐφθάσατε εἰς
τοιούτον βαθμὸν κακίας. Τὸ κατ' ἐμέ, ἐν ἀνέβαι-
να ὡς σεῖς ἄλογον δυνατὸν, θὰ ἔτρεχα μὲ τὰ τέσ-
σαρα εἰς τὴν ἀσιένδα τῆς Λὰς Πάλμας ἢ τοῦ Σάν
Σαλβατώρ, καὶ θὰ ἔστελλα καὶ βοήθειαν εἰς τὸν
καθυστεροῦντα σύντροφόν μου.

— Αὐτὴν τὴν γνώμην ἔχετε;

— Αὐτὴν καὶ ὄχι ἄλλην.

— Λοιπὸν θ' ἀκολουθῆσω τὴν συμβουλήν σας·
διότι, νὰ σᾶς εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν, μ' ἐκακοφαίνεται
νὰ σᾶς ἀφήσω τόσο γρήγορα μόνον.

Καὶ τεινας τὴν χεῖρα πρὸς τὸν φοιτητὴν,

— Κ. Λαντέγια, εἶπε, χωριζόμεθα φίλοι, καὶ

εἶθε νὰ μὴ συναντηθῶμεν πώποτε ὡς ἐχθροί· τίς δύναται νὰ μαντεύσῃ τὸ μέλλον; Βλέπετε ὡς ἐνόησα μὲ κακὸν βλέμμα τοὺς ὑπὲρ ἀπελευθερώσεως ἀγωνάσας τόπου πρὸ τριακοσίων χρόνων ὑποδοῦλου· τὸ κατ' ἐμὲ ὅμως πιθανὸν νὰ τὸν συντρέξω καὶ δι' αὐτῆς τῆς ζωῆς μου εἰ δέον. Ὑγιαίνειτε! θὰ σᾶς στείλω βοήθειαν.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐθλίψε βρωμαλέως τοὺς ἰσχυροὺς δακτύλους τοῦ φοιτητοῦ τῆς Θεολογίας, ἀνέσεισε τὸν χαλινὸν χωρὶς νὰ κεντήσῃ τὸν ἵππον, καὶ ἐγένετο ἄφαντος μεταξὺ κονιορτοῦ.

— Δόξα σοι ὁ Θεός! ἀνεφώνησε στεναζῶν ὁ Λαντέγιας· ὁ πειναλέος αὐτὸς Ληστριγῶν ἦτον ἄξιός νὰ μὲ καταβροχθίσῃ. Ἐλεγεν ἂν εὐρεθῶ εἰς πεδίον μάχης ἀπέναντι τοῦ Γολιάθ αὐτοῦ ἢ τινος ἄλλου! . . . μάλιστα· οὔτε ὁ διάβολος, οὔτε τὰ κέρατά του εἶνε ἄξια νὰ μὲ κάμουν στρατιώτην ὑπὲρ ἢ κατὰ τῆς ἐπαναστάσεως.

Καὶ ἐπρόχωρει ὑπερχαίρων ὅτι ἐξέφυγε κίνδυνον, τὸν ὁποῖον ἐπλασεν ἡ φαντασία του, καὶ λησμονῶν ὅτι ὁ ἄνθρωπος, ἐὰν δὲν ἔχῃ ἀδάμαστον ψυχῆς σταθερότητα, δὲν γνωρίζει τὴν προτεραιάν τι θὰ ἐπιχειρηθῇ νὰ πράξῃ τὴν ἐπιουσαν.

Ἐνῶ δὲ κόκκινα νέφη ἐχρωμάτιζον τὸν ὀρίζοντα πρὸς τὴν δύσιν, ὁ νέος ὀδοιπόρος παρετήρησεν ἐρχόμενον μακρόθεν Ἰνδόν, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐκέντησε γενναϊότερον τὸν ἵππον αὐτοῦ, ἐλπίζων νὰ εὕρῃ τροφήν, ἢ καὶ νὰ λάβῃ τὴν λύσιν τῶν ἀποριῶν του. Ἐδίωκε δὲ ὁ Ἰνδὸς δύο δαμάλεις γαλακτοφόρους, τῶν ὁποίων τοὺς κρεμαμένους μαστοὺς διακρίνας ὁ φοιτητής, ἔσπευσεν ἔτι μᾶλλον νὰ τὸν προφθάσῃ.

— Ἐ, Ζοζέ! ἀνέκραζεν ὅλη δυνάμει ὁ δὸν Κορνήλιος.

Τὸ ὄνομα τοῦτο ἀκούσας ὁ Ἰνδός, ὄνομα διδόμενον πρὸς πάντας τοὺς ὁμογενεῖς αὐτοῦ, ὡς καὶ πρὸς τοὺς Ἰρλανδοὺς τὸ Πάδδου, ἔστρεψεν ἔντρομος τὴν κεφαλὴν.

Δυστυχῶς ὅμως ὁ ἵππος μόλις παρετήρησε τὰς δαμάλεις, καὶ φοβηθεὶς διὰ τὸν λόγον τὸν ὁποῖον

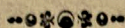
εἶπομεν ἤδη, ἐστράφη πρὸς τὰ ὀπίσω, καὶ τρέχων παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν ἔφευγεν· ἀλλ' οὐχ ἦτον ὁ δὸν Κορνήλιος ἐκράζε πρὸς τὸν Ἰνδόν νὰ σταθῇ. Οὗτος ὅμως ἰδὼν τὸν φοιτητὴν καλοῦντα μὲν αὐτὸν ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ἀπομακρυνόμενον, ἀφῆκε μυκηθμὸν τρόμου καὶ ἔφευγε δρομαῖος, παρακολουθούμενος καὶ ἀπὸ τὰς δαμάλεις. Διὸ μετ' ὀλίγον ἐγένοντο ἄφαντοι, καὶ τότε μόνον ὁ Λαντέγιας κατῴρωσε νὰ ἐπαναφέρῃ τὸν ἵππον εἰς τὴν εὐθείαν ὁδόν.

Τέλος πάντων ἐφθασε δύοντος τοῦ ἡλίου εἰς σωρὸν δύο ἢ τριῶν καλυβῶν ἐρήμων ὡς καὶ αἱ ἄλλαι. Ἐπειδὴ δὲ καὶ αὐτὸς καὶ ὁ ἵππος ἦσαν καταπεποννημένοι ὑπὸ τοῦ κόπου, ἀπεφάσισε νὰ πεζεύσῃ, καὶ νὰ περιμεῖνῃ τὰ ἐφόδια τὰ ὁποῖα ὑπεσχέθη ὁ εὐζωνος. Ἐκρέματο δὲ ἐκεῖ ἐπὶ δύο δένδρων ἐπτὰ ἢ ὀκτὼ πύδας ὑπεράνω τῆς γῆς κραιβάτιον ἐκ νήματος ἀλόης, ὡς ἂν εἶχον ἐτοιμάσει αὐτὸ ἐπιτήδες διὰ τὸν ἡμέτερον ὀδοιπόρον. Καὶ ἐπειδὴ ὁ καύσων ἐξηκολούθει πνιγηρός, ἀντὶ νὰ ἐμβῇ εἰς καλύβην, ἀπέσαξε τὸν ἵππον ὅπως βοσκῆσῃ ἀνέτως, καὶ ἐναγκαλισθεὶς τὸν κορμὸν τοῦ ἐτέρου τῶν δένδρων, ἀνέβη εἰς τὸν κραιβάτον καὶ ἐξηπλώθη. Ἄλλ' ἐν τοσοῦτῳ ἐνύκτωσεν· ἡ πείνα κατεσπάρασσε τὸν στόμαχόν του, καὶ προσδοκῶν πάντοτε βοήθειαν ἐπροσπάθει ν' ἀκροασθῇ καὶ τὸν ἐλάχιστον κρότον ὅστις θ' ἀνῆγγελλεν αὐτήν.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐπεκράτει σιωπὴ, διότι ἡ φύσις ὅλη ἀνεπαύετο· μετ' ὀλίγον ὅμως ἀντὶ βημάτων ἵππου ἤχοι ἀλλόκοτοι ἐτάραζαν τὴν ἡρεμίαν, ἤχοι ὁμοιάζοντες συνεχῆ τινὰ βοὴν ὑπόκωφον ὡς βοὴν κεραινοῦ μακρὰν ἐκραγέντος· ἀλλὰ καὶ ἄλλοι ἤχοι ὡς μυκηθμοὶ θαλάσσης ἐν ὥρᾳ τρικυμίας ἀνεμιγνύοντο μετὰ τῶν πρώτων. Ἄλλοτε πάλιν, ἂν καὶ ὁ ἀῆρ ἦτο ἤσυχος, ἐνόμιζεν ὅτι ἤκουε μαινομένους τοὺς ἀνέμους, καὶ μετ' αὐτῶν συνηγοῦντας ὠρυγμούς. Καὶ ὅλως ἔντρομος ἤκουε τοὺς συριγμοὺς τούτους τῶν ἀνέμων, καὶ τὰς πενθίμους κραυγὰς, καὶ τὴν βοὴν τὴν ὁμοιάζουσαν βοὴν καταιγίδος. Μετὰ μικρὸν ὅμως, καταβληθείσης τῆς ταραχῆς ὑπὸ τοῦ κόπου, ἐκοιμήθη ὑπνον βαθύτατον.

ΚΕΦΑΛΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ο ΑΠΟΓΟΝΟΣ ΤΩΝ ΚΑΣΙΚΩΝ.

Τὴν αὐτὴν δὲ ὥραν καθ' ἣν ἠτοιμάζετο νὰ ἐξαπλώθῃ εἰς τὸν κραιβάτον ὁ δὸν Κορνήλιος, ἤτοι μίαν ὥραν πρὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, δύο ἄνθρωποι ἐφάγησαν παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ, μεταξὺ τοῦ

μέρους ὅπου ὁ εὐζωνος ἀφῆκε τὸν φοιτητὴν, καὶ τῆς ἀσιένδα τῆς Λὰς Πάλμας εἰς ἣν διευθύνετο.

Ὁ ποταμίσκος οὗτος, ῥέων μεταξὺ στενῆς κοιλάδος, ἐν μέσῳ μελιῶν ται ἰτεῶν περὶ τοὺς κλά-

δους τῶν ὁποίων ἀνέβαινον ἐλισσόμενα ἀνθη χλοερὰ καὶ εὐώδη, ἐκύλιε τὰ καθαρὰ του ὕδατα ἐπὶ λεπτῆς ἄμμου, ἴσης τὸ ὕψος πρὸς τὴν χλόην καὶ τῶν δύο ὄχθων· ὀλίγον δὲ μακρὰν τοῦ μέρους ὅπου ἴσταντο τὰ δύο πρόσωπα τοῦ δράματος, ἐφαίνετο ὡς διαυγὲς κάτοπτρον, κατασκευασθὲν ἐπίτηδες ὅπως ἐξ-εικονίζῃ τὸ γλυκὺ χροῶμα τοῦ οὐρανοῦ, ἢ γωνίαν τινὰ τοῦ διαστέρου τῆς νυκτὸς μανδύου· ἀπώτερον ὅμως ἢ ὄψις αὐτοῦ ἐγίνετο ἀγριωτέρα, αἱ ὄχθαι ἀνυψοῦντο καὶ δένδρα εὐπαγῆ κατεκάλυπτον αὐτάς. Ἄλλὰ καὶ ἡχος καταρράκτου βαρῦς, ὡς κυμάτων πάταγος, ἐπληττε τὰς ἀκοὰς τῶν δύο συνοδοιπόρων.

Καὶ τοῦ μὲν ἐνὸς ἢ ὄψις καὶ τὸ ἔνδυμα ἐμαρτύρουν ὅτι ἦτο Ἰνδός· ἢ ἐπὶ τοῦ ὤμου του καταβίνα εἶχε τὴν κἀνναν ἐσκωριασμένην καὶ βραχεῖαν· ἢ μαύρη κόμη του περιπεπλεγμένη ὡς δύο πυκναὶ ψίαθοι, ἐκρέματο ἐπὶ μαλλωτοῦ χιτῶνος μελνωποῦ βραχεῖας ἔχοντος τὰς χειρίδας, καταβαίνοντος μέχρι μηρῶν, καὶ δεδεμένου περὶ τὸ σῶμα διὰ δερματίνης ζώνης. Οἱ βραχίονες ἦσαν νευρώδεις καὶ χαλκοχρώματος, αἱ κνήμαι γυμναί, τοῦ δερματίνου βραχίου μόλις φθάνοντος μέχρι γονάτων, οἱ πόδες ἐκρύπτοντο ἐντὸς εἴδους τινὸς κοθούρων, καὶ τὴν κεφαλὴν ἐκάλυπτε πῖλος ἐκ σχοίνου. Εἶχε δὲ καὶ τὸ ἀνάστημα ὑψηλὸν παρὰ τὴν φύσιν τῶν ὁμοφύλων αὐτοῦ, καὶ τοὺς χαρακτῆρας τοῦ προσώπου λεπτοὺς καὶ ζωηροὺς, μηδὲν κοινὸν ἔχοντας πρὸς τὴν δουλοπρεπῆ φυσιογνωμίαν τῶν ὑποτεταγμένων (niansos) Ἰνδῶν. Ἐξ ἐναντίας ὁ πυκνὸς μύσταξ καὶ τὸ δασύ γένειόν του ἐδίδον εἰς τὸ ἦθος αὐτοῦ ἀγρίαν τινὰ ἀξιοπρέπειαν.

Ὁ δὲ σύντροφος αὐτοῦ ἦτο μαῦρος ῥακενδύτης μηδὲν ἄλλο ἔχων ἀξίον σημειώσεως, ἢ ἦθος εὐπιστίας ἠλίθιον, μετὰ τῆς ὁποίας ἤκουε τοὺς λόγους τοῦ Ἰνδοῦ· διότι ἐφαίνοντο διαλεγόμενοι μετὰ πολλῆς περιπαθείας. Ἐνίοτε μόνον ἢ ὄψις τοῦ προσώπου του ἀλλοιουμένη ἐδείκνυε φόβον.

Τὴν ὥραν ἐκείνην ὁ Ἰνδὸς βραδίζων περιεσκεμμένος ἔκυπτε τὴν κεφαλὴν εἰς μέρος τῆς ὄχθης γυμνὸν μὲν χλόης, ἐκ γῆς δὲ ἀργιλλώδους συγκείμενον.

— Εἶχα ἄδικον, εἶπε πρὸς τὸν μαῦρον, ὅταν σ' ἔλεγα ὅτι οὔτε μισὴν ὥραν δὲν θ' ἀργήσω νὰ εὔρω τὰ ἔχνη των; Ἰδοῦ.

Καὶ ταῦτα λέγων μετ' ἦθους θριάμβου καὶ χαρᾶς, τὴν ὁποίαν ὅμως δὲν συνεμερίζετο καὶ ὁ σύντροφός του, ἐδείξεν ἔχνη ποδῶν νεωπὰ ἐπὶ τοῦ ὑγροῦ ἐδάφους, περίπου εἴκοσι, διαφόρου μεγέθους, καὶ βαθέως ἐντετυπωμένα ἐντὸς τῆς ἀργιλλώδους γῆς. Παρέκειτο δὲ καὶ λάκκος πλήρης ὕδατος κιτρινωποῦ, μὴ ἀναλαβόντος ἔτι τὴν πρώτην αὐτοῦ καθαρότητα.

— Δὲν θὰ ἦναι μισὴ ὥρα, εἶπεν ὁ Ἰνδός, ἀφοῦ ἤλθαν καὶ ἔπιαν. Ἰδὲ τὸ νερόν· εἶναι θολωμένον. Παρατήρησε πόσαι ἦσαν.

— Παρὰ νὰ πιατηρήσω προτιμῶ νὰ φύγωμεν, ἀπεκρίθη ὁ μαῦρος, τοῦ ὁποίου τὴν ὄρασιν ἐσκοτίζε μαῦρον νέφος ἐνῶ ἐπροσπάθει νὰ μετρήσῃ τὰ ἔχνη. Παναγία μου! ἀνέκραξεν, ὀλόκληρον στράτευμα θηρίων.

— Ὅχι δά! εἶπεν ὁ Ἰνδός· ἄς τὰ μετρήσωμεν· Ἐνα, δύο, τρία, τέσσαρα· ἰδοῦ τοῦ ἀρσενικοῦ, τοῦ θηλυκοῦ καὶ δύο μικρῶν. Δὲν εἶναι ἄλλα. Ἄς ἤξευρες ποῖαν ἡδονὴν αἰσθάνεται ὁ τιγροθήρας βλέπων αὐτά.

— Ἀληθινά; ἠρώτησεν ὁ μαῦρος σχεδὸν θρηνηῶν.

— Ναί· καὶ ὅμως δὲν θὰ τὰς διώξω σήμερον· θὰ κάμωμεν κᾶτι τι καλῆτερον οἱ δύο μας.

— Δὲν εἶναι καλῆτερον νὰ ἔλθωμεν ἐδῶ μίαν ἄλλην ἡμέραν, καὶ ἐν τοσοῦτῳ νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὴν ἀσιένδα; Πόσην περιέργειαν ἔχω νὰ ἰδῶ τὰ θαυμασία τὰ ὁποῖα με ὑπεσχέθης . . .

— Πῶς! νὰ χάσωμεν μίαν ἡμέραν! Ποτέ! Ὅθ' ἦτον ὡς νὰ ἐχάναμεν ὀλόκληρον μῆνα· θὰ σὲ εἰπῶ μετ' ὀλίγον διὰ τί εἰς ἓνα μῆνα δὲν θὰ εἴμεθα ἐδῶ· ἄς καθήσωμεν.

Εἶπε καὶ ἐκάθησεν ἀμέσως ὁ Ἰνδός· ἀλλὰ καὶ ὁ μαῦρος ἐκὼν ἄκων ἐμιμήθη αὐτόν, ἂν καὶ ἐξηκολούθει περιφέρειαν ἐναγωνίως τὸ βλέμμα περὶ τὸν ὀρίζοντα.

— Μὴ φοβῆσαι, Κλάρα, ἐπανελάβεν ὁ Ἰνδός· σ' ἐγγυῶμαι. Ἀφοῦ αἱ τίγρεις καὶ τὰ μικρά των ἔπιαν πρὸ μικροῦ ἐδῶ, δὲν θὰ ἔλθουν ἐκ νέου, οὔτε θὰ μᾶς πειράξουν.

— ἤκουσα ὅτι κατανοστιμεύονται τὸ κρέας τῶν μαῦρων, εἶπε τοῦ Ἰνδοῦ ὁ σύντροφος, ὅστις παραδύξως ὠνομάζετο ὡς γυνὴ Κλάρα.

— Μὴν ὑπερηφανεύεσαι, διότι δὲν σὰς δίδουν τὴν προτίμησιν αὐτήν.

— Φοβοῦμαι τρομερά.

— Ἦσυχασε λοιπόν· διότι δὲν ὑπάρχει τίγρις ἢ ὁποῖα νὰ προτιμᾷ τὸ μαῦρον καὶ χονδρὸν δέρμα σου, ἀπὸ τὴν σάρκα τῶν πωλαρίων ἢ τῶν τρυφερῶν δαμάλεων τὰς ὁποίας ἠμπορεῖ νὰ προμηθευθῇ κατὰ θέλησιν καὶ ἀκινδύνως. Ἐὰν σὲ ἤκουαν αἱ τίγρεις θὰ ἐξεκαρδίζοντο.

— Ὅθ' ἐξακαρδίζοντο ἀκούουσαι σέ, εἶπεν ὁ μαῦρος, θέλων νὰ ἐρεθίσῃ τὰ πάθη τοῦ Ἰνδοῦ.

— Καὶ διὰ τί; Μάθε ὅτι οὔτε ἄνθρωπος οὔτε θηρίον θὰ περιγελάσῃ ποτὲ ἀτιμωρητὴ τὸν Κώσταλ.

— Διὰ τί; διότι θὰ θεωροῦν πολλὰ παράδοξον ὅτι σὺ ὁ ὁποῖος εἶσαι ἐξ ἐπαγγέλματος τιγροθήρας, καὶ πληρόνεσαι ἀπὸ τὸν δὸν Μαριάνον Σίλβαν διὰ νὰ κυνηγᾷς καὶ σκοτόνης τὰς τίγρεις αἱ ὁποῖαι τρώγουν τὰ ποίμνια του, δὲν τὰς κατεδίωξες ἐνῶ μ' ἐδειξες τὰ ἔχνη των.

— Ἔσο βέβαιος ὅτι δὲν θὰ σωθοῦν· θὰ εὔρω πάντοτε τὰ ἔχνη των, καὶ μία τίγρις τῆς ὁποίας γνωρίζω τὴν φωλεὰν εἶναι χαμένη. Σήμερον ὅμως δὲν κυνηγῶ, διότι ἔγεινε νέον φεγγάρι, καὶ εἶναι ἡμέρα εἰς τὴν ὁποίαν μετὰ τοῦ ἀφροῦ τῶν καταρράκτων καὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν ἐρήμων λιμνῶν, φαίνεται ἢ σγυρομάλλα σειρὴν εἰς ὅλους ὅσοι τὴν ἐπικαλοῦνται με καρδίαν καθαρὰν.

— Ἡ σγυρομάλλα σειρὴν! ἐπανελάβεν ὁ μαῦρος.

— Ἐκείνη ἢ ὁποῖα φανερόνει τὰς θέσεις ὅπου εὐρίσκεται χρυσὸς εἴτε εἰς τὰς πεδιάδας εἴτε εἰς τὰ

βουνά, και ἀποκαλύπτει τὰ μέρη τῶν μαργαριτα-
ριῶν εἰς τὴν θάλασσαν.

— Εἶσαι βέβαιος; τίς σέ τὸ εἶπεν; ἠρώτησεν
ὁ μαῦρος, ἦθος ἔχων πίστεως συνάμα καὶ ἀμφιβο-
λίας.

— Οἱ γονεῖς μου μὲ τὸ ἐξεμυστηρεύθησαν, ἀπε-
κρίθη μετὰ σοβαρότητος ὁ Ἰνδός, καὶ ὁ Κώσταλ
πιστεύει τὸν λόγον τῶν πατέρων τοῦ καλῆτερα
ἀπὸ τὸν λόγον τῶν χριστιανῶν ἱερέων, ἀν καὶ προσ-
ποιῆται ὅτι παραδέχεται ὅσα τὸν διδάσκουν. Διὰ
τί τάχα ὁ Γλαλὸς καὶ ὁ Ματλακουέζα, οἱ θεοὶ αὐτοὶ
τῶν νερῶν καὶ τῶν βουνῶν, νὰ μὴ εἶναι ἰσχυροὶ ὅσον
καὶ ὁ Χριστὸς τῶν λευκῶν;

— Μὴ λέγῃς δυνατὰ τοιαύτας βλασφημίας, εἶπεν
ἐντόνως ὁ μαῦρος σφραγισθεὶς διὰ τοῦ σημείου τοῦ
Σταυροῦ. Οἱ ἱερεῖς τῶν χριστιανῶν ἔχουν παντοῦ τὰ
αὐτὰ των, καὶ τὸ ἱεροδικεῖον ἔχει φυλακὰς διὰ
τοὺς ἀνθρώπους ὄλων τῶν χρωμάτων.

Τοῦ ἱεροδικεῖου τὸ ὄνομα ἀκούσας ὁ Ἰνδός, ἐχα-
μήλωσεν ἄκων τὴν φωνὴν του.

— Οἱ πατέρες μου, ἐπανέλαβε, μ' ἐδίδαξαν ὅτι
οἱ θεοὶ τῶν νερῶν δὲν φαίνονται ποτὲ εἰς ἓνα
μόνον ἄνθρωπον· πρέπει νὰ εἶναι δύο διὰ νὰ τοὺς
ἐπικαλεσθῶν, δύο ἔχοντες ἴσην ἀνδρείαν, διότι
ἐνίοτε ἡ ὀργὴ των εἶναι τρομερά· θέλεις νὰ γείνης
ὁ σύντροφος τοῦ ὁποῖου ἔχω ἀνάγκη;

— Ἐ! ἀπεκρίθη ὁ μαῦρος ἡμπορῶ νὰ καυχῶ-
θῶ ὅτι δὲν πολυφοβοῦμαι τοὺς ἀνθρώπους· τὰς τί-
γρεις ὅμως καὶ τοὺς θεοὺς σου οἱ ὁποῖοι ἐνδέχεται
νὰ εἶναι διάβολοι, δὲν ἤξεύρω.

— Ἄνθρωποι, τίγρεις καὶ διάβολοι δὲν πρέπει
νὰ φοβίζουν ποτὲ ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος ἔχει καρδίαν γεν-
ναίαν, εἶπεν ὁ Κώσταλ, καὶ μάλιστα ὅταν ἀμοιβῇ
τῆς γενναιότητός του θὰ εἶναι ὁ χρυσοῦς, ὁ ὁποῖος
τὸν ἐλευθερὸν Ἰνδὸν ἡμπορεῖ νὰ μεταβάλλῃ εἰς ἄρ-
χοντα.

— Καὶ τὸν μαῦρον ἀκόμη;

— Καὶ τὸν μαῦρον ἀνκμφισβόλως.

— Εἶπέ καλῆτερα ὅτι ὁ χρυσοῦς δὲν χρησι-
μεῖται ποτὲ οὔτε εἰς Ἰνδοὺς οὔτε εἰς μαῦρους, διότι
καὶ οἱ δύο εἶναι δούλοι, καὶ οἱ κύριοι των τοὺς ξε-
γυμνόνουν ἐπίσης, εἶπεν ὁ μαῦρος μετὰ πολλῆς ἀ-
θυμίας.

— Τὸ ἤξεύρω ἀλλ' ἡ δουλεία τῶν Ἰνδῶν εἶναι
περὶ τὰ τέλη της. Δὲν ἤκουσες ὅτι εἰς τὴν Tierra
adentro (εἰς τὸ ἐσωτερικόν) ἓνας ἱερεὺς ἐκῆρξε
τὴν ἐλευθερίαν ὄλων τῶν φυλῶν;

— Ὁχι, ἀπεκρίθη ὁ μαῦρος οὐδεμίαν ἔχων γνώ-
σιν τῶν πολιτικῶν ὑποθέσεων.

— Μάθε λοιπὸν ὅτι πλησιάζει ἡ ὥρα εἰς τὴν ὁ-
ποῖαν ὁ Ἰνδός θὰ γίνῃ ἴσος τοῦ λευκοῦ, ὁ ἀποικὸς
ἴσος τοῦ Ἰσπανοῦ, ὅτε Ἰνδός, ὡς ἐγώ, θὰ εἶναι ἀνώ-
τερός των· Ὁ ἀναστηθῇ ἡ δόξα τῶν προγόνων μας,
καὶ ἰδοὺ διὰ τί εἶναι ἀνάγκη νὰ γείνω πλού-
σιος, καὶ ἰδοὺ διὰ τί φροντίζω νὰ εὔρω χρυσόν,
τὸν ὁποῖον κατεφρόνησα μὲν ἔως τώρα ὡς ἀνω-
φελῆ εἰς χεῖρας δούλου, ζητῶ ὅμως σήμερον ὡς
ἀναγκασιὸν εἰς χεῖρας ἀνδρὸς ἐλευθέρου διὰ νὰ ἀνα-

κτήσῃ τὴν εὐκλείαν τῶν πατέρων του.

Ταῦτα ἀκούσας ὁ μαῦρος ἔρριψεν ἐκστατικὸν
βλέμμα ἐπὶ τοῦ Κώσταλ· τὸ ἦθος τοῦ ἀγρίου μεγα-
λείου τὸ ὁποῖον ἔλαβε τὴν ὄραν ἐκείνην ὁ τιγροθή-
ρας, καὶ ἡ ἀξίωσις τοῦ νὰ ἀνακτήσῃ τὴν ὄραν τῆς
οικογενείας του, ἐφαίνοντο αὐτῷ παράδοξα καὶ ἀκα-
τανόητα· ὁ δὲ κυνηγὸς τῶν τίγρεων ἐννοήσας τὴν
ἀπορίαν του·

— Κλάρα μου, εἶπε, μάθε μυστικόν τὸ ὁποῖον
εἰς τὴν ταπεινὴν θέσιν εἰς τὴν ὁποῖαν μὲ βλέπεις,
ἐφύλαξα τέσους χρόνους, ὅσοι ἦσαν ἀρκετοὶ διὰ νὰ
ἰδῶ πενήντα φορὰς τὴν ὄραν τῶν βροχῶν διαδε-
χομένην τὴν ὄραν τῆς ξηρασίας· καὶ αὐτὸ ἡμπο-
ροῦν νὰ σέ τὸ ἐπιβεβαιώσουν, εἰ χρεῖα, καὶ ὅλοι οἱ
ὀμόφυλοι καὶ ὀμοχρώματοί μου.

— Εἶδες πενήντα φορὰς τὴν ὄραν τῶν βροχῶν!
ἀνέκραξεν ὁ μαῦρος παρατηρῶν προσεκτικὸς τὸν
Ἰνδόν, τὸν ὁποῖον καὶ τὸ πρόσωπον καὶ τὸ σῶμα
ἐδείκνυον τριακοντούτη.

— Ὁχι ὅλως διόλου, ἀπεκρίθη μειδιῶν ὁ Κώ-
σταλ, ἀλλ' ἐντὸς ὀλίγου. Ὁ οἰωνὸς προσεῖπεν ὅτι θὰ
ζήσω ὅσον καὶ οἱ κόρακες.

Ἐνθὺ δὲ ὁ μαῦρος ἤκουε ταῦτα προσεκτικὸς
καὶ περιμένων ἀνυπομόμως τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ μυσ-
τικοῦ, ὁ τιγροθήρας τεινὰς τὸν βραχίονα διεγράφε
κύκλον περιλαμβάνοντα καὶ τὰ τέσσαρα μέρη τοῦ
κόσμου.

— Ἀπὸ τὴν ἀνατολὴν εἰς τὴν δύσιν, καὶ ἀπὸ
τὴν ἀρκτον εἰς τὴν μεσημβρίαν, εἰς ὅλην τὴν ἑκτα-
σιν τὴν ὁποῖαν θ' ἀνελάμβανε νὰ διατρέξῃ ἓνας ἰπ-
τεὺς χωρὶς ποτὲ νὰ ἡμπορέσῃ νὰ τὴν ὑπερβῇ, ἐβα-
σίλευαν οἱ Κασίκοι Ζαποτέκαι. Πρὶν φθάσουν εἰς
τοὺς αἰγιαλοὺς μας τὰ πλοῖα τῶν λευκῶν, αἱ δύο
θάλασσαι αἱ ὁποῖαι ἔβρεχον τὰ ἀντίθετα παρά-
λια τῆς Τεουαντεπέκ, ἦσαν τὰ δύο μόνα ὄρια τῶν
ἐπικρατειῶν τῶν μυριάδες πολεμιστῶν παρηκολού-
θου τὴν σημαίαν καὶ ὠδηγοῦντο ἀπὸ τὰ πτε-
ρὰ τῆς περικεφαλαίας των. Ἀπὸ τὸν ἀρκτικὸν ὠ-
κεανὸν ἔως εἰς τὸν μεσημβρινὸν ὠκεανόν, οἱ σωροὶ τῶν
μαργαριταριῶν καὶ τῶν χρυσῶν ἀνῆκον εἰς αὐτούς·
τὸ μέταλλον τὸ ὁποῖον ἀναζητοῦν οἱ λευκοὶ ἀκτινο-
βόλῃ ἐπάνω εἰς τὰ ὄπλα καὶ τὰ σανδάλια των·
οὔτε ἤξευραν τί νὰ τὸ κάμουν, τόσον τὸ εἶχαν ἄ-
φθονον. Τί ἔγειναν οἱ Κασίκοι τῆς Τεουαντεπέκ,
αὐτοὶ οἱ παντοδύναμοι; οἱ ὑπήκοοι των ἐθανάτω-
θησαν ἀπὸ τοὺς κεραινοὺς τῶν λευκῶν ἢ κατεδι-
κασθησαν εἰς τὰ μεταλλεῖα, καὶ οἱ κατακτηταὶ
ἐμοίρασαν μεταξὺ των ὅσους ἔμειναν. Ἐκατὸν τυχο-
διώκται ἔγειναν ἰσχυρότατοι ἀρχόντες, σφετερισθέν-
τες ἀπὸ ἐν τεμάχιον τῶν ἀπεράντων ἐπικρατειῶν,
καὶ σήμερον ὁ τελευταῖος ἀπόγονος τῶν Κασίκων
κατήντησε, διὰ νὰ ζῆσῃ, νὰ γείνη δούλος, νὰ κιν-
δυνεύῃ καθ' ἐκάστην διὰ νὰ σκοτόνῃ τὰς τίγρεις
αἱ ὁποῖαι ἐξολοθρεύουν τὰ ποίμνια τὰ βόσκοντα εἰς
τὰς ἰδιοκτησίας, τὰ βουνά καὶ τὰς πεδιάδας τῶν
πατέρων του, ὅπου μόλις αὐτὸς ἔχει μίαν καλύβην.

Ταῦτα ἀκούων ὁ μαῦρος τοιαύτην ἀπορίαν καὶ
τοιούτου σέβας ἀπέσιον ἠσθάνετο, ὥστε καὶ ἐπι-

πλέον ἂν ἐμίλει· ὁ Ἰνδὸς δὲν θὰ διέκοπτε τὸν λόγον του. Ἴσως δὲν εἶχε ποτε ἀκούσει ὅτι Ἰσπανοὶ κατακτητῆται διεδέχθησαν φυλὴν ἰσχυρὰν καὶ πεπολιτισμένην· ἀλλὰ καὶ ἂν τὸ εἶχεν ἀκούσῃ, δὲν ὑπωπτεύετο ὅτι ὁ τιγροθήρας, μᾶλλον εἰδωλολάτρης ἢ χριστιανός, ζητῶν νὰ ἐμπνεύσῃ καὶ πρὸς αὐτὸν τὰς ἰδίας αὐτοῦ δεισιδαιμονίας, ἦτο ἀπόγονος τῶν ἀρχαίων δεσποτῶν τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Τσουαντεπέκ.

Ὁ δὲ Κώσταλ, μετὰ τὴν ὀγκώδη ἀλλ' ἀληθῆ περιγραφὴν τῆς ἰσχύος τῶν προγόνων του, ἐσιώπησεν ἀμύθητον σιωπὴν· καὶ καταβιάσας τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὴν γῆν, ὡς πάντες οἱ ἀνατρέχοντες εἰς τὰ παρελθόντα, δὲν παρετήρησε τὴν ἐκκασιν τὴν κατάλαβοῦσαν τὸν σύντροφόν του.

Ἐν τοσοῦτῳ ὁ ἥλιος κατέβαινε πρὸς τὸν ὀρίζοντα, ὅτε ὠρυγμὸς διεξοδικός, ὀξύς μὲν τὸ πρῶτον, ἔπειτα δὲ μεταβληθεὶς εἰς βραγχώδη βρυχηθμὸν κατὰ τὰ ἀπώτατα σύνδενδρα μέρη, ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ, μετέβαλε τοῦ μαύρου τὴν ἐκκασιν εἰς πανικὸν φόβον.

Καὶ ὁ μὲν Ἰνδὸς οὔτε θέσιν ἤλλαξεν, οὔτε κἂν ἐσεισθῆ, ὁ μαῦρος ὅμως ἀνσκιρτήσας ἔκραξε·

— Παναγία μου! τίγρις!

— Καὶ τί φοβεῖσαι; εἶπεν ἀτάραχος ὁ Κώσταλ.

— Τὴν τίγριν.

— Τὴν τίγριν; λανθάνεσαι!

— Ἄμποτε! ἐπεφώνησεν ὁ μαῦρος, μὴ πιεσῶν ὅμως ὅτι ἐλανθάνετο.

— Δανθάνεσαι, ἐπανέλαβεν ὁ Ἰνδὸς, ὡς πρὸς τοῦ ἀριθμὸν· διότι δὲν εἶναι μία, ἀλλὰ τέσσαρες μαζῇ μὲ τὰ μικρά.

Τοῦτο ἀκούσας ὁ μαῦρος τοσοῦτον ἐφοβήθη, ὥστε στραφεὶς ἠθέλησε νὰ τρέξῃ πρὸς τὴν ἀσιένδα.

— Πρόσεξε! εἶπεν ὁ Κώσταλ γελῶν διὰ τὸν τρόπον τοῦ συντρόφου του· λέγουν ὅτι αἱ τίγρεις νοστιμίζονται ὑπερβολικὰ τὸ κρέας τῶν μαύρων.

— Πλὴν μὲ ἀπέδειξες τὸ ἐναντίον.

— Ἴσως δὲν ἔχω ῥητὰς πληροφωρίας περὶ τῶν ἔξεων τῶν ζῶων τούτων· ἤξεύρω ὅμως ἐκ πείρας μακρᾶς, ὅτι ὁσάκις τὸ ἀρσενικὸν καὶ τὸ θηλυκὸν εἶναι μαζῇ, σπανίως φωνάζουν ὄντα πλησίον τῶν ἀνθρώπων· φαίνεται λοιπὸν ὅτι εἶναι χωρισμένα, καὶ τότε θὰ ἐῤρηθῆς μεταξύ δύο, ἐκτὸς μόνον ἂν θέλῃς νὰ προξενήσῃς εἰς αὐτὰ τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ νὰ σὲ κυνηγήσουν.

— Θεὸς φυλάξοι!

— Λοιπὸν τὸ φρονιμώτερον εἶναι νὰ μείνῃς πλησίον ἀνθρώπου ὁ ὁποῖος δὲν φοβεῖται.

Καὶ ὅμως ἐδίσταζεν εἰσέτι ὁ μαῦρος· ἀλλ' αἴφνης καὶ νέος βρυχηθμὸς, οὐχ ἦττον τοῦ ἄλλου, βραγχώδης ἤχησεν εἰς μέρος ἀντίθετον τοῦ πρώτου, ἐπικυρώσας οὕτω τὸν λόγον τοῦ τιγροθήρα.

— Βλέπεις λοιπὸν ὅτι ἐξεστράτευσαν, ὅτι ἐμοίρασαν τὰς θέσεις καὶ ὅτι κάμουν σημεῖα μεταξύ των; Ἐὰν σὲ βασταῖ ἡ καρδιά σου εἰς ἐλεύθερον νὰ φύγῃς.

Ἄλλ' ὁ μαῦρος πεισθεὶς ὅτι ὁ κίνδυνος ὑπῆρχε καὶ ὀπισθεν καὶ ἔμπροσθεν, ὡχρίασεν ὅπως οἱ

μαῦροι, δηλαδὴ τὸ πρόσωπόν του ἐγένετο φαῖον, καὶ τρέμων ἐπλησίασε πρὸς τὸν ἀτρόμητον σύντροφόν του, οὐ τινός ἢ χεὶρ οὔτε κἂν ἐκινήθη πρὸς τὸ μέρος ἐφ' οὗ εἶχεν ἀποθέσει τὴν καρδίαν του.

Ὁ σύντροφος αὐτὸς δὲν μὲ φαίνεται, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Ἰνδὸς, πολλὰ γενναῖος· ἀλλὰ τί νὰ γείνη; θὰ τὸν ἔχω ἕως οὗ νὰ εὕρω γενναϊότερον. Μετὰ μικρὸν δὲ ἀκούσας καὶ νέους βρυχηθμοὺς τίγρεων, εἶπε μεγαλοφώνως·

— Ποῖος εἶναι ὁ Ἰνδὸς, ποῖος εἶναι ὁ μαῦρος; ὅστις δὲν θὰ προσφέρῃ τὸν βραχίονά του εἰς τὸν ἱερέα τὸν ἐπαναστήσαντα κατὰ τῶν τυράννων, οἱ ὁποῖοι μεταχειρίζονται ἀντὶ δούλων τοὺς Ζαποτέκας, τοὺς Μεξικανούς, τοὺς Ἀτζέκας; Δὲν εἶναι ὡς πρὸς ἡμᾶς θηριώδστεροι καὶ τῶν τίγρεων;

— Τοῦλάχιστον ἐγὼ τοὺς φοβοῦμαι ὀλιγώτερον, ἐψιούρισε ὁ μαῦρος.

— Ἀῦριον θὰ εἶπῃ εἰς τὸν κύριόν μου νὰ εὕρῃ ἄλλον τιγροθήραν, ἀνέκραξεν ὁ Κώσταλ· καὶ θὰ ὑπάγωμεν νὰ ἐνωθῶμεν μὲ τοὺς ἐπαναστάτας πρὸς τὴν δύσιν.

— Πρέπει ἐν τοσοῦτῳ νὰ τὸν ἀπαλλάξῃς, εἶπεν ὁ μαῦρος τὸν νοῦν πάντοτε ἔχων πρὸς τὰς τίγρεις, ἀπὸ αὐτὰ τὰ δύο θηρία.

Μόλις δὲ ἐτελειώσε τὸν λόγον του καὶ ὡς ἂν ἤθελον αἱ τίγρεις νὰ δοκιμάσωσι καὶ τελευταῖον τὴν ὑπομονὴν τοῦ τιγροθήρα, ἀφῆκαν καὶ τρίτον βρυχηθμὸν ὀξύτερον καὶ διεξοδικώτερον, πλησίον τοῦ ποταμοῦ τοῦ βέροντος πρὸ τῶν ποδῶν τῶν δύο συνοδοιπόρων.

Τοῦτον ἀκούσας ὁ Ἰνδὸς ὡς μάχης ἀλαλαγμὸν, ἀνσκιρτήσας αἱ κόραι τῶν ὀφθαλμῶν του ἐπλητύνθησαν, καὶ ζῆλος ἀκατάσχετος πρὸς θῆραν κατέφλεξε τὴν καρδίαν του.

— Μὰ τὴν ψυχὴν τῶν κασίκων τῆς Τσουαντεπέκ! ἀνέκραξε, παραπολὺ μὲ σκοτιζοῦν· καὶ θὰ δεῖξω εἰς τοὺς δύο αὐτοὺς φλυαροὺς νὰ μὴ πολυλογοῦν ἄλλοτε τόσον δυνατὰ διὰ τὰς ὑποθέσεις των. Ἐλα, Κλάρα, νὰ ἰδῆς ἀπὸ πλησίον τί εἶναι ἡ τίγρις.

— Δὲν βλέπεις ὅτι δὲν ἔχω ὄπλα, ἀνέκραξεν ἔντρομος ὁ μαῦρος, μᾶλλον φοβούμενος νὰ κυνηγήσῃ τὰς τίγρεις ἢ νὰ κυνηγηθῇ ὑπ' αὐτῶν. Ὅταν σὲ εἶπα νὰ καθαρίσῃς τὴν ἀσιένδα ἀπὸ τοὺς δύο αὐτοὺς δαίμονας, δὲν ἐνόουν νὰ σὲ συντροφεύσω· σὲ τὸ ὀμνῶ μὰ τοὺς ἀγίους ὄλους τοῦ παραδείσου.

— Ἄκουσε, Κλάρα· ἡ πρώτη φωνὴ ἦτον τοῦ ἀρσενικοῦ, τὸ ὁποῖον προσκαλεῖ τὸ θηλυκὸν· θὰ εἶναι ἀρκετὰ μακρὰν ἀπ' ἐδῶ· καὶ ἐπειδὴ δὲν εὐρίσκειται οὔτε αὐλάκι εἰς ὅλην τὴν ἀσιένδα εἰς τὸ ὁποῖον νὰ μὴν ἔχω καὶ μίαν λέμβον. . .

— Ἐχεις καὶ ἐδῶ; ἠρώτησεν ὁ μαῦρος.

— Ἴσα ἴσα θὰ ἐμβῶμεν εἰς αὐτὴν διὰ νὰ καταβῶμεν τὸν ποταμόν. ἤξεύρω τί θὰ κάμω, ἰσχύασε· δὲν τρέχεις κανένα κίνδυνον.

— Λέγουν, ἐπανέλαβεν ὁ μαῦρος, ὅτι αἱ τίγρεις κολυμβοῦν ὡς φῶκαι.

— Δὲν τὸ ἀρνοῦμαι. Ἐλα γρήγορα.

Καὶ ταῦτα λέγων ἔδραμεν ὁ τιγροθήρας πρὸς τὸ

μέρος όπου εύρισκετο ἡ λέμβος· ὁ δὲ μαῦρος προτιμῶν νὰ κινδυνεύσῃ ἀκολουθῶν τὸν κυνηγὸν ἢ νὰ μείνῃ μόνος, τὸν παρηκολούθησεν ἀναθεματίζων τὴν ἀνοησίαν τοῦ ὅτι παρεκίνησε τὸν Κώσταλ νὰ ἐξέλθῃ εἰς θήραν.

Καὶ μετὰ μικρὸν ἔβλεπεν ὁ Ἰνδὸς τὸ σχοινίον διὰ τοῦ ὁποίου ἐδέετο ἡ μονόξυλος λέμβος τοῦ εἰς ρίζαν ἰτέας, μόλις χωροῦσα δύο ἐπιβάτας ἐν ὥρᾳ ἀνάγκης· εἶχε δὲ καὶ δύο βραχεῖας κώπας ὅπως διευθύνεται κατὰ τοὺς πλατεῖς καὶ τοὺς στενοὺς πόρους, καὶ ἰστὸν μικρὸν κείμενον ἐντὸς τῆς λέμβου καὶ ἔχοντα ἀντὶ ἰστίου ψίαθον ἐκ καλάμου. Ἄλλ' ὁ Κώσταλ ρίψας αὐτὸν εἰς τὴν ὄχθην ὡς περιττὸν τὴν ὥραν ἐκείνην, ἐκάθησε πρὸς τὴν πῶραν, ἐνῶ ὁ μαῦρος ἀνεπαύθη παρὰ τὴν πρύμναν, καὶ ὠθήσας γενναίως τὴν λέμβον ἦλθεν εἰς τὸ μέσον τοῦ ποταμοῦ ὅθεν ἤρχισε νὰ ἀναβαίῃ τὸ ρεῦμα.

Τὴν ὥραν ἐκείνην αἱ μὲν σκιαὶ τῶν ἰτεῶν καὶ μελιῶν ἐπιπτον μακρὰ εἰς τὰ ὕδατα, τὰ ὁποῖα ἔμελλον ν' ἀποχαιρετίσωσι μετὰ μικρὸν αἱ τελευταῖαι τοῦ ἡλίου ἀκτῖνες, αἱ δὲ κάλαμοι τῶν ὄχθων ἐσειόντο ὑπὸ τοῦ ἀνέμου τῆς ἐρήμου, πνέοντος ἀκωλύτως ὡς ἀνέμος θαλάσσης καὶ παριστάνοντος τὴν ἐπαγωγὸν εἰκόνα τῆς ἀνεξαρτησίας, εἰκόνα καταθέλγουσαν τὸν τε Ἰνδὸν καὶ τὸν μαῦρον. Οὗτος ὅμως τρέμων ὡς αἱ κάλαμοι τῶν ὄχθων, μᾶλλον ἠσθάνετο φόβον ἢ ἐνθουσιασμόν, καὶ τὸ ἔντρομον ἦθός του ἦτο τοσοῦτον διάφορον τῆς ἀταράχου φυσιογνωμίας τοῦ τιγροθήρα, ὅσον τῶν δένδρων αἱ μαῦραι σκιαὶ τῶν πορφυρῶν νεφῶν ἄτινα ἀντανεκλῶντο ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ.

Εἰσελθόντες εἰς τὰ μᾶλλον ἀνώμαλα μέρη τοῦ ποταμοῦ οἱ δύο ναυσιπόροι δὲν ἔβλεπον πλέον μακρὰν. Ἐνίοτε ἀπῆντων δένδρα κυρτοὺς ἔχοντα τοὺς κορμούς ἐπὶ τῶν ὑδάτων, καὶ ὁ μαῦρος νομίζων ὅτι ἦσαν τίγρεις ἐτοιμαὶ νὰ πηδήσωσι κατὰ τῆς λέμβου.

— *Por Dios!* ἀνέκραξε τρέμων· μὴ περνᾷς τόσον σιμά.

— Ἐχω τὸν σκοπὸν μου· ἀπεκρίθη ὁ Κώσταλ.

Καὶ ἐξηκολούθει κωπηλατῶν γενναίως, καὶ ἀδιαφορῶν διὰ τοὺς κινδύνους οἵτινες πιθανῶς ἐκρύπτοντο ὀπισθεν τῶν δένδρων.

— Ποῖος λοιπὸν εἶναι ὁ σκοπός σου; ἠρώτησεν ἐπὶ τέλους ὁ μαῦρος.

— Ἀπλούστατος, τὸν ὁποῖον θὰ ἐγκρίνης βεβαίως.

— Νὰ ἰδῶμεν.

— Αἱ τίγρεις εἶναι δύο· δὲν ὀμιλῶ διὰ τὰ μικρά, τὰ ὁποῖα, ἐπειδὴ δὲν ἔχεις ὄπλα, τὰ ἀφίνω εἰς σέ· νὰ πάρῃς ἀπὸ ἓν εἰς κάθε χεῖρι, ἀπὸ τὴν λαίμῳ, καὶ κτυπῶν αὐτὰ ἐν μὲ τὸ ἄλλο νὰ συντρίψῃς τὰς κεφαλὰς των. Βλέπεις, ὅτι ἀπλούστατον τὸ πρᾶγμα.

— Ἐξ ἐναντίας μὲ φαίνεται πολὺ ἐμπερδευμένον· πλὴν τούτου, πῶς νὰ τρέξω ἀρκετὰ γρήγορα διὰ νὰ τὰ πιάσω;

— Δὲν θὰ λάβῃς αὐτὸν τὸν κόπον, ἐπειδὴ αὐτὰ θὰ ὀρμήσουν ἐπάνω σου· μετὰ ἓν τέταρτον τῆς ὥ-

ρας θὰ ἐπιπέσουν καὶ τὰ τέσσαρα θηρία κατεπάνω μας.

— Καὶ τὰ τέσσαρα! ἀνέκραξεν ὁ μαῦρος μετὰ τοσαύτης φρίκης, ὥστε ταραχθεῖσα ἡ ἐλαφρὰ λέμβος παρ' ὀλίγον ἀνετρέπετο, ἀν ὁ Κώσταλ προλαμβάνων δὲν τὴν ἀντεζύγιζεν ἐκ τοῦ ἐτέρου μέρους πλαγιάζων τὸ σῶμά του.

— Αὐτός, ἀπεκρίθη ὁ Ἰνδός, αὐτὸς εἶναι ὁ σκοπός μου, διὰ νὰ συντέμωμεν τὸν καιρὸν. Ὅταν, φίλε μου, βιάζεται τις πρέπει νὰ κἀμνη τὸ συντομώτερον. Λοιπὸν εἶναι δύο τίγρεις, ἡ μία δεξιὰ καὶ ἡ ἄλλη ἀριστερά. Καὶ ἐπειδὴ, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὴν φωνὴν των, θέλουν νὰ ἐνωθῶν, ὅταν ἡμεῖς ἐμβῶμεν εἰς τὴν μέσην ἐννοεῖται ὅτι συγχρόνως θὰ πέσουν κατεπάνω μας· ἀν ἡμπρῆς ἀπόδειξέ με τὸ ἐναντίον.

Ἄλλ' ὁ μαῦρος ἐσιώπη, διότι ἐπίστευεν ἀδιστακτικῶς ὅσα ἔλεγεν ὁ Ἰνδός.

— Πρόσεχε, Κλάρα· θὰ περάσωμεν μετ' ὀλίγον ἐκείνην τὴν ἄκραν τῆς ὁποίας τὰ δένδρα ἐμποδίζουν τὴν ὄψιν τῆς πεδιάδος· νὰ μὲ εἰπῆς ἐὰν ἰδῆς τὰ θηρία τὰ ὁποῖα ζητοῦμεν.

Καὶ τῶντι ὅπως ἐκάθητο, ὁ μὲν μαῦρος ὄν ὀπισθεν ἔβλεπεν εὐκόλως τὰ πρὸ αὐτοῦ, ὁ δὲ Ἰνδὸς καθήμενος ἔμπροσθεν ἠναγκάζετο νὰ στρέφῃ ἐνίοτε τὸ πρόσωπον. Πλὴν τούτου τὸ πρόσωπον τοῦ μαῦρου ἦτο ἄλλο βρομέτρον δεικνύον πρὸς τὸν Κώσταλ ὅ,τι ἐπεθύμει νὰ μάθῃ.

Καὶ ἔως μὲν τότε οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ μαῦρου ἠρμήνευον ἀόριστον φόβον ἀνευ λόγου, ὅτε ὅμως παρήλαξαν τὴν τελευταίαν ἄκραν, ἀγωνία μεγίστη κατέλαβεν αὐτόν. Τοῦτο ἰδὼν ὁ Ἰνδὸς ἔστρεψε ταχέως τὴν κεφαλὴν, καὶ εἶδεν ἀχανῆ πεδιάδα, ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας ἔρρεεν ἀθρόος ὁ παταμός, μετὰξὺ ὄχθων γυμνῶν δένδρων, ὥστε οὐδὲν ἐκώλυε τὴν ὄρασιν. Μικρὰν δὲ τῶν δύο κυνηγῶν ὁ ποταμός συστελλόμενος ἐσχημάτιζε χλοερῶτατον δέλτα, παρὰ τὴν ἄκραν τοῦ ὁποίου ἐχαράσσετο ἡ ὁδὸς ἡ φέρουσα πρὸς τὴν ἀσιέρα τῆς Λὰς Πάλμας.

Καὶ αἱ μὲν ἀκτῖνες τοῦ δύοντος ἡλίου κατεκάλυπτον ὀλόκληρον τὴν πεδιάδα διὰ χρυσοῦς τινος ὀμίχλης· ἐνῶ δὲ τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ τὸν ὁποῖον ἀνέβαινον ἐκυλῖοντο περιπόρφυρα καὶ χρυσαῖα, παρουσιάσθη εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τοῦ Ἰνδοῦ οὐχὶ μακρὰν, ἀλλ' ἔως δύο βιλῶν καραβίνας, ἐν μέσῳ τῆς διαφανοῦς καὶ λαμπρᾶς ἐκείνης σκέπης, ἐπὶ τῶν ἀκτινοβόλων ἐκείνων ὑδάτων, ἀλλόκοτόν τι ἀντικείμενον.

— Λάβε, Κλάρα, ἀνεφώνησε παραδοὺς τὰς κώπας πρὸς τὸν μαῦρον, ἐνῶ ἐγονυπέτει εἰς τὴν λέμβον καὶ ἀνελάμβανε τὴν καραβίαν του, εἶδες ποτέ σου ὠραιότερον θέαμα;

Ἄλλ' ὁ μαῦρος λαβὼν ὡς μηχανὴ τὰς κώπας, οὐδὲ λέξιν ἐπρόφερε· διότι ὡς τὸ πτηνὸν τὸ ὁποῖον ἀπολιθώνει τὸ βλέμμα τοῦ ὄψεως, ἔμεινε σιωπηλὸς καὶ χαίνων ὅτε εἶδε τὸ πανόραμα ἐκεῖνο. Εἶδε πρὸς τούτοις προσκεκολλημένην ἐπὶ πτώματος βουβάλου συρομένου ἡρέμα ὑπὸ τοῦ ρεύματος, τὸν ἄρρενα τίγριν, τὸν πρὸ μικροῦ καλοῦντα τὴν θή-

λυσαν, ὅστις μηκύνας τὴν κεφαλὴν καὶ κυρτώσας αὐτὴν διὰ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν, συστειλάς δὲ τοὺς ὀπισθίους ὑπὸ τὴν κοιλιάν, καὶ ἐξογκώσας τὴν ῥάχιν, κινέτωγεν, ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος τῶν Ἀμερικανικῶν πεδίων, τὸ θῦμά του, ἐνῶ ἔστιλθεν ὑπὸ τὸν δύνοντα ἥλιον τὸ ὑπόξανθον καὶ πολύςικτον δέρμα του.

Ἦραϊόν ἦτο καὶ γοητευτικὸν τὸ ἄγριον θέαμα ἐκεῖνο, τὸ καθ' ἑκάστην παριστανόμενον πρὸ τῶν κυνηγῶν καὶ τῶν Ἰνδῶν ὡς μεγαλοπρεπὲς ἐπεισόδιον τοῦ αἰωνίου ποιήματος, τὸ ὁποῖον ψάλλει πρὸς αὐτοὺς ἡ ἔρημος.

Ἐν τοσοῦτῳ ἡ τίγρις παρατηρήσασα τοὺς δύο ἐχθροὺς ὡς νὰ ἐπρόκλειε αὐτοὺς, ἀφῆκε ῥόγγον βαθὺν μεταβληθέντα ἐπὶ τέλους εἰς ὀξύτατον συριγμὸν ἀπεκρίθη δὲ εἰς αὐτὸν ὁ Κώσταλ διὰ φωνῆς παρακλήσεως, ὡς τὸ λαγωνικὸν ὅτε ἀκούει ἀντηχοῦσαν εἰς τὰ δάση τὴν θηρευτικὴν σάλπιγγα.

— Εἶναι τὸ ἀρσενικόν, ἐφώνησε χαίρων ὁ Ἰνδός.

— Σκότωσέ το λοιπόν! ἀνέκραξεν ὁ μαῦρος ἀναλαβῶν τὴν φωνήν.

— Νὰ τὸ σκοτώσω! ἀπεκρίθη ὁ Κώσταλ· ἡ καρβίνα μου δὲν φθάνει τόσῳ μακράν, ἐγὼ δὲ εἶμαι ἐπιτήδειος μόνον ἀπὸ σιμά· πλὴν τούτου ποῦ θὰ εὔρω τότε τὸ θηλυκόν; ἐνῶ ἐὰν περιμείνωμεν ἐν μόνον λεπτὸν θὰ ἰδῆς καὶ αὐτὸ νὰ ἔλθῃ πρὸς τὸ μέρος μας μαζὴ μὲ τὰ μικρά του.

— Χριστὲ καὶ Παναγία! ἐπιθύρισε ὁ μαῦρος ἀκούσας ἔντρομος τὸ σχέδιον τοῦ Κώσταλ, τὸ ὁποῖον ἤρχιζεν ἤδη νὰ πραγματοποιηθῆται· διότι ἠκούσθη μακράν βρυχηθμός, καὶ μετὰ δεύτερον λεπτοῦ ἐφάνη καὶ ἡ ἄλλη τίγρις πρὸς τὴν ἄκραν τοῦ πεδίου· ἀλλὰ μετὰ τινὰ πηδήματα γενόμενα μετὰ μεγίστης εὐστροφίας, ἡ θήλεια ἐφθασε διακόσια περίπου βήματα ἀπὸ τῆς ὄχθης εἰς τὴν λέμβον. Ἐντεῦθεν δὲ ἐστάθη στρέψασα πρὸς τὰ ἄνω τὴν κεφαλὴν, ῥοφῶσα ἀέρα, καὶ πάλλουσα ἔτι τοὺς πόδας, ὡς βέλος σειόμενον ἀφοῦ ἐνεπήχθη εἰς τὸν σκοπὸν, ἐνῶ τὰ δύο μικρά συνεπιέζοντο περὶ αὐτὴν.

Ἐν τοσοῦτῳ ἡ λέμβος παρεσύρετο ἄνευ κωπηλάτου ὑπὸ τοῦ ῥεύματος, καὶ ἤρχιζε μάλιστα νὰ στρέφεται περὶ ἑαυτήν, οὔσα ὡς καὶ πρὶν ἐπίσης μακράν τοῦ θηρίου, τὸ ὁποῖον ἐκάθητο πάντοτε ἐπὶ τοῦ πτώματος.

— Τί κάμνεις! ἀνέκραξεν ἀνυπομόνως ὁ Ἰνδός, κράτει τὴν λέμβον εἰς τὴν γραμμὴν τῆς ὄχθης· διαφορετικὰ ποτὲ δὲν θὰ ἐνταμωθῶμεν ἡ τίγρις ἐκεῖνη κ' ἐγὼ . . . Ναί . . . καλά. Ἔχε τὸ χέρι σου στερεόν, διὰ νὰ μὴ παραμερίσῃ τὸ ἐδικόν μου. Ἀνάγκη πᾶσα νὰ σκοτώσω μὲ τὴν πρώτην βολὴν τὸ θηρίον· διότι ἂν δὲν τὸ σκοτώσω ὁ ἕνας ἀπὸ ἡμᾶς εἶναι χαμένος· καὶ τότε πρέπει νὰ πολεμή-

σωμεν μὲ τὸ πληγωμένον ἀρσενικόν καὶ μὲ τὸ ἀκάθεκτον θηλυκόν.

Ἡ τίγρις ἐν τοσοῦτῳ κατέβαινε ἐπὶ τοῦ κυμαινομένου βάρους τῆς, καὶ μικρὸν κατὰ μικρὸν ἡ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς λέμβου ἀπόστασις ἐσμικρύνετο. Οἱ ναυσιπόροι ἔβλεπον πλεῖν καθαρὰ τοὺς πυρίνους ὀφθαλμούς τῆς περιστρεφόμενους ἐντὸς τῆς κόγχης, καὶ τοὺς κυματισμοὺς τῆς οὐρᾶς τῆς ταρραστομένης ὀφιοειδῶς. Ὁ Ἰνδός ἐσημάδευε τὸ ῥύγχος αὐτῆς, καὶ ἠτοιμάζετο νὰ πυρσοκροτήσῃ, ὅτε ἡ λέμβος ἐσαλεύθη τόσῳ πολὺ, ὥστ' ἐνόμιζέ τις ὅτι περιέπεσαν εἰς σάλον θαλάσσης.

— Τί κάμνεις, Κλάρα; ἀνέκραξεν ὀργισθεὶς ὁ Ἰνδός· κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον οὔτε ὀλόκληρον κοπάδι τίγρεων δὲν φθάνει ἡ καρβίνα μου.

Ἄλλ' εἴτε ἐπιτήδες εἴτε ἐνεκα φόβου ἐταράσσετο ὁ μαῦρος, αἱ κῶπαι ἐκινούντο σπασμωδέστερον, καὶ σφοδρότερος ἐγένετο ὁ σάλος.

— Ὁ διάβολος νὰ σ' ἐπάρῃ! ἀνεφώνησεν ἐκ νέου μαινόμενος ὁ Ἰνδός· τὴν ἐσημάδευε μεταξὺ εἰς τὰ δύο μάτια.

Καὶ ἀπῶθεις τὴν καρβίναν ἤρπασε τὰς κῶπας ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ μαύρου. Ἄλλ' ἔως οὐ ἐπανορθώσῃ τὴν θέσιν τῆς λέμβου, παρήλθεν ἐν λεπτὸν τῆς ὥρας, καὶ τὸ θηρίον, πρὶν ἢ προφθάσῃ ὁ Ἰνδός ν' ἀναλάβῃ τὸ ὄπλον του, ἀφῆν τρομερὸν βρυχηθμόν, ἐπέπηξε τοὺς γαμφοὺς ὄνυχάς του εἰς τὸ πτώμα τοῦ βουβάλου, ἀπέσπασεν αἱματοφόρτον τεμάχιον, ἐπήδησε πῆδημα τρομερὸν, καὶ ἐνῶ τὸ πτώμα ἀπῶσθεν ὑπὸ τῶν νευρωδῶν αὐτοῦ ποδῶν ἐβυθίσθη περιστραφέν εἰς τὸ ὕδωρ καὶ ἀνεφάνη δέκα βήματα μακράν, ἐκεῖνο δι' ἐνὸς μόνου ἄλματος ἀπέβη εἰς τὴν ἀκτὴν ὅπου ἴστατο ἡ θήλεια.

Ὁ δὲ Ἰνδός ἐβλασφήμησεν, ἀλλὰ παρήλθεν ἡ ὥρα, διότι μετὰ δύο ἢ τρία νέα πηδήματα τὸ θηρίον εὐρέθη πλησίον τῆς συντρόφου του.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐφάνη ταλαντευόμενον τὸ ἄγριον ζεῦγος· μετὰ μικρὸν ὅμως ἀφῆν διπλοῦν ἀπειλῆς βρυχηθμόν, τὸν ὁποῖον ἐπανέλαβον καὶ τὰ μικρά, ἔφυγον ἐκδρομα καὶ τὰ τέσσαρα θηρία πρὸς τὸν ὀρίζοντα.

— Ἦρα σας καλή! ἀνέκραξεν ὁ Κώσταλ, παρητηρῶν φεύγοντας τοὺς κατοίκους ἐκείνους τῶν ἐρήμων, τῶν ὁποίων οἱ πόδες μόλις ἤγγιζον τὸν χόρτον τῆς πεδιάδος. Ἦμπορεῖς, εἶπε στραφεὶς πρὸς τὸν μαῦρον τοῦ ὁποῖου οἱ ὀφθαλμοὶ ἠκτινοβόλουν ὑπὸ χαρᾶς, ἠμπορεῖς νὰ καυχηθῆς ὅτι συνετέλεσες εἰς τὸ νὰ σωθοῦν ἀπὸ τὰ χερίά μου δύο τίγρεις.

Καὶ ταῦτα λέγων ἐκωπηλάτει γενναίως διευθυνόμενος πρὸς τὸ μέρος ὅθεν εἶχον ἀναχωρήσει.

Τὸ ῥεῦμα ἐκύλιεν ἐν τοσοῦτῳ τὸ πτώμα τοῦ βουβάλου, καὶ πρὸ πολλοῦ τὰ θηρία ἐγένοντο ἄφαντα ἐν μέσῳ τῆς πορφυρᾶς ὀμίχλης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Η ΝΗΡΗΣ.

Ἡ δὲ μικρὰ λέμβος ἢ φέρουσα τὸν μαῦρον καὶ τὸν Ἰνδὸν ἐξηκολούθει καταβαίνουσα ἡρέμα τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ, ἐνῶ ἐκεῖνος μὲν ἠγάλλετο ὡς σωθεὶς ἀπὸ τῶν ὀνύχων τῶν τίγρεων, οὗτος δὲ ἀναπολῶν τοὺς λογισμοὺς τοὺς ὁποίους εἶχε διακόψει τὸ ἀτελεσφόρητον κυνήγιον. Ἄλλ' ὁ μαῦρος δὲν ἦτο πάντῃ ἥσυχος· διότι εἶχε μὲν φύγει ἡ τίγρις, ἀλλὰ πρὸς ποῖον μέρος; Ἀναλαβὼν λοιπὸν τὸν λόγον ἠρώτησε τὸν Ἰνδόν·

— Θέλεις νὰ μάθης, ἀπεκρίθη οὗτος, ποῦ διευθύνθησαν; τὸ πρᾶγμα πολλὰ εὐκόλον. Ἐπειδὴ πτώμα βουβάλου δὲν εἶναι καθημερινὸν ἔρμαιον, μὲ μεγάλην λύπην της, ἔσο βέβαιος, ἀφῆκεν ἡ τίγρις τὸ θυμὰ της· καὶ ἐπειδὴ αἰσθάνεται πρὸς ποῖον μέρος σύρει αὐτὸ ὁ ποταμός, θὰ ὑπάγῃ νὰ τὸ περιμεῖνῃ πλησίον τοῦ καταρράκτου τὸν ὁποῖον ἀκούομεν.

Καὶ ἀληθῶς ἤκουον ὦρα τῆ ὦρα, καθ' ὅσον προέβαιναν ἡ λέμβος, μᾶλλον εὐδιακρίτως τὴν βοὴν ὕδατος καταπίπτοντος.

— Δὲν λέγω, ἐξηκολούθησεν ὁ Ἰνδός, ὅτι θὰ εὗρῃ ὀλόκληρον τὸ πτώμα· διότι εἶδον πολλάκις κορμούς δένδρων νὰ πίπτουν κατακομματιασμένοι ἀπὸ ἐπάνω.

Ἡ ἀναντιρρήτος αὕτη ἀπόκρισις δὲν πολυευχαρίστησε τὸν μαῦρον. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ λέμβος ἤγγισεν εἰς τὴν ὄχθην, δὲν ἀπέδειξε τὴν δυσσαρέσκειάν του. Ἀποβάντες λοιπὸν καὶ αἱ δύο, ἔδεσαν ὡς καὶ πρὶν περὶ τὴν ρίζαν τῆς ἰτέας τὴν λέμβον.

— Λοιπὸν, ἐπανέλαβεν ὁ μαῦρος, νομίζεις ὅτι αἱ τίγρεις...

— Εἶμαι σχεδὸν βέβαιος δι' ὅ,τι σὲ εἶπον, καὶ πιθανὸν δὲν θὰ περάσῃ οὔτε μία ὦρα χωρὶς ν' ἀκούσης ἐκ νέου τὴν φωνὴν των εἰς τὸ βάθος τῆς φάραγγος, ὅπου θὰ τὰς εὗρωμεν μετ' ὀλίγον.

— Καὶ δὲν τὰς φοβεῖσαι;

— Τὰς ἐνθυμοῦμαι ὅσον ἐνθυμοῦμαι καὶ ἐν φύλλον ἀραβοσίτου· ἀλλ' ἄρκετὰ εἶπαμεν διὰ τὰ θηρία· κατ' εὐτυχίαν δὲν ἐχάσαμεν καιρόν. Σὲ εἶχα εἰ-

πεὶ ὅτι καὶ ὀλόκληρος ἡμέρα δὲν φθάνει διὰ νὰ κυνηγήσωμεν, ἐκτὸς μόνον ἐὰν μᾶς βοηθήσῃ ἡ τύχη· καὶ μ' ἐβοήθησε μὲν, σὺ ὅμως τὴν ἀπέκρουσες· ἄς σκεφθῶμεν λοιπὸν τῶρα διὰ τὰ ἐδικὰ μας. Μετ' ὀλίγον θ' ἀνατείλῃ τὸ νέον φαγγάρι, καὶ πηγαίνω νὰ ἐπικαλεσθῶ τὸν Γλαλόκ, τὸν Θεὸν τῶν νερῶν, διὰ νὰ σταίλῃ πλοῦτον εἰς τὸν υἱὸν τῶν Κασίκων τῆς Τσουάντεπέκ.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπεχώρησε.
— Μὴν ἀπομακρυνθῆς πολὺ, ἀνέκραζεν ὁ μαῦρος, φοβούμενος τοὺς τρομαροὺς γείτονάς του.
— Σὲ ἀφίνω τὴν καρδίαν μου.
— Ὡραία ἀπόκρισις τῶντι! μίᾳ βολῇ διὰ τέσσαρας τίγρεις.

Ὁ Ζαποτέκος διευθύνθη ἀργοπατῶν πρὸς τὴν ὄχθην, ἀνέβη εἰς κορμὸν δένδρου κυρτωμένου πρὸς τὸν ποταμόν, καὶ σταθεὶς ὀρθίως ἔτεινε τοὺς βραχίονας πρὸς τὰ ἔμπροσθεν, καὶ ἤρχισε νὰ ψάλλῃ ἀλλοκοτὸν τινα ὕμνον, οὗ τινος τὰς μὲν λέξεις ἤκουεν ὁ μαῦρος, ἡ δὲ ἔννοια ἦτο ἀκατάληπτος. Ἦκουε δὲ ὁ μαῦρος τὴν ἐπίκλησιν ταύτην τοῦ εἰδωλολάτρου Ἰνδοῦ καταληφθεὶς ὑπὸ τρόμου, ὅστις ἐδιπλασιάσθη μετὰ μικρόν, ὅτε βρυχηθὸς βαθύς ἠκούσθη μακρὰν, ὡς ἂν ἀπεκρίνετο ὁ δαίμων πρὸς τὸν λάτριν αὐτοῦ· ἤρχετο δὲ ἡ φωνὴ αὕτη, ὡς προσέπεν ὁ Ἰνδός, ἀπὸ τοῦ καταρράκτου. Καὶ δὲν ἦτο ἄτοπος ὁ φόβος τοῦ ταλαιπώρου μαύρου· διότι μεταξὺ τοῦ σκότους τῆς νυκτός, ἡ σύμπτωσις τῆς ἀλλοκότου μελωδίας τοῦ Ἰνδοῦ καὶ τῆς τίγρεως οἱ πένθημοι βρυχηθμοί, ἐφόβιζον ἐξ ἀνάγκης ἀνθρώπον ἀνήκοντα εἰς φυλὴν ἀμαθῆ καὶ δεισιδαιμόνα. Ἐνόμισεν ὅτι εἶδε πυρίνους ὀφθαλμοὺς λάμποντας μεταξὺ τῶν δασῶν, ὅτι ἡ σκιά τῆς βοστρυχώδους σειρήνας ἐξήρχετο βραδέως ἐκ τῶν κυμάτων, καὶ ὅτι φωναὶ μυστηριώδεις συνήχουν πρὸς τὴν βοὴν τοῦ καταρράκτου. Καὶ δις ἀνέφριξε τὸ μαῦρον δέριμα του ἀπὸ τῶν ποδῶν μέχρι τῆς ρίζης αὐτῶν τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς του.

— Εἶσαι ἔτοιμος; ἠρώτησεν αὐτὸν ὁ Κώσταλ ἐκνευθῶν.

— Νὰ κάμω τί;

— Νὰ μὲ συνοδεύσης ἕως εἰς τὸν καταρράκτην διὰ τὰ ἐπικαλεσθῆς, ὅπως θὰ σὲ εἰπῶ, τὴν θεὰν ἢ ὅποια θὰ ἐμφανισθῇ.

— Ποῦ; εἰς τὸν καταρράκτην ὅπου μουγκρίζουν αἱ τίγρεις; ἠρώτησε περίφοβος ὁ μαῦρος.

— Μόνον κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θ' ἀποκτήσωμεν τὸν χρυσόν.

— Πηγαίνωμεν, ἀνέκραξεν ὁ μαῦρος μετὰ μικρὰν σιωπὴν ἀπὸ σήμερον γίνομαι δούλος τοῦ θεοῦ τῶν μεταλλείων.

Καὶ ἐκεῖνος μὲν ἀνέλαβε τὴν καρβίαν καὶ τὸν πῖλόν του, οὗτος δέ, τυλίξας περὶ τὸ σῶμα τεμάχιον πανίου τὸ ὁποῖον μετεχειρίζετο ἀντὶ μανδύου, ἤρχετο κατόπιν τοῦ Κώσταλ ἰχνηλατῶν αὐτὸν καὶ ταλαντευόμενος μεταξὺ φόβου καὶ πλεονεξίας. Παρηκολούθουν δὲ καὶ οἱ δύο τὸ βέδυμα κυλιόμενον πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἐβόιζεν ὁ καταρράκτης.

Καθόσον δὲ ἐπροχώρουσαν αἱ μὲν ὄχθαι ἐγίνοντο μᾶλλον ἀπόκηρμαι καὶ ἡ ἀπόστασις στενωτέρα, τὰ δὲ δένδρα συσταυροῦντα ἐκατέρωθεν τὰς κορυφὰς ἐσχημάτιζον πυκνὸν καὶ σκοτεινὸν θόλον, ἐνῶ τὰ ὕδατα συστελλόμενα ἐντὸς στενοῦ κύτους ἐξανθοῦντος βράχους, τῶν ὁποίων ἡ κλίσις καθίστατο ἐπὶ μᾶλλον ἀπότομος, ἐπάφλαζον λάβρα. Ἐνταῦθα κατέπιπτεν ὁ χεῖμαρρος ἀπὸ ὕψους ἑκατὸν καὶ πενήκοντα ποδῶν εἰς βαθὺ βράθρον μετὰ πατάγου τοσοῦτον τρομεροῦ, ὥστε καὶ αὐτοῦ τοῦ Ὀκεανοῦ ἡ βοή, ὅτε μαινόμενος συντριβεται εἰς τοὺς βράχους συμπαρασύρων τοὺς χάλικας τῶν αἰγιαλῶν, φαίνεται ἀσθενὴς φλοῖσος.

Λευκὸς καὶ φοβερός ὁ καταρράκτης κατέπιπτεν ὡς νιφὰς δι' ἀψίδος σχηματιζομένης ἐκ τῶν συμπλεγμένων κορυφῶν δύο μεγάλων Ἰνδικῶν κέδρων, τῶν ὁποίων οἱ μαῦροι καὶ εὐλύγιστοι κλώνες, αἱ σειόμεναι κατὰ τὰς ἄκρας ὑπὸ τοῦ ἀνέμου μακρὰι κροκίδες τοῦ Ἰσπανικοῦ βρύου, καὶ τὰ ἐγκλισσεύμενα φυτὰ ἐπέψαυον ἐνίοτε τὴν ὑπὸ τῆς ἀψίδος διαγραφομένην ἀφρώδη καμπύλην. Καὶ μεταξὺ νέφους ομίχλης τὰ δύο ἐκεῖνα μεγάλα καὶ πολύκλινα δένδρα ἐξήπλουν εὐπαγεῖς κλάδους, καὶ ἐφαίνοντο ὡς γεγηρακότες ἄγγελοι, φύλακες τῶν ὑδάτων.

Ἐνταῦθα ἐστάθησαν οἱ δύο σύντροφοι· ἂν καὶ ὁ τελευταῖος τῆς τίγρεως βρυχηθὴς εἶχεν ἠχήσει πρὸς τὸ μέρος τοῦτο, ὁ μαῦρος ἐφαίνετο πλέον ἡσυχος, διότι ἡ πλεονεξία ὑπερίσχυσε τοῦ φόβου καὶ τῶν θηρίων καὶ τῶν δαιμόνων.

— Ἄκουσε, εἶπεν ὁ Κώσταλ πρὸς τὸν Ἰνδόν, ἄκουσε μὲ προσοχὴν τὰς ὁδηγίας μου, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἐνθυμοῦ ὅτι ἂν ἡ σγουρομάλλα σειρὴν ἐμφανισθῇ, καὶ ἂν ὅταν τὴν ἰδῆς αἰσθανθῆς ἀληθινὸν φόβον διαδεχόμενον τὸ πρῶτον ἀνατριχίασμα τὸ ὁποῖον καὶ ὁ γενναϊότερος ἄνθρωπος αἰσθάνεται εἰς τὴν σάρκα του ὅταν εὐρεθῇ ἔμπροσθεν ὄντος ἀοράτου γινομένου ὄρατοῦ, εἶσαι χαμένος.

— Καλὰ, ἀπεκρίθη ὁ μαῦρος· τὸ χρυσάφι ἀξίζει περισσώτερον καὶ ἀπὸ τὴν ζωὴν λέγε, σὲ ἀκούω.

Καὶ ταῦτα μὲν λέγων εἶχε τὸ ἦθος, κατὰ τὸ φαινόμενον τοῦλάχιστον, ἀτρόμητον ὄσω καὶ ὁ Κώσταλ ἐκάθησαν δὲ καὶ οἱ δύο ἐπὶ τῆς ὄχθης τῆς βαθείας φάραγγος, εἰς τὸ βάθος τῆς ὁποίας τοῦ ποταμοῦ τὸ βέδυμα ἀναλαμβάνει τὴν γαλήνην του μεταξὺ πυκνῶν δένδρων, εἰς δὲν ἂ διαπερῶσιν οὔτε σχεδὸν αὐταὶ τοῦ ἡλίου αἱ ἀκτίνες.

Ἐν τοσοῦτῳ εἰ καὶ δασύτατα ἦσαν τὰ δένδρα καὶ τὰ ἄλλα φυτὰ τὰ κατακαλύπτοντα τὴν φάραγγα, οἱ δύο χρυσοθῆραι θὰ ἔβλεπον, ἐὰν ὀλιγώτερον ἐνέκυπτον εἰς τὴν συνομιλίαν, τί ἐγίνετο εἰς τὸ βάθος τῆς φάραγγος. Ἰπ' αὐτοὺς σχεδὸν τοὺς πόδας των, πρὸς τὸ μέρος ὅπου τὰ πρὸ μικροῦ παφλάζοντα κύματα ἐγαργάλιζον ἤδη τὰς μακρὰς ρίζας τῶν περὶ τὰς ὄχθας ἐνύδρων φυτῶν, τῶν ὁποίων τὰ πλατέα καὶ στιλπνὰ φύλλα ἀνυψοῦντο ὡς σκιάδισκαι, ἐλθὼν ἐκάθησέ τις καὶ παρετήρει προσεκτικῶς τὸν μεγαλοπρεπῆ καταρράκτην. Ἦτο δὲ ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὁ γνωστὸς λοχαγὸς τῶν εὐζώνων τῆς βασιλείας, ἐλθὼν εἰς τὸν ἄγριον ἐκεῖνον τόπον. Ἰδοῦ δὲ ἕνεκα τίνος συμπτώσεως κατήντησεν ἐνταῦθα.

Χωρισθεὶς ἀπὸ τοῦ ἀφελοῦς τῆς θεολογίας σπουδαστοῦ, τοῦ ἐκλαβόντος αὐτὸν ἀνθρωποφάγον καὶ Ληστρυγῶνα, ὅπως τὸν ὠνόμαζεν ἐνθυμούμενος τὴν Ὀδύσειαν, ἐκέντησε γενναίως τὸν ἵππον του· ἀλλὰ καὶ αὐτός, προαισθανόμενος ὅτι ἐπλησίαζεν εἰς ἵπποφορβεῖον, ἠμιλλᾶτο πρὸς τὸν ἀναβάτην.

Δυστυχῶς ὁ ἀξιωματικὸς, εἰ καὶ ἐγεννήθη κατὰ τὰ μέρη ταῦτα, δὲν εἶχε ποτε ἐπισκεφθῆ αὐτὰ ὅτε λοιπὸν ἔφθασεν εἰς τὸ μέρος ὅπου ἡ ὁδὸς διεχωρίζετο εἰς δύο, ἂν καὶ ἀμφότεραι αἱ διαιρέσεις εἶχον τὴν αὐτὴν σχεδὸν διεύθυνσιν, ἐδίσταζε πόθεν νὰ ὑπάγῃ. Ἐπειδὴ δὲ ἦτο ἀδιακόπως ἔρημος ἀνθρώπων ὁ τόπος καὶ δὲν εὕρισκε ποῖον νὰ ἐρωτήσῃ, ἀφέθη εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ ἵππου του.

Φαίνεται δὲ ὅτι τὸ ζῶον ἐδίψα μᾶλλον ἢ ἐπέινα· διότι ἀφοῦ ὠσφράνθη καλῶς τὸν ἀέρα, καὶ ἀνέπνευσε τὴν δρόσον τοῦ ποταμοῦ, ἐτράπη πρὸς τὴν ἐκ δεξιῶν ὁδόν.

Καὶ τὸν μὲν φοιτητὴν τοῦ Πανεπιστημίου ὠφέλησεν ἡ ἐκλογή αὐτῆ, ὡς θὰ ἴδωμεν μετ' ὀλίγον, ἀπεπλάνησεν ὅμως τὸν ἀξιωματικόν· διότι ἐὰν διευθύνετο πρὸς ἀριστερὰ θὰ διέβαινε μὲν πλησίον τοῦ ποταμοῦ, ἀλλὰ δὲν θὰ ὑπερρεοῦτο νὰ τὸν περάσῃ, καὶ θὰ ἔφθανεν ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν ἀσιένδα τῆς Λᾶς Πάλμας, ὅπου διὰ πολλοὺς λόγους ἐπεθύμει νὰ φθάσῃ τὸ ταχύτερον.

Ἀλλὰ μετὰ κάλπην ἡμισείας ὥρας, ἐνῶ ἤκουε βαθύν τὸν ἦχον καταρράκτου, ἀπήντησεν ἀπροσδοκῆτως φραγμὸν ἀδιέξοδον δένδρων, ὅπισθεν τῶν ὁποίων ἐβρόντων ὡς κεραυνὸς τὰ ὕδατα.

Καὶ πρὸς μὲν τὸν ἀναγνώστην εἶναι γνωστὸς ὁ τόπος οὗτος, πρὸς τὸν ὀδοιπόρον ὅμως ἦτο πάντα ξένος· εἰ δὲ καὶ ὀλίγα μόνον λεπτὰ ἀπέδειχεν ὁ πόρος τοῦ ποταμοῦ ὅπου ὁ Κώσταλ ἔδειξε πρὸς τὸν μαῦρον τὰ ἰχνη τῶν τίγρεων, τοιαύτη ἦτο ἡ δασύτης τῶν δένδρων καὶ κατὰ τὰς δύο ὄχθας, ὥστε δὲν ἔβλεπεν ὁ ἵππεὺς ὅτι ὁ ποταμὸς ἔβρεεν ἐκεῖ πλησίον.

Ὅπως λοιπὸν ἐξομαλύνῃ τὰ ἐμπόδια ἐπέξευσε, ἔδρασε τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου περὶ τὸν κορυμνὸν δένδρου καὶ ἀνέβη, εἰ καὶ μετὰ κόπου, εἰς τὴν κορυφὴν τῆς φάραγγος.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἠπόρει πόθεν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν ζοφερὸν ἐκεῖνον λαβύρινον, τοῦ ὁποῖου τὸ ἔδαφος ἦτο ἐσκεπασμένον ὑπὸ πυκνοτάτου στρώματος φύλων σεσωρευμένων πρὸ αἰώνωι, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου ἐβυθίζετο μέχρι γονάτων· μετὰ μικρὸν ὁμως ἀπαυδήσας καὶ ἐτοιμασθεὶς νὰ ὀπισθοδρομήσῃ, παρετήρησεν εἶδος στενωποῦ χαραχθείσης ὑπὸ τῆς βροχῆς καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων, εἰς τὴν ὁποίαν ἦλθεν ἐλπίζων ἐξοδὸν διὰ τε ἑαυτὸν καὶ τὸν ἵππον του.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ μὲν στενωπὸς ἦτο κατωφερής, τὸ δὲ ἔδαφος στερεόν, ἤρχισε νὰ καταβαίνει, κρατῶν χάριν ἀσφαλείας τοὺς κλώνας τῶν παρακειμένων δένδρων, ὡς κρατοῦμεν τὰ παρὰ τὰς κλίμακας τῶν πλοίων σχοινία· καὶ οὕτω ἐφθασεν εἰς τὸ βάθος τῆς φάραγγος, ὅπου, ὡς εἶδομεν, τὰ ἀκάλυκτα τοῦ καταρράκτου ὕδατα ἀνελάμβανον τὸ γαλήνιον καὶ ἤρεμον αὐτῶν ρεῦμα. Τοιαύτη δὲ ἡ μεγαλοπρέπεια τοῦ καταρράκτου τούτου, ὄντος ἐκ τῶν ὠραιότερων καὶ θαυμασιωτέρων τῆς Ἀμερικῆς, ὥστε, καὶ τοῖς σπεύδων πρὸς τὸν σκοπὸν του, ἐστάθη πλήρης ἐκστάσεως.

Καὶ καθήσας ἐπὶ βράχου περὶ τὸν ὁποῖον ἐκελάρυζον χαριέντως τὰ ὕδατα, ἐθαύμαζε τὸν πρὸ αὐτοῦ κατακρημνιζόμενον ἀφρώδη ὄγκον· ἀλλὰ νέφη κωνώπων διψώντων αἷμα διαταράζαντα μετ' ὀλίγον τὴν ἐκστασίαν του, ἐβίασαν αὐτὸν νὰ φύγῃ· μόλις ὁμως ἠγέρθη καὶ ἀπροσδόκητον θέαμα εἶλκυσε τὴν προσοχήν του.

Μεταξὺ τῶν ἀτμοειδῶν κυμάτων τὰ ὁποῖα ἐξήκόντιζεν ὁ καταρράκτης, ἐπὶ τοῦ κυρτοῦ στελέχους τοῦ ἐτέρου τῶν δύο δένδρων ἄτινα ἐπέστεφον τὴν κορυφὴν αὐτοῦ, παρετήρησεν ὡς ὀρειχάλκινον προσωπεῖον τὴν ὄψιν Ἰνδοῦ· εὐθύς δὲ μετ' αὐτόν, ἐπὶ δισχιδοῦς τινος κλάδου τῆς ἄλλης κέδρου, ἐφάνη καὶ δεύτερον πρόσωπον, μαῦρον ὡς νύξ.

Ἦσαν δὲ τὰ τοῦ Ἰνδοῦ καὶ τοῦ μαύρου.

Ἐκ τίνος ἄρα παραδόξου συμπτώσεως οἱ τρεῖς κυριώτεροι τύποι τῆς ἀνθρωπίνης φυλῆς εὐρέθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τὴν ἐρημίαν ἐκεῖνην; Ὁ δὸν Ραφαὴλ ἐνόησε τὴν ἰδίαν αὐτοῦ παρουσίαν, τὴν τῶν ἄλλων ὁμως οὐχί.

Μετὰ τὰ πρόσωπα ἐφάνησαν μετ' ὀλίγον καὶ τὰ σώματα αὐτὰ τοῦ Ἰνδοῦ καὶ τοῦ μαύρου. Τρομερὰ δὲ ἦτον ἡ τόλμη τῶν ἀνθρώπων τούτων.

Καὶ οἱ δύο ποτὲ μὲν ἀλληλοδιαδόχως, ποτὲ δὲ ὁμοῦ προέβαινον ὑπὲρ τὸν παταγοῦντα καταρράκτην, ἐκρεμῶντο ἀπὸ τῶν κλάδων τῶν κέδρων, καὶ ἔβαφον τοὺς πόδας ἐντὸς τοῦ ἀφροῦ, ἢ καὶ ἔκυπτον ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ μὲ τὴν τόλμην ὥστε ἔφρισεν ὁ ἀξιωματικός.

Ἐχόντες ὁμως τὰ βλέμματα προσηλωμένα ἐπὶ τῶν παφλαζόντων ὑδάτων τοῦ καταρράκτου δὲν παρετήρησαν τὸν δὸν Ραφαὴλ, ὅστις νομίζων ὅτι ἀόρατόν τι ἀντικείμενον εἶλκυε τὴν προσοχήν των, εὐ-

κόλως θὰ ἐπίστευεν ὅτι ὁ μαῦρος ἐπροσπάθει διὰ γελοίων χειρονομιῶν καὶ ἀλλοκότου ἠθους νὰ κατακτήσῃ τὴν νηρηίδα. Τὸ πλατὺ στόμα του, ἀνοιγόμενον μέχρι τῶν ὠτίων του, ὠχυροῦτο ὑπὸ διπλῆς σειρᾶς ὀδόντων, τῶν ὁποίων τὴν λευκότητα ἀνεδείκνυεν ἔτι μᾶλλον ἢ κατάμαυρος ὄψις του. Ἐμήκνυε δὲ ὅσον ἠδύνατο τὸ μέλαν πρόσωπόν του πρὸς τὰ ὕδατα, ὡς ἂν ἤθελε νὰ ἐξυμνήσῃ ὃν κεκρυμμένον ὑπὸ τὸν ἀφρώδη θόλον τὸν ὁποῖον ἐσχημάτιζεν ὁ καταρράκτης.

Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἰνδὸς ἐχειρονόμει καὶ ἐκινεῖτο ὅπως καὶ ὁ μαῦρος ἐπὶ τῷ αὐτῷ βεβαίως σκοπῷ, μὲ πλειότεραν ὁμως ἀξιοπρέπειαν. Ὁ δὲ ἀξιωματικὸς θέλων νὰ ἴδῃ τὸ ὄν τὸ ὁποῖον ἐπεκαλοῦντο, περιεργάζετο τὸν καταρράκτην, ἀλλὰ πλὴν τοῦ ἀφροῦ οὐδὲν ἄλλο ἔβλεπε.

Μετ' ὀλίγον ὁ Ζαποτέκος κλίνας τὸ σῶμα ἐξ ἑνὸς μέρους ὑπὲρ τὴν ἀβυσσον, ἐνευσε πρὸς τὸν συντρόφον του νὰ παύσῃ τὰς κινήσεις του· οὗτος δὲ ἔσπευσε νὰ φανῇ ἀκίνητος καὶ σοβαρός. Τότε ὁ Ἰνδὸς τείνας τὸν βραχίονα ἤρχισε μελωδῶν, ἀλλὰ τὰ λόγια τοῦ ἄσματος του ἐξηράνιζεν ὁ πάταγος τῶν ὑδάτων. Τοῦτο μόνον ἐσυμπέραναν ὁ εὐζωνος τῆς βασιλίσσης ἐκ τῶν κινήσεων τοῦ στόματός του, ὅτι ἐψαλλεν ὄλη δυνάμει. Καὶ ἐπεθύμει μὲν περιεργεῖα φερόμενος νὰ μὴ διακόψῃ τὴν παράδοξον αὐτὴν τελετήν, ἀλλ' ἐπιθυμῶν καὶ νὰ μάθῃ τοῦ εὐρίσκου, καὶ διὰ ποίας ὁδοῦ ἔπρεπε νὰ πορευθῇ ἤρχισε νὰ κράζῃ πατιτὶ σθένει. Ἐπειδὴ ὁμως ὅση καὶ ἂν ἦτο ἡ δύναμις τῶν πνευμόνων του, ὁ πολυκροτος πάταγος τοῦ καταρράκτου ἦτο ἐπικρατέστερος, ἀπεφάσισε νὰ ὑπάγῃ πρὸς τοὺς δύο συντρόφους, καὶ διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ ἀνέβη μετὰ πολλοῦ κόπου μέχρι τῆς ἀψίδος τὴν ὁποίαν ἐσχημάτιζον αἱ δύο κέδροι ὑπὲρ τὸν καταρράκτην· ἐκεῖνοι ὁμως δὲν ἦσαν πλέον ἐκεῖ. Ἀναθὰς λοιπὸν μετὰ πολλῆς περισκέψεως εἰς τὸ ἕτερον τῶν δένδρων, περιεργάσθη προσεκτικώτερον τὸν καταρράκτην, ἐλπίζων νὰ ἴδῃ τι δικαιολογοῦν τὰ κινήματα τοῦ μαύρου καὶ τοῦ Ἰνδοῦ· ἀλλ' εἶδε μόνον ὅ,τι εἶχεν ἰδεῖ, δηλαδή ἀφρὸν καὶ μακροὺς κρουνοὺς ὑδάτος καταπίπτοντας ἐκ τῶν σχισμῶν τοῦ βράχου εἰς τὴν κοινὴν λεκάνην. Μεταξὺ ὁμως τῶν πυκνῶν δένδρων τῆς φάραγγος ὅθεν ἀνεχώρησεν, ἀλλὰ πρὸς τὸ ἀντίθετον μέρος, εἶδε προφανῶς σειόμενα τὰ φύλλα, κατὰ τρόπον δεικνύοντα ὅτι, ὡς καὶ αὐτὸς πρὸ μικροῦ, ἀνθρωπὸς τις ἐστηρίζετο ἐπὶ τῶν κλώνων ἵνα καταβῇ ἀσφαλῶς.

Ἐν τοσοῦτῳ καὶ ὁ ἥλιος κατέβαινε πρὸς τὸν ὀρίζοντα· αἱ τελευταῖαι ἀκτίνες του ἐσθέσθησαν ἐντὸς τοῦ ἀφρώδους πεδίου, καὶ παρευθὺς ἡ ἀμφιλύκη κατέλυσε τὴν φάραγγα· εὐκόλως δὲ ἀνεγνώρισεν ὁ ἀξιωματικὸς τοὺς δύο συντρόφους, ἐξελθόντας τότε ἐκ τοῦ δάσους, ἀλλ' ἔχοντας τὸ ἦθος σοβαρὸν· τὸ τοῦ μαύρου μάλιστα ἐδείκνυε καὶ τρόμον.

— Τί διαβολάνθρωποι εἶναι αὐτοὶ! ἀνέκραξεν ὁ εὐζωνος· ὅταν τοὺς πλησιάσω αὐτοὶ φεύγουν.

Νεύσαντος τότε τοῦ Ἰνδοῦ ὁ μαῦρος λαβὼν ἐκ τῆς ὄχθης ἐσώρευσε ἐπὶ σκοπέλου κειμένου ἐντὸς τοῦ

ὑδατος κλαδία ξηρά, καὶ ἤναψεν αὐτά. Καὶ μετ' ὀλίγον λάμπεις φωτὸς ἐπορφύρησαν τὸ περὶ τοὺς βράχους ὕδωρ, καὶ αὐτὸν τὸν λευκὸν τοῦ καταρράκτου ἀφρόν.

Ἐνῶ δὲ ὁ μαῦρος ἰστάμενος ἀκίνητος ἐθαύμαζε τὰς λάμπεις ἀκτινοβολούσας εἰς τὸ ὕδωρ, ὁ Ζαποτέκος ἀπέβαλε τὸ ψιάθινον σκιάδιόν του, ἔλυσε τὰς πλεξίδας του, καὶ ἐξεδύθη τὸν σάγον μεθ' οὗ ἐσκέπαζε τὸ στήθος καὶ τοὺς ὤμους του. Κύματα κόμης μελανῆς ὡς τὰ πτερὰ τοῦ προστάτου αὐτοῦ κόρακος ἐχύθησαν εἰς τὸ νευρώδες καὶ χαλκοχρώματον σῶμά του, καὶ ἐκάλυψαν ἐν μέρει τὸ πρόσωπόν του. Ὁ ἀξιωματικὸς εἶδε τότε κατὰ πρῶτον ὅτι ὁ Ἰνδὸς ἐσάλπιζεν ἤχους τραχεῖς καὶ ἀλλεπαλλήλους, ὁμοίους πρὸς τὰς φωνὰς τῆς τίγρεως ὅταν κατατρύχη αὐτὴν πεῖνα ἢ δίψα.

Ὅτε δὲ ἐνόμισεν ὁ Ἰνδὸς ὅτι ἐξύπνισεν ὅσον ἔδει τὸ πνεῦμα τοῦ καταρράκτου, οὔτινος ἢ ἀπάντησις ἐφαίνεται γινομένη διὰ τῆς ἠχοῦς ἐπαναλαμβανούσης τὴν γοεράν ἐκείνην καὶ θορυβῶδη ἀρμονίαν, ἐκρέμασεν ἐπὶ τοῦ στήθους τὴν σάλπιγγα, καὶ ἤρχισε χορεύων περὶ τὴν πυρὰν χορὸν ἄγριον, ἐν μέσῳ τῶν ῥηχῶν ὑδάτων τὰ ὁποῖα διεσκόρπιζε πατάσων διὰ τῶν

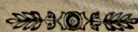
ποδῶν του. Καθόσον δὲ ἐπροχώρει τὸ σκότος τὸ θεῶμα ἐγένετο παραδοξότερον· διότι ὁ μὲν Ἰνδὸς ἐξηκολούθει ταρασσόμενος ὡς φρενολήπτης, ὁ δὲ μαῦρος ἴστατο ἀκίνητος ὡς ἄγαλμα, ἐνῶ ὁ καταρράκτης ἐφαίνετο κυλίων κύματα πύρινα. Ἡ σκηνὴ ἦτο ἀληθῶς καὶ ἀλλόκοτος καὶ καταπληκτικὴ.

— Ζήτω ὁ Θεός! ἀνεφώνησεν ὁ ἀξιωματικὸς· εἶμαι περίεργος νὰ μάθω εἰς τιμὴν τίνος θεότητος κάμνουν οἱ δύο αὐτοὶ ἄγριοι τὴν γελοίαν αὐτὴν τελετὴν· καὶ ὅμως αἰσθάνομαι ἄλλην ζωηροτέραν ἐπιθυμίαν, νὰ τοὺς παρακαλέσω νὰ μὲ δείξουν τὸν δρόμον μου.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ φωνὴ του δὲν ἠκούετο ἕνεκα τοῦ καταρράκτου, ἔλαβεν εἰς χεῖρας ἀριθμὸν τινα μικρῶν πετρῶν, καὶ τὰς ἐρρίψεν ὡς βροχὴν πρὸς τοὺς συντρόφους. Φαίνεται δὲ ὅτι τὸ στρατήγημα ἐπέτυχε, διότι ἀμέτῳ ὁ Ἰνδὸς ἐσκόρπισε μὲ τὴν δεξιάν του τὰ ἀνημμένα ξύλα, τὰ ὁποῖα ἐσβέσθησαν ἐντὸς τοῦ ὑδατος. Νῦν ἐσκέπασε τότε τὸ βάθος τῆς φάραγγος, καὶ ὁ μαῦρος καὶ ὁ Ἰνδὸς, ὁ Κώσταλ δηλαδὴ καὶ ὁ ἐπικαλούμενος Κλάρα, ἐγένοντο ἄφαντοι μετὰξὺ τοῦ σκότους, ἐνῶ ἐβρόντα πάντοτε ὁ καταρράκτης, τοῦ ὁποῖου ὁ θόλος δὲν ἐφαίνετο πλέον καίομενος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΠΑΗΜΜΥΡΑ.

ἘΝΩ δὲ οἱ δύο σύντροφοι, ὁ Ἰνδὸς λέγομεν καὶ ὁ μαῦρος, ἐτέλουν τὰς ἀλλοκότους τελετὰς τὰς ὁποίας περιεγράψαμεν ἐν συντόμῳ ὅπως ἐβλεπεν αὐτὰς ὁ εὐζωνος τῆς βασιλείσης, ἡ σελήνη, εἰ καὶ νέα, ἀνυψοῦτο ἀκτινοβόλος, ὡς συμβαίνει τοῦτο κατὰ τὰ ὠραία κλίματα.

Ὁ δὲν Ῥαφαὴλ ἐγίνωσκεν ἤδη ἐξ οἰκειᾶς πείρας, ὅτι καὶ ὠκύπους ἄνθρωπος δὲν ἐδύνατο νὰ δαπανήσῃ ὀλιγώτερον τοῦ ἐνὸς τετάρτου τῆς ὥρας ὅπως ἀναβῆ, διὰ τῶν δασυτάτων θάμνων καὶ δένδρων, τὰς πλευρὰς τῆς φάραγγος· εἶχεν ὡσαύτως παρατηρήσει ὅτι οἱ δύο σύντροφοι ἦσαν πρὸς τὸ ἀντίθετον μέρος τοῦ ποταμοῦ.

Μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ ποταμοῦ, ἦτο εὐκὸλον πρὸς αὐτὸν νὰ περάσῃ ἀπέναντι καὶ νὰ εὕρῃ σχεδὸν τὴν ὁδὸν τὴν φέρουσαν εἰς τὸν σκοπὸν του· ἀλλ' ἐπεθύμει νὰ λάβῃ καὶ ὁδηγίαν ὑπὸ τῶν δύο συντρόφων. Ἀπεφάσισε λοιπὸν, ἐνόσῳ αὐτοὶ ἀνέβαινον, νὰ ὑπάγῃ νὰ παραλάβῃ τὸν ἵππον του, καί, εἰ δέον, νὰ διαβῆ πλέων τὸν ποταμὸν ὅπως τοὺς προφθάσῃ πλησίον τοῦ καταρράκτου ὅπου ὑπέθετεν ὅτι ἐμελλοῦ νὰ ἐπανεέλθωσιν.

Ἡ σελήνη ἐφώτιζε ζωηρῶς τὸν ποταμὸν καὶ τὰς ὄχθας του, καὶ τὰ σύνδενδρα μέρη ἦσαν ἀδιάβατα ἐπὶ τῆς κορυφῆς μόνον καὶ τῶν πλευρῶν τῆς φάραγγος. Ἢλπιζε λοιπὸν ὅτι τρεπόμενος ὀλίγον θὰ εὕρισκεν εὐκολωτέραν τὴν διάβασιν.

Καὶ ὄντως τοιαῦτα ἀπέβησαν τὰ πράγματα· ἐντὸς δέκα λεπτῶν τῆς ὥρας ἐπανῆλθε σύρων ἐκ τοῦ χαλινοῦ τὸν ἵππον, καὶ ἀνεζήτηε μέρος ἵνα καταβιάσῃ εὐκόλως αὐτὸν καὶ περάσῃ τὸν ποταμὸν.

Ἐν τοσοῦτῳ μετὰξὺ τῆς βοῆς τοῦ καταρράκτου ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐμακρύνετο, ἤκουσεν εἶδος φωνῆς γοερᾶς ἠχοῦσης πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἐσκόπει νὰ μεταβῆ· ἡ βραγχώδης δὲ αὕτη φωνὴ ἦτις δὲν ὠμοιάζε τὴν τῶν τίγρεων, τὴν ὁποῖαν πολλακίς ἤκουσε περιηγούμενος, ἐφαίνετο μᾶλλον μυκηθμὸς ταύρων, καὶ ἐπροξένησεν ἀνησυχίαν πρὸς αὐτόν. Πρῶτον τότε ἤκουε πενθίμους φωνὰς, καὶ προεμάντευσε κίνδυνον, εἰ καὶ ἠγνόει ὁποῖος ἦτο. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ ἵππος ἀνοιγοκλείων τοὺς μυκτῆρας ἐφαίνετο μετέχων τῶν φόβων τοῦ κυρίου του.

Διὰ τὰ ἐνδεχόμενα ἔλυσε τὸν ἱμάντα τῆς κρεμαμένης ἀπὸ τοῦ ἐφιππείου καρβίνου του καὶ ἐξηκολούθησε τὰς ἐρεῦνας του. Δὲν ἐβράδυνε δὲ νὰ εὕρῃ

μικράν κατωφέρειαν ὅποιαν ἐπεθύμει. Καὶ χωρὶς νὰ ἐξετάσῃ ἐὰν τὸ ὕδωρ ἦτο βαθύ, ἀνέβη τὸν ἵππον, ὅστις ποτὲ μὲν καλυμδῶν ποτὲ δὲ πατῶν μετέφερε τὸν ἀναβάτην, κρατοῦντα ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τὸ ὄπλον ἵνα μὴ βραχῆ, καὶ ὑψωμένα ἔχοντα τὰ γόνατα, εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην.

Ἀπόφρασιν δὲ ἔχων νὰ ἀναζητήσῃ τοὺς δύο ἀνθρώπους μόνους τοὺς ὁποίους ἀπήντησε κατὰ τὴν ἐρημίαν ἐκείνην ἀφότου ἐχωρίσθη ἀπὸ τοῦ φοιτητοῦ, κατέβη ἐκ νέου τὸ ῥεῦμα μέχρι τοῦ καταρράκτου. Ἐνταῦθα δὲ, ὅπως ἴδωσιν αὐτὸν ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους ἐζήτει, παρέτριψε τὰ πυρεκκόβλα καὶ ἤναψε τὸ σίγαρον του· καὶ σταθεὶς ἀκίνητος μετὰ δύο δένδρων κλινόντων πρὸς τὸν ποταμὸν τὰ κλαδία των, ἀνέμεινε τὸν μαῦρον καὶ τὸν Ἰνδόν.

Ἐν τοσοῦτῳ ἡ σελήνη ἐξηκόντιζεν εἰς τοὺς καλάμους μετὰ δύο πυκνῶν καὶ συνδένδρων μερῶν τὰς λευκάς τῆς ἀκτίνης, καὶ ἐπαργύρου τὴν ἐπιφάνειαν τῶν ὑδάτων καὶ τὴν ἀφρόδην τοῦ καταρράκτου γραμμῆν. Αἱ ἀκτίνες συνθλασσόμεναι ὑπὸ τοῦ ὄγκου τῶν πυκνῶν κλώνων, καθίστανον μυστηριώδη καὶ ἱερὰν τὴν ἐρημίαν ἐκείνην, τὴν ὅποιαν ὁ καταρράκτης ἐτάραττε μὲ τὴν κεραυνοβόλον βοήν του· ἐνίοτε μάλιστα ἀναπολῶν εἰς τὴν μνήμην τὰς ἀλλοκότους τῆς φάραγγος σκηνάς, συνδυάζων αὐτάς μὲ τὰς ἀγνώστους καὶ γοεράς φωνάς τὰς ὁποίας ἐνόμιζεν ὅτι ἤκουε πάντοτε, καὶ μὲ τοὺς συνεχεῖς τοῦ ἵππου φριμαγμούς, ἔφρισεν ἀκουσίως· ἐφαντάζετο ὅτι οἱ δύο ἐκεῖνοι ἐπεκαλέσθησαν τὸν δαίμονα τοῦ σκότους, καὶ ὅτι τούτου ἦσαν αἱ γοεραὶ φωναί.

Ὁ δὸν Ῥαφαήλ ἦτο Ἰσπανὸς μὲν ἀλλ' ἐξ ἀποίκων, καὶ ἐπομένως δεισιδαίμων καὶ ἀμαθής· ἐνθυμεῖτο ὅτι ἤκουσεν ὅτι τὰ ζῶα ἐνώπιον τῶν πνευμάτων τοῦ ἄλλου κόσμου, ἔφρισον ἀπαρράλλατος ὡς ὁ ἵππος του. Εἶχεν ὁμως καὶ τὴν καρδίαν γενναίαν, ἐξ ἐκείνων περὶ ὧν ἔλεγεν ἄλλοτε ὁ Ἰνδός, ὅτι τὰς ἐπισκέπτεται μὲν ἐνίοτε ὁ φόβος ἀλλὰ δὲν τὰς κυριεύει ποτέ. Ἐμενεν ἄρα ἀκίνητος ὅπου ἴστατο, μὴ διαδηλῶν ἄλλως τοὺς φόβους του ἢ διὰ τῆς βιαίας καὶ συνεχοῦς ἐπιθέσεως τῶν χειλέων του ἐπὶ τοῦ σιγάρου, τοῦ ὁποίου τὸ πῦρ ἔλαμπεν ἐν τῷ σκότει.

Ἐν τοσοῦτῳ ὁ Ἰνδός καὶ ὁ μαῦρος, ἐπειδὴ διεκόπησαν αἱ ἐπικλήσεις των πρὸς τὸν δαίμονα τοῦ καταρράκτου, ἀνέβαινον προχωροῦντες μετὰ κόπου ἔνεκα τῶν θάμνων καὶ τῶν κλαδίων τὰ ὁποῖα ἐφρασσον τὴν δίοδον. Καὶ ὁ μὲν Ἰνδός ἐβλασφήμει ἐκεῖνον οὐ τινος ἡ παρουσία ἀνέβαλε τὴν ἐμφάνισιν τοῦ δαίμονος, ὁ δὲ μαῦρος, καὶ τοὶ δεικνύων τὴν αὐτὴν ἀγανάκτησιν, ἔχαιρον ὁμως κατ' ἰδίαν.

— Μόνον ὅταν ἡ νέα σελήνη ἀνατέλλῃ, ἠρώτησεν ἀκολουθῶν τὰ ἔγνη τοῦ Ἰνδοῦ, φαίνεται ἡ σγουρομάλλα σειρήν;

— Βέβαια, ἀπεκρίθη ὁ Κώσταλ· μόνον μίαν στιγμὴν μᾶς μένει· ἐὰν ὁμως εὐρίσκηται κανεὶς βέβηλος ἐδῶ πλησίον, καὶ βεβήλους ὀνομάζω τοὺς λευκοὺς, ἡ νηρῆς δὲν ἐμφανίζεται.

— Ἰσως φοβεῖται τὸ ἱεροδικεῖον, εἶπεν ὁ μαῦρος. Καὶ ὁ Ἰνδός ἀνψώσας τοὺς ὄμους·

— Εἶσαι ἀνόητος, ἀπεκρίθη. Πῶς θέλεις ὁ ἰσχυρότατος θεὸς τοῦ ποταμοῦ νὰ φοβῆται τοὺς μαυροφορεμένους πεπτάδας σου; Αὐτοὶ μᾶλλον θὰ ἔτρεμαν ἐμπροσθέν του καὶ θὰ τὸν ἐπροσκύνουν.

— Ἄν ὁ θεὸς φοβῆται ἓνα μόνον λευκὸν καὶ δὲν ἐμφανίζεται, πολλῶ μᾶλλον θὰ φοβῆται τὸ στράτευμα τῶν παπᾶδων, οἱ ὁποῖοι εἶναι καὶ ἀσχημότεροι.

— Ἄμποτε νὰ πῆσῃ ὁ οὐρανὸς καὶ νὰ πλακώσῃ τὸν ἄπιστον ὁ ὁποῖος ἐμπόδισε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς προσευχῆς μου! ἀνέκραξεν ὁ Ἰνδός τόσῳ μᾶλλον ὠργισμένος, ὅσον ἐνόησεν ὅτι τὸ ἐπιχείρημα τοῦ μαῦρου τὸν κατέβαλεν. Ὀλίγα μόνον λεπτά ἂν ἀργούσε θὰ ἐφαίνετο ἡ νηρῆς.

— Ἐκαμες κακά, φίλε Κώσταλ, νὰ σβύσης τὴν φωτῖαν τόσον γρήγορα.

— Ἡθέλησα νὰ κρύψω ἀπὸ τὰ ὄμματα τῶν βεβήλων τὸ μυστήριον τὸ ὁποῖον ἐμελλε νὰ γείνη. Ἡξευρα ὅτι ὁ θεὸς τοῦ καταρράκτου δὲν θὰ ἐφαίνετο.

— Λοιπὸν πιστεύεις πάντοτε ὅτι κάποιος μᾶς εἶδεν;

— Εἶμαι βέβαιος.

— Καὶ ὅτι μᾶς ἔρριψε πέτρας;

— Βεβαίότατα.

— Ἐγὼ ὁμως, μὰ τὴν πίστιν μου, φρονῶ ἄλλο.

— Τί φρονεῖς; ἠρώτησεν ὁ Ἰνδός στηριχθεὶς ἐπὶ στελέχους δένδρου ὅπως ἀναπνεύσῃ.

— Φρονῶ ὅτι, ἀπεκρίθη μιμούμενος τὸν σύντροφόν του, ἐὰν εἶχες ὀλίγην ὑπομονὴν θὰ ἐτελείονεν εὐτυχῶς ἡ ὑπόθεσις μας. Στοιχηματίζω, ἐπρόσθεσε μὲ ἦθος ἀδιασείστου πεποιθήσεως, ὅτι ὅταν ὁ καταρράκτης ἐλαμποκοποῦσεν ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη, ἕως καὶ εἰς αὐτὰ τὰ στελέχη τῶν δύο δένδρων, εἶδα μετὰ αὐτῶν χρυσὸν καὶ ἀκτινοβόλον διάδημα. Σ' ἐρωτῶ λοιπὸν ποῖος ἄλλος εἰς τοιαύτην ὥραν, πλην τῆς νηρῆδος, φορεῖ ἐδῶ τοιοῦτον διάδημα;

— Ἀπατάσαι, Κλάρα, εἶναι ἀδύνατον.

— Εἶμαι βέβαιος ὅτι εἶδα ὅσα σὲ λέγω, καὶ φρονῶ ἐπομένως ὅτι αἱ πέτραι ἦσαν πεπίτας (ἄμμος χρυσῆ) τὰς ὁποίας μᾶς ἔρριψεν ἡ σγουρομάλλα σειρήν.

— Διὰ τί λοιπὸν μ' ἀφῆκες νὰ φύγω ἀπὸ τὴν φάραγγα χωρὶς νὰ μὲ εἰδοποιήσης; ἀνέκραξεν ἐντόνως ὁ Ἰνδός, κλονηθεὶς τὴν πεποιθήσιν ἐπὶ μικρόν.

— Διότι δὲν εἶχαμεν πλέον ὕσκαν διὰ νὰ ἀνάψωμεν φωτῖαν.

— Ἐσκαλίζαμεν καὶ εὐρίσκαμεν τὸ χρυσάφι.

— Μάλιστα, εἶπεν εἰρωνικῶς ὁ μαῦρος· πολὺ εὐκόλον θὰ ἦτον νὰ διακρίνωμεν εἰς τὸ διαβολικὸν σκότος τὸ ὁποῖον εἶναι ἐκεῖ κάτω, τὰ κομμάτια τοῦ χρυσοῦ ἀπὸ τὰ χαλίκια!

— Ἀπὸ τὸ βάρος.

— Καὶ ἂν, ἐπανέλαβεν ὁ μαῦρος ἀνακαλύπτων τὴν ἰδέαν του, ἀναζητοῦντες χρυσὸν εὐρίσκαμεν τὰς κυρίας τίγρεις ἀναζητούσας καὶ αὐτάς τὸ πτώμα τοῦ βουβάλου, καὶ περιχαρεῖς ὅτι θὰ μᾶς εὐρίσκον ἀντὶ ἐκείνου;

— Ποῖος ἐνθυμεῖται τὰς τίγρεις; ἀνεφώνησεν ὑπερηφάνως ὁ τιγροθήρας.

— Ἐγώ, ἀπεκρίθη ὁ μαῦρος.

— Ἐκείνος ὁ ὁποῖος τολμᾷ νὰ μὴ φοβῆται τὸν δαίμονα τῶν νερῶν, ἐνθυμεῖται ποτὲ τὰς τίγρεις;

— Ἐὰν τρέξωμεν κίνδυνον ν' ἀποθάνωμεν, ἐπανελάβεν ὁ μαῦρος, ἔχομεν τούλαχιστον τὴν ἐλπίδα ν' ἀποκτήσωμεν θησαυρόν· ἀλλὰ μὲ τὰς τίγρεις τί ἐλπίδα ἔχεις; κάμμιαν. Σὲ ἀφῆκα λοιπὸν νὰ φύγῃς διότι ἐστοχάσθην ὅτι θὰ ἔχωμεν καιρὸν νὰ ἐπιστρέψωμεν αὖριον τὸ πρῶτ.

Καὶ ὁ μὲν Ἰνδὸς μὴ ἀποκριθεὶς ἐπροχώρησεν· ὁ δὲ μαῦρος ἀνήσυχος ἔτι, τὸν ἰχνηλάτει ὡς σκιά. Σταθεὶς ὁμῶς αἰφνης ἐκείνος καὶ κτυπήσας τὸ μέτωπον·

— Αὖριον τὸ πρῶτ, εἶπε, δὲν θὰ εἶναι πλέον καιρός· καὶ μάλιστα, ἐπρόσθεσε περιφοβός, θὰ κάμωμεν καλὰ νὰ φύγωμεν τὰ γρηγορώτερον.

— Καὶ διὰ τί; ἠρώτησεν ἐντόνως ὁ μαῦρος, γινόμενος ἐντρομος ἕνεκα τοῦ ἀνησύχου ἤθους τοῦ Ἰνδοῦ ὅστις, ὡς γνωστόν, ἦτο ἀτρόμητος.

— Διότι σήμερον εἶναι νέον φεγγάρι, καὶ ἐλησρόνησα ὅτι εἰς τὴν παρούσαν ἐποχὴν φουσκούνουν οἱ ποταμοί, ἐνόησεν καὶ πλημμυρίζουν κάθε χρόνον τὰς πεδιάδας μᾶς. ἤξεύρεις ὅτι ἡ πλημμύρα ἔρχεται τότε ὡς κεραυνός; Δὲν ἀκούεις μακρὰν πῶς βοᾷζει;

— Δὲν ἀκούω, χάρις τῷ Θεῷ, παρὰ τὴν βοὴν τοῦ καταβράκτου, ἡ ὁποία μᾶς βιάζει νὰ ὀμιλῶμεν καὶ οἱ δύο τόσον δυνατὰ διὰ νὰ ἀκουώμεθα. Ἄς ἀναχωρήσωμεν λοιπὸν.

— ὦ! ἀπεκρίθη ὁ Κώσταλ· ὅταν ἀπαξ φύγωμεν ἀπ' ἐδῶ δὲν ἔχομεν πλέον νὰ πολυφοβώμεθα. Ἡ κορυφὴ ἐνός δένδρου εἶναι ἀρκετὴ νὰ μᾶς σώσῃ ἐὰν μᾶς προφθάσῃ ἡ πλημμύρα.

— Πολλὰ καλὰ· ἐδῶ ὁμῶς;

— Ἐδῶ εἴμεθα χαμένοι.

Καὶ ἀμέσως ἀνέβησαν ἐν σιωπῇ καὶ τρέχοντες τὴν ἀπόκρημνον ἀνωφέρειαν, διότι ἐφοβοῦντο κίνδυνον τὸν ὁποῖον ἦτο ἀδύνατον νὰ διαφύγωσιν ἐὰν ἔμεινον εἴτε εἰς τὸ βάθος εἴτε εἰς τὰς πλευράς τῆς φάραγγος, ὅπου μετ' ὀλίγον ἔμελλε νὰ εἰσβάλλῃ ἀκάθεκτος καὶ πᾶσαν ἀνθρωπίνην δύναμιν καταφρονῶν ὁ ποταμός.

Ἐν τοσοῦτῳ ὁ Κώσταλ, ἐνῶ πρὸς τοὺς πόδας μεταχειρίζετο καὶ τὰς χεῖρας ὅπως εὐκολόνη τὴν ἀνάβασίν του, ἐβλασφήμει τὸν ἀπίστον ἕνεκα τοῦ ὁποῖου ἐματαιώθησαν αἱ ἐλπίδες του, ἐνῶ ὁ μαῦρος κατέγραφεν εἰς τὸ κατάστιχον τῆς μνήμης του ὡς ἀποφράδα ἡμέραν ἐκείνην, καθ' ἣν ἠναγκάσθη νὰ ριψοκινδυνήσῃ μετὰ τῶν τίγρεων, δαιμόνων καὶ πλημμύρας. Μετ' ὀλίγον ἔφθασαν καὶ οἱ δύο εἰς τὴν κορυφὴν, καὶ ὁ μαῦρος ἀφῆκε στεναγμὸν χαρᾶς ὅτε ἐπάτησε τὸ ὑψηλότερον μέρος τῆς ἀπεράντου καὶ βαθείας φάραγγος. Ἐκεῖ δὲ ἀρπάσας μὲ νευρικὸν σπασμὸν τὸν βραχίονα τοῦ συντρόφου του, ἔδειξε πρὸς αὐτὸν ἀντικείμενόν τι τὸ ὁποῖον ἐξελάμβανεν ὡς ἀλλόκοτον.

Τὸ ἀντικείμενόν τοῦτο ἦτο μαῦρον, ἀκίνητον μετὰ τῶν περὶ τὰς ὄχθας δένδρων, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἠκτινοβόλοι λάμπεις ζωηρά, ἧτις ἦσαν καὶ ἐσβέννυτο.

— Ἴδου τὸ διάδημα τοῦ δαίμονος! εἶπεν ἐγγίσας τὰ χεῖλη εἰς τὸ ὠτίον τοῦ Ἰνδοῦ ὅπως ἀκουσθῇ.

Καὶ ὁ Κώσταλ ἰδὼν πρὸς τὸ μέρος τὸ ὁποῖον ἔδειξεν ὁ μαῦρος, εἶδε τρόντι λάμπαντα αἰφνης κύκλον χρυσοῦν ἐν μέσῳ τοῦ σκοτούς. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον καὶ οἱ δύο ἐνόησαν τί ἦτο· διότι μετατοπισθέντος τοῦ ἵππου τοῦ εὐζώνου, ἀκτίς σελήνης ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ ἀναβάτου καὶ ἐφώτισεν αὐτόν. Τὸ πλατὺ σειρήτιον τοῦ πῖλου του φωτιζόμενον ὑπὸ τῶν ἀλλεπαλλήλων λάμπων τοῦ σιγάρου του εἶχεν ἀπατήσῃ τὸν μαῦρον.

— Δὲν εἶχα δίκαιον; εἶπεν ὁ Κώσταλ, ὅταν σ' ἔλεγα ὅτι ἡ παρουσία βεβήλου ἐμπόδιζε τὴν ἐμφάνισιν τῆς νηρηίδος;

— Τρόντι, ἀπεκρίθη ὁ μαῦρος ὁμολογῶν τὴν ἀπάτην του, ἧτις θὰ ἐκλόνει ἴσως τὴν πρὸς τὸν δαίμονα τῶν ὑδάτων πρόσφατον πίστιν του, ἐὰν ὁ Ἰνδὸς δὲν ἐδικαιολογεῖ τὴν ἀποτυχίαν διὰ τῆς παρουσίας τοῦ λευκοῦ.

— Εἶναι ἀξιωματικός, εἶπεν ὁ Ἰνδὸς ἰδὼν τὸ στρατιωτικὸν ἤθος τοῦ δὸν Ραφαὴλ ὅστις, διὰ μὲν τῆς μιᾶς χειρὸς κρατῶν τὴν καρδίαν του, διὰ δὲ τῆς ἄλλης τοὺς χαλινούς καὶ τὰ σιγάρον, ἔμεινε πάντοτε ἀκίνητος. ἤρχιζεν ὁμῶς νὰ γίνεταί ἀνυπόμονος, καὶ τὴν ἀνυπομονησίαν του ἠρμήνευε διὰ βλασφημιῶν, ὅτε φωνή τις ἀρχούτως δυνατὴ, ἐπικρατεστέρα μὲν καὶ τῆς βοῆς τοῦ καταβράκτου, ἐξασθενουμένη δὲ ὑπὸ τοῦ ἀνέμου τοῦ φέροντος αὐτὴν μακρὰν, προσέβαλε τὰς ἀκοάς του.

— Τίς εἶ; ἠρώτησεν ἀπειλητικῶς ἡ φωνή.

— Εἶπε κάλλιον, τίς στέκεται ἐδῶ; ἀπεκρίθη ὁ εὐζώνος ἀναλαβὼν τὸ πρὸ τῶν ἀνθρώπων, ἔστω καὶ ἐχθρῶν, ἀτρόμητον ἡθὸς του.

Καὶ συγχρόνως ἐφάνησαν δύο ἄνθρωποι, τοὺς ὁποῖους ἀμέσως ἀνεγνώρισεν ὁ ἀξιωματικός.

— Χαίρω ὅτι τέλος πάντων κατώρθωσα νὰ σᾶς ὀμιλήσω, παλληκάρια μου, εἶπεν οὗτος μὲ ἤθος ἐλεύθερον καὶ ὅλως στρατιωτικόν, ἐνῶ ἔστρεφε τὸν ἵππον του κατὰ πρόσωπον τῶν δύο ἀγνώστων οἵτινες ἤρχοντο ὀπισθὲν του.

— Ἴσως δὲν εἴμεθα παλληκάρια, ἀπεκρίθη ἀποτόμως ὁ Κώσταλ, μεταθεὶς μετὰ τινος ἐπιδείξεως τὸ ὄπλον του ἀπὸ τοῦ ἐνός εἰς τὸν ἄλλον ὄμον.

— Ζήτω ὁ Θεός! ἀπεκρίθη ὁ εὐζώνος καγχᾶσας ὑπὸ τὸν δασὺν μύστακά του· θὰ ἐλυπούμην ἂν δὲν ἦσθε, διότι δὲν εἶμαι φιλαυτός, καὶ δὲν ἐπιθυμῶ νὰ εἶμαι μόνος εὐχαριστημένος.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν μὲ ἤθος ἐλύσαν τὴν προσοχὴν τοῦ Ἰνδοῦ, ἔδρασε τὸν ἱμάντα τῆς καρδίνας του ὡς ἂν μὴ εἶχε χρεῖαν αὐτῆς, εἰ καὶ ἡ στάσις τῶν δύο ἀγρίων, ὅπως τοὺς ὠνόμαζεν, ἦτο σχεδὸν ἐχθρική.

— Ἴσως, ἐπρόσθεσεν ἀνασκαλεύων τὰ θυλάκιά του, εἴσθε θυμωμένοι διὰ τὰς πέτρας τὰς ὁποίας σὰς ἐρρίψα, ἐνῶ ἐφαίνεσθε σκεπτόμενοι σπουδαίως

περὶ πραγμάτων τὰ ὅποια δὲν μὲ ἀποβλέπουν. Ἀλλὰ συγχωρήσατε ἓνα ὁδοιπόρον ἀποπληθθέντα, τοῦ ὁποίου τὴν φωνὴν ἐσκέπαζεν ὁ καταβράκτης, καὶ ὅστις δὲν ἤξευρε πῶς νὰ προσκαλέσῃ τὴν προσοχὴν σας· θὰ ἀποδώσετε ὅμως δικαιοσύνην εἰς τὴν φροντίδα μὲ τὴν ὁποίαν ἐπροσπάθη· νὰ μὴ σὰς κτυπήσω.

Καὶ ἐκβαλὼν τάλληρον ἐπρόσφερεν αὐτὸ πρὸς τὸν Ἰνδόν· ἀλλ' οὗτος εἰπὼν α εὐχαριστῶ ν, ἐνθ' ὁ μαῦρος ἐλάμβανε τὸ νόμισμα, τὸν ἠρώτησε ποῦ ὑπάγει.

— Εἰς τὴν ἀσιένδα τῆς Δὰς Πάλμας· εἶμαι μακράν;

— Κατὰ τὸν δρόμον τὸν ὁποῖον θέλετε.

— Θέλω τὸν συντομώτερον, ἐπειδὴ βιάζομαι.

— Ὁ ἀσφαλέστερος δρόμος, ἀπὸ τὸν ὁποῖον δὲν εἶναι φόβος νὰ πλανηθῆτε, ἀπεκρίθη ὁ Ἰνδὸς ὅστις, καίτοι ἐγκοτῶν δὲν ἐτόλμα νὰ δώσῃ ψευδεῖς πληροφορίας πρὸς ἄνθρωπον διευθυνόμενον εἰς τὴν ἀσιένδα ὅπου ὑπηρετεῖ, εἶναι ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον θὰ εὑρετε ἀναβαίνοντες τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ. Ὁ δρόμος αὐτὸς κόπτει μίαν ἀπὸ τὰς στροφὰς τοῦ ποταμοῦ· τώρα, ἂν θέλετε εὐθύτερον . . .

Ἐνταῦθα φωνὴ τραχεῖα καὶ μακρά, ὡς ἐκεῖναι αἰτινες εἶχον προσβάλει τὰς ἀκοὰς τοῦ ἀξιωματικοῦ, διέκοψε τὴν ὁμιλίαν τοῦ Ἰνδοῦ.

— Τί εἶναι; ἠρώτησεν ὁ εὐζωνος.

— Φωνὴ τίγρεως ζητούσης θύμα, ἀπεκρίθη ὁ Κώσταλ.

— Ἄ! ἀνεφώνησεν ὁ ἀξιωματικός, ἐφοβούμενη μήπως . . . ἤτόν τι ἄλλο· πρὸ ὀλίγου ἤκουσα τὰς φωνὰς αὐτάς.

— Ὁ εὐθύτερος δρόμος εἶναι ἀπ' ἐκεῖ, ἐπανελάβεν ὁ Κώσταλ δείξας μὲ τὴν κἀνναν τῆς καραβίνας του τὸ μέρος ὅθεν ἤρχετο ὁ βρυχηθμός.

— Καὶ λέγεις ὅτι εἶναι ὁ συντομώτερος;

— Μάλιστα.

— Εὐχαριστῶ, πηγαίνω.

Καὶ ἀνασείσας τὰς ἡνίας ἠτοιμάσθη ν' ἀναχωρήσῃ· ἀλλ' ὁ Ἰνδὸς ἐμποδίσας αὐτὸν καὶ δεικνύων πλειοτέραν εὐμένειαν·

— Ἀκούσατε, εἶπε, Κ. ἱππότη· δὲν ἀρκεῖ νὰ ἴσθε γενναῖος ὅσον φαίνεσθε διὰ ν' ἀποφύγετε ὅλους τοὺς κινδύνους· πρέπει νὰ μάθετε καὶ ποίους θὰ διατρέξετε.

Ὁ δὲ δὸν Ῥαφαὴλ Τρεζ Βίλλας ἀναχαιτίσας τὸν ἵππον·

— Λέγε, εἶπε, φίλε μου, σὲ ἀκούω καὶ σ' εὐχαριστῶ ἀπὸ τοῦδε.

— Ἐν πρώτοις, διὰ νὰ φθάσετε εἰς τὴν ἀσιένδα χωρὶς νὰ χάσετε τὸν δρόμον, καὶ μάλιστα χωρὶς νὰ κάμετε γύρους, φροντίσατε νὰ ἔχετε ἀριστερὰ τὸ φεγγάρι, ὥστε ἡ σκιά σας νὰ πίπτῃ πάντοτε πρὸς δεξιὰ καὶ ὀλίγον πλαγίως, ἀπαράλλακτα ὅπως εἴσθε τώρα. Μετὰ ταῦτα, προσέξετε νὰ μὴ σταθῆτε διόλου πρὶν φθάσετε εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ δὸν Μαριάνου Σίλβα· ἐὰν ἀπαντήσετε φάραγγα, κοιλάδα, ῥύακα ἢ λόφον, περάσατέ τα κατ' εὐθείαν, χωρὶς νὰ κάμετε γύρον.

Μετὰ τοιαύτης δὲ ἐμβριθείας ἔλεγε ταῦτα, ὥστε ὁ εὐζωνος καταπληχθεὶς ἠρώτησεν ἀστεειυμένης·

— Καὶ ποῖος τρομερὸς κίνδυνος μὲ ἀπειλεῖ;

— Κίνδυνος μὲ τὸν ὁποῖον συγκρινόμενος καὶ ὅλων τῶν τίγρεων αἱ ὁποῖαι φωνάζουν ἐδῶ ὁ κίνδυνος εἶναι παιγνίδι. Ἡ πλημμύρα ἢ ὁποῖα ἐντὸς μιᾶς ὥρας θὰ σκεπάσῃ τὰς πεδιάδας αὐτάς μὲ κύματα τρομερά, θὰ τὰς μεταβάλῃ εἰς μαινομένην θάλασσαν, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ κυλισθοῦν καὶ αὐταὶ αἱ τίγρεις ὅσον καὶ ἂν εἶναι ἐλαφραὶ, ἐκτὸς μόνον ἐὰν σωθοῦν εἰς δένδρον. Καὶ ὁ ὀδηγὸς τῶν ἡμιόνων καὶ αἱ ἡμίονοι, καὶ ὁ βοσκὸς καὶ τὰ ποιμνία θὰ καταποντισθοῦν, ἐὰν δὲν καταφύγουν εἰς τὴν ἀσιένδα ὅπου πηγαίνετε.

— Θὰ φυλάξω τὰς συστάσεις σου, εἶπεν ὁ ἀξιωματικός· ἀλλ' ἐνθυμηθεὶς τὸν φοιτητὴν τὸν ὁποῖον ἀφῆκε δύο λεύγας μακράν, διηγήθη τὰ συμβάντα του πρὸς τὸν Ἰνδόν.

— Μὴν ἀνησυχῆτε, ἀπεκρίθη οὗτος, τὸν φέρομεν αὐρίον εἰς τὴν ἀσιένδα ἐὰν ζῆ· φροντίσατε μόνον διὰ μόνον τὸν ἑαυτὸν σας καὶ δι' ἐκεῖνους οἱ ὁποῖοι θὰ ἐκλαιαν τὸν θάνατόν σας. Ὅσῳ δὲ διὰ τὰς τίγρεις μὴ φοβῆσθε· ἐὰν τὸ ἄλογόν σας τρομάξῃ καὶ δὲν θελήσῃ νὰ προχωρήσῃ κατ' εὐθείαν, φωνάζετε· ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς τίγρεις, ἐὰν σὰς περικυκλώσουν, φωνάζετε ἐπίσης, διότι ἡ φωνὴ ἐδόθη εἰς τὸν ἄνθρωπον διὰ νὰ ἐμπνέῃ σέβας εἰς ὅλα τὰ ζῶα, καὶ τὰ πλεον ἄγρια. Οἱ λευκοὶ δὲν τὸ ἤξεύρουν διότι δὲν εἶναι ἡ τέχνη των νὰ τὰ πολεμοῦν, ὅπως οἱ κόκκινοὶ ἢ οἱ μαῦροι, καὶ ἡμποροῦσα νὰ σὰς διηγηθῶ ἐν συμβάν μου μὲ μίαν τίγριν. . . . Ἄ! ἀνεχώρησε!

Καὶ τρόντι ὁ Τρεζ Βίλλας, ἐπιθυμῶν ν' ἀποφύγῃ τὴν πλημμύραν, ἔτρεχε καλπάζων διὰ τῆς πεδιάδος, τὴν ὁποίαν ἐλεύκαιεν ἡ σελήνη, πρὸς τὴν ἀσιένδα.

— Εἶναι καὶ γενναῖος καὶ ἀνοικτὸς ἄνθρωπος, εἶπεν ὁ Κώσταλ· κρῖμα ἂν τὸν τύχῃ κανὲν δυστύχημα. Εἶναι λυπηρὸν ὅτι ἐδιάσθη νὰ διακόψῃ τὸ ἔργον μας· τί νὰ γείνη; καὶ ἐγὼ τὸ ἴδιον θὰ ἔκαμνα. Ἀλλ' ἔχομεν καιρὸν ἀκόμη. . . .

— ὦ! ἀνεφώνησεν ὁ μαῦρος, μὲ φαίνεται ὅτι ἀρκετὰ συμβάντα εἶναι ὅσα μᾶς ἔτυχαν σήμερον· ἐνόσῳ εἶμαι πλησίον τῶν τίγρεων. . . .

— Οὐ! καὶ σὺ μὲ τὰς τίγρεις σου· δὲν ἐντρέπεται; Δὲν βλέπεις ἐκεῖνον τὸν νέον ὁ ὁποῖος δὲν εἶδε τίγριν ἐπὶ ζωῆς του, καὶ ὅμως οὔτε διὰ ποντικὸς δὲν τὰς ἐνθυμεῖται.

— Τί λοιπὸν θὰ κάμωμεν ἀκόμη;

— Ὁ δαίμων τῶν νερῶν, ἀπεκρίθη ὁ Ἰνδὸς δὲν καταδέχεται νὰ φαίνεται μόνον μέσα εἰς τὸν ἀφρὸν τῶν ὑψηλῶν καταβράκτων, ἐνίοτε ἐμφανίζεται καὶ εἰς ἐκεῖνους οἱ ὁποῖοι τὸν ἐπικαλοῦνται διὰ σάλπιγγος, μεταξὺ τῶν κιτρίνων κυμάτων τῆς πλημμύρας, ἢ καὶ εἰς τοὺς χειμάρρους ὅταν φουσκόνουν· αὐρίον τὸν ζητοῦμεν.

— Καὶ ὁ νέος τὸν ὁποῖον μᾶς ἐσύστησεν ὁ ἱππεύς;

— Θὰ ὑπάγωμεν πρὸς τὸ μέρος του. Ἐν τοσοῦτῳ ἂς φέρωμεν τὴν λέμβον εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ cerro de la Mesa ὅπου θὰ περάσωμεν ἡσυχα τὴν νύκτα,

χωρίς νὰ φοβώμεθα οὔτε τὰς τὰς τίγρεις οὔτε τὴν πλημμύραν.

— Αξιόλογα, διότι νυστάζω πολύ, εἶπεν ὁ μαῦρος χαίρων ὅτι ἐμελλε νὰ περάσῃ νύκτα ἡσυχον καὶ ἀσφαλῆ.

Ἐν τοσούτῳ ὁ δὸν Ραφαὴλ ἐκάλπαζε πρὸς τὴν ἀσιένδα τῆς Λᾶς Πάλμας.

Κατὰ τὴν πρώτην ἡμίσειαν ὥραν ἡ πεδιάς ἦτο τοσούτῳ ἡρεμος ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τῆς σελήνης, τῶν φοινίκων τὰ φύλλα ἐκελάρυσον μετὰ τοςαύτης γλυκύτητος ὑπὸ τὸν διάστερον οὐρανόν, ἡ αὔρα διεσκόρπιζε τοιαύτην εὐωδίαν, ὥστ' ἐνόμισεν ὅτι ὁ Ἰνδὸς ἠπάτησε τὴν εὐπιστίαν του. Ἀνεχαίτισε λοιπὸν σχεδὸν ἀκουσίως τὸν ἵππον του, καὶ παρεδόθη εἰς τὰς γλυκείας ὄνειροπολήσεις τὰς διεγειρομένας ὑπὸ τῶν ὠραίων νυκτῶν τῶν τροπικῶν, ὅπου μακαρίζει τις ἑαυτὸν ζῶν ὅτε ἠχοῦσιν εἰς τὰς ἀκοάς του αἱ ἀρμονίαι τοῦ αὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς ὡς ὕμνοι ἀντίφωνοι.

Μετ' ὀλίγον ὁμως ἐνθυμηθεὶς τὰς ἐγκαταλελειμμένας καλύβας καὶ τὰς ἀνηρημένους εἰς τὰ δένδρα λέμβους, ὡς τελευταῖον καταφύγιον ἐκείνων τοὺς ὁποίους καταλαμβάνει ἡ πλημμύρα, ἀνένηψεν ἀπὸ τῆς ἐκστάσεώς του, καὶ ἐκέντησε τὸν ἵππον του.

Παρήλθε δὲ καὶ ἄλλη ἡμίσεια ὥρα, καὶ ὡς ἐκ μαγείας ἔπαυσε τὸ τερέτισμα τῶν τεττίγων, ἡ πεδιάς ὅλη ἐβυθίσθη εἰς σιωπὴν, καὶ τὴν εὐοσμὸν αὔραν, εὐρυθμὸν καὶ τακτικὴν ὡς ἡ πνοὴ τῆς φύσεως κοιμωμένης ὑπὸ τὸν διάστερον τῆς νυκτὸς μανδύαν, διεδέχθη ἄλλη αὔρα χύματος ὀσμὴν φέρουσα, δυσκραῆς καὶ πνευστιώσα ὡς περιφοδός.

Ἀλλὰ σύντομος ὑπῆρξεν ἡ σιωπὴ διότι μετ' ὀλίγον ὁ ὁδοιπόρος ἐνόμισεν ὅτι ἤκουσε βομβοῦντα μακρὰν τὸν καταρράκτην ὅθεν ἀνεχώρησεν ἡ βοῆ μόνον ἐφαίνετο ὅτι ἤρχετο ἄλλοθεν, ὅχι ὀπισθεν αὐτοῦ ἀλλ' ἐκ τοῦ μέρους πρὸς ὃ διευθύνετο.

Νομίσας λοιπὸν ὅτι ἀπεπλανήθη ἠθέλησε νὰ ἐπιστρέψῃ· ἀλλ' ἡ μὲν σελήνη λάμπουσα ἐξ ἀριστερῶν, ἡ δὲ σκιά αὐτοῦ καὶ τοῦ ἵππου ἐξαπλούμεναι ἐκ δεξιῶν, ἔλεγον ὅτι δὲν ἐξετροπή. Οἱ παλμοὶ τῆς καρδιάς του ἐγένοντο τότε ταχύτεροι, διότι, ἐὰν ἔπρεπε νὰ πιστεύσῃ τὸν Ἰνδόν, ἐπέκειτο κίνδυνος κατὰ τοῦ ὁποίου ἀνίσχυρος ἦτο καὶ ἡ καρδίνα καὶ ἡ ὀξυβελής σπάθη, καὶ αὐτὴ ἡ ἀτρόμητος καρδία του. Μόνον οἱ νευρώδεις πόδες τοῦ ἵππου ἦσαν τὸ τελευταῖον καταφύγιον, ἡ ἱερὰ ἀγκυρά του.

Κατ' εὐτυχίαν αἱ δυνάμεις τοῦ ζώου ἦσαν ἔτι ἀκμαῖαι· ἀνυψῶν δὲ καὶ αὐτὸ τὴν κεφαλὴν καὶ ἀνοίγων τοὺς μυκτῆρας ἀνέπνεε τὸν ὑγρὸν ἀέρα, τὸν ὅποιον ὡς πρόδρομον ἔστελλον πρὸ αὐτῶν τὰ ὕδατα.

Νὰ διαγωνισθῶσι λοιπὸν ἐμελλον ὅτε ἵππεὺς καὶ ἡ πλημμύρα, τίς τῶν δύο νὰ φθάσῃ πρῶτον εἰς τὴν ἀσιένδα.

Ὁ ἀξιωματικὸς ἀφῆκε χαλαροὺς τοὺς χαλινοὺς, οἱ ὀδοντωτοὶ τροχοὶ τῶν πτερινιστήρων του ἐπληξάν τὰς πλευράς τοῦ ἵππου, καὶ ἤρχισεν ἡ ἀμίλλα τῆς ταχύτητος. Ἐνόμιζες ὅτι ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ ἔρρεεν ὡς λάβρος ποταμὸς ἡ πεδιάς, καὶ ἐξ ἀριστερῶν καὶ δεξιῶν αὐτοῦ ἔφρευγον οἱ θάμνοι καὶ οἱ φοίνικες.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ μὲν πλημμύρα ἤρχετο ἀπὸ ἀνατολῶν πρὸς δυσμᾶς, ὁ δὲ ἵππεὺς ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς, ταχέως ἐμελλον νὰ συναντηθῶσιν· ἀλλὰ ποῦ;

Ἡ μεταξὺ αὐτῶν ἀπόστασις ἐσμικρύνετο ἀδιακόπως· ἡ βοῆ, κατ' ἀρχὰς μὲν ὑπόκωφος καὶ βαθεῖα, ἐγίνετο ἤδη εὐδιάκριτος καὶ ὠμοίαζε βροντὴν κεραυνοῦ ὅστις, διασχίσας πρῶτον μετὰ πατάγου τὰ νέφη, ἐκρήγνυται ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν· καὶ ἡ μὲν πεδιάς ἔφρευγε πάντοτε ὑπὸ τὸν ἵππεά, τὸ κωδονοστάσιον ὁμως τῆς ἀσιένδας δὲν ἐφαίνετο· ἀλλὰ καὶ ὁ ἀκάθεκτος ὄγκος τῶν ὑδάτων δὲν ἐφαίνετο εἰσέτι.

Καὶ δὲν ἐμετρίαζε μὲν τὸν δρόμον του ὁ ἵππος, αἱ πλευραὶ του ὁμως ἐξωγχοῦντο, αὐτὸς ἠσθμαινε, καὶ ὁ ἀήρ τὸν ὅποιον ἔσχιζε μετὰ τοςαύτης ὀρμῆς, δυσκόλως εἰσῆρχετο εἰς τοὺς μυκτῆρας του. Ὀλίγον ἔτι καὶ αὐτοὶ οἱ πνεύμονές του θ' ἀπέμενον ἄνευ ἀέρος. Ὁ εὐζωνος ἐστάθη ἡ ψυχὴ τοῦ ἵππου ἐφαίνετο ἐκλιπούσα, καὶ ὁ βαρὺς ἤχος τῆς πνοῆς του ἐχρησίμευεν ἀντὶ πενθήμου συνοδίας εἰς τὴν βοήν τῶν ὑδάτων τὰ ὅποια ἐπροχώρουσαν φοβερά καὶ ἀμείλικτα.

Τὴν θλιβεράν ταύτην ἀρμονίαν ἀκούων ὁ ἀναβάτης ἀπηλπίζετο διὰ τὴν σωτηρίαν του· ἀλλ' αἰφνης ἤκουσε μακρὰν ἀλλεπάλληλον ἤχον κώδωνος, τοῦ κώδωνος βεβαίως τῆς ἀσιένδας, ἀναγγέλλοντος τὸν κίνδυνον πρὸς τοὺς κατοίκους τῶν ἀγρῶν, καὶ ἐνθυμήθη τοὺς λόγους τούτους τοῦ Ἰνδοῦ· «Φρόντιζε μόνον δι' ἐκείνους οἱ ὅποιοι θὰ ἐκλαιαν τὸν θάνατόν σου. Ἐπῆρχέ τις ἄρα εἰς τὴν ἀσιένδα μέλλων νὰ κλαύσῃ αὐτὸν πλέον τῶν ἄλλων; Ὅπωςδὴποτε, ἡ ἀνάμνησις αὐτῆ ἐξώρμησεν ἔτι μᾶλλον αὐτόν, καὶ ἀπεφάσισε νὰ καταβάλλῃ πάντα ἀγῶνα ὅπως σωθῆ.

Ἀλλ' ἵνα ἐπιτύχῃ, ἐνόει, εἰ καὶ ἐπέκειτο μέγας κίνδυνος, ὅτι ἔπρεπε ν' ἀφήσῃ ἔτι ὀλίγον τὸν ἵππον νὰ ἀναπαυθῆ. Διὸ πεζεύσας ἐξέσφιγγε τὰ λωρία τοῦ ἐφιππείου. Ἐμέτρει δὲ ἀγωνιῶν καὶ τὰ λεπτὰ αὐτὰ τῆς ὥρας, ὅτε ἡ ἠχώ ἔφερεν εἰς τὰς ἀκοάς του κρόχον βημάτων ἄλλου ἵππέως, ἐρχομένου διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ καὶ τρέχοντος τὸν αὐτὸν κίνδυνον. Καὶ στραφεὶς εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ ἵππου πυρρῶ ὅστις ἐφαίνετο πετῶν. Ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ ἐλθὼν οὗτος πλησίον τοῦ εὐζώνου, ἀνεχαίτισε βιαίως τὸν ἵππον του καὶ ἀνέκραξε·

— Τί κάμνεις ἐδῶ; δὲν ἀκούεις τὸν κώδωνα; δὲν ἤξεύρεις ὅτι ἡ πλημμύρα φθάνει;

— Τὸ ἤξεύρω, ἀπεκρίθη ὁ ἀξιωματικὸς· ἀλλὰ τὸ ἄλογόν μου δὲν ἠμπορεῖ πλέον νὰ ἀναπνεύσῃ, καὶ προσμένω. . . .

Καὶ ὁ ἄγνωστος ῥίψας τὸ βλέμμα πρὸς τὸν ἵππον τοῦ εὐζώνου, ἐπέζευσεν ἀμέσως· καὶ δούς τὰς ἡνίας πρὸς ἐκεῖνον·

— Κράτει, εἶπε, τὸ ἄλογόν μου.

Καὶ μετὰ ταῦτα πλησιάσας εἰς τὸν ἄλλον ἵππον, ἀνεσήκωσε τὸ ἐφιππεῖον, καὶ βαλὼν τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ζώου ὅπως αἰσθανθῆ τοὺς κτύπους τῶν πνευμόνων του· — Καλά, εἶπεν, ὡς ἱατρὸς ὅστις εὐρίσκει εὐχάριστον τὸν σφυγμὸν τοῦ ἀσθενοῦς.

Καὶ λαβὼν χάλικα μεγάλον ὅσον πυγμὴ ἔτριψεν

ἀλληλοδιαδόχως τὸ στήθος καὶ τοὺς ἀχνίζοντας πόδας τοῦ ἵππου τοῦ δὸν Ῥαφαήλ.

Ἐν τοσούτῳ ὁ εὐζωνος παρετήρει μὲ περιέργειαν τὸν ἄγνωστον, ὅστις ἀμελῶν τὴν ἰδίαν αὐτοῦ σωτηρίαν ἐφρόντιζε τοσούτῳ περιπαθῶς καὶ γενναίως ὑπὲρ ἀνθρώπου πάντῃ ξένου πρὸς αὐτόν. Ὁ ἄγνωστος οὗτος ἔφερεν ἔνδυμα ἡμιονηγού· ὁ μὲν πῖλός του ἦτο πάντῃ πρόστυχος, ὁ δὲ ἐπενδύτης μαλλωτός, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκρέματο δερμάτινον περιζώμα, τὸ πλατὺ βρακίον του πάντινον, καὶ τὰ ὑποδήματα ἐκ χονδροῦ δέρματος καλύπτοντα γυμνοὺς πόδας. Ἦτο δὲ καὶ τὸ ἀνάστημα μικρὸς, ἡ δὲ ἠλιόκαυστος ὄψις του δὲν ἐμετρίαζε διόλου τὴν γλυκύτητα τοῦ προσώπου του, τὸ ὁποῖον, καὶ τοι μεγίστου ὄντως τοῦ κινδύνου, ἐφαίνετο πρᾶον καὶ γαλήνιον.

Ὁ δὸν Ῥαφαήλ ἔβλεπεν αὐτόν σιωπῶν, ἀλλὰ μεγίστην αἰσθανόμενος εὐγνωμοσύνην· ἀφοῦ δὲ ἔτριψεν ἀρκετὰ ὁ ξένος τὸν ἵππον·

— Τὸ ζῶον, εἶπεν, εἶναι δυνατὸν· τὰ πόδια του βαστοῦν ἀκόμη· ἂν καὶ οἱ μυκτῆρες καὶ αἱ πλευραὶ κτυποῦν συγχρόνως, ὁ σφυγμὸς του ὅμως δὲν εἶναι ἀλλοιωμένος. Μένει λοιπὸν νὰ κάμωμεν εὐκολωτέραν τὴν ἀναπνοήν του· ἀλλὰ νὰ μὲ βοηθήσῃς εἰς ὅ,τι θὰ σὲ εἰπῶ, καὶ ἄς κάμωμεν γρήγορα, ἐπεὶ δὴ ἡ βοήθῃς πλησιάζει, καὶ ὁ κώδων κτυπᾷ συχνότερα.

— Δέσε τὰ μάτια τοῦ ἀλόγου σου μὲ τὸ μανδύλι σου, εἶπεν ὁ ἄγνωστος.

Ἐνῶ δὲ ὁ εὐζωνος ἔσπευδε νὰ ἐκτελέσῃ τὴν προσταγήν, ἐκεῖνος ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ θυλακίου τοῦ δερμάτινου περιζώματός του σχοινίον δι' οὗ περισφιγῆς δυνατὰ τὴν μύτιν τοῦ ζώου ὑπὸ τοὺς μυκτῆρας αὐτούς.

— Κράτει τὸ σχοινίον τοῦτο μὲ ὄλας σου τὰς δυνάμεις, εἶπε πρὸς τὸν δὸν Ῥαφαήλ.

Καὶ ἐκβαλὼν ἀπὸ τῆς θήκης κοπτεράν μάχαιραν ἐνέπηξε τὴν λεπίδα εἰς τὸ διαφανὲς μέρος τοῦ διαφράγματος τοῦ χωρίζοντος τοὺς δύο μυκτῆρας.

Καὶ εὐθὺς ἀνέβλυσε βιαίως αἷμα, καὶ ὁ ἵππος, καὶ τοι κρατοῦντος αὐτὸν ἰσχυρῶς τοῦ κυρίου του, ἀνεπή-

δησε, συμπαλασθῶν καὶ τὴν μάχαιραν, καὶ πάλιν ἐπάτησεν· ἀλλὰ μόλις ἐπάτησε καὶ ὁ ξένος, ἀρπάσας τὴν καθημαγμένην αἰχμὴν τῆς μάχαιρας, ἔσυρεν αὐτὴν μὲ ὀρμὴν ἀπὸ τῆς λεπίδος, ὥστε ἡ λαβὴς ἤρχετο κατόπιν· τότε ἐφάνη ὅτι ὁ ἀὴρ εἰσέδυσσε λάβρος εἰς τοὺς μυκτῆρας τοῦ ἵππου διὰ τῆς πληγῆς.

— Τώρα, εἶπε, τὸ ἀλογὸν σου ἔμπορεῖ νὰ τρέξῃ ὅσον τοῦλάχιστον βαστοῦν τὰ πόδια του· ἔάν ἔμπορῆς νὰ σωθῆς, θὰ σωθῆς.

— Τὸ ὄνομά σου; ἠρώτησεν ὁ δὸν Ῥαφαήλ τείνας τὴν χεῖρα πρὸς αὐτόν· τὸ ὄνομά σου διὰ νὰ μὴ τὸ λησμονήσω ποτέ.

— Βαλέριος Τραγιάνος, πτωχὸς ἡμιονηγός, μὲ κόπον κερδίζων τὸν ἄρτον του, ἀλλὰ παρηγορούμενος ὡσάκις ἐκληροῖ τὸ χρέος του, καὶ ἀφιερώνομενος εἰς τὸν Θεὸν διὰ τὰ λοιπὰ· τὸ χρέος μου ἦτον νὰ μὴ σὲ ἀφήσω νὰ χαθῆς ἐδῶ χωρὶς βοήθειαν καὶ συμβουλήν. Τώρα εὐλογητὸν τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου! ἡ ζωὴ μας εἶναι εἰς χεῖράς του. Ἄς τὸν παρακαλέσωμεν νὰ μακρύνῃ ἀπὸ τοὺς δούλους του τὸν τρομερώτερον τῶν κινδύνων.

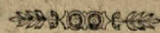
Καὶ ταῦτα εἰπὼν μετὰ τρόμου, ἐγονυπέτησεν ἐπὶ τῆς ἄμμου, καὶ ἀπέβαλε τὸ κάλυμμα τῆς πολύτριχος κεφαλῆς του· ἔπειτα ὑψώσας τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς οὐρανὸν ἀπήγγειλε τὰ ἀκόλουθα μὲ φωνήν, τῆς ὁποίας οἱ ἀρρένωποι τόνοι ἀντήχησαν μέχρι τοῦ βάθους τῆς καρδίας τοῦ ἀξιωματικοῦ.

Ἐκ βαθέων ἐκέκραξά σοι, Κύριε! Κύριε, εἰσάκουσον τῆς φωνῆς μου.

Ἀφοῦ δὲ ἐτελείωσε τὸν δεύτερον στίχον τοῦ νεκρωσίου ψαλμοῦ ἐνῶ ὁ εὐζωνος ἔσφιγγε τὸν ἱμάντα τοῦ ἐφιππείου, ὁ ξένος ἀνεπήδησεν εἰς τὸν ἵππον του. Ἐμιμήθη δὲ αὐτόν καὶ ὁ δὸν Ῥαφαήλ, καὶ ἀμφότεροι κύψαντες ἐπὶ τῆς κυμαινομένης χαίτης τῶν ζώων, ὤρμησαν ἔκδρομοι πρὸς τὸν ὀρίζοντα. Ὁ ὑγρὸς ἀνεμὸς τὸν ὁποῖον ἐξέχεεν ἡ πλημμύρα ἐσύριζε διὰ τῆς κόμης των, καὶ συνηγοῦντος πενθίμως τοῦ κώδωνος ὁ ἀπαίσιος πάταγος τῆς πλημμύρας ἐγένετο ἀδιακόπως εὐκρινέστερος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΗΜΗΤΟΝ.

Η ΛΑΣΙΕΝΔΑ ΤΗΣ ΛΑΣ ΠΛΑΜΑΣ.

Ἡ ἐπικρατεία τῆς Βέρα Κρουζ διαβρέχεται ὑπὸ πολλῶν ποταμῶν μικρὸν ἀπεχόντων ἀπ' ἀλλήλων. ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν πλευρῶν τῆς Σιέρρα Μάδρε κατακυλίσταται πλῆθος ρυάκων, οἵτινες συνεννοῦνται μετ' ἐκείνων ἢ ῥέουσι παρ' αὐτούς.

Ἐλευθεροὶ ὡς οἱ ἄγριοι ἵπποι κατὰ τὰς πεδιάδας οἱ ποταμοὶ οὔτοι καὶ οἱ ρυάκες, οὐδένα ἔχοντες φραγ-

μὸν ἐπὶ τῆς ὀμαλῆς γῆς τὴν ὁποῖαν διασχίζουσι, κυλίσουσιν ἀκωλύτως τὰ ἀλλεπάλληλα καὶ ταχέα κύματα των. Γνωστὸν δὲ μὲ ὀπόσην ὀρμὴν καταπίπτει ἡ βροχὴ, μεταξὺ τῶν τροπικῶν, τὴν ὥραν ἐκείνην τοῦ χρόνου τὴν καλουμένην ὥραν ὑετῶν, ἥτις εἶναι ὁ χειμῶν τῶν μερῶν ἐκείνων τῆς Ἀμερικῆς, ἀρχομένη τὸν Ἰούνιον καὶ λήγουσα συνήθως τὸν Ὀ-

κτώβριον. Κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τὰ ὕδατα ἐξογκούμενα καὶ ὑπὸ τῶν ῥαγδαιοτάτων βροχῶν ἐκάστης ἡμέρας ἢ μᾶλλον ἐκάστης νυκτός, ἐκχειλοῦσι, καὶ ὀρμῶντα ἀνάθεκτα πλημμυρίζουσι τὴν χώραν. Διασχίζοντα δὲ αὐτὴν ὡς ἵπποι πτερωτοί, ὡς εἰ ἐδιώκοντο ὑπὸ πνοῆς δαιμόνων, καταποντίζουσι πᾶν τὸ προστυχόν, καὶ φέρουσι πανταχοῦ ὄλεθρον καὶ καταστροφὴν. Μετ' ὀλίγον ὅμως ἐξαπλούμενα εἰς εὐρύτατον πεδίον καταπραΰνουσι τὴν ὀρμὴν αὐτῶν, καὶ ῥέοντα ἡσυχῶς συμπίπτουσι εἰς ἓν. Τὸ κατακλυσθὲν μέρος μεταβάλλεται τότε εἰς ἀπέραντον λίμνην κεκαλυμμένην ὑπὸ πτωμάτων καὶ ἄλλων εἰδῶν, καὶ ἡ ἐπιφάνεια αὐτοῦ παριστᾷ περιεργότατον θέαμα· βλέπεις πόλεις πανταχόθεν ἀποκεκλεισμένας ὑπὸ ὑδάτων, δένδρα τῶν ὁποίων μόνα τὰ φύλλα φαίνονται, καὶ λέμβους πολυτελεῖς διχωνιζόμενας μετὰ κρότου καὶ ταραχῆς, ἐνῶ στεφανηφόροι νέαι καθήμεναι ἐπ' αὐτῶν ἄδουσι καὶ παίζουσι ἀρμονικῶς κιθάρας. Μακαρία ἡ ἀμέριμνος νεότης! Ἀφοῦ ἡ πλημμύρα διεσκόρπισε τρόμον καὶ θάνατον, καταντᾷ ἀντικείμενον τέρψεως.

Ὁ κατασκευάσας τὴν *ἀσιένδα* τῆς Λᾶς Πάλμας εἶχεν ὑπ' ὄψιν τὰ δυστυχήματα ταῦτα· διὸ πρὸς ἀνατολὰς μὲν καὶ δυσμᾶς καὶ πρὸς τὴν μεσημβρίαν αὐτὴν δὲν ἔθεσεν ὄρια εὐκρινῆ, πρὸς ἄρκτον ὅμως ἐφρόντισε νὰ φρουρηθῆται ὑπὸ σειρᾶς λόφων ὑψηλῶν, παρὰ τοὺς πρόποδας τῶν ὁποίων ὡς κλίμακες ἔκειντο ἄλλοι χθαμαλότεροι καταβαίνοντες ἀνεπαισθῆτως μέχρι τῆς πεδιάδος. Καὶ ἐξομαλυνθεισῶν τῶν ἀνισοτήτων τοῦ ἐδάφους ἡ κορυφὴ αὐτῶν ἐφαίνετο ὡς ἀμφιθέατρον μᾶλλον μακρὸν ἢ πλατύ, δεσποζόμενον μὲν κατὰ μῆκος ὑπὸ τῆς σειρᾶς τῶν ἀνωτέρων λόφων, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ δεσπόζον τὴν πεδιάδα.

Ἡ *ἀσιένδα*, στηριζομένη ἐπὶ τῶν λόφων μέχρι μὲν τῆς μέσης τῶν ὁποίων ἔφθανον σχεδὸν τὰ ὀμαλὰ δώματα, ὑπερέβαινε δὲ τὸ ὕψος αὐτῶν τὸ τετράγωνον κωδωνοστάσιον, ἔκειτο ἐπὶ μιᾶς ἄκρας τοῦ ἀμφιθεάτρου· ἐπὶ δὲ τῆς ἀπέναντι, ἔκειντο εὐρυχωρότατα ἵπποστάσια, καὶ πρὸς τούτοις τὰ οἰκήματα τῶν ἐργατῶν, τῶν κτηνοτρόφων καὶ τῶν ὑπηρέτων. Ταῦτα δὲ τὰ οἰκήματα συνενούνητο μετὰ τῆς *ἀσιένδας* δι' ὑψηλοῦ καὶ ἰσχυροῦ τοίχου, ὅστις περιεκύκλου τὸ ἀμφιθέατρον πρὸς τὴν πεδιάδα καὶ εἶχεν ἐν τῷ μέσῳ τὸν πυλῶνα τῆς *ἀσιένδας*.

Ἐνταῦθα κειμένη ἡ *ἀσιένδα* τῆς Λᾶς Πάλμας, οὕτω πως ὀνομασθεῖσα διὰ τὸ πλῆθος τῶν περὶ αὐτὴν φοινίκων, οὐ μόνον δὲν ἐφοβεῖτο τὰς πλημμύρας, ἀλλὰ καὶ ἀπόρητον σχεδὸν φρούριον ἦτο.

Ἀνάγκη νὰ ἀναδράμωμεν ὀλίγον εἰς τὸ παρελθόν, εἰς τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καθ' ἣν ὁ μὲν εὐζωνος καὶ ὁ φοιτητῆς ἀπεχωρίσθησαν, ὁ δὲ μαῦρος ἐγένετο τιγροθήρας, σύντροφος Κώσταλ τοῦ Ἰνδοῦ.

Τὸ κωδωνοστάσιον τῆς *ἀσιένδας* ἐσήμαινε τὸν ἐσπερινὸν περὶ τὸ τέλος τῆς ἡμέρας, ὅτε ἀσυνήθης κίνησις ἐγένετο εἰς τε τὴν πεδιάδα καὶ τὴν αὐλὴν τοῦ εὐρυχωροῦ οἰκοδομήματος οὗ τινος ἦτο κύριος ὁ δὸν Μαριάνος Σίλβας.

Γνωστὸν πόσον ἀκριβεῖς εἶναι ὅσοι δὲν θέλουσι

νὰ ἐργασθῶσιν οὔτε λεπτὸν τῆς ὥρας πλέον τοῦ ὀρισμένου χρόνου· οὕτω καὶ οἱ Ἰνδοί, μόλις ἀκούσαντες τὸν πρῶτον κτύπον τοῦ κώδωνος, ὡς ἂν ἔπαθον παραλυσίην οἱ βραχίονές των ἐρρίψαν ὁ μὲν τὴν ἀνυψωμένην σκαπάνην του, ὁ δὲ τὸ κέντρον τῶν βοῶν του οἴτινες, συνειθισμένοι καὶ αὐτοὶ ὅπως καὶ οἱ ὀδηγοὶ των, ἔμειναν διὰ μιᾶς ἀκίνητοι, καὶ κατέλιπον σειόμενον ἔτι τὸ ἄροτρον ἐντὸς τῆς ἡμιτελοῦς αὐλακος. Οἱ κτηνοτρόφοι ἤρχοντο τρέχοντες πρὸς τὰ ἵπποστάσια καὶ τὰς κατοικίας των, καὶ ἀπέσπαινον τοὺς ἀχνίζοντας ἵππους των· οἱ ἐργάται ἐπανήρχοντο πανταχόθεν, οἱ ἄγροὶ ἐκενοῦντο, τὰ οἰκήματα καὶ τὰ ἵπποστάσια ἐπληροῦντο, ἐνῶ αἱ οἰκοδέσποιναὶ ἐξήπλουν ἐπὶ θερμῶν πλακῶν πῆττας ἐξ ἀραβοσίτου μελλούσας νὰ χρησιμεύσωσι τὸ ἔσπερας ἀντὶ ἄρτου· πάντες δὲ καὶ πᾶσαι, ἐνῶ ἤρχίζον ἢ κατέπαυον τὰς ἐργασίας των, ἐψιθύριζον συνηχοῦντες μετὰ τοῦ κώδωνος τὸν ἐσπερινὸν ὕμνον.

Καὶ ὁ μὲν ἥλιος ἔλαμπεν εἰσέτι, καὶ αἱ τελευταῖαι ἀκτῖνες δι' ὧν κατέφλεγε τὴν πεδιάδα ἐξηκόντιζον τὸ περίχρυσον αὐτῶν φῶς διὰ τῶν πυκνῶν φύλλων δράνας καλυπτούσης τὰ παράθυρα τῆς πρώτης ὀροφῆς τῆς *ἀσιένδας*. Ὁ ἐρχόμενος ἐκ δυσμῶν ὀδοιπόρος θὰ ἔβλεπεν εὐκόλως ἐκ τῆς πεδιάδος καὶ ἐκ τοῦ ἐπιπέδου του, τὰς πτυχᾶς λευκοῦ παραπέτασματος σειόμενας ὀπισθεν τῆς δράνας. Ἡ πεδιάς ὅμως ἦτο ἔρημος, ἢ τοῦλάχιστον πλὴν τῶν τελευταίων ἐργατῶν οὐδεὶς ὀδοιπόρος ἐφαίνετο ἐν μέσῳ τῆς φωτεινῆς ὁμίχλης.

Μετὰ τινα λεπτὰ μόνον τῆς ὥρας, ἐνῶ ὁ ἥλιος, καταβαίνων βαθμηδόν, ἔπαυσε φωτίζων τὴν δράναν, ἀπεσύρθη τὸ λευκὸν παραπέτασμα, καὶ ἔδωκε τόπον εἰς τὸ φῶς, τὸ ὅποιον εἰσῆλθε διὰ τοῦ παραθύρου τούτου ἔχοντος κιγκλίδας κατὰ τὸ ἀνατολικὸν σχεδὸν ἔθος. Καὶ ὅμως ὅσον ὑψηλὸν καὶ ἂν ἦτο τὸ ἐπίππειον τοῦ ἐκ δυσμῶν ἐρχομένου, δὲν θὰ ἔβλεπε τὴν εἰκόνα τὴν ὁποίαν παρίστανε τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ θαλάμου τούτου.

Τὴν ὥραν ἐκείνην τρεῖς γυναῖκες εὐρίσκοντο ἐντὸς αὐτοῦ. Καὶ αἱ μὲν δύο, μὴ ὁμοιάζουσαι μὲν ἀλλ' ἔχουσαι τὸ αὐτὸ ἦθος, ἐφαίνοντο ἀδελφαί, ὡς καὶ τῶντι ἦσαν θυγατέρες τοῦ δὸν Μαριάνου, ἡ δὲ τρίτη ὑπηρέτις αὐτῶν.

Εἰς τὴν Εὐρώπην κατακρίνομεν τὴν ῥαθυμίαν τῶν ἐξ εὐρωπαϊῶν Ἀμερικανίδων τῶν γεννηθεισῶν εἰς τὰ θερμὰ κλίματα· ἀλλ' ὅστις εἶδεν αὐτάς, ὅστις δὲ ὀνειροπολεῖ τὴν πολιτικὴν ἀποκατάστασιν τῆς γυναικός, ὅστις φρονεῖ ὅτι ἡ γυνὴ ἐπλάσθη παρὰ Θεοῦ ἵνα ἀνακουφίξῃ τὸν ἄνδρα ἀπὸ τῶν κόπων αὐτοῦ καὶ ἵνα μετέχῃ αὐτῶν, ὅτι ἡ ἡμερία, ἡ σκιά καὶ μικρά τις ἡδυπάθεια ἀναδεικνύουσιν ἔτι μᾶλλον τὸ κάλλος τῆς, ἐπειδὴ συναρμολόζονται μετὰ τὴν φύσιν αὐτῆς, οὗτος, λέγω, δὲν μέμφεται τὰς Ἀμερικανίδας ὡς φροντιζούσας πῶς νὰ γίνωσιν ὠραιότεραι.

Παράδειγμα τοιαύτης ῥαθυμίας, εἰ καὶ διάφορον, ἔδιδον τὴν ὥραν ἐκείνην αἱ δύο θυγατέρες τοῦ δὸν Μαριάνου· θὰ ἔλεγε δὲ ὅτι ὁ θάλαμος αὐτῶν ἦτο

χαρέμιον ἐὰν δὲν ἐξηγήαζεν αὐτὸν ἢ σωφροσύνη καὶ ἡ ἀγιότης.

Ἡ μία ἐξ αὐτῶν, δισταυρωμένους ἔχουσα τοὺς πόδας κατὰ τὸν ἀσιατικὸν τρόπον, ἐκάθητο ἐπὶ ψιᾶθου σινικῆς· μακρὰ κόμη μαύρη ἀνευμένη ἀτμημελῶς, ἐσκέπαζεν ὡς πέπλος ὅλον σχεδὸν τὸ σῶμά της· ἐκτένιζε δὲ καὶ ἔπλεκεν αὐτὴν ἡ ὑπέρτης.

Τίς δύναται νὰ ἐκθέσῃ πόσον περιποιῶνται αἱ ἐξ εὐρωπαϊῶν γυναῖκες τὴν κόμην των, τὴν ὁποῖαν δὲν ἤγγισε μὲν πώποτε ψαλίδος σίδηρος, μεταδίδει δὲ ἀθικτον ἢ παιδικὴ εἰς τὴν νεανικὴν ἡλικίαν; Καὶ ὅμως ἡ νέα περὶ ἧς ὁ λόγος, κλίνουσα σκεπτικὴ τὴν κεφαλὴν, ὀλίγον, ὡς φαίνεται, ἐφρόντιζε περὶ τῆς μαύρης ἐκείνης κόμης ἧς τινος οἱ βόστρυχες ἐχέοντο ὡς κύματα εἰς τὴν ψιᾶθον, καὶ τὴν ὁποῖαν ἡ ψιᾶτρα διεχώριζεν ἢ συνῆγεν ἢ χεῖρ, ἀνοίγουσαι ἢ κρούπτουσαι νῦν μὲν τὸν κύκνειον τράχηλον, ἄλλοτε δὲ τοὺς ἀλαβαστρίνους ὤμους ἢ τὰ ὠτία αὐτῆς, ὁμοια πρὸς τὰς βόδερας κόγχας τὰς ῥιπτομένας ἀπὸ τῆς θαλάσσης εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Τσουαντεπέκ.

Τὸ γλυκὺ πρόσωπον, τὸ ὁποῖον περιεκύκλουν πανταχόθεν μέλανες καὶ κυματοειδεῖς βόστρυχες, εἶχε μὲν τοὺς χαρακτῆρας τοῦ Ἀμερικανικοῦ κάλλους, οὐχὶ δὲ καὶ τὰς ἐλλείψεις αὐτοῦ. Ἡ δὲ ὑπερῆφανος ἄμα δὲ καὶ ἀτάραχος ἔκφρασις τοῦ ἐδείκνυε τὸν ἐνθερμον ἐνθουσιασμὸν τὸν ὁποῖον κρύπτει σχεδὸν πάντοτε τὸ ἀπαθὲς καὶ γαλήνιον τοῦτο ἦθος.

Αἱ λευκαὶ καὶ ἀπαράμιλλοι χεῖρες ὡς καὶ οἱ μικροὶ πόδες αὐτῆς, τὸ προνόμιον τοῦτο τῶν γυναικῶν πάσης τάξεως τῆς Μεξικῆς καὶ τῆς μεσομβρινῆς Ἀμερικῆς, ἐμαρτύρουν τὴν κομψότητα τῆς Ἰσπανικῆς φυλῆς. Δεπτότατα δὲ σανδάλια περιεκάλυπτον τοὺς γυμνοὺς ἀλλ' ἐξαισίους τούτους πόδας.

Ἡ νέα αὕτη κόρη, πρωτότοκος τῶν δύο, ὠνομάζετο δόνα Γερτρούδη· ἡ δὲ ἀδελφὴ αὐτῆς Μαριανίτα, εἰ καὶ κατ' οὐδὲν κατωτέρα, εἶχεν ὅμως κάλλος ἄλλοιον· ζωηρὰ καὶ φιλόγελως, εἶχε τὸ βλέμμα ἔμπυρον καὶ διαυγές, ὅπως διάφορον τῶν ὑγρῶν καὶ ἰλαρῶν ὀφθαλμῶν τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς· αἱ ἐντυπώσεις ἄρα παρήρχοντο εὐκόλως ἀπὸ τῆς καρδίας τῆς νεωτέρας, ἐνῶ ἐχαράσσοντο βαθύτατα εἰς τὴν τῆς πρωτότοκου. Θὰ ἦτο αὕτη ὡς τὰ ἡφαίστεια τῆς πατρίδος της, τὰ ὁποῖα κρύπτονται ὑπὸ μανδύας χιόνος.

Καὶ ἡ μὲν πρώτη εἶχε δεκαεπτὰ ἐτῶν ἡλικίαν, ἡ δὲ δευτέρα μόλις δεκαεξί· ἀλλὰ καὶ τῶν δύο τὸ κάλλος εἶχε φθάσει εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ἐκείνην, τῆς ὁποίας τὴν μαγεῖαν μόνος ὁ χρόνος ἰσχύει νὰ ἀλλοιώσῃ.

Ἐνῶ δὲ ἡ ὑπέρτης ἔψηχε τὴν κόμην τῆς δόνας Γερτρούδης, ἡ Μαριανίτα διεφρόντιζε τὰς μεταξωτάς ταινίας τοῦ σανδαλίου τὸ ὁποῖον περιεκάλυπτε τὸν ὠραῖον μικρὸν πόδα της.

Ὡς καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας οἰκογενεῖας οὕτω καὶ εἰς τὴν τοῦ δὸν Μαριάνου τὰ πολιτικὰ συμβεβηκότα ἐγέννησαν διχονοίας· διότι τὴν ὠραν ταύτην ἐπρόκειτο νὰ νυμφευθῇ νέος τις Ἰσπανὸς τὴν δόναν Μαριανίταν.

Ἡ ἐνθερμότερα τῶν ἐπιθυμιῶν νεάνιδος ἀποίκου ἦτο, πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως τῆς Μεξικῆς, τὸ νὰ συνέλθῃ εἰς γάμον μετὰ Ἰσπανοῦ νεωστὶ ἐλθόντος ἐκ τῆς μητροπόλεως· καὶ ὅμως ἡ Γερτρούδη ἀπεποιήθη τὴν τιμὴν αὐτὴν ἀποβαλοῦσα τὸν νέον Ἰσπανόν, ὅστις ἀπελπισθεὶς ἐζήτησε τὴν Μαριανίταν. Διὰ τί δὲ ἡ Γερτρούδη παρεβίασε τὸν γενικὸν κανόνα, ἐνῶ ἡ ἀδελφὴ τις ἐσεμνύνετο ἐξ ἐναντίας διὰ τὴν ἐπιτυχίαν; Τὴν αἰτίαν τούτου θὰ μάθωμεν προχωρούσης τῆς διηγήσεως.

Ἄς εἴπωμεν ἐν τοσοῦτῳ ὅτι αἱ προετοιμασίαι καὶ ὁ καλλωπισμὸς τῶν δύο ἀδελφῶν ἐγένοντο τὴν ὠραν ἐκείνην, διότι ἐπερίμενον δύο ξένους τὸ ἑσπέρας. Ἐκ τούτων δὲ ὁ μὲν ἦτο ὁ Ἰσπανὸς μνηστήρ, ὁ δὲ ὁ λοχαγὸς τῶν εὐζῶνων τῆς βασιλείσσης δὸν Ραφαὴλ Τρέξ Βίλλας. Καὶ ὁ μὲν πρῶτος μόλις εἶχε δύο λεύγας νὰ διατρέξῃ ἔφιππος, ὁ δὲ ἄλλος πλεόν τῶν διακοσίων· εἰ δὲ καὶ προανήγγειλε θετικῶς τὴν ἀφίξιν του, ἦτο ὅμως λογικὴ ἢ πιθανότης, ὅτι κατὰ τὴν διεξοδικὴν αὐτοῦ πορείαν τυχαῖόν τι συμβὰν διετάραξε τοὺς ὑπολογισμοὺς καὶ ἀνέβαλεν ἐπὶ μίαν ἡμέραν τὴν ἔλευσίν του. Διὰ ταύτην ἄρα τὴν αἰτίαν ἡ Γερτρούδη μόλις ἤρχιζε νὰ προετοιμάζεται, ὅτε ἡ Μαριανίτα εἶχε φθάσει εἰς τὸ τέλος τοῦ καλλωπισμοῦ της. Ὁ δὸν Ραφαὴλ ἦτο ἄρα ὁ μόνος εἰς τὸν ὁποῖον ἡ Γερτρούδη ἤθελε νὰ φανῇ εὐμορφος; Θὰ μάθωμεν καὶ αὐτὸ ὅσον οὕτω.

Συνειθίζουσιν αἱ ἀποικοὶ Ἰσπανίδες, περιποιούμεναι ἰδιαιτέρως τὰς κόμας αὐτῶν, νὰ τὰς ἐξαπλῶνωσιν ἐπὶ τῶν ὤμων των, ὅπως εἰσδύῃ ὁ ἀῆρ εἰς αὐτὰς οὕσας πυκνοτάτας. Τοῦτο πράξασα καὶ ἡ ὑπέρτης τῆς Γερτρούδης ἐξῆλθε τοῦ θαλάμου καὶ ἔμειναν μόναι αἱ δύο ἀδελφαί. Μὴ λησμονήσωμεν δὲ ὅτι ὑπάρχουσι τινες ὑποθέσεις ὁμιλίας περὶ τῶν ὁποίων αἱ νέαι πάσης χώρας ἀγαπῶσι νὰ διαλέγονται μεταξύ των καὶ κατ' ἰδίαν.

Ἄμα ἐξῆλθεν ἡ ὑπέρτης καὶ ἡ Μαριανίτα, ἧτις μόλις εἶχε βάλει εἰς τὴν κεφαλὴν κομψὸν κτένιον, ἔστρεξεν εἰς τὸ παράθυρον. Καὶ αὐτῆς μὲν οἱ ὀφθαλμοὶ περιεῖρχοντο ταχέως τὸν ὀρίζοντα, ἡ δὲ ἀδελφὴ της καθημένη ἐπὶ δερματίνου σκίμποδος, ἦτο βεβυθισμένη εἰς λογισμοὺς, ἐνῶ ἐσκόρπιζε μὲ τὰς χεῖρας καὶ σείουσα τὴν κεφαλὴν τὴν πυκνὴν κόμην της εἰς τοὺς ὤμους της.

— Ἡ παιδιάς εἶναι ἔρημος, ἀνέκραξεν ἡ Μαριανίτα, καὶ οὔτε δὸν Φερνάνδοσ βλέπω οὔτε δὸν Ραφαὴλ. Φοβοῦμαι, Γερτρούδη μου, μὴν ἐκοπίασα εἰς μάτην στολισθεῖσα· μετὰ μισὴν ὠραν φεύγει ὁ ἥλιος.

— Ὁ δὸν Φερνάνδος θὰ ἔλθῃ, ἀπεκρίθη ἡ Γερτρούδη, μὲ τόνον φωνῆς γλυκὴν καὶ γαλήνιον.

— Ἀπὸ τὴν ἡσυχίαν σου ἐννοῶ ὅτι δὲν προσμένεις ὡς ἐγὼ τὸν ἀρραβωνιστικόν σου· ἐγὼ ὅμως, τ' ὁμολογῶ, τὸν περιμένω μὲ ἀνυπομονησίαν τοιαύτην ὥστε κλονίζονται τὰ νεῦρά μου. Σὺ, Γερτρούδη, δὲν αἰσθάνεσαι τοιοῦτον πρᾶγμα.

— Εἰς τὸν τόπον σου θὰ ἤσθανόμην μᾶλλον λύπην παρὰ ἀνυπομονησίαν.

— Λύπη! Εάν δὲν ἔλθῃ ὁ δὸν Φερνάνδος, αὐτὸς θὰ λυπηθῇ, διότι δὲν θὰ με ἰδῇ με τὸ λευκὸν τοῦτο ἔνδυμα, τὸ ὁποῖον ἀγαπᾷ τόσῳ πολὺ, καὶ με αὐτὰ τὰ ἄνθη τῆς ῥοδιᾶς εἰς τὴν κεφαλὴν μου, τὰ ὁποῖα ἔβαλα μόνον καὶ μόνον πρὸς χάριν του, διότι ἐγὼ προτιμῶ τὰ ἄσπρα. ἤκουσα ὅμως ὅτι τῶν γυναικῶν ἡ ζωὴ πρέπει νὰ ἦναι ὅλη θυσία.

Καὶ ταῦτα λέγουσα ἐκροτάλησεν ὡς κρέμβαλα τὰ δάκτυλά της χωρὶς διόλου νὰ δεῖξῃ μελαγχολίαν, ἀλλὰ μάλιστα καὶ ἀταραξίαν συνειδήσεως.

Ἄλλ' ἡ Γερτρούδη σιωπῶσα κατέστειλε στεναγμόν, ἐνῶ ἡ δροσερωτέρα τῆς ἐσπέρας αὖρα ἐκυμάτιζε τὴν μακρὰν κόμην της.

— Εἶναι ἀηδεστάτη, ἐπανελάβεν ἡ Μαριανίτα, ἡ ζωὴ αὐτὴ τῆς ἐξοχῆς· ναὶ μὲν ἡ ἡμέρα περᾶ εὐκολα με τὸ κέντημα καὶ με τὸν ὕπνον· τὸ βράδυ ὅμως ν' ἀναπνέης μόνη τὴν δρόσον, καὶ μόνη νὰ περιδιαβάξῃς εἰς τὸν κῆπον, ἀντὶ νὰ τραγουδῆς καὶ νὰ χορεύῃς με συντροφίαν, εἶναι πολλὰ στενόχωρον. Καθήμεθα ἐδῶ ὡς αἱ αἰχμάλωτοι ἐκεῖναι βασιλοπούλαι τοῦ μυθιστορήματος, τὸ ὁποῖον ἀρχισα νὰ διαβάζω περίσου καὶ ἀκόμη δὲν ἐτελείωσα. . . Ἄ! βλέπω ἐκεῖ κάτω μικρὸν σύννεφον κονιορτοῦ. . . . Ναί, ἰδοὺ ἓνας ἱππεύς! . . . τί λέγεις;

— ἱππεύς! ἀνεφώνησεν ἐντόνως ἡ Γερτρούδη· τί χρῶμα ἔχει τὸ ἄλογόν του;

— Δὲν ἔχει ἄλογον, ἀλλ' ἡμίονον. Ἀλλοίμονον! δὲν εἶναι ἱππότης. ἤκουσα ὅτι δὲν ὑπάρχουν πλέον τοιοῦτοι.

Ἡ Γερτρούδη ἐστέναξε καὶ αὖθις.

— Τὸν διακρίνω τώρα, εἶναι παπᾶς, ἐπανελάβεν ἡ Μαριανίτα. Καλὸς καὶ αὐτός· τί νὰ γείνη; μάλιστα ἂν τραγουδῇ καὶ ἂν παίξῃ κιθάραν ὡς ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἔμεινε δύο ἡμέρας εἰς τὴν *ἀσιένδαρ*. Ἔρχεται δρομαῖος· καλὸν σημεῖον. . . Πλὴν ὄχι· τὸ ἦθος του εἶναι περίλυπον. Νά, με εἶδε καὶ με κάμνει νεῦμα. Θὰ ὑπάγω νὰ φιλήσω τὸ χέρι του. . . ἔχω καιρόν.

Καὶ ταῦτα εἰπούσα ἡ νέα καὶ ὠραία Μαριανίτα, ἣτις ἦτο ὑπόχρεως ἐκ τῆς ἀνατροφῆς της ν' ἀσπάζεται τὴν χεῖρα τοῦ τυχόντος ἱερέως, συνέστειλε δυσχεραίνουσα τὰ δροσερὰ καὶ ῥοδοκόκκινα χεῖλη της.

— Ἐλα, Γερτρούδη, νὰ τὸν ἰδῆς· ἰδοὺ ἔφθασεν εἰς τὴν *ἀσιένδαρ*.

— ἔχω καιρόν, ὅπως τὸ εἶπες, Μαριανίτα· δὲν βλέπεις καὶ ἄλλους ἱππεῖς; τὸν δὸν Φερνάνδον; . . . ἐπρόσθεσεν ὡς ἂν ἤθελε ν' ἀπατήσῃ ἑαυτὴν ἀπατῶσα τὴν ἀδελφὴν της.

— Ἄ! ναί, τὸν δὸν Φερνάνδον. . . μεταμορφωμένον εἰς ὄδηγὸν ἡμιόνων, ὁ ὁποῖος διώκει τὸ κοπάδι του ὡς νὰ παρέτρεχε με ἄλλον. Μόνον αὐτὸν βλέπω. Ἰδοὺ καὶ αὐτὸς ἔρχεται ἐδῶ. Πλὴν τί ἔχουν καὶ τρέχουν ὡς τρελοί;

Ἐν τοσοῦτῳ ὁ κρότος τῶν θυρῶν τῆς *ἀσιένδας* αἱ ὁποῖαι ἠνοίγοντο καὶ ὁ θόρυβος τῆς αὐλῆς ἀπεδείκνυσεν ὅτι οὐ μόνον ὁ ἱερεύς, ἀλλὰ καὶ ὁ ἡμιονηγὸς με τὰς

ἡμιόνους τοῦ ἐξενίζοντο ὑπὸ τοῦ δὸν Μαριάνου Σίλβα.

Ὁ ἀναγνώστης γινώσκει ὅτι ἠγνύουν αἱ δύο ἀδελφαί, τὸν ἐκ τῆς πλημμύρας κίνδυνον.

Μετ' ὀλίγον ὁ θόρυβος πύξῃσεν. . . αἱ κλίμακες ἔτριζον ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν ὑπηρετῶν οἵτινες ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον δρομαῖοι, καὶ ταραχὴ ἠκούσθη ἐπὶ τοῦ δώματος τοῦ θηλάμου τῶν δύο ἀδελφῶν.

— Χριστὲ καὶ Παναγία! Τί τρέχει; ἀνέκραξεν ἡ Μαριανίτα σφραγισθεῖσα διὰ τοῦ σημείου τοῦ σταυροῦ· μήπως πολιορκοῦν τὴν *ἀσιένδαρ*; μήπως οἱ ἐπαναστάται λησται ἔρχονται νὰ μᾶς πολεμήσουν;

— Διὰ τί ὀνομάζεις ληστὰς ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι ἀγωνίζονται διὰ τὴν ἐλευθερίαν των, καὶ ἔχουν ἀρχηγούς ἱερεῖς; εἶπεν ἡ Γερτρούδη με τὴν μελωδικὴν καὶ γαλήνιον φωνὴν της.

— Διὰ τί; διότι εἶναι ἐχθροὶ τῶν Ἰσπανῶν, τῶν ὁποίων τὸ αἷμα κυκλοφορεῖ εἰς τὰς φλέβας μας, καὶ διότι ἀγαπῶ Ἰσπανόν, ἀπεκρίθη ἡ Μαριανίτα, τῆς ὁποίας τὸ θερμὸν αἷμα ἐξῆψεν ἔτι μᾶλλον ἡ λέξις ἀγαπῶ.

— Νομίζεις ὅτι τὸν ἀγαπᾶς, Μαριανίτα, ἐπανελάβεν ἡρέμα ἡ Γερτρούδη· κατ' ἐμὲ ὁ ἔρωσ ἔχει συμπτώματα τὰ ὁποῖα σὺ δὲν ἔχεις.

— Καὶ ἂν δὲν τὸν ἀγαπῶ τί πρὸς τοῦτο; φθάνει ὅτι με ἀγαπᾷ αὐτός· δὲν θ' ἀνήκω εἰς αὐτόν; πρέπει νὰ σκέπτομαι διαφορετικὰ ἀπὸ αὐτόν; εἶπεν ἡ Μαριανίτα ὑπακούουσα εἰς τὴν φωνὴν τοῦ πάθους με τὸ ὁποῖον ἀφιερώνονται αἱ συμπολιτιδέες της εἰς τοὺς ἀγαπῶντας αὐτάς, πάθους μὴ ἔχοντος ὄρια ὅταν καὶ αὐταὶ ἀγαπῶσιν.

Ἐνταῦθα ἔπαυσεν ὁ διάλογος τῶν δύο ἀδελφῶν, διότι ὁ κῶδων σημαίων συνεχῆς καὶ ἀδιάκοπος ἐφόβισεν αὐτάς, καὶ διέκοψε συνομιλίαν ἐξ ἧς ἐκινδύνευε νὰ προέλθῃ διχόνοια ὡς ἐκεῖναι τὰς ὁποίας γεννῶσιν οἱ ἐμφύλιοι πόλεμοι, οἵτινες συντρίβουσι καὶ τοὺς στενωτέρους τῆς συγγενείας καὶ τῆς φιλίας δεσμούς.

Ἐνῶ δὲ ἡ Μαριανίτα ἠτοιμάζετο νὰ ἐξέλθῃ ἵνα ἐρωτήσῃ τὴν αἰτίαν τοῦ θορύβου, ἡ ὑπηρετίς ἀνοίξασα τὴν θύραν ἔκραξε πρώτῃ·

— Τὴν προσευχὴν σας, κυρία μου! ἡ πλημμύρα ἔρχεται· ὁ ὀδηγὸς τῶν ἡμιόνων λέγει ὅτι μόλις τρεῖς ἢ τέσσαρας λεύγας εἶναι μακρὰν ἀπ' ἐδῶ.

— Ἡ πλημμύρα! ἀνέκραξαν καὶ αἱ δύο. Καὶ εὐθὺς ἡ μὲν Μαριανίτα ἐσφραγίσθη ἐκ νέου διὰ τοῦ σημείου τοῦ σταυροῦ, ἡ δὲ ἀδελφὴ της σηκωθεῖσα με ὄρμην, ἔστρεψε τὴν κόμην της, καὶ με χεῖρα τρέμουσαν ἠγωνίζετο νὰ ἐμπῆξῃ τὸ κτένιον ἵνα στήσῃ αὐτὴν εἰς τὴν κεφαλὴν της.

— Παναγία μου! κυρία, εἶπε πρὸς αὐτὴν ἡ ὑπηρετίς· κάμνετε ὡς νὰ ἠθέλετε νὰ πετάξετε εἰς τὴν πεδιάδα διὰ νὰ βοηθήσετε. . .

— Τὸν δὸν Ράφαηλ! ἀνέκραξεν ἔξω φρενῶν ἡ Γερτρούδη. Θεέ μου βοηθήσέ τον!

— Καὶ ὁ δὸν Φερνάνδος! ἀνεφώνησε φρίττουσα ἡ Μαριανίτα.

— Μετ' ὀλίγον ἡ πεδιάς θὰ μεταβληθῇ εἰς λί-

μνην, εἶπεν ἡ ὑπέρτης· ἀλλοίμονον εἰς ἐκείνους τοὺς ὁποίους θὰ καταφθάσῃ τὸ νερόν! Μὴν ταράττεσθε, Κ. Μαριανίτα, διότι ὁ ἄνθρωπος ὁ ὅποιο· ἔφερε τὴν εἰδήσιν τῆς πλημμύρας ἐστάλη ἀπὸ τὸν δὸν Φερνάνδον διὰ νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν δὸν Μαριάνον ὅτι θὰ ἔλθῃ αὐρίον μὲ τὴν λέμβον του.

— Μὲ τὴν λέμβον! ἀνέκρξεν ἡ Μαριανίτα, πηδῆσασα διαμιᾶς ἀπὸ τῆς ἀγωνίας εἰς τὴν χαράν. Τί ώραῖα, Γερτρούδη! Ὡς ταξειδεύσωμεν εἰς τὴν πεδιάδα, καὶ θὰ στολίσωμεν μὲ ἄνθη τὴν λέμβον μας.

Ἀλλὰ μόλις ἐπρόφερε ταῦτα καὶ ἐλυπήθη διὰ τὴν τόσῃ φιλαυτίαν της· διότι εἶδε τὴν ἀδελφὴν της γονυπετῆ πρὸ τῆς Θεοτόκου, κεκαλυμμένην ὡς ὑπὸ πέπλου ὑπὸ τῆς κόμης της τὴν ὁποίαν δὲν εἶχε κατορθώσει νὰ ἐμπήξῃ, καὶ δεομένην ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ δὸν Ραφαήλ.

Τότε ἔμαθεν ἡ Μαριανίτα ὅ,τι ἠγνόει· ὅτι μόνον ὑπὲρ τοῦ ἀνδρὸς τὸν ὁποῖον ἀληθῶς ἀγαπᾷ ἡ γυνὴ δέεται μὲ τόσῃ ζέσειν. Καὶ γονυπετήσασα παρὰ τὴν ἀδελφὴν της σιιδέετο μετ' αὐτῆς, ἐνῶ οἱ γοεροὶ κτύποι τοῦ κώδωνος ἐξηκολούθουν ἀναγγέλλοντες τὴν πλημμύραν.

— Ὡ καλή μου Γερτρούδη! ἀνέκραξεν ἡ Μαριανίτα ἐναγκλισθεῖσα καὶ περιπαθῶς φιλήσασα τὴν ἀδελφὴν της. — Καὶ ἔπειτα σφογγίσασα μὲ τὴν κόμην τὰ δάκρυά της· — Συγχώρησέ με, ἐπρόσθεσε, διότι δὲν ἔμάντευσα ἐξ ἀρχῆς ὅτι ἐνῶ ἡ καρδιά μου ἐχαίρετο, ἡ ἐδικὴ σου ἐσυντρίβετο· τὸν ἀγαπᾶς λοιπὸν τὸν δὸν Ραφαήλ;

— Ἄν ἀποθάνῃ, θ' ἀποθάνω! Ἰδοὺ ὅ,τι ἤξυρω, ἀπεκρίθη ἡ Γερτρούδη.

— Ὁ Θεὸς θὰ τὸν φυλάξῃ, μὴν ἀνησυχῆς· ἴσως στείλῃ κανένα ἄγγελον διὰ νὰ τὸν σώσῃ, εἶπεν ἡ Μαριανίτα πίστιν ἔχουσα εὐλαβικῶς εἰς Θεόν.

Οὕτω πως ἐξηκολούθει παρηγοροῦσα τὴν ἀδελφὴν της κλαίουσαν καὶ προσευχομένη μετ' αὐτῆς, ὅτε ἡ Γερτρούδη ἰδοῦσα ὅτι μετὰ μικρὸν θὰ ἐνύκτονον ὅλως διόλου·

— Πήγαινε, εἶπε πρὸς τὴν Μαριανίταν, εἰς τὸ παρῆυρον καὶ πρόσζε μὴ φαίνεται κανεὶς, ἐνῶ ἐγὼ θὰ προσεύχωμαι.

Καὶ ἐκεῖνη μὲν ὑπήκουσεν, αὕτη δὲ ἐξηκολούθησε δεομένη γονυπετῶς πρὸ τῆς εἰκόνης τῆς Θεοτόκου.

Ἀλλ' ἐν τοσοῦτῃ τὸ σκότος διεδέχετο τὴν χρυσὴν ἀμφιλύκην, καὶ οὐδεὶς ἰππεὺς ἐφαίνετο εἰς τὴν πεδιάδα.

— Ὁ ἀναβαίνῃ τὸ κόκκινον ἄλογόν του, εἶπεν ἡ Γερτρούδη, διακόψασα τὴν ἐγκάρδιον προσευχὴν της, διότι ἤξυρει πόσον τὸ ἀγαπᾶ, τὸ εὐγενὲς αὐτὸ ἄλογον, τὸ ὁποῖον παρευρέθη εἰς τοὺς Ἰνδικούς πολέμους· αὐτὸ βεβαίως θ' ἀνέβῃ διὰ νὰ ἔλθῃ ἐδῶ, διότι ἤξυρει ὅτι πολλάκις ἐπῆρα ἀπὸ τὴν κεφαλὴν μου τὰ ἄνθη καὶ τὰ ἔβαλα εἰς τὸ μέτωπόν του. Ὡ Παναγία μου! ὦ Χριστέ μου! — Καὶ ἀναμιγνύουσα τὴν προσευχὴν μὲ τὸ πάθος της· — Ποῖος θὰ σὲ φέρῃ ἐδῶ, ἔλεγε, δὸν Ραφαήλ, καλέ μου ἰππότηα;

Ἐν τοσοῦτῃ ἡ πεδιάς ἐσκοτίζετο, καὶ ἡ Γερτρούδη ἐδέετο ἀδιακόπως. Μετ' ὀλίγον ἡ σελήνη ἐξηκόν-

τισεν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ τὰς ὠχρὰς καὶ γαληνιαίας ἀκτῖνάς της χωρὶς οὐδὲ σκιά ψυχῆς ζωῆς νὰ φανῇ μετὰ τῆς σκιάς τῶν φοινίκων, ἧτις μόνη ἐξηπλοῦτο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

— Ὡς ἔμαθεν ἐγκαίρως τὴν πλημμύραν, εἶπεν ἡ Μαριανίτα, καὶ δὲν θὰ ἐκίνησε.

— Λανθάνεσαι, λανθάνεσαι, ἀπεκρίθη ἡ Γερτρούδη ὅλη ἐναγωνίως· τὸν γνωρίζω, καὶ κρίνω τὴν καρδίαν του ἀπὸ τὴν ἐδικὴν μου· μία ἡμέρα ἀργότερα θὰ τὸν ἐφάνῃ χρόνος, καὶ θ' ἀψήφησε τὸν κίνδυνον διὰ νὰ μὲ ἰδῇ μίαν ὥραν προτύτερα.

Ὁ ἀγαγώστης γνωρίζει ὅτι δὲν ἠπατάτο ἡ καρδιά τῆς νέας.

Ἀλλ' αἴφνης, ἐνῶ ὁ κώδων ἐξηκολούθει σημαίνων δυνατά, βαθεῖς μυκηθμοὶ τοὺς ὁποίους θὰ ἤκουε μετ' ὀλίγον καὶ αὐτὸς ὁ δὸν Ραφαήλ, ἀνεμίχθησαν εἰς τὸν γοερὸν ἦχον ἐκείνου. Αἴφνης δ' ὡσάυτως διαρκούντος τοῦ ἀπαισίου τούτου διαλόγου μετὰ τοῦ κώδωνος καὶ τῶν μυκηθμῶν τῆς ἀμειλίχτου πλημμύρας, λάμψις κοκκινωπὴ ἀσθενῆς κατ' ἀρχὰς περιέχυσε τὴν πεδιάδα διαγωνιζομένη πρὸς τὴν τῆς σελήνης.

Μετὰ μικρὸν ὅμως ἡ λάμψις τῆς σελήνης ἐφάνῃ ὠχρῶσα, σπινθηροβολήματα ὅμοια πρὸς τὰς τῶν ἀναπτομένων κλημάτων προσέβαλον τὰς ἀκοὰς τῶν δύο ἀδελφῶν, καὶ ἐπεκράτησε μόνη ἡ κοκκινωπὴ λάμψις καθ' ὅλην τὴν πεδιάδα, ῥίπτουσα τὰς πυρίνους ἀκτῖνάς της μέχρι καὶ τῶν κορυφῶν τῶν φοινίκων.

Ἡ λάμψις αὕτη ἦτο λάμψις μεγάλων πυρῶν αἰτίνες ἀνήφθησαν κατ' ἐπιταγὴν τοῦ δὸν Μαριάνου ἐπὶ τε τῶν λόφων τῆς ἀσιένδας καὶ ἐπὶ ἄλλων μερῶν, ὡς φάρος μέλλων νὰ ὀδηγήσῃ τοὺς πλανωμένους εἰς τὴν πεδιάδα ὁδοιπόρους πρὸς τὸν σωτήριον λιμένα τῆς φιλοξένου οἰκίας του.

Καὶ αἱ ἀκοαὶ ἄρα καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ συνετρέχοντο ἵν' ἀποφύγῃ τὸν κίνδυνον. Γιγάντειοι σκιάι, αἱ σκιάι τῶν ἀναπτόντων τὰς πυρὰς, ἐξηπλοῦντο ἐπὶ τῆς πεδιάδος· αὐταὶ δὲ καὶ τὸ περι αὐτὰς φῶς καὶ ἡ βοή τῶν ὑδάτων βροντωδεστέρα καὶ τῶν ἠχῶν τοῦ κώδωνος, κατεθορύθουν τὰς δύο ἀδελφάς.

Πολλὴ ὥρα παρήλθεν οὕτως πως, ἐνῶ ἡ σελήνη ἐξηκολούθει ἀναβαίνουσα βραδέως εἰς τοὺς οὐρανοὺς, καὶ ὁ βαθὺς ψιθυρισμὸς, ἡ ὑπόκωφος βοή ἐγένετο προχωροῦσα ὀξύτερα, ἕως οὗ κατέστη ὅμοια πρὸς βροντὴν κεραυνῶν. Μικρὸν ἔτι, καὶ τὰ ὑδατα θὰ ἐπατάγουν ἀφρίζοντα παρὰ τοὺς πρόποδας τῆς ἀσιένδας. Ἡ Γερτρούδη διακόψασα τὴν προσευχὴν της εἶπεν.

— Ἄμποτε, Μαριανίτα, νὰ μὴν ἰδῆς πλέον τίποτε· ἡ πλημμύρα ἔρχεται τρέχουσα.

Καὶ ἡ μὲν Μαριανίτα δὲν ἀπεκρίθη, ἀλλὰ τὰ βλέμματά της περιεφέροντο ἀδιακόπως εἰς τὸν ὀρίζοντα, ἀγωνιζόμενα νὰ διαπεράσῃ καὶ τὰ σκῆτη πέραν τῶν ὀρίων ὅπου ἐφθανε τῶν πυρῶν ἡ λάμψις.

Τὸ στόμα της ἀφῆκεν αἴφνης κραυγὴν·

— Συμφορὰ! συμφορὰ! ἀνέκραξε· βλέπω δύο ἰππεῖς! Παναγία μου! ἀς ἦσαν σκιάι! Ὅχι δὲν εἶ-

ναι. . . τούς βλέπω καθαρώτερα. . . Θεοτόκε μου! είναι δύο ιππείς. . . πετοῦν ὡς ἄνεμος. . . ὅσον ὁμως καὶ ἂν πετάξουν εἶνε ἀργά!

Καὶ συγχρόνως φωνὴ γοερά ἤκουσθη ἐπὶ τῶν ὑψωμάτων τῆς ἀσιένδας, ὅπου καὶ κύριοι καὶ ὑπηρεταὶ ἦσαν σεσωρευμένοι. Τρομερὰ ἦτο ἀληθῶς ἡ πάλῃ τῶν ἀπλητισμένων ἐκείνων δύο ἱππέων πρὸς τὸν ἀκαταγώνιστον χεῖμαρρον, οὗτινος τὰ κύματα ἤρχοντο λάβρα καὶ καχλάζοντα, καὶ τοῦ ὁποίου ὁ ἀφρός πορφυρούμενος ὑπὸ τῆς λάμπσεως τῶν πυρῶν ἐφαίνετο ὡς λοφιά στρατιώτου.

Τινὲς δὲ τῶν ἐν τῇ ἀσιένδα, ἀναβάντες εἰς τὸν ἐξωτερικὸν τοῖχον αὐτῆς ἐκράτουν μακρὰ σχοινία ὅπως ῥίψωσιν εἰ χρεῖα αὐτὰ πρὸς τοὺς ναυαγούς· ἀλλ' αἱ δύο ἀδελφαὶ δὲν ἐβλεπον τὰς προετοιμασίας.

Ἡ Μαριανίτα, καταληφθεῖσα ὅλη ὑπὸ τῆς περιεργείας ἐκείνης ἧτις βιάζει πολλάκις ἡμᾶς καὶ μὴ θέλοντας, μάλιστα δὲ τὰς γυναῖκας, εἰς τὸ νὰ γινώμεθα μάρτυρες καὶ ὀδυνηροτάτων σκηνῶν, ἐκολλήθη οὕτως εἰπεῖν εἰς τὰς κιγκλίδας τοῦ παραθύρου· ἡδονὴν δὲ ἅμα καὶ τρόμον αἰσθανομένη·

— Ἐλα, Γερτρούδη, εἶπε πρὸς τὴν ἀδελφὴν τῆς χωρὶς νὰ στρέψῃ τὰ βλέμματά της καὶ πάλλουσα τὴν καρδίαν, ἔλα νὰ τοὺς ἰδῆς. Ἐὰν ὁ ἕνας εἶναι ὁ δὸν Ῥαφαήλ τὸν ὁποῖον δὲν γνωρίζω, τὰ ὀμμάτιά σου θὰ τὸν γνωρίσουν καὶ ἡ φωνή σου θὰ τὸν ἐμφυχώσῃ.

— Ὅχι, ὄχι! ἀπεκρίθη ἡ Γερτρούδη, τῆς ὁποίας τὸ μέτωπον ἤγγιζε τὸ ἔδαφος πρὸ τῆς εἰκόνας τῆς Θεοτόκου. . . δὲν ἤμπορῶ νὰ ἰδῶ τὴν τρομερὰν αὐτὴν σκηνὴν χωρὶς νὰ λειποθυμήσω· καὶ τότε ποῖος θὰ παρακαλέσῃ διὰ τὸν Ῥαφαήλ μου; Θὰ εἶναι αὐτὸς ὁ ἴδιος, ἡ καρδιά μου μὲ τὸ λέγει.

— Καὶ τῶν δύο τὰ ἄλογα εἶναι κατάμαυρα, ἐπανελάβεν ἡ Μαριανίτα· ὁ ἕνας κάθηται ἴσιος ὡς κένταυρος, καὶ εἶναι κοντός· ἀπὸ τὸ ἔνδυμά του φαίνεται ὀδηγὸς ἡμιόνων· δὲν θὰ εἶναι λοιπὸν ὁ δὸν Ῥαφαήλ.

— Ὁ ἄλλος! παρατήρησε τὸν ἄλλον! εἶπεν ἡ Γερτρούδη μὲ φωνὴν μόλις ἀκουομένην.

Ἄλλ' ἡ Μαριανίτα σιωπήσασα κατ' ἀρχάς·

— Ὁ ἄλλος, ἀπεκρίθη ἐπὶ τέλους, εἶναι ὑψηλότερος, καὶ σκυμμένος εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ ἀλόγου του· δὲν βλέπω τὸ πρόσωπόν του. Ἄ! ἐσηκώθη· κάθηται ὡς καὶ ὁ ἄλλος στερεὰ εἰς τὸ ἄλογον. ἔχει τὸ ἦθος ἡγεμονικόν, πυκνὸν μύστακα, καὶ ἀπὸ ἐδῶ βλέπω ὅτι τὰ ὀμμάτιά του λάμπουν ὑπὸ τὸ χρυσοῦν σειρήτιον τοῦ πῖλου του. Δὲν φοβεῖται τὸν κίνδυνον. Εἶναι ὠραῖος καὶ εὐγενὴς ἱππεύς.

— Αὐτὸς εἶναι! εἶπεν ἡ Γερτρούδη ἀφεῖσα φωνὴν ὀξυτάτην, ὀξυτέραν καὶ τῆς βοῆς τῶν ὑδάτων.

Καὶ ἐνδίδουσα εἰς ἀκαταμάχητον παλμὸν τῆς καρδίας τῆς ἀνεπήδησεν ἵνα τρέξῃ πρὸς τὸ παράθυρον, καὶ ἰδῆ τὸ τελευταῖον ἐκείνον ὅστις ἤγγιζεν εἰς τὸν τάφον· ἀλλ' αἱ δυνάμεις παρήκουσαν εἰς τὴν θέλησίν της, καὶ ἔπεσε πάλιν γονυπετῆς ὡς καὶ πρότερον.

— Παναγία μου! ἀνεφώνησεν ἡ Μαριανίτα φρίσσουσα· μισὸν λεπτὸν ἀκόμη καὶ σώζονται! Ἄ! δὲν εἶναι πλέον καιρὸς· ἰδοὺ ἡ πλημμύρα! Θεέ μου! Τί τρομερὰ εἶναι μὲ τὸν κόκκινον ἀφρὸν καὶ τὰ μουγχιρίσματα της! Ἰδοὺ τὰ κύματα κτυποῦν τὸν τοῖχον. Βοήθησε, Θεοτόκε μου, τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους! Κρατοῦν τὰ χέρια των. . . κεντοῦν δυνατὰ τὰ ἄλογά των. . . βλέπουν τὸν θάνατον. . . ὀρμουῦν μέσα εἰς τὰ νερά μὲ κεφαλὴν ὑψωμένην ὡς ἱππεῖς διώκοντες τὸν ἐχθρὸν. . . Ἀκούεις, Γερτρούδη; ὁ ἕνας, ὁ πλέον μικρὸς, ψάλλει ψαλμὸν ὡς οἱ χριστιανοὶ μάρτυρες ἐμπροσθεν τῶν λεόντων τοῦ Ῥωμαϊκοῦ σταδίου.

Καὶ ἀληθῶς ἔψαλλε μὲ ἀρρένωπὸν καὶ βροντώδη φωνήν·

Εἰς χεῖράς σου, Κύριε, παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου.

— Δὲν τοὺς βλέπω πλέον, ἀνέκραξεν ἀσθμαίνουσα ἡ Μαριανίτα, τὰ κύματα ἐσκέπασαν καὶ ἄλογα καὶ ἱππεῖς.

Καὶ σιωπῇ ἐπεκράτησεν εἰς τὸν θάλαμον, εἰς τὸν ὁποῖον τρομερὰ ἀντήχει τῆς πλημμύρας ἡ βοή.

Ἡ δὲ Γερτρούδη, τὸ γόνυ κλίνουσα ἀδιακόπως, ἀλλὰ καὶ μὴ ἔχουσα πλέον δύναμιν ὅπως ἐξακολουθήσῃ τὴν δέησίν της, ἔκειτο ὡς ἄπνους ὑπὸ τὰ κύματα τῆς κόμης της. Ἀνεσήκωσεν ὁμως τὴν κεφαλὴν ὅτε ἤκουσε τὴν ἀδελφὴν τῆς εἰποῦσαν·

— Νά! τοὺς βλέπω πάλιν. Θεέ μου! μόνον ὁ ἕνας εἶναι εἰς τὸ ἄλογον, ὁ ὑψηλότερος. Τί δυνατόν χεῖρι τὸν ἔδωκες, Θεέ μου! σκύπτει καὶ κρατεῖ τὸν μικρότερον ἀπὸ τὰ φορέματά του. . . τὸν σηκόνει ὡς παιδίον. . . τὸν ῥίπτει ἐπάνω εἰς τὸ ἄλογόν του. . . Τί παράδοξος πνοὴ ἐκβαίνει ἀπὸ τοὺς μυκτῆρας τοῦ ζώου! φαίνεται ἀνδρεῖον ὡς καὶ ὁ κύριός του. . . τὸ διπλοῦν βάρος τὸ ὁποῖον φέρει δὲν τὸ ἐμποδίζει ἀπὸ τὸ νὰ σχίσῃ τὰ νερά. . . Γερτρούδη! κοντεύει νὰ νικήσῃ τὴν πλημμύραν ὁ ἄνθρωπος αὐτός, τὴν πλημμύραν αὐτὴν ἡ ὁποία ξεριζώνει καὶ δένδρα. . . Ὁ ἀφήσης, Παναγία μου, νὰ χαθῇ τοιοῦτος ἄνθρωπος;

— Μόνος ἐκεῖνος, ἀνέκραξε καὶ ἡ Γερτρούδη ἀναλαβοῦσα δυνάμεις, διότι ἠσθάνθη ὑπερφάνειαν ὅτε ἤκουσε τὰ ἐνθουσιώδη λόγια τῆς ἀδελφῆς της, μόνος ἐκεῖνος εἶναι ἱκανὸς νὰ κάμῃ τοιαῦτα θαύματα. Ἄλλ' ἡ καρδιά της συνετρίβη ἐκ νέου ὅτε ἡ Μαριανίτα ἐπανελάβεν ἐναγώνιος·

— Συμφορά! συμφορά! μεγάλον δένδρον παρασύρεται ἐμπροσθέν των, καὶ θὰ κτυπήσῃ καὶ τὸ ἄλογον καὶ τοὺς ἱππεῖς. . .

— Ἀρχάγγελέ μου! ἀνεφώνησεν ἡ Γερτρούδη, Παναγία μου! καταπράυνε τὴν ὀργὴν τοῦ νεροῦ, καὶ τάξω τὰ μαλλία μου διὰ τὴν ζωὴν του.

Πολυτιμότεραν προσφορὰν ταύτης δὲν εἶχεν ἡ νέα· διὸ καὶ δὲν ἐδίστασε νὰ ὑποσχεθῇ αὐτὴν ὅπως ἐξιλεώσῃ τὸν οὐρανόν.

Ὡς ἂν εἶχεν ἀμέσως εἰσακουσθῆ ἡ δέησις αὕτη, τὴν ὁποῖαν φρίττουσα ἤκουσεν ἡ ἀδελφὴ της, ἡ Μαριανίτα ἀνεφώνησεν·

— Εὐλογητὸς ὁ Θεός! εὐλογημένος ἐκεῖνος ὁ ὀπιὸς μεταβάλλει τὰ ὄργανα τοῦ ὀλέθρου εἰς ὄργανα σωτηρίας. Δέκα σχοινία ἔδεσαν συγχρόνως τὰς ρίζας καὶ τὰ κλαδιά τοῦ δένδρου, ἡ ὄρμη τοῦ νεροῦ δὲν τὸ παρασύρει πλέον, ἀλλὰ κυματίζεται μόνον ὡς σχεδία. Ὁ ὠραῖος ἱππεύς, ἂν ἤθελεν, ἐπήδα εἰς τὸν κορμόν, ἀλλὰ δὲν θέλει ν' ἀφήσῃ τὸ εὐγενὲς ἄλογον τὸ ὁποῖον τὸν ἔσωσεν, οὔτε τὸν ἄνθρωπον τὸν ὁποῖον κρατεῖ εἰς τὰς ἀγκάλας του. Ὁ ποταμὸς μουγγρίζει τριγύρω του, τὰ κύματα τὸν σκεπάζουν . . . ἀλλὰ δὲν τοὺς ἀφίνει . . .

— Λέγε, Μαριανίτα, καὶ ἀποθνήσκω! εἶπε ψιθυρίζουσα ἡ Γερτρούδη.

— Σύννεφον σκεπάζει τὰ ὀμμάτιά μου, ἐπανέλαβεν ἐκείνη, τὰ κύματα μὲ φκίνονται ὅτι εἶναι

πύρινα . . . Ἐχε, Γερτρούδη, ὑψηλὰ τὸ μέτωπόν σου δι' ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ἀγαπᾷς δὲν ἔχει πλέον τί νὰ φοβῆθῃ . . . ἀκουσε τοὺς ἀλαλαγμούς του! ὄλοι ἐσώθησαν καὶ οἱ ἱππεῖς καὶ τὸ ἄλογον.

Καὶ συγχρόνως φωνὴ ἀγαλλιάσεως ἠκούσθη καθ' ὅλην τὴν ἀσιένδαν, εἰς τε τοὺς τοίχους καὶ τὰ δώματα, καὶ ἐπεκύρωσε τοὺς λόγους τῆς Μαριανίτας.

Αἱ δύο ἀδελφεὶ ἐνηγαλίσθησαν ἀλλήλας καὶ μετ' ὀλίγον ἡ Μαριανίτα λαβοῦσα ἓνα τῶν μελανῶν βοστρύχων τῆς Γερτρούδης, καὶ καταφιλοῦσα αὐτόν·

— Ὦ, εἶπε στενάχεσθε περίλυπος τὰ μαλλία σου ἤξιζαν βασιλείον!

— Δὲν εὐχαριστεῖσαι, ἀπεκρίθη μειδιάσασα περιχαρῶς ἡ Γερτρούδη, ὅτι θὰ τὰ κόψῃ ἐκεῖνος;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

ΔΟΝ ΚΙΧΟΤ ΚΑΙ ΣΑΝΧΟ ΠΑΝΣΑΣ.

ἘΝ τέταρτον περίπου λεύγας μακρὰν τοῦ καταρράκτου περὶ οὗ ὠμιλήταμεν, ἀνυψοῦτο, ὅπως συνεχῶς ἐν τῇ Μεξικῇ, μικρὸς λόφος οὗ τινος ἡ κορυφή, εἶτε ἐκ φύσεως εἶτε ἐκ χειρὸς ἀνθρώπων ἦτο ὀμαλὴ καὶ εὐθεῖα. Οἱ δὲ ἀρχαιολόγοι ἠξίουσι ὅτι ὁ λόφος τῆς τραπέζης (οὕτως ὠνόμαζον αὐτόν) ἦτο βᾶθρον ἐφ' οὗ ἔκειτο πάλαι κινδύσεως τινος θεότητος. Διὰ τοῦτο βεβαίως καὶ ὁ Κώσταλ, εἰ καὶ χριστιανὸς ἀλλὰ πιστὸς εἰς τὴν λατρείαν τῶν πατέρων του, ἤρχετο εἰς τὸν τόπον αὐτὸν ὡσάντις ἐπρόκειτο νὰ κυνηγήσῃ. Εἶχε δὲ κατασκευάσει ἐκεῖ καλύβην, κατὰ τὴν ἐγγωρῖαν μέθοδον, ἔχουσαν ἀντὶ τοίχων διπλὴν φραγὴν ἐκ καλάμων, ἐπιτεχισμένην ἔσωθεν διὰ χώματος, καὶ ἐστεγασμένην αὐλακῆδὸν ὑπὸ μεγάλων φλοιῶν βανανέας, ὅπως διαρρέωσι τὰ ὕδατα τῆς βροχῆς. Ὅτε δὲ ἀπήρχετο εἰς θήραν τίγρεων, ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἐπαρχίαν τῆς Ὀχιάκας τὰ θηρία ταῦτα εἶναι τσοῦτῳ πολυάριθμα ὥστε ἕκαστος γαιοκτῆμων ἔχει ἐπίτηδες ἓνα ἢ δύο τιγροθήρας ὅπως προφυλάττωσι τὰ πλανώμενα ποιμνία των, διέτριβεν ὄρας ὀλοκλήρους ἐν μέσῳ τῆς ἐρημίας ἐκεῖνης.

Ὁ Κώσταλ καταγόμενος, ὡς τὸ εἶχεν εἰπεῖ πρὸς τὸν μαῦρον, κατ' εὐθείαν γραμμὴν ἀπὸ τῶν ἀρχαίων κασίκων τῆς Τεουαντεπέκ, ἀδιακόπως ἐσεκέπτετο περὶ τῆς ἐκλειπούσης δόξης τῆς ἀρχαίας καὶ ἰσχυρᾶς οἰκογενείας του. Εἰ καὶ ἠδιαφόρει πρὸς τὰς πολιτικὰς ἐρίδας τῶν λευκῶν, ἤκουσεν ὅμως ἐνθουσιωδῶς τὴν εἰδήσιν τῆς ἐπαναστάσεως, ὅπως ὠφελήθῃ αὐτὸς καὶ ἀναστήσῃ, δυνάμει τοῦ χρυσοῦ τὸν ὁποῖον ὠνειρεύετο, τὸν τίτλον τοῦ κασίκου καὶ τὴν ἐξουσίαν τῶν προγόνων του. Αἱ προλήψεις τὰς ὁποίας ἀπέ-

κτεσεν ἐκ βρεφικῆς ἡλικίας, αἱ ἐρημιαὶ ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων κατέτριψε τὸν βίον, ἡ θέα τοῦ ἁπεράντου ὠκεανοῦ καὶ ἡ μετ' αὐτοῦ συμβίωσις ὅτε ἦτο καταδύτης, ὅλα ταῦτα συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ ἐξάψωσιν ἔτι μᾶλλον τὴν ἐξημμένην φαντασίαν του μετὰ χριμανίας. Ἐνήργει δὲ τοσαύτην ἐπιβρόχην ἐπὶ τοῦ μαύρου, ὥστε ὁ ζαποτέκος δὸν Κιχότ, εἶχε τὴν δύναμιν νὰ πείσῃ τὸν ὑπασπιστὴν του, διαφέρων κατὰ τοῦτο τοῦ εὐγενοῦς Ἰσπανοῦ, ὅτι οἱ μύλοι εἶναι γίγαντες, καὶ ὁ εὐζωνος τῆς βασιλείσεως ἡ σειρήν.

Ἐπὶ τῆς κορυφῆς τούτου τοῦ λόφου τῆς τραπέζης εὐρίσκομεν τοὺς δύο συντρόφους μίαν περίπου ὥραν μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ δὸν Ραφαὴλ Τρέζ Βίλλα. Εἶχον δὲ μετακομίσει ἐκεῖ τὴν ἐλαφρὰν λέμβον, τὴν ὁποίαν ἀπέθεσαν ἀνεστραμμένην ἔχουσαν τὴν τρόπιδα παρὰ τὴν καλύβην.

— Τέλος πάντων, ἀνεφώνησεν ὁ μαῦρος καθήσας ἐπὶ τῆς λέμβου, θ' ἀναπνεύωμεν ὀλίγον. Τί λέγεις, Κώσταλ;

— Δὲν περιῆλθεσ πολὺν καιρὸν τὴν ἐπαρχίαν Βαλλαδολιδ; ἠρώτησεν ὁ Ἰνδὸς μὴ ἀποκριθεὶς εἰς τὸν μαῦρον.

— Βέβαια, καὶ τὴν Ἀκαλοῦκο ἀκόμη καὶ γνωρίζω καὶ αὐτῶν καὶ ἄλλων καὶ τὸν παραμικρότερον δρόμον, διότι τὰς ἐπεσκεφθῆν πολλάκις μετὰ τὸν κύριόν μου δὸν Βαλέριον Τρουγιάνον ὀδηγὸν ἡμιόνων, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐχωρίσθην διὰ νὰ γίνω ἰδιοκτῆτης, ἐπρόφραε δὲ τὴν λέξιν ταύτην ὑπερηφάνως, εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Ὀχιάκας.

Ἡ ἰδιοκτησία τοῦ μαύρου ἦτο καλύβη ἐκ καλάμων, τὴν ὁποίαν ὠκοδόμησεν ἐπὶ τεμαχίου γῆς πα-

ραχωρηθείσης αὐτῷ ὑπὸ τοῦ κυρίου τῆς ἀσιένδας τῆς Λὰς Πάλμας, ὅπως συνάγῃ περιοδικῶς βαλανίδια. Διὰ τοῦτο ἦτο ἐλεύθερος ἐν μέρος τοῦ χρόνου.

— Διὰ τί μ' ἐρώτᾳς; ἐπρόσθεσεν ὁ μαῦρος.

— Διότι δὲν ἀρμόζει οὔτε εἰς ἐμὲ οὔτε εἰς σὲ νὰ ἐγγραφῶμεν στρατιῶται τοῦ παπαῖ Ἰδάλγου. Ὁ ἀπόγονος τῶν κασίκων τῆς Τεουαντεπέκ ὑπηρετεῖ μὲν ὡς τιγροθήρας ἓνα ἰδιοκτήτην τοῦ τόπου του, δὲν συγκατατίθεται ὅμως νὰ φορέσῃ καὶ στρατιωτικὴν στολήν.

— Καὶ ὅμως εἶναι ὠραῖον πρᾶγμα νὰ φορῇ τις κόκκινα σειρήτια, πράσινα ῥοῦχα καὶ κίτρινα βρακία ὡς παπαγάλλος. Ἀμφιβάλλω ὅμως ἂν ὁ γενναιότατος παπα-ἀρχιστράτηγος ἔχει ἀρκετὰς στολὰς διὰ νὰ δώσῃ καὶ εἰς σέ, ὥστε ἂν δὲν τὴν φορέσῃς νὰ σὲ παιδεύσῃ. Πλὴν, ἐκτὸς μόνον ἂν γραφῶμεν ὡς λοχαγοί, δὲν βλέπω ἂν δὲν γίνωμεν στρατιῶται τί...

— Τί θὰ κάμωμεν; ὑπέλαβεν ὁ Κώσταλ· θὰ παρουσιασῶμεν ὡς ὀδηγοὶ ἀφοῦ γνωρίζεις τόσον καλά τὸν τόπον. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ πηγαίνωμεν ὅπως θέλομεν, ἀναζητοῦντες καὶ τὴν θεάν τῶν νερῶν.

— Ἡ θεὰ λοιπὸν τῶν νερῶν εἶναι παντοῦ;

— Ἐννοεῖται. Ἡμπορεῖ νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τοὺς πιστοὺς δούλους τῆς ὅπου εὔρη καὶ μίαν λεκάνην νεροῦ διὰ νὰ ἰδῇ τὸ πρόσωπόν της, ἢ ἓνα ποταμὸν ἢ καταρράκτην διὰ νὰ λουσθῇ, ἢ τὴν θάλασσαν διὰ νὰ ζητήσῃ τὰ μαργαριτάρια τὰ ὅποια στολίζουν τὴν μακρὰν κόμην της.

— Δὲν τὴν εἶδες ποτέ σου ὅταν ἐψάρευες μαργαριτάρια εἰς τὸν κόλπον τῆς Τεουαντεπέκ; ἠρώτησεν ὁ μαῦρος ῥίψας τὸ βλέμμα πρὸς τὴν φωτιζομένην ὑπὸ τῆς σελήνης κοιλάδα, ἐνῶ ἡ βαθεῖα καὶ ὑπόκωφος τῆς πλημμύρας βοῆ ἐπηύξανε τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς πέριξ σκηνῆς, καὶ χαμηλώσας ἀκουσίως τὴν φωνήν.

— Βέβαια, ἀπεκρίθη ὁ Κώσταλ, τὴν εἶδα πολλάκις τὴν νύκτα, ποτὲ μὲν πλέκουσαν εἰς τὸ φεγγάρι τὰ μακρὰ μαλλία της καὶ τραγουδοῦσαν, ποτὲ δὲ στολίζουσαν τὸν λαιμόν της μὲ τὰ μαργαριτάρια τὰ ὅποια ἡμεῖς δὲν εὐρίσκामεν. Πολλάκις, χωρὶς διόλου νὰ ἀνατριχιάσω, χωρὶς νὰ τρέμῃ ἡ φωνή μου, τὴν ἐφώναξα διὰ νὰ μὲ φανερώσῃ ποῦ εἶναι τὰ μαργαριτάρια· δὲν ὠφελεῖ ὅμως ἡ γενναιότης, χρειάζονται δύο ἄνθρωποι διὰ νὰ εἰσακούσῃ ἢ σγουρομάλλα.

— Τὸ ἐννοῶ, εἶπεν ὁ μαῦρος· ὁ ἄνδρας της εἶναι ζηλιάρης καὶ δὲν συγχωρεῖ νὰ παρευρίσκειται μὲ ἓνα μόνον.

— Νὰ σὲ εἰπῶ ὅμως τὴν ἀλήθειαν, φίλε μου, ἐπανελάβεν ὁ Κώσταλ μὴ συγχαρεῖς τὸν μαῦρον διὰ τὸ πνευμά του, δὲν ἐλπίζω νὰ τὴν ἰδῶμεν ἂν δὲν περάσω τοὺς πενήντα. Ἐάν ἐννοῶ καλὰ τὰς παραδόσεις, ὀλίγον σκοτεινάς, τῶν πατέρων μου, ποτὲ ὁ Τλαλόκ ἢ ἡ Ματλακουέζη δὲν θὰ φανερωθῶν διὰ νὰ ἀνακαλύψουν τὰ μυστήριά των εἰς ἄνθρωπον ὁ ὅποιος δὲν ἔζησε μισὸν αἰῶνα. Ἀπὸ τὸν καιρὸν τῶν

κασίκων ἕως εἰς ἐμὲ κανεὶς τῶν προγόνων μου δὲν ἔζησε περισσότερα τῶν σαρανταενέα χρόνων· μόνος ἐγὼ τοὺς ἐπέρασα, καὶ εἰς ἐμὲ μόνον, ἀπὸ ὅλα τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας μου, ἡμπορεῖ νὰ ἀληθεύσῃ ἢ παράδοσις· καὶ πάλιν μόνην μίαν ἡμέραν ἔχω, τὴν ἡμέραν τῆς πανσελήνου ἢ ὅποια ἔρχεται μετὰ τὴν θερινὴν τροπὴν τοῦ χρόνου ὅτε θὰ τελειώσω τοὺς πενήντα. Ἐν τούτῳ θέλω νὰ δοκιμάσω τὴν τύχην, καὶ νὰ πολεμήσω μανιωδῶς τοὺς Ἰσπανοὺς, φυλάττων πάντοτε τὴν ἀνεξαρτησίαν μου διὰ τὴν μεγάλην ἡμέραν τῆς θερινῆς τροπῆς.

— Τώρα ἐννοῶ, ἀνέκραξεν ὁ μαῦρος, διὰ τί ἀπόψε ἐπεκαλέσθημεν εἰς μάτην τὴν θεάν. Πότε λοιπὸν θὰ τελειώσῃς τοὺς πενήντα;

— Ἐντὸς εἴκοσι μηνῶν, ἀπεκρίθη ὁ Ἰνδός· αὐριο πηγαίνομεν εἰς Βαλλαδολίδ, ἀφοῦ πρῶτον ὑπάγωμεν μὲ τὴν λέμβον εἰς τὴν ἀσιένδαρ διὰ νὰ λάβωμεν τὴν ἄδειαν ἀπὸ τὸν δὸν Μαριάνον, ὡς πιστοὶ δούλοι.

— Κάλλιστα· ἐλησμόνησες ὅμως ἓνα πρᾶγμα.

— Ποῖον;

— Τὸν ταλαίπωρον ἐκεῖνον φοιτητὴν διὰ τὸν ὅποιον μᾶς εἶπεν ὁ ἀξιωματικός.

— Δὲν τὸν ἐλησμόνησα· θὰ ὑπάγωμεν νὰ τὸν πάρωμεν ἂν ζῇ ἀκόμη, δηλαδὴ ἂν ἀνέβῃ εἰς κανὲν δένδρον διὰ νὰ σωθῇ ἀπὸ τὴν πλημμύραν· τὸν φέρομεν εἰς τὴν ἀσιένδαρ καὶ τὸν ἀφίνομεν.

— Ναί, ἀνζῇ ἀκόμη· ἀκούεις τὴν φρικτὴν βοὴν τοῦ νεροῦ; Τίς ἠξέυρει ἂν καὶ αὐτὸς ὁ ἀξιωματικός ἐπρόφθασε νὰ σωθῇ.

— Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι καλῆτερα θὰ ἔκαμε νὰ ἔμενε μαζὴ μας ἀπόψε· πλὴν εἶχε τόσην βίαν νὰ φθάσῃ εἰς Λὰς Πάλμας. Καὶ ἴσως εἶχε δίκαιον· διὰ τοῦτο δὲν τὸν ἐπρότεινα νὰ μείνῃ.

— Καλῆτερα ἡμεῖς ἐδῶ ἀσφαλεῖς· ἂν εἶχαμεν μάλιστα καὶ κάτι τι νὰ δαγκάσωμεν.

— Κάτι θὰ εὔρωμεν, ἀπεκρίθη ὁ Ἰνδός καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν κλύβην ἀκολουθοῦντος καὶ τοῦ μαύρου.

Μετ' ὀλίγον πῦρ λαμπρὸν ἐσπινθύριζεν ἐντὸς τῆς ἐστίας· καὶ ὅτε ἔμεινε μόνον ἀνθρακιά ὁ Κώσταλ ἔρριψέ τινα τεμάχια παστοῦ κρέατος, τὰ ἔψησε, καὶ ἀσφαλεῖς ὡς ἦσαν ἐπὶ τοῦ λόφου κατεβρόχθισαν τὸ λιτὸν δεῖπνον. Καὶ ἔπειτα ἐξαπλωθέντες ἐνανουρίσθησαν ὑπὸ τῆς βοῆς τῆς πλημμύρας.

Ἐκοιμῶντο δὲ ὑπὸν γλυκὺν καὶ βαθύν, ὥστε οὔτε αὐτὸς ὁ πάταγος ὁ προηγούμενος τῆς λάβρου εἰσβολῆς τῶν κυμάτων εἰς τὴν πεδιάδα δὲν τοὺς ἐξύπνισεν. Ὁ μαῦρος ὅμως ἐταράσσετο ἐνίοτε νομίζων ὅτι ἤκουε τοὺς βρυχηθμοὺς τῶν τίγρεων, αἵτινες τὸν εἶχον φοβίσει. Ἐάν ἐξύπνα θὰ ἔβλεπε τρόντι τὴν ἀγρίαν οἰκογένειαν τῶν τίγρεων ἐκείνων πηδῶσαν καὶ τρέχουσαν παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ λόφου τῆς τραπέζης. Τὰ τέσσαρα θηρία ἀφῆκαν τρομερὸν βρυχηθμὸν αἰσθανθέντα ὅτι δύο ἄνθρωποι εὐρίσκοντο ἐπὶ τῆς κορυφῆς· καταπτοηθέντα ὅμως ἕνεκα τῆς πλημμύρας ἀπὸ τῆς ὁποίας ἐδύναντο νὰ σωθῶσι φεύγοντα μετὰ μεγίστης ταχύτητος, παρέβλεψαν

αυτούς, και ἐγένοντο ἄφρανα, ἐνῶ κατεδιώκοντο ὑπὸ τῶν ὑδάτων τῶν ὁποίων ἡ ὄρμη ἦτο σχεδὸν ἴση πρὸς τὴν τῶν θηρίων.

Ἄς ἀφήσωμεν λοιπὸν κοιμωμένους τοὺς δύο συντρόφους ἵνα ἐπισκεφθῶμεν ὀλίγον τὸν ταλαίπωρον φοιτητὴν, τὸν Κορνήλιον Δαντέγιαν, ἀφοῦ τοσοῦτον παρημελήσαμεν αὐτόν, καὶ ἄς τελειώσωμεν τὰ συμβάντα τῆς ἡμέρας ταύτης.

Ὁ ἀναγνώστης ἐνθυμεῖται ὅτι ἀφήκαμεν αὐτὸν κοιμώμενον εἰς κράσβατον τὸν ὁποῖον εὔρεν ἀπρωρημένον κατὰ καλὴν τύχην.

Αἴφνης αἰσθανθεὶς κατάψυχρον τὸ σῶμά του, ἐξύπνησε καὶ εἶδεν ὅτι ἐκρέματο ὑπεράνω φρουκτούσης θαλάσσης, ἧτις κατεκύλιε τρομερὰ κύματα ἡμισυμόνον πόδα ὑπὸ τὸ σῶμά του. Καὶ ἀφῆκε φωνὴν τρομερὰν εἰς τὴν ὁποίαν ἀνταπεκρίθησαν, ὡς ἀπὸ τοῦ ὕψους δύο φοινίκων, βρονταὶ ὑπόκωφοι καὶ ὀξύτατοι συριγμοί.

Καὶ στρέψας ἔντρομος περὶ αὐτὸν τὸ βλέμμα εἶδε πανταχοῦ ἀχανῆ λίμνην ταρασσομένην ὑπὸ ἀφριζόντων κυμάτων, καὶ ἀμέσως ἐνόησε καὶ τὴν ἐρημίαν τῶν ἀγρῶν καὶ τὴν ὑπαρξίν τῶν λέμβων ἐν μέσῳ πεδιάδος· ἐνόησεν ὅτι ἡ βοῆ τὴν ὁποίαν ἤκουεν αἰτίαν εἶχε πλημμύραν ἐξ ἐκείνων αἰτινες ἐπ' ἀνέρχονται κατ' ἔτος, καθ' ἡμέρας ὠρισμένας, εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Ὀαγιάκας ὅπου εὐρίσκετο, ἀφ' ἧς ὁμοῦ θὰ ἐσώζετο ἐὰν ὁ ἵππος του ἦτο δυνατόν νὰ φέρῃ αὐτὸν ταχύτερα εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ θεοῦ του.

Τί λοιπὸν θὰ ἐγένετο; μόλις ἐκολύμβα ὀλίγον. Ἀλλὰ καὶ νὰ διαγωνισθῆ ἂν ἐδύνατο πρὸς ἀλιέα μαργαριτῶν, πάλιν ἡ ἐμπειρία του θ' ἀπέβαινε ἀχρηστος ἐν μέσῳ τῆς ἀχανοῦς ἐκείνης λίμνης, ὑπὲρ τὴν ὁποίαν ἐπλεον μόναι αἱ κορυφαὶ τῶν δένδρων.

Τρομερὰ ἄρα ἦτο ἡ θέσις του, καὶ τρομερωτέρα ἐγένετο μετὰ μικρόν.

Ὄφθαλμοι πυρὸς λαμποκοποῦντες ἐν μέσῳ τῶν φύλλων ὡς ἀνθρακες περιφλεγείς, ἐξήγησαν μετ' ὀλίγον πρὸς τὸν φοιτητὴν τὸ εἶδος τῶν ὑποκώφων μυκηθμῶν τοὺς ὁποίους εἶχεν ἀκούσει· ἄγρια θηρία, τίγρεις βεβαίως, εἶχον καταφύγει εἰς τὰ δένδρα ἵνα σωθῶσιν ἀπὸ τῆς πλημμύρας. Μόνον αὐτὰ ἐδύνατο νὰ πηδήσωσιν ὑπεράνω τῆς γῆς. Δὲν ἐπιχειροῦμεν νὰ διηγηθῶμεν τοὺς φόβους του κατὰ τὴν τρομερὰν αὐτὴν νύκτα, καθ' ἣν εὐρέθη κρεμάμενος ἐπὶ ὠκεανοῦ, καὶ πλησίον τοιούτων γειτόνων. Δέγομεν μόνον ὅτι ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος εἶδεν ὀλόκληρον οἰκογένειαν τίγρεων, πατέρα, μητέρα καὶ τέκνα ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν δένδρων κατὰ τὸ μέσον τῶν ὁποίων εὐρίσκετο, καὶ ὀλίγον πορρώτέρω μακροῦς καὶ φρικτοῦς ὄφεις οἵτινες ἔντρομοι ἐτυλίσσοντο περὶ τοὺς κλῶνας.

Καὶ ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ ἐξετείνετο πολυκύμαντος θάλασσα παρασύρουσα δένδρα καὶ ἐλάφους, ὑπὲρ τὰς ὁποίας ἐπλανῶντο κρώζοντα ὄρνεα σαρκοδόρα.

Πανταχοῦ ἐβλεπε θάνατον. Ἐνίοτε τὸ αἰσθημα τῆς πείνης τῶν τίγρεων ὑπερισχύον τοῦ τρόμου ἔτρεπε βλοσυρὰ τὰ βλέμματα αὐτῶν πρὸς τὸ παρα-

κείμενον θῦμα· ἀλλ' ὁ τρόμος ἐπεκράτει καὶ πάλιν, καὶ ἔκλειον τοὺς ὀφθαλμούς αὐτῶν ὡς ἂν ἤθελον ν' ἀποφύγωσι τὸν πειρασμὸν τοῦ νὰ τὸ καταφάγωσιν.

Ἀλλὰ καὶ οἱ ὄφεις ἐτύλισσον καὶ ἐξετύλισσον ἀδιακόπως ὑπὲρ αὐτὸν τὰ γλοιώδη τῶν σώματα, φοβούμενοι καὶ τὸν ἄνθρωπον καὶ τὰς τίγρεις.

Μετὰ πολλὰς ὥρας οὕτω πως παρελθούσας, καθ' ἃς ἡ λίμνη ἐξωγκούτο μὲν ἀλλ' ὀλιγώτερον ἐταράσσετο, ἤκουσεν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν ὑδάτων βοὴν ἀκατανόητον· ἡ βοή αὕτη ἦτο ὡς ἤχος πολεμικῆς σάλπιγγος ἢ ὡς ὁ βρυχηθμὸς τῶν τρομερῶν αὐτοῦ γειτόνων.

Ἡ ἀλλόκοτος αὕτη μελωδία ἦτο προῖον τῆς θαλασσίας κόγχης τοῦ Κώσταλ, ὅστις προχωρῶν ἐπεκαλεῖτο διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον τὴν νηριίδα.

Καὶ μετ' ὀλίγον εἶδε μακρὰν κυμαινομένην ἰσχυρῶς τὴν μικρὰν λέμβον τῶν δύο συντρόφων. Ἐνίοτε ὁ Ἰνδός, πείραν ἔχων τῆς ἐπικινδύνου ταύτης ναυσιπορίας, κατελίμπανε τὰς κώπας, καὶ ἐλάμβανε ἀνά χειρας τὸ ὄργανον οὐτινος τὴν παράδοξον ἀρμονίαν ἤκουεν ὁ Δαντέγιας.

Ὁ δὲ Κώσταλ καὶ ὁ μαῦρος ἀλλοῦ σκεπτόμενοι δὲν παρετήρησαν τὸν Κορνήλιον, συνεσταλμένον ἐντὸς τοῦ κράσβατου, καὶ μὴ τολμῶντα νὰ κινηθῆ· ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἀκούσας ὁ μαῦρος φωνήν·

— Ἀκούεις, Κώσταλ; ἠρώτησε.

— Ναί, φωνὴν ἀνθρώπου· θὰ εἶναι βέβαια τοῦ φοιτητοῦ. Πλὴν ποῦ νὰ εἶναι; μόνον κρεβάτι κρεμασμένον βλέπω μετὰξὺ εἰς τὰ δύο ἐκεῖνα δένδρα... ἂ... εἶναι μέσα.

— Καὶ ἀνεκάγχασε καγχασμὸν τὸν ὁποῖον ὁ φοιτητὴς, ὑποθέσας ὅτι τὸν εἶδεν, ἐξέλαβεν ὡς μουσικὴν θείαν, καὶ εὐχαρίστησε τὸν Θεόν. Ἀλλὰ καὶ ὁ μαῦρος ἐγέλα ὅτε ἀλλοῦ εἶδους μουσικὴ ἐπάγασε τὸ αἰμά του.

— Πάλιν! ἀνέκραξε τρέμων, ἅμα ἀκούσας τὴν τετράχορδον συμφωνίαν τῶν ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τοῦ φοιτητοῦ τίγρεων.

Τὴν φωνὴν τοῦ μαύρου ἀκούσαντες αἱ τίγρεις ἐβρυχῶντο ἔτι σφοδρότερον, καὶ εἰς τοὺς βρυχηθμοὺς αὐτῶν ἐμιγνύοντο τῶν ὄφρων οἱ συριγμοί.

— Παράδοξον! ἀνεφώνησεν ὁ Ἰνδός, οἱ βρυχηθμοὶ αὐτοὶ ἔρχονται ἀπὸ τὸ μέρος ὅθεν ἔρχεται καὶ τοῦ ἀνθρώπου ἡ φωνή. Ἐ! κύριε φοιτητά, μόνος σου ἀναπαύεσαι ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν δένδρων;

Ἀλλ' ὁ φοιτητὴς ἀπεκρίθη ἀφείς κραυγὴν ἀκατάληπτον, διότι τοσοῦτος ἦτο ὁ φόβος του, ὥστε εἶχε παραλύσει ἡ γλῶσσά του. Καὶ ἀνυψώσας τὴν τρέμουσαν χεῖρά του ὑπὲρ τὸν κράσβατον ἔδειξε τοὺς τρομεροὺς γειτόνάς του· ἀλλ' ἐπειδὴ διὰ τὴν πυκνότητα τῶν φύλλων ὁ Κώσταλ δὲν εἶδεν αὐτούς, ἀνταπεκρίθη δι' ἄλλης χειρονομίας.

— Ἀγάλια, ἀγάλια, δι' ἀγάπην Θεοῦ! ἀνέκραζεν ὁ μαῦρος, τὸν ὁποῖον ὁ τρόμος κατέστησε φρονιμώτερον τοῦ Ἰνδοῦ· πιθανὸν νὰ κατέφυγαν αἱ τίγρεις εἰς τὰ δένδρα ἐκεῖνα.

— Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ υπάγωμεν νὰ ἰδῶμεν.

Πρέπει ν' αφήσωμεν τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν νὰ παγώσῃ ἕως οὐ περάσῃ ἡ πλημμύρα ;

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀνέλαβε τὰς κώπας καὶ διευθύνθη πρὸς τὸν φοιτητὴν, ἐνῶ ὁ μαῦρος ἔλεγε μὲ γοερὰν φωνήν·

— Ἄν εἶναι αἱ χθεσιναὶ τίγρεις, ὅπως συμπεραίνω ἀπὸ τὰς φωνὰς τῶν μικρῶν, πόσον θὰ εἶναι θυμωμένοι ἐναντίον μας !

— Μήπως δὲν εἶμαι καὶ ἐγὼ ἐναντίον των ; ἀπήντησε κωπηλατῶν ὁ Κώσταλ.

Καὶ ἐλθόντες ὑπὸ τὸν φοιτητὴν εἶδον τὴν κρίσιμον θέσιν του· ἦτο τότε ἐξοδόμη ὥρα τῆς πρωίας, ὥστε ὁ ταλαίπωρος θεολόγος εἶχε μείνει ὀκτῶ ὀλοκλήρους ὥρας ἐντὸς τοῦ κραββάτου ἐκείνου, ὅπου ἐφαίνετο ἀναπαυόμενος ὡς σατράπης ὑπὸ οὐρανίσκον τίγρεων καὶ ὄψεων.

Μὲ θολὸν ὀφθαλμὸν ἔβλεπεν ὁ φοιτητὴς τὸν Ἰνδὸν· τὸν εἶδε δακτυλοδεικτοῦντα πρὸς τὸν σύντροφόν του τὴν περίεργον σκηνὴν τῶν δένδρων, καὶ τὸν ἤκουσεν, ἐνῶ ὁ μαῦρος παρετήρει αὐτὴν ἔντρομος, καγχάζοντα, καὶ μὴ ἰσχύοντα νὰ κρατήσῃ τὸν γέλωτά του.

Καὶ δὲν ἐνόει μὲν κατὰ τί ἦτο γελοία ἡ θέσις του εὐρισκομένου μεταξὺ πλημμύρας καὶ θηρίων, δὲν ἐπειράχθη ὁμως.

— Δὲν φεύγομεν ἀπ' ἐδῶ, εἶπε τραυλίζων ὁ μαῦρος, διὰ νὰ συσκεφθῶμεν ;

— Νὰ φύγωμεν ! ἀνέκραξεν ὁ Ἰνδὸς σοβαρευθεὶς τέλος πάντων· καὶ τί θὰ συσκεφθῶμεν ;

— Ἐχεις δίκαιον, ἐπανέλαβεν ὁ μαῦρος· δὲν εἶναι ἀνάγκη σκέψεως διὰ νὰ φύγωμεν ἀπ' ἐδῶ.

Ἄλλ' ὁ Ἰνδὸς ἀφείς ὅλως ἀτάραχος τὰς κώπας ἔλαβεν ἀνὰ χεῖρας τὴν καρβίναν, καὶ μετὰ ταχύτητος ἀνενέωσε τὸ ἐμπύρευμα.

— Τί θὰ κάμης ; ἠρώτησεν ὁ μαῦρος.

— Θὰ σημαδεύσω μίαν, ἀπεκρίθη ὁ Κώσταλ, τώρα θὰ ἰδῆς.

Καὶ ἀναλαβὼν τὰς κώπας ἔπλευσεν ὑποκάτω τῆς μιᾶς τῶν τίγρεων.

— Μὴν ταράττεσθε, κύριε φοιτητά, ἔκραξε πρὸς τὸν ἀκίνητον, σιωπηλὸν καὶ ἔντρομον Λαντέγιαν.

Ἡ μίξ τῶν τίγρεων ἀφῆκε τρομερὸν βρυχηθμὸν ἀνασηκώσαντα καὶ τὰς τρίχας αὐτὰς τοῦ μαύρου· καὶ ἔπειτα, σχίζουσα διὰ τῶν ὀξυπαγῶν τῆς ὀνύχων τὸν φλοιὸν τοῦ δένδρου, τὸ στόμα ἔχουσα χαῖνον καὶ τὰ χεῖλη ἀνεσυρμένα ὑπὲρ τοὺς ὀξυβελεῖς αὐτῆς ὀδόντας, ἠτένιζε τὸν κυνηγόν. Τρομερὸν ἦτο τὸ βλέμμα τὸ ὁποῖον ἐξηκόντιζον οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς· ἀλλ' ὁ Ἰνδός, πάντῃ ἀτάραχος, ἐσκόπευσε τὸν ὄμῶν τῆς καὶ ἐπυροβόλησε. Καὶ ἔπεσε βαρὺ εἰς τὸ ὕδωρ τὸ ἄγριον θηρίον καὶ παρέσύρθη ὑπὸ τοῦ ρεύματος. Ἦτο δὲ τὸ ἄρῳεν.

— Γρήγορα, Κλάρα, ἀνέκραξεν ὁ Κώσταλ, ἀς φύγωμεν.

Καὶ ἀνασπᾶσας τὴν δίστομον μάχαιράν του ἠτοίμασθη εἰς ἀμυναν· ἀλλὰ δὲν ἐπρόφθασαν νὰ μακρυνθῶσι, διότι ὁ φόβος εἶχε παραλύσει τὰς δυνάμεις τοῦ μαύρου.

Ἐν τοσοῦτῳ ἡ θήλεια, ἐκμανεῖσα διὰ τὸν θάνατον

τοῦ συντρόφου καὶ φοβουμένη διὰ τὰ μικρά τῆς, ἀφῆκε βραχὺν μὲν ἀλλὰ φοβερὸν βρυχηθμὸν, ἐπήδησεν ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τοῦ φοιτητοῦ καὶ ὡς κεραυνοὺς κατέπεσεν ἐπὶ τῆς λέμβου.

Καὶ ἀνατραπίσσης αὐτῆς, καὶ κυνηγὸς καὶ μαῦρος καὶ τίγρις ἐγένοντο ἄφαντοι ὑπὸ τὸ ὕδωρ.

Μετὰ μικρὸν ὁμως ἀνεφάνησαν καὶ οἱ τρεῖς. Καὶ ὁ μὲν μαῦρος ἐκολύμβα ὡς ἀπληπισμένος ὕλαις δυνάμεσιν, ὁ δὲ ἀρχαῖος ἀλιεὺς σχίζων ὡς καρχαρίας τὸ ὕδωρ ἐτοποθετήθη μεταξὺ ἐκείνου καὶ τῆς τίγρεως, κρατῶν τὴν μάχαιραν διὰ τῶν ὀδόντων.

Καὶ ἀντικρυθέντες οἱ δύο ἐχθροί, ὁ μὲν ἀτάραχος καὶ εὐσταθής, ὁ δὲ βρῦχώμενος καὶ ἐμμανής, ἠτένιζον ἀλλήλους.

Αἴφνης ὁ μὲν κυνηγὸς κατεβυθίσθη, ἡ δὲ τίγρις ἀποροῦσα διὰ τὴν ἀνάληψίν του ἔπλευσε πρὸς τὸ δένδρον ὅπου ἀφῆκε τὰ μικρά τῆς. Μετὰ μικρὸν ὁμως συνεταράχθη τὸ θηρίον ὡς ἂν παρεσύρετο ὑπὸ δεινῶν ρευμάτων, ἐβυθίσθη καὶ ἀνεφάνη πάλιν κυμαινόμενον ἄπνουν, ἐνῶ τὸ περὶ τὸ πτώμα βορβορῶδες χρῶμα τῶν ὑδάτων ἐγένετο κόκκινον.

Ἐφάνη δὲ καὶ ὁ κυνηγός, καὶ στρέψας τὸ βλέμμα περὶ αὐτὸν διευθύνθη πρὸς τὴν λέμβον τὴν ὁποῖαν εἶχε παρασύρει· τὸ ρεῦμα, καὶ καταφθάσας αὐτὴν ἀνέβη καὶ διευθύνθη πρὸς τὸν φοιτητὴν. Οὗτος δὲ, θαυμάζων τὴν ἀφοβίαν καὶ τὴν τόλμην τοῦ ἀγνώστου, ἔμενεν ἐκστατικός, ὅτε ὁ Ἰνδὸς ἔσχισε τὸ κάτω μέρος τοῦ κραββάτου τοῦ θεολόγου μὲ τὴν αὐτὴν μάχαιραν μὲ τὴν ὁποῖαν ἐφόνευσε καὶ τὴν τίγριν, ὅπως καταβῆ εὐκολώτερον εἰς τὴν λέμβον.

— Καὶ τὰ δέρματα τῶν τίγρεων, ἔκραξεν ὁ μαῦρος, τὰ ἀφίεις ; Εἴκοσι τάλαρα χαμένα !

— Ἀφοῦ τὰ λυπῆσαι τρέξε νὰ τὰ πάρῃς, ἀπεκρίθη ὁ Ἰνδὸς· ἐνῶ ἔσυρε τὸν Λαντέγιαν μᾶλλον νεκρὸν ἢ ζῶντα.

— Θεὸς φυλάξοι ! ἀνεφώνησεν ὁ μαῦρος· ἐνδέχεται νὰ ζοῦν ἀκόμη ὥρα τους καλή ! Κάμε με τὴν χάριν νὰ ἔλθῃς νὰ μὲ πάρῃς, Κώσταλ· δὲν πολυνοστιμεύομαι νὰ μένω μόνος μὲ τὰ φείδια αὐτά.

— Ἀκόμη φοβεῖσαι ! εἶπεν ὁ Κώσταλ, καὶ διέυθυνε τὴν λέμβον πρὸς τὸν μαῦρον, ὅστις παρ' ὀλίγον νὰ τὴν ἀνατρέψῃ ἐπιβαίνων.

— Θεέ μου ! ἀνεφώνησεν ἐπὶ τέλους ὁ Λαντέγιαν ἀναλαβὼν μὲν τὴν φωνήν, ἀλλὰ διὰ τὴν παραζάλην του ἀνησυχῶν ἔτι ὡς εὐρισκόμενος μεταξὺ δύο ἀγνώστων, τοῦ μὲν κόκκινου τοῦ δὲ μαύρου, ἀμφοτέρων καταβεβορβορωμένων καὶ περιβόρτων.

— Μόνον τοῦτο λέγετε, Κ. φοιτητά, εἶπεν εὐθύμως ὁ Ἰνδὸς διὰ νὰ εὐχαριστήσετε ἐκείνον ὁ ὁποῖος σὰς ἔσωσε ;

— Συγχωρήσατέ με ! Εἶχα τόσον φόβον, ἀπεκρίθη ὁ Λαντέγιαν, ὅστις ἀνανήψας τέλος πάντων ἤρχισε νὰ εὐχαριστῇ ἐνθέρμως τὸν τιγροθήραν, καὶ νὰ τὸν ἐξυμνῇ διὰ τὴν ἐπιτηδεύτητα μὲ τὴν ὁποῖαν ἀπέφυγε τόσοις κινδύνους.

— Ἐχετε δίκαιον, ἀπεκρίθη ὁ Ἰνδός. Ἦμην ἰδρωμένος, καὶ τὸ νερὸν αὐτό, ἐπειδὴ ἔρχεται ἀπὸ τὰ βουνά, εἶναι παγωμένον· ὥστε εὐκόλως θὰ ἐπλευριτωθῶμην.

Και ἔκθαμβος ἐβλεπεν ὁ φοιτητὴς τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, ὅστις μόνον κίνδυνον ἐθεώρει, οὐχὶ τὴν ἔνδρον πάλιν αὐτοῦ πρὸς θηρίον ἄγριον καὶ σαρκοβόρον, ἀλλὰ τὴν πλευρίτιδα.

— Τίς εἴσθε; ἠρώτησεν.

— Εἶμαι τιγροθήρας τοῦ δὸν Ματθαίου δὲ Λά Ζάγκα, σήμερον δὲ δὸν Μαριάνου Σίλβα ὀνομαζόμενον.

— Τοῦ δὸν Ματθαίου δὲ Λά Ζάγκα; εἶναι θεῖός μου.

— Τόσον καλῆτερα. Ἐάν ὁμως συμφωνῆτε, νομίζω ὅτι δὲν εἶναι φρόνιμον νὰ σᾶς ὀδηγήσω εἰς τὴν *ἀσιέ, δαρ* του, ἐπειδὴ αὐτὴ μὲν εὐρίσκεται εἰς τὰ βουνά, ὅπου δὲν φθάνει ἡ λέμβος, σεῖς δὲ δὲν ἔχετε ἄλογον.

— Θὰ τὸ ἐπῆρε τὸ νερόν· ἀλλὰ δὲν τὸ λυποῦμαι.

— Ἐγὼ ὁμως λυποῦμαι τὴν καρδίαν μου, ἀξιόλογον ὄπλον τὸ ὁποῖον μόλις μίαν φοράν εἰς τὰς πέντε σφάλλει. Ἐννοεῖτε ὅτι δὲν πρέπει νὰ τὴν ἀφήσω εἰς τὸ βάθος τῆς λίμνης· καὶ μὲ τὴν ἀδειάν σας, Κ. φοιτητά, τώρα ὅτε δὲν εἶμαι πλέον ἰδρωμένος . . .

Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἀπέβαλε τὸ ἔνδυμά του, καὶ ἐξετάσας ποῦ εἶχεν ἀνατραπεῖ ἡ λέμβος, παρεκάλεσε τὸν μαῦρον νὰ κωπηλατήσῃ ἕως ἐκεῖ. Καὶ ὅτε ἐφθασαν κατεποντίσθη κατακέφαλα καὶ ἐγένετο ἄφαντος.

Ἀρκετὴ ὥρα παρήλθεν, ἄπειρος μάλιστα κατὰ τοὺς δύο συνεπιβάτας του, πρὶν ἢ ἀναβῆ. Μόνος ὁ φλοῖσθος τοῦ ὑπὲρ τὸ σῶμά του ὕδατος ἀνήγγελλεν ὅτι καταγίνεται εἰς ἀνεύρεσιν τῆς ἀσυγκρίτου καρδίας του. Τέλος πάντων ἡ κεφαλὴ του ἐφάνη ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς λίμνης, ἐνῶ αὐτὸς μὲ τὴν μίαν μὲν χεῖρα ἐκράτει τὸ δικαίως ἐπαινεθὲν ὄπλον, μὲ τὴν ἄλλην δὲ ἔπλεε πρὸς τὴν λέμβον.

Ἡ ὥρα ἐν τοσούτῳ εἶχε προβῆ, καὶ ὁ ἥλιος ἔκαιεν ὅτε καὶ οἱ τρεῖς, καθήμενοι ἐπὶ τῆς μικρᾶς λέμβου, διευθύνθησαν πρὸς τὴν *ἀσιένδαν*.

Καθ' ὁδὸν ὁ δὸν Κορνῆλιος ἠρώτησε τοὺς δύο ἐλευθερωτάς του διὰ τί ἦλθον εἰς τὸ μέρος ὅπου ἐκρέματο.

— Ἐνας ἰππεὺς ὁ ὁποῖος ἐβιάζετο πολὺ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ δὸν Μαριάνου, ἀπεκρίθη ὁ Κώσταλ, μᾶς ἐστειλεν ἐδῶ. Ἐσώθη ἄρα γε καὶ αὐτός; Θὰ λυπηθῶ ἂν δὲν ἐπρόφθασεν ἐγκαίρως εἰς τὴν *ἀσιένδαν*, ἐπειδὴ ἦτον γειναῖος καὶ τόσον ὀλίγοι εἶναι οἱ γειναῖοι!

— Εὐτυχεῖς ὅσοι εἶναι! ἀνεφώνησεν ὁ φοιτητὴς.

— Δὲν βλέπετε τὸν μαῦρον; ἐνῶ δὲν φοβεῖται διόλου τοὺς ἀνθρώπους, τρέμει τὰς τίγρεις.

Ἄν καὶ ἡ πρώτη ὀρμὴ τῶν ὑδάτων εἶχε παρελθεῖ, δὲν ἦτο ὁμως εὐκόλον νὰ ἀναβῶσι τὸ ρεῦμα ἐντὸς

μικρᾶς λέμβου. Ὁ σάλος ἦτο εἰσέτι πολὺς, καὶ ἔπρεπε νὰ προφυλάττωνται ἐπιμελῶς μὴ προσκρούσωσιν εἰς τὰ παρασυρόμενα δένδρα, ἢ καὶ εἰς ἐκεῖνα τῶν ὁποίων αἱ ρίζαι ἔμενον ἀκίνητοι ὑπὸ τὸ ὕδωρ.

Ἦτο λοιπὸν μεσημβρία περίπου ὅτε διὰ τῆς θηλαρᾶς κορυφῆς τῶν φοινίκων, ὁμοίων πρὸς δέσμας ἀνθέων δροσιζομένων ἐντὸς ἀγγείων ὕδατος, εἶδον τὸ κωδωνοστάσιον τῆς *ἀσιένδας*, μετὰ μικρὸν δὲ καὶ αὐτὴν τὴν οἰκίαν ὡς ἂν ἀνεβλάστησεν ἐκ τῆς λίμνης. Ὁ δὸν Κορνῆλιος ἐγένετο ὅλως περιχαρῆς, ἐπειδὴ κατεσπάρασσεν αὐτὸν ἡ πείνα.

Τότε ἦχος καθαροῦ κώδωνος, ὅστις ἐφαίνετο ὅτι συνεκάλει τοὺς πεινῶντας εἰς τὸ ἐστιατώριον, ἐφθασεν εἰς τὰς ἀκοάς του ὡς κελάδημα ἀηδόνης. Καὶ συγχρόνως ἐφάνησαν δύο λέμβοι.

Καὶ ἡ μὲν πρώτη ἔφερε δύο κωπηλάτας, ἓνα ἰππέα ὀδοιπόρου ἔνδυμα ἔχοντα καὶ ἡμίονον μὲ ἐφιππειον καὶ χαλινόν, ἐντὸς δὲ τῆς δευτέρας ἐκάθητο ὁ δὸν Μαριάνος Σίλβας, αἱ δύο θυγατέρες του, τῶν ὁποίων τὰς μὲν κεφαλὰς ἐστόλιζον κόκκινα χαιρέφυλλα καὶ ἄνθη ροδιᾶς, αἱ δὲ μαλακαὶ χεῖρες ἐκίνουσαν τὰς κόπας κατὰ τὸ ἔθος τοῦ τόπου, καὶ ὁ δὸν Ραφαὴλ Τρέζ Βίλλας.

Καὶ αἱ δύο αὐταὶ λέμβοι διευθύνοντο πρὸς τὰ πρὸς βορρᾶν ὄρη, ὅπου ἔληγεν ἡ κατακλυσθεῖσα πεδιάς· ἐφθασε δὲ πρώτη ἡ φέρουσα τὸν ἰππέα καὶ τὴν ἡμίονον. Τὸ ζῶον ἀπέβη μόνον μετὰ τὸν ἰππέα, ὅστις ἐχαιρέτισε διὰ τῆς χειρὸς τοὺς συντροφεύοντας αὐτόν, ἀνέβη τὴν ἡμίονον, καὶ ἀπεμακρύνθη πολλάκις προσαγορευεῖς οὕτω· — Εἰς τὸ καλόν! εἰς τὸ καλόν! Κ. Μορέλο.

Μετὰ ταῦτα ἡ λέμβος διευθύνθη πρὸς τὴν *ἀσιένδαν*· ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡ τοῦ Κώσταλ ἔτρεχε τὴν αὐτὴν ὁδόν, ὁ θεολόγος φοιτητὴς περιειργάζετο τὴν ὠραιότητα τῆς δευτέρας λέμβου, καὶ τὸ κάλλος τῶν ἐν αὐτῇ.

Κόκκινον δαμασκηνὸν ὕφασμα ἐκάλυπτε τὰ θρανία καὶ τὰ χεῖλη τῆς μικρᾶς λέμβου, καὶ ἐπορφύριζε τὴν κιτρινωπὴν ἐπιφάνειαν τῶν ὑδάτων. Ὅτε ἡ δόνα Μαριανίτα διέσχισε γελῶσα τὴν λίμνην μὲ τὴν πολυχρώματον κόπην της, βροχὴ χαιρεφύλλων καὶ ἀνθέων ροιᾶς ἐπιπτεν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς της, ἐνῶ ἡ δόνα Γερτρούδη, σκεπομένη ὑπὸ περιπορφύρου στεφάνου, ἐρρίπτεν ἐνίοτε ὑγρὸν βλέμμα ἐπὶ τοῦ ἀξιωματικοῦ τοῦ καθημένου παρὰ τὸν πατέρα της.

— Κ. δὸν Μαριάνε, εἶπεν ὁ Κώσταλ δακτυλοδεικτῆσας τὸν δὸν Κορνῆλιον Δαντέγιαν, ἰδοὺ ξένος τὸν ὁποῖον σᾶς φέρω.

— Καλῶς ἦλθεν, ἀπεκρίθη ὁ δὸν Μαριάνος.

Καὶ μετ' ὀλίγον ἀπέβησαν ὅλοι ἀπέναντι τοῦ πυλῶνος τῆς *ἀσιένδας*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Ο ΕΡΩΣ ΥΠΟ ΤΟΥΣ ΤΡΟΠΙΚΟΥΣ.

Ὁ δὸν Λοδοβίκος Τρεῖς Βίλλας, πατὴρ τοῦ δὸν Ῥαφαήλ, εἰ καὶ Ἰσπανός, ἐνόησεν ἐκ τῶν πρώτων τὴν ἀνάγκην, διὰ τὸ συμφέρον αὐτὸ τῆς Ἰσπανίας, τῆς παραχωρήσεως πολιτικῶν δικαιωμάτων πρὸς τοὺς ἐξ Εὐρωπαϊῶν Μεξικανούς, αὐτῶν ἐκείνων τὰ ὁποῖα εἶχε δώσει ὁ δὸν Ἰωσήφ Ἰτυρρύγαράι. Εἶχε λοιπὸν ἐπιπροσέχει τὰς φιλελευθέρους διατάξεις τοῦ ἀντιβασιλέως τὸν ὁποῖον ὑπερηγάπα. Ὅτε δὲ ἔπεσεν ὁ ἀντιβασιλεὺς ἕνεκα τῶν παραχωρήσεων τούτων, ὁ δὸν Λοδοβίκος φρονῶν ὅτι τὸ δυστύχημα τοῦτο διέσπασε διὰ παντὸς πάντα δεσμὸν μεταξὺ Ἰσπανῶν καὶ ἀποίκων, παρητήθη τῆς θέσεώς του, (ἦτο δὲ λοχαγὸς τῆς φρουρᾶς τοῦ ἀντιβασιλέως,) καὶ ἀπεχώρησεν εἰς τὴν *ἀσιένδα* του.

Ἡ *ἀσιένδα* αὕτη ἔκειτο ὀπισθεν τῶν λόφων παρὰ τοὺς πρόποδας τῶν ὁποῖων ἦτο ἡ τοῦ Μαριάνου Σίλβα. Καὶ οἱ δύο εἶχον γνωρίσει ἀλλήλους εἰς τὴν Μεξικὴν, ἡ δὲ γειτονία συνέσφιγγεν ἔτι μᾶλλον τοὺς δεσμούς τῆς φιλίας των.

Ἀμα ἐπαναστατήσαντος τοῦ Ἰδάλγου ὁ δὸν Λοδοβίκος ἔσπευσε νὰ μετακαλέσῃ πλησίον του τὸν υἱὸν του. Εἰς ταύτην λοιπὸν τὴν πρόσκλησιν ὑπακούων ὁ δὸν Ῥαφαήλ ἐζήτησεν ἀδειαν καὶ ἤρχετο πρὸς τὸν πατέρα του, ὅτε ἀπῆντησε τὸν φοιτητὴν τῆς θεολογίας. Ἐνόμιζε δὲ ὅτι δὲν θὰ παρέβαινε τὰ υἱικά αὐτοῦ καθήκοντα ἐὰν ἔμενε μίαν ἢ δύο ἡμέρας εἰς Λὰς Πάλμας.

Ἐν τῷ διαστήματι τῶν τριῶν μηνῶν καθ' ὃ διέτριψεν εἰς Μεξικὸν ὁ δὸν Μαριάνος κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, ὁ νέος ἀξιωματικὸς συνέπλεξε μετὰ τῆς δόνας Γερτρούδης (ἡ Μαριανίτα εὕρισκετο εἰς Ὀαγιάνκαν παρὰ συγγενί τινι αὐτῆς) σχέδιον ἔρωτος, ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα διὰ τὴν ὁμοιότητα τῆς ἡλικίας, τῆς κοινωνικῆς τάξεως, τῆς περιουσίας καὶ ἐν γένει τοῦ πρέποντος γίνονται μετ' οὐ πολὺ πραγματικώτερα διὰ τοῦ γάμου. Γοιαύτην τροπὴν θὰ ἐλάμβανε καὶ τὸ προκείμενον, ἐὰν διὰ τὴν παραίτησίν του δὲν ἵναγαλάζετο ὁ δὸν Μαριάνος νὰ ἀναχωρήσῃ ταχέως ἀπὸ τοῦ Μεξικοῦ.

Ναὶ μὲν ὁ δὸν Ῥαφαήλ δὲν εἶχε φανερῶσει ἐπισήμως πρὸς τὴν νέαν τὸ πάθος αὐτοῦ· ἀλλ' ἠλπίζεν ὅτι τὸ εἶχεν ἐννοήσει, καὶ ὅτι θὰ ἐδέχετο ἴσως μὲ εὐμένειαν τὴν ὁμολογίαν αὐτοῦ· ἀλλ' οὐδὲ εἰς τὸν πατέρα τῆς νέας ἐφανέρωσέ τι, μὴ θέλων νὰ πράξῃ τοῦτο ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῆς δόνας Γερτρούδης.

Βαθυμῶν ὁμως, ἀφοῦ ἀνεχώρησεν, ἐπειδὴ ἕνεκα τῆς ἀπουσίας τῆς ἐξησθένης μὲν ἡ μνήμη τῶν πρὸς αὐτὸν εὐνοϊκῶν ἐνδείξεων τῆς νέας, νύξησε δὲ ἡ τοῦ κάλλους τῆς, ἤρχισε νὰ φοβῆται μὴ ἠλπίσει τὰ ἀκατόρθωτα· καὶ οὕτω ἀπὸ τῆς ἀμφιβολίας μετέβη μι-

κρὸν κατὰ μικρὸν εἰς τὴν βεβαιότητα, πιστεύσας ὅτι δὲν ἀνταγαπάται. Ἐπροσπάθησε λοιπὸν νὰ τὴν ἐξαλείψῃ ἀπὸ τῆς μνήμης του, ζητῶν νὰ πείσῃ ἑαυτὸν ὅτι ποτὲ δὲν τὴν ἠγάπησεν. Ἀλλὰ τότε παρετήρησε πόσον κατεκυρίευσεν τὴν καρδίαν του ἡ νέα, καὶ ἐβυθίσθη εἰς βαθυτάτην μελαγχολίαν.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἡ σάλπιγξ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Μεξικῆς ἤχησεν εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ νέου ἀξιωματικοῦ. Ἐχὼν ἰσχυροτέρας μάλιστα τὰς φιλελευθέρους ιδέας τὰς ὁποίας ἐνέπνευσεν αὐτῷ ὁ πατὴρ του, μὴ ἀγνοῶν τὸν διάπυρον πόθον τὸν καταπλέγοντα τὸν τε Μαριάνον Σίλβαν καὶ τὴν θυγατέρα του ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς πατρίδος των, καὶ βέβαιος περὶ τῆς συγκαταθέσεως καὶ τῶν τριῶν, ἀπεφάσισε παρὰ φερόμενος καὶ ὑπὸ τῆς λύπης του νὰ μετάσχῃ τῆς ἐπαναστάσεως, νὰ ζητήσῃ τὸν θάνατον κατὰ τὴν πρώτην συμπλοκὴν τῶν στρατευμάτων, καὶ οὕτω ν' ἀπαλλαγθῇ τῆς ζωῆς τὴν ὁποῖαν ἐμίσει.

Εὐτυχῶς ὁμως ἡ πρόσκλησις τοῦ πατρὸς του ἐφθασεν ἐνῶ ἠτοιμάζετο νὰ ἐπιχειρηθῇ τὸ πλάγιον τοῦτο μέσον ὅπως ἀπολάβῃ ἐκείνην τὴν ὁποῖαν τοσοῦτον ἠγάπα. Ἐγραφε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ πατὴρ του ὅτι ἦτο ἀνάγκη νὰ ὑπάγῃ μόνος πρὸς αὐτὸν ἵνα μάθῃ ἀξία λόγου πράγματα, τὰ ὁποῖα δὲν ἦτο δυνατόν νὰ γράψῃ ἢ νὰ ἐμπιστευθῇ εἰς τρίτον πρόσωπον. Ὡς γινώσκων δὲ τὰ προηγούμενα τοῦ πατρὸς του ἐνόησεν ὅτι σκοπὸν εἶχε νὰ τὸν προτρέψῃ ν' ἀγωνισθῇ ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας.

Ὁ ἀξιωματικὸς ἐνόμιζε τότε κατάλληλον τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐξιχνύσῃ ἐπανερχόμενος εἰς τὴν πατρικὴν οἰκίαν τὰς διαθέσεις τῆς δόνας Γερτρούδης, καὶ ἀποκαλύψῃ εἰς ταύτην τὴν ἰδίαν καρδίαν. Ἐπειτα, ἀποβαλὼν τὰς ἱπποτικὰς ιδέας, κατὰ τὰς ὁποίας δὲν ἠθέλησεν ἄλλοτε νὰ ὁμιλήσῃ περὶ τοῦ πάθους του πρὸς τὸν δὸν Μαριάνον πρὸ τῆς συναινέσεως τῆς θυγατρὸς του, ἀπεφάσισε νὰ ἀνοίξῃ πρότερον πρὸς αὐτὸν τὴν καρδίαν του, προτιμῶν παρὰ νὰ στερηθῇ ὄλως διόλου αὐτὴν νὰ τὴν ἀπολάβῃ δυνάμει τῆς πατρικῆς ἐξουσίας.

Ἐκ τούτου ἐννοοῦμεν τὴν διάπυρον ἀνυπομονησίαν μὲ τὴν ὁποῖαν ὁ δὸν Ῥαφαήλ διέτρεξε τὰς μεταξὺ Ὀαγιάνκας καὶ Μεξικοῦ ἑκατὸν λεύγας, καὶ διὰ τί, παρὰ νὰ φθάσῃ μίαν ἡμέραν βραδύτερον ἐπροτίμησε νὰ ῥιψοκινδυνεύσῃ.

Ἐχομεν λοιπὸν ἀνάγκην νὰ εἴπωμεν ὅτι εἶχε προδιαθέσει τὰ τῆς ἐπιστροφῆς του, καὶ ὅτι ἀπαστείλας πρὸς τὸν πατέρα του ἄνθρωπον ὅπως τὸν εἰδοποιήσῃ περὶ τῆς ἐπανόδου του, τὸν παρήγγειλε νὰ διαβῇ διὰ τῆς *ἀσιένδας* τοῦ δὸν Μαριάνου, καὶ νὰ τὸν εἰδοποιήσῃ περὶ τῆς ἡμέρας καὶ αὐτῆς σχεδὸν

τῆς ὥρας καθ' ἣν θὰ ἤρχετο νὰ καταλύσῃ ἐν ἡμερο-
νύκτιον παρ' αὐτῶ; Καί δὲν ἐγνώριζε μὲν ὁ δὼν
Μαριάνος τὸν σκοπὸν τοῦ ξένου, ἠσθάνθη ὁμῶς εὐχα-
ρίστησιν ὅτι ἔμελλε νὰ φιλοξενήσῃ τὸν υἱὸν τοῦ γεί-
τονος καὶ φίλου του.

Περὶ δὲ τῶν αἰσθημάτων τῆς δόνας Γερτρούδης
περιττὸς πᾶς λόγος. Τί δὲν θὰ ἔδιδεν ὁ δὼν Ῥα-
φαήλ ἵνα μάθῃ τὴν ἀνυπομονήσῃαν μεθ' ἧς τὸν ἐπε-
ρίμενε, καὶ πόσον ἐνθέρμους δεήσεις ἀπεύθυνε πρὸς
τὸν Θεὸν ὑπὲρ αὐτοῦ;

Τὴν ὥραν καθ' ἣν ἤρχετο εἰς Ὀαγιακάκην ἡ ἐπανά-
στασις εἶχε διαδοθῆ καὶ εἰς αὐτήν. Ὅτε ἔλαβε τὰ ὀ-
πλα ὁ Ἰδαλγος ἔστειλεν ἀποστόλους εἰς ὅλας τὰς ἐ-
παρχίας, ἵνα παρακινήσωσιν αὐτάς νὰ ἐπαναστατή-
σωσι συγχρόνως μετὰ τῆς Βαλλαδολίδ. Οἱ ἐλθόντες
εἰς Ὀαγιακάκην κατὰ παραγγελίαν τοῦ ἐφημερίου τῆς
Δολορέζ ἦσαν δύο κάτοικοι τῶν ἐξοχῶν Λοπεζ καὶ
Ἀρμέντας ὀνομαζόμενοι· ἀλλὰ καὶ οἱ δύο συλληφθέν-
τες ὑπὸ τῆς Ἰσπανικῆς ἐξουσίας ἀπεκεφαλίσθησαν, αἱ
δὲ κεφαλαὶ τῶν ἐκρεμάσθησαν εἰς τὴν μεγάλην ὁδὸν
τῆς Ὀαγιακάκας ὅπως ἐμπνέωσι τρόμον πρὸς τοὺς
κατοίκους.

Καὶ ὁμῶς ἡ ἐπανάστασις δὲν ὠπισθοδρόμησε· διότι
ἄλλος κάτοικος ἐξοχῆς, ὁ Ἀντώνιος Βαλδές, συναθροί-
σας ἱκανὸν ἀριθμὸν ἀνδρῶν διεύθυνεν αὐτούς, καὶ
κατέσφαζεν ἀνηλεῶς τοὺς Ἰσπανούς.

Τετάρτη ὥρα μετὰ μεσημβρίαν ἦτο ὅτε ὁ δὼν Κορ-
νήλιος Λαντέγιας ἔφθασεν εἰς τὴν ἀσιένταν τῆς λαῶ
Πάλμας· τελειωθέντος πρὸ μικροῦ τοῦ γεύματος
ὅλοι, καὶ ξένοι καὶ οἰκιακοί, εἶχον συνελθεῖ εἰς πρόσ-
γειον αἴθουσαν, ἀφελῶς συσκευασμένην, δύο ἔχουσαν
θύρας πρὸς εὐρύχωρον κήπον πλήρη ροιῶν καὶ ἄλλων
δένδρων. Μόνον ὁ θεολόγος φοιτητῆς καὶ ἡ Μαριαν-
νίτα δὲν ἦσαν παρόντες.

Ὁ μὲν πρῶτος ἐνθυμηθεὶς, ἀφοῦ παρῆλθε πᾶς φό-
βος, τὴν τρομερὰν νύκτα τὴν ὁποίαν ἐπέρασεν ἐν
μέσῳ τίγρεων καὶ ὄφρων, καὶ τοὺς οὐχ ἦττον τρο-
μεροὺς κινδύνους τοὺς ὁποίους διέτρεξεν ὅταν Κώσταλ
ἐπροσπάθει νὰ τὸν σώσῃ, κατελήφθη ὑπὸ πυρετοῦ.

Ἡ δὲ Μαριαννίτα προφασίζομένη ὅτι ἐπεθύμει νὰ
παρατηρήσῃ τὴν παιδιὰν μεταβληθεῖσαν εἰς εὐρύχω-
ρον λίμνην, ἀνέβη εἰς δῶμα καὶ ἀνυπομόνως ἠτένι-
ζε τὴν θάλασσαν ἐκείνην, ἐλπίζουσα ν' ἀνακαλύψῃ
τὴν λέμβον τοῦ δὼν Φερνάνδου· ἀλλὰ μόνον σαρκο-
βόρα ὄρνεα περιέπταντο κρῶζοντα.

Ὁ δὼν Μαριάνος, διπλάσιος ἀμέριμος διότι καὶ
περιουσίαν εἶχεν ἐξασφαλίζουσαν τὸν βίον του, καὶ
ἐλευθερὸς ἦτο τῶν παθῶν τῆς νεότητος, ἐκάθητο
ἐξηπλωμένος ἐπὶ θρανίου καὶ ἐκάπνιζε σιγαρόν.
Παρ' αὐτὸν δὲ, ἐπὶ μικρᾶς τραπέζης εὐωδιάζε καφὲς
τὸν ὁποῖον οἱ Ἰσπανοὶ ὀνομάζουσι, κατ' ἀντίφρασιν
βεβαίως, καφὲν ὑπνου, διότι τοσοῦτον εἶναι δυνα-
τὸς ὥστε καὶ εἰκοσιτέσσαρας ὥρας δὲν σὲ ἀφίνει νὰ
κοιμηθῆς.

Ὁ δὲ δὼν Ῥαφαήλ, ἱστάμενος ὀρθίως παρά τινα
τῶν πρὸς τὸν κήπον θυρῶν, ἔχων τὸ μὲν ἦθος γαλή-
νιον τὴν δὲ καρδίαν τεταραγμένην διὰ τὴν πρότα-
σιν τὴν ὁποίαν ἔμελλε νὰ ὑποβάλλῃ, ποτὲ μὲν θαρ-

ρῶν ποτὲ δὲ δειλιῶν, ἐφαίνετο ὅτι παρετήρει ὡς ἄλ-
λος φυσιολόγος τὰ πτηνὰ πετῶντα περὶ τὰς κορυφὰς
τῶν δένδρων.

Καὶ ἡ Γερτρούδη, νεύουσα τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ
ἦθος ἔχουσα ὡσαύτως γαλήνιον ἐκέντει μέγα ἐπω-
μίδιον ἐκ λευκοῦ λινοῦ, τὸ ὁποῖον οἱ Μεξικανοὶ ἰπ-
πεῖς φέρουσι κυματιζόμενον, ὡς τὸ βουρνούζιον οἱ
Ἄραβες, ὅπως ἐλαττώσωσι τὴν φλόγα τῶν ἀκτίνων
τοῦ ἡλίου.

Μεταξὺ ὁμῶς τῆς φαινομένης αὐτῆς γαλήνης, ζο-
φερόν τι νέφος ἐσκίαζε τὸ μέτωπόν της· ἀλλὰ καὶ
τὸ πρόσωπον τοῦ δὼν Ῥαφαήλ, ὠχρῶντος καὶ σκυ-
θροπάζοντος ἐπίσης, ἐπρόδιδεν ἀνησυχίαν.

Σημειωτέον δὲ ὅτι οὔτε ἡ Γερτρούδη ἦτο ἡσυχος·
προαισθανομένη ὅτι ὁ δὼν Ῥαφαήλ ἔμελλεν ἐπὶ τέ-
λους νὰ φανερώσῃ τοὺς σκοπούς του, ἔπαλλε τὴν
καρδίαν, καὶ ὁμῶς κατέστελλε τοὺς παλμούς, καὶ
ὑπὸ τὸ προσωπεῖον τῆς γυναικείας ἀταραξίας, τὸ
ὁποῖον οὐδεὶς ὀφθαλμὸς ἰσχύει νὰ διαπεράσῃ, ἔ-
κρυπτε τὴν ἐξαψιν καὶ τὸν παγετὸν τῆς ὀφθαλμοῦς
τῆς ἀλλεπαλλήλους ταύτας ἀλλοιώσεις τοῦ φλογε-
ροῦ τῆς αἵματος.

Μόνον εἰς ἐξ ὅλων, ὁ ἡμιονηγὸς Βαλέριος Τρουγιά-
νος εἶχε τὴν ὄψιν σύμφωνον πρὸς τὴν καρδίαν· κρα-
τῶν τὸν πῖλον καὶ ὀρθὸς πρὸ τοῦ οἰκοδεσπότου ἀπε-
χαιρέτιζεν αὐτὸν καὶ εὐχαρίστει διὰ τὴν φιλοξενίαν.

Ἀλλὰ πρὸς τὴν παρῆρσιαν ταύτην τῶν λόγων καὶ
τῶν τρόπων, παρῆρσιαν ἰδιάζουσαν εἰς ὅλας τὰς κα-
τωτέρως τάξεις τῆς Ἰσπανικῆς Ἀμερικῆς, ὁ ἡμιονηγὸς
εἶχε καὶ ἦθος αὐστηρᾶς σοβαρότητος, τὴν ὁποίαν
ἐμετρίαζον κατὰ θέλησιν οἱ ὀφθαλμοὶ του. Εἰ καὶ
ἀνῆκεν εἰς τὰς τάξεις ταύτας, (ἡ νέα Ἰσπανία δὲν
ἦτο εἰσέτι τότε δημοκρατικὴ), οὔτε ὁ δὼν Μαριάνος
οὔτε ἡ κόρη του μετεχειρίζοντο αὐτὸν ὡς ἓνα τῶν
τυχόντων· διότι, πλὴν τῆς γενικῆς ὑπὲρ αὐτοῦ ὑπο-
λήψεως ὡς ἀνθρώπου ἀκέραιον καὶ ἐντιμὸν ἔχοντος
τὸν χαρακτῆρα, οἱ κάτοικοι τῆς ἀσιέντας ἠσθάνοντο
καὶ εὐγνωμοσύνην πρὸς αὐτὸν διὰ τὴν βοήθειαν τὴν
ὁποίαν λησμονῶν τὸν ἴδιον κίνδυνον ἔδωκε πρὸς τὸν
δὼν Ῥαφαήλ. Καὶ ἀπέτισε μὲν οὗτος τὸ χρέος του
σώσας τὸν ἡμιονηγὸν ἀπὸ βεβαίου θανάτου, οὐχ ἦτ-
τον ὁμῶς ἦσαν πάντες εὐγνώμονες πρὸς αὐτόν, καὶ
πρὸ πάντων ἡ δόνα Γερτρούδη.

Ὁ ἄνθρωπος, ὅστις ἔμελλε ν' ἀπαθανάτισῃ τὸ ὄνο-
μά του κατὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ Ἰαγιαπάν, εἶχε
τότε τεσσαράκοντα περίπου ἐτῶν ἡλικίαν· ἐφαίνετο
ὁμῶς νεώτερος διὰ τὴν λεπτότητα τῶν χαρακτῆρων
καὶ τὴν μαύρην καὶ δασεῖαν κόμην του.

— Κ. δὼν Μαριάνε, εἶπεν ὁ Βαλέριος, ἔρχομαι
νὰ σᾶς εὐχαριστήσω, καὶ νὰ σᾶς ἀποχαιρετίσω.

— Πῶς! ἀναχωρεῖς τόσον γρήγορα; ἀνέκραξαν
συγχρόνως καὶ ὁ οἰκοδεσπότης, καὶ ἡ Γερτρούδη
καὶ ὁ εὐζωνος.

— Ὅποιος ζῆ μὲ τὸν κόπον του δὲν ἀνήκει εἰς
τὸν ἑαυτὸν του, Κ. δὼν Μαριάνε· ἡ μὲν καρδία του
τὸν λέγει νὰ ὑπάγῃ δεξιὰ, αἱ ἀνάγκαι ὁμῶς τῆς
ζωῆς του τὸν σπρώχνουν ἀριστερά. Ὅποιος μάλιστα
ἔχει χρέη εἶναι ἀκόμη περισσότερον δούλος.

— Χρεωστέεις λοιπόν πολλά ; ἠρώτησεν ἐντό-
ως ὁ δὸν Ῥαφαήλ τείνας πρὸς αὐτὸν τὴν δεξιάν· διὰ
τί δὲν μὲ τὸ λέγεις; Εἶπέ με καὶ ὅσα καὶ ἂν χρεω-
στέεις . . .

— Κακὸς τρόπος νὰ δανείζῃσαι ἀπὸ τὸν ἕνα διὰ
νὰ πληρῶνῃς τὸν ἄλλον, ἐπανελάβε μειδιῶν ὁ ἡμιο-
νηγός, διότι μόνον δάνεια λαμβάνα, καὶ ὄχι ἀπὸ
ὑπερηφάνειαν ἀλλὰ κατὰ χρέος· ναὶ μὲν ἡ ποσότης
δὲν εἶναι μεγάλη... καμμιά ἑκατοστὴ τάλλαρα· ἐπει-
δὴ ὅμως ὁ Θεὸς ἐβοήθησε καὶ ἐσώθησαν τὰ ζῶά μου
εἰς τὴν *ασιένταν* τοῦ δὸν Μαριάνου, ὑπάγω εἰς τὰ
βουνά διὰ νὰ διευθυνθῶ εἰς Ὁαγιαάκαν, ὅπου θὰ τὰ
πωλήσω, καὶ μὲ τὴν τιμὴν των ἐλπίζω νὰ πληρώσω
τὰ χρέη μου.

— Πῶς! ἀνέκραξεν ὁ δὸν Μαριάνος θὰ πωλήσῃς
τὸν ἐπιούσιον ἄρτον σου;

— Ναί· ἀλλὰ διὰ νὰ ἐλευθερωθῶ καὶ νὰ ὑπάγω
ὅπου μὲ λέγει ἡ καρδιά μου, ἀπεκρίθη ἀφελῶς ὁ
ἡμιονηγός· θὰ τὸ ἔκαμνα ἕως τώρα, ἐὰν ἡ ζωὴ μου
δὲν ἦτον ἡ μόνη ἐγγύησις τῶν δανειστῶν μου. Δὲν
εἶχα δικαίωμα νὰ κινδυνεύσω.

— Νὰ κινδυνεύσῃς! εἶπεν ἡ Γερτρούδη δεικνύ-
ουσα συμπάθειαν.

— Εἶδα τὰς κεφαλὰς τοῦ Λοπέξ καὶ τοῦ Ἀρ-
μέντα εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ San Juan del Rey. Τίς
ἤξεύρει ἂν καὶ ἡ ἐδική μου δὲν θὰ τὰς συντροφεύσῃ
μετ' ὀλίγον; Σᾶς ὁμιλῶ ἐδῶ μὲ καρδίαν ἀνοικτὴν
ὡς εἰς τὸν Θεόν· διότι καθὼς ὁ Θεὸς οὕτω καὶ ὁ φι-
λοξενῶν δὲν προδίδει τὰ μυστικά.

— Ἐννοεῖται, ἀπεκρίθη ὁ δὸν Μαριάνος μὲ πα-
τριαρχικὴν ἀφέλειαν. Πλὴν τούτου ὅλοι ἐδῶ ἀγα-
πῶμεν τὴν ἐλευθερίαν τοῦ τόπου, καὶ παρακαλοῦ-
μεν τὸν Θεὸν δι' ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἀγωνίζονται
δι' αὐτόν.

— Καὶ ὄχι μόνον παρακαλοῦμεν ἀλλὰ καὶ θὰ
τοὺς ὑποστηρίξωμεν μὲ τὸ ξίφος μας, ἐπρόσθεσεν ὁ
Τρέξ Βίλλας· τοῦτο εἶναι χρέος παντὸς ἀνθρώπου ὁ
ὁποῖος ἠμπορεῖ νὰ πιάσῃ σπαθὶ καὶ νὰ ἀναβῆ ἄλογον.

— Ἄτιμοι καὶ κατηραμένοι ὅσοι ὑψώσουν χεῖρα
ὑπὲρ τῆς Ἰσπανίας! ἀνέκραξεν ἡ Γερτρούδη ἐκτο-
ξεύσασα φλογερὰ βλέμματα ἐνθουσιασμοῦ· οὔτε κα-
λύβη νὰ σκεπάσῃ τὴν κεφαλὴν των, οὔτε μειδιάμα
γυναικὸς νὰ τοὺς ἐνθαζῆρῃ!

— Ἄν ὅλοι αἱ ὠραῖαι νέαι ὡς σεῖς, εἶπεν ὁ Τρο-
γιάνος, ἔχουν τὰ αὐτὰ φρονήματα, ὁ θρίαμβός μας
εἶναι βέβαιος. Ποῖος δὲν θὰ εἶναι μακάριος ἀνασύ-
ρων τὴν σπάθην δι' ἕν χαμογέλασμα τοῦ ὠραίου στό-
ματός σας ἢ ἕν βλέμμα τῶν ὠραίων σας ὀφθαλμῶν;

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἠτένισε τὸν λοχαγὸν τῶν εὐζῶ-
νων τῆς βασιλείσσης ὡς ἂν ἔλεγεν ὅτι δὲν ἐτόλμα νὰ
βαδίσῃ εἰς τὰ ἴχνη του, ἐνῶ ἡ Γερτρούδη ἐχαμή-
λωσε τὴν κεφαλὴν σεμνυνομένη διὰ τὸν ἔπαινον, ὡς
γενόμενον ἐνώπιον ἐκείνου, ὑπὲρ οὗ καὶ μόνου ἐπεθύ-
μει νὰ εἶναι ὠραία. Ἐπανελάβε δὲ μετὰ μικρόν·

— Θεὸς καὶ ἐλευθερία! ἰδοὺ τὸ σύμβολόν μου.
Ἄν ἤμην ἐλεύθερος νὰ ἀγωνισθῶ προτύτερα ὑπὲρ τοῦ
τόπου θὰ τὸ ἔκαμνα, ἂν ὄχι δι' ἄλλο τοῦλάχιστον

διὰ νὰ ἐμποδίσω τὰς καταχρήσεις αἱ ὁποῖαι ἤρχι-
σαν νὰ τὸν μολύνουν· τὸ ἤξεύρετε, Κ. δὸν Μαριάνε.

— Μάλιστα, ἀπεκρίθη οὗτος, ὁ ὁποῖος ὡσαύτως
ἀπεδοκίμαζε ταύτας, καὶ διὰ τοῦτο εἶδομεν αὐτὸν
πρὸ μικροῦ συνοφρουούμενον.

— ἔχυσαν αἷμα, ἐξηκολούθησεν ὁ ἡμιονηγός,
ἀθῶων Ἰσπανῶν, καὶ ἕως τώρα τὸ μόνον ὑποστήριγμα,
εἰς ταύτην τὴν ἐπαρχίαν, τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνός μας, ὁ
ἐλεεινὸς Ἀντώνιος Βαλδές . . .

— Ἀντώνιος Βαλδές! ἀνέκραξεν ὑπολαβὼν ὁ δὸν
Ῥαφαήλ, ὁ βοσκὸς τοῦ δὸν Λοδοβίκου Τρέξ Βίλλας
τοῦ πατρός μου!

— Ὅλος αὐτός, ἀπεκρίθη σύννους ὁ δὸν Μαριά-
νος· εἶθε νὰ ἐνθυμηθῇ ὅτι ὁ κύριός του ὑπῆρξε πάν-
τοτε φιλάνθρωπος πρὸς αὐτόν!

— Νομίζετε ὅτι ὁ πατήρ μου, τοῦ ὁποῖου τὰ
φιλελεύθερα φρονήματα εἶναι γνωστά, ἠρώτησε πε-
ρίφοβος ὁ ἀξιωματικὸς, τρέχει κανένα κίνδυνον;

— Ὅχι βέβαια.

— Δὸν Βαλέριε, ἠρώτησεν ὁ εὐζῶνος, πόσους
στρατιώτας ἔχει μαζῆ τοῦ αὐτὸς ὁ Βαλδές;

— Ἔως πενήντα, λέγουν· πρέπει ὅμως νὰ ἤξη-
σεν ὁ ἀριθμὸς ἐξ αἰτίας τῆς τυραννίας τῶν Ἰσπανῶν.

— Κ. δὸν Μαριάνε, εἶπεν ὁ ἀξιωματικὸς συντα-
ραχθεὶς, ἡ εἶδησις αὐτὴ μὲ βιάζει νὰ ὀλιγοστεύσω
τὰς εὐτυχεῖς ὥρας τὰς ὁποίας εἶχα ἀποφασίσει νὰ
περάσω μαζῆ σας.

Μὲ ἠρωτῶν ὁποῖον μόναι αἱ γυναικεῖαι καρδίαι
ἔχουσι, κατέστειλεν ἡ Γερτρούδη τῆς ἀγωνίας τὴν
φωνὴν ἐτοίμην νὰ ἐκραγῇ ἐπὶ τῶν χειλέων της
ὅτε ἤκουσε τὴν εἶδησιν τῆς ταχείας ἀναχωρήσεως·
καὶ καταβιάσασα τὰ μακρὰ βλέφαρά της ἐσκέπασε
τὴν αἰφνιδίαν ἀλλοίωσιν τῶν ὀφθαλμῶν της.

— Ὅταν ὁ πατὴρ εὐρίσκεται εἰς κίνδυνον, εἶπεν
ὁ δὸν Ῥαφαήλ, ἢ εἶναι φόβος μήπως εὐρεθῇ, ὁ υἱὸς
πρέπει νὰ ᾔναι πλησίον του. Δὲν εἶναι ὀρθόν, Κ. Γερ-
τρούδη;

— Μάλιστα, ἀπεκρίθη ἡ νέα μὲ φωνὴν χαμηλὴν
μὲν ἀλλ' ἔντονον.

Καὶ μετὰ ταῦτα ἐπῆλθε σιωπὴ, καθ' ἣν ἐφαίνετο
ὅτι ὅλοι οἱ ἐν τῇ αἰθούσῃ προσηθάνοντο ἀπαίσια· ὁ
ἐμφύλιος πόλεμος ἐφύσα τὴν θανατηφόρον πνοὴν του.

Πρῶτος ὁ Τρουγιάνος διέκοψε τὴν σιωπὴν· οἱ ὀ-
φθαλμοὶ του ἐξηκόντισαν φλόγας ὑπερφυεῖς, καὶ θεό-
πνευστος ὡς οἱ προφῆται τοὺς ὁποίους ἐπεσκέπτετο
πνεῦμα Κυρίου·

— Σήμερον τὸ πρῶτ', ἀνέκραξε, ταπεινὸς τις δοῦ-
λος τοῦ Ἰψίστου, μικρὸς ἱερεὺς μικροῦ χωρίου, σᾶς
ἀφῆκε διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ βοηθήσῃ τοὺς ἐπαναστάτας
μὲ τὰς εὐχὰς του· τὴν ὥραν αὐτὴν, ἄλλο ὄργανον τῆς
θελήσεως τοῦ Θεοῦ, ἐπίσης ταπεινὸν ὡς καὶ ἐκεῖνος,
σᾶς ἀποχαιρετᾶ διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ τοὺς βοηθήσῃ μὲ
τὴν χεῖρα καὶ τὸ αἷμά του. Εὐχου δι' αὐτούς, ὠραία
καὶ ἀγία κόρη, εἶπεν ἀποταθεὶς πρὸς τὴν Γερτρού-
δην τῆς ὁποίας εἶχον διεγερθῆ τὰ θρησκευτικὰ αἰ-
σθήματα, καὶ ἴσως ὁ Κύριος εὐδοκήσῃ νὰ δείξῃ ὡς
πολλάκις ὅτι ἀπὸ τὴν κόνιν ἐξέρχονται ἐκεῖνοι οἱ ὀ-
ποῖοι ρίπτουν τοὺς δυνατοὺς ἀπὸ τοὺς θρόνους των.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐθλίψεν εὐσεβάστως τὰς χεῖρας τῶν περὶ αὐτόν, καὶ ἐξῆλθε συνοδευόμενος καὶ ἀπὸ τὸν δὸν Μαριάνον.

Ἰσως ἀφῆκεν ἐπίτηδες τοὺς δύο μόνους, τὴν κόρην του καὶ τὸν δὸν Ῥαφαήλ, μέλλοντα καὶ αὐτὸν ν' ἀναχωρήσῃ μετ' ὀλίγον.

Ὁ ἥλιος ἐχρύσιζε τὴν ὥραν ἐκείνην τὰς κορυφὰς τῶν δένδρων ὅπου ἐπέταν κελαδοῦντα τὰ πτηνὰ· ἡ θερμὴ αὔρα διερχομένη διὰ τῶν φύλλων τῶν ροιῶν καὶ τῶν ἄλλων δένδρων, ἔφερνεῖς τὴν αἶθουσαν ποικίλας εὐωδίας. Ἡ Γερτρούδη χαίρουσα ἀλλὰ καὶ τρέμουσα συγχρόνως διὰ τοὺς λόγους τοὺς ὁποίους, ὡς προησθάνετο, ἔμελλε ν' ἀκούσῃ, ἐκάλυψε τὸ πρόσωπον μετὰ τὴν διαφανῆ ἐπωμίδα τῆς, ὡς περιστερὰ ἤ τις βάλλει τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τὴν πτέρυγα ἵνα κοιμηθῇ. Ἡ χεὶρ παρακούουσα εἰς τὴν θέλησίν τῆς, ἔτρεμεν ἐπὶ τοῦ ἐργοχείρου τῆς· καὶ ὅπως μὴ τὴν παρατηρήσῃ ὁ δὸν Ῥαφαήλ ἀπέθεσεν αὐτὸ ἐπὶ τῆς παρακειμένης τραπέζης.

Οὗτος ἦτο ὁ τελευταῖος ἀγὼν, ἡ τελευταία πρὸς ἀντίστασιν ἀπόπειρα τῆς παρθενικῆς τῆς ὑπερηφανείας, πρὶν ὁμολογήσῃ ὅτι ἐνικήθη.

— Γερτρούδη! εἶπεν ὁ δὸν Ῥαφαήλ καταστέλλας τοὺς παλμούς τῆς καρδίας του, ὠμίλησα εἰς τὸν πατέρα σας. Σὰς παρακαλῶ, ἡ ὁμιλία μας κατὰ τὴν τελευταίαν ἴσως αὐτὴν στιγμὴν τὴν ὁποίαν θὰ περάσω πλησίον σας, νὰ εἶναι εἰλικρινῆς καὶ καθαρὰ.

— Σὰς τὸ ὑπόσχομαι, δὸν Ῥαφαήλ· ἀλλὰ τί μυστικὸν εἶπετε εἰς τὸν πατέρα μου; ἠρώτησε χαριεντιζομένη.

— Τὸν εἶπα ὅτι ἦλθα φέρων καρδίαν ἀφιερωμένην εἰς σὰς· ὅτι ἡ πρόσκλησις τοῦ πατρός μου ἦτον ὡς ἄγγελος ἀναβιβάζων με εἰς τὸν παράδεισον, διότι μ' ἔφερε πλησίον σας· ὅτι ὡς μαινόμενος διέτρεξα ἀπέραντα διαστήματα, καὶ ὅτι διὰ νὰ σὰς ἰδῶ μίαν ὥραν προτῆτερα, ἤκουσα ἀτρόμητος τοὺς βρυχηθμούς τῶν τίγρεων καὶ τὴν βοὴν τῆς πλημμύρας.

Ἐἶπε καὶ ἐσιώπησεν· ἡ δὲ Γερτρούδη τὸν ἤκουσεν ὡς μελωδίαν τὴν ὁποίαν ἐπεθύμει ν' ἀκούῃ διὰ παντός.

— Καὶ ὅταν εἶπετε εἰς τὸν πατέρα μου ὅτι . . . ἔχετε συμπάθειαν πρὸς ἐμέ, ἠπόρησε;

— Διόλου.

— Διότι τοῦ τὸ εἶχα εἰπεῖ, εἶπεν ἡ νέα μειδιάσασα μειδιάμα γλυκὺ ὡς ἡ φωνὴ τῆς· καὶ τί σὰς ἀπεκρίθη;

— Ἀγαπητέ μου δὸν Ῥαφαήλ, με εἶπε, θὰ χαρῶ εἰς ἄκρον ἐάν ἡ οἰκογένειά μου συγγενεῖσθαι μετὰ τὴν ἐδικὴν σας· θὰ κάμω δύο γαμβρούς, καὶ σὺ θὰ εἶσαι ὁ ἀγαπητότερος· ἀλλὰ . . . δὲν σὲ δίδω τὸν λόγον μου ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῆς Γερτρούδης, ἄνευ τῆς συναιρέσεως τῆς καρδίας τῆς· καὶ ἡ καρδία τῆς δὲν κλίνει. — Ἴδου τί τρομερὰν ἀπόφασιν ἤκουσα ἀπὸ τὸ στόμα του. Θὰ τὴν ἐπικυρώσῃ τὸ ἐδικόν σας;

Ἡ φωνὴ τοῦ δὸν Ῥαφαήλ ἔτρεμεν, ἀλλ' ὁ τρόμος ἀνθρώπου μὴ πτοουμένου μὴδ' αὐτὸν τὸν θάνατον, κατέβηκε τὴν Γερτρούδην. Ὅτε δὲ ἤκουσε τὴν ἀπόκρισιν τοῦ πατρός τῆς, τὰ χεῖλη τῆς ἐκοκκίνισαν ἐτιμᾶλλον, διότι τὰ συνέσφιγγεν ἵνα μὴ γελάσῃ· σοβαρε-

θεῖσά ὅμως εὐθὺς μετ' ὀλίγον ἐπηύξησε τοὺς φόβους τοῦ ἀξιωματικοῦ.

— Δὸν Ῥαφαήλ, εἶπεν ἐπὶ τέλους, ἐζητήσατε νὰ σὰς ὁμιλήσω με εἰλικρινεῖαν· ἐάν λοιπὸν σὰς ὁμιλήσω καθαρὰ ὅπως θὰ ὠμίλουν εἰς τὴν μητέρα μου, ὁμνύετε νὰ μὴ πειραχθῆτε;

— Τὸ ὁμνύω, καὶ ἂν ἀκόμη πληγωθῇ ἡ καρδία μου ἡ ὁποία τόσον σὰς λατρεῖ, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος προσηλώσας φλογερὰ βλέμματα ἐπὶ τῆς νέας.

— Μὲ τὴν συμφωνίαν ὅμως ὅτι ἐνόσω ἐγὼ ὁμιλῶ, σεῖς θ' ἀτενίζετε τὰς κορυφὰς τῶν δένδρων ἐκεῖνων· ἐάν δὲν τὸ κάμετε δὲν θ' ἀκούσετε πράγματα . . . ὁμολογίαν . . . ὁποίαν ἐπιθυμεῖτε.

— Θὰ προσπαθῆσω, ἀπεκρίθη ὁ δὸν Ῥαφαήλ ἀνυψώσας πρὸς τὰ δένδρα τοὺς ὀφθαλμούς, ὡς ἂν ἤθελε νὰ σπουδάσῃ τὰ ἦθη τῶν πτηνῶν.

Ἡ δὲ Γερτρούδη εἶπε μετὰ φωνὴν τρέμουσαν·

— Μίαν ἡμέραν, εἶναι τώρα πολὺς καιρὸς, νέα τις κόρην, παρακαλέσασα τὴν Παναγίαν νὰ σώσῃ ἀπὸ μεγάλου κίνδυνου ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐνόμιζεν ὅτι ἀγαπάται, ἔταξε . . . Νομίζετε ὅτι ὁ ἀνθρώπος αὐτὸς ἠγαπάτο;

— Κατὰ τὸ εἶδος τοῦ ταξίματος, ἀπεκρίθη ὁ ἀξιωματικός.

— Θὰ τὸ μάθετε. Ἐταξεν εἰς τὴν Παναγίαν, ἐάν ὁ ἀνθρώπος ὁ ὁποῖος τὴν ἠγάπα σωθῇ, νὰ τὸν βάλῃ νὰ κόψῃ τὰ μαλλία τῆς . . . ὦ! ἐάν με κυτᾶτε δὲν θὰ ἠμπορέσω νὰ ἐξακολουθῆσω . . . Τὰ μακρὰ μαλλία τῆς τὰ ὁποῖα ὁ ἀνθρώπος αὐτὸς ἠγάπα ὡς τρελὸς νομίζετε λοιπὸν ὅτι ἠγαπάτο ἀρκετὰ;

— Καὶ ποῖος δὲν εἶναι εὐτυχῆς ἀγαπώμενος κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον; ἀνέκραξε περιπαθῶς ὁ δὸν Ῥαφαήλ, ρίψας ἐπὶ τὴν Γερτρούδην βλέμμα συνταράξαν καὶ αὐτὰ τὰ ἔγκατα τῆς καρδίας τῆς.

— Δὲν ἐτελείωσα ἀκόμη, ἐπανέλαβε τρέμουσα ἡ νέα, γυρίσατε ὑψηλὰ τὰ ὀμμάτιά σας ἢ δὲν θ' ἀκούσετε τὸ τέλος τῆς ἱστορίας, καὶ ἴσως . . . θὰ λυπηθῆτε. Ὅταν ἡ νέα, ἡ ὁποία δὲν ἐδίστασε νὰ θυσιάσῃ διὰ τὸν ἀνθρώπου αὐτὸν τὸ πολυτιμότερόν τῆς πρᾶγμα, τὴν κόμην ἐκείνην ἡ ὁποία περιέστεφεν ὡς διάδημα βασιλικὸν τὴν κεφαλὴν τῆς, καὶ ἡ ὁποία ἴσως . . . μόνη τὴν ἔκαμνε νὰ ἀγαπάται ἀπὸ ἐκεῖνον, θὰ τὴν κόψῃ, νομίζετε, δὸν Ῥαφαήλ, ὅτι ὁ ἐραστής τῆς . . . τώρα κυτᾶτέ με, σὰς δίδω τὴν ἄδειαν . . . θὰ τὴν ἀγαπᾶ πάντοτε;

Ὁ δὸν Ῥαφαήλ ἐστράφη μετὰ ὀρμὴν, μὴ ἐννοήσας εἰσέτι ὅλην τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ συνταραχθεὶς ὑπὸ τοῦ μελαγχολικοῦ ἅμα δὲ καὶ φαιδρῶ τόνου τῆς φωνῆς τῆς Γερτρούδης. Καὶ δάκρυ πόθου, δάκρυ ἀνθρώπου ζηλεύοντος τὴν τύχην τοῦ ἀγνώστου τοῦ τοῦτον περιπαθῶς ἀγαπωμένου ἐστίλψεν ἐντὸς τῶν ὀφθαλμῶν του.

— Καὶ ὑπάρχει, Γερτρούδη, ἀπεκρίθη, ἔρωσις ἱκανὸς νὰ πληρώσῃ τοιαύτην θυσίαν; Ὅσον ὠραία καὶ ἂν ἦτον αὐτὴ ἡ νέα ὅταν εἶχε τὴν κόμην τῆς, χωρὶς αὐτὴν θὰ εἶναι ἄγγελος εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τοῦ ἐραστοῦ τῆς.

Τότε ἡ Γερτρούδη θέσας τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς καρ-

Δίας της ἵνα καταστείλῃ τὸ καταπνίγον αὐτὴν κύμα τῆς χαρᾶς·

— Καλά, ἀπεκρίθη· εἶναι ἀνάγκη νὰ . . . ὑψώσετε καὶ τελευταίαν φοράν τὰ βλέμματα πρὸς τὸν οὐρανόν· πρέπει νὰ τὸν εὐχαριστήσετε.

Ἐνῷ δὲ ὁ δὸν Ῥαφαὴλ ὑπακούσας ὑψωσεν αὐτά, ἡ Γερτρούδη ἔρριψε τὸν πέπλον ἐπὶ τῶν ὤμων της, καὶ οἱ δάκτυλοί της ἀνασφραγτες τὸ κτένιον ἀπέλυσαν τὸ διάδημα τὸ ὁποῖον ἐσχημάτιζοναὶ δύο μακρὰι πλεξίδες, τὸ καύχημα τοῦ κάλλους της. Καὶ λαβοῦσα ψαλίδα, τὸ ὄργανον τοῦτο τῆς θυσίας, ἀνύψωσεν αὐτήν, ἐνῷ διὰ τῆς ἄλλης χειρὸς ἔκρυψε τὸ πῦρ τῶν παρειῶν της.

— Ῥαφαήλ! ἀνέκραξε μὲ φωνὴν ἠχήσασαν ὡς φωνὴ ἀγγέλου εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ ἑραστοῦ της, ἐκπλήρωσε τὸ τάξιμόν μου κόπτων τὰς δύο αὐτὰς πλεξίδας.

— Ἐγὼ! ἀνεφώνησε τρέμων ὅτε εἶδε τὴν περιλευκὸν χεῖρα ἣτις ἔδιδε πρὸς αὐτὸν τὸν σίδηρον τὸν μέλλοντα νὰ κόψῃ τὴν κόμην, ἧς τινος οἱ μέλανες βόστρυχες κατέβαινον δακτυλωτοὶ μέχρις ἐδάφους.

— Τὰ ἔταξα εἰς τὴν Παναγίαν διὰ νὰ σὲ σώσῃ χθές, ἀπεκρίθη νεύουσα κάτω. Ἐννοεῖς τώρα, ἀγαπητέ μου Ῥαφαήλ;

— Ὡ Γερτρούδη! ἔπρεπεν ἐλεοῦσά με νὰ μὲ προδιαθέσῃς εἰς ἀπόλαυσιν τῆς τόσης εὐτυχίας! ἀνέκραξεν ἐκεῖνος σχεδὸν πλήρης λύπης, ἀλλὰ λύπης εὐγλωττοτέρας πάσης ἄλλης ἐρωτικῆς διαμαρτυρησεως· ἀλλ' ἔστω! εἶμαι εὐτυχής, ἐπρόσθεσεν ἵνα καθυσχάσῃ τὴν πτοηθεῖσαν Γερτρούδην.

Καὶ γονυπετήσας πρὸ αὐτῆς ἔλαβε καὶ ἠσπασθῆναι τρέμων τὴν δεξιὰν ἣτις δὲν ἀπεσύρετο πλέον.

— Εἶναι σφάλμα μου, εἶπεν ἡ Γερτρούδη ἐνῷ τὸ λευκότετον δέρμα τῆς χειρὸς της ἐπορφυροῦτο ὑπὸ τὰ χεῖλη του, ἐάν οἱ ἄνδρες δὲν ἐννοοῦν ποτὲ εὐκόλως; πρὸ δεκαπέντε λεπτῶν εἶμαι ἐδῶ, ὅλη κατεντροπιασμένη διότι δὲν μ' ἐννοεῖς, ζητοῦσα νὰ προστοιμάσω ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ὀνομάζεις εὐτυχίαν σου.

Μετ' ὀλίγον δὲ καταλιποῦσα τὸν τόνον τῆς φαιδρότητος·

— Ἐκαμα, εἶπε, Ῥαφαήλ, τάξιμον, καὶ εἰς σὲ ἀνήκει νὰ τὸ ἐκπληρώσῃς.

— Καὶ διὰ τί τὸ ἔκαμες;

— Διότι δὲν εἶχα τί ἄλλο πολυτιμότερον νὰ προσφέρω εἰς ἀντάλλαγμα τῆς ζωῆς σου· ἴσως ἔπρεπε νὰ θυσιάσω τὴν ἐδικήν μου· ἀλλὰ δὲν εἶχα τὴν γενναϊότητα· ἔγεινα φιλόζωος ἀφότου ἐνόησα ὅτι μὲ ἀγαπᾷς. Λάβε τὸ ψαλίδιον, Ῥαφαήλ.

Οὗτος δὲ ἵνα ἀναβάλῃ τὸ πρᾶγμα· — Δὲν θὰ τὸ κατορθώσω, εἶπε, μὲ τοιοῦτο μικρὸν ὄργανον.

— Ἐλα, Ῥαφαήλ! θὰ δυσαρεστηθῆς λοιπὸν ἐάν ποτε τὸ κόψιμον διαρκέσῃ πολὺ; εἶπεν ἡ Γερτρούδη νεύσασα πρὸς τὸν γονυπετοῦντα ἀξιοματικόν, καὶ ἐπιψάσασα διὰ τῆς ὠραίας κεφαλῆς της τὴν κεφαλὴν του. Λάβε, σὲ λέγω, τὸ ψαλίδιον.

Καὶ ἔλαβε μὲν αὐτό, ἀλλὰ μὲ χεῖρα τρέμουσαν ὡς ζυλοκόπος ὅστις, εἰ καὶ ἔχει ἀνυψωμένον τὸν πέ-

λεκον, λυπεῖται ὅμως νὰ κτυπήσῃ τὸ ὠραῖον δένδρον τὸ ὁποῖον παρηγγέλθη νὰ κόψῃ. Καὶ ἐπροσπάθει μὲν ἡ Γερτρούδη νὰ μειδιάσῃ ἵνα ἐνθαρρύνῃ αὐτόν· ἀλλ' ὅτε εἶδεν ἑτοιμὸν τὸν σίδηρον νὰ ἐγγίσῃ τὴν δαψιλῆ κόμην τῆς ὁποίας οἱ βόστρυχες ὡς πέπλος ἐκάλυπτον αὐτήν, δάκρυ συνόδευσε τὸ μειδιάματά της.

— Πρόσμεινε ὀλίγον, εἶπεν, ἐνῷ αἱ παρειαὶ της ἐλάμβανον ἐκ νέου χροιάν ὠριμωτάτου καρποῦ ροῖας. Πολὺν καιρὸν ὠνειροπόλου ὡς ἄκραν μακαριότητα τὸ νὰ περισφιγῶ μὲ τὰς ταλαιπώρους αὐτὰς πλεξίδας τὸν ἄνθρωπον τὸν ὁποῖον θὰ ἠγάπων καὶ . . .

Καὶ περιέβαλε μὲ αὐτὰς τὸν τράχηλον τοῦ δὸν Ῥαφαήλ ἐνῷ οὗτος τὰς κατεφίλει περιπαθῶς.

— Τώρα εἶμαι ἐτοιμὴ, εἶπεν ἡ νέα.

Ἀλλ' ὁ δὸν Ῥαφαήλ δὲν ἔσπευδε νὰ λύσῃ τοὺς γλυκεῖς δεσμούς του. Ὅτε δὲ ἐκεῖνη ἀποσυρθεῖσα ἀπέδωκεν ἐλευθερίαν εἰς τὸν αἰχμάλωτόν της·

— Ποτέ, εἶπεν οὗτος, δὲν θὰ λάβω τοσοῦτῳ τρομεράν γενναϊότητα! Καὶ μὲ ὄρμην ἔρριψε κατὰ γῆς καὶ συνέτριψε τὸ ψαλίδιον.

— Καὶ ὅμως πρέπει ἄλλως θὰ μὲ τιμωρήσῃ ὁ Θεός· καὶ θὰ μὲ τιμωρήσῃ ἀφαιρῶν με ἴσως τὴν ἀγάπην σου.

— Ἀργότερα, εἶπεν ὁ Ῥαφαήλ· πρὸς τὸ παρὸν σὲ παρακαλῶ νὰ ἀναβάλωμεν τὴν θυσίαν· ὅταν ἐπιστρέψω.

Τοσοῦτῳ δὲ περιπαθῶς παρεκάλει ὥστε ἡ Γερτρούδη συγκατένευσε νὰ κοπῇ ἡ κόμη της τὴν μεθαύριον, ὅτε ἔμελλε νὰ ἐπανέλθῃ ἅμα πληροφορηθεῖς περὶ τοῦ πατρὸς του.

Ἀλλ' αἴφνης ἀνεπήδησεν ἡ νέα ὡς ἔλαφος ἣτις καταλείπει σπεύδουσα τὴν φωλεάν της ἅμα ἀκούσασα ἤχον κέρατος.

— Ἀκούω κρότον, εἶναι ὁ πατήρ μου.

Καὶ ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ διώρθωσε τὴν κόμην της· ἀλλ' ὅτε ἦλθεν ὁ πατήρ ὁμοῦ μὲ τὴν ἀδελφὴν της, δὲν εἶχον ἐξάλειφθῆ ἀπὸ τὸ πρόσωπόν της αἱ φλόγες αἱ κατακαίουσαι τὰς παρειὰς της.

— Ἄ! ἀνέκραξεν ἡ Μαριανίτα· ἡ ἀδελφὴ μου ἔχει ἀκόμη τὰ ὠραῖά της μαλλία γυρισμένα εἰς τὴν κεφαλὴν της!

— Τί; ἠρώτησεν ἔντρομος καὶ ἀπορῶν ὁ δὸν Μαριάνος, ἡ Γερτρούδη θὰ κόψῃ τὰ μαλλία της;

— Τίποτε, εἶπεν ἡ Γερτρούδη, ἐναγκαλισθεῖσα τὸν πατέρα της· αὐτὴ ἡ Τρελομαριανίτα . . . Καὶ καταφιλοῦσα αὐτὸν ἐπρόσθεσεν· — Ἐννοεῖ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐμαντεύσατε . . . ἤξεύρετε . . .

— Πολλὰ πράγματα ἐμάντευσα ἐπὶ ζωῆς μου, ἀπεκρίθη ὁ δὸν Μαριάνος ὅστις ἐκαυχᾶτο μὲν ὅτι ἦτο ὀξυδερκής, δὲν ἐμάντευεν ὅμως εὐκόλως.

— Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον λέγει ἡ Μαριανίτα, ἐξηκολούθησεν ἡ Γερτρούδη διπλασιάσασα τὰς φιλοφροσύνας της, ἀναφέρεται . . . εἰς τὴν ὀξυδερκειαν μὲ τὴν ὁποίαν ἐμαντεύσατε ὅτι . . . δὲν ἔχω συμπάθειαν πρὸς τὸν δὸν Ῥαφαήλ.

Λέγουσα δὲ ταῦτα ἔκρυπτε τὸ πρόσωπον εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς της ἐνῷ ὁ δὸν Ῥαφαήλ νομίζων

ὅτι ὠνειρεύετο, ἐφοβεῖτο μὴ καὶ μία λέξις διακόψη τὸ γοητευτικὸν ὄνειρόν του.

— Θὰ εἰπῇ λοιπὸν ὅτι ἡ Γερτρούδη, ἀνέκραξε χαίρων ὁ δὸν Μαριάνος . . .

Ἀλλὰ δὲν ἐπρόφθασε νὰ τελειώσῃ· διότι σύγχρονοι κρότοι πυροβόλων καταταράξαντες τὰς δύο ἀδελφάς, ἤκουσθησαν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν λόφων ὅπως πειθὲν τῆς ἀσιένδας.

Ὅλοι ἤκουσαν ἔντρομοι, πλέον δὲ τῶν γυναικῶν ὁ δὸν Ῥαφαήλ, διότι ἡ ὑπερβάλλουσα εὐτυχία μαλακύνει τῶν ἀνδρῶν τὰς καρδίας. Τὴν ἔκρηξιν ταύτην διεδέχθη βαθεῖα σιωπή. Καὶ ὅμως κατεπτοήθησαν πάντες, ὡς θὰ κατεπτοῦντο τὰ πτηνὰ τὰ ὅποια ἐκοιμῶντο ἤδη ἐπὶ τῶν δένδρων, ἐὰν ἤκουον κρωγμὸν ἰέρακος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΩΘΟΝ.

ΠΡΑΤΤΕ ΤΟ ΚΑΘΗΚΟΝ ΚΑΙ ΑΣ ΓΕΝΗ Ο,ΤΙ ΓΕΝΕΙ.

ΚΑΙ εὐθὺς καὶ δὸν Μαριάνος καὶ εὐζωνος καὶ αἱ δύο ἀδελφαὶ ἐξῆλθον δρομαῖοι ἀπαίσια προμαντεύοντες. Ἐπειδὴ δὲ ἀπὸ τῆς αὐλῆς τῆς ἀσιένδας ὅπου συνέρχον οἱ τῆς οἰκίας ἐφαίνοντο τῶν λόφων αἱ κορυφαί, εἶδον θέαμα λυπηρόν. Εἶδον πρὸς τὴν ἀνωτέραν ἄκρην τῆς στενωποῦ τῆς φερούσης ἀπὸ τῆς ἀσιένδας τῆς Λὰς Πάλμας εἰς τὴν τῆς Βάλλε, ἵππον καὶ ἀναβάτην ἀμφοτέρους τραυματίας καὶ κατὰ γῆς κειμένους. Καὶ οὗτος μὲν ἠγωνίζετο ν' ἀνασηκωθῇ ἄλλ' εἰς μάτην, ὁ δὲ ἵππος ἦτο πάντῃ ἀκίνητος.

— Γρήγορα, ἀνέκραξεν ὁ δὸν Μαριάνος, ὑπάγετε νὰ μεταφέρετε εἰς φορεῖον τὸν ταλαίπωρον ἐκεῖνον.

— Ἐπεθύμουν νὰ μὲ ἠπάτων τὰ ὀμμάτιά μου, εἶπεν ὁ ἀξιωματικός, οὐτινος ἡ κάτωχρος ὄψις ἐμαρτύρει μεγίστην ἀνησυχίαν· μὲ φαίνεται ὅμως ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος εἶναι ὁ γέρον Ῥοδριγέζ, ὁ ἀρχαιότερος τῶν ὑπηρετῶν τοῦ πατρός μου.

Καὶ τῶνόντι ἐφαίνετο ὅτι ἡ κεφαλὴ τοῦ τραυματίου ἦτο λευκή.

— Τὸ ὄνομα τοῦ Ἀντωνίου Βαλδέζ, ἐπανέλαβεν ὁ δὸν Ῥαφαήλ, μὲ ἀνεθυμίζει ὅτι ἐτιμωρήθη ποτὲ ὁ ἄνθρωπος αὐτός, καὶ ἐξυπνίζει κακὰ προαισθήματα εἰς τὴν καρδίαν μου! Κύριε δὸν Μαριάνε, εἶπε τείνας πρὸς αὐτὸν τὴν δεξιάν, εἶναι πεπρωμένον τόση εὐτυχία . . .

Δὲν ἐτόλμησεν ὅμως νὰ τελειώσῃ· καταφλεγόμενος δὲ ὑπὸ τῆς ἀνυπομονησίας ἐκείνης ἥτις ὠθεῖ ἡμᾶς εἰς βοήθειαν τῶν πασχόντων, ὤρμησε πρὸς τὴν θυρίδα, τὴν πρὸς τὰ ὄρη, καὶ προηγήθη τῶν ἀνθρώπων οὔτινες ἀπήρχοντο κρατοῦντες φέρετρον. Ὅσον δὲ ἐπροχώρει τόσῳ ἐπειθετο ὅτι ὁ τραυματίας ἦτο αὐτός ὁ Ῥοδριγέζ· καὶ ὅτε ἔφθασε πλησίον του, εἰ καὶ ἠσθάνετο μεγίστην περιέργειαν κατέστειλεν ὅμως ἐξ ἀνάγκης αὐτήν, διότι ὁ γέρον, διὰ τὴν στέρησιν πολλοῦ αἵματος καὶ διὰ τοὺς ἀγῶνας τοὺς ὁποίους κατέβαλεν εἰς τὸ νὰ ἐγερθῇ, εἶχε λειποθυμήσει.

— Σταθῆτε, εἶπεν ὁ ἀξιωματικός πρὸς τοὺς περὶ αὐτόν, οἵτινες ἠτοιμάζοντο νὰ θέσωσι τὸν τραυμα-

τίαν ἐντὸς τοῦ φερέτρου· πῶς θὰ ἠμπορέσῃ ν' ἀνθῆξῃ εἰς τὸν δρόμον, ἀφοῦ τὸ αἷμά του τρέχει ποταμῆδόν;

Ὁ δὸν Ῥαφαήλ, ὅστις εἶχεν ἀποκτήσει τοὺς βαθμοὺς αὐτοῦ μαχόμενος πρὸς τοὺς ἀγρίους Ἰνδούς, τοὺς τε προσαρκτίους καὶ τοὺς δυτικούς, εἶχε πολλάκις ἰδεῖ καὶ τὰ δεινότερα τῶν τραυμάτων. Πείραν λοιπὸν ἔχων ἤρχισεν ἀμέσως νὰ περιποιηθῆται τὸ τοῦ Ῥοδριγέζ, μετὰξὺ ὃν τῶν δύο ὤμων, περιδέσας τὸ πρῶτον καλῶς αὐτὸ διὰ τοῦ μανδουλίου καὶ τῆς ζώνης του, ὥστε νὰ παύσῃ τοῦ αἵματος ἡ ῥοή· ἦτο ὅμως προφανές ὅτι καὶ ἂν ἀνελάμβανεν ὁ τραυματίας τὰς αἰσθήσεις του, ὁ θάνατος δὲν θὰ ἐβράδυνε νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ. Πρὸς τούτοις πρὶν διευθυνωθῆσαι εἰς τὴν ἀσιένδα, ὅτε πιθανὸν ἦτο ν' ἀποθάνῃ καθ' ὁδόν, ἐφρόντισε νὰ τὸν ζωογονήσῃ, καθόσον μάλιστα ὑπέθετεν ὅτι θὰ ἔφερεν εἰδήσεις σπουδαιοτάτας.

Πολλὴ ὥρα παρήλθε πρὶν ἢ ἀνοιξῇ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ τραυματίας. Ἐπὶ τέλους εἰς τῶν περιστάτων, ἔχων κατὰ τύχην φλασκίον ζωογονητικοῦ τινοῦ πνεύματος, ἔτριψε τοὺς μὴνιγγας αὐτοῦ καὶ εἰσῆγαγέ τινας σταλαγμοὺς εἰς τὸ στόμα του. Ὁ Ῥοδριγέζ ἤνοιξε τότε, ἔκλεισε καὶ πάλιν ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς.

— Ῥοδριγέζ, εἶπεν ὁ ἀξιωματικός, εἰπέ με, ἐὰν ἔχῃς δύναμιν, τί τρέχει;

— Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ ὅποιος σὲ στέλλει εἰς τὸν δρόμον μου! ἀπεκρίθη ὁ τραυματίας ἀφοῦ ἀτενίσας ἐγνώρισεν τὸν υἱὸν τοῦ κυρίου του· ἡ ἀσιένδα δὲλ Βάλλε . . .

— Ἐκάν;

Ἄλλ' ὁ τραυματίας ἀνένευσεν.

— Πολιορκεῖται;

— Ναί.

— Καὶ ὁ πατήρ μου;

— Ζῆ· αὐτός . . . μ' ἔστειλεν . . . εἰς τοῦ δὸν Μαριάνου . . . νὰ ζητήσω βοήθειαν . . . μὲ κατεδίωξαν . . . μίαν σφαῖρα . . . τρέξατε . . . μὴ τύχη δυστύχημα . . . εἶναι ὁ Ἀντώνιος Βαλδέζ . . .

ἀκούετε; ὁ Ἀντώνιος Βαλδὲς ζητεῖ ἐκδίκησιν! ὑγιαίνετε! . . . δόσετε καμμίαν λειτουργίαν διὰ τὸν ταλαίπωρον Ῥοδριγέζ, ὁ ὁποῖος . . . σὰς ἀνέθρεψε . . .

Καὶ σιωπήσας ἐξέφυξεν. Ὅτε δὲ ἐπανῆλθον εἰς τὴν *ασιέρδαρ*, τὸ σῶμά του ἦτο σχεδὸν ψυχρόν.

— Ἄ! ἂν ἦτον ἐδῶ ὁ Κώσταλ! ἀνέκραξεν ὁ δὸν Μαριάνος ὅτε ὁ δὸν Ῥαφαήλ διεκοίνωσε πρὸς αὐτόν, ἐνῶ ἠτοιμάζετο ὁ ἵππος του, τὰς εἰδήσεις τοῦ Ῥοδριγέζ. Σήμερον ὅμως τὸ πρωτὸ ἦλθε μαζῆ με ἓνα μαῦρον, διὰ τοῦ ὁποίου τὴν ἀναχώρησιν ἀδιαφορῶ, καὶ παρητήθη εἰπὼν ὅτι σκοπὸν εἶχαν καὶ οἱ δύο νὰ ὑπάγουν εἰς τὸν Ἰδαλγον ὡς ὄδηγοί. . . . Παιδιά, ἀνέκραξεν ὁ δὸν Μαριάνος, εἰπέτε τὸν ἐπιστάτην νὰ ἔλθῃ.

Καὶ ἦλθεν ὁ ἐπιστάτης οὐχὶ φέρων λευκὸν λαιμοδέτην καὶ φενάκην καὶ ῥαβδίον, ἀλλ' ὡς οἱ ἐπιστάται τῶν ὑποστατικῶν τῆς Μεξικῆς, ἕκτασιν ἐχόντων πολλάκις ἴσθη πρὸς ἕκτασιν νομοῦ, ἐνδεδυμένος μὲν καθαρῶς, ἀλλ' ἔτοιμος νὰ ἀναπνῆσῃ ἐπὶ τὸν ἵππον καθ' ὅποιανδήποτε ὥραν. Ὅτε προσεκλήθη εἰς τὴν αἵθουσαν κατέβαιναν ἀπὸ τοῦ ἵππου ἦτο δὲ ὑψηλός, ἠλιόκαυστος, ἔφερεν ὑποδήματα καὶ περυστήρας, καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῶν τροχίσκων αὐτῶν ἐβάδιζεν ἀροποδητί. Ἡ μαύρη κόμη του ἐκυλίετο ἀτάκτως ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ του, καὶ ὁμοίαζε τὴν χαίτην τῶν ἀγρίων ἵππων τοὺς ὁποίους καθ' ἡμέραν ἀνέβαινε.

— Πρόσταξε, εἶπεν ὁ δὸν Μαριάνος πρὸς αὐτόν, τὸν Βοκάρδον καὶ τὸν Ἀρρόγιον νὰ ἐτοιμάσουν ἀμέσως τὰ ἄλογα καὶ νὰ συνοδεύσουν τὸν κύριον δὸν Ῥαφαήλ.

— Εἶναι σχεδὸν ὀκτῶ ἡμέραι ἀφοῦ δὲν εἶδα οὔτε τὸν ἓνα οὔτε τὸν ἄλλον, ἀπεκρίθη ὁ ἐπιστάτης.

— Νὰ τοὺς βάλῃς τέσσαρας ὥρας εἰς περιορισμὸν ὅταν ἐπιστρέψουν.

— Ἐὰν ἐπιστρέψουν, Κ. δὸν Μαριάνε.

— Μήπως ὑπῆγαν εἰς τὸν Βαλδές;

— Ὑποθέτω ὅτι καὶ οἱ δύο, τοὺς ὁποίους δὲν πρέπει νὰ πολυλυπηθῆτε, ὑπῆγαν νὰ γίνουιν στρατιῶται ἢ μᾶλλον κλέπται, καὶ ὅτι δὲν θὰ ἐπιστρέψουν ποτέ. Ὁ δὲ Σανσεζ εἶναι ἀκόμη κατάκοιτος ἀφοῦ ἔπεσεν ἀπὸ τὸ ἄγριον ἄλογον.

— Ὡστε, εἶπε δυσθυμῶν ὁ οἰκοδεσπότης, ἀπὸ ἐξ ὑπηρετίας τοὺς ὁποίους εἶχα χθές, μόνον τὸν ἐπιστάτην ἔχω νὰ σὰς δώσω, δὸν Ῥαφαήλ· διότι τὰ κτήνη ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ὀνομάζομεν Ἰνδοὺς δὲν χρησιμεύουν εἰς τίποτε.

— Ὁχι, ἀς μείνῃ, ἀπεκρίθη ὁ εὐζωνος, προτιμῶ νὰ τρέξω μόνος μου εἰς βοήθειαν τοῦ πατρός μου· θὰ ἔχῃ ἀρκετοὺς ἀνθρώπους καὶ μόνον ἀρχηγὸς θὰ λείπῃ.

Ἐνῶ δὲ προητοιμάζετο ὁ ἵππος τοῦ λοχαγοῦ, αἱ δύο ἀδελφαὶ ἀπεχώρησαν εἰς τὸν κοιτῶνα ὅπου εἶδομεν αὐτὰς τὸ πρῶτον.

Ἡ Γερτρούδη, φοβηθεῖσα μὴ ἡ ἀναβολὴ τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ πρὸς τὴν Θεοτόκον τάγματός της ἐπέφερε τὸ δυστύχημα τοῦ πατρός τοῦ μνηστῆρός της, ἀπεφάσισε νὰ ἐκπληρώσῃ αὐτὸ μόνη, καὶ διὰ τοῦτο ἔκοψεν ἰδίαις χερσὶ τὴν ὠραίαν τῆς κόμην.

Καὶ ἔβλεπε τὰς δύο ἀνωτέρας ἄκρας τῆς ἐξαισίας ἐκείνης κόμης περιστεφούσας ὡς τόξον τὸ μέτωπόν της, κεκαλυμμένον ὑπὸ τοῦ μεταξωτοῦ ἐπενδύτου της, καὶ τὴν Γερτρούδην παρηγοροῦσαν τὴν Μαριανίταν πλήρεις δακρῶν ἔχουσαν τοὺς ὀφθαλμούς, ἐνῶ τὸ βλέμμα αὐτῆς ἠρμύνευεν εὐχαρίστησιν καὶ μελαγχολίαν.

— Μὴ κλαίῃς, Μαριανίτα μου· ἐὰν δὲν ἀνέβαλα τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ταξίματός μου, ἴσως δὲν θὰ συνέβαινε τὸ δυστύχημα τοῦ πατρός του. Τώρα εἶμαι ἡσυχος. Ὅποιουςδήποτε κινδύνους καὶ ἂν διατρέξῃ, ὁ Θεὸς θὰ μὲ τὸν ἀποδώσῃ ὑγιῆ. Ὑπάγε νὰ τὸν εἰπῆς ὅτι τὸν περιμένω διὰ νὰ τὸν ἀποχαιρετίσω· φέρε τον καὶ μείνε μαζῆ μας. Ἄκουεῖς; θὰ μείνῃς μαζῆ μας. Σφόγγισε τὰ δάκρυά σου, ἐπρόσθεσεν ἀσπασθεῖσα αὐτήν, καὶ πήγαινε.

Ἡ δὲ Μαριανίτα μειδιάσασα ἀντεφίλησε τὴν ἀδελφήν της, ἐσφόγγισε τὰ δάκρυά της καὶ ἐξῆλθεν· αὐτὴ δὲ μείνας μόνη ἔρριψε τὸ βλέμμα περίλυπος ἐπὶ τῶν δύο μακρῶν πλεξίδων της, αἵτινες δὲν ἐμελλόν πλέον νὰ περιδέσωσι τὸν τράχηλον τοῦ μνηστῆρός της· ἀλλ' ἐνθυμεῖτο ὅτι τὸν περιέδεσαν ἅπαξ, ὅτι αἱ χεῖρές του τὰς ἐχάδευσαν, καὶ ἴσως διὰ τοῦτο τὰς ἐφίλησε καὶ αὐτή. Καὶ γονυπετήσασα μετὰ ταῦτα ἤλπισε νὰ ἐνισχύσῃ διὰ τῆς προσευχῆς τὰς ἐκλειπούσας δυνάμεις της. Προσῆυχετο δὲ ἔτι ὅτε ἡ Μαριανίτα καὶ ὁ δὸν Ῥαφαήλ ἦλθον εἰς τὸν βωμὸν τῶν δύο ἀδελφῶν ὅπου, πλὴν τοῦ πατρός, οὐδεὶς ποτε ἀνὴρ εἶχε πατήσει.

Καὶ εὐθὺς παρετήρησεν αὐτὸς τὴν θυσίαν· εἶχε δὲ τοσοῦτον ὠχρὸν τὸ πρόσωπον, ὥστε ἦτο ἀδύνατον νὰ ὠχριάσῃ περιπλέον.

Ἡ δὲ Γερτρούδη ἀνασηκωθεῖσα ἐκάθησεν· ἀλλὰ καὶ ἡ Μαριανίτα ἐκάθησεν, ὡσαύτως, ἐνῶ ὁ δὸν Ῥαφαήλ ἴστατο ὄρθιος.

— Ἐλα πλησίον μου, δὸν Ῥαφαήλ, εἶπεν ἐκείνη, καὶ γονάτισε ἐμπροσθέν μου . . . Ὁχι μὲ τὰ δύο, ἀλλὰ μὲ τὸ ἓν . . . Μόνον ἐμπροσθεν τοῦ Θεοῦ γονατίζομεν μὲ τὰ δύο. Πολλὰ καλὰ . . . δός με τὰς χεῖράς σου . . . καὶ κύτταξέ με!

Ὁ δὸν Ῥαφαήλ ὑπήκουσε προθύμως εἰς τὴν προσταγήν, προσταγήν γλυκεῖαν, ἐμπλήσασαν ἀρρήτου ἡδονῆς τὴν καρδίαν του.

— Ἐνθυμεῖσαι τί μ' ἔλεγες πρὸ ὀλίγου, δὸν Ῥαφαήλ; « Ὑπάρχει, μὲ εἶπες, ἔρωσ ἱκανὸς νὰ πληρώσῃ τοιαύτην θυσίαν; Ὅσον ὠραία καὶ ἂν ἦτον αὐτὴ ἢ νέα ὅταν εἶχε τὴν κόμην της, χωρὶς αὐτὴν θὰ εἶναι ἄγγελος εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τοῦ μνηστῆρός της.» Ἔχεις πάντοτε αὐτὴν τὴν ἰδέαν; . . . Σιωπῆ! ἐπρόσθεσε μειδιάσασα, καὶ θέσασα τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ στόματος τοῦ δὸν Ῥαφαήλ· ἄφες με νὰ ἐξακολουθήσω. Οἱ ὀφθαλμοί σου . . . ὦ πόσον εἶναι ὠραῖοι! μὲ λέγουν, καὶ πρὶν μὲ τὸ εἰπῆ τὸ στόμα σου, ὅτι τὴν ἔχεις πάντοτε.

Τολμηρὰ βεβαίως φαίνεται εἰς τὰς γυναικας, αἵτινες ἀξιοῦσιν εἶναι μόνον ὑπὸ τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἀγαθῆς καρδίας θέλγονται, ὁ ἀφελὴς οὗτος ἐπαινος τοῦ κάλλους τῶν μνηστῆρων. Ἄλλ' ἡμεῖς, ὀφεί-

λοντες νὰ περιγράψωμεν πιστῶς τὰ ἔθνη, λέγομεν ὁποῖος εἶναι ὁ ἔρωσ τῶν νεανίδων, διάπυρος μὲν ἀλλ' ἄδολος, ὑπὸ τὸν ἥλιον τῶν τροπικῶν.

Βεβαιωθείσα λοιπὸν ὅτι δὲν φαίνεται ὀλιγώτερον ὠραία πρὸς ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ἠγάπα ἐξηκολούθησε·

— Μὴ μὲ λέγῃς, Ραφαήλ, ὅτι μὲ ἀγαπᾷς περισσότερον· διότι μὲ ἀρέσκει νὰ νομίζω ὅτι δὲν εἶναι δυνατὴν ἢ αὐξήσῃ ἢ ἀγάπη σου. . . Καὶ ὅμως (ἐνταῦθα ἡ φωνὴ τῆς ἤρχισε νὰ τρέμῃ καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ὑγράνθησαν) πρέπει νὰ χωρισθῶμεν. . . Δὲν ἤξεύρω. . . ὁ ἀγαπῶν ἔχει αἰωνίους φόβους. . . Λάβε μαζὴ σου μίαν τῶν πλεξίδων τούτων τὰς ὁποίας θὰ ἐστολίζα προθύμως χάριν σοῦ μὲ ἄνθη. Ὡὰ σ' ἐνθυμίξῃ. . . ὅ,τι καὶ ἂν τύχῃ. . . ὅτι δὲν πρέπει νὰ παύσης ποτὲ ἀγαπῶν νέαν, τῆς ὁποίας ἡ ἀγάπη δὲν εἶχε τι πολυτιμότερον νὰ προσφέρῃ εἰς τὸν Θεὸν διὰ τὴν σωτηρίαν σου. . . Σὲ εἶπα διὰ τί δὲν ἐπρόσφερα τὴν ζωὴν μου· τὴν ἄλλην πλεξίδα κρατῶ ἐγὼ ὡς φυλακτῆριον. . . Ὡ! τρομερὸν εἶναι ὅ,τι θὰ σὲ εἰπῶ. . . Ἐάν ποτε παύσης ἀπὸ τὸ νὰ μ' ἀγαπᾷς. . . καὶ τὸ μάθω, ὀρκίσου εἰς τὴν τιμὴν σου ὅτι, ὅπου καὶ ἂν ἦσαι, εἰς ὁποῖαν περίστασιν καὶ ἂν εὐρίσκεισαι, ἐάν θελήσω νὰ σὲ ἰδῶ ἀκόμη μίαν φορὰν, θὰ μὲ ὑπακούσης ἅμα ὡς ἰδίως τὴν πλεξίδα αὐτὴν τὴν ὁποῖαν θὰ σὲ στείλω. Ἡ σιωπηλὴ αὐτὴ ἐπιστολὴ θὰ ἐνοῶ τοῦτο· ἐκεῖνη ἡ ὁποία σὲ στέλλει· τὸ παρὸν δὲν ἀγνοεῖ ὅτι δὲν τὴν ἀγαπᾷς πλέον· ὅσον ὅμως καὶ ἂν ἐπροσπάθησε δὲν κατώρθωσε νὰ σὲ μιμηθῇ· διὰ τοῦτο ἐπιθυμεῖ νὰ σὲ ἰδῇ ἄλλην μίαν φορὰν εἰς τὰ γόνυατά της ὅπως καὶ σήμερον.

— Ὀρκίζομαι! ἀπεκρίθη ὁ δὸν 'Ραφαήλ' καὶ ἂν τὴν ὥραν κατὰ τὴν ὁποῖαν φθάσῃ ἢ ἐπιστολὴ σου θὰ ἔχω τὸ ξίφος μου ὑψωμένον καὶ κατὰ τοῦ ἀσπονδοτέρου ἐχθροῦ μου, θὰ τὸ καταβιάσω διὰ νὰ σὲ ὑπακούσω.

— Ὁ ὄρκος σου ἐγράφη εἰς τὸ βιβλίον τοῦ οὐρανοῦ, ἀνέκραξεν ἡ Γερτρούδη· τῶρα ὁ καιρὸς βιάζει. Λάβε αὐτὸ τὸ ἐπωμίδιον τὸ ὁποῖον ἐκέντησα ἐπιτηδες διὰ σέ. Κάθε κλωστή τοῦ κεντήματος ἔγινε μάρτυς ἐνὸς λογισμοῦ, μιᾶς προσευχῆς ἢ ἐνὸς στεναγμοῦ διὰ σέ. Ὑγίαινε, φίλτατέ μου 'Ραφαήλ' ἀναχώρησε· ἴσως αἱ ὠραι τοῦ πατρός σου εἶναι μετρημένα· τί ἀξίζει ἢ μνηστὴ ἐμπρὸς εἰς τὸν πατέρα;

— Ναί, ἔχεις δίκαιον, ἀπεκρίθη ὁ ἀξιωματικὸς, ἀναχωρῶ.

Καὶ ὅμως ἔμενε γονυπετής· ἡ ὥρα παρήρχετο· καὶ ὡς εἰς τὸν Ὠκεανὸν τὸ κύμα διαδέχεται ἄλλο κύμα, οὕτω καὶ οἱ ἀποχαιρετισμοὶ διεδέχοντο ἀλλήλους, καὶ αὐτὸς δὲν ἀνεχώρει.

— Εἰπέ τον, Μαριανίτα, ἀνέκραξε μὲ φωνὴν λιγυρὰν ἡ Γερτρούδη, νὰ ἀναχωρήσῃ· δὲν βλέπεις ὅτι δὲν ἔχω πλέον δύναμιν νὰ τοῦ τὸ εἰπῶ;

Ὁ 'Ραφαήλ' ἐσηκώθη· καὶ ἐνῶ ἐκεῖνη ἄτονος καὶ τρέμουσα δὲν εἶχε δύναμιν νὰ τὸν παρακολουθήσῃ, αὐτὸς ἔγεινεν ἄφαντος.

Ἡ τελευταία τοῦ ἡλίου ἀκτὴς ἐχρῦσιζε τὴν κορυφὴν τῶν ὀρέων ὅτε διέβη αὐτά. Καὶ ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸν χρόνον ὅσον κατέτριψεν εἰς τὴν ἀσιένδαρ,

ἐκέντησε ῥωμαλέως τὸν ἵππον του, ὅστις κατέβη δρομαῖος τὸ ἄλλο μέρος χρεμετίζων τὸ βραγχῶδες χρεμέτισμα τὸ ὁποῖον ἀπέκτησε μετὰ τὴν ἐγχειρίσιν τὴν γενομένην ὑπὸ τοῦ ἡμιονηγοῦ· ὅτε δὲ ἔφθασεν εἰς τὴν πεδιάδα ἠεροῦσθη προσεκτικῶς· ἀλλ' ἡ σιγὴ ἦτο βαθυτάτη· οὔτε φωναὶ πολεμιστῶν, οὔτε θόρυβοι πολιορκίας ἠκούοντο.

Πάλλων τὴν καρδίαν καὶ σκυθρωπὸς ἐπροχώρει κρατῶν ἀνά χεῖρας τὸ πυροβόλον του· ἀλλὰ πάντοτε ἡ αὐτὴ σιωπὴ· οὐδὲ φωνὴ ἠκούετο, οὐδὲ λάμψις πυροβόλου διέκοπτε τὸ σκότος. Πάντα ἐφαίνοντο νεκρά.

Ἐπειδὴ δὲν εἶχε ποτὲ ἐλθεῖ εἰς τὸ ὑποστατικὸν τοῦ πατρός του, ἐφοβήθη μὴ ἐξετράπη τῆς ὁδοῦ, ἂν καὶ ἡ ὄψις τοῦ μέρους ἐκεῖνου ἦτο ἀπαράλλακτος ὅπως τὴν περιέγραψαν πρὸς αὐτόν· ὁ ἵππος διέτρεξεν ἀσθμαίνων ὅλην τὴν πρὸ αὐτοῦ δενδροστοιχίαν, καὶ ἔφθασεν εἰς κτίριον μέγα μὲν, ἀλλ' ἔρημον ὡς τάφος· ἡ πύλη αὐτοῦ ἦτο ἡμίκλειστος.

Αἶφνης ὁ ἵππος ἐσφάδασεν. Ἐν μέσῳ τοῦ σκότους ἡ μᾶλλον τεταραγμένος ὅπως ἦτο ὁ δὸν 'Ραφαήλ' δὲν εἶδε τί ἐφόβισε τὸν ἵππον· τὸν ἐφόβισε δὲ πτώμα ἄνευ κεφαλῆς.

Τοῦτο ἰδὼν ὁ ἀξιωματικὸς ἀφῆκε φωνὴν εἰς ἣν ἀπεκρίθη ἡ ἡχώ μόνη. Εἶχε φθάσει ἀργά. Καὶ ἀπελπισία, καὶ μανία, καὶ πάντα τὰ σφοδρὰ πάθη τὰ κατασπαράσσοντα τὸν ἄνθρωπον κατέκλυσαν διαμιᾶς τὴν καρδίαν του.

Ἡ κεφαλὴ τοῦ πτώματος ἐκρέματο ἀπὸ τῆς κόμης εἰς τὴν πύλην, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἦτο εἰσέτι ἠλωμένη, ὁ δὸν 'Ραφαήλ' ἐγνώρισε τὸν πατέρα του. Ἐβίασε λοιπὸν τὸν ἵππον νὰ πλησιάσῃ ἂν καὶ δὲν ἤθελεν. Αἱ φλέβαι τοῦ μετώπου του ἐξωγκώθησαν, καὶ τὸ βλέμμα του ἐθολώθη.

Δυστυχῶς αὐτὴ ἦτο ἡ κεφαλὴ τοῦ πατρός του· οἱ ἐπαναστᾶται, μὴ σεβασθέντες τὴν ἀβλαβῆ πρεσβυτικὴν του ἡλικίαν, τὸν ἐσφαζαν· καὶ ἐκαυχῶντο μάλιστα διὰ τοῦτο, διότι ὑπ' αὐτὴν ἔγραψαν ταῦτα· « Ἀρρόγιος καὶ Ἀντώνιος Βαλδές. »

Ταῦτα ἰδὼν ὁ ἀξιωματικὸς ἔμεινε κατ' ἀρχαίως ἠλθῖος· μετὰ μικρὸν δέ, ὡς ἂν ἀπεκρίνετο εἰς ἐσωτερικὴν τινα φωνήν·

— Καὶ ποῦ νὰ τοὺς εὐρῶ ἀνέκραξε· ποῦ νὰ εὐρῶ τὰς δύο κεφαλὰς τὰς ὁποίας πρέπει νὰ καρφώσω ἐδῶ ὅπου εἶναι ἡ τοῦ πατρός μου;

— Νὰ πολεμήσῃς ὑπὲρ τῆς Ἰσπανίας, ἀπεκρίθη ἡ ἐσωτερικὴ ἐκεῖνη φωνή.

— Ζήτω λοιπὸν ἡ Ἰσπανία! ἀνεφώνησε βαρέως ὁ εὐζωνος. Ὁ υἱὸς ἤμπορεῖ ποτε νὰ πολεμήσῃ ὑπὸ τὴν αὐτὴν σημαίαν τῶν δολοφόνων τοῦ πατρός του;

Καὶ πεζεύσας ἐγονυπέτησεν εὐλαβῶς καὶ εἶπεν·

— Ὁμνύω μὰ τὴν λευκὴν καὶ σεβασμίαν ἀλλὰ καθημαγμένην κεφαλὴν τοῦ πατρός μου, νὰ καταβάλω πάντα ἀγῶνα διὰ νὰ πνίξω εἰς τὰ σπάργανά της διὰ τοῦ σιδήρου καὶ τοῦ πυρός, τὴν κατηραμένην ἐπανάστασιν, ἡ ὁποία πρῶτη σ' ἐφόνευσεν. Ὁ Θεὸς νὰ μὲ βοηθήσῃ!

Καὶ ἔπειτα, εἰς δευτέραν ἐσωτερικὴν φωνὴν ἐπα-

ναλαβοῦσαν τὰ λόγια ταῦτα τῆς ωραίας μνηστῆς του· « Ἄτιμοι καὶ κατηραμένοι ὅσοι ὑψώσουν χεῖρα ὑπὲρ τῆς Ἰσπανίας! οὔτε καλύβη νὰ σκεπάζῃ τὴν κεφαλὴν των, οὔτε μειδιάμα γυναικὸς νὰ τοὺς ἐνθαρρύνῃ, » ἄλλη φωνὴ ἀπεκρίθη· « Πράξε τὸ καθήκον καὶ ἄς γένη ὅ,τι γένη. »

Πλησίον ὦν τοῦ πτώματος τοῦ πατρός, ὁ υἱὸς ἤκουσε ταύτην μόνην τὴν φωνήν. . . .

Ἡ σελήνη ἐφώτιζε πρὸ πολλοῦ τὸ στερέωμα ὅτε ὁ δὸν Ῥαφαὴλ ἐτελείωσεν ἀνασκάπτων τὸν τάφον τοῦ πατρός του. Καταβιάσας εὐλαβῶς εἰς τὸν λάκκον τὸ σῶμα καὶ τὴν κεφαλὴν, ἀνέσυρεν ἀπὸ τοῦ κόλπου του τὴν μακρὰν πλεξίδα τῆς Γερτρούδης,

ἀφῆρσε καὶ ἀπὸ τῶν ὤμων του τὸ λευκὸν ἐπωμίδιον τὸ ὑπ' αὐτῆς κεντηθὲν, καὶ ἀπέθεσεν ἐπίσης εὐλαβῶς καὶ τὰ τεκμήρια ταῦτα τοῦ πρὸς αὐτὸν ἔρωτος πλησίον τῶν λειψάνων τοῦ πατρός του.

Καὶ μὲ χεῖρας τρεμούσας ἔρριψεν ἐπὶ τοῦ τάφου τὸ περὶ αὐτὸν χῶμα, καὶ ἔθαψεν ἐντὸς αὐτοῦ ὅλας τὸς τὰς ἐλπίδας.

Μόλις κατώρθωσε νὰ ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τοῦ τόπου ἐκεῖνου, ὅπου κατελίμπανε περιπόθητον πατέρα καὶ προσφιλεῖ ἄλλα πράγματα. Καὶ ἀναπληθύνσας ἐπὶ τὸν ἵππον ὅπως περίλυπος, ἀφῆκε τοὺς χαλινοὺς καὶ διευθύνθη πρὸς τὴν Οὐγιάκαν.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ο ΦΑΝΟΣ ΤΗΣ ΕΝ ΟΡΝΩΙ ΓΕΦΥΡΑΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ ΤΟΥ ΚΑΡΑΚΥΑΡΟΥ.

ΕΝ ἔτος καὶ ἐπέκεινα μετὰ τὴν πρώτην ἐκρηξίν της, δηλαδή περὶ τὰ τέλη τοῦ 1811 ἔτους, ἡ ἐπανάστασις τῆς Μεξικῆς ὁμοιάζε πυρκαϊὰν ἐξ ἐκείνων αἰτινες ἀναδίδουσιν αἴφνης ἐν μέσῳ τῶν ἀπεράντων δασῶν τῆς Ἀμερικῆς, τῶν ὁποίων ὅμως τὴν ἐστίαν περιορίζουσιν οἱ ἀγῶνες τῶν ἀνθρώπων. Εἰς μάτην φλόγες ἐκτοξεύονται πανταχόθεν ἐκζητοῦσαι τροφήν, διότι κενὸν ὄλον τὸ περὶ αὐτάς· μετ' ὀλίγον μάλιστα τὰ μεγάλα δένδρα καταπίπτουσι τρίζοντα, ὁ ὑψηλὸς χόρτος δὲν σπινθηροβολεῖ πλέον, καὶ πάντα βαραθροῦνται ὑπὸ νέφος μαύρου καπνοῦ.

Τοιαύτη καὶ ἡ ἐπανάστασις τοῦ ἱερέως Ἰδάλγου. Καὶ μὲν διεδόθη ἐν ἀκαρεῖ ἀπὸ τοῦ μικροῦ χωρίου Δολορέζ μέχρι τῶν ἄκρων τοῦ βασιλείου τῆς Νέας Ἰσπανίας· ἀλλ' οἱ ἀρχηγοὶ αὐτῆς, μηδὲ τοῦ Ἰδάλγου ἐξαιρουμένου, συλληφθέντες μετ' ὀλίγον ἐφρονέθησαν. Ἐπειδὴ δὲ περιέστειλον αὐτὴν πανταχόθεν τὰ Ἰσπανικὰ ὄπλα, καὶ οἱ ἀγῶνες τοῦ στρατηγοῦ δὸν Φελίξ Καλλέγα συνεκεντρώθησαν εἰς ἐνὶ μόνον μέρος, εἰς Ζετακῦαρον, ὅπου ἐφρούρει ὁ μεξικανὸς στρατηγὸς δὸν Ἰγνάτιος Ῥαγιών, καὶ ὅπου συνήλθεν ἐθνική τις συνέλευσις, ἥτις ἐδημιούργησε φάντασμα κυ-

βερνήσεως ἀνεξαρτήτου, καὶ διέσπειρε προκηρῦξεις ἐχούσας τὴν αὐτὴν δύναμιν ὅσην καὶ αἱ φλόγες τῆς περισταλείσης πυρκαϊᾶς.

Ἐὰν ὅμως τὴν πυρκαϊὰν ἀνάπτωσιν αὐτοὶ οἱ ἀνθρώποι, ἐὰν εἶναι ἔργον θελήσεως εὐσταθοῦς καὶ ἀκλονήτου καὶ οὐχὶ τυχαίου, ἔπεται ὅτι καὶ σβεσθεῖσα θὰ ἀναφανῆ μετ' ὀλίγον εἰς ἄλλο μέρος τοῦ δάσους. Καὶ τοῦτο συνέβη καὶ κατὰ τὴν Μεξικὴν ἄλλος πρόμαχος τῆς ἐπαναστάσεως, ταπεινότερος καὶ αὐτῶν τῶν προκατόχων του, παρουσιάσθη εἰς τὴν σκηνήν, διαδώσας λάμψιν ὑπερτερήσασαν τὴν τῶν προγενεστέρων. Ἐννοῶ δὲ τὸν ἐφημέριον τοῦ Καρκακῦαρου, τὸν ὁποῖον οἱ ἱστορικοὶ ὀνομάζουσιν ἔνδοξον Μορέλον (el insigne Morelos).

Οἱ ἱστοριογράφοι τῆς Μεξικῆς δὲν λέγουσι πότε ἐγεννήθη ὁ δὸν Ἰωσήφ Μαρία Μορέλος ἢ Παβόν· νομίζω ὅμως ὅτι δὲν λανθάνομαι βεβαίων ὅτι κατὰ τὰς εἰκόνας αὐτοῦ καὶ τὴν σύγκρισιν τῶν χρονολογιῶν, θὰ εἶχε τριάκοντα ὀκτῶ ἢ τεσσαράκοντα ἐτῶν ἡλικίαν ὅτε ἐξεβράγη ἡ ἐπανάστασις εἰς τὸ χωρίον Δολορέζ. Θὰ ἐγεννήθη λοιπὸν περὶ τὸ 1773 ἢ 1775 εἰς Ταυέγον, παρὰ τὸ χωρίον Ἀπαταίγγαμ, τὸ ση-

μερινόν κράτος τῆς Βαλλαδολιδ, ἢ μάλλον τῆς Μορελίας, ὅπως ὠνομάσθη εἰς μνήμην τοῦ ἐνδοξοτέρου τῶν τέκνων τῆς.

Ὀλίγοι ἡμίονοι φορτηγαί, τὰς ὁποίας παρέλαβεν ἐκ τοῦ πατρός του ὁ μέλλων ἥρας τῆς μεξικανικῆς ἐπαναστάσεως, ἰδοὺ ἡ μόνη κληρονομία του. Μετελθὼν καὶ αὐτὸς τὸν ἡμιονηγὸν ἐπὶ πολὺν χρόνον, συνέλαβεν ἐπὶ τέλους τὴν ἰδέαν νὰ γείνη ἱερέυς. Πόθεν ἄρά γε ἡ ἰδέα αὕτη; ἡ ἱστορία οὐδὲν λέγει τοῦτο μόνον γνωρίζομεν ὅτι ἔχων ἀδάμαστον ἐπιμονὴν ἐπέτυχε τέλος τοῦ σκοποῦ του.

Καὶ πωλῆσας τὰ ὑποζύγια του ἦλθεν εἰς γυμνάσιον τῆς Βαλλαδολιδ, καὶ ἐπεδόθη ἀκάματος εἰς τὴν μελέτην ἐκείνων ὅσα ἀκριβῶς ἀπητοῦντο διὰ τὸ νέον ἐπάγγελμα, δηλαδὴ τῆς λατινικῆς καὶ τῆς θεολογίας· ἀφοῦ δὲ εὐδοκίμησεν εἰς ταῦτα ἐχειροτονήθη. Ἐπειδὴ ὁμως ἡ Βαλλαδολιδ ἦτο πόλις μεγίστη πρὸς τὴν σμικρότητα αὐτοῦ, ἀπεχώρησεν εἰς τὸ χωρίον Ἰναπάμ, καὶ ἀπέζει διδάσκων τὴν λατινικὴν. Ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ ἐχέρησεν ἡ θέσις τοῦ ἐν Καρακυάφῳ ἐφημερίου.

Τὸ Καρακυάρον ἦτο χωρίον πτωχὸν ἅμα δὲ καὶ νοσῶδες· διὸ οὐδεὶς συγκατετίθετο νὰ ζῆσιν εἰς αὐτό· καὶ ὁμως δυσκόλως ἐδόθη εἰς τὸν Μορέλον ἡ χρεῦσασα θέσις. Ἐνταῦθα ἔζησε πτωχὸς καὶ ἄγνωστος μέχρι τῆς ὥρας καθ' ἣν εἶδομεν αὐτὸν εἰς τὴν ἀσιένδαρ τῆς Λὰς Πάλμας.

Προσποιηθεὶς ὅτι ἐμελλε νὰ ἐπισκερθῆ τὸν ἐπισκοπὸν τῆς Ὀαγιακάς, ἀλλὰ σκοπὸν ἔχων νὰ ὑποκαύσῃ τὴν ἐπανάστασιν, μετέβη εἰς τὴν ἀπωτάτην ταύτην χώραν, καὶ ἐξ αὐτῆς πρὸς τὸν Ἰδαλγον ὅπως ζητήσῃ τὴν θέσιν ἐφημερίου τοῦ στρατοῦ· τότε εἶδομεν αὐτὸν παρὰ τῷ δὸν Μαριάνῳ Σίλβα.

Ὁ λοχαγὸς Καστάνος ἐπληροφόρησεν ἡμᾶς, κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ παρόντος πονήματος, περὶ τῆς ἐκβάσεως τοῦ σχεδίου του. Δεκαπέντε μῆνες παρήλθον ἀπὸ τῶν τελευταίων συμβάντων τὰ ὁποία διηγήθημεν μέχρις ἐκείνων ἅτινα θὰ διηγηθῶμεν· ἀλλὰ μικρὸν κατὰ μικρὸν θὰ πληρωθῶσι τὰ κενὰ διαστήματα τὰ μεταξύ τοῦ πρώτου καὶ τοῦ δευτέρου μέρους.

Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας Ἰανουαρίου 1812, δεκαεννέα μῆνας μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ λοχαγοῦ Τρέξ Βίλλας ἀπὸ τῆς ἀσιένδας τῆς Λὰς Πάλμας, δύο ἄνθρωποι εὐρίσκοντο ἐπὶ τὸ αὐτό. Καὶ ὁ μὲν εἰς ἐκάθητο περὶ ἐτερόποδα τράπεζαν, κεκαλυμμένην ὑπὸ ἐγγράφων καὶ γεωγραφικῶν χαρτῶν, ὁ δὲ ἄλλος ἔστατο ὄρθιος, ἀνά χειρας ἔχων τὸν στρατιωτικὸν πῖλόν του. Ἡ σκηνὴ αὕτη ἐντὸς τῆς ὁποίας ἦσαν, ἦτο ἡ εὐρυχωροτέρα καὶ ἡ ὀλιγώτερον πεπαλαιωμένη τοῦ στρατοπέδου τοῦ παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Σαθάνα, ὀλίγον ἀπέχοντος τῆς Ἀκαλπούκης.

Ὁ καθήμενος, τὴν εἰκόνα τοῦ ὁποίου δὲν ζωγραφούμεν, διότι ἐγνώρισεν αὐτὸν ὁ ἀναγνώστης, ἐφόρει εἰς μὲν τὴν κεφαλὴν μανδύλιον βαμβακερόν, περὶ δὲ τὸ στῆθος λευκὸν ἱμάτιον. Ἦτο δὲ οὗτος ὁ στρατηγὸς δὸν Ἰωσήφ Μαρία Μορέλος, τὸν ὁποῖον ἀνευρίσκομεν, ἀποροῦντες βεβαίως, γενικὸν ἀρχηγὸν τῶν

ἐπαναστατῶν πολιορκοῦντα τὴν Ἀκαλπούκην, τῆς ὁποίας τὴν ἄλωσιν ἀνέθεσαν αὐτῷ εἰρωνευόμενοι.

Τοιαῦται δὲ συμβαίνουσι μεταβολαὶ ἐν καιρῷ ἐμφυλίων πολέμων πρὸς τινὰς μάλιστα ἄνθρώπους, ὥστε δὲν πρέπει ν' ἀπορήσωμεν ἐὰν ὁ ὄρθιος ἀξιωματικός, ὁ κρυψῶς ἐνδεδυμένος ὑφίλαρχος, ἦτο αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ δειλὸς φοιτητῆς τῆς θεολογίας, ὁ δὸν Κορνήλιος Λαντέγιας. Ἐκράτει δὲ ἀνά χειρας ἐπιστολὴν καὶ ἐφαίνετο ἀνήσυχος.

— Καὶ πῶς; φίλε δὸν Κορνήλιε, ἔχετε κατὰ νοῦν ν' ἀναχωρήσετε; ἠρώτησεν ὁ ἀρχηγὸς μειδιᾶσας μὲ ἀγαθότητα, ἥτις ἀνεβίβασεν ἐρύθημα εἰς τὰς παρειὰς τοῦ νέου.

— Εἶμαι ἀναγκασμένος, στρατηγέ μου· διαφορετικά . . . Ἀλλὰ δὲν ἐτελείωσε τὸν λόγον του, διότι δὲν ἔλεγε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἤσχονετο ψευδόμενος. Μετὰ μικρὸν δὲ ἐπανελάβεν· — Ἀδιαφορῶ διὰ τὰ οἰκογενειακά μου συμφέροντα· ἀλλὰ πρέπει νὰ ὁμολογήσω εἰς τὴν ἐξοχότητά σας ὅτι δὲν πολυέχω ὄρεξιν διὰ τὸν πόλεμον. Ἐγεννήθην διὰ νὰ εἶμαι παπᾶς, καὶ τώρα ὅτε τὰ ὄπλα σας ἐθριάμβευσαν ἐπιθυμῶ νὰ ἀναλάβω τὰς σπουδὰς μου, καὶ νὰ ἐμβῶ εἰς τὸ στάδιον εἰς τὸ ὁποῖον αἰσθάνομαι κλίσιν.

— Ἄ! ὄχι! ἀνεφώνησεν ὁ Μορέλος· εἶσαι γενναῖος ὑπέρμαχος τῆς ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καὶ δὲν σε ἀφίνω νὰ ἀναχωρήσῃς. Ὡς ὁ καλὸς ἐκεῖνος ὑπῆρέτης ἐνὸς βασιλέως τῆς Γαλλίας, τοῦ ὁποίου δὲν ἐνθυμοῦμαι πλέον τὸ ὄνομα, θὰ ἐπνίγῃσιν ἀπὸ τὸ κακόν σου ἐὰν ἐκυρίευσαι τὴν Ἀκαλπούκην χωρὶς νὰ εἶσαι παρών. Δὲν σε δίδω τὴν ἄδειαν. Σὲ δυσαρεστεῖ, τὸ βλέπω, ἐπρόσθεσεν ὁ στρατηγὸς ὅπως μετριάσῃ τὴν λύπην τοῦ ἀξιωματικοῦ· δὲν σε δίδω ὁμως τὴν ἄδειαν διότι εἶμαι εὐχαριστημένος ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν σου, καὶ διότι εἶσαι ὁ πρῶτος στρατιώτης ὁ ὁποῖος ἦλθες μαζὶ μου. Ἠξέυρεις τί λέγουν οἱ ἄνθρωποι; ὅτι οἱ τρεῖς ἀνδρειότεροι τοῦ μικροῦ στρατοῦ μας εἶναι ὁ δὸν Ἑρμενεγίλδος Γαλιάνας, ὁ Μανουήλ Κώσταλ καὶ σύ. Καὶ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον σε κατασταίνει πλέον ἄξιον τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ὑπολήψεώς μου εἶναι, ὅτι ζητεῖς νὰ ἀναχωρήσῃς εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ τύχη φαίνεται εὐνοϊκωτέρα εἰς ἐμέ, ἐνῶ συνήθως ἄλλοι φεύγουν τοὺς ἀτυχεῖς φίλους των. Ὁ λοχαγὸς δὸν Φραντσέσκος Γονζαλέξ ἐφονεύθη εἰς τὴν μάχην τῆς Τουαλτεπέκ· θὰ τὸν διαδεχθῆς· ὕπαγε, λοχαγέ.

Καὶ ὁ νέος λοχαγὸς ἐκλίνε τὴν κεφαλὴν σιωπῶν. Θέλομεν διηγηθῆ μετ' ὀλίγον πῶς ὁ φοιτητῆς ἐγένετο ἐπαναστάτης, καὶ πῶς ὁ εἰρηνικὸς Λαντέγιας μετεβλήθη εἰς στρατιωτικόν, ἐπίζηλον μάλιστα, τὸν ὁποῖον ἠξίουσαν καὶ οἱ ἐπαναστάται καὶ ὁ ἀντιβασιλεὺς· ἠτοιμάζετο δὲ ν' ἀπέλθῃ ὅτε ὁ Μορέλος εἶπε·

— Στάσου, λοχαγέ, ἔχω ἀκόμη νὰ σε ὀμιλήσω. Μὲ εἶπαν ὅτι ἔχεις σχέσεις οἰκογενειακάς εἰς Τσουαντεπέκ. Καὶ ἐπειδὴ ἔχω ἐκεῖ μίαν ὑπόθεσιν σπουδαίαν, διὰ τὴν ὁποίαν χρειάζεται ἄνθρωπος δραστήριος καὶ πιστός, ἐσυλλογίσθην σέ. Δὲν θέλω ὁμως σέ στείλει εἰμὴ ἀφοῦ κυριεύσωμεν τὴν Ἀκαλπούκην, τὸ ὁποῖον δὲν θ' ἀργοπορήσῃ.

Ἐνῷ δὲ ἠτοιμάζετο νὰ εἶπη ὁ στρατηγὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἀποστολῆς ταύτης, τρίτος τις ἄλλος, ὁ Μανουὴλ Κώσταλ, ἦλθεν ὀδηγῶν καὶ τινα ξένον. Καὶ ἐπειδὴ ὁ δὸν Κορνήλιος ἠθέλησε καὶ πάλιν νὰ ἀποχωρήσῃ, ὁ Μορέλος εἶπεν αὐτῷ·

— Μεῖνε, δὲν μᾶς πειράζεις.

— Ἴδου ὁ στρατηγός! εἶπεν ὁ Κώσταλ δείξας τὸν ἐφημέριον πρὸς τὸν ξένον, ὄντα Ἴσπανόν.

Οὗτος δὲ ἠτένισεν ἀπορῶν αὐτόν, τοσοῦτον ἀπλῶς ὄντα ἐνδεδυμένον, ἂν καὶ ἦτο στρατηγός ἔχων μάλιστα φήμην.

Ἄν καὶ ὁ ἄγνωστος ἐφαίνετο ἀτάραχος καὶ σχεδὸν αὐθάδης, ὅμως ἐπερίμενεν ἀφοῦ ἐχαιρέτισε νὰ ἐπιτρέψῃ αὐτῷ ὁ Μορέλος ἵνα ὁμιλήσῃ.

— Τίς εἴσθε, φίλε μου, καὶ τί ἐπεθυμεῖτε; ἠρώτησεν ὁ στρατηγός.

— Νὰ ὁμιλήσω ἐλευθέρως; ἀπεκρίθη ὁ Ἴσπανός· ὁ ἄνθρωπος οὗτος, (καὶ ἐδακτυλοδείκτησε τὸν Ἰνδόν) τὸν ὁποῖον ἀπῆντησα εἰς τὴν ὄχθην, μὲ εἶπεν ὅτι ὁ λόγος του χρησιμεύει ἀντὶ διαβατηρίου πλησίον τῆς ἐξοχότητός σας, καὶ διὰ τοῦτο τὸν ἠκολούθησα.

— Ὁ Κώσταλ εἶναι ὁ πρῶτος ὁ ὁποῖος μὲ τὴν σάλπιγγα αὐτὴν τὴν ὁποίαν βλέπετε, ἐσήμανε τὸν ἐμβατήριον τῶν εἰκοσιν ἰππέων οἱ ὁποῖοι συνεκρότουσαν ἄλλοτε τὸν στρατόν μου. Δέγε, ὁ λόγος μου ἐπικυρόνει τὸν ἐδικόν του.

— Ὄνομάζομαι Πεπέ Κάγος, ἀπὸ τὴν Γαλλικίαν, καὶ διοικῶ ἐν μέρος τοῦ πυροβολικοῦ τῆς Ἀκαλπούκης, τὴν ὁποίαν ὡς νομίζω νοστιμεύεσθε νὰ κυριεύσετε.

— Σκοπεύω νὰ λάβω ἐντὸς ὀλίγου τὴν εὐχαρίστησιν αὐτὴν.

— Νομίζω ὅτι συγγέετε τὰ πράγματα, ἐπανελάθεν ὁ Ἴσπανός· τὴν πόλιν τῆς Ἀκαλπούκης τὴν κυριεύετε ὅταν θέλετε.

— Τὸ ἤξεύρω.

— Ἀλλὰ δὲν θὰ τὴν φυλάζετε ἐνόσω ἔχομεν εἰς τὴν ἐξουσίαν μας τὴν ἀκρόπολιν.

— Καὶ αὐτὸ τὸ ἤξεύρω.

— Λοιπὸν κοντεύομεν νὰ συμφωνήσωμεν.

— Διὰ τοῦτο δὲν καταδέχομαι νὰ κυριεύσω τὴν πόλιν, ἀλλὰ τὸ φρούριον· εἴμεθα πάντοτε σύμφωνοι;

— Πάντοτε· διότι ἴσια ἴσια τὴν ἀκρόπολιν τὴν ὁποίαν ἐπιθυμεῖτε, αὐτὴν θέλω νὰ σᾶς δώσω· δὲν τολμῶ νὰ εἰπῶ νὰ σᾶς πωλήσω, ἐπειδὴ, ἢ τιμὴ τὴν ὁποίαν ζητῶ εἶναι τόσον εὐτελής, ὥστε εἶναι ὡς νὰ σᾶς τὴν χαρίσω. Ἐχετε χρήματα;

— Κάτι θὰ ἤξεύρετε. Πλὴν τῶν ἐπτακοσίων τουφεκίων, τῶν πέντε κανονιῶν καὶ τῶν ὀκτακοσίων αἰχμαλώτων τοὺς ὁποῖους ἐπῆρα ἀπὸ τὸν Ἴσπανὸν ἀρχηγὸν Πάριν, ἐπῆρα καὶ δέκα χιλιάδας ταλλήρων, δηλαδὴ ἀρκετὰ ὅσον νὰ πληρώσω δεκάκις τὴν τιμὴν τῆς ἀκροπόλεως, τὴν ὁποίαν θὰ κυριεύσω χωρὶς πληρωμῆν.

— Δανθάνεσθε· ἔχομεν ἀπείρους ζωοτροφίας· τὸ νησίον Ῥοκέτα . . .

— Ὡὰ τὸ κυριεύσω πρῶτον.

— Χρησιμεύει ὡς λιμὴν ἀποβιβάσεως τῶν τρο-

φῶν ὅσας φέρουν τὰ πλοῖα, τὰ ὁποῖα ἠμποροῦν νὰ ἔλθουν ν' ἀποφορτώσουν τοὺς σάκκους μὲ τὸ ἄλευρον εἰς αὐτὸ τὸ φρούριον. Ὅπωςδῆποτε διὰ νὰ μὴ πολυλογῶμεν ἐπροσδιορίσατε μόνος τὴν τιμὴν ἐκ χιλίων ταλλήρων. Δὲν εἶπετε ὅτι ἔχετε δεκάκις τὴν τιμὴν τῆς ἀκροπόλεως; Δυστυχῶς μόνον μίαν φορὰν ἠμπορῶ νὰ λάβω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς τὴν πωλήσω.

Χίλια τάλληρα μετρητά; ἠρώτησεν ὁ στρατηγός συνοφρυθεῖς.

— Ὀχι· διότι ποῖα ἐγγύησις τοῦ λόγου μου θὰ ἔμενε; τριακόσια τώρα καὶ τὰ λοιπὰ μετὰ τὴν παράδοσιν.

— Συμφωνῶ· καὶ τὰ μέσα σου;

— Ὡὰ φυλάττω εἰς τὴν πύλιν αὐριον ἀπὸ τῆς τρίτης μέχρι τῆς πέμπτης τῆς αὐγῆς. Ἀνάψατε φανὸν εἰς τὴν γέφυραν τοῦ Ὄρνου, καταντικρὺ τοῦ φρουρίου, διὰ νὰ μὲ εἰδοποιήσετε, εἰπέτε τὸ σύνθημα καὶ ἐμφανισθῆτε· ὅλα ταῦτα γίνονται ἐν ἀκαρεῖ. Ἐλπίζω δὲ ὅτι δὲν θὰ παραχωρήσετε εἰς κανένα τὴν τιμὴν τοῦ νὰ παραλάβῃ τὸ φρούριον.

— Ὡὰ ἔλθω μόνος μου, εἶπεν ὁ Μορέλος· ἰδου δὲ καὶ τὸ σύνθημα.

Καὶ γράψας ἐπὶ χάρτου δύο λέξεις, τὰς ὁποίας οὔτε ὁ Κώσταλ οὔτε ὁ Λαντέγιας ἀνέγνωσαν, ἔδωκεν αὐτόν πρὸς τὸν ξένον. Ἐπειτα, ἐνῷ μετὰ μακρὰν συνδιάλεξιν ὁ Πέπε Γάγος ἠτοιμάζετο νὰ ἀναχωρήσῃ, πλησιάσας αὐτόν ὁ Κώσταλ καὶ θείς τὴν δεξιάν ἐπὶ τοῦ ὤμου του εἶπεν ἐντόνως·

— Ἄκουσε, Πέπε Γάγο· ἐγὼ ἐγγυῶμαι ἐδῶ διὰ σέ· ὀρκίζομαι ὅμως μὰ τὴν ψυχὴν τοῦ κασίκου τῆς Τεουαντεπέκ, τοῦ ὁποίου εἶμαι ἀναμφισβήτητος ἀπόγονος, ὅτι ἐάν μᾶς προδώσῃς δὲν θὰ σωθῆς ἀπὸ τὴν καρβίαν ἢ τὴν μάχαιράν μου, καὶ ὡς καρχαρίας ἂν κρυφθῆς εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης, ἢ καὶ ὡς τίγρις εἰς τὰ πυκνότερα δάση. Σὲ φθάνει τόσον.

Ὁ δὲ Ἴσπανὸς διαμαρτυρηθεὶς ἐκ νέου περὶ τῆς εὐλικρινείας του ἀνεχώρησεν. Ὁ Μορέλος εἶπε τότε πρὸς τὸν δὸν Κορνήλιον·

— Πιθανὸν νὰ σὲ δώσω τὴν ἄδειαν ἀπὸ τὴν ἀκρόπολιν τῆς Ἀκαλπούκης, ἀλλὰ δι' ὀλίγας ἡμέρας μόνον. Ἐκεῖ ὁμιλοῦμεν καὶ διὰ τὴν ἀποστολὴν τὴν ὁποίαν θὰ σὲ ἀναθέσω. Ὑπαγε ἐν τοσοῦτῳ ν' ἀναπαυθῆς, καὶ τὴν νύκτα, περὶ τὴν τετάρτην τῆς αὐγῆς, θὰ ὀδηγήσω μόνος ἐγὼ ἀπόσπασμα στρατιωτῶν πρὸς τὸ φρούριον. Ἐπειδὴ δὲ δὲν πρέπει νὰ γνωρίζῃ κανεὶς τὰς συμφωνίας μας μὲ τὸν Γάγον, σὺ καὶ ὁ Κώσταλ νὰ βάλετε τὸν φανὸν εἰς τὴν γέφυραν ὅπως ἀπεφασίσαμεν.

Ἡ ἀκρόπολις τῆς Ἀκαλπούκης, κειμένη ἐπὶ τῆς παραλίας, ὀλίγον ἀπέχει τῆς πόλεως, καὶ κρημνοὶ βαθύτατοι περὶ τὴν βάσιν τῶν ὁποίων μυκᾶται ὁ Ὠκεανὸς περικυκλοῦσιν αὐτήν. Εἰς τούτων ἐκ δεξιῶν, καλεῖται κρημνὸς τοῦ Ὄρνου, οὗ τινος τὰς δύο ἀκρας συνεοῖ γέφυρα.

Τὴν αὐγὴν, ἐνῷ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ ἀρχηγοῦ ἐξυπνίσθησαν πρὸ τῆς ὥρας οἱ στρατιῶται, ἀπόσπασμα δὲ αὐτῶν ὠπλιζέτο ἀγνοοῦν ποῦ ἐμελλε νὰ ὑπάγῃ, ὁ λοχαγὸς Λαντέγιας καὶ ὁ Κώσταλ διευθύνθησαν πρὸς

τὴν θάλασσαν. Δύο εἰσέτι ὄραϊ ἐχρειαζόντο τοῦλάχιστον μέχρι τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, καὶ τὸ διάστημα τοῦτο ἤρκει πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου. Ἡ νύξ ἦτο σκοτεινοτάτη, καὶ ἡ ἀκοόπολις καὶ ἡ πόλις ἐφαίνοντο κοιμώμεναι ὑπνὸν βαθύτατον· μόνος ὁ ὑπόκωφος ψιθυρισμὸς τῆς θαλάσσης ἠκούετο κατὰ τὴν παραλίαν.

Οἱ δύο συστρατιῶται διέβησαν προσεκτικὰ παρὰ τὰ ἀμυρὰ τείχη τοῦ φρουρίου, καὶ μετὰ πορείαν δεκαπέντε λεπτῶν ἀνέβησαν εἰς τὰ ὕψη μακρονόμενοι ἀπὸ τῆς ἀκτῆς. Ὁ Κώσταλ ἐβάδιζε πρῶτος, καὶ μετὰ πολλῆς δυσκολίας καὶ κινδύνου, διότι παρ' ὀλίγον νὰ κατακυλισθῶσιν εἰς τὴν θάλασσαν, ἔφθασαν εἰς τὴν γέφυραν.

Ὁ Ἰνδὸς προσέτριψε τὰ πυρέκβολα καὶ ἤναψε δάδα, τὴν ὁποίαν ἔθεσεν ἐντὸς φανοῦ· ἔπειτα ἀνήτησεν αὐτὸν ἐπὶ δοκοῦ ἐν μέσῳ τῆς γεφύρας, στρέψας τὸ φῶς πρὸς τὸ φρούριον. Ἀπὸ τοῦ ὕψους ὅπου εὕρισκοντο ἡ θεὰ ἦτο ἀπέραντος· τὸ φρούριον, ἡ πόλις καὶ ὁ ὠκεανὸς ἔκειντο πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ πλὴν τῆς θαλάσσης πάντα ἠρέμουν. Καὶ ἄκοντες ἀμφοτέροι ἀπέσπασαν τὰ βλέμματα ἀπὸ τοῦ φρουρίου, καὶ περιέφεραν αὐτὰ εἰς τὴν μεγαλοπρεπῆ ἐκείνην ἔκτασιν τῆς θαλάσσης. Καὶ ἡ θάλασσα αὐτὴ θὰ ἐφαίνετο κοιμωμένη, ἐὰν ἐνίοτε γραμμὴ ἀκτινοβολοῦσα δὲν ἔλαμπεν ἐπὶ τῆς μαύρης ἐπιφανείας τῶν ὑδάτων.

— Θὰ ἔχωμεν τρικυμίαν, εἶπε μὲ ταπεινὴν φωνὴν ὁ Ἰνδός. Ἰδὲ πῶς οἱ καρχαρίαὶ ῥίπτουν λάμψεις φωσφορικές εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης.

Καὶ ἀληθῶς ὀλίγοι τινὲς ἐκ τῶν σαρκοβόρων τούτων ἰχθύων ἔτρεχον ὡς πειραταὶ ἐκζητοῦντες λείαν, καὶ διαγράφοντες λαμπροὺς κύκλους ὁμοιάζοντας πρὸς τὰς τῶν πηγολαμπίδων ἐν μέσῳ τοῦ χόρτου τῶν πεδιάδων.

— Ἡξεύρεις τί θὰ ἐγίνετο, ἠρώτησεν ὁ Ζαποτέκος, ὁ ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος θὰ ἐπιπτεν εἰς τὸ μέσον τῶν σιωπηλῶν ἐκείνων κολυμβητῶν; Καὶ ὅμως ποσάκις, ὅτε ἤμην μαργαριθοθήρας, κατεφρόνησα τὸν κίνδυνον αὐτὸν κολυμβήσας ἔμπροσθέν των!

Καὶ δὲν ἀπεκρίθη μὲν ὁ δὸν Κορνήλιος, ἀλλ' ἀνέφριξεν. Ὁ δὲ Ἰνδὸς ἐξηκολούθησεν·

— Ἦμην τότε νέος, καὶ οἱ καρχαρίαὶ καθὼς καὶ αἱ τίγρεις τὰς ὁποίας ἐκυνήγησα ἀκολούθως ἐξ ἐπαγγέλματος, δὲν εἶχαν καμμίαν ἰσχὺν ἐναντίον ἀνθρώπου ὁ ὁποῖος θὰ ζήσῃ ὅσον καὶ ὁ κόραξ. Κοντεύω νὰ τελειώσω τοὺς πενήντα, καὶ μόνος ἴσως ἐγὼ ἠμπορῶ νὰ κολυμβήσω ἀκινδύνως μεταξὺ των.

— Αὐτὸ εἶναι τὸ μυστήριον τῆς αἰωνίου σου ἀφοβίας;

— Ναὶ καὶ ὄχι. Καὶ ὅμως ὁ κίνδυνος μὲ ἐλκύει ὅπως τὸ σῶμά σου θὰ εἴλκυε τοὺς καρχαρίας ἐκεί-

νοὺς· ὥστε εὐχαριστῶ τὴν ὀρεξίν μου, δὲν κάμνω ἐπιδείξεις, καὶ χύνων τὸ αἷμα τῶν Ἰσπανῶν ἐκδικούμαι τὸν φόνον τῶν προγόνων μου. Τί με μέλει διὰ τὴν πολιτικὴν ἀνεξαρτησίαν τὴν ὁποίαν σεῖς ἐπιθυμεῖτε; Ἀλλὰ πρὸς τί σὲ λέγω ταῦτα, ἂν καὶ ἔχουν σχέσιν . . . Κύτταξε ἐκεῖ, ὑποκάτω σου.

Καὶ εἶδεν ὁ Λαντέγιας σῶμα ἀλλόκοτον, τοιοῦτον ὥστε ἀνέφριξεν· ἐκείνος δὲ ὑπεμεϊδίασεν ἐνοήσας τὴν φρίκην τοῦ ἀρχαίου φοιτητοῦ.

Εἶδε μαῦρον σῶμα τοῦ ὁποίου τὴν κεφαλὴν ἐσκέπαζεν εἶδος κόμης, ἀνερχόμενον ἀπὸ τοῦ ὕδατος καὶ στηρίζον ἐπὶ τῶν πετρῶν δύο ἀνθρωπίνους βραχίονας· καὶ τὸ σῶμα ὁμοίαζε γυναῖκα.

— Τί εἶναι τὸ ἀλλόκοτον τοῦτο ὄν; ἠρώτησε μετὰ τινος ἀνησυχίας ὅτε ἤκουσε θρηνώδη τινα τόνον ἐξελθόντα ἐκ τοῦ στόματος τοῦ σώματος ἐκείνου οὐ τινος δὲν ἐνόει τὴν φύσιν· διότι τοῦτο μὲν ὁμοίαζε γυναῖκα, ἡ δὲ φωνὴ δὲν ἦτο ἀνθρωπίνη.

— Εἶναι ἀλιάρκος, ἀπεκρίθη ὁ Ἰνδός· εἶναι τὸ ἀμφίβιον τὸ ὁποῖον ὀνομάζομεν rejemuller (ψαρογυναῖκα). Τόσῳ λοιπὸν φοβεῖσαι; Δὲν θὰ ἐτόλμας νὰ ἰδῆς ὄν παραδοξότερον καὶ τελειότερον μάλιστα, τελειότερον καὶ τοῦ ὠραιότερου ἀνθρώπου;

— Τί ἐννοεῖς;

— Κ. λοχαγὲ δὸν Κορνήλιε, ἐπανελάβεν ὁ Ἰνδός, σὺ ὁ ὁποῖος εἶσαι τόσῳ γενναῖος ἀπέναντι τοῦ ἐχθροῦ . . .

— Ἄ! ἀνεφώνησεν ὁ Λαντέγιας ὀπωσοῦν ἀπορῶν, καὶ ὁ γενναιότερος σκέπτεται ἐνίοτε.

Καὶ παρ' ὀλίγον νὰ φανερώσῃ τὴν δειλίαν του, ἐὰν δὲν ἀντέκοπτε τὸν λόγον ὁ Ἰνδός.

— Ναί, ναί, εἶσαι ὡς ὁ μαῦρος ἂν καὶ γενναιότερος ἐκείνου, ὁ ὁποῖος θέλει ἀκόμη νὰ ἐξοικιωθῇ μὲ τὰς τίγρεις. Ἐὰν ὅμως εἰς τὴν ἀκτὴν ἐκείνην ἔβλεπες τῶρα ἀντὶ τοῦ θηρίου ὠραίαν γυναῖκα νὰ πλέκη τραγυδοῦσα τὴν μακρὰν κόμην της, καὶ ἤξευρες ὅτι αὐτὴ ἂν καὶ ὀρατὴ εἶναι πνεῦμα ἐναέριον, τί θὰ ἔκαμνες;

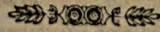
— Τί θὰ ἔκαμνα! . . . θὰ ἐφοβούμην τρομερὰ, ἀπεκρίθη μετ' ἀφελείας ὁ Κορνήλιος.

— Δὲν ἔχω πλέον τί νὰ εἰπῶ. Ἐζήτουν διὰ τινα ἐκστρατεῖαν σύντροφον γενναιότερον τοῦ μαύρου· ἤλπίζα ὅτι σὺ . . . ἀλλὰ φθάνει· θὰ πάρω πάλιν ἐκείνον.

Καὶ ἐσιώπησε, σιωπήσαντος καὶ τοῦ ἀξιωματικοῦ ἕνεκα τοῦ τρόμου τὸν ὁποῖον ἐνέπνευσαν αὐτῷ τὰ λόγια τοῦ συντρόφου του. Καὶ ἀμφοτέροι περιμένοντες τὴν ἄλωσιν τῆς ἀκροπόλεως ἠτένιζον ἄφωνοι τὸν ἀχανῆ ὠκεανόν, τοῦ ὁποίου τὴν ἠρεμίαν ἐτάρασσε μόνη ἡ παρουσία τῆς ἀλιάρκου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ο ΦΟΙΤΗΤΗΣ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΘΕΛΩ ΝΑ ΕΚΣΤΡΑΤΕΥΣΗ ΕΙΣ ΜΑΔΡΙΤΗΝ.

Ἀπεσιωπήσαμεν ὀλίγον τὰ συμβάντα τοῦ δὸν Κορνηλίου Λαντέγια, ὅπως μὴ διακόψωμεν τὴν σειρὰν ἄλλων συμβεβηκότων. Ἄλλ' ἐνῶ περιμένει μετὰ τοῦ Κώσταλ τὴν ἔκβασιν τῆς προδοσίας τοῦ Ἰσπανοῦ, ἃς εἰπώμεν πῶς ἕνεκα τῆς πατρικῆς του οἰκονομίας, διὰ τὴν ὁποίαν τὸν ἠκούσαμεν παραπονούμενον, καὶ ὄχι ἀτόπως, περιεπλέχθη ἐκ νέου εἰς ἄλλους κινδύνους, πρὸς τοὺς ὁποίους παραβαλλόμενοι οἱ πρῶτοι, οἱ τῶν τίγρεων καὶ ὄφρων, ἦσαν μέλι καὶ ζάχαρι.

Ὁ φοιτητὴς λοιπὸν, ἀναβαίνων γενναῖον ἵππον δωρηθέντα αὐτῷ ὑπὸ τοῦ δὸν Μαριάνου Σίλβα, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρικὴν ἐστίαν, καὶ πολλὰ ταχέως μάλιστα· διότι ἐὰν καὶ σήμερον ἐβράδυε δύο μῆνας ὡς καὶ πρὶν, θὰ ἐπάθαιεν ἄλλα χειρότερα.

Ἐπειδὴ πρὸ πολλοῦ εἶχε τελειώσει τὰς σπουδὰς του, καὶ ἠτοιμάζετο νὰ ὑπάγῃ εἰς Βαλλαδολὶδ ἵνα ὑποβάλῃ τὴν ἀποφοιτητήριον πραγματείαν καὶ χειροτονηθῇ, ὁ πατήρ του ἐνόμισεν εὐλογον νὰ παραχωρήσῃ αὐτῷ ἡμίονον δυσήνιον καὶ καταδεῖ, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀνταλλάξει πρὸς ἵππον θυθέντα ὑπὸ τοῦ δὸν Μαριάνου. Καὶ ὅτε ἀνεχώρησεν ὁ φοιτητὴς ἐφόδιον ἔφερε τὴν πατρικὴν εὐχὴν, καὶ ἀπείρους συστάσεις ὅπως περιποιῆται τὴν ἡμίονον καὶ ἀπέχῃ ἀπὸ τοῦ μολύσματος τῆς ἐπαναστάσεως. Δύο ἡμέρας μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του, ἐνῶ ἔβλεπε μακρόθεν τὰς εὐαρίθμους οἰκίας τοῦ χωρίου Καρακυάρου, ἀπήντησε συνοδίαν τριῶν ἱππέων. Ἀνεπόλει τότε τὰ στοιχεῖα τῆς θεολογίας τὰ ὁποῖα ἔχωσε μὲν εἰς τὴν κεφαλὴν του διὰ πολλῆς καὶ συντόνου ἀναγνώσεως, ἐνόμιζε δὲ ὅτι ἔλησμονησεν ἐξ ὀλοκλήρου ἀφοῦ ἐπεχείρησε τὸ ταξιδίον. Καὶ ἐπειδὴ δὲν εἶχε τὸν νοῦν εἰς τὸ ἵπποζύγιόν του, αὐτό, ἰδὼν αἰφνης τοὺς τρεῖς ἱππεῖς, ἐτρόμαξεν, ἀνεπήδησε καὶ ἐξεκύλισεν αὐτὸν μετὰ τσαούτης σφοδρότητος, ὥστε πεσὼν ἐκτύπησε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐλειποθύμησεν. Ὅτε δὲ ἀνένηψεν, εὐρέθη καθήμενος παρὰ τὴν ὁδόν, τὴν κεφαλὴν ἔχων ἡμίσχιστον, καὶ ἄνευ ἡμίονου, διότι αὕτη τυχοῦσα εὐκαιρίας ἐνῶ οἱ τρεῖς ἀναβάται ἐπέζευσαν ἵνα περιποιηθῶσι τὸν πεσόντα, ἐτριπόδισε χαριέντως πρὸς τὰ ὀπίσω.

Ἐκ τῶν τριῶν τούτων ἱππέων ὁ μὲν ἐφαίνετο κύριος, οἱ δὲ ἄλλοι ὑπηρέται. Ἀποτείνας ἐκεῖνος τὸν λόγον πρὸς τὸν φοιτητὴν εἶπεν·

— Ἄκουσε, υἱέ μου, ἡ ὑγεία σου δὲν εὐρίσκεται μὲν εἰς κίνδυνον, ἔχει ὅμως ἀνάγκην περιποιήσεως, καὶ τοιαύτην δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εὕρῃς εἰς τὸ πτωχὸν καὶ νοσῶδες χωρίον Καρακυάρου, ἀπὸ τὸ ὁποῖον μάλιστα ἀπέχεις δύο λεύγας. Προτιμότερον λοιπὸν εἶναι νὰ ἀναβῆς ὀπίσω ἐνὸς τῶν ὑπηρετῶν

μου καὶ νὰ ἔλθῃς μετ' ἡμᾶς εἰς τὴν ἀσιένταν τοῦ Σάν Διέγου, ἀπέχουσιν περὶ τὴν μίαν ὥραν. Πρὸς ἐκεῖνα μάλιστα τὰ μέρη διευθύνθη καὶ τὸ ζῶόν σου, καὶ θὰ στείλω νὰ τὸ εὕρουν. Ἐκεῖθεν δὲ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναλαμβάνεις τὸ ταξιδίόν σου. Ποῦ ἐπήγαινες;

— Εἰς Βαλλαδολὶδ, νὰ χειροτονηθῶ.

— Λοιπὸν εἴμεθα καὶ ὁμοτέχνοι, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος ὑπομειδιῶν· διότι εἶμαι ὁ ταπεινὸς ἐφημέριος τοῦ Καρακυάρου, ὁ Ἰωσήφ Μαρία Μορέλος, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα δὲν θὰ ἤκουσες βεβαίως ποτέ.

Καὶ τῶντι τὸ μέγα ὄνομα τοῦ Μορέλου ἦτο τότε πάντῃ ἄγνωστον· ὁ φοιτητὴς ἠπόρησεν ἰδὼν τὴν ἀλλόκοτον σκευὴν τοῦ ἱερέως· καὶ τὸ μὲν ἔνδυμα αὐτοῦ ἦτο πεπαλαιωμένον, ἀπὸ δὲ τοῦ ἐφιπτείου του ἐκρέματο δίκαννον πυροδόλον, οὐτινος μόνον ἡ μία κἀννα ἐφαίνετο εὐχρηστος, καὶ ξίφος ἐντὸς δερματίνης θήκης, τὴν λαβὴν ἔχων ἐσκωρικσμένην.

Τῶν ὑπηρετῶν ἡ σκευὴ ἦτο ἔτι πλέον ἀλλόκοτος· ἔφερε δὲ ἕκαστος καὶ πυροδόλον ἐκ χαλκοῦ.

— Καὶ σεῖς, ἅγιε Πάτερ, ἠρώτησεν ὁ Λαντέγιας, ποῦ πηγαίνετε;

— Εἰγὼ, ἀπεκρίθη ὁ ἱερεὺς καὶ πάλιν μειδιάσας, ὑπάγω ἐν πρώτοις εἰς τὴν ἀσιένταν, ὅπως σὲ εἶπα καὶ ἐκεῖθεν ὑπάγω νὰ κυριεύσω τὴν ἀκρόπολιν τῆς Ἀκαλπούκης, κατ' ἀνωτέραν προσταγὴν.

Ἰδοὺ ποία ἦτο ἡ σκευὴ τοῦ στρατηγοῦ ὅστις τοσοῦτον ἠνδραγάθησε μετὰ ταῦτα, τοιοῦτοι καὶ οἱ πολεμικοὶ του πόροι. Τοιαύτην ἀπάντησιν ἀκούσας ὁ Κορνήλιος ἐτάνυσε τοὺς ὀφθαλμούς· ἐπροτίμησεν ὅμως νὰ πιστεύσῃ μᾶλλον ὅτι δὲν ἐνόησεν ἢ ἐσχισμένη κεφαλὴ του, ἢ ὅτι ἐπάσχεν ὁ μυελὸς τοῦ σεβασμίου ἐφημερίου.

— Λοιπὸν εἴσθε ἀποστάτης; ἠρώτησε μετὰ τρόμου.

— Μάλιστα καὶ πρὸ πολλοῦ.

Καὶ σιωπήσας ὁ φοιτητὴς ἀνέβη ὀπισθεν ἐνὸς ὑπηρέτου. Ἐπειδὴ δὲ ὁδοιπορῶν παρετήρησεν ὅτι οὔτε εἰς τοῦ ἐφημερίου οὔτε εἰς τῶν ὑπηρετῶν αὐτοῦ τὸ μέτωπον ἐφύτρωσαν τὰ τρομερὰ ἐκεῖνα παραρτήματα περὶ ὧν ἔλεγεν ἡ ἐγκύκλιος τοῦ Πανιερωτάτου Βεργόζα, ἤρχισε νὰ πιστεύῃ ὅτι οἱ ἐπαναστάται δὲν ἐκυριεύοντο πάντοτε ἀπὸ τὸν δαίμονα. Καὶ ὅμως ἀπεφάσισε καθ' ἑαυτὸν οὐ μόνον νὰ μὴ παρακολουθήσῃ τὸν ἱερέα καὶ πέραν τῆς ἀσιέντας, ἀλλὰ καὶ νὰ μείνῃ μετ' αὐτοῦ ὅσον ἐνεστὶν ὀλιγώτερον.

Τοιαῦτα ἀνεπόλει κατὰ νοῦν ὁ θεολόγος, ὅτε ἠσθάνθη τοιαύτην ἐπανάστασιν ἐντὸς τοῦ ἐγκεφάλου

του ὑπὸ τὰς φλογεράς τοῦ ἡλίου ἀκτῖνας, ὥστε οὐ μόνον ἐθεώρησεν ὀρθὴν τὴν ἀποστασίαν τῶν ἱερέων, ἀλλὰ καὶ ἐψάλεν ὄλας δυνάμεσιν αὐτοσχέδιον ἐμβατήριον, δι' οὗ ἐστόλιξε τὸν βασιλέα τῆς Ἰσπανίας μὲ ἀπειρα ἐπιθετα.

Πολὺ μετὰ ταῦτα ἔμαθεν εἰς ποῖαν κατάστασιν ἦτο ὅτε ἐφθασεν εἰς τὴν *ἀσιένδαρ* τοῦ δὸν Διέγου, καὶ πόσας ἡμέρας ἔμεινε θερμαινόμενος ἕνεκα τοῦ τραύματος καὶ τοῦ κόπου· ἀμυδρῶς μόνον ἐνθυμεῖτο δυσάρεστα ὄνειρα καθ' ἃ ἤκουε κλαγγὴν ὄπλων, καὶ ἠσθάνετο ἑαυτὸν κυμαινόμενον ὑπὸ τρικυμιώδους θαλάσσης.

Ἐξύπνησε τέλος πάντων μίαν τῶν ἡμερῶν καὶ εἶδεν ὅτι εὐρίσκετο ἐντὸς εὐτελοῦς κοιτῶνος· ἔπειτα ἐνθυμήθη τὴν πτώσιν του καὶ τὸν ἐφημέριον τοῦ Καρακχάρου. Καὶ σηκωθείς μετὰ κόπου ἀπὸ τῆς κλίνης, ἐπλησίασεν εἰς τὸ παράθυρον ὅπως ἴδῃ ὁποῖος ἦτο ὁ ἀκουόμενος θόρυβος.

Καὶ εἶδε τὴν αὐλὴν μεστὴν ἐνόπλων, τῶν μὲν πεζῶν, τῶν δὲ ἱππέων· εἶδε λόγχας, καὶ ξίφη, καὶ προβόλα, καὶ πολυχρούους σημαίας, καὶ ἵππους σφαιδάζοντας καὶ χρεμετίζοντας. Ἄλλ' ἦτο τοσοῦτον ἀδύνατος ὥστε ἠναγκάσθη νὰ πλαγιάσῃ ἐκ νέου. Ἐπερίμενε δὲ λιμώττων νὰ ἔλθῃ τις ἕνα δῶσῃ αὐτῷ τροφὴν καὶ πληροφορίας τοῦ εὐρίσκετο.

Μετὰ ἡμίσειαν σχεδὸν ὥραν εἰσῆλθεν ὁ ἕτερος τῶν ὑπηρετῶν τοῦ Μορέλου, ἕνα ἐξετάσῃ, κατὰ παραγγελίαν τοῦ κυρίου του, περὶ τῆς ὑγείας τοῦ φοιτητοῦ.

— Ποῦ εὐρίσκομαι, φίλε μου; ἠρώτησεν οὗτος.

— Εἰς τὴν *ἀσιένδαρ* τοῦ Σάν Λουῆ.

Ἄλλ' ὁ φοιτητὴς ἀνακαλέσας τὴν μνήμην τῶν προγεγονότων·

— Λάθος ἔχεις, εἶπε· θὰ εἴμεθα εἰς Σάν Διέγον.

— Ἀπὸ χθὲς ἀνεχωρήσαμεν ἐκεῖθεν, διότι δὲν εἴμεθα ἀσφαλεῖς . . . Δὲν εἶναι τις ὑποχρεωμένος, ὅσω καλὸς πατριώτης καὶ ἂν εἶναι, νὰ κηρύττῃ τὸ φρόνημά του ἀπὸ τὰ κεραμίδια . . .

— Δὲν σ' ἐννοῶ, φίλε μου, εἶπεν ὁ Λαντέγιας· ἴσως ἀκόμη εἶμαι ζαλισμένος ἀπὸ τὴν θέρμην.

— Καὶ ὅμως ὀμιλῶ καθαρά. ἠναγκάσθημεν νὰ φύγωμεν ἀπὸ τὴν *ἀσιένδαρ*, διότι ἤρχοντο τὰ βασιλικὰ στρατεύματα νὰ μᾶς πιάσουν ἐξ αἰτίας τῆς ἀκαθάρτου ἐξάψεως τῶν πολιτικῶν φρονημάτων ἐνὸς δὸν Κορνηλίου Λαντέγια.

— Κορνηλίου Λαντέγια! ἀνεφώνησεν ἐναγώνιος ὁ ἀσθενής· εἶμαι ἐγώ!

— Τὸ ἤξεύρω. Δὲν ἐφρονάζετε ἀπὸ τὰ παράθυρα ὅτι ὁ κύριός μου εἶναι ἀρχιστράτηγος ὄλων τῶν ἐπαναστατῶν, καὶ δὲν εἶδαμεν κ' ἐπάλαμεν ὅσω νὰ σᾶς ἐμποδίσωμεν ἀπὸ τὸ νὰ ἐκστρατεύσετε εἰς Μαδρίτην;

— Ποῦ; εἰς τὴν Ἰσπανίαν!

— Βέβαια· ἐλέγετε ὅτι δύο χιλιάδες λεῦγαι ἦτον ὡς νὰ ἐπίνετε ποτήριον νεροῦ. Ἐγώ, ἐφρονάζετε, ἐγὼ ὁ Κορνήλιος Λαντέγιας ἀναλαμβάνω νὰ ρίψω τὸν τύραννον. Τότε ἠναγκάσθημεν νὰ φύγωμεν καὶ νὰ σᾶς μεταφέρωμεν μὲ φέρετρον, διότι ὁ κύριός μας δὲν ἠθέλησε νὰ ἐγκαταλείψωμεν τόσῳ ἔνθερμον πα-

τριώτην κινδυνεύοντα δι' ἀγάπην του. Ἐφθάσαμεν ἐδῶ ὅπου, μὰ τὴν πίστιν μου, χάρις εἰς τοὺς ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι ἠνώθησαν μὲ ἡμᾶς, ἠμπορεῖτε νὰ ξεθυμάνετε ὄλον σας τὸν πατριωτισμόν, ἂν καί, ὡς δὲν ἀμφιβάλλω, θὰ ἐπροκλήρυσαν ἕως τῶρα ἀμοιβὴν δι' ὅποιον σᾶς φονεύσει.

Καὶ ἤκουεν ὑπέρφροθος καὶ ἐκπληκτος ὁ νέος τὴν διήγησιν τῶν ἀνδραγαθημάτων του. Ὁ δὲ ὑπηρετὴς ἐπρόσθεσε·

— Πλὴν τούτου ὁ κύριός μου, ἐπιθυμῶν ν' ἀνταμείψῃ ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος τὸν ὠνόμασεν ἀρχιστράτηγον, σᾶς διώρισεν ἀξίωματικὸν καὶ ὑπασπιστὴν του· τὸ δίπλωμα εἶναι ὑπὸ τὸ προσκέφαλόν σας.

Καὶ ἐξῆλθεν ὁ ὑπηρετὴς ἀφίεις τὸν δὸν Κορνήλιον ὡς κεραυνοβοληθέντα ὑπὸ τῶν τρομερῶν τούτων ἀνακαλύψεων. Ὁ δὲ φοιτητὴς θείς τὴν χεῖρα ὑπὸ τὸ προσκέφαλον εὗρε τὸ δίπλωμα· ὡς μαϊνόμενος τὸ ἐζάρωσε, καὶ ὀρμήσας πρὸς τὸ παράθυρον ἠθέλησε νὰ κηρύξῃ ὅτι εἶναι πάντῃ ἀμέτοχος τῆς ἐπαναστάσεως, ὡς οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ οἴτινες, ἐν μέσῳ τῶν εἰδωλολατρῶν, ὠμολόγουν τὸ ἅγιον ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Ἄλλ' ἐνῶ ἠτοιμάζετο ν' ἀνοίξῃ τὸ στόμα κατέλαβεν ἐκ νέου αὐτὸν ζάλη καὶ ἀνεκράξε· *Ζήτω ἡ Μεξικὴ θάνατος εἰς τὸν τύραννον!* Καὶ μόλις κατώρθωσε νὰ πέσῃ εἰς τὴν κλίνην του.

Ὅτε δὲ ἀνένηψεν εἶδε περὶ αὐτὸν ἐνόπλους οἴτινες ἐφαίνοντο παρατηροῦντες περιπαθῶς τὴν κατάστασιν του, καὶ ἀνεγνώρισεν τὴν φωνὴν τοῦ Μορέλου.

— Πῶς νὰ ἐξηγήσω, ἔλεγεν οὗτος, τὴν αἰφνιδίαν ταύτην συμπάθειάν του πρὸς τὸν ἀγῶνά μας; Ἴσως πάσχει ἡ κεφαλὴ του.

— Ἐὰν δὲν ἔβραζαν εἰς τὴν καρδίαν του πατριωτικώτατα αἰσθήματα, δὲν θ' ἀνέβαιναν ὁ ἀφρὸς εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ἀπεκρίθη τις ὀνομαζόμενος Ραφαὴλ Βαλδοβίνος.

— Ἀδιάφορον, ἐπνεύλαβεν ὁ Μορέλος· δὲν ἠμπορῶ νὰ πιστεύσω ὅτι ἡ ἐπιβρόχῃ μου . . .

— Ἄλλ' ὑπολαβὼν ἄλλος τις ξένος, ἀντέκοψε τὸν λόγον τοῦ ἐφημερίου, ἐνῶ ὁ φοιτητὴς εἶχε μὲν ἀνοίξει τοὺς ὀφθαλμούς, δὲν ἐτόλμα ὅμως νὰ διαψεύσῃ τὰ περὶ αὐτοῦ λεγόμενα, διότι ὄλων τὰ βλέμματα τὸν ἐφόβιζον. Ὁ νεοελθὼν οὗτος ἦτο ῥωμαλέος καὶ στρατιωτικὸς τὸ ἦθος, πεντηκοντούτης περίπου· εἶχε δὲ καὶ τὸ γένειον καὶ τὴν κόμην ψαφῆρά.

— Καὶ διὰ τί, στρατηγέ μου, ἠρώτησεν ὁ ἀγνωστος λαβὼν τὴν ἐκταθεῖσάν πρὸς αὐτὸν δεξιάν τοῦ Μορέλου, διὰ τί ὁ νέος αὐτὸς, δὲν θὰ ἐμαγεύετο ἀπὸ σᾶς, ὅπως τὸ ἐπαθα καὶ ἐγώ; Μόλις σήμερον σᾶς ἐγνώρισα, καὶ ὅμως ποτὲ δὲν θὰ σᾶς τύχῃ στρατιώτης ἐξηρητημένος ἀπὸ τὰ νεύματά σας ὅσον ἐγώ. Σᾶς ἐγγυῶμαι διὰ τὸν νέον αὐτὸν· θὰ μείνῃ μαζὶ μας, καὶ θὰ μείνῃ διὰ παντός.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἔρριψεν ἐπὶ τὸν Λαντέγια βλέμμα τόσῳ γλυκῷ ἅμα δὲ καὶ τόσῳ τρομερῶν, ὥστε αἰσθανθεὶς ὁ ταλαίπωρος ἀνίκητόν τι γόητρον καταθέλξαν αὐτὸν κατακράτος, ἔσπευσε νὰ ἐπικυρώσῃ διὰ νεύματος τοὺς λόγους τοῦ ξένου.

Ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ἦτο ὁ ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν ὀνομαζόμενος μέγας καὶ ἀήττητος, ὁ δὸν Ἑρμενεγίλδος Γαλεάνας, ὁ Μεξικανὸς Μυράτ, ὁ θριαμβεύσας μετὰ ταῦτα εἰς ἑκατὸν μάχης, ὁ ὄρμῶν ὡς ἀρχάγγελος κατὰ τοῦ ἔχθρου καὶ ἀλαλάζων· *Aqui esta Galeana* (ἔρχεται ὁ Γαλεάνας)! Ἐχθρὸς μὲν τρομερὸς, φίλος δὲ εὐκρινὴς καὶ ἀναπόσπαστος, ἀκαταγώνιστον ἔχων τὴν ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐπιβρόχην.

Εὐτυχέστερος ὅμως τοῦ Μυράτ ἔπεσε μαχόμενος, ἐν μέσῳ σωμάτων τὰ ὁποῖα εἰς πτώματα μετέβαλεν ἡ βρομφαία του, ἔτι δὲ εὐτυχέστερος καὶ διὰ τοῦτο, ὅτι ἀπέθανε πιστὸς πρὸς ἐκεῖνον ὑπὲρ οὗ εἶχεν ὀμώσει νὰ θυσιάσῃ τὴν ζωὴν του.

— Ὅπωςδὴποτε, ἐξηκολούθησεν ὁ Βαλδοβίνος, ἤξεύρω ὅτι ὁ στρατηγὸς Καλλέγιας ὑπεσχέθη χρηματικὴν ἀμοιβὴν πρὸς ἐκεῖνον ὅστις φονεύσει τὸν νέον τοῦτον.

— Λοιπὸν, ἀξιωματικὲ δὸν Κορνήλιε, εἶπεν ὁ Γαλεάνας, ἐτοιμασθίτε νὰ ἀναχωρήσετε αὐριον, καὶ νὰ γίνετε ἀξίος τῆς τιμῆς ἡ ὁποία σὰς ἐδόθη. Ὁ ἀ εὔρετε πολλὰς περιστάσεις.

Ἐνῶ δὲ ἐλέγοντο ταῦτα, ἐβρόντησε κρότος κανονίου ὑπὸ τὸ παράθυρον, καὶ ἐπειδὴ ὁ Μορέλος ἠπόρησε καὶ ἡστειεύθη λέγων ὅτι ἔχει καὶ πυροβολικόν, ὁ Γαλεάνας εἶπε·

— Κύριε στρατηγέ, τὸ κανόνιον αὐτὸ ἔλαβα κληρονομίαν ἀπὸ τὸν πατέρα μου. Ὅσάκις ἐγεννᾶτο υἱὸς εἰς τὴν οἰκίαν μας ἡ ἀπέθνησκέ τις Γαλεάνας, δι' αὐτοῦ ἐδίδοτο σημεῖον χαρᾶς ἢ λύπης. Σήμερον δὲ τὸ ἀφιερώνωμεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς μεξικανῆς οικογενείας. Εἰς σὰς ἀνήκει καὶ αὐτὸ ὡς καὶ ἡμεῖς.

Εἶπε καὶ προχωρήσας πρὸς τὸ παράθυρον ἀφῆκε φωνὴν, τὴν φωνὴν ἐκείνην τὴν ὁποῖαν ἀκούοντες οἱ Ἴσπανοὶ ἔφρουγον, καὶ εἶπε· Ζήτω ὁ στρατηγὸς Μορέλος!

Εἰς τὴν φωνὴν ταύτην ἀπεκρίθησαν ἄλλαι ἐκ τῆς αὐλῆς, καὶ ὄπλων κλαγγή, καὶ κτύποι πυροβόλων καὶ ἵππων χρεμετισμοὶ συνήχησαν μετὰ τῶν ἀλαλαγμῶν. Ὁ θάλαμος τοῦ ἀσθενοῦς ἐκενώθη ἐν ἀκαρεῖ, καὶ ὁ ἐφημέριος τοῦ Καρακυάρου κατέβη ἵνα περιπυχηθῇ τοὺς νέους αὐτοῦ στρατιώτας. Ὁ φοιτητὴς ὄρμῳ οὐ μόνον δὲν μετείχε τοῦ γενικοῦ τούτου ἐνθουσιασμοῦ, ἀλλὰ καὶ θλίψιν πολλὴν ἠσθάνετο. Ἐνθυμεῖτο ὅτι ἐμελλε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὰς θεολογικὰς του μελέτας, ὅτι, τὸ δεινότερον, ἐζητεῖτο ἡ κεφαλὴ του· καὶ ὅλα ταῦτα, ἐνεκα τῆς ἐπαράτου φιλαργυρίας τοῦ πατρὸς του ἀγοράσαντος τὴν ψωραλέαν ἐκείνην ἡμίονον. Ἐν τοσοῦτῳ ἐγερθεὶς ἐνεδύθη καὶ εἶδεν ἀπὸ τοῦ παραθύρου τοὺς συμπιεζομένους εἰς τὴν αὐλήν. Μαῦρός τις ἐγέμιζε τὸ πρὸ μικροῦ κροτήσαν κανόνιον, δοθέντος οὕτω τοῦ σημείου τοῦ ἐμφυλίου πολέμου. Ὁ μαῦρος οὗτος ἦτο αὐτὸς ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον ἐγνωρίσαμεν ὑπὸ τὸ ὄνομα Κλάρα, ὅστις εἶχεν ἀναλάβει οἰκειοθελῶς τὴν διοίκησιν τοῦ πρώτου κανονίου τοῦ Μορέλου. Τὸ κανόνιον τοῦτο, περὶ οὗ ὀμιλεῖ καὶ ἡ ἱστορία τῆς Μεξικῆς, ἐγένετο μετὰ ταῦτα διαβόητον ὀνομασθὲν *el Nino*.

Ἀλλὰ πρὶν ἢ προχωρήσωμεν ἀς εἰπώμεν ἐν συντόμῳ

τί συνέβη εἰς τὴν *ασιένδα* τοῦ Σάν Διέγου ἀφοῦ ὁ φοιτητὴς ἐκκυλισθεὶς ἐκτύπησε, μέχρι τῆς ὥρας καθ' ἣν, μεταφερθεὶς ἀναίσθητος εἰς τὴν τοῦ Σάν Λουί, ἐξύπνησε καὶ εἶδε τὰ φοικῶδη ἐκεῖνα.

Ὀλίγον μακρὰν τοῦ Σάν Διέγου ὁ Μορέλος ἀπήντησέ τινα ἐπαναστάτην, τὸν δὸν Ῥαφαὴλ Βαλδοβίνον, περιερχόμενον μετὰ τινῶν ὀπαδῶν τοὺς ὁποῖους σπεύσας παρέδωκε πρὸς τὸν ἐφημέριον. Οὗτος δὲ μαθὼν ὅτι ἡ Ἰσπανικὴ κυβέρνησις ἔστειλεν εἰς Πετατλάν, μικρὸν χωρίον ἐκεῖ περίξ, ὄπλα πρὸς ἐφοπλισμὸν ἐνὸς σώματος πολιτῶν, ἐνόμισεν ὅτι ταῦτα θὰ ἤρμαζον καλλήτερα εἰς τοὺς μέλλοντας στρατιώτας του· ὅθεν ἀπεφάσισε νὰ τὰ κυριεύσῃ βοηθούμενος ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Βαλδοβίνον, ὅπερ καὶ ἐγένετο ἐν συντόμῳ μεταφερθέντων τῶν ὄπλων εἰς τὴν *ασιένδα* τοῦ Σάν Λουί.

Ἡ φήμη τοῦ εὐτυχοῦς τούτου τολμήματος προηγήθη τοῦ Μορέλου εἰς τὴν *ασιένδα*, καὶ ὅτε οὗτος ἔφθασεν, ἤλθε σχεδὸν ἀμέσως κατόπιν αὐτοῦ ὁ δὸν Ζουάν Ζοζέ καὶ ὁ δὸν Ἑρμενεγίλδος Γαλεάνας, θεῖος καὶ ἀνεψιός, φέροντες ἑπτακοσίους ἄνδρας κακῶς ὀπλισμένους, διότι εἶχον μόνον εἴκοσι τηλεβόλα καὶ τὸ κανόνιον *el Nino* περὶ οὗ ὀμιλήσαμεν.

Ταῦτα λοιπὸν τὰ κυριευθέντα ὄπλα εἶχε πρὸ μικροῦ διανεῖρει ὁ Μορέλος, ὅτε συνέβησαν αἱ σκηναὶ εἰς τὰς ὁποίας παρέστη ὁ Λαντέγιας, μεταμορφωθείς ὡς ἐκ μαγείας εἰς ἀκούσιον ἀξιωματικόν, ὁποῖον δὲν εἶχον οὔτε οἱ ἐπαναστᾶται οὔτε οἱ Ἴσπανοί.

Ὁ ὕπνος του τὴν νύκτα ὑπῆρξε πολλὰ τεταραγμένος. Εἶχε λάβει τὴν τιμὴν νὰ δειπνήσῃ μετὰ τοῦ στρατηγοῦ καὶ τῶν αὐτοσχεδίων αὐτοῦ ἐπιτελῶν, καὶ ἴσως πρέπει ν' ἀποδώσωμεν εἰς τὴν πολυφαγίαν, διότι ἐβουλίμια μετὰ τὴν ἀσθένειαν, τὰ τρομερὰ ὄνειρα τὰ ὁποῖα τὸν κατετάραζαν. Εἰς ταύτην τὴν αἰτίαν πρέπει νὰ προσθέσωμεν καὶ τὸ μῖσός του κατὰ τῶν ἐνόπλων συμπλοκῶν. Ὅπωςδὴποτε βέβαιον εἶναι ὅτι μάχας μόνον ἐβλεπε κατ' ὄναρ, πρὸς δὲ καὶ τὴν ἀκατανόητον αὐτοῦ συγκαταριθμησιν μεταξύ ἐπαναστατῶν καὶ στίφους δαιμόνων.

Ὅτε δὲ εἰσέδυσαν εἰς τὸν θάλαμόν του αἱ πρῶται ἀκτίνες τῆς ἡμέρας, ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς χαίρων ὅτι ἀπηλάττετο τῶν ἀτόπων ὀνείρων· τῷ ἐφάνη ὅμως ὅτι ἐξηκολούθει καὶ πάλιν ὀνειρευόμενος. Ἦκουσε μέγαν θόρυβον εἰς τὴν αὐλήν, καὶ ἤχον ἀκατονομάστου ὄργανου ὁμοιάζοντα τὸν τῆς σάλπιγγος τοῦ σατανᾶ, ὅτε ἐξορμᾷ τὰς καταχθονίους φάλαγγάς του εἰς ἐκστρατείας.

Ἀναφρίστων ὅλως ὁ ἀξιωματικὸς ἀνένηψε μὲν ἐντελῶς, ἐξηκολούθει ὅμως τρέμων καθόσον ἤκουε τὴν μουσικὴν, τὴν ὁποῖαν εἶχεν ἀκούσει, ὡς ἐνόμιζε, καὶ ἄλλοτε. Καὶ τρώντι ἦτο ἡ μουσικὴ τοῦ Ἰνδοῦ Κώσταλ τὸν ὁποῖον ὁ Λαντέγιας ἀνεύρισκε μετὰ τῶν ἐπαναστατῶν. Ὁ Κώσταλ ἦτο ὁ πρῶτος σαλπικητὴς τοῦ Μορέλου, ὡς καὶ ὁ Μαῦρος ἦτο ὁ πρῶτος πυροβολητής.

Ἀπεφάσισε τέλος πάντων ὁ Κορνήλιος νὰ καταβῇ καὶ νὰ συναναχωρήσῃ μετὰ τῶν ἄλλων.

Ὁ πρῶτος τὸν ὁποῖον ἀπήντησεν ἦτο ὁ φοβερός

Γαλεάνας, και ἐφοβήθη μὴ τὸ διαπεραστικὸν τούτου βλέμμα ἀνακαλύψῃ λαγῶν ὑπὸ δέρμα λέοντος. Βύτυχῶς ὁμοῦς ὁ γενναῖος οὗτος εἶχε σπουδαιότερα ἔργα, και πάντες ἠπατήθησαν ἰδόντες τὸ στρατιωτικὸν ἦθος τοῦ Λαντέγια· ἀλλὰ και ἄλλοι ἐπαναστάται καλῶς ἐφωπλισμένοι, χίλιοι περίπου τὸν ἀριθμὸν ἤλθον τὴν νύκτα πρὸς τὸν Μορέλον· και ὅλοι ἐγυμνάσθησαν ἐντὸς ὀλίγου, χάρις εἰς τὸ στρατιωτικὸν πνεῦμα τὸ ὁποῖον ἀπροσδοκῆτως κατέλαβε τὸν ἐφημέριον. Ἡ ἄλωσις τῆς Ἀκαλπούκης δὲν ἐφαίνετο πλέον ὄνειρον, και μετὰ μακρὰν και ἐπίπονον ὁδοιπορίαν, ἐφθασεν εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ, ἀπέναντι τῆς πόλεως τὴν ὁποίαν παρηγγέλθη νὰ ἐξουσιάσῃ.

Δύο μηνῶν μάχαι, καθ' ἃς ἀνεδείχθη πάντοτε νικητῆς ὁ Μορέλος, ἐξήσκησαν ὀπωσοῦν και τὸν Κορνῆλιον, ὅστις ἀπέκτησε και ὄνομα ἀνδρείου, ἀν και ἐνίστε ὀλίγον ἔλιπε νὰ λειποθυμήσῃ.

Ὅτε κατὰ πρῶτον εὐρέθη εἰς μάχην, ἦτο πλησίον τοῦ δὸν Ἑρμενεγίλδου Γαλεάνα, τοιαύτην ἰσχὺν ἀποκτῆσαντος ἐπὶ τοῦ πρῶτον φοιτητοῦ, ὥστε τὸ βλέμμα του τὸν ἐφόβιζε πλέον και αὐτοῦ τοῦ ἐχθροῦ. Ὁ τρομερὸς οὗτος πολεμιστῆς ἐμάχετο πρῶτος ὄλων, ἡ δὲ λόγχη και ἡ σπάθη του τοιοῦτο κενὸν ἐπροξέεινε περὶ τὸ στήθος τοῦ ἵππου του, ὥστ' ἐφαίνετο ὅτι ὑπῆρχε κύκλος πέραν τοῦ ὁποίου δὲν ἦτο δυνατόν νὰ διαβῇ Ἰσπανός. Ἀλλ' οὐδὲ πρὸς τὸν Λαντέγια ἐδίδε καιρὸν νὰ μεταχειρισθῇ τὸ ξίφος τὸ ὁποῖον ἐκράτει μὲ χεῖρα τρέμουσαν. Τοσοῦτῳ δὲ τὸν εὐχαρίστησεν ἡ πρώτη αὕτη δοκιμή, ὥστε ἔκτοτε ἐμάχετο πάντοτε παρὰ τὸν Γαλεάναν. Ἀλλὰ και ἄλλοις τις ἴστατο κατὰ τὰς μάχας πλησίον τούτου, ὁ Κώσταλ· οὗτος ὁμοῦς και γενναϊότητα και ῥώμην εἶχε, και μόλις παρεχώρει τὰ πρωτεῖα εἰς τὸν Γαλεάναν αὐτόν.

Ὁ Γαλεάνας λοιπὸν και ὁ Κώσταλ ἦσαν δύο ἄγγελοι φύλακες τοῦ φοιτητοῦ· διότι μεταξὺ αὐτῶν παρίστατο ἐν ἀσφαλείᾳ χωρὶς νὰ μεθέξῃ τῆς μάχης. Βαρέως ἔφερον ὁμοῦς τὴν δόξαν του· νὰ λειποτακτῆσῃ ἦτο ἀδύνατον, διότι και οἱ Ἰσπανοὶ κατεδίωκον αὐτόν, και ὁ Μορέλος εἶχεν ὀνομάσει τὸν τόπον τοῦ Σαβάνα ὅπου ἐστρατοπέδευε *paso a la eternidad*, ἥτοι μετὰβασιν εἰς τὴν αἰωνιότητα, ἐννοῶν διὰ τούτου ὅτι και οἱ ἀναχωροῦντες ἐκ τοῦ στρατοπέδου του και οἱ προσβάλλοντες αὐτὸ θὰ στέλλωνται εἰς τὰ Πλύσια.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ὁ Λαντέγιας ἔλαβεν ἀπάντησιν εἰς πολλὰς ἐπιστολάς τὰς ὁποίας ἐγράψε πρὸς τὸν πατέρα του ἵνα εἰδοποιήσῃ αὐτόν ὅτι χάρις εἰς τὴν εὐθνην ἡμίονον, ἐχειροτονήθη ἀνθυπολοχαγὸς τῶν ἐπαναστατῶν, και ὅτι διὰ ξίφους ἀπήντα εἰς τὰς ἐξετάσεις· διὰ τοῦτο ἀντὶ τῆς κουρᾶς τῆς κεφαλῆς του ἔτρεχε κίνδυνον νὰ κουρευθῇ ὁ λαϊμὸς του.

Εἰς τὰς ἐπιστολάς ταύτας ἀπήντησεν ὁ πατὴρ του συγχαίρων αὐτόν διὰ τὴν μεγάλην ἀνδρίαν του, και λέγων ὅτι κατάρθωσε νὰ δοθῇ αὐτῷ χάρις, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ἔρῳ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν Μορέλον και νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν Ἰσπανίαν.

Τὸν ὅρον ὁμοῦς τοῦτον δὲν ἐνοστιμεύθη· διότι ποῦ

θὰ εὕρισκε μεταξὺ τῶν Ἰσπανῶν ὡς μεταξὺ τῶν ἐπαναστατῶν δύο γενναίους παραστάτας; Πλὴν τούτου ἐθαύμαζε και ἠγάπα τὸν γενναῖον στρατηγόν του, και ἔφριττεν ἐνθυμούμενος ὅτι συμπολεμῶν μὲ τοὺς Ἰσπανοὺς πιθανώτατον ἦτο νὰ εὐρεθῇ ποτε ἀπέναντι τῆς σπάθης ἢ τῆς λόγχης τοῦ φοβεροῦ Γαλεάνα.

Ἐστοχάσθη λοιπὸν ἄλλο τι, ἐστοχάσθη νὰ μὴ φανερώσῃ πρὸς τὸν στρατηγὸν τὴν ἀπάντησιν τοῦ πατρός του, νὰ ζητήσῃ δὲ ἄδειαν ἀπουσίας τὴν ὁποίαν νὰ παρατείνῃ ἐπ' ἀπειρον. Βίδομεν ὁμοῦς ὅτι ἀπέτυχε.

Τοιαῦτα ἐν συνόψει τὰ συμβάντα τοῦ φοιτητοῦ ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του ἀπὸ τῆς ἀσιένδας τῆς Λὰς Πάλμα μέχρι τῆς ὥρας καθ' ἣν εὕρομεν αὐτόν ὑπὸ τὴν σκηνὴν τοῦ στρατηγοῦ Μορέλου, και τὸν συνωδύσαμεν εἰς τὴν γέφυραν τοῦ Ὄρνου. Ἐκεῖ ὁ τε Κώσταλ και αὐτὸς ἐξηκολούθουν ἔχοντες τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους εἰς τὸν ὠκεανόν, ὅτε ἡ ἀλιάρκτος ἐβυθίσθη αἴφνης ὑπὸ τὸ ὕδωρ ἀφείσα φωνὴν γοερὰν, εἰς ἣν ἐφάνη ἀπαντῶν σχεδὸν ἤχος κανονίου.

— Ἐκυριεύθη ἡ ἀκρόπολις! ἀνεφώνησεν ὁ Λαντέγιας.

— Ὁ Πέπε Γάγος μᾶς ἐπρόδωκεν, εἶπεν ὁ Ἰνδός· τὸ ὑποπτεύομαι.

Ἐν τοσοῦτῳ ἠκούετο συνεχῆς κρότος πυροβόλων και ἀπεδείκνυεν ὅτι ὁ Κώσταλ δὲν ἐλανθάνετο· ὁ Μεξικανὸς στρατὸς ἐφυγεν ἠττηθείς. Ὅθεν οἱ δύο σύντροφοι ἐσπευσαν νὰ καταβῶσιν ἀπὸ τῆς γεφύρας, και ὅτε ἐφθασαν εἰς στενὸν ojo de agua καλούμενον εἶδον θέαμα τρομερόν. Ἀνθρωπὸς τις πλαγιασμένος κατὰ γῆς ἀνέκραζεν·

— Ἄνανδροι! θὰ πατήσετε λοιπὸν τὸν στρατηγόν σας και νὰ περάσετε!

Ὁ ἀνθρωπὸς οὗτος ἦτο ὁ Μορέλος, ὅστις δὲν εἶχε πῶς ἄλλως νὰ ἐμποδίσῃ τὴν φυγὴν, ἢ καταλαμβάνων τὸ μόνον μέρος δι' οὗ εἶχον νὰ διαβῶσιν οἱ φεύγοντες. Καὶ ἐπέτυχε μὲν ἀλλὰ μετὰ ματαίαν ἐφθον ὑπεχώρησεν. Αὕτη ἦτο ἡ πρώτη αὐτοῦ ἀποτυχία ἐν διαστήματι τριῶν μηνῶν.

Ἴδου δὲ τί συνέβη· τὸ ἀπόσπασμα τὸ ὁποῖον ὑπεστηρίζετο και ὑπὸ ἐπικουρικῷ σώματι ἐπλησίασεν εἰς τὴν πύλιν, τὴν ὁποίαν ἐμελλε νὰ ἀνοίξῃ ὁ ἐπιλοχίας τοῦ πυροβολικοῦ μετὰ τὴν φανέρωσιν τοῦ συνθήματος. Ὁ ἐπιλοχίας ἠρώτησεν ἀμέσως ἐάν, κατὰ τὴν συμφωνίαν, ὁ ἀρχιστράτηγος ἦτο παρὼν. Ὁ δὲ Μορέλος, φοβούμενος προδοσίαν κατὰ τοῦ προσώπου του, προσέταξε ν' ἀποκριθῶσιν ὅτι ἦρχετο κατόπιν. Καὶ αὐτὸς μὲν δὲν ἀπεκρίθη, οἱ Ἰσπανοὶ ὁμοῦς προειδοποιημένοι ὄντες, ἐπυροβόλησαν κατὰ τῶν ἐπαναστατῶν διὰ τῶν τοξικῶν και ἐφόνευσαν πολλοὺς.

Δὲν εἶχεν εἰσέτι ἐξημερώσει ὅτε δύο ἀνθρωποὶ εὐρέθησαν ἐκ νέου εἰς τὴν γέφυραν τοῦ Ὄρνου. Καὶ ὁ μὲν ἦτο ὁ Κώσταλ, ὁ ἕτερος δὲ ὁ Μαῦρος· ὁ φανὸς ἔκαιεν εἰσέτι ῥίπτων ὠχροτέρας ἀκτῖνας, ἐπειδὴ τὸ λυκαυγὲς ἤρχιζε νὰ διαδέχεται τὸ σκότος.

— Βλέπεις τοῦτον τὸν φανόν; ἠρώτησεν ὁ Ἰνδός· σ' ἐδιηγῆθην εἰς τί ἐμελλε νὰ χρησιμεύσῃ· δὲν σε

εἶπα ὅμως καὶ ποῖον ὄρκον ἔκαμα ἐναντίον ἐκείνου ὁ ὁποῖος μᾶς ἐπρόδωκε.

— Καὶ πῶς θὰ ἐκτελέσης τὸν ὄρκον σου; ἠρώτησεν ὁ Μαῦρος.

Κ' ἐγὼ δὲν ἤξεύρω· ἐπειδὴ ὅμως ὑπεσχέθην εἰς τὸν Γάγον νὰ δείξω εἰς αὐτὸν τὸν φανὸν ἐν καιρῷ ἀνάγκης, δὲν πρέπει νὰ τὸν ἀφήσω ἐδῶ ἐκτεθειμένον εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ τυχόντος. Ὄπωςδὴποτε τὸ σημεῖον αὐτὸ δὲν εἶναι πλέον χρήσιμον.

Καὶ λαβὼν τὸν φανὸν ἀπὸ τοῦ στύλου ἔσβησεν αὐτόν, καὶ εἶπε·

— Βοήθησέ με νὰ σκάψω ἓνα λάκκον διὰ νὰ τὸν κρύψω, ὥστε νὰ τὸν εὔρω ὅταν τὸν χρειασθῶ.

Καὶ ἔσκαψαν μὲ τὰς μαχαίρας τῶν ἀμφοτέρων, καὶ ἀπέθεσαν τὸν φανὸν ὀμοῦ μὲ τὴν ῥητίνην· ἀφοῦ δὲ ἐσκέπασαν τὸν λάκκον·

— Ἐλα τώρα, φίλε μου, εἶπεν ὁ Ἰνδός, κάθησε ἐδῶ καὶ ἄς σκεφθῶμεν πῶς νὰ κιερίσωμεν τὸ φρούριον καὶ τὸν προδότην ἐκεῖνον.

— Κάθημαι, ἀπεκρίθη ὁ Μαῦρος.

Καὶ καθήσαντες μετὰ σοβαρότητος ἤρχισαν νὰ συσκέπτονται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

ΝΥΚΤΕΡΙΝΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ.

Ὁ Μαῦρος ἠτένιζε τὸν Κώσταλ· ἐπειδὴ δὲ παρετήρησεν ὅτι ἀνάγκη νὰ ἐμφράσῃ πρῶτος ἐκεῖνος τὴν γνώμην του εἶπεν·

— Ἰπάρχουν βέβαια πολλοὶ τρόποι νὰ κυριευθῇ τὸ φρούριον· ἂν ἤμην στρατηγός. . . .

— Τί θὰ ἔκαμνες;

— Δὲν θὰ ἐδυσκολευόμην νὰ τοὺς εὔρω, ἀλλ' ὡς ἀπλοῦς πυροβολητῆς δὲν φαντάζομαι κανένα· τὸ πρᾶγμα εἶναι φυσικώτατον· αὐτὴ εἶναι ἡ γνώμη μου· τώρα ἄς ἀκούσωμεν τὴν ἐδικήν σου.

— Σὲ προλέγω λοιπὸν ὅτι δὲν θὰ γείνης πολὺ γρήγορα ἀρχηγός με τόσον ἐφευρετικὸν νοῦν. Βέβαια, ὑπάρχουν πολλοὶ τρόποι νὰ κυριευθῇ τὸ φρούριον με πείναν ἢ με ἔφοδον· δὲν εἴμεθα ὅμως ἀρκετοὶ διὰ νὰ κάμωμεν τὸ δεύτερον.

— Ἄς τὸ πάρωμεν λοιπὸν με τὴν πείναν· τοῦτο θέλω ἀφοῦ μάλιστα καὶ ὁ τρόπος αὐτὸς εἶναι εὐκόλος· κόπτομεν τὰς τροφάς των.

— Πῶς;

— Αὐτὸ δὲν εἶναι ἐδική μου φροντίς· εἶναι τοῦ στρατηγοῦ· ἡ ἐδική μου φροντίς εἶναι νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν σγουρομάλλαν, κατόπιν τῆς ὁποίας τρέχομεν πρὸ δεκαπέντε μηνῶν.

— Ἰπομονὴ ἀκόμη μερικοὺς μῆνας· εἰς τὴν θερρινὴν τροπὴν, τὸν καιρὸν τῆς πανσελήνου . . . τότε θὰ ἔχω περασμένους τοὺς πενήντα.

Ἐνεκα τῆς νέας ταύτης ιδέας οἱ δύο σύντροφοι ἐλησμόνησαν τὸν σκοπὸν τῆς συσκέψεως· ἀλλὰ κρότος κανονίου ἠχήσας μακρὰν ἀντέκοψε τὸν Κώσταλ καὶ ἐπενθύμισεν αὐτῷ τὴν κυρίαν ὑπόθεσιν.

— Εἶναι τὸ κανόνιον τοῦ φρουρίου.

— Ὄχι, ἀπεκρίθη ὁ Μαῦρος, εἶναι τῆς νήσου Ῥοκέτης.

Καὶ δεύτερος δὲ κρότος, πλησιέστερος ἀκουσθεὶς ἐπεκύρωσε τὸν λόγον τοῦ Μαύρου.

— Ὅθ' εἶναι κανὲν σημεῖον μεταξὺ τῆς νήσου καὶ τῆς φρουρᾶς τῆς ἀκροπόλεως, εἶπεν ὁ Κώσταλ· ἀλλὰ διὰ τί;

Καὶ συγχρόνως εἶδον πρὸς τὸν οὐρανὸν πυροτέχνημα διαγράφον φωτεινὴν καμπύλην, τὴν ῥίζαν ἔχουσαν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ φρουρίου, καὶ μετὰ μικρὸν ἄλλο παρόμοιον ἐκτοξευθὲν ὑπὸ τῶν ἐν τῇ νήσῳ.

— Ὅθ' ἦλθε κανὲν πλοῖον με τροφάς διὰ τοὺς πολιορκουμένους, εἶπεν ὁ Ἰνδός· ἄς περιμένωμεν νὰ ἐξημερώσῃ, καὶ θὰ ἐννοήσωμεν τί συμβαίνει· καὶ ἂν εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ὑποθέτω, ἴσως κατορθώσωμεν νὰ κόψωμεν τὰς τροφάς.

— Ἄλλ' ἐν τοσούτῳ λαμβάνουν, εἶπεν ὁ Μαῦρος.

— Ναί, ἀλλὰ διὰ τελευταίαν φορὰν.

Ἡ ἡμέρα δὲν ἦτο μακρὰν· διότι πρὸς ἀνατολάς, διὰ μέσου τῶν γεφῶν, ἐφαίνοντο ἀκτίνες ὡς λάμπεις μεμακρυσμένης πυρκαϊᾶς. Μετ' ὀλίγον δὲ ὁ ἥλιος διέσχισε τοὺς σωρούς τῶν ἀτμῶν, οὔτινες ἦσαν συμπεπικνωμένοι πρὸς τὸν ὀρίζοντα.

— Βλέπεις ἐκεῖ κάτω εἰς τὸ νησί; ἠρώτησεν ὁ Κώσταλ.

Καὶ ἔδειξεν εἰς μέρος φωτεινόν, ὑπεράνω τῶν περὶ τὴν νῆσον δένδρων τοὺς ἰστούς καὶ τὰ ἐξάρτια πλοίου.

— Εἶναι τὸ πλοῖον τὸ ὁποῖον ἦλθεν, ἐξηκολούθησε· χθὲς δὲν ἦτον. Τί λέγεις λοιπόν;

— Λέγω ὅτι εἶναι πλοῖον ἀραγμένον, καὶ ὅτι οἱ πολιορκούμενοι λαμβάνουν τροφάς.

— Ἐγὼ ὅμως λέγω ἄλλο· ἄς υπάγωμεν νὰ κοινοποιήσωμεν τὸ σχέδιόν μας εἰς τὸν στρατηγόν.

Ἐνῷ δὲ συνεζήτουν τὸν τρόπον τῆς ἀλώσεως τοῦ φρουρίου, δύο ἄλλοι πολὺ ἀνώτεροι τὴν σημασίαν συνεσκέπτοντο περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως εἰς τὴν

σκηνήν τοῦ ἀρχιστρατήγου ἦσαν δὲ οὗτοι ὁ Μορέλος καὶ ὁ Γαλεάνας. Καὶ εἰς μὲν τοῦ πρώτου τὸ πρόσωπον ἐφαίνοντο ἔτι τὰ βίαια πάθη ἅτινα πρὸ μικροῦ τὸν συνετάραξαν· οὐδὲ εἶχεν ἔτι τινάξει τὸν κονιορτὸν τῶν ἐνδυμάτων του· ὁ δὲ ἄλλος ἦτο σκυθρωπός, οὐχὶ δι' ἑαυτόν, ἐπειδὴ τὸ στρατιωτικὸν αὐτοῦ πρόσωπον ποτὲ δὲν ἐσκότισε μέριμνα, ἀλλὰ διὰ τὸν φίλτατον στρατηγὸν του τὸν ὁποῖον ἐβλεπε σκυθρωπάζοντα.

Εἶχον δὲ πρὸ αὐτῶν τὸ σχέδιον τοῦ λιμένος καὶ τοῦ ὄρμου τῆς Ἀκαλοπούκης καὶ δύο ἀνημμένα κηρία, τῶν ὁποίων τὸ φῶς ἡμαυροῦτο καθόσον ἠῤῥαξαν τὸ τῆς αὐγῆς.

— Ὡς μᾶς τὸ ἔλεγεν ὁ Γάγος, εἶπεν ὁ Μορέλος, καὶ ἂν κυριεύσωμεν τὴν πόλιν δὲν θὰ ἡμπορέσωμεν νὰ τὴν κρατήσωμεν ἄνευ τοῦ φρουρίου· ὁ φρουράρχος Πέτρος Βελέζ, ἂν καὶ εἶναι ἄποικος, θεωρεῖ ὅμως ἑαυτὸν Ἰσπανόν, καὶ θέλει, λέγει, νὰ μείνῃ πιστὸς εἰς τὴν πολιτικὴν πίστιν τῶν πατέρων του· ἠξέυρεις, δὸν Ἐρμενεγίλδε, τί ἀποκρίνεται εἰς τὰς προσκλήσεις καὶ τὰς προσφορὰς μου;

— Ὁχι, καὶ πάντοτε ὄχι, ἀπεκρίθη ὁ Γαλεάνας· ἄς πάρωμεν ἐν τοσοῦτῳ τὴν πόλιν, καὶ μετὰ ταῦτα βλέπομεν.

— Καὶ ἡ ἀκρόπολις; ἠρώτησεν ὁ Μορέλος δακτυλοδεικτῆσας αὐτὴν ἐπὶ τοῦ χάρτου.

Εἶπομεν ὅτι τὸ φρούριον ἦτο ὠκεοδομημένον ἐπὶ τῆς παραλίας, πλησίον τῆς πόλεως, ἐν μέσῳ βαθυτάτων βαρᾶθρων. Ἐδέσποζε δὲ συγχρόνως τῆς τε πόλεως καὶ τοῦ λιμένος. Δύο λεύγας μακρὰν ἔκειτο νῆσος Ροκέτα καλουμένη, ἣτις ἐφυλάσσετο ὑπὸ εὐαριθμοῦ φρουρᾶς. Ἐπειδὴ δὲ τὸ φρούριον συνεκoinώνει μὲ τὴν μικρὰν ταύτην νῆσον, ἡ τροφοδότησίς του ἦτο εὐκολωτάτη.

— Ὁ Βελέζ, ἐξηκολούθησεν ὁ Μορέλος, αἰσθάνεται τὴν δύναμιν καὶ τὰ καλὰ μιᾶς θέσεως διὰ τῆς ὁποίας ἐν καιρῷ ἀνάγκης ἡμπορεῖ νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν θάλασσαν· τὸ φρούριον ἔχει ἄπειρα πολεμφοδία, καὶ ἐλπίζει ὅτι θὰ ἔλθουν στρατεύματα βασιλικὰ εἰς βοήθειάν του. Πρέπει λοιπὸν νὰ πολιορκήσωμεν αὐτόν καὶ διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης· ἡ ἔκβασις ὅμως εἶναι ἀμφίβολου ὅσον δύσκολος εἶναι ἡ πολιορκία. Περνοῦν ἡμέραι, ἐβδομάδες, μῆνες, καὶ ἐνῶ ἐλπίζομεν ὅτι θὰ λείψουν αἱ τροφαὶ καὶ τὰ πολεμφοδία των ἰδοῦ ἔρχονται ἄλλα, καὶ ἡ ἀντίστασις παρατείνεται.

— Ἄς κυριεύσωμεν τὴν πόλιν, στρατηγέ, ἐπανέλαβεν ὁ Γαλεάνας· αὐτὴ τοῦλάχιστον θὰ μᾶς φυλάξῃ ἀπὸ τὸν καυστικώτατον ἥλιον ὁ ὁποῖος μᾶς ἀφανίζει ἐδῶ· ὁ ἥλιος καὶ ἡ φλογερά ἀντανάκλασις τῆς ἄμμου ἐγέννησαν θανατηφόρους πυρστούς. Αἱ ζωστροφίαι μας ἔρχονται μὲ δυσκολίαν, καὶ οἱ πολιορκηταὶ πάσχουν περισσοτέραν ἐνδειαν τροφῶν ἀπὸ τοὺς πολιορκουμένους. Αἱ ἀσθένειαι, ἡ ἔλλειψις ὑγινοῦς τροφῆς καὶ τὸ πῦρ τοῦ φρουρίου κάμουν μεγίστην θραῦσιν εἰς τὸ στρατόπεδόν μας. Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ κυριεύσωμεν τὴν Ροκέταν διὰ νὰ πεινάσῃ ὁ ἐχθρὸς καὶ νὰ βιασθῇ νὰ παραδοθῇ. Ὁμολογῶ ὅτι

ἐπικίνδυνον τὸ ἐπιχείρημα· διότι μόλις ἔχομεν διὰ ἐξῆντα ἀνθρώπους λέμβους, καὶ πρέπει νὰ περάσωμεν δύο λεύγας εἰς τὴν θάλασσαν εἰς μίαν ὥραν τοῦ χρόνου ὅτε φυσοῦν ἄνεμοι δυνατοί, καὶ νὰ ἔλθωμεν πολλὰ ὀλίγοι εἰς νησίον ὠχυρωμένον, καὶ ὑπερασπιζόμενον ἀπὸ φρουρὰν ἰσχυράν. Καὶ ὅμως ἐγὼ ἀναλαμβάνω τὴν ἐκστρατείαν αὐτὴν διὰ τὴν δόξαν τοῦ ὀνόματός σας.

— Ἄν καὶ ἠξέυρω ἐκ πείρας, ἀπεκρίθη ὑπομειδιῶν ὁ στρατηγός, νὰ μὴν ἀμφιβάλλω ποτὲ διὰ τὴν ἔκβασιν τοῦ ἐπιχειρήματος τὸ ὁποῖον ἀναλαμβάνεις, τὸ προτεινόμενον ὅμως εἶναι τοιοῦτον ὥστε ἡ φρόνησις πρέπει νὰ τὸ ἀπορρίψῃ.

— Τολμῶ ὅμως νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μὲ δώσετε τὴν ἄδειαν, στρατηγέ, ἀλλὰ μὲ μίαν συμφωνίαν.

— Ποίαν;

— Ἐὰν σᾶς κάμω σημεῖον ὅτι ἐκυρίευσα τὴν Ροκέταν, ἐπειδὴ θὰ μείνω ἐκεῖ νὰ τὴν φυλάζω, νὰ κυριεύσετε καὶ σεῖς τὴν πόλιν.

Ὁ Μορέλος ἐσκέπτετο καὶ ἴσως ἐμελλε ν' ἀποκριθῇ διὰ νέας ἀρνήσεως, ὅτε ὁ ὑπασπιστὴς Λαντέγιας εἰσελθὼν ἐζήτησε τὴν ἄδειαν τοῦ στρατηγοῦ νὰ παρουσιάσῃ τὸν Κώσταλ φέροντα, ὡς ἔλεγε, σπουδαίαν κοινοποίησιν.

— Δότε τὴν ἄδειαν νὰ ἔλθῃ, εἶπεν ὁ Γαλεάνας· διότι ὁ Ἰνδὸς αὐτὸς ἔχει πάντοτε καλὰς ιδέας.

Καὶ συναίνεσαντος τοῦ Μορέλου ἦλθεν ὁ Ζαποτέκος. Λαβὼν δὲ τὴν ἄδειαν νὰ ὀμιλήσῃ·

— Στρατηγέ, εἶπεν, ἤμουν πρὸ ὀλίγου εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους, καὶ τὴν αὐγὴν εἶδα γολέτταν ἀραγμένην πλησίον τῆς Ροκέτας.

— Λοιπὸν;

— Λοιπὸν εἶναι πολλὰ εὐκολον, εὐκολώτατον, ἀπόψε, τὴν νύκτα, νὰ ὑπάγωμεν ἐκεῖ, νὰ τὴν κυριεύσωμεν, καὶ ἀφοῦ τὴν κυριεύσωμεν . . .

— Πιάνομεν, ἀνέκραξε μεθ' ὀρμῆς ὁ Γαλεάνας, ὅλα τὰ στελλόμενα εἰς τὸ φρούριον, καὶ τὸ κυριεύομεν διὰ τῆς πείνας. Στρατηγέ, ὁ Θεὸς ὀμιλεῖ διὰ τοῦ στόματος τοῦ Ἰνδοῦ. Μὴ με ἀρνήσῃς λοιπὸν πλέον τὴν ἄδειαν τὴν ὁποίαν ζητῶ.

Καὶ ὅμως οἱ κίνδυνοι ὅσους προεῖπεν ὁ Γαλεάνας ὑπῆρχον. Ἀλλ' ὁ Μορέλος ἠττηθεὶς ὑπὸ τῆς ἐπιμονῆς αὐτοῦ, καὶ ἐκτιμῶν τὴν ὠφέλειαν ἣτις ἤθελε προκύψει ἐκ τῆς κατασχέσεως τοῦ πλοίου, συγκατένευσεν ἐπὶ τέλους.

— Ἐάν, ὡς νομίζω, ἡ πείρα μου δὲν μὲ λανθάνῃ, εἶπεν ὁ Κώσταλ, ὁ οὐρανὸς λέγει ὅτι ἀπόψε θὰ ἔχωμεν νύκτα σκοτεινὴν καὶ θάλασσαν ἡσυχον . . . ἕως τὰ μεσάνυκτα τοῦλάχιστον.

— Καὶ μετὰ τὰ μεσάνυκτα; ἠρώτησεν ὁ στρατηγός.

— Τρικυμίαν καὶ χονδρὴν θάλασσαν. Πρὶν ὅμως φθάσουν τὰ μεσάνυκτα καὶ ἡ γολέττα καὶ τὸ φρούριον θὰ εἶναι κυριευμένα, ἀπεκρίθη ὁ Ἰνδός.

— Αὐτὸ ἔλεγα κ' ἐγὼ, ἐπρόσθεσεν ὁ Γαλεάνας.

Καὶ γενομένης συσκέψεως ἀπεφασίσθη οἱ μὲν δύο Γαλεάνας, θεῖος καὶ ἀνεψιός, νὰ διευθύνωσι τὴν νύ-

κτερινήν ἐκστρατείαν, ὃ δὲ λοχαγὸς, Λαντέγιας ἔχων καὶ τὸν Κώσταλ περὶ αὐτόν, νὰ διευθίνη λέμβον.

— Ὁ γενναῖος δὸν Κορνήλιος θὰ λυπηθῆ βεβαίως ἐὰν κυριεύσωμεν τὴν Ῥοκέταν χωρὶς νὰ εἶναι καὶ αὐτὸς παρών.

Τοῦτο ἀκούσας ὁ λοχαγὸς ἐμειδίασε μὲ ἦθος στρατιωτικόν, ἂν καὶ ἐπεθύμει ν' ἀποφύγη τοὺς κινδύνους τῆς ἐκστρατείας ταύτης· κατὰ τὴν συνήθειαν ὅμως ἐπροσποιήθη ὅτι μεγάλως εὐχαριστεῖτο διὰ τὴν προτίμησιν.

Τὸ προγνωστικὸν τοῦ Κώσταλ περὶ τοῦ καιροῦ ἐπληρώθη καθ' ὅλα· τὰ πάντα ἠτοιμάσθησαν, καὶ τὴν ὀγδόην ὥραν τῆς νυκτὸς ὀγδοήκοντα περίπου ἄνδρες στενοχωρηθέντες ἐπέβησαν εἰς τὰς λέμβους. Καὶ ὅλαι μὲν ἦσαν μικραὶ καὶ κακῶς κατασκευασμέναι, ἀλλ' ἦσαν καὶ ἡ μόνη ναυτικὴ δύναμις τῶν ἐπαναστατῶν.

Ἀπέπλευσαν λοιπὸν τὰς κώπας ἔχοντες περιτετυλιγμένας διὰ πανίων ἵνα ἐλαττώσωσι τὸν κρότον. Ἡ δὲ νύξ ἦτο τοσοῦτῳ σκοτεινὴ, ὥστε μετ' ὀλίγον δὲν ἔβλεπον οὔτε τοὺς ὑψηλοὺς βράχους οὔτε αὐτὸ τὸ φρούριον.

Εἰς τὴν λέμβον τοῦ δὸν Κορνηλίου ὑπῆρχον, πλὴν τοῦ Κώσταλ, καὶ πέντε κάτοικοι τῶν παραλίων, ἀνήκοντες εἰς τὸν Γαλεάνα· ὅλοι δὲ ἦσαν ἑνδεκά. Ἐπειδὴ δὲ ἡ λέμβος αὕτη ἔφερε φορτίον ὀλιγώτερον, ἐπροπορεύετο. Ὁ Ἰνδὸς ἐκράτει τοὺς οἴκκας καὶ πηδαλιουχῶν ἐδείκνυε πρὸς τὸν λοχαγὸν τρεῖς ἢ τέσσαρας καρχαρίας διασχίζοντας τὴν θάλασσαν ὀπισθεν τῆς λέμβου.

— Βλέπεις, εἶπεν ὁ Κώσταλ, τὰ ζῶα αὐτὰ τὰ ὁποῖα μᾶς ἀκολουθοῦν μὲ τόσῃ ἐπιμονῇ, ὑποπτευόμενα, ὡς φαίνεται, ὅτι ἡ λέμβος εἶναι μισοσαπημένη; ἤθελα τὸ ἐν ἀπ' αὐτὰ νὰ ἦτον ὁ φίλος μας Πέπε Γάγος, καὶ θὰ τὸν ἐτρουπούσα ἔμπροσθεν εἰς τὰ ἄλλα.

— Ἀκόμη τὸν ἐνθυμεῖσαι; ἠρώτησεν ὁ Κορνήλιος.

— Ἰπέρποτε, καὶ δὲν θὰ φύγω ἀπὸ τὸ στρατόπεδον τοῦ Μορέλου, οὔτε ἀφοῦ τελειώσει ἡ προθεσμίᾳ μου, ἕως οὗ κυριεύσῃ τὴν Ἀκαλπούκην ὅπου εὐρίσκειται ὁ ἀχρεῖος ἐκεῖνος.

Ἄλλ' ὁ Λαντέγιας δὲν ἐπρόσεχε πολὺ εἰς τοὺς λόγους τοῦ Ἰνδοῦ, διότι οἱ φόβοι τοὺς ὁποίους ἐξέφρασκεν οὗτος περὶ τῆς παλαιότητος τῆς λέμβου ἀνησύχει αὐτόν πλέον τοῦ ἐκδικητικοῦ σκοποῦ τοῦ Κώσταλ, καὶ διὰ τοῦτο ἐπεθύμει, εἰ καὶ ἦτο κίνδυνος ἐγχριψέως, νὰ φθάσῃ τὸ ταχύτερον εἰς τὴν νῆσον.

— Πολὺ ἀργὰ περιπατεῖ ἡ λέμβος μας, εἶπε πολλακίς.

— Πάντοτε βιάζεσθε νὰ πολεμήσετε, ἀπεκρίθη γελῶν ὁ Κώσταλ, καὶ ὅμως πρέπει νὰ πηγαίνωμεν ἀργότερα, διότι πλησιάζομεν εἰς τὴν Ῥοκέταν.

Καὶ ἀληθῶς ἔβλεπον μέλαν στίγμα κυμαινόμενον ἐπὶ τῆς θαλάσσης ὡς πτηνόν, τὸ ὁποῖον ἀναπαύεται ὀλίγον ἐπὶ τοῦ κύματος πρὶν πετάξῃ.

— Νομίζω, Κ. λοχαγέ, εἶπεν ὁ Κώσταλ, ὅτι εἶναι φρόνιμον νὰ περιμεῖνωμεν τὰ ἄλλα πλοῖα διὰ νὰ ζητήσωμεν τὴν ἄδειαν παρὰ τοῦ ἀρχηγοῦ νὰ ὑπά-

γωμεν πρώτοι· ἡ λέμβος μας εἶναι μικρά, καὶ ἡμποροῦμεν νὰ πλησιάσωμεν εἰς τὴν νῆσον διὰ νὰ παρατηρήσωμεν.

— Μάλιστα. — Καὶ εὐθὺς προσέταξε τοὺς κωπηλάτας ν' ἀφήσωσι τὰς κώπας των. Μετ' ὀλίγον ἔφθασεν ἡ λέμβος τοῦ Γαλεάνα.

— Τί τρέχει; ἠρώτησεν οὗτος· εἶδετέ τι;

Καὶ ὁ δὸν Κορνήλιος διεκρίνωσεν αὐτῷ τὴν γνώμην τοῦ Κώσταλ, τὴν ὁποίαν εὐρὼν ὀρθὴν ἀνέστειλε τὴν πορείαν τῶν λέμβων αὐτοῦ, ἐνῷ ἡ τοῦ Λαντέγια ἐπροχώρει. Καὶ ἐφαίνετο μὲν ἡ νῆσος ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐξερχομένη ἐκ τῆς θαλάσσης, ἦτο ὅμως ἀδύνατον νὰ διακρίνωσιν εἰσέτι καλῶς τὴν γῆν· εἶδον μόνον ἰστίαι μικροῦ πλοίου ἠγκυροβολημένου, τὰ ἰστίαι τῆς γολέττας.

Αἱ κώπαι ἕνεκα τῶν περιτυλιγμάτων δὲν ἐκρότουν· περὶ τοὺς скаλμούς μόνον ἐγένετο μικρὸς τριγμὸς ὅμοιος πρὸς συριγμὸν θαλασσίας χελιδῶνος, τῆς προδρόμου ταύτης τῶν τρικυμιῶν. Οἱ καρχαρίαὶ ἀκολουθοῦντες πάντοτε τὴν λέμβον ἐφώτιζον διὰ πυρίνων γραμμῶν τὴν θάλασσαν, καὶ πανταχοῦ αἱ λέμβοι ἔλαμπον ἐπὶ τῶν κυμάτων· ἐνόμιζες ὅτι ὁ οὐρανὸς, τὸν ὁποῖον ἐκρυπτον τὰ νέφη, εἶχε ῥίψει εἰς τὸν Ὠκεανὸν τὸν διάστερον μανδύαν του.

Μετὰ πορείαν ὀλίγων ἔτι λεπτῶν τῆς ὥρας εἶδον τὸ σκάφος τῆς γολέττας, καὶ μετὰ ταῦτα τὰς διὰ τῶν ὑάλων τῆς πύρνης ἐξερχομένας λάμψεις· τὸ πλοῖον ἐφαίνετο ἐν μέσῳ τοῦ σκοτούς ὡς γιγάντειον κῆτος, ἀνοίγον τοὺς ὀφθαλμούς· ἵνα ἴδῃ τί γίνεται μακρὰν.

— Λαμπρὸν θὰ ἦτο τὸ κατόρθωμα ἐὰν ἐκυριεύαμεν πρῶτον τὴν γολέτταν, εἶπεν ὁ λοχαγὸς· τότε ἡ ἀπόβασίς μας θὰ ἐγένετο εὐκολώτερα.

— Αὐτὸ ἐπτοχαζόμεν κ' ἐγώ, ἐπρόσθεσεν ὁ Κώσταλ· φθάνει μόνον νὰ μὴ μᾶς παρατηρήσουν οἱ ναῦται τῆς φυλακῆς. Ἄς προχωρήσωμεν ἀκόμη ὀλίγον, ἐπειδὴ ὁ καιρὸς βιάζει· εἶναι σχεδὸν μεσάνυκτα, καὶ ὁ ἀσπροδερὸς ἐκεῖνος ἀφρὸς προμηνύει ἄνεμον καὶ τρικυμίαν.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἔστρεψε τὸ πηδάλιον, καὶ ἡ λέμβος διαγράψασα ταχέως καμπύλην ἀπέφυγε τὸ φῶς τῆς γολέττας. Ἐν τοσοῦτῳ ἐλαφραὶ τινες πνοαὶ ἀνέμου ἐφύτων, ἡ δὲ θάλασσα γινομένη φαεινότερα ἀνήγγελλεν ὅτι εἰς τὰ νέφη ὑπῆρχον ἠλεκτρισμοί. Ἡ λέμβος δὲν ἠργοπόρησε νὰ πλησιάσῃ εἰς τὸ μέρος τῆς νήσου τὸ μᾶλλον ἀπέχον τοῦ ἠγκυροβολημένου πλοίου, αἱ δὲ τρεῖς ἄλλαι λέμβοι, οὔσαι ἀκίνητοι, ἐγένοντο ἄφαντοι ὀπισθεν τοῦ ἀξάνοντος μεγέθους τῶν κυμάτων. Μετ' ὀλίγον δὲ καὶ κίνδυνοι τῆς ξηρᾶς θὰ ἐπνύξανον τοὺς τῆς θαλάσσης, τῆς ὁποίας τρεῖς φοβεροὶ κάτοικοι παραηκολούθουν πάντοτε μετ' ἐπιμονῆς τὴν λέμβον, ὀσφραϊνόμενοι, ὡς εἶχεν εἰπεῖ ὁ Κώσταλ, κρέας ἀνθρώπινον.

Ἄν καὶ ἠκούοντο τὰ κύματα πλαταγοῦντα ἐπὶ τῶν βράχων τῆς νήσου, ὁ Κώσταλ ὅμως καὶ ὁ λοχαγὸς ὑπέθετον ὅτι ἦσαν ἔτι πολὺ μακρὰν, καὶ δὲν ἐδύναντο νὰ τοὺς ἴδωσιν αἱ φουραὶ· ἀλλ' αἴφνης φῶς περιέχυσεν τὴν γολέτταν, καὶ ἐνῷ οἱ ἐπὶ τῆς

λέμβου ἐθαμβώθησαν ἐκ τῆς ἀπροσδοκῆτος ταύτης λάμπειας, τρομερὸς συριγμὸς ἠκούσθη ἐντὸς τοῦ ὕδατος.

Ἡ λέμβος συνεταράχθη βιαίως ὑπὸ βροχὴν ἀφροῦ, καὶ συγχρόνως τρομερὰ ἔκρηξις προσέβαλε τὰς ἀκοὰς τῶν ἐν αὐτῇ. Καὶ πάντες ἀφῆκαν φωνὴν τρόμου, διότι δύο στρατιῶται, τοὺς ὁποίους ἀφήρησεν ἡ θύελλα, ἐβυθίσθησαν εἰς τὴν θάλασσαν, δέκα βήματα μακρὰν τῆς λέμβου.

Ἐβυθίσθησαν δὲ συγχρόνως καὶ δύο καρχαρίαὶ εἰς μόνος ἔμενον ὡς ἂν περιέμενε καὶ αὐτὸς βορὰν.

Ὁ δὸν Κορνῆλιος, ὅστις ἴστατο εἰς τὴν πρύμναν μετὰ τοῦ Κώσταλ, παρετήρησε μετὰ τὸν κτύπον τῆς σφαίρας ἣτις εἶχε καταποντίσει τοὺς δύο στρατιῶτας, ὅτι ἡ πύρα ἦτο χαμηλωτέρα τῆς πρύμνης.

— Μὰ τὸν Θεόν, ἀνεφώνησεν ὁ Κώσταλ, τὸ πιδάλιον δὲν ἀκούει!

— Τί σημαίνει; ἠρώτησεν ἐκεῖνος ὄλωσ ἔντρομος.

— Μικρὸν πράγμα· ἡ κατηραμένη ἐκεῖνη σφαῖρα ἐπῆρεν ἓνα κομμάτι τῆς πύρας, εἰς τὰ νερά, καὶ διὰ τοῦτο ἡ λέμβος ἀπὸ ἐπάνω καταβαίνει κάτω.

Καὶ συγχρόνως κραυγὴ ἀπελπισίας ἐξεληθοῦσα ἐκ τοῦ στόματος τῶν δύο στρατιωτῶν οἵτινες ἦσαν εἰς τὴν πύραν καὶ ἐβυθίζοντο ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἐπεκύρωσε τοὺς λόγους τοῦ Κώσταλ.

— Θεέ μου! ἀνεφώνησεν ὁ Λαντέγιας, εἴμεθα χαμένοι.

— Ἐκεῖνοι, ναί, ἀπεκρίθη ὁ Κώσταλ με ἀταραξίαν, ὄχι ὅμως ἡμεῖς. Σταθῆτε ἐδῶ καὶ βλέπετε τί θὰ κάμω. Ἐ! ἀγάλί ἀγάλια, εἶπεν ἀπωθῆσας ἓνα τῶν στρατιωτῶν ὅστις βυθιζόμενος ἤρησε τὰ ἐνδύματα τοῦ Ἰνδοῦ. Ἐδῶ καθεὶς φροντίζει διὰ τὸν ἑαυτὸν του.

Καὶ ἐπειδὴ ὁ ταλαίπωρος ἐκεῖνος ἠγωνίζετο γὰρ τὸν ἐναγκαλισθῆ, ὁ Κώσταλ ἔδωκεν αὐτῷ πληγὴν διὰ τῆς μαχαίρας του, καὶ τὸν ἐξεσφενδόνισεν εἰς τὴν θάλασσαν. Τότε ἔγεινεν ἄφαντος καὶ ὁ τρίτος καρχαρίας. Καὶ κραυγὴ τρομερὰ ἐξῆλθεν ἀπὸ τοῦ στόματος ἀνθρωπίνου κορμοῦ, καταβυθισθέντος μετ' ὀλίγον.

— Αὐτὸς τὸ ἠθέλησεν, εἶπεν ὁ ἀπαθὴς Ζαποτέκος· ἄς βάλουν γινῶσιν οἱ ἄλλοι.

Καὶ τότε ἕκαστος ἐφρόντιζε διὰ τὴν ἰδίαν σωτηρίαν, καὶ ἠγωνίζετο ν' ἀναρτηθῆ ἀπὸ τῶν ἀβυθίστων μερῶν τῆς λέμβου.

Φωναὶ γοεραὶ ἐφαίνοντο ἀναβαίνουσαι ἀπὸ τοῦ βάθους τῆς ἀβύσσου εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὠκεανοῦ, καὶ προσβάλλουσαι τὰς ἀκοὰς τῶν ναυαγῶν. Ὁ οὐρανὸς ἐξοφούτο ὀλονέν, καὶ ἡ θάλασσα ἐγίνετο ὡς ὁ οὐρανὸς μαύρη. Ἀστραπαὶ τρομεραὶ ἤρχισαν νὰ διασχίζωσι τὸν πυκνὸν πέπλον τῶν νεφῶν, καὶ νὰ φωτίζωσι τὸ ἀχανὲς πέλαγος εἰς τὸ ὁποῖον ἐχύθη ἀκάθεκτος ὁ βορρᾶς.

Τὸ φρικῶδες ἀπόσπασμα τῶν θαλασσιῶν θηρίων ἐφάνη καὶ αὐθις· δελεασθέντες ὑπὸ τῆς τροφῆς τὴν ὁποῖαν κατεβρόχισαν πρὸ μικροῦ, ἔπλεον προσδοκῶντες καὶ νέαν περὶ τὴν λέμβον· τὰ πτερυγία των ἠκτινοβόλουν λάμπεις ἠλεκτρικὰς· τῆς δὲ λέμβου ἡ θέσις ἐγίνετο ἀδιακόπως μᾶλλον κάθετος. Εἰς τῶν ἐν

αὐτῇ κατεποντίσθη καὶ δὲν ἐφάνη πλέον, ἄλλος τὸν ἠκολούθησεν ἀρπαγεὶς ὑπὸ τοῦ ἐνὸς τῶν τεράτων ἐνῶ περιέσφιγγε σανίδα, τὴν τελευταίαν ἀγκυραν τῆς σωτηρίας του.

Ταῦτα βλέπων ὁ Κορνῆλιος, ἐπεκαλεῖτο μᾶλλον νεκρὸς ἢ ζῶν τὸν Θεόν, τὴν Παναγίαν καὶ πάντας τοὺς ἁγίους μετὰ τοιαύτης κατανύξεως, ὁποῖαν εἶναι δύσκολον νὰ φαντασθῶμεν.

— Ἐπικαλέσθητε μᾶλλον τὴν καρδίαν παρὰ τοὺς ἁγίους τοῦ παραδείσου σας, ἔλεγεν ἐνίοτε ὁ ἀτάραχος ἐθνικός. Ἄ! δὲν εἶσθε σεῖς . . .

Ἀλλὰ δὲν ἐτελείωσε· καὶ περιέφερε πλέον ἐμφροντίς τὸ βλέμμα περὶ τὴν λέμβον. Καὶ ἄλλος δὲ ἀνθρώπος κατεποντίσθη διότι αἱ πρόοδοι τῆς θαλάσσης, πρὸς τὴν πύραν, εἶχον αὐξήσει τὴν κάθετον κλίσιν τῆς, καὶ ἡ πρύμνα αὐτῆ ὅπου ἴσταντο ὁ Λαντέγιας, ὁ Ἰνδὸς καὶ τρίτος τις ἄλλος, εἶχε καταντήσει ὄλωσ κατωφερῆς. Ἀλλὰ, καθόσον οἱ τῆς πύρας κατεποντίζοντο ἡ λέμβος ἀνεκουφίζετο, καὶ ἐφαίνετο λαμβάνουσα θέσιν ὀπωσοῦν ὀριζόντειον.

— Ἡξέυρετε, λοχαγέ, νὰ κολυμβάτε;

— Ναί, ὅσον νὰ μείνω ὀλίγον ἐπάνω εἰς τὸ νερόν.

— Καλά, ἐπανέλαβε λακωνικῶς ὁ Ἰνδός· καὶ πρὶν ἢ ἐνοήσῃ τὸν σκοπὸν τοῦ ὁ δὸν Κορνῆλιος, ὤθησε σφοδρῶς τὴν λέμβον πρὸς τὸ μέρος τὸ ὁποῖον εἶχε κλίνει αὐτὴν τὸ κύμα, καὶ τὴν ἀνέτρεψεν.

Ὁ λοχαγὸς ἐβυθίσθη τόσῳ ταχέως, ὥστε οὔτε φωνὴν ἐπρόφρασε ν' ἀφήσῃ· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἠσθάνθη ἑαυτὸν τοσοῦτον ἰσχυρῶς περιπτυσσόμενον, ὥστ' ἐνόμισεν ὅτι τὸν κατέτρωγον οἱ καρχαρίαὶ. Ὅτε ὅμως ἐφάνη εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἐκράτει αὐτὸν ὁ Κώσταλ διὰ τῆς δεξιᾶς, ἐνῶ διὰ τῆς ἄλλης ἀνέβαινεν εἰς τὴν ἀνεστραμμένην λέμβον.

— Μὴ φοβῆσαι, εἶπεν ὁ Ἰνδός· εἶμαι σιμὰ σου.

Καὶ βοηθούμενος ὑπὸ τῶν ἀγῶνων τοῦ λοχαγοῦ ἐνεργοῦντος ἀσκόπως, κατῶρθωσε νὰ ἀναβιάσῃ αὐτὸν εἰς τὴν τρύπιδα τῆς λέμβου. Ἐκάθησε δὲ καὶ αὐτὸς πλησίον του.

Ἐνδεκα ἦσαν πρὸ μικροῦ ἐντὸς τῆς λέμβου, εἴν δὲ μόνον δύο.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Κορνηλίου περιεφέροντο ἐτεροπλανεῖς εἰς τὸν ἀπέραντον ὠκεανόν, ὅστις ἤρχιζε νὰ μυκάται ὑπὸ τὸν ἀφρέδῃ μανδύαν του τὸν ὁποῖον ἐμάστιζεν ὁ ἄνεμος.

— Χάριν σοῦ ἐθυσίασα, εἶπεν ὁ Κώσταλ, ὄλους ἐκεῖνους τοὺς δυστυχεῖς· μετὰ ἐν τέταρτον τῆς ὥρας θὰ ἐπνίγετο ἡ λέμβος. Τώρα, ἐνόσω τοῦλάχιστον δὲν αὐξήσῃ ἡ τρικυμία, θὰ κυματίζωμεν ὅπως εἴμεθα ἕως οὗ ἔλθουν αἱ ἄλλαι λέμβοι νὰ μᾶς σώσουν.

Ὁ λοχαγὸς ὅμως δὲν κατέκρινε τὴν χάριν αὐτοῦ ἀπανθρωπίαν τοῦ πιστοῦ Κώσταλ, ἀλλ' εὐχαρίστει αὐτόν, καὶ ἐπεκαλεῖτο συγχρόνως τὴν θεῖαν ἀντίληψιν. Ὁ δὲ Ἰνδὸς ἀταραξίαν ἔχων τροπιστοῦ ἐργαζομένου ἐν ἀσφαλείᾳ, κατεγίνετο νὰ σχίσῃ διὰ τῆς μαχαίρας του τὴν σκωληκόβρωτον τρύπιδα, ὅπως, ἐμπήγοντες εἰς τὰς σχισμὰς τὰς χεῖρας οἱ δύο ναυαγοί, κάθηνται στερεώτεροι, καὶ ἐπαναλάμβανεν εἰρωνικῶς·

— Κράτει καλά καὶ μὴν παραπιστεύεσαι εἰς τοὺς ἁγίους σου.

Καὶ τοιαῦτα λέγων ἤνοιξεν ἐντὸς ὀλίγου ὀπὰς πλατείας ἀφ' ὧν ἀνηρτήθησαν καὶ οἱ δύο οὕτως ὥστε νὰ μὴ ἀρπαγῶσιν ὑπὸ τῶν ἐξογκουμένων ἀδιακόπως κυμάτων.

Ὅτε δὲ ἐστερεώθησαν ἐπὶ τοῦ ἀσθενοῦς ἐκείνου ἐδάφους, ὁ Κώσταλ ἐπροσπάθησε νὰ διασχίσῃ διὰ τοῦ

βλέμματος τὸ νέφος τοῦ σκότους τὸ περικυκλοῦν αὐτούς· ἀλλ' αἱ συνεχεῖς ἀστραπαὶ ἐδείκνυον αὐτῷ θάλασσαν μαύρην καὶ τρομεράν, ἀπώτερον δὲ τὴν νῆσον καὶ τὴν πολιορκουμένην ἀκρόπολιν. Οὐδεμία λέμβος ἐφαίνετο, οὐδὲ κἂν ἡχὼ ἀπεκρίνετο εἰς τὰς φωνάς τῶν δύο ναυαγῶν καλούντων τοὺς συντρόφους των.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

Η ΓΟΥΔΑΛΛΟΥΠΗ.

Ἀπηλπισμένη ἦτο ἡ θέσις τοῦ Ἰνδοῦ καὶ τοῦ δὸν Κορνηλίου· ἰσχυροτέρα τοῦ ἀνέμου πνοὴ ἢ κύμα ὀρμητικώτερον ἤρκει νὰ μεταβιβάσῃ ἀμφοτέρους εἰς τὸν βυθὸν τῆς θαλάσσης. Ὁ λοχαγός, ἐνθυμούμενος ὅτι ὁ Κώσταλ τὸν ἔσωσεν ἀπὸ πολλῶν κινδύνων εἶχε τὴν ιδέαν, ιδέαν ἀληθῶς ἀόριστον, ὅτι καὶ πάλιν θὰ τὸν ἔσωζεν ὁ ἀτρόμητος σύντροφός του. Ὅθεν παρετήρει μετὰ μεγίστης προσοχῆς καὶ τὰ ἐλάχιστα συμπτώματα τὰ μαρτυροῦντα περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ νοῦς τοῦ Ζαποτέκου.

Καὶ ἕως μὲν τότε ἡ ἀταραξία τοῦ Ἰνδοῦ ἦτο, ὡς συνήθως, ἀναλλοίωτος· καθόσον ὅμως παρήρχετο ὁ καιρὸς καὶ δὲν ἐφαίνοντο αἱ λέμβοι, τὸ πρόσωπόν του ἐσκυθρῶπαζεν. Ἐννοεῖται λοιπὸν πόσον ἐταράσσετο ὁ φοιτητὴς τῆς θεολογίας. Δὲν λέγομεν ὅτι ὁ Κώσταλ εἶχεν ἀποθαρήνῃ, ἀλλὰ βέβαιον εἶναι ὅτι ἦτο ἀνήσυχος.

— Λοιπὸν, Κώσταλ; εἶπεν ὁ Λαντέγιας ἐπιθυμῶν νὰ παύσῃ ἡ ἀπαισία σιωπῆ τοῦ συντρόφου του.

— Τί λοιπὸν; ἀπορῶ πῶς αἱ λέμβοι δὲν ἐταράχθησαν ὅταν ἤκουσαν τὸ καννόνιον. Ὁ δὸν Γαλεάνας δὲν ἔχει συνήθως ἀνάγκην ν' ἀκούσῃ δύο διὰ . . .

Ἀλλὰ σφοδροτέρα πνοὴ ἀνέμου διεσκόρπισε τὰ τελευταῖα λόγια τοῦ Ἰνδοῦ.

Καὶ ἐσιώπησε πάλιν ὁ Κώσταλ· τὸ ἦθος του ἔγεινε μᾶλλον ἀνήσυχον, καὶ ἡ ἠλιόκαστος ὄψις του, ἕως τότε ἀπαθής, ἐμαρτύρει σχεδὸν φόβον. Ὁ δὲ Λαντέγιας ἐνόει κάλλιστα ὅτι ἐάν ποτε ὁ Κώσταλ ἐδείκνυε καὶ τὴν ἐλαχίστην ταραχὴν, ὁ κίνδυνος θὰ ἦτο μέγας. Ναι μὲν καὶ ἄνευ τούτου ἔβλεπεν ὅτι εὐρίσκοντο εἰς τὸ χεῖλος τοῦ τάφου, ἠλπίζεν ὅμως πάντοτε ἀπροσδόκητόν τι κατόρθωμα τοῦ ἀτρομήτου θάρρους τοῦ Ζαποτέκου. Καὶ διὰ τοῦτο ἐνόμισεν ὅτι σχεδὸν ἐσώθη ὅτε ἤκουσε τὸν Ἰνδὸν εἰπόντα·

— Κ. δὸν Κορνήλιε, τί θὰ ἐδίδες νὰ εὐρίσκεσο τώρα ἐξαπλωμένους εἰς κλίνην μεταξὺ ὀφειδίων καὶ τίγρων;

Ὁ Κώσταλ ἠστεῖετο, ἄρα καλὸν σημεῖον· καὶ ὁμῶς εἶπε μετ' ὀλίγον τεταραγμένος·

— Μήπως ἐπέστρεψαν οἱ σύντροφοί μας;

Ὅσάκις ὁ ἄνθρωπος εὐρίσκεται εἰς θέσιν ὅποια ἡ τοῦ λοχαγοῦ, καὶ αἱ ἐλάχισται ὑποψίαι μεταβάλλονται εἰς βεβαιότητα· διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸς ἐπίστευσε ὅτι αἱ λέμβοι ἐπανῆλθον ἐκεῖ ὅθεν εἶχον ἀναχωρήσει πρὸ δύο ὥρῶν. Ὁ φόβος ὅμως οὗτος ἦτο παράλογος, καὶ ἦτο φυσικώτερον νὰ ὑποθέσῃ ὅτι αἱ λέμβοι, περιμένουσαι εἰδήσεις παρὰ τῆς προπλευσάσης λέμβου ἕμενον ὅπου ἦσαν, ἀφοῦ μάλιστα ἤκουσαν τὸν κρότον τοῦ κανονίου. Ἐξ ἐναντίας ὁ Κώσταλ εἰς τοῦτο ἀπέδιδεν τὴν βραδύτητά των.

Ἐν τοσοῦτῳ τὰ κύματα ἐξογκούμενα συνετάρασσαν σφοδρῶς τὴν λέμβον, καὶ, ὡς προεμήνυον οἱ συριγμοὶ τοῦ ἀνέμου, θὰ ἐγίνοντο ἔτι τρομερά.

— Ἀκούσατε, Κ. δὸν Κορνήλιε Λαντέγια. (Ἐλησμονήσαμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι ἀφ' ἧς ὁ λοχαγός ἔμαθεν ὅτι κατεδικάσθη ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο, δὲν τὸ ἐνοστιμεύετο πλέον· τὴν ὥραν μάλιστα ταύτην τὸ ἐθεώρησεν ὑπέροπτε ἀπαίσιον.) Ἡξέυρω ὅτι ὁ θάνατος δὲν σᾶς τρομάζει. Σᾶς προλέγω λοιπὸν ὅτι ἐντὸς μιᾶς ὥρας τὰ κύματα, ἐὰν περιμείνωμεν ἐδῶ, θὰ μεγαλώσουν καὶ θὰ μᾶς καταποντίσουν.

— Τί νὰ κάμωμεν λοιπὸν; ἀνέκραξεν ἀπηλπισμένος ὁ λοχαγός.

— Ἐν τῶν δύο· ἡ αἱ λέμβοι μας περιμένουν, ἢ διευθύνονται εἰς τὸ νησί· νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἐπέστρεψαν εἶναι παράλογον· ὅταν προσταχθῇ τις ἀπὸ τὸν στρατηγόν, πρέπει νὰ ὑπακούσῃ. Ἐπειδὴ λοιπὸν εἶναι εὐκόλον νὰ κολυμβήσωμεν ἕως εἰς τὰς λέμβους . . .

— Νὰ κολυμβήσωμεν ἕως εἰς τὰς λέμβους! μετὰ τὰ σωστά σου;

— Ἐννοεῖται· καὶ διὰ τί ὄχι;

— Καὶ ἐλησμονήσες τοὺς καρχαρίας καὶ τοὺς συντρόφους μας;

Τὴν ὥραν ἐκείνην ἤστραψε, καὶ εἶδεν ὁ φοιτητὴς ὅτι τὸ ἦθος τοῦ συντρόφου του ἠρμήνευεν αἰσθηρὰ μεγίστης περιφρονήσεως.

— Δὲν σᾶς εἶπα, ἀπεκρίθη ὁ Κώσταλ, ὅτι μό-

νος ἴσως ἐγὼ κολυμβῶ ἀφόβως μεταξὺ τῶν καρχα-
χαριῶν ; τὸ ἔκαμα ἑκατοντάκις χάριν παιδιάς, σή-
μερον δὲ θά τὸ κάμω χάριν σωτηρίας.

Ἀνεφρίξεν ὁ λοχαγὸς ἀναπολήσας ὅτι ἐμελλε νὰ
μείνῃ μόνος ἀλλὰ μήπως ὁ κίνδυνος δὲν ἦτο ἐπίσης
βέβαιος καὶ ὅτε ἦσαν δύο ; Ἐταλαντεύετο λοιπὸν
τί ν' ἀποκριθῆ ὁ δὲ Κώσταλ ἐκλαβὼν τὴν σιωπὴν
ἀντὶ συγκαταθέσεως, εἶπεν·

— Ἄμα ὡς φθάσω εἰς μίαν λέμβον, θά τοὺς εἰπῶ
νὰ ρίψουν ἓνα φυσέκι ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἐλάβα-
μεν ὡς σημεῖα· τότε νὰ ἤξεύρης ὅτι εἶναι ἐλπίς σω-
τηρίας καὶ νὰ φωνάξης μὲ ὄλας σου τὰς δυνάμεις.

Καὶ πρὶν ἢ ἀποκριθῆ ὁ δὸν Κορνηλίος ἔπεσεν ὁ
ἀτρόμητος Ἰνδὸς κατακέφαλα εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ ὡς
ἂν τὰ ἄγρια τῆς θαλάσσης θηρία ἀνεγνώριζον τὴν
ἀνωτέραν δυνάμιν του, ἔφευγον μακρὰν αὐτοῦ. Μὴ
λησμονήσωμεν δὲ ὅτι ἦσαν καὶ κατάκορα· ὁ λοχα-
γὸς εἶδε μακρὰν τὸν Κώσταλ ἀναβάντα εἰς τὴν ἐ-
πιφάνειαν, καὶ πάλιν γενόμενον ἄφαντον ὀπισθεν
τῶν μαύρων κορυφῶν τῶν κυμάτων. Καὶ κατ' ἀρ-
χὰς μὲν ἐνόμισεν ὅτι ὁ ἀήρ ἔφερε πρὸς αὐτὸν λό-
γους ἐνθαῤῥυντικούς· μετ' ὀλίγον ὅμως ἤκουε μόνος
τοὺς συριγμοὺς τοῦ ἀνέμου, καὶ τὸν γοερὸν ἦχον
τῶν κυμάτων περὶ τὰ τρίζοντα ξύλα τῆς λέμβου του.

Ὅσω κατακορεῖς καὶ ἂν εἶναι οἱ καρχαρίαί, σπα-
νίως καταπαύει ἡ φυσικὴ αὐτῶν ἀδδθηφαγία· ὅθεν ὁ
Ἰνδὸς, ὅστις δὲν εἶχε λησμονήσει τὴν κολυμβητικὴν
του, ἀφοῦ ἀνέβη εἰς τὴν ἐπιφάνειαν δάκνων τὴν μά-
χαιράν του καὶ ἔστειλε πρὸς τὸν σύντροφόν του λό-
γους παραμυθίας, ἔστρεψε τὸ βλέμμα περὶ ἑαυτὸν
ἐνεκα οὐχὶ φόβου ἀλλὰ φρονήσεως.

Δύο ἐκ τῶν τίγερων τούτων τοῦ Ωκεανοῦ, φοβε-
ρωτέρων καὶ τῶν τῆς ξηρᾶς, ἐκολύμβων παρ' αὐτὸν
εἰκοσι πόδας μακρὰν, ἡ μὲν ἐκ δεξιῶν ἡ δὲ ἐξ ἀρι-
στερῶν. Καὶ τρομερὰ μὲν ἡ συνοδία του, ἀλλὰ διὰ
τὴν ἕξιν τὴν ὅποιαν εἶχεν ἀποκτήσει ὁ Ἰνδὸς ἀλι-
εύων μαργαρίτας, καὶ τὴν ἀκλόνητον πίστιν του εἰς
τὸ εἰμαρμένον, καὶ αὐτὸν ἔτι τὸν φόβον μὴ δὲν κα-
τορθώσῃ, ἐνεκα τοῦ σκότους καὶ κατὰ τὰ ἀπέραντα
ἐκεῖνα πελάγη, νὰ ἀπαντήσῃ τὰς λέμβους, δὲν προσ-
εἶχε πολὺ εἰς τοὺς ἐπικινδύνους συμπλωτήρας του.
Ἐὰν ἔστρεψε περὶ αὐτὸν τὰ βλέμματα, τὰ ἔστρεψε,
τὸ ἐπαναλέγομεν, ἐνεκα φρονήσεως ὅπως ἴδῃ τὴν θέ-
σιν τῶν ἐχθρῶν του, καὶ παρετήρει ἐκάστοτε ὅτι ἔ-
πλεον πλησιέστερον αὐτοῦ.

Εἰς μάτην σχίζων τὰ ὕδατα ὡς ὁ ἀετὸς τοὺς ἀέ-
ρας, ἠγωνίζετο νὰ ἴδῃ τὰς ἐλπίδας τῆς σωτηρίας
του· οἱ ὀφθαλμοὶ του μόνον μαῦρον ὀρίζοντα ἔβλεπον
καὶ κενόν, περιοριζόμενον ὑπὸ τῶν ἀφρωδῶν κορυφῶν
πῶν κυμάτων.

Καὶ πάλιν εἶδε τοὺς δύο καρχαρίας πλησιέστερον
αὐτοῦ· μόλις ἀπέχον δέκα πόδας. Καὶ ὅμως δὲν
ἐφοβεῖτο αὐτούς, ἀλλὰ τὴν ἀχανῆ ἐρημίαν τοῦ Ω-
κεανοῦ.

Ὅσον ἀτρόμητος καὶ ἂν εἶναι ὁ ἄνθρωπος, δὲν εἶ-
ναι βεβαίως ἀπορον ἐὰν, εὐρισκόμενος ἐν μέσῳ ἀπε-
ράντου πελάγους καὶ σαρκοδόρων θηρίων, ἐν ὥρᾳ μάλ-
ιστα βαθυτάτης νυκτός, ζητῆ ὡς τελευταίαν ἀγκυ-

ραν σωτηρίας καὶ μικρὰν λέμβον. Καὶ ἦτο μὲν ἀκά-
ματος καὶ ῥωμαλέος κολυμβητὴς ὁ Ἰνδός, αἱ δυνά-
μεις του ὅμως ἐπὶ τέλους ἐξησθενοῦντο, καθόσον μάλ-
ιστα δάκνων τὴν μάχαιραν δὲν ἐδύνατο νὰ πνεύσῃ
ἀνέτως· ἀλλὰ ποῦ ν' ἀφήσῃ τὸ ὄπλον του τὸ ὅποιον
μόνον εἶχε βοήθον κατὰ τῶν θηρίων ;

Ἐπὶ τέλους ἠσθάνθη πάλλουςαν σφοδρότερα τὴν
καρδίαν του, καὶ ἀποδίδων τοῦτο εἰς τοὺς ἀνευδό-
τους ἀγωνίας του ἔλαβεν ἀνὰ χεῖρας τὴν μάχαιραν.
Καὶ ὅμως ἐξηκολούθει τῶν παλμῶν ἡ ὀρμή, διότι,
ὡς τὸ εἴπωμεν, εἶχεν ἀρχήσει νὰ φοβῆται. Πλὴν
τούτου, ἐπειδὴ ἔπλεε μὲ μίαν μόνον χεῖρα, διότι
ἡ ἄλλη ἐκράτει ἀπὸ τινος τὴν μάχαιραν, ἦτο ἐπό-
μενον νὰ καταβάλλῃ πλειότερον ἀγῶνα.

Δὲν ἦτο δὲ ἀνωφελὴς ἡ προφύλαξις του, διότι οἱ
δύο καρχαρίαί εἶχον ἀρχίσει νὰ προπορεύονται, διευ-
θυνομένοι πρὸς τὸ μέρος ὅθεν ἐμελλε νὰ διαβῆ.

Τὸ νέον τοῦτο στρατήγημα ἰδὼν ὁ Ἰνδὸς ἐτόραπῃ
ταχέως πρὸς δεξιὰ. Ἀλλὰ καὶ οἱ καρχαρίαί ἐτόρα-
πησαν. Μακρὰ καὶ τρομερὰ παρήρχετο ἡ ὥρα· ἀλλ'
ἀναγκαζόμενος πάντοτε νὰ πλῆθῃ πρὸς δεξιὰ, ἔπλεεν
εὐθύτερον, ὥστε τὴν σωτηρίαν τῆς ζωῆς του ἐμελλε
μετ' ὀλίγον νὰ ὀφείλῃ εἰς τοὺς δύο ἀσπάνδους αὐτοῦ
ἐχθρούς.

Φωνὴ ἀγαλλιάσεως ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ πάλλοντος στή-
θους του ὅτε εἶδε τὰς τρεῖς λέμβους, φανείσας αἴφνης
ἔμπροσθέν του ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῶν κυμάτων. Ἀ-
φῆκε δὲ καὶ δευτέραν φωνήν, εἰς ἣν ἀπεκρίθη ἄλλη
φωνή· τότε κατέβαλε καὶ τελευταῖον ἀγῶνα ὅπως
φθάσῃ εἰς τὰ πλοῖα, ἐπειδὴ εἰ καὶ ἤκουον οἱ ἐν αὐ-
τοῖς τὴν φωνήν του δὲν τὸν ἔβλεπον ὅμως.

Δυστυχῶς ὅμως οἱ δύο καρχαρίαί ἐφύλασσαν ὡς
φρουροί, ὁ μὲν ἐκ δεξιῶν ὁ δὲ ἐξ ἀριστερῶν τὸ στε-
νὸν δι' οὗ ἐμελλε νὰ διαβῆ ἵνα φθάσῃ εἰς τὴν πλη-
σιεστέραν λέμβον. Ἐὰν ἐτρέπετο πρὸς ἄλλην θὰ ἴ-
ναγκάζετο νὰ παρατείνῃ τὸν δρόμον του, καὶ οὕτω
θὰ ἐξέλιπον αἱ δυνάμεις του. Ἐξηκολούθησε λοιπὸν
προχωρῶν κατ' εὐθείαν.

Κρατῶν τὴν μάχαιραν καὶ πάλλων τὴν καρδίαν,
ἔτοιμος δὲ νὰ ἐμπήξῃ αὐτὴν εἰς τὸν καρχαρίαν ὅστις
θὰ ἐπλησίαζε, καταπτοῶν τοὺς ἐχθρούς του καὶ διὰ
χειρονομιῶν καὶ διὰ φωνῶν, παρέπλευσεν, ὡς πλοῖον
κινδυνεῦον περὶ βράχους, τὰς δύο θηρία, καὶ ἀνητήθη
ἀπὸ τῆς λέμβου. Ἀλλ' ὅτε ἀνεβίβασαν αὐτὸν ελεῖ-
ποθύμησεν.

— Ἀπωλέσθη λοιπὸν, εἶπεν ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἐκστρα-
τείας, ἡ λέμβος ἰδὼν τὸν Κώσταλ. Ἄς μὴ ζητῶμεν
πλέον αὐτὴν, ἀλλ' ἄς διευθυνθῶμεν ἀμέσως εἰς τὸ
νησίον.

Καὶ ἀφαιρέσας τὸν πῖλόν του·

— Ἄς παρακαλέσωμεν, εἶπε τὸν Θεὸν διὰ τοὺς
ταλαιπώρους συντρόφους μας, καὶ μάλιστα διὰ τὸν
λοχαγὸν Δαντέγιαν· ἐχάσαμεν γενναῖον ἀξιωματικόν.

Μετὰ τὴν λακωνικὴν ταύτην νεκρολογίαν τοῦ
δὸν Κορνηλίου αἱ λέμβοι ἐξηκολούθησαν πλεύσαι.

Ἐν τοσοῦτῳ ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν λέμβον ἐφ' ἧς
ὁ ταλαιπώρος ἀξιωματικὸς, ἐν μέσῳ κινδύνων, ἠτέ-
νιζε τὸν κατὰμαυρον μὲν Ωκεανὸν ὁσάκις δὲν ἤστρα-

πτε, πυρακτούμενον δὲ ὡς κλίβανον ὁσάκις τὰ νέφη διεσχίζοντο ὑπὸ τῶν ἀστραπῶν· ἤκουε τὸν ἄνεμον μαστιζόντα τὴν θάλασσαν, ὡς ὁ παρορμῶν τὸν ἵππον διὰ τοῦ πτερινιστήρος καὶ τῆς φωνῆς, καὶ τὸ κύμα βρυχώμενον ὡς ἄγριον ἵππον ἀφηνιάζοντα κατὰ τοῦ ἀναβάτου. Αἶφνης ἐνόμισεν ὅτι εἶδεν ἐπάνω κύματος μακρὸν σχῆμα λέμβου καὶ ἀνθρωπίνας μορφάς, καὶ ἀνεσκίρτησεν· ἀλλὰ σβεσθείσης τῆς ἀστραπῆς, εἶδε καὶ αὐθις κύματα μαῦρα καὶ τρομερά. Καὶ ἐρρήξε μὲν φωνὴν οὐρανομήκη, ἀλλ' ὁ τραχὺς ἤχος ὅστις εἶχε σχίσει τὸν λάρυγγά του κατεπνίγη ὑπὸ τῶν βρυχηθμῶν τοῦ ἀνέμου καὶ τῆς θαλάσσης. Καὶ ἐβυθίσθη ἐκ νέου εἰς ἀπελπισίαν.

Αἶφνης, ἀνυψωθείς ὑπὸ γιγαντείου κύματος εἶδεν εὐδιακρίτως, χάρις εἰς τὸ φῶς νέας ἀστραπῆς, πρὸς ἄλλο ὅμως μέρος, τὴν αὐτὴν λέμβον καὶ τὰς αὐτὰς μορφάς. Αἱ λέμβοι εἶχον περάσει χωρὶς νὰ τὸν ἴδωσι. Τὸ κύμα ἐταπεινώθη, καὶ δὲν ἔβλεπε πλέον τοὺς σωτήρας τοὺς ζητοῦντας αὐτὸν ὅπου δὲν ἦτο· τοσοῦτον δὲ ἠῤῥῆσεν ἡ ἀπελπισία του ὥστε παρ' ὀλίγον κατεποντίζετο μόνος. Αἱ βρονταί, τὰ κύματα, ἡ ἄβυσσος, ἡ ἀκατάπαυστος πάλῃ ἐσάλευσαν τὰς φρένας καὶ κατέβαλον τὰς δυνάμεις αὐτοῦ· ὅθεν ἠτοιμάζετο νὰ παύσῃ ἀγωνιζόμενος ὅτε εἶδεν ἐξερχομένην ἀπὸ τῆς θαλάσσης, οὐχὶ μακρὰν αὐτοῦ, ζωηρὰν λάμψιν καὶ ἀστραπηδόλον καμπύλην διασχίζουσαν τὸν μαῦρον οὐρανόν· ἦτο δὲ ἡ λάμψις τοῦ προσδοκωμένου πυροτεχνήματος. Συνήγαγε λοιπὸν ὅλας τὰς δυνάμεις αὐτοῦ καὶ ἀφῆκε φωνὴν, ἣτις διὰ τὴν ἀπελπισίαν ἅμα δὲ καὶ τὴν χαρὰν ἐβρόντησεν ὡς βοῆ ὑπεράνθρωπος· τὴν ἤκουσε δὲ φερομένην ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων, πηδήσασαν οὕτως εἰπεῖν ἐπὶ τῆς ῥάχους τῶν κυμάτων καὶ πνιγεῖσαν μακρὰν. Μετὰ μικρὸν δέ, συγκεντρώσας ὄλην του τὴν προσοχὴν ὅπως ἀκούσῃ τὴν ἀπόκρισιν, ἤκουσεν ἄλλην φωνὴν παλαίουσαν πρὸς τοὺς μυκηθμούς τῶν κυμάτων, τὴν φωνὴν τοῦ Ἰνδοῦ.

Ὁ Κορνήλιος ἐκραύγασε καὶ δεῦτερον καὶ τρίτον καὶ πολλάκις, ἕως οὗ ὁ λάρυγξ αὐτοῦ σπαραχθεὶς ἐσίγησε. Καὶ ἤκουε μὲν ἐκάστοτε τὴν ἀσθενῆ ἠχὼ μεμακρυσμένων φωνῶν, ὁσάκις ὅμως ἔλαμπον ἀστραπαὶ ἔβλεπε πέλαγος ἀχανὲς καὶ ἔρημον· τέλος πάντων μία τῶν λέμβων ἔφθασε μέχρις αὐτοῦ, ὁ Κώσταλ καὶ ὁ Γαλεάνας ἤρπασαν τὸν ναυαγόν, καὶ ὅτε τὸν ἀνεβίβασαν ἔπεσεν, ὡς καὶ πρὸ μικροῦ ὁ Ἰνδός, ἀναίσθητος.

Εὐκόλον εἶναι νὰ ἐννοήσωμεν πῶς διέτρεξαν τὰ πράγματα. Ἐνῶ αἱ λέμβοι ἀπεμακρύνοντο ἀπὸ τοῦ μέρους ὅπου ἐπάλαιεν ὁ δὸν Κορνήλιος χωρὶς νὰ ἴδωσιν ἢ ἀκούσωσιν αὐτὸν, κραυγάζοντα, ὁ Ἰνδός ἀνένηψε καὶ διηγήθη ἐν συντόμῳ τὴν καταστροφὴν τῆς λέμβου· τότε σπεύσαντες ἔδωκαν τὸ σημεῖον, καὶ διευθύνθησαν πρὸς τὸ ἀπολεσθὲν σκάφος, ὀδηγούμενοι ὑπὸ τῆς νήσου καὶ τῆς γολέττας τὰς ὁποίας ἔβλεπον ὁσάκις ἤστραπτεν. Ὁ Κώσταλ, ἀγχινοῖαν ἔχων Ἰνδοῦ καὶ ναύτου, ἀνεγνώρισε σχεδὸν τὸν τόπον ὅπου ἀρῆκε τὸν σύντροφόν του· καὶ ἰδοὺ πῶς ἐσώθη ὁ Λαντέγιας.

Ἡ Γουαδελούπη εἶχε προσκαλέσει, ὡς εἶδομεν, τὴν προσοχὴν τῆς φρουρᾶς πυροβολήσασαν· ἀλλ' ἐπειδὴ διὰ τὸ βαθὺ σκότος καὶ τὴν θύελλαν ἡ φρουρὰ ἐνόμιζεν ὅτι δὲν ἦτο φόβος, ἡ λέμβος ἐπλησίασεν εἰς τὴν νῆσον πρὸς τὸ μέρος τὸ ἀπέναντι τῆς γολέττας. Ὁ Λαντέγιας ἦτο πάντοτε ἀναίσθητος, ὅτε δὲ ἀνένηψεν εἶδεν ὅτι εὕρισκετο εἰς τὴν Ῥοκέταν, ἀλλὰ δὲν ἐνόει πῶς. Ἀκούων τὸν ἤχον τῶν δένδρων, τῶν ὁποίων αἱ κορυφαὶ συνεκρούοντο ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν του λιγυζόμεναι ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, καὶ τοὺς πατάγους τῶν κεραυνῶν οἵτινες ἐφαίνοντο σαλεύοντες καὶ αὐτὰ τὰ θεμέλια τῆς γῆς, ἐξελάμβανεν αὐτοὺς ὡς γλυκυτάτην μελωδίαν. Καὶ πρὶν ἡ ἐρωτήσῃ τὸν Κώσταλ, τὸν ὁποῖον εἶδε κοιμώμενον ἐκεῖ πλησίον, παρετήρησε τὰ περὶ αὐτόν· εἶδε διχχωρισθέντας εἰς μικρὰ ἀποσπάσματα τοὺς τῆς ἐκστρατείας, ἰσταμένους ὀρθίους καὶ σιωπηλοὺς, καὶ κρατοῦντας ἔτοιμα τὰ ὄπλα ὡς εἰς ἐνέδραν.

— Ποῦ εἴμεθα; ἠρώτησε τὸν Κώσταλ ὠθήσας αὐτόν.

— Εἰς τὴν Ῥοκέταν, ἀπεκρίθη ὁ Ἰνδός· δὲν βλέπεις;

— Καὶ πῶς εὐρέθημεν ἐδῶ;

— Μετ' ἄλλο ἀπλοῦστατον· ποῖος φαντάζεται ὅτι ἐξῆντα ἄνθρωποι ῥιψοκινδυνεύουν εἰς τὴν θάλασσαν μετ' αὐτοῦ καιρόν; κανεὶς βέβαια. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ Ἴσπανοὶ δὲν τὸ ὑπωπτεύθησαν καὶ ἤλθαμεν χωρὶς ἐμπόδιον.

— Τί περιμένει λοιπὸν ὁ ἀρχηγός διὰ νὰ κάμῃ τὴν ἔφοδον;

— Νὰ μάθῃ εἰς ποῖαν θέσιν εὕρισκόμεθα καὶ ποῦ εἶναι ὁ ἐχθρός· ἡ νύκτα εἶναι κατάμαυρη ὡς στόμα κανονίου, καὶ ὁ οὐρανός καὶ ἡ θάλασσα μαίνονται.

Ἦτο τετάρτη ὥρα τῆς αὐγῆς ὅτε ἐγένετο ὁ διάλογος οὗτος· ἡ θύελλα ἐμαίνετο πάντοτε, καὶ ἡ θάλασσα, ἣτις ἐπέπιπτε λυσσῶσα εἰς τὴν ἀκτὴν, κατέτρωγε τὰ ἀπόγια τῶν λέμβων αἱ ὁποῖαι, δοθείσης ἀποτυχίας, ἦσαν ἡ μόνη ἐλπίς τῶν ἐπαναστατῶν. Ὁ δὸν Κορνήλιος, στρέφων ἐντρομος τὰ βλέμματα περὶ τὸν ὠκεανόν, ὅστις παρ' ὀλίγον κατέπινεν αὐτόν πρὸ μικροῦ, εἶδεν ἄνθρωπον ἐλθόντα εἰς τὴν ἀκτὴν, καὶ ἐνόμισεν ὅτι ἤρχετο νὰ σφίγῃ στερεώτερον τοὺς κόμβους τῶν ἀπογαίων. Καὶ ἔκυψε μὲν ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ὁ Λαντέγιας ἤκουσε τριγμὸν μαχαίρας ἐπὶ πράγματι κοπτομένου.

— Τί κάμνει ἐκεῖνος; ἠρώτησε τὸν Κώσταλ δακτυλοδεικτῆσας τὸν ἄνθρωπον.

— Ὡ! ὦ! κόπτει τὰ σχοινία, ἀνέκραξεν ὁ Ἰνδός. Καὶ ὀρμήσας πρὸς αὐτόν μετὰ τοῦ λοχαγοῦ ἀνεγνώρισε, χάρις εἰς τὴν ἀντανάκλασιν τοῦ ἀφροῦ, τὸν ἀρχηγόν αὐτόν, τὸν δὸν Ἑρμενεγίλδον Γαλεάναν.

— Ἄ! εἶσαι σύ, λοχαγέ; εἶπεν ὁ Γαλεάνας· ἔλα νὰ με βοηθήσῃς νὰ κόψω τὰ σχοινία αὐτά, τὰ ὁποῖα εἶναι σκληρὰ ὡς σίδηρα.

— Νὰ κόψετε τὰ σχοινία· καὶ ἂν βιασθῶμεν νὰ φύγωμεν;

— Ἴσια, ἴσια αὐτὸ θέλω νὰ προλάβω, ἀπεκρίθη

μειδιῶν ὁ Γαλεάνας. Κατὰ πολεμεῖ ὁποῖος ἤξυρει ὅτι ἔχει πῶς νὰ σωθῇ.

Τί ν' ἀποκριθῇ ὁ λοχαγὸς εἰς τὴν προσταγὴν ταύτην τοῦ γενναίου ἀρχηγοῦ; Συνενώσαντες λοιπὸν καὶ οἱ τρεῖς τὰς δυνάμεις των ἔκοψαν τὰ ἀπόγαια.

— Καλὰ, εἶπεν ὁ Γαλεάνας· μᾶς μένει τῶρα μόνον νὰ λάβωμεν τὰ πυροτεχνήματα.

Καὶ ἀφοῦ ἀπεβίβασαν αὐτὰ ἀφῆκαν τὰ ἀπόγαια, καὶ τὰ κύματα ἀφῆρπασαν τὰς τρεῖς λέμβους.

— Ὑπαγε, λοχαγέ, νὰ κοιμηθῆς, εἶπεν ὁ Γαλεάνας, διότι ἔχεις ἀνάγκην ἀναπαύσεως· ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα σ' ἐξυπνῶ. Σὺ δέ, Κώσταλ, ὕπαγε νὰ κατασκοπεύσῃς τὸ νησίον διὰ νὰ πληροφορηθῆς τοῦ εἶναι ὁ ἐχθρὸς· ἀνάγκη πᾶσα ὅταν ἀνετείλῃ ὁ ἥλιος καὶ τὸ νησίον καὶ ἡ γολέττα νὰ εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν μας.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐσκέπασε τὸ πρόσωπον μὲ τὴν ἄκραν τοῦ ἐπενδύτου του καὶ ἀπεχώρησεν· ὁ δὲ Κώσταλ καὶ ὁ λοχαγὸς ἦλθον ὅπου ἦσαν πρὶν χωρὶς νὰ προσφέρωσι λέξιν. Καὶ ἀφοῦ ἀπέβαλεν ὁ πρῶτος καὶ τὰ ὀλίγα ἐνδύματα τὰ ὁποῖα εἶχε τηρήσει, ἀπεχώρησε καὶ αὐτὸς διὰ τῶν θάμνων τῆς ἀκτῆς, ὡς τίγρις ἥτις ἔρχεται διὰ τῶν καλάμων νὰ καταλάβῃ αἰφνης κροκόδειλον εἰς τὰς ὄχθας τῆς λίμνης.

Ὁ δὲ δὸν Κορνῆλιος ἔμενον ἀύπνους. Εἰ καὶ εἶχε συνειθίσει ἐπὶ ἐν ἔτος καὶ ἐπέκεινα τοὺς κινδύνους τοῦ πολέμου, οὐδὲν ἦττον θμως ἢ ἀπόφασιν τοῦ ἀρχηγοῦ νὰ νικήσωσιν ἢ ν' ἀποθάνωσιν ἀπεδίωκε τὸν ὕπνον. Ἀνεπόλει λοιπὸν τὰς παραδόξους περιπετειάς αἱ ὁποῖαι τὸν ἀνέδειξαν στρατιώτην, καὶ πύχτο νὰ κυριευθῇ τὸ ταχύτερον ἢ Ἀκαλοῦκη, ὅπου, ὡς ὑπεσχέθη ὁ Μορέλλος, θὰ ὑπεγράφετο ἡ ἀδεία του. Ἐντὸς μιᾶς περίπου ὥρας ἐπανελθὼν ὁ Κώσταλ εἶπεν αὐτῷ ἐν συντόμῳ τὰ τῆς ἐκδρομῆς του, τὰ ὁποῖα ἔμελλε νὰ διακοινώσῃ πρὸς τὸν ἀρχηγόν.

Κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Ἰνδοῦ, ἡ ἰσπανικὴ φρουρά, ἐκ διακοσίων ὡς ἐγγιστα ἀνδρῶν συγκειμένη, ἦτο ὠχυρωμένη ἐντὸς προμαχώνος ἐκ χόματος πρὸς τὴν μεσημβρινὴν ἄκραν τῆς νήσου, μακρὰν τοῦ μεξικανοῦ στρατοπέδου ἕως βολῆς κανονίου. Δύο κανόνια ὑπερασπιζόντο τὸν προμαχῶνα τοῦτον, ἡ δὲ γολέττα ἦτο ἠγκυρροβλημένη ἐντὸς ὀρμίσκου πλησίον αὐτοῦ.

Ὁ Γαλεάνας μαθὼν λοιπὸν ποῦ εὕρισκετο ὁ ἐχθρὸς καὶ ὁποῖα ἡ δύναμίς του, παρέταξεν ἐν σιωπῇ τὸν εὐάριθμον λόχον του ἐνῶ ἤρχιζε νὰ ὑποφώσκῃ τὸ λυκαυγές, καὶ ἀναθᾶς εἰς μικρὸν ὕψωμα προσέταξε καὶ μετεκόμισαν ἐκεῖ τὰ πυροτεχνήματα.

— Δὲν εἶναι ἀμφιβολία, εἶπε μὲ χαμηλὴν φωνήν, ὅτι ὅταν προσβάλωμεν ἐν μέρος τὸ κυριεύομεν· πηγαίνομεν νὰ ἐπιπέσωμεν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, εἴμεθα ἐπάνω ἐν τὸ νησίον· ἠμποροῦμεν λοιπὸν νὰ ἀναγγείλωμεν εἰς τὸν ἀρχιστράτηγον, χωρὶς νὰ τὸν ἀπατήσωμεν ὅτι τὸ νησίον ἐκυριεύθη καὶ ὅτι ἐνικήθη ὁ ἐχθρὸς.

Εἶπε καὶ ἤγγισε μὲ τὸ σίγαρόν του τὸ πυροτέχνημα τὸ ὁποῖον ἔφεραν πρὸς αὐτόν. Καὶ εὐθὺς τὸ πυροτέχνημα ἀνέβη συρίζον εἰς τοὺς ἀέρας, καὶ διε-

γράψε σχῆμα ἐλλείψεως κατακόκκινον· ἐξηκόντις δὲ καὶ δευτέρον λευκὸν καὶ τρίτον ἄλλο πράσινον.

— Κόκκινη, ἄσπρη καὶ πράσινη εἶναι ἡ μεξικανὴ σημαία, εἶπεν ὁ Γαλεάνας· τοῦτο τὸ σημεῖον ἐσυμφωνήσαμεν μὲ τὸν ἀγαπητόν μας ἀρχιστράτηγον διὰ νὰ τὸν ἀναγγείλω τὴν ἄλωσιν τοῦ φρουρίου· τῶρα γνωρίζουν εἰς τὸ στρατόπεδον τὴν εἶδησιν καὶ δὲν πρέπει νὰ τὴν ψεύσωμεν. Ἐμπρός!

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὤρμησε, καὶ μετ' αὐτοῦ ὤρμησαν καὶ οἱ στρατιῶται ὀδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ Κώσταλ. Ἐνῶ δὲ ἐπλησίασαν εἰς τὸν προμαχῶνα ἤκουσαν φωνὴν ἀπελπισίας. Καὶ εἶδον μετὰ μικρὸν διὰ μέσου τῶν δένδρων τὴν γολέτταν κυλιομένην, καὶ δεινῶς σαλευομένην ὑπὸ τῶν κυμάτων οὐχὶ μακρὰν τῶν βράχων, καὶ τοὺς αὐτάς εἰς μάτην ἀγωνιζομένους ἵνα σώσωσιν αὐτήν· τὰ ἀπόγαια αὐτῆς εἶχον κοπεῖ, ἡ δὲ θύελλα τὴν ὠθεῖ πρὸς σωρὸν ἀποτόμων καὶ ὀξυτάτων βράχων.

— Κρῖμα! ἀνεφώνησεν ὁ Γαλεάνας· εἶχα τὴν πεποίθησιν ὅτι θὰ τὴν κυριεύσωμεν, καὶ θὰ μᾶς ἐχρησίμευε.

Τὸ δυστύχημα τοῦτο ἰδόντες καὶ οἱ Ἴσπανοὶ κατεταράχθησαν· τὴν δὲ ταραχὴν τῶν ἐπηύξησαν μετ' ὀλίγον καὶ ὁ Γαλεάνας καὶ ὁ εὐάριθμος στρατὸς του ἀλαλάζαντες. Ἡ ἀπροσδόκητος τούτων ἔφοδος, αἱ κραυγαὶ τῶν ἐν μέσῳ τοῦ σκότους, αἱ βρονταὶ, αἱ ἀστραπαὶ, καὶ αἱ γοεραὶ τῶν ναυαγούντων φωναὶ κατεπτόησαν τοσοῦτῳ τοὺς Ἴσπανούς, ὥστε χωρὶς σχεδὸν ἀντίστασιν οἱ προσβαλόντες κατεσύντριψαν τὰς πύλας, συνεπλάκησαν μετὰ τῶν ἐν τῷ ὀχυρώματι, κατεδίωξαν φεύγοντάς τινας ἐκ τῶν τῆς φρουρᾶς καὶ ἤχμαλάτευσαν τοὺς ἄλλους.

Ἡ δὲ γολέττα ἐγγρίψασα σφοδρῶς εἰς τοὺς βράχους, ἐπλαγίασεν ὡς ἵππος τραυματισθεὶς τὴν κοιλίαν ὑπὸ ταύρου, καὶ συνετρίβη. Οἱ νικηταὶ συνέλαβον τότε εὐκόλως τὸ πλήρωμα ἐνῶ ἐσώζετο ἀπὸ τοῦ ναυαγίου.

Μετ' ὀλίγον ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος, ἀλλ' ἡ τρικυμία ἐμαίνετο εἰσέτι· μόλις δὲ εἶχε συλληφθῇ καὶ ὁ τελευταῖος ναυαγός, καὶ ὑψῶθη εἰς τὸ φρούριον σῆμα ἀναγγέλλον τὴν ἐλευσιν πλοίου· ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς παραλίας εἶδον μετ' ὀλίγον αὐτὸ κυμαινόμενον μακρὰν καὶ φεύγον ὡς ἀστραπή· ἡ θύελλα ὠθεῖ αὐτὸ πρὸς τὴν ξηρὰν, καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἔφθασε τόσῳ πλησίον, ὥστε οἱ ἐπὶ τῆς ἀκτῆς ἔβλεπον καὶ τοὺς ἀξιωματικούς καὶ τοὺς ναύτας.

Ὁ Κώσταλ, ὁ Μαῦρος καὶ ὁ δὸν Κορνῆλιος παρτήρουν ἐπίσης τὸ βρῖκιον· ἀλλ' οἱ ὀξεῖς τοῦ Ἰνδοῦ ὀφθαλμοὶ προσηλώθησαν ἐπὶ ἀξιωματικοῦ τινος στηριζομένου ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ πλοίου μετ' ἄκρας μελαγχολίας. Κομφῆς καὶ ὑψηλὸς τὸ ἀνάστημα, ἀσχεπῆ ἔχων τὴν κεφαλὴν καὶ μέλαινα τὴν κυματιζομένην ὑπὸ τοῦ ἀνέμου κόμην, ἐφαίνετο γενναῖος, καὶ ἠδιαφόρει διὰ τὸν κίνδυνον.

— Γνωρίζετε ἐκεῖνον τὸν ἀξιωματικόν; ἠρώτησεν ὁ Κώσταλ τοὺς συντρόφους του.

— Δὲν διακρίνω τὸ πρόσωπόν του, ἀπεκρίθη ὁ Λαντέγιας.

— Είναι εκείνος τὸν ὁποῖον ἐγνωρίσαμεν καὶ οἱ τρεῖς ἄλλοτε λοχαγὸν τῶν εὐζώνων τῆς βασιλείας, ὁ Τρέξ Βίλλας, σήμερον συνταγματάρχης.

— Εκείνος ὁ ὁποῖος παρ' ὀλίγον θὰ ἠχημαλώτιζεν εἰς τὴν μάχην τοῦ Καλδερόν τὸν ἀρχιστράτηγον Ἰδαλγον; ἠρώτησέ τις στρατιώτης.

— Ὅλος, ὅλος, ἀπεκρίθη ὁ Κώσταλ.

— Ὁ ἀξιωματικὸς ὁ ὁποῖος ἐκάρφωσε τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἀντωνίου Βαλδὲς εἰς τὴν θύραν τῆς ἀσιένδας του; ἠρώτησέ τις ἐθελοντῆς ἐκ τῆς ἐπαρχίας Ὀαγιακάς.

— Αὐτὸς ὁ ἴδιος, ἀπεκρίθη ὁ Ἰνδός.

— Εκείνος ὁ ὁποῖος ἐκυρίευσε τὴν πόλιν Ἄγυας Καλιέντες, καὶ ἔκοψε τὰ μαλλιά τετρακοσίων γυναικῶν; ἠρώτησεν ἄλλος.

— Λέγουν, ἀπεκρίθη ὁ Κώσταλ, ὅτι εἶχε δι' αὐτὸ τοὺς λόγους του.

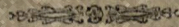
— Λοιπὸν ἂν ναυαγήσῃ ἐδῶ, χαρὰ εἰς τὴν μοῦραν του.

Ἄλλ' ἐνῶ ἐλέγοντο ταῦτα, ἀρτεμονὶς ὑψώθη εἰς τὸν πρόβολον τοῦ βρικίου, καὶ τὸ πλοῖον ἐνδίδον εἰς τὴν θέλησιν τοῦ πηδαλίου, δὲν ἐβράδυνε νὰ στραφῇ καὶ νὰ γείνη ἄφαντον.

Ὁ Κώσταλ εἶχε δίκαιον. Ὁ ἀξιωματικὸς ἐκεῖνος ἦτο ὁ δὸν Ραφαήλ Τρέξ Βίλλας ὅστις, μετ' ἀπουσίαν ἐνὸς ἔτους ἐπανήρχετο εἰς Τσουαντεπέκ ἀνίκατον ἔχων μελαγχολίαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Ο ΜΥΣΤΗΡΙΩΔΗΣ ἈΝΘΡΩΠΟΣ.

Ἐνῶ τὸ ἰσπανικὸν πλοῖον ἀποφεύγον τὸν διπλοῦν κίνδυνον νὰ συντριβῇ εἰς τοὺς βράχους τῆς Ροκέτης καὶ νὰ κυριευθῇ ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ, ἔφευγε φέρον εἰς Ὀαγιακάκην τὸν δὸν Ραφαήλ τὸν ὁποῖον ταχέως θ' ἀπαντήσωμεν, ὁ ἄνεμος ἔφερε βοήν κανονίου μεμιγμένην μετὰ τῶν συριγμῶν τῆς τρικυμίας. Ἐφαίνετο δὲ ὅτι οἱ κρότοι οὗτοι ἤρχοντο ἐκ τοῦ φρουρίου, εἰ καὶ δὲν ἦτο εὐκολος ἡ διάκρισις διότι ἐσκεπάζετο ὑπὸ ὀμίχλης. Οἱ δὲ ἐπαναστάται συνελθόντες εἰς τὴν παραλίαν ἐζήτουν νὰ μαντεύσωσι τὴν αἰτίαν. Ἰδοὺ δὲ αὕτη ἐν συντόμῳ·

Οἱ σκοποὶ τοὺς ὁποῖους εἶχε διορίσει ὁ Μορέλος μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ στολίσκου, εἶχον παρατηρήσει τὰ διὰ πυροτεχνημάτων σημεῖα τοῦ δὸν Ἑρμενεγίλδου, δι' ὧν ἀνήγγειλε τὴν ἄλωσιν τῆς νήσου, εἰ καὶ δὲν εἶχε κυριευθῇ εἰσέτι, ὡς εἶδομεν. Κατὰ δὲ τὰ προσυμφωνηθέντα μεταξὺ τοῦ ἀρχιστρατήγου καὶ τοῦ Γαλεάνα, ὁ Μορέλος ἐπέπεσε τοσοῦτον σφοδρῶς κατὰ τῆς πόλεως Ἀκαλπούκης, ὥστε ἐκυρίευσεν αὐτὴν σχεδὸν ἀναιμωπῆ. Καὶ ἀνθίστατο μὲν πάντοτε ἡ ἀκρόπολις, ἡ κυρίεις ὅμως τῆς νήσου καθίστανεν εὐκολωτέραν τὴν κατάκτησιν τῆς πόλεως. Ἐκ δὲ τῆς νήσου, καὶ κυριευομένης ἡ καὶ μὴ τῆς γολέττας, ἦτο εὐκολος, ἢ τοῦλάχιστον δυνατὴ ἡ κατάσχεσις τῶν πλοίων τῶν φερόντων ἐφόδια.

Ὅτε ἐκυρίευσεν ὁ Μορέλος τὴν Ἀκαλπούκη ἐνθυμήθη τὸν ἐφημέριον τοῦ Καρακάρου εἰς δὲ εἶχεν ἀνατεθῆ χλευαστικῶς ἡ ἄλωσις πλουσίας ἐπαρχίας, ἥτις σήμερον ἀνῆκεν ὅλη σχεδὸν εἰς τὸν στρατηγὸν Μορέλον· ἐνθυμήθη πότον εὐτελῆς ἦτον ἡ ἀ-

φετηρία του καὶ πάσον μεγάλη ἡ σημερινὴ ἰσχὺς του. Καὶ ἐγνωμονῶν εἰς τὸν θεὸν τῶν στρατῶν, οὐτινος ὑπῆρχεν ἄλλοτε ἐλάχιστος λειτουργός, ἀπέφασκε νὰ εὐχαριστήσῃ αὐτὸν ἱερουργῶν μόνος.

Ἐν τοσοῦτῳ ἡ ἀκρόπολις ὡς βροχὴν ἐξεσφενδόνιζε σφαῖρας κατὰ τῆς πόλεως καὶ κατὰ τῆς πρωτεύουσας αὐτῆς ἐκκλησίας, ὑπὸ τοὺς ὄλους τῆς ὁποίας ὁ Μορέλος, ἀποθέσας τὴν στολὴν τοῦ στρατηγοῦ ἐνεδύθη τὸ φελόνιον τοῦ ἱερέως. Κατὰ παράδοξον σύμπτωσιν οἱ πρῶτοι στρατηγοὶ τῆς ἐπαναστάσεως τῶν Μεξικανῶν ὑπῆρξαν ἱερεῖς.

Ἡ καννόνια τῶν ἐπαναστασῶν ἀνταπεκρίνοντο εἰς τὰ τῆς ἀκροπόλεως, καὶ ἐν μέσῳ τοῦ τρομεροῦ τούτου πατάγου ἐλειτούργει ὁ πάλαι ἐφημέριος. Ὁ δὲ Γαλεάνας μαντεύσας τὴν αἰτίαν τοῦ κρότου·

— Παλληκάρια, εἶπε πρὸς τοὺς περὶ αὐτόν, ὁ ἀρχιστράτηγος θὰ ἔμαθεν ἀπὸ τὰ σημεῖά μας ὅτι ἐκυριεύσαμεν τὴν Ροκέταν, καὶ ἐπέπεσε καὶ αὐτὸς κατὰ τῆς πόλεως. Ἐὰν δὲν τὴν ἐκυρίευσεν ἕως τῶρα θὰ τὴν κυριεύσῃ ἐντὸς δύο ὥρων· τὰ καννόνιά τῶν ψάλλουν δοξολογίαν. Ζήτω ὁ Μορέλος!

— Ζήτω ὁ Μορέλος! ἐπανελάθον πάντες.

— Τί λέγεις, Κ. Λαντέγια; εἶπεν ὁ Κώσταλ παρατρίβων τὰς χεῖρας, δὲν σὲ φαίνεται ὅτι ἐπλησίασα ἀρκετὰ τὸν προδότην Γάγον;

Σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι μίᾳ λέμβῳ τῆς γολέττας σωθεῖσα, μετ' αὐτῆς δὲ καὶ τινες ἄλλαι, αἱ μετακομίσασαι ἀπὸ τοῦ ἄλλου μέρους εἰς τὴν νῆσον τὴν ἰσπανικὴν φρουρὰν, ἀνεπλήρουν ἀξιολόγως καὶ κάλλιον μάλιστα, ὡς οὐσα στερεώτεραι, τὰς τῶν ἐπαναστα-

τῶν. Ὅτε δὲ τὴν δευτέραν ἡμέραν ἔπαυσεν ἡ θύελλα καὶ ἐγαλνίασεν ἡ θάλασσα, συνεκοινώνησαν δι' αὐτῶν οἱ ἐπὶ τῆς νήσου μετὰ τῶν πολιορκητῶν, καὶ ἔστειλαν πρὸς τὸν Μορέλον ἐκείνους τῶν αἰχμαλωτευθέντων, ἦσαν δὲ οἱ πλείστοι, οἵτινες δὲν ἠθέλησαν νὰ καταταχῶσι μετὰ τῶν ἐπαναστατῶν.

Μεταξὺ τῶν προσελθόντων εἰς τοὺς ἐπαναστάτας ἦτο καὶ τις Ἰσπανὸς ἐκ Γαλικίας συμπατριώτης τοῦ Πέπε Γάγου, τὸν ὁποῖον ἐγνώριζε καλῶς, διότι πρὶν ἢ σταλῆ εἰς Ροκέταν, συνυπηρέτει μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν ἀκρόπολιν. Ὄθεν ὁ Κώσταλ ἔσπευσε νὰ συμπιλιωθῆ μετ' αὐτοῦ, καὶ νὰ πορισθῆ πληροφορίας περὶ τοῦ προδότου, τὸν ὁποῖον εἶχε πάντοτε κατὰ νοῦν.

Τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὴν κάθοδον αὐτῶν εἰς τὴν νῆσον, ὁ Κώσταλ πρῶτος παρετήρησε πλοῖον ἐρχόμενον εἰς Ἀκαλοπούκην. Ἐπειδὴ δὲ ὑπέλαβον αὐτό, ὡς καὶ ἦτο, ἰσπανικόν, ὕψωσαν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ προμαχῶνος τὴν ἰσπανικὴν σημαίαν· ἀνεπέτασε δὲ ἀμέσως τοιαύτην καὶ τὸ πλοῖον αὐτό. Χαίρουσα ἔβλεπεν αὐτὸ ἡ φρουρὰ πλησιάζον· καὶ τόσῳ μάλιστα ἐπλησίασεν ὥστε ἀνεγινώσκετο καθαρὰ καὶ τὸ ἐπὶ τῆς πρύμνης ὄνομά του· ἦτο ὁ *Sar Károlos* τὸν ὁποῖον ἀνέμενον ἀνυπομόνως οἱ ἐν τῷ φρουρίῳ ὡς φέροντα τροφάς καὶ πολεμοφόδια. Καὶ πολεμοφόδια μὲν εἶχον οἱ ἐπαναστάται, τροφάς ὅμως οὐχί.

Τὸ πλοῖον ἤρχετο ἀδιακόπως καὶ, ὡς ἐφαίνετο, ἀνυπόπτως· ἀλλ' ὁ πλοίαρχος γινώσκων ὅτι τὰ τοῦ πολέμου εὐμετάβλητα, καὶ ὅτι δὲν μετατοπιζόνται μὲν τὰ φρούρια, μεταβαίνουσιν ὅμως πολλάκις εἰς ἄλλους κυρίους, ἀντέταξε τὰ ἱστία, καὶ ἀνύψωσε πρὸς τὴν σημαίαν καὶ ἄλλην γλαυκὴν πεποικιλμένην διὰ τριῶν ἀστέρων· καὶ μετὰ ταῦτα ἐπεριμένεν ἀπάντησιν ἐκ τῆς νήσου. Ἀλλὰ μήπως ἐνόουν οἱ ἐπαναστάται τὸ μυστηριῶδες αὐτὸ σῆμα; δυστυχῶς δὲ οὔτε οἱ αἰχμάλωτοι ἐνόουν αὐτό. Ἐνόμισαν τότε καλὸν νὰ ὑψώσωσι καὶ αὐτοὶ δευτέραν σημαίαν· ἀλλὰ, καὶ τοὶ ἐξετάσαντες πανταχοῦ, μόλις εὔρον ῥάκος τι κόκκινον, ἐφ' οὗ ὑπῆρξε πάλαι χρυσοῦς ἥλιος, προσομοιάζων τοὺς ἀστέρας τοῦ *Sar Károlou*. Πρὶν ὅμως ἀνυψώσωσιν αὐτό, ὁ Γαλεάνας ἔστειλε τὸν Γαλικανὸν εἰς τὴν παραλίαν, ὅστις μεταβαλὼν τὰς δύο του παλάμας εἰς σάλπιγγα, ἔκραξε μεγαλοφῶνως·

— Ὁ φρούραρχος ἐπιθυμεῖ ν' ἀποβῆ ὁ πλοίαρχος εἰς τὸ νησίον διὰ νὰ κοινοποιήσῃ πρὸς αὐτὸν σημαντικώτατα μυστικά.

Ὁ δὲ πλοίαρχος ἀπεκρίθη·

— Πρὶν ἀποβῶ ἐπιθυμῶ δύο τινά· πρῶτον νὰ μὲ κάμῃ τὴν τιμὴν αὐτὸς ὁ φρούραρχος νὰ μὲ προσκαλέσῃ, καὶ δεύτερον ν' ἀποκριθῆ εἰς τὸ σημεῖόν μου.

Καὶ ὁ Γαλικανὸς εἰσβιάσας τὰ δάκτυλα εἰς τὴν πυκνὴν κόμην του·

— Κ. πλοίαρχε, εἶπεν, εἰς τὸν καιρὸν πρὸ πάντων τῶν ἐπαναστάσεων πρέπει νὰ δείχνωμεν τὸν πατριωτισμὸν μας.

— Αὐτὸ λέγω κ' ἐγώ, ἀπεκρίθη ὁ πλοίαρχος.

Ὁ φρούραρχος, ἐπανελάβεν ὁ Γαλικανός, θὰ ἤρ-

χετο προθύμως νὰ σᾶς ὁμιλήσῃ· ἀλλ' ἐπειδὴ εἶναι βαρῶς ἀρρώστος οἱ ἱατροὶ δὲν συγχωροῦν νὰ ἐξέλθῃ, αἱ δὲ σημαῖαι μας ἐκάησαν χθὲς τὴν νύκτα ἀπὸ τὸν κεραυνὸν καὶ μόνον μία σχισμένη μένει.

— Εἰπέτε εἰς τὸν φρούραρχον τὴν λύπην μου, ἀπεκρίθη εἰρωνικῶς ὁ πλοίαρχος, καὶ ὅτι ἂν ἔχη παραγγελίας διὰ τὸν Πέτρον Βελεζ τὰς λαμβάνω προθύμως.

— Περιμένετε· ἡ σημαία ἡ ὁποία μένει εἶναι ἐκείνη τὴν ὁποίαν θέλετε, καὶ μόλις τὴν ἰδῆτε καὶ θὰ πεισθῆτε.— Ἄς δοκιμάσωμεν, εἶπεν, ἀποταθεὶς πρὸς τοὺς συντρόφους του.

Ὁ πλοίαρχος ἔστησεν ἀμέσως ἐπὶ τοῦ ῥάκους ἐκείνου τὸ τηλεσκόπιόν του· ὅλοι δὲ ἀνέμενον ἐναγώνιοι τὸ τέλος τῶν παρατηρήσεών του. Ὁ Γαλικανός εἶχε δίκαιον εἰπὼν ὅτι μόλις ἰδῆ τὴν σημαίαν ὁ πλοίαρχος καὶ θὰ πεισθῆ. Διότι καθὼς οἱ ἀστέρες γίνονται ἄφαντοι ἐνώπιον τοῦ ἡλίου, οὕτω καὶ ἡ ἀστερόστικτος σημαία του κατεβιδιάσθη ἀμέσως. Καὶ ἵνα δείξῃ ὁ πλοίαρχος ὅτι οὐδεμίαν εἶχεν ἀμφιβολίαν, ἐπλαγίασε τὸ πλοῖον καὶ ἐξαπέστειλε τὰς σφαίρας τῶν κανονίων του κατὰ τῆς νήσου, μία τῶν ὁποίων ἐδιχοτόμησε τὸν ταλαίπωρον Γαλικανόν.

Φωνὴ ἐκδικήσεως ἠκούσθη τότε πανταχοῦθεν, ὁ δὲ Γαλεάνας ἐκραύγασεν·

— Εὐθὺς εἰς ἔφοδον!

Καὶ εἰσπεδήσεν ἀμέσως εἰς τινὰ λέμβον, καὶ ἐν ἀκαρεῖ ἐπληρώθησαν ὅλοι αἱ λοιπαὶ ὑπὸ στρατιωτῶν ὁρμώντων κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ὡς λύκοι πειναλέοι κατὰ τῆς ἐλάφου.

Ὁ Κώσταλ καὶ ὁ πιστὸς αὐτοῦ Μαῦρος ἀνέβησαν καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν λέμβον τοῦ ἀρχηγοῦ· ἦτο δὲ αὐτὴ μικρά, στενὴ καὶ ἐλαφρά, τῆς ὁποίας τὴν ταχύτητα καὶ τὴν στερεότητα εἶχε προῦποθέσει ὁ Ἰνδός· ἀλλὰ καὶ ὁ Λαντέγιας ἠθέλησε νὰ τοποθετηθῆ πλησίον τῶν δύο συντρόφων του, ἐπειδὴ ὅμως δὲν ὑπῆρχε πλέον τόπος ἐπέβη εἰς ἄλλην.

Καὶ ἐγένοντο μὲν ὅλα ταῦτα προθύμως, συνέβη ὅμως καὶ τις βραδύτης ἐνεκα τῆς σπουδῆς· ὅθεν τὸ βρῆκιον, τὰ ἱστία ἔχον κεκολλημένα ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, εἶχεν ἀπομακρυνθῆ ὅτε ἀπέπλευσαν αἱ λέμβοι.

Ὁ δὸν Κορνῆλιος ἠδημόνει ὅτι καὶ δεύτερον ἐρρίψοκινδύνει ἐπὶ τῆς θαλάσσης ὅπου πρὸ μικροῦ ἐτι ἐθάπτετο· πλὴν τούτου ἠγνόει ὅπως τὰ τῶν ναυμαχιῶν· ἀλλ' ὡς κυριευνθεὶς ὑπὸ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τοῦ καταπλέγοντος καὶ πάντας τοὺς ἄλλους, ἐλησμόνησε τὸν κίνδυνον.

Ὁ ἥλιος περὶ τὴν δύσιν αὐτοῦ ἐχρῦσιζε τὸ ἀχανὲς πέλαγος τὸ ὁποῖον διέσχίζον ἀμιλλώμεναι ἔξ λέμβοι ἐξήκοντα φέρουσαι ἀνθρώπους πνέοντες ἐκδίκησιν.

Ὁ δὲ *Sar Károlos* προπλέων ἔφευγε πλησιέστως· τὰ μὲν ἱστία ἔχον κατάλευκα, χρυσιζόμενον δὲ ὑπὸ τοῦ ἡλίου τὸν χαλκὸν τῶν πλευρῶν αὐτοῦ, ὁμοιάζε κύκνον ἐρυθρόποδα καὶ λευκόπτερον. Οἱ ἐνταῖς λέμβοις ἠλάλαζον ὡς οἱ κυνηγοὶ οἱ ἐπιδιώκοντες ἔλαφρον, καὶ αἱ τρόπιδες αὐτῶν, διασχίζουσαι τὴν θά-

λασαν ἐγέμιζον λευκοῦ ἀφροῦ τὴν ἐπιφάνειάν της. Πάντες ἐφιλοτιμοῦντο τίς νὰ ἐπιπέσῃ πρῶτος κατὰ τοῦ βρικόιου. Οἱ μὲν ἐκύρτουσαν τὰς λόγχας των μεταβάλλοντες οὕτω αὐτὰς εἰς ἀρπάγας, οἱ δέ, οἱ ἐβελονταὶ τοῦ Γαλεάνα οἵτινες ἦσαν ἀχώριστοι ἀπὸ τῶν σχοινίων των, ἔστρεφον αὐτὰ ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς, ἔτοιμοι ὄντες νὰ τὰ ρίψωσιν εἰς τὰ ἐξάρτια τοῦ πλοίου ἵνα ἀναβῶσιν.

Ἐν τοσοῦτῳ τὸ μεταξὺ τοῦ πλοίου καὶ τῶν λέμβων διάστημα ἐσμικρύνετο. Ὁ Σὰν Κάρολος ἐξεσφενδόνισε τὰς σφαίρας του ἐναντίον τῶν καταδικωτῶν· ἀλλ' ἀστοχῆσαι εἰσύριξαν ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς τῶν Μεξικανῶν καὶ ἐσβέσθησαν εἰς τὸ ὕδωρ. Οἱ Μεξικανοὶ ἐπλησίασαν ἔτι μᾶλλον καὶ ἐσύριζον καὶ κατεγέλων τὴν ματαίαν ἐκπυρσοκρότησιν τοῦ βρικόιου.

Ἄλλ' αἴφνης ὁ Κώσταλ ὅστις, ὡς εἶπομεν, εὐρίσκετο εἰς τὴν λέμβον τοῦ ἀρχηγοῦ προπλεύσων ὄλων τῶν ἄλλων, ἀφῆκε φωνήν, καὶ ἀνήγγειλε νέον συμβεβηκός. Ἐνῶ ὁ Σὰν Κάρολος ἔφρουγεν ἢ τοῦλάχιστον ἠγωνίζετο νὰ φθάσῃ ταχύτερον εἰς τὸν σκοπὸν του, οἱ δὲ ἐν τῷ στρατοπέδῳ τοῦ Μορέλου παρετήρουν ἐναγώνιοι τὴν πάλην, ἐφάνησαν ἐξ λέμβοι ἰσπανικαὶ διευθυνόμεναι πρὸς τὸ βρικόιον ἵνα συνδράμωσιν αὐτό.

Ταύτην ἰδοῦσαι τὴν ἀπροσδόκητον βοήθειαν αἱ λέμβοι τῶν Μεξικανῶν συνῆλθον περὶ τὴν τοῦ ἀρχηγοῦ ἵνα ἀκούσωσι τὰς προσταγὰς του. Αἱ λέμβοι αὗται ἦσαν μικραὶ καὶ ἄποροι πυροβολικοῦ· ἦτο ἄρα εὐκόλον νὰ κατατροπωθῶσιν ὑπὸ τοῦ βρικόιου ἔχοντος κωνόνια καὶ συμμάχους. Συνεκρότησαν λοιπὸν οἱ ἐπαναστάται συμβούλιον.

— Ποία εἶναι ἡ γνώμη σου, λοχαγέ Λαντέγια ; ἠρώτησεν ὁ ἀρχηγός.

— Ἄν ἐνίοτε ἡ τόλμη φέρῃ νίκην, ἀπεκρίθη ταλαντευόμενος ὁ λοχαγός . . .

— Ἐννοῶ, ἀνέκραξεν ὑπολαβὼν ὁ Γαλεάνας, ἡ γνώμη σου εἶναι νὰ ὀρμήσωμεν. Καὶ σύ, δὸν Ἄμαδὸρ ;

— Καὶ ὁ τελευταῖος ἄνθρωπος ἐννοεῖ ὅτι πρέπει νὰ ὑποχωρήσωμεν, ἀπεκρίθη ὁ ἀξιωματικὸς οὗτος.

Ὁ δὲ Γαλεάνας συναγαγὼν τὰς ὀφρῦς·

— Σύ δὲ τί φρονεῖς, λοχαγέ Σάλα ; εἶπε.

— Νὰ ὑποχωρήσωμεν, δηλαδὴ νὰ φύγωμεν ! μὴ γένοιτο ! Τί θὰ ἔλεγεν ὁ ἀρχιστράτηγος, ὁ ὁποῖος θ' ἀπορῆ βεβαίως ὅτι συσκεπτόμεθα ἐνῶ ἔπρεπε νὰ πολεμῶμεν ;

Τὴν γνώμην ταύτην τοῦ ἀξιωματικοῦ Σάλα ἐπευφήμησαν πάντες.

— Ἐγὼ ἔχω διπλὴν ψῆφον, εἶπεν ὁ ἀρχηγός· εἴμεθα τέσσαρες πρὸς ἓξ. Ἐμπρὸς λοιπόν, ζήτω ὁ Μορέλος !

Οὕτω πως ἔλυε συνεχῶς τὰς δυσκολίας ὁ Γαλεάνας, καὶ οὐδεὶς ἀντέτεινεν. Αἱ ἐχθρικοὶ λέμβοι ἐπλησίαζον ἐν τοσοῦτῳ μετὰ τοσαύτης ταχύτητος, ὥστε, καὶ ἂν εἶχον κατὰ νοῦν οἱ Μεξικανοὶ νὰ ὑποχωρήσωσιν, ἡ συμπλοκὴ ἦτο ἀφευκτος.

— Προσοχή, κύριοι ! ἀνέκραξεν ὁ Γαλεάνας, ἐμ-

πρὸς τὰς πρῶρας· τὸ βρικόιον ἐτοιμάζεται νὰ κανονοβολήσῃ.

Καὶ τῶντι ὁ Σὰν Κάρολος ἐπλαγίασε· νέφος καπνοῦ ἐξῆλθεν ἐκ τῶν πλευρῶν του, τρομερὸς κρότος ἀντήχησε, καὶ σφαῖραι πολλαὶ συρίζουσαι ἔσχισαν τὰ ὕδατα. Ὁ δὸν Κορνήλιος ἀφῆκε φωνήν.

— Ἐπληγῶθης, Λαντέγια ; ἔκραξεν ὁ Γαλεάνας.

Ἄλλὰ πρὶν ἢ ἀποκριθῆ, εἶδεν ὁ ἀρχηγός ὅτι ὁ πρῶν φοιτητὴς ἦτο ἀκέραιος. Εἶδεν ὅμως ἄλλο σῶμα τραυματισθὲν καὶ πεσόν, τὸ σῶμα τοῦ λοχαγοῦ Σάλα, οὗτινος ἀπέκοψε τὴν κεφαλὴν σφαῖρα κανονίου· ὁ δὲ δὸν Κορνήλιος ἐσφόγγιζε τὸ αἷμα τὸ ὁποῖον ἐρρᾶντισεν αὐτόν.

— Ἐμπρός ! ἀνέκραξεν εὐθύς ὁ ἀρχηγός, ἐμπρὸς παλληκάρια ! νὰ ἐκδικήσωμεν τὸν γενναῖον Σάλαν.

Καὶ εὐθύς ἡ λέμβος, ἡ φέρουσα τὸν Γαλεάναν, τὸν Ἰνδὸν καὶ τὸν Μαῦρον, ὤρμησε πρῶτη μετὰ τῆς γενικῆς κατηφείας ἕνεκα τοῦ φόνου ἀξιωματικοῦ τὸν ὁποῖον πάντες ἠγάπων, καὶ ὅστις πρῶτος ἐτιμωρήθη διὰ τὴν τολμηρὰν συμβουλήν του. Ὁ φόνος οὗτος ἠρέθισεν ἔτι μᾶλλον τοὺς ἐπαναστάτας· οἱ κωπήλάται ἐδύθιζον βαθύτερον εἰς τὴν θάλασσαν τὰς κόπας αὐτῶν, καὶ αἱ λέμβοι, τεταγμέναι κατὰ γραμμὴν, διηγωνίζοντο ποία νὰ φθάσῃ πρῶτη.

Ἄλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν λοχαγὸν Λαντέγιαν ἀνέφλεγεν ὁ γενικὸς ἐνθουσιασμός, ὡς εἶπομεν· ἀναπτερούμενος ὑπὸ τῆς ιδέας ὅτι ἐμελλε ν' ἀγωνισθῆ ὑπ' ὄψιν τοῦ πολυαρίθμου καὶ φίλου πλήθους τὸ ὁποῖον κατέβη περίεργον εἰς τὴν παραλίαν, καὶ ἐξαφθεις ὑπὸ τῶν ἀλαλαγμῶν καὶ τοῦ ἤχου τῶν σαλπίγγων τῶν τε ἐν τῷ φρουρίῳ Ἰσπανῶν καὶ τῶν πολιορκητῶν, ἐκυριεύθη ὑπὸ εὐγενοῦς φιλοτιμίας, καὶ πρῶτον τότε ἠσθάνθη τὴν ἀγρίαν ἠδονὴν τοῦ στρατιώτου τοῦ ἀρεσκομένου εἰς μόνον αἰματοχυσίας. Αἱ λέμβοι ἔφρουγον ὡς πτηνὰ καὶ ἐπλησίαζον εἰς τὸ βρικόιον, ὅτε αἱ ἔξ ἄλλαι, αἱ τῶν Ἰσπανῶν, παρετάχθησαν περὶ ἐκεῖνο ἵνα ὑπερασπίσωσιν αὐτό.

Αἴφνης ἠκούσθη φωνὴ ἐξεληθοῦσα ἐκ τῆς λέμβου τοῦ ἀρχηγοῦ, καὶ λέγουσα· « Ὁ κουκουλωμένος ! » Ὁ δὸν Κορνήλιος ἐστράφη πρὸς τὴν λέμβον ὅπου ὑπῆρχεν οὗτος· ἀλλ' ἐπειδὴ ἦτο κεκαλυμμένος δὲν εἶδε τὴν ὄψιν του. Ἐντὸς ὀλίγου ἔγινεν ἀντικείμενον μυρίων ὑποθέσεων γελιωδεδστάτων ὁ ἄνθρωπος αὐτός. Οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι ἔκρυπτε τὸ πρόσωπόν του κατ' ἐπιταγὴν τοῦ πνευματικοῦ, οἱ δὲ ὅτι ἦτο ἐκ τῶν μεγιστάνων τῆς Ἰσπανικῆς αὐλῆς, καὶ ἄλλοι ὅτι ἦτο αὐτὸς ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας.

Ἐν τοσοῦτῳ ἡ λέμβος τοῦ Γαλεάνα κατέλιπεν ἀπροσδοκῆτως τὴν γραμμὴν καὶ διευθύνθη πρὸς τὴν λέμβον ὅπου ἐκάθητο ὁ κουκουλωμένος, ὡς ἐὰν ἦτο ἀληθῶς ὁ ἐπισημότερος τῶν ἐχθρῶν. Οὕτω λοιπὸν ἐδόθη τὸ σημεῖον τῆς μάχης.

Νέος ἀλαλαγμὸς καὶ κρότοι σαλπίγγων ἐχαιρέτισαν τὸν κόκκινον δίσκον τοῦ ἡλίου βυθιζόμενον εἰς τὴν θάλασσαν· ἡ βοή τῶν πυροβόλων ἐξῆλειψε μετ' ὀλίγον τὸν ἤχον τῆς πολεμικῆς μουσικῆς, καὶ ἐν μέσῳ καπνοῦ λευκοῦ καὶ φωνῶν γοερῶν, τῶν φωνῶν

ἐκείνων οἵτινες ἐτραυματίζοντο ἢ ἐφονεύοντο, αἱ λέμβοι συνεπλάκησαν καὶ οἱ ἐν αὐταῖς ἐμάχοντο ἐκ τοῦ συστάδην. Καὶ βραχεῖα μὲν ὑπῆρξεν ἡ μάχη ἀλλ' ἀκάθεκτος.

Πρῶτον τότε οἱ ἐβελονταὶ μετεχειρίσθησαν ναυμαχοῦντες τὰ σχοινία των, καὶ ἂν οἱ ἐπαναστάται εἶχον πλειοτέρους θὰ κατετρόπουν κατὰ κράτος τὸν ἐχθρόν· διότι πρὶν ἢ λέμβος τοῦ δὸν Κορνήλιου ἐγγίση τὴν ἀπέναντι αὐτῆς, τρεῖς ἐχθροὶ περιεδέθησαν καὶ κατεκρημνίσθησαν εἰς τὴν θάλασσαν. Ἡ μάχη δὲν ἐγένετο πλέον διὰ πυροβόλων ἀλλὰ διὰ μαχαίρων. Μετὰ τῆς μάχης δὲ λύσσης ἐμάχοντο ἐκατέρωθεν, ὥστε καταπονηθέντες εἰς ἄκρον, ὡς ἐκ συνθήκης ἀπεσύρθησαν τοῦ πεδίου τῆς μάχης.

Ἐν τῷ αὐτῷ τῷ βρῆκτον ἐλθὼν πρὸς τὴν ξηρὰν ἀπεβίβασε τὰς τροφὰς καὶ τὰ πολεμοφόδια ἀνεόχλητα, καὶ ἀναπετάσας ὅλα αὐτοῦ τὰ ἰστία ἐγένετο ἀφαντὸν μεταξὺ τῆς ἐσπερινῆς οὐραίας. Ἐκ δὲ τῶν ἐξ λέμβων μόνον μία δὲν ἔπαυσε μαχομένη, ἡ φέρουσα τὸν Γαλεάναν καὶ τὸν Ἰνδόν· αἱ δὲ λοιπαὶ πέντε, αἱ τῶν Ἰσπανῶν, ἀφοῦ εἶδον ἐκπληρωθέντα τὸν σκοπὸν αὐτῶν, δηλαδὴ τὴν ἀποβίβασιν τῶν ἐφοδίων, ἔφυγον ταχυναυτοῦσαι, καὶ φευγούσας προέπεμπον αὐτὰς συριγμοί· ἀλλὰ καὶ νὰ καταδιώξωσιν αὐτὰς ἤθελον αἱ τῶν Μεξικανῶν· ἐπειδὴ ὅμως ὁ μαχόμενος ἀρχηγὸς εἶχεν ἀνάγκην βοηθείας, ὁ Λαντέγιας ὅστις διώκει ἀντὶ τοῦ φονευθέντος Σάλα προσέταξε νὰ ὑπάγωσι πρὸς τὸν Γαλεάναν.

Καὶ ἔσπευσαν μὲν αὐταὶ νὰ τρέξωσι πρὸς τὸν ἀρχηγόν, ἀλλ' ὅτε ἤλθον εὔρον αὐτὸν ἀναβάντα εἰς τὴν ἐχθρικὴν λέμβον. Ὁ δὸν Κορνήλιος εἶδε τότε τὸν Ἑρμενεγίλδον καταβάλλοντα, ὡς σύνηθες, πάντα τὸν προστυχόντα ἐχθρόν· εἶδε δὲ καὶ τὸν Κώσταλ περισφίγγοντα τὸν κουκουλωμένον, τοῦτον δὲ κατορθώσαντα νὰ πέσῃ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ νὰ πλῆθῃ πρὸς τὴν ἀκτὴν, ἐνῶ τὸν Κώσταλ συνέλαβον οἱ ναῦται τῆς ἐχθρικῆς λέμβου· αὐτὸς ὅμως πηδήσας ὡς μανιώδης ἐξέφυγε τῶν χειρῶν των καὶ ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ λυσσῶν κατεδίωκε τὸν μυστηριώδη ἄνθρωπον.

— Ἄ! ἀνέραξέ τις τῶν ἐπαναστατῶν, ὁ Ἰνδὸς Κώσταλ θέλει νὰ μάθῃ ποῖος εἶναι ὁ κουκουλωμένος.

— Θέλει νὰ πιάσῃ τὸν βασιλέα τῆς Ἰσπανίας, εἶπέ τις ἄλλος.

Καὶ πρὶν ἢ φθάσωσιν αἱ λέμβοι εἰς βοήθειαν τοῦ Γαλεάνα, κατέσφαξεν αὐτὸς καὶ οἱ περὶ αὐτὸν πάντας τοὺς Ἰσπανούς, καὶ ἀφῆκαν τὴν ἐχθρικὴν λέμβον εἰς τὴν διάκρισιν τῆς θαλάσσης καὶ τοῦ ἀνέμου.

— Καὶ ὁ Κώσταλ; ἠρώτησεν ὁ δὸν Κορνήλιος, τοῦ εἶναι;

— Κυνηγᾷ, ἀπεκρίθη ὁ Γαλεάνας· ὁμοιάζει τὰ λαγωνικὰ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα παραφέρει πάντοτε ἡ μέθη τοῦ κυνηγίου· ἰδέ τον!

Καὶ εἶδον σκιὰν ἀνθρώπου ἀναβαίνουσαν εἰς τὴν ξηρὰν, καὶ ἄλλην κατόπιν αὐτοῦ τρέχουσαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Ἡ ΓΕΦΥΡΑ ΤΟΥ ΟΡΝΟΥ.

Ἡ ἀκατάσχετος ὁρμὴ μὲθ' ἧς κατεδίωκεν ὁ Ἰνδὸς τὸν μυστηριώδη ἐκεῖνον ἄνθρωπον, ἐδικαιολόγει τὰς ὑποθέσεις τῶν ἀποστατῶν.

— Τὸν εἶδες ἐκ τοῦ πλησίον; ἠρώτων ἀλλήλους.

— Μόνον μίαν φοράν ἔπεσον ὀλίγον ἢ κουκούλα του, ἀπεκρίθη τις ἐξ αὐτῶν· ἀλλὰ τόσῃ γρηγόρα τὴν ἐσήκωσεν ὥστε οὔτε σχεδὸν εἶδα τὸ πρόσωπόν του.

— Καὶ τί λογιῆς εἶναι τὸ πρόσωπόν του;

— Ὅπως καὶ ὅλων τῶν ἀνθρώπων.

— Καὶ ὁ Κώσταλ τί ἔλεγε δι' αὐτόν; ἠρώτησεν ἄλλος στρατιώτης.

— Δὲν εἶπε τίποτε· ἀλλὰ τόσον ἀκτινοβόλησεν τὰ μάτια του, ὥστε ὑποθέτω ὅτι θὰ εἶναι κανεὶς ἀπὸ τὴν βασιλικὴν οικογένειαν.

— Καλὰ θὰ κερδήσῃ ὁ διαβολοκώσταλ, εἶπε τρίτος.

Μόνος ὁ Γαλεάνας καὶ ὁ δὸν Κορνήλιος δὲν εἶχον τὴν αὐτὴν περιέργειαν. Ὁ μὲν πρῶτος διέκοψε τὰς συνομιλίας προστάξας νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν νῆσον, ὁ δὲ δευτερός ἐφρόντιζε μόνον διὰ τὸν κίνδυνον τοῦ Ἰνδοῦ, ἀποβάντος εἰς μέρος τῆς ξηρᾶς ἐξουσιαζόμενον εἰσέτι ὑπὸ τῶν βασιλικῶν· προσηλωμένους ἔχων τοὺς ὀφθαλμούς εἰς τὴν παραλίαν, ἐβλεπε καὶ τρίτην σκιὰν μελανωτέραν τῶν δύο πρώτων. Ἐὰν ὁ Μαῦρος δὲν ἐφονεύθη ἢ δὲν ἐτραυματίσθη βεβαίως θὰ ἦτο αὐτός.

— Τί ἀπέγεινεν ὁ Μαῦρος; ἠρώτησεν ὁ λοχαγός· ἐφονεύθη;

— Οὐτ' ἐπληρώθη, οὐτ' ἐφονεύθη, ἀπεκρίθησάν πολλοί, πρὸ ὀλίγου ἦτον μαζὴ μας.

Καὶ ἀληθῶς ἦτο ἐκεῖνος ἀπεριόριστον ἔχων ἀγάπην πρὸς τὸν Ἰνδόν, ὡς ὁ πιστὸς σκύλος πρὸς τὸν κύριόν του, ἔτρεξε σιωπηλῶς κατόπιν τοῦ συντρόφου

του. Ἀλλὰ καὶ ὁ Κορνήλιος, ἀνυσηχῶν πάντοτε διὰ τὸν Ἰνδόν·

— Δὲν ἤμπορῶ, εἶπε πρὸς τὸν ἀρχηγόν, νὰ περάσω ὅλην τὴν νύκτα ἀγνοῶν τί γίνεται ὁ Κώσταλ. Ἐὰν μὲ δίδετε τὴν ἄδειαν, θὰ πάρω μαζῆ μου δύο στρατιώτας, καὶ μὲ τὴν εὐκαιρον αὐτὴν λέμβον θὰ ὑπάγω εἰς τὸν αἰγιαλόν. Ἴσως μὲ περιμένει ὅπως καὶ ἐγὼ τὸν ἐπερίμενα πρὸ τριῶν νυκτῶν.

Ὁ ἀρχηγός, φύει ἀγαθός, ἔδωκε τὴν ἄδειαν πρὸς τὸν Λαντέγιαν ὅστις, παραλαβὼν καὶ δύο κωπηλάτας ἐπέβη εἰς τὴν Ἰσπανικὴν λέμβον.

— Ἐχε τὸν νοῦν σου, λοχαγέ, εἶπεν ἰλαρῶς ὁ ἀρχηγός· φρόντισε νὰ μὴ μακρυνθῆς ἀπὸ τὴν λέμβον σου ὅταν φθάσῃς εἰς τὴν ξηρὰν· διότι μ' ἐφάνη ὅτι εἶδα ἀνθρώπους μέσα εἰς τοὺς βράχους.

— Θὰ τὸν ἔχω, μὴν ἀνησυχῆτε, ἀρχηγέ, ἀπεκρίθη ὁ δὸν Κορνήλιος.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν διευθύνθη εἰς τὴν παραλίαν.

Ὁ ἀναγνώστης ἐννοεῖ ὅτι ἐν τσοῦτω ὁ μυστηριώδης ἀνθρώπος, ὁ Ἰνδὸς καὶ ὁ Μαῦρος, ἐγένοντο ἄφαντοι· ἡ ἀκτὴ ἦτο ἔρημος, καὶ ὁ Λαντέγιος ἤλθεν εἰς κολπίσκον περιοριζόμενον ἐκατέρωθεν ὑπὸ ὑψηλῶν βράχων, ἐκεῖ ὅπου καὶ ὁ Κώσταλ εἶχεν ἀποβῆ. Καὶ ἀκροασθεὶς μετὰ προσοχῆς, οὐδὲ τὸν ἐλάχιστον κρότον ἤκουσεν· ὑποθέτων ὅμως ὅτι ὁ Κώσταλ δὲν θὰ ἦτο μακρὰν ἔκραζεν αὐτὸν μεγαλοφῶως· πλὴν οὐδεμίᾳ ἀπόκρισις. Ἐπειδὴ δὲ παρῆλθον δύο ὀλόκληροι ὥραι καὶ δὲν ἐφάνη ὁ Ἰνδός, ἀπεφάσισε νὰ ὑπάγῃ εἰς ἀναζήτησιν, καὶ λαβὼν τὰς δύο πιστόλας καὶ τὸ ξίφος του, ἀπέβη παραγγείλας πρὸς τοὺς δύο κωπηλάτας νὰ μένωσιν ἐντὸς τῆς λέμβου, νὰ μακρυνθῶσι δέκα περίπου βήματα τῆς ξηρᾶς καὶ νὰ προσέχωσιν.

Καὶ ἡ μὲν σελήνη δὲν εἶχεν εἰσέτι ἀνατείλει, πολυάριθμοι ὅμως ἀστέρες ἔλαμπον εἰς τὸ στερέωμα· καὶ ἐπειδὴ ἡ λάμψις αὐτῶν δὲν διεσκέδαζε τὸ σκότος τῆς νυκτός, ὁ δὸν Κορνήλιος δὲν ἐφαίνετο. Ἀλλ' αὐτὸς κατώρθωσεν εὐκόλως, εἰ καὶ ἄπειρος περὶ τὴν ἰχνηλασίαν, νὰ εὕρῃ ἐπὶ τῆς ἄμμου τὰ ἴχνη ἐκείνων τοὺς ὁποίους ἐζήτηε· ὅτε ὅμως ἐξέλιπεν ἡ ἄμμος ἐξέλιπεν καὶ τὰ ἴχνη, καὶ πλὴν τῆς βοῆς τῆς θαλάσσης ὅλα ἦσαν ἔρημα καὶ σιωπηλά.

Ἀπορῶν τί νὰ πράξῃ εἰσῆλθεν εἰς στενὴν ὁδόν, τὴν μόνην ὑπάρχουσαν κατὰ τὸ μέρος ἐκεῖνο. Δι' αὐτῆς εἶχε διαβῆ καὶ ὁ Κώσταλ καταδιώκων τὸν μυστηριώδη ἀνθρώπον, δι' αὐτῆς καὶ ὁ Μαῦρος τρέχων κατόπιν τοῦ Ἰνδοῦ.

— Εὐῆς! ἀνέκραξεν οὗτος ἰδὼν τὸν Μαῦρον καὶ σταθεὶς, εἰς καλὴν ὥραν φθάνεις· ἕως τώρα ἔβλεπα τὸν ἀνθρώπον ἐκεῖνον, τώρα τὸν ἔχασα. Ἐλα νὰ σκαλίσωμεν μαζῆ· δὲν ἤξεύρεις πόσῃ ἐπιθυμίαν ἔχω νὰ τὸν πιάσω.

— Μήπως ἤξευρῃ τὸ μυστήριον τῶν χρυσορχειῶν, ἢ τῶν μαργαριτῶν; ἠρώτησεν ὁ Μαῦρος.

— Ὡ! καὶ σύ... τρέξε ἐκεῖ κάτω.

Καὶ ἀμφοτέροι ἐτρέξαν εἰς ἀνακάλυψιν τοῦ φεύγοντος.

Μετ' ὀλίγον θέλομεν μάθει ὅποια ὑπῆρξεν ἡ ἐκ-

βασίς τῆς καταδιώξεως· ἐπὶ δὲ τοῦ παρόντος εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν λέμβον τοῦ λοχαγοῦ Λαντέγια.

Ἐνῶ οὗτος ἐπροχώρει εἰς ἀναζήτησιν τοῦ Ἰνδοῦ, οἱ κωπηλάται του, ἀντὶ νὰ τηρήσωσι τὰς παραγγελίας του, ἐπροτίμησαν νὰ κοιμηθῶσι, καθόσον μάλιστα εἶχον μείνει ἄγρυπνοι ὅλην τὴν παρελθούσαν νύκτα.

— Δὲν ἔρχεσαι νὰ κοιμηθῶμεν ὁ ἓνας μετὰ τὸν ἄλλον; ἠρώτησεν ὁ ἕτερος τῶν δύο.

— Προτιμῶ νὰ κοιμηθῶμεν συγχρόνως, ἀπεκρίθη ὁ ἄλλος· τί φοβούμεθα ἐδῶ μακρὰν ἀπὸ τὴν ξηρὰν; Ὅταν ἐπιστρέψῃ ὁ λοχαγός, φωνάζει καὶ ἐξυπνοῦμεν.

Καὶ ἐκοιμήθησαν.

Ἐνῶ δὲ ἐκοιμῶντο δύο ἀνθρώποι ἐξελθόντες ἡσυχῶς τῶν βράχων ἐπάτησαν εἰς τὴν θάλασσαν. Οἱ ἀνθρώποι οὗτοι δὲν ἔφερον μὲν στρατιωτικὴν στολήν, ἔφερον ὅμως πυροβόλα, καὶ ἦσαν ἐξ ἐκείνων οἵτινες τρέχουσι κατόπιν τῶν στρατευμάτων ληστεύοντες τοὺς ζῶντας καὶ ἀπογυμνοῦντες τοὺς νεκρούς· ἀνήκον δὲ εἰς τὸν βασιλικὸν στρατόν, ἀλλ' ἀποδιωχθέντες περιήρχοντο προσεκτικοὶ φοβούμενοι μὴ πέσωσιν εἰς χεῖρας τῶν ἐπαναστατῶν. Ὅτε δὲ εἶδον τὴν λέμβον καὶ κοιμωμένους τοὺς ἐπ' αὐτῆς, συνέλαβον τὴν ιδεάν τούτους μὲν ἀπὸ ζώντων νὰ μεταβάλωσιν εἰς νεκρούς, τὴν δὲ λέμβον νὰ κυριεύσωσιν. Ἐσημάδευσαν λοιπὸν, καὶ ὁ κρότος δὲν ἐξύπνισε τοὺς κοιμωμένους, διότι καὶ οἱ δύο παρεδόθησαν εἰς ὕπνον αἰώνιον.

Μόνος ὁ λοχαγός Λαντέγιας ἤκουσεν αὐτόν. Περιερχόμενος πρὸ μιᾶς ὥρας χωρὶς νὰ γνωρίζῃ τὰ μέρη ὅπου περιήρχετο, ἐνόησεν ἐπὶ τέλους ὅτι ἀνωφελῆς ἦτο εἰς τὸν Ἰνδόν καὶ τὸν Μαῦρον ἡ οὕτω γινομένη ἀναζήτησις. Ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸν αἰγιαλόν. Καὶ ἐπειδὴ ἀκούσας τοὺς δύο κρότους τῶν πυροβόλων ἐφοβήθη δυστύχημά τι, ἔτρεξε δρομαίως, καὶ ἐντὸς ἡμισείας ὥρας ἐτελείωσε τὸν δρόμον δι' ὃν εἶχε καταναλώσει ὀλόκληρον ὥραν.

Ὅτε ἐφθασεν εἰς τὴν ἄκραν τῆς ὁδοῦ, ἔρριψε τοὺς ὀφθαλμούς εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ εἶδεν ὅτι ἡ λέμβος του δὲν ἐφαίνετο. Καὶ κατ' ἀρχάς μὲν ἐνόμισεν ὅτι ἀπεπλανήθη· ἀλλὰ μετὰ τινα ἔρευναν πεισθεὶς ὅτι ἐκεῖ εἶχεν ἀποβῆ, ἤρχισε νὰ παρατηρῇ προσεκτικώτερον τὸ πέλαγος. Καὶ παρατηρῶν εἶδεν ὄγκοντινὰ κυμαινόμενον μακρὰν. Ὑπέθεσε λοιπὸν ὅτι ἡ παλιόροια, εἰ καὶ μικρὰ κατὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα, παρέσυρε τὴν λέμβον ἐνῶ ἐκοιμῶντο οἱ ναῦται. Ὅθεν ἐκάλεσεν αὐτούς, πρῶτον μὲν μὲ φωνὴν χαμηλὴν, ἔπειτα δὲ ὑψηλοτέραν· ἀλλὰ μόνη ἡ ἠχὴ ἀπεκρίνετο εἰς τὰς φωνάς του, ὁ δὲ μέλας ὄγκος ἐκυμαίετο ἀδιακόπως ἀριστερὰ καὶ δεξιὰ.

Ἐσιώπησε λοιπὸν καὶ ἤκουε προσεκτικῶς· μόνος ὁ φλοῖσθος τῆς θαλάσσης διέκοπτε τὴν ἡρεμίαν τῆς νυκτός, ὁ δὲ γοερός ἤχος τῶν κυμάτων ἐκρηγνυμένων εἰς τὴν ἀκτὴν ἐνέπλησε τρόμου τὴν καρδίαν του· στρέψας δὲ πάλιν τοὺς ὀφθαλμούς πρὸς τὴν λέμβον εἶδε δύο ἀνθρώπους ἀνεγερθέντας καὶ λαβόντας ἀνά

χειρας τὰς κώπας· ἀλλ' ἀντί νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν ξηρὰν ὤρμησαν πρὸς τὸ πέλαγος.

— Τί κάμνετε, ἀνόητοι ; ἀνέκραξε νομίσας ὅτι ἦσαν οἱ κωπηλάται του· εἶμαι ἐγώ, ὁ λοχαγὸς Λαντέγιας.

Καγχασμοὶ γέλωτος ἀπήντησαν εἰς τὴν ἐρώτησιν αὐτοῦ, καὶ συγχρόνως σχεδὸν εἶδον ὠθούμενα πρὸς τὴν ἀκτὴν ὑπὸ τῶν κυμάτων δύο πτώματα, τὰ πτώματα ἐκείνων τοὺς ὁποίους ἐνόμιζε κωπηλατοῦντας.

Οἱ δύο νυκτερινοὶ κλέπται ἰδόντες αἴφνης ἐρχόμενον τὸν λοχαγὸν ἐνῶ κατεγίνοντο ἀπογυμνοῦντες τοὺς φονευθέντας, καὶ φοβούμενοι μὴ εἶχε καὶ συντρόφους, ἐκρύβησαν εἰς τὸ βάθος τῆς λέμβου· ὅτε ὅμως ἐπέισθησαν ὅτι ἦτο μόνος ἀνέλαβον τὰς κώπας καὶ ἐμακρύνθησαν.

Ἀμυχανῶν λοιπὸν πῶς νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Μορέλου, ἀπεφάσισε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν γέφυραν τοῦ Ὄρνου, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐπισκεφθῆ καὶ πρὸ δύο ἡμερῶν μετὰ τοῦ Κώσταλ, φρονῶν μάλιστα πιθανὸν νὰ συναντήσῃ καὶ αὐτόν.

Καὶ διευθύνθη πρὸς αὐτὴν κρατῶν τὴν σπάθην γυμνὴν καὶ ἔτοιμον τὸ πυροβόλον.

Ἐν τοσοῦτῳ ἡ σελήνη ἀνέτειλε φαινή καὶ λαμπρά· καὶ ἦτο μὲν κίνδυνος μὴ ἴδωσιν αὐτὸν οἱ ἐχθροί, ἐδόθητι ὅμως καὶ αὐτὸν εἰς τὸ νὰ βλέπῃ τὰ ἐπικίνδυνα μέρη τῶν βουνῶν. Οὕτω βαδίζων ἔφθασεν εἰς τὴν κορυφὴν ὑψηλοτάτου ὄροπέδιου, ὅθεν εἶδε περὶ αὐτὸν τὴν θάλασσαν, τὴν πόλιν, τὴν μαύρην σκιὰν τοῦ δάσους καὶ πορρωτέρω τὰ πυρὰ τοῦ στρατοπέδου τοῦ Μορέλου. Καὶ παρατηρήσας καλῶς ποῦ ἦτο ἡ γέφυρα, ἐξώρμησε πρὸς αὐτήν· τὸ ὄροπέδιον διεσχίζετο ὑπὸ φαραγγῶν οὐχὶ πολλὰ βαθέων· ἀλλὰ καὶ λοφίσκους ἀπῆντα ἐπίσης. Ὁ ἄνεμος ὅστις ἔπνεε σφοδρῶς, ἂν καὶ ἡ θάλασσα ἐγαληνία ὡς λίμνη, διεσκόρπιζε νέφη λευκοῦ κονιορτοῦ καὶ ἀπέκρυπτε τὴν γέφυραν. Ἐπροχώρει δὲ ὁ λοχαγὸς μετὰ προσοχῆς, καὶ ὅτε διαβάς τὸν τελευταῖον λόφον εἶδε μακρὰν τὴν γέφυραν, παρετήρησεν ἀνθρωπίνην σκιὰν ἐπ' αὐτῆς· εὐθὺς ἐκρύβη ὀπισθεν θάμνων. Ἀγανακτῶν δὲ διότι ἐναυάγησεν ἐντὸς τοῦ λιμένος, ἐπροσπάθει νὰ διακρίνῃ διὰ τῶν θάμνων τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀνθρώπων ὅτινες διέκοψαν τὸν δρόμον του· ἀλλ' ἔβλεπεν ἕνα καὶ μόνον, γίγαντα ὅμως, διότι ἡ κεφαλὴ του ἔφθανεν εἰς τὴν ἄκρην τοῦ στύλου ἀφ' ἧς εἶχε κρεμάσει ὁ Κώσταλ τὸν φανὸν ἵνα εἰδοποιήσῃ τὸν Πέπε Γάγον. Ἐνόησε λοιπὸν ὅτι θ' ἀνέβῃ τις εἰς τὸν στύλον ἵνα κατασκοπεύσῃ ὅλην τὴν περίξ πεδιάδα· καὶ μετ' ὀλίγον ἐπέισθη ὅτι ὁ ἀναβάτης ἦτο ὁ μυστηριώδης ἄνθρωπος τὸν ὁποῖον κατεδίωξεν ὁ Κώσταλ μετὰ τὴν ἐπιμονήν, διότι ἡ κουκούλα εἶχε καὶ τὸ αὐτὸ χρῶμα καὶ τὴν αὐτὴν θέσιν. Ὅτ' ἐσυνδύαζε βεβαίως κατὰ νοῦν πολὺπλοια σχέδια, διότι ἂν καὶ ἡμίσειαν ὥραν παρετήρει αὐτόν, οὐτ' ἐκινήθη. Ὁ μανδύας του ἐξογκωθεὶς ἐπὶ τέλους ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ἠνοίγη ὀλίγον, καὶ τότε εἶδεν ὁ Λαντέγιας τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον κινήθητα ἀλλὰ παραδόξως πως.

Μεταξὺ τῆς νυκτερινῆς σιωπῆς, καὶ ἐπὶ τοῦ ἐρήμου ἐκείνου βουνοῦ, ἡ παρουσία ἀνθρώπου τοσοῦτῳ

ἀλλοκότως καθημένου ἐφόβισε τὸν δὸν Κορνήλιον· ἀλλ' ἐπειδὴ ἔβλεπεν ὅτι μένων ὅπως ἦτο ἔτρεχε κίνδυνον, ἀπεφάσισεν ἀπόφασιν τολμηρὰν· νὰ ὑπάγῃ αἴφνης πρὸς τὸν ἐχθρόν, νὰ τὸν φονεύσῃ καὶ νὰ διαβῇ. Ἐξῆλθε λοιπὸν ἐκ τῆς κρύπτῃς καὶ διευθύνθη ἀθροῦσως πρὸς τὸν στύλον ἔτοιμὸς νὰ πυροβολήσῃ· ἀλλ' ὅτε ἐπλησίασεν εἶδεν ὅτι ὁ κουκουλωμένος οὔτε κἀν ἐσάλυευσεν. Ἐνῶ δὲ ἐστάθη ἀπορῶν ἔπνευσεν ἄνεμος σφοδρὸς, ὅστις ἀπορρίψας τὴν κουκούλαν ἔδειξεν εἰς τὸν λοχαγὸν πρόσωπον μελανὸν καὶ ἀποτρόπαιον. Ὁ μυστηριώδης ἄνθρωπος ἐκρέματο ἀπηγγονισμένος.

Εἰ καὶ ἠσθάνετο φρίκην κατὰ τὴν ὥραν μάλιστα ἐκείνην, ἐπροχώρησεν ὅμως καὶ ἐλθὼν ἐνόμισεν ὅτι καὶ ἄλλοτε εἶχεν ἰδεῖ τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον· παρατηρήσας δὲ μετ' ὀλίγον φανὸν κρεμάμενον ἀπὸ τοῦ λαίμου του, ἐνθυμήθη εὐθὺς καὶ αὐτὸν καὶ τὸν δῆμιόν του. Ἐνῶ δὲ ἠτοιμάζετο νὰ προχωρήσῃ ἤκουσε φωνὰς ἐντὸς τῶν φαραγγῶν, καὶ ἐστάθη ἀκίνητος· νὰ κρυφθῇ καὶ πάλιν ἦτο ἀδύνατον, διότι τὸ μέρος ἐκεῖνο ἦτο καταξήρον. Ἐστοχάσθη λοιπὸν ὅτι ἐὰν ἐκάθητο ὡς ἐν ἐνέδρῳ ὀπισθεν τῆς γεφύρας, ἐδύνατο ἂν ἀντισταθῇ καὶ πρὸς δέκα ἀνθρώπους. Ἐκάθησε λοιπὸν συνεσταλιμένος ἀλλὰ φρίσσων, διότι τὸ σῶμα ἐσειετο ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς του, καὶ ὁ ἐσκωριασμένος φανὸς, συνταρασσόμενος ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, ἐξέπεμπεν ἤχον γοερόν. Διὸ ἀνέμενον ἔντρομος· ἀλλ' εὐτυχῶς δὲν παρῆλθε πολὺ, καὶ εἶδεν ἀναβαίοντα τὸν Κώσταλ καὶ τὸν Μαῦρον.

Μετὰ τὰς πρώτας ἐνδείξεις τῆς χαρᾶς του διότι εὔρεσεν ὄντα καὶ ὑγιᾶ τὸν Ἰνδόν·

— Ἦξευρες λοιπὸν, ἠρώτησεν αὐτόν, ὅτι ὁ μυστηριώδης ἐκεῖνος ἄνθρωπος ἦτον ὁ Πέπε Γάγος ;

— Ὀχι, ἀλλὰ τὸ ὑπωπτεύθη ἰδὼν τὰς προσομολογίας του· διότι ὁ ἔνοχος κρύπτεται πάντοτε. Ὅθεν μόλις εἶδα τὸν κουκουλωμένον, καὶ εὐθὺς τὸν ἐμάντευσα· μετ' ὀλίγον ὁ ἄνεμος ἐμισοάνοιξε τὴν κουκούλαν του, καὶ ἐγνώρισά τὸν προδότην. Ἐκαμα τὰ ἀδύνατα δυνατὰ διὰ νὰ τὰν πιάσω, τὸ κατώρθωσα, καὶ ὅταν ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν. . . .

— Σὲ εἶδα ὅτι ἔπεσες καὶ σύ, ὑπέλαβεν ὁ λοχαγὸς, καὶ διὰ τοῦτο ἀνησυχῶν ἦλθα μόνος μου εἰς ἀναζήτησίν σου· τοὺς δὲ δύο μου ἀνθρώπους ἐφόνευσαν ἐνῶ μ' ἐπερίμεναν εἰς τὴν λέμβον.

— Καὶ ἡμεῖς, ἐπανέλαβεν ὁ Κώσταλ, ἐνῶ ἡμεθα κρυμμένοι καὶ ἐβλέπαμεν μὴ τύχη καὶ πάρον τὸ σῶμα τῆς Ἰνδικῆς δικαιοσύνης, σὲ εἶδαμεν καὶ ἐκράξαμεν. Δὲν τὸ εἶχα εἰπεῖ ὅτι ὁ φανὸς τὸν ὁποῖον ἔθαψα προχθὲς θὰ μᾶς χρησιμεύσῃ ;

— Ἄς τὸν ἀφήσωμεν νὰ τὸν θάψουν οἱ συμπατριῶταί του, εἶπεν ὁ Λαντέγιας· δὲν πρέπει νὰ ἐκδικώμεθα καὶ μετὰ θάνατον.

— Ἔστω, ἀφοῦ τὸ θέλεις· ἐγὼ ἔκαμα τὸ χρέος μου.

Μετὰ μικρὸν ὁ λοχαγὸς Λαντέγιας ἀνεπαύετο εἰς τὴν κλίνην του, κοιμηθεὶς δεκατέσσαρας ὥρας κατὰ συνέχειαν.

Ἄς τὸν ἀφήσωμεν λοιπὸν κοιμώμενον, καὶ ἄς μεταβῶμεν εἰς ἄλλο ἀντικείμενον ἄλλης ἐποχῆς.

Ὁ ἀναγνώστης ἔμαθεν ἐκ τῆς προηγηθείσης διηγήσεως, ὅτι ὁ ἐφημέριος τοῦ Καρακυάρου, ταπεινός ὡς ποταμός εἰς τὴν πηγὴν του, ἀνεδείχθη μέγας διὰ τῶν νικηφόρων ὄπλων του. Δὲν εἶναι εὐάρεστον νὰ παρακολουθῆ τις τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ καὶ νὰ παρατηρῆ τὰς προόδους του; Κατ' ἀρχὰς μὲν εὐτελὲς ῥυάκιον προσπαθεῖν νὰ χαράξῃ δίοδον διὰ καλάμων καὶ θάμνων· μετὰ ταῦτα δὲ μόλις ἐξεληθὸν τῆς κοίτης του περιελίσσεται εἰς τὴν πεδιάδα, καὶ χαριέντως ἀσπάζεται τὸν χόρτον ὑφ' ὃν ῥέει μορμυρίζον. Πορρωτέρω ἢ κοίτη αὐτοῦ βαθύνεται καὶ πλατύνεται καὶ τὸ ρεῦμα γίνεται ταχύτερον, εἴκοσι δὲ ποταμοὶ συνεισφέροντες τὰ ὕδατα αὐτῶν

χέονται εἰς τοὺς κόλπους του, καὶ μεταβαλλόμενος εἰς ποταμὸν κυλῖει μεγαλοπρεπῶς τὰ κύματά του· καὶ ἀφοῦ ποτίσει καὶ πλουτίσει τοὺς ἀγροὺς δι' ὃν ἔρρευσε, συνεισφέρει καὶ αὐτὸς τὰ ἴδια ὕδατα εἰς ἐπαύξεισιν τοῦ ὠκεανοῦ. Τοιαύτη καὶ τῶν μεγάλων τοῦ κόσμου τούτου ἢ ματαιότης.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι πλέον εὐάρεστος ἢ μελέτη τῶν διαφορῶν φάσεων τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, οὐτινος τὸ ὄνομα περιῆλθεν ἐνδοξον τὸν κόσμον, ἢ δὲ γραφίς τῆς ἱστορίας ἐνεχάραξεν ἀνεξάλειπτον ἴνα μεταδώσῃ αὐτὸ εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς;

Ἄλλ' ἂς ἐπανεέλθωμεν εἰς τοὺς προσηφιεῖς ἡμῶν ἥρωας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

ΤΟ ΚΑΘΗΚΟΝ ΕΙΝΑΙ ΙΣΧΥΡΟΤΕΡΟΝ ΤΟΥ ΕΡΩΤΟΣ.

Κατασχεθείσης τῆς νήσου Ροκέτας παρεδόθη καὶ τὸ φρούριον τῆς Ἀκαλοπούκης· ὥστε ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν δύο μόνον ὑπηρέτας ἔχων ὁ ἐφημέριος τοῦ Καρακυάρου κατέλιπε τὸ χωρίον του, ἐκέρδησεν εἰκοσιδύο μάχας καὶ καθυπέταξεν ὅλην τὴν μεσημβρινὴν Μεξικὴν, ἀπὸ τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ μέχρι τῆς χώρας ἣτις δεκαεὶ μόνον λεύγας ἀπέχει πρὸς πρωτευούσης τῆς Νέας Ἰσπανίας.

Ἐνῶ δὲ ὁ στρατηγὸς ἐτοιμάζεται νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν κατάκτησιν αὐτοῦ μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς ἐπαρχίας Ὀαγιάκας, ὅπου ἐγνωρίσαμεν αὐτὸν τὸ πρῶτον, ἀνάγκη νὰ προηγηθῶμεν, καὶ νὰ ἀνασύρωμεν τὸ προσκήνιον ἵνα ἴδωμεν καὶ ἄλλα δράματα διαδραματισθέντα κατ' αὐτὸ τοῦτο τὸ 1812 ἔτος.

Καὶ πρῶτον ἀρχόμεθα ἀπὸ φλογεράς τινας πρῶτας τοῦ Ἰουνίου· αἱ βροχαὶ δὲν εἶχον εἰσέτι ἀρχίσει, ὃ δὲ ἥλιος κατέφλεγε διὰ τῶν ἀκτίνων του τὸ κομιορτώδες πεδῖον τῆς Ἰαγιαπάμ. Ζώνη λόφων κειμένων μακρὰν, τῶν ὁποίων ἢ γλαυκὴ χροιά ἀνεμίγνυτο μὲ τὴν ἀναλλοιώτην γλαυκότητα τοῦ μεξικανοῦ οὐρανοῦ, περιέσπερε τὴν ἐρημίαν, τὴν ὁποίαν ὁ ἐξολοθρευτικὸς τοῦ ἀνθρώπου νοῦς κατεσκευάζει πολλάκις μὲ τέχνην δαίμονος.

Μακρὰν, εἰς μέρος ὅπου μόλις ἔφθανεν ὁ ὀφθαλμός, πλῆθος ἰππῶν ἔτρεχεν ἐν μέσῳ οἰκιῶν τὰς ὁποίας πρὸ μικροῦ εἶχεν ἐπισκεφθῆ τὸ πῦρ καὶ ὁ σίδηρος. Οἱ ἵπποι τρέχοντες ἀνάθεκτοι διὰ τῶν ἀγρῶν, κατεπάτουσαν τοὺς ἀφθόνους στάχεις τοὺς ὁποίους κατέλιπον περίφοβοι οἱ γεωργοί, καὶ τῆς γῆς ὁ χόρτος τοσοῦτον εἶχε καταπατηθῆ, ὥστε οὔτε εἰς τὰ ὑποζύγια αὐτῶν δὲν θὰ συγκατένευον νὰ τὸν δώσωσιν ἀντὶ τροφῆς, οἱ ἵππεῖς ἐκεῖνοι. Ἀγέλαιαι

μαύρων γυπῶν περιπλανώμεναι πανταχόθεν, ἐδείκνυον ὅτι πτώματα ἀνθρώπων καὶ ζῶων ἔκειντο εἰς βοράν.

Πρὸς ἄλλο μέρος τῆς πεδιάδος ἐκυμαίνατο τῆς Ἰσπανίας ἢ σημαία ἐν μέσῳ στρατοπέδου βασιλικῆς, ἅπου πρὸ μικροῦ εἶχον σθεσθῆ τὰ πυρὰ τῆς νυκτός, καὶ τῶν ἵππων οἱ χρωματισμοὶ ἀνεμιγνύοντο μετὰ τῶν ἤχων τῶν τυμπάνων καὶ τῶν σαλπίγγων.

Πορρωτέρω τοῦ Ἰσπανικοῦ στρατοπέδου, ἕως δύο βολῶν πυροβόλου ἀπὸ τῆς ἐξωτερικῆς γραμμῆς τῶν ὀχυρωμάτων αὐτοῦ, ἀνυψοῦντο ὑπὲρ τὰς χαμηλὰς καὶ πλατεῖς οἰκίας τῆς κωμοπόλεως, δόμοι καὶ κωδονοστάσια ἐκκλησιῶν κεκολωθόμενα ὑπὸ σφαιρῶν τὴν κωμόπολιν ταύτην ἐξουσίαν οἱ ἐπαναστάται.

Τοιχία βαναύσως κατεσκευασμένα συνῆπτον τὰς δισκορπισμένας οἰκίας, αἱ πλεῖσται τῶν ὁποίων εἶχον καταστραφῆ ὑπὸ τῶν ἐχθρικῶν πυροβόλων, καὶ ἐσχημάτιζον σειρὰν ἀτελῶν ὀχυρωμάτων κατέναντι τοῦ στρατοπέδου τῶν βασιλικῶν· τὸ δὲ διάστημα τὸ μεταξὺ τοῦ Ἰσπανικοῦ στρατοπέδου καὶ τῆς πόλεως, ἦτο κατάπλεων πτωμάτων ὄλων σχεδὸν κεκολωμένων.

Τὴν πόλιν ταύτην Ἰαγιαπάμ καλουμένην ὑπερασπίζετο πρὸ ἑκατὸν ἡμερῶν ὁ συνταγματάρχης δὸν Βαλέριος Τρουγιάνος μετὰ τριακοσίων στρατιωτῶν ἐναντίον χιλίων καὶ πεντακοσίων Ἰσπανῶν, ἀνηκόντων εἰς μοῖραν διοικουμένην ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Βοναβία, διοικητοῦ τῆς Ὀαγιακάς, καὶ τῶν στρατοπεδαρχῶν Καλδήλα καὶ Ρέγουλη.

Ὁ ἀναγνώστης ἤκουσεν ἄλλοτε τὸν ἡμιονηγὸν Τρουγιάνον ψάλλοντα μὲ ἐντονον φωνὴν ἐπὶ τοῦ κατακλυσμοῦ καὶ ὅτε ἐπάλας πρὸς τὴν ὄρμην αὐτοῦ,

τὸ ἐκ θαθέων ἐκέκραξά σοι, καὶ τὸ, εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου. Φαίνεται δὲ ὅτι εἶχε μεταδώσει τὴν εὐλάβειάν του καὶ πρὸς τοὺς πολιορκουμένους, διότι ἐνίοτε θρησκευτικὰ ἄσματα ὑπὸ τριακοσίων στομάτων προφερόμενα ἐντὸς τῆς τεθλιμμένης πόλεως ἔφθανον μέχρι τοῦ βασιλικοῦ στρατοπέδου.

Εἰς ἐποχὴν δὲ καθ' ἣν οἱ ἱερεῖς καταλιμπάνοντες τοὺς ναοὺς μετέβαινον εἰς τὰ στρατόπεδα, ὅπου οὔτε αἱ πράξεις οὔτε οἱ λόγοι αὐτῶν ἐδείκνυον τὸ πρῶτον ἐπάγγελμά των, ὁ δὸν Βαλέριος Τρουγιάνος ἐφαίνετο ἐκ τῶν αὐστηροτέρων ἀνδρῶν τῶν θρησκευτικῶν ἡμῶν πολέμων· ὁμοιάζε τοὺς ἥρωας ἐκείνους ἅμα δὲ καὶ ἀσκητὰς, τῶν ὁποίων ἡ μὲν σπάθη ἀνυψοῦτο πάντοτε ἀνιλεῶς, αὐτοὶ δὲ ἐπορεύοντο εἰς τὸν πόλεμον ἀναγινώσκοντες τὴν θείαν Γραφήν. Ἴσως μάλιστα ὁμοιάζε κάλλιον πρὸς ἡρώα τινα ἐκ τῶν Ναϊτῶν ὅτε πιστοὶ ἔτι πρὸς τοὺς κανόνας τοῦ τάγματος αὐτῶν, μηδὲ φροντίζοντες περὶ ματαίου ὀνόματος, προσήχοντο πρὸ τῆς μάχης κατέναντι τοῦ ἐχθροῦ, καὶ ἐπέπιπτον κατὰ τῶν Σαρακηνῶν ψάλλοντες τὸν περίφημον ἐκείνον ψαλμόν, *Ἰνα τί ἐφρούραξαν ἔθνη;*

Τοιαύτη ἦτο τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἡ εἰκὼν τοῦ παρὰ τὴν Ἰαγιάπαμ πεδίου· ἀγροὶ ἠρημιωμένοι, ἐρείπια, πτώματα πανταχοῦ, καὶ σημαία βασιλικὴ ἀπέναντι τῆς σημαίας τῆς ἐπαναστάσεως.

Ἀλλὰ πρὶν ἢ προχωρήσωμεν εἰς τὴν πολιορκουμένην πόλιν, ἄς ἐπισκεφθῶμεν τὸ στρατόπεδον τῶν πολιορκουμένων.

Τὴν πρῶταν δύο ἐκ τῶν ἰπέων, οἵτινες περιήρχοντο εἰς τὴν πεδιάδα φέροντες μεθ' ἑαυτῶν ἀνθρώπον τινα, εἰσῆλθον εἰς τὸ στρατόπεδον πρὸς τὸ μέρος τὸ ἀπέναντι τῆς πόλεως Ἰαγιάπαμ· ὁ ἀνθρώπος οὗτος ὅστις ἀνέβαινεν ἐπίσης ἵππον, ἔφερεν ἔνδυμα ποιμένος καὶ ἔλεγεν ὅτι ἦτο κομιστῆς εἰδήσεων πρὸς τὸν συνταγματάρχην δὸν Ῥαφαὴλ Τρέξ Βίλλας· ἔσυρε δὲ κατόπιν καὶ ὠραῖον ἵππον ψαρόν. Ὁ ἵππος οὗτος, ἀναφρίσων ἕνεκα τῶν πτωμάτων τῶν διεσκορπισμένων εἰς τὴν πεδιάδα, ἐρρόγγχαζε παράδοξον καὶ ἀσυνήθη ῥόγγον.

Οἱ δὲ δύο ἰππεῖς φέροντες στολὴν εὐζώνου διέβησαν μετὰ τοῦ ποιμένος μέρος τοῦ στρατοπέδου, καὶ ἐστάθησαν ἔμπροσθεν σκηνῆς ἀρκετὰ εὐρυχώρου πλησίον τῆς ὁποίας στρατιώτης ἐκ τῶν διαγγελέων τοῦ συνταγματάρχου ἔψηχεν ἵππον ὠραιότατον καὶ ῥωμαλέον, ὅσον καὶ ἐκείνος τὸν ὁποῖον ἔφερε σύρων ὁ ποιμὴν.

— Πῶς ὀνομάζεσαι, φίλε, ἠρώτησεν ὁ διαγγελεὺς τὸν ποιμένα;

— Ἰουλιανός, ἀπεκρίθη οὗτος· εἶμαι ὑπηρέτης τῆς ἀσιένδας Δέλ Βάλλε, καὶ φέρω εἰς τὸν συνταγματάρχην, τὸν κύριόν σας, εἰδήσεις πολλὰ σπουδαίας.

— Καλὰ, εἶπεν ὁ στρατιώτης, ὑπάγω νὰ εἰδοποιήσω τὸν συνταγματάρχην.

Ἐπειδὴ δὲ ἠτοιμάζοντο νὰ σκεφθῶσιν ἐν συμβουλίῳ ἂν ἔπρεπε νὰ ἐπαναλάβωσι καὶ δεκάτην πέ-

πτην ἔφοδον κατὰ τῆς πόλεως, τὴν ὁποίαν ὑπερασπιζέτο ὁ συνταγματάρχης Τρουγιάνος, ὁ δὸν Ῥαφαὴλ Τρέξ Βίλλας ἐνεδύετο τὴν μεγάλην στολὴν του ὅτε ὁ στρατιώτης εἰσῆλθεν εἰς τὴν σκηνήν· ἀκούσας δὲ τὰ περὶ τοῦ ἐλθόντος γραμματοκομιστοῦ κατεταράχθη, καὶ τὸ πρόσωπόν του ἔγινε κάτωχρον.

— Καλὰ, ἀπεκρίθη μὲ φωνὴν προδίδουσαν τὴν ταραχὴν του· γνωρίζω τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν, ἄς τὸν ἀφήσω ἐλεύθερον καὶ μετ' ὀλίγον μὲ τὸ φέρεις.

Καὶ ὁ μὲν στρατιώτης μετεβίβασε τὴν ἀπόκρισιν ταύτην τοῦ συνταγματάρχου, οἱ δὲ δύο εὐζῶνοι ἀφῆκαν ἐλεύθερον τὸν ποιμένα. Ἔως οὗ δὲ παρουσιάσθῃ οὗτος ἵνα δώσῃ τὰς εἰδήσεις, ἄς διηγηθῶμεν τὴν ἱστορίαν τοῦ δὸν Ῥαφαὴλ ἀφ' ἧς ἀνεχώρησε δρομαῖος εἰς Ὀαγιάκαν μέχρι τῆς σήμερον.

Ἀφοῦ ἡ λύπη, τὴν ὁποίαν ἠσθάνθη διὰ τὸν φόνον τοῦ πατρός του, καὶ ἡ θανατηφόρος ταραχὴ τὴν ὁποίαν ἐδοκίμαζε μετὰ τὴν τρομερὰν ἀπόφασίν του ἤρχισαν νὰ καταπραύνωνται ὀπωσοῦν, μετέβη εἰς Ὀαγιάκαν πρὸς τὸν στρατηγὸν δὸν Βερναρδῖνον Βοναβίαν καὶ ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ στρατιωτικὸν ἀπόσπασμα, ἵνα ὑπάγῃ εἰς καταδίωξιν τῶν ἐπαναστατῶν τῶν φονευσάντων τὸν πατέρα του· δυστυχῶς ὅμως εἰ καὶ ὑπεδέχθη αὐτὸν μετὰ πολλῆς φιλοφροσύνης ὁ στρατηγός, τοσοῦτος ἦτο ὁ ἀνάβρασμός εἰς τὴν πόλιν τῆς Ὀαγιάκας, ὥστε μόλις οἱ χίλιοι πεντακόσιοι ἄνδρες τοὺς ὁποίους διεύθυνεν ἐξήρχον εἰς περιστολὴν τῶν φιλοταράχων· διὸ καὶ δὲν συνκατένευσε νὰ ἐλαττώσῃ τὰς ὀλιγαριθμοὺς δυνάμεις του.

Ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ λοχαγός τις Ἰσπανός, δὸν Ἰωάννης Αντώνιος Καλδήλας ὀνομαζόμενος, φοβούμενος τοὺς κινδύνους τοὺς ὁποίους διέτρεχον οἱ συμπολίται του, κατεγίνετο νὰ συγκροτήσῃ ἐξ ἰδίων πλησίον τῆς Ὀαγιάκας ἐλαφροῦς τινὰς λόχους ὑπὲρ τῶν Ἰσπανῶν· ὁ δὲ δὸν Ῥαφαὴλ διψῶν ἐκδικησὶν συνηνῶθη ἀδιστακτικῶς μὲ αὐτόν, προετοιμαζόμενος νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τοῦ Ἀντωνίου Βαλδῆς. Ναὶ μὲν δὲν εἶχεν ὁ Καλδήλας, ὡς καὶ ὁ δὸν Ῥαφαὴλ, ἰδιαιτέρους λόχους ἐχθροπαθείας κατὰ τοῦ ἀποστάτου τούτου, ἀλλ' ἐπεθύμει ἐξολοθρεύειν τὸν στρατόν του, νὰ ἐξαφανίσῃ τὸ πνεῦμα τῆς ἀποστασίας, οὔτινος αὐτὸς ἦτο τὸ ὑποστήριγμα. Ἐξεστράτευσαν λοιπὸν καὶ οἱ δύο κατὰ τοῦ ἀποστάτου, καὶ ἐλθόντες εἰς τὸ βουνὸν Ἀκασίας ὅπου κατεστρατοπέδευεν ὁ πρῶην βοσκός, κατῴρθωσαν ν' ἀποδιώξωσιν αὐτὸν ἀπὸ τῆς θέσεως ἐκείνης, οὐχὶ ὅμως καὶ νὰ τὸν συλλάβωσι. Ματαίως ἐπὶ δεκαπέντε ἡμέρας κατεδίωκον αὐτόν, ἀλλὰ μετὰ πεισματωδῆς ἐστάτην συμπλοκὴν τραπέντες οἱ περὶ τὸν Βαλδῆς δὲν εἶδον πλέον αὐτὸν ἐπανερχόμενον. Ὁ Βαλδῆς ἔφευγε δρομαῖος ὅτε ἤκουσε κατόπιν αὐτοῦ τὴν φλογερὰν πνοὴν ἵππου τρέχοντος ἀπὸ ρυτῆρος· ἦτο δὲ ὁ ἵππος οὗτος τοῦ λοχαγοῦ Τρέξ Βίλλας, ὅστις ἐντὸς ὀλίγου κατέφθασε τὸν Βαλδῆς. Τότε συνεπλάκησαν οἱ δύο ἰππεῖς· καὶ ἐμπειρότατος μὲν ἦτο ἀναβάτης ὁ βοσκός, ἀλλ' ὁ ῥωμαλέος τοῦ ἀντιπάλου βραχίων ἀρπάσας ἐξεκύλισεν αὐτόν κατὰ γῆς, καὶ

Ἐκσφενδονίσας τὸ σχοινίον του τὸν περιέσφιγξε καὶ τὸν ἔσυρε κατόπιν τοῦ ἵππου του. Ἐντὸς δέ τινων λεπτῶν ταχυτάτης ἐκδρομῆς ὁ Βαλδὲς ἀπέθανε, καὶ οἱ οἰκειότεροι φίλοι αὐτοῦ δὲν θὰ ἐγνώριζον τὸ ἀλλοιωθὲν πρόσωπόν του ἐὰν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, προσηλωθείσης εἰς τὸν πυλῶνα τῆς ἀσιένδας Δέλ Βάλλε, δὲν ἐχαράσσετο καὶ τοῦ ἀποστάτου καὶ τοῦ ἀποκεφαλίσαντος αὐτὸν τὸ ὄνομα.

Ὅτε δὲ τὰ ὀρηκτικὰ πάθη τοῦ λοχαγοῦ κατεπραῦνθησαν ὁπωσοῦν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ φονέως τοῦ πατρός του, τὰ αἰσθήματα τὰ ὁποῖα εἶχε καταστείλει εἰς τὸ βάθος τῆς καρδίας του ἢ διψα τῆς ἐκδικήσεως, ἀνεγεννήθησαν μικρὸν κατὰ μικρὸν, καὶ ἠσθάνθη τὴν ἀνάγκην νὰ δικαιολογήσῃ τὴν κατὰ τὸ φαινόμενον ἀνεξήγητον διαγωγὴν του πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς Λᾶς Πάλμας· ἀλλὰ δικαίᾳ ὑπερηφάνειᾳ τὴν ἀπέτρεψε· διότι ὁ υἱὸς ὁ ἐκδικήσας τὸν πατέρα του πρέπει ποτὲ νὰ δικαιολογῆται διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν ἱεροῦ χρέους; Καὶ ἔπρεπεν αὐτὸς νὰ ζητήσῃ συγχώρησιν διότι ἔγεινεν ἐχθρὸς ἀγῶνος ἀποτροπαίου πρὸς αὐτόν; Διὰ τοῦτο ἡ σιωπὴ του συνετέλει εἰς τὴν καταστροφὴν τῶν ἐλπίδων του, καὶ εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ ἔτι μᾶλλον ἀνυπέροβλητον τὸ μεταξὺ τοῦ ἔρωτος καὶ τοῦ καθήκοντός του χάος.

Ἡ εἰδήσις τοῦ θανάτου τοῦ Βαλδὲς ὡς καὶ τὸ περιεχόμενον τῆς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του ἐπιγραφῆς, ἐξ οὗ ἐγένετο γνωστὸς ὁ φονεὺς, ἔπεσεν ὡς κεραυνὸς εἰς τὴν ἀσιένδαν τῆς Λᾶς Πάλμας· διότι κατὰ δυστυχίαν οἱ ἐν αὐτῇ ἠγνόουν ὅτι ὁ φόνος τοῦ δὸν Λοδοβίκου Τρεῖς Βίλλας ἐπροκάλεσε τὴν αἱματηρὰν ταύτην ἐκδίκησιν. Ἐκτοτε ἐθεώρουν τὸν λοχαγὸν ὡς προδότην, ὅστις ὑπὸ τὸ κάλυμμα ἀγνωστάτου πατριωτισμοῦ ἔκρυπτεν ἐνθερμον συμπάθειαν πρὸς τοὺς τυράννους τῆς πατρίδος του· καὶ ὅμως ὁ ἔρωσ τῆς Γερτρούδης ἀνέλαβε νὰ δικαιολογήσῃ τὸν δὸν Ραφαήλ.

— ὦ πάτερ μου, ἔλεγε περίλυπος, εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ μᾶς γράψῃ ὁ δὸν Ραφαήλ καὶ νὰ ἐξηγήσῃ τὴν διαγωγὴν του.

— Καὶ ἂν τὴν ἐξηγήσῃ, ἀπεκρίνετο ὁ δὸν Μαριάνος, πάλιν θὰ εἶναι προδότης τῆς πατρίδος· ἤξεύρει ὅτι ἀσυγχώρητος εἶναι ἡ διαγωγὴ του καὶ διὰ τοῦτο σιωπᾷ.

Καὶ τῶνόντι ἡ σιωπὴ ἐπεκράτει πάντοτε καὶ ἡ Γερτρούδη κατετήκετο. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ τολμηρὰ κατὰ τῆς ἀποστασίας ἐπιγραφὴ ἐδείκνυε γενναῖον καὶ ἱποτικὸν φρόνημα, ἐφαίνετο δικαιολογοῦσα εἰσέτι τὸν ἀπόντα· καὶ ποτε μάλιστα μαθόντες ὅτι ἡ κεφαλὴ τοῦ ἀποστάτου κατέλαβε τὴν θέσιν τῆς τοῦ δὸν Ραφαήλ, καὶ ὅτι δι' αἵματος ἐξηγοράσθη αἷμα, ἐνέκριναν τὸν λοχαγόν. Ἐὰν παρουσιάζετο τὴν ὥραν ἐκεῖνην εἰς τὴν ἀσιένδαν, ναι μὲν ὁ δὸν Μαριάνος δὲν θὰ συγκατετίθετο νὰ συγγενεύσῃ με ἀνθρώπων ἀποπτύσαντά τὸν ἀγῶνα τῆς μεξικανῆς ἀνεξαρτησίας, τοῦλάχιστον ὅμως εἰλικρινῆς καὶ μετὰ παρρησίας ὁμιλία θὰ ἀπεδίωκε τὴν περὶ προδοσίας καὶ ἀπιστίας ἰδέαν αὐτοῦ καὶ τῆς θυγατρὸς του. Ὁ

δὲ δὸν Ραφαήλ ἀγνοῶν ὅτι ὁ θάνατος τοῦ πατρός του ἐγένετο γνωστὸς εἰς τὴν ἀσιένδαν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀντωνίου Βαλδὲς, δὲν ὠφελήθη ἀπὸ τῆς εὐνοικῆς ταύτης περιστάσεως. Πόσα ἀνεπανόρθωτα δυστυχήματα συμβαίνουνσι διότι δὲν συνεννοοῦμεθα ἐν καιρῷ!

Οἱ δύο βασιλικοὶ λοχαγοὶ Καλδῆλας καὶ δὸν Ραφαήλ ὀχυρώσαντες τὴν ἀσιένδαν Δέλ Βάλλε καὶ διὰ κανονίων, κατέστησαν αὐτὴν ἱκανὴν νὰ ἀντικρούσῃ καὶ ὅλας τὰς δυνάμεις τῶν ἀποστατῶν.

Ὅσάκις ὁ δὸν Ραφαήλ κατεδίωκε τοὺς δύο ἄλλους δολοφόνους τοῦ πατρός του, τὸν Ἀρρόγιον καὶ Βοκάρδον, ἄφηε τὴν διοίκησιν τοῦ φρουρίου εἰς τὸν Καλδῆλαν· καὶ εἶχε μὲν ἀποφασίσει νὰ ὑπάγῃ αὐτοπροσάπως εἰς τὴν ἀσιένδαν τῆς Λᾶς Πάλμας, ἀλλὰ παραφερόμενος ἀπὸ τὸν πόθον τῆς ἐκδικήσεως, καὶ φοβούμενος μὴ ἐλαττωθῇ ἐὰν ἴδῃ τὴν Γερτρούδην, ἀνέβαλε τὴν συνέντευξιν ἕως οὗ ἐκπλήρωσῃ ἐν μέρει τοῦλάχιστον τὸν ὄρκον τὸν ὁποῖον εἶχεν ὁμώσει ὑπὲρ τοῦ πατρός του. Εἶχε δὲ ὀρκισθῆ, ὡς ἐνθυμεῖται ὁ ἀναγνώστης, ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ πατρός του νὰ θανατώσῃ τοὺς φονεῖς του καὶ νὰ πνίξῃ εἰς τὸ αἷμα τὴν ἀποστασίαν, ἣτις ἐγένετο αἰτία τοῦ φόνου του· ἀλλ' οἱ ἀπληπισμένοι αὐτοὶ ἀγῶνες ἐξωλόθρευσαν μὲν ἕνα πρὸς ἕνα τοὺς περὶ τοὺς δύο δολοφόνους, οὗτοι ὅμως ἐσώζοντο. Δύο δὲ μῆνας μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Βαλδὲς, διεδόθη φήμη ὅτι ὁ Ἀρρόγιος καὶ ὁ Βοκάρδος ἀναχωρήσαντες μετέβησαν πρὸς τὸν Ἰδαλγον μετὰ τῶν εὐαριθμῶν αὐτῶν στρατιωτῶν.

Ὁ δὲ δὸν Ραφαήλ ἐπανελθὼν εἰς Δέλ Βάλλε, φυλασσομένην ὑπὸ τοῦ Καλδῆλα, εὔρε πρόσταγμα τοῦ ἀρχιστρατήγου τοῦ διοικοῦντος τὸν στρατὸν τοῦ ἀντιβασιλέως νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ σύνταγμα του, τὸ σύνταγμα τῶν εὐζώνων τῆς βασιλείσεως. Πρὶν δὲ ὑπακούσῃ, εἰ καὶ εἶχεν ἀργοπορήσει, ἀπεφάσισε νὰ φροντίσῃ ἔστω καὶ διὰ μίαν ἡμέραν περὶ τῶν ὑποθέσεων τῆς καρδίας του, καὶ μεταβαίνων εἰς Λᾶς Πάλμας νὰ καθυποτάξῃ εἰς τὸν ἔρωτα τὴν ὑπερηφάνειάν του.

Ἐννοεῖται ὅτι ἡ δικαιολογία καθίστατο δυσκολωτέρα ἢ πρὸ δύο μηνῶν διότι τὰ πράγματα εἶχον ἐπικυρώσει τὰς ὑποψίας, καὶ ὁ δὸν Μαριάνος ἐθεώρει τὸν δὸν Ραφαήλ ὡς χυδαῖόν τινα ῥίψασπιν. Δι' ὀλίγων λέξεων ἐξέφραζε πάντοτε τὴν περὶ τούτου γνώμην του, καὶ ταύτας ἐπανελάμβανε συνεχῶς πρὸς τὴν θυγατέρα του, σπουδάζων νὰ παρηγορήσῃ αὐτήν.

— Μὴ κλαίης, ἔλεγε, τὴν λειποταξίαν τοῦ δὸν Ραφαήλ, ἐψεύδετο πρὸς τὴν μνηστὴν του ὅπως ἐψεύδετο καὶ πρὸς τὴν πατρίδα του.

Ἀλλὰ τὰ δάκρυα τῆς θυγατρὸς ἀντὶ νὰ ἐκλείψωσιν ἔρρεον πικρότερα καὶ ἀφθονώτερα.

Καὶ ὅμως τοιαύτην κλίσιν εἶχεν ἄλλοτε ὁ δὸν Μαριάνος πρὸς τὸν νῦν λοχαγόν, καὶ τοσοῦτω περιπαθῶς ἠγάπα αὐτὸν ἡ Γερτρούδη, ὥστε ἐὰν παρουσιάζετο λέγων ὅτι ἐξεπλήρωσε χρέος υἱικόν, πᾶσα δυσπιστία ἤθελεν ἐκλείψει. Ἀλλὰ τὸ πεπω-

μένον εἶχεν ἀποφασίσει ὅτι ὁ δὸν Ῥαφαὴλ νὰ μὴ εἰσχωρήσῃ πλέον, ὡς φίλος τοῦλάχιστον, εἰς τὴν φιλόξενον οἰκίαν τῆς Λᾶς Πάλμας.

Ἐπειδὴ ὁ λοχαγὸς Τρεῦ Βίλλας ἐθεωρεῖτο πανταχοῦ ἐκ τῶν ἀσπονδοτέρων ἐχθρῶν τῆς ἀποστασίας, ἐνόμισε φρόνιμον μεταβαίνων εἰς Λᾶς Πάλμας, εἰ καὶ μικρὰ ἦτο ἡ ἀπόστασις, νὰ προσλάβῃ καὶ ἕξ στρατιώτας. Δὲν ἦτο δὲ ματαίᾳ ἡ προφύλαξις αὐτῆ.

Ἀφοῦ διέβη τὴν σειρὰν τῶν λόφων, ἔφθασεν εἰς τὴν πύλιν, ἣτις ἦτο ἄλλοτε ἀνοικτὴ πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο· ἀλλ' εὐρῶν ἀντ' αὐτῆς τοῖχον περιῆλθε τὴν *ἀσιένδα*, καὶ ἦλθε πρὸ τοῦ μεγάλου πυλῶνος τοῦ πρὸς τὴν πλατεῖαν· μόλις ὅμως ἐτράπη περὶ τινα γωνίαν τοῦ τείχους, καὶ δέκα περίπου ἀγριοπρόσωποι ἵππεις περιζώσαντες αὐτὸν καὶ τοὺς περὶ αὐτόν·

— Φωτιά, ἀνέκραζον, τὸν προδότην!

Καὶ εἰς ἕξ αὐτῶν ἐπέπεσε κατὰ τοῦ λοχαγοῦ μετὰ τοσαύτης ὀρμῆς, ὥστε ἐξεκύλισε καὶ αὐτὸν καὶ τὸν ἵππον του.

Ἡ ὥρα ἐκεῖνη θὰ ἦτο ἡ τελευταία τοῦ δὸν Ῥαφαὴλ ἐάν, πλὴν τῆς ἡρακλείου δυνάμεώς του, δὲν εἶχε καὶ σπανίαν ἐλαφρότητα σώματος. Ἀπέσυρε λοιπὸν εὐθὺς τοὺς πόδας του ἀπὸ τῶν ἀναβολῶν, ἀνεπήδησε ταχύς ἐπὶ τοῦ ἵππου ἐνὸς τῶν ὑπ' αὐτόν, ὅστις εἶχε πέσει μαχαιρωθεὶς, καὶ ἐνθαρρύνας διὰ τῆς φωνῆς του τοὺς μείναντας πέντε ὀπαδοῦς του, διέσχισε τοὺς ἐχθροὺς εἰ καὶ πολυαριθμοτέρους, καὶ ἀνέβη μετὰ τῶν περὶ αὐτόν εἰς τὰ βουνά, ὅπου δὲν ἐτόλμησαν νὰ τὸν καταδιώξωσιν οἱ ἀποστάται.

Ὅλη λοιπὸν ἡ δικαιολογία τοῦ λοχαγοῦ μετὰ διήμενον σιωπὴν περιεστράφη εἰς τοῦτο· εἰς τὸν φόνον ἐνὸς στρατιώτου καὶ τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἵππου του.

Ἐπανερχόμενος εἰς Δέλ Βάλλε ἠσθάνετο περιλυπὸν τὴν καρδίαν του. Ἡ *ἀσιένδα* λοιπὸν τῆς Λᾶς Πάλμας, ὅπου ἄλλοτε ἐφιλοξενήθη τοσοῦτω εὐμενῶς, περιεῖχε σήμερον ἐχθροὺς διψῶντας τὸ αἷμά του.

— Παράδοξον! εἶπέ τις τῶν περὶ αὐτόν πρὸς τὸν γείτονά του ἐνῶ ἠκολούθουν μακρόθεν τὸν λοχαγόν, ἔλεγαν ὅτι ὁ Ἀρρόγιος καὶ ὁ Βοκάρδος εἶχον φύγει, καὶ ὅμως ἀν δὲν λανθάνωμαι . . .

— Ἦσαν αὐτοί, ὑπέλαβεν ὁ ἄλλος· τοὺς ἐγνώρισα, ἀλλὰ δὲν τὸ εἶπα εἰς τὸν λοχαγόν· διότι ἀν ἐμάνθανεν ὅτι ἦσαν αὐτοί, τόσην λύσσαν ἔχει ἐναντίον των ὥστε θὰ ἦτον ἀδύνατον νὰ φύγῃ.

Οἱ δὲ προσβαλόντες τὸν Τρεῦ Βίλλας, εἰσῆρχοντο ἐν τοσοῦτω εἰς τὴν *ἀσιένδα*.

— Πολὺ ἀνόητος εἶσαι, ἔλεγέ τις πρὸς ἄλλον, ἄνθρωπον ἀγριοπρόσωπον καὶ κτηνώδη, τράχηλον ἔχοντα ὡς ταύρου· ἀντὶ νὰ τὸν ἀφήσῃς νὰ ἐμβῇ εἰς τὴν *ἀσιένδα* ὅπου θὰ τὸν ἐπιάνωμεν ὡς ποντικόν...

Ὁ εἰπὼν τοῦτο ἦτο ὁ Ἀρρόγιος ὅστις ἐχειρονόμει συγχρόνως μανιωδῶς.

— Ὁ δὸν Μαριάνος δὲν θὰ τὸ ἐσυγχώρῃ, εἶπεν ὁ ἄλλος, ἰσχνὸς καὶ πανοῦργος τὸ βλέμμα· ἦτο δὲ ὁ Βοκάρδος.

— Τί μᾶς ἔμελε δι' αὐτόν; ἀνέκραζεν ἐξακοντίσας βλέμμα θηριώδες ὁ Ἀρρόγιος· μήπως εἴμεθα εἰς τὴν δούλευσίν του; Ἦλθε καιρὸς νὰ εἶναι οἱ δοῦ-

λοι κύριοι τῶν κυρίων των. Μήπως νομίζεις ὅτι μέλει διὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ τόπου; ἀνεξαρτησία δι' ἐμὲ εἶναι ἡ ἀρπαγὴ καὶ τὸ αἷμα.

Καὶ ἐνῶ ἔλεγε ταῦτα οἱ ὀφθαλμοὶ του ἤκτινοβόλουν ὡς λέοντος.

— Τώρα πρέπει νὰ φύγωμεν, ἐπρόσθεσεν· διότι ἀν μάθῃ ὁ λυσσασμένος ἐκεῖνος λοχαγὸς ὅτι εἴμεθα ἐδῶ, θὰ ἔλθῃ νὰ βάλῃ φωτιὰν εἰς τὴν *ἀσιένδα* διὰ νὰ μᾶς καύσῃ. Τί ἀνόητος ἦμουν καὶ σὲ ἤκουσα!

— Ποῖος ἐπρόβλεπεν ὅτι θὰ μᾶς ξεφύγῃ; εἶπεν ὁ Βοκάρδος, πτοηθεὶς τὸ φοβερὸν ἦθος τοῦ προσώπου τοῦ συντρόφου του.

— Σὺ! ἀνέκραζεν ἐκεῖνος.

Καὶ ὅπως ἔξω φρενῶν ἀπέσπασε τὴν μάχαιράν του καὶ κατέφερε διὰ τῆς λαβίδος τοιαύτην πληγὴν εἰς τὸν Βοκάρδον, ὥστε τὸν ἐρρίψεν ἀπὸ τοῦ ἵππου βρυχώμενον. Ἄφεις δὲ αὐτόν νὰ σηκωθῇ μόνος, ὤρμησεν ἔφιππος εἰς τὴν *ἀσιένδα*, ἐπέξυσε εἰς τὴν αὐλήν, καὶ κρατῶν τὴν καρβίναν του εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν.

Ἐνῶ δὲ ὁ δὸν Ῥαφαὴλ, ἀνέβαινε κατηφῆς εἰς τὴν κορυφὴν τῶν λόφων, ἠκούσθη κρότος πυροβόλου εἰς τὴν *ἀσιένδα*, καὶ σφαῖρα συρίζασα πλησίον του ἐτραυματίσθη θανασίμως τὸν πλησιέστερον αὐτοῦ ἵππεα, ἐκεῖνον ὅστις ἀνεγνώρισε τοὺς δύο ληστές, ἀλλ' ἐνόμισε φρόνιμον νὰ μὴ φανερώσῃ αὐτοὺς εἰς τὸν ἀρχηγόν του.

Ὡς βέλος ὄξυ διεπέρασε τὴν καρδίαν τοῦ λοχαγοῦ ἡ ἰδέα πῶς πρὸ δύο μηνῶν ἐφιλοφρόνησαν αὐτόν οἱ ἐν τῇ *ἀσιένδα*, καὶ πῶς προέπεμπον αὐτόν σήμερον.

— Ὁ Ἀρρόγιος θὰ τὸν ἐπλήγωσεν! ἀνέκραζεν ἀκουσίως ὁ ἄλλος στρατιώτης.

— Ὁ Ἀρρόγιος εἶναι ἐκεῖ, καὶ δὲν μὲ τὸ εἶπες! ἀνέκραζεν ὡς μαινόμενος ὁ Τρεῦ Βίλλας.

— Δὲν τὸ ἤξευρα . . . δὲν ἦμην βέβαιος . . . ἐτραύλισεν ἐκεῖνος.

Καὶ παρ' ὀλίγον νὰ μεταχειρισθῇ ὁ δὸν Ῥαφαὴλ ὅπως ὁ Ἀρρόγιος μετεχειρίσθη τὸν σύντροφόν του· ἀνεχαιτίσθη ὅμως, καὶ χωρὶς νὰ σκεφθῇ καλῶς ἔστειλεν ἀμέσως ἓνα τῶν ἵππεων νὰ φέρῃ ἀνευ ἀναβολῆς πεντήκοντα καλῶς ὠπλισμένους ἄνδρας, καὶ ἐργαλεῖα πρὸς καταστροφὴν τοῦ πυλῶνος τῆς *ἀσιένδας*.

Καὶ ὁ μὲν ἵππεὺς ἀνεχώρησε δρομαῖος, ὁ δὲ λοχαγός, καθήσας μετὰ τῶν τριῶν ἄλλων ὀπισθεν λοφίσκου ἔπως προφυλαχθῇ ἀπὸ τῶν σφαιρῶν, ἀνέμενε τῇ ἐπάνοδον ἐκεῖνου.

Ἐν τοσοῦτω κατευνασθείσης τῆς πρώτης του ὀρμῆς, ἐνόησε βαθέως λυπούμενος πόσον ἐχθρική θὰ ἦτο κατὰ τοῦ πατρὸς τῆς Γερτρούδης ἡ πράξις τὴν ὁποῖαν ἔμελλε νὰ ἐκτελέσῃ. Πάλιν τρομερὰ διαφόρων αἰσθημάτων συνεκροτήθη εἰς τὴν καρδίαν του· νὰ ἐπιμεινῇ ἢ νὰ ἐνδώσῃ; καὶ τὰ δύο ἦσαν πρὸς αὐτόν ἀσεβῆ, διότι καὶ τοῦ καθήκοντος καὶ τοῦ πάθους ἡ φωνὴ ἦτο ἐπίσης ἰσχυρά. Ποῖαν λοιπὸν ν' ἀκούσῃ; εἰς τὴν ἀμφιβολίαν ταύτην εὐρίσκετο ὅτε ἔφθασε τὸ ἀπόσπασμα· ἡ ὑποχώρησις ἐφαίνετο τότε

αὐτῷ ἄτοπος, καὶ οὕτω τὸ καθήκον ὑπερίσχυσε καὶ δεύτερον. Ἀνεκλύσας λοιπὸν τὸ ξίφος ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς τῶν στρατιωτῶν, ἡ σάλπιγξ ἐσήμανε τὸν ἐμβατήριον, καὶ εἰδοποίησε τοὺς κατοίκους τῆς ἀσιένδας ὅτι σῶμα ἰππέων διέβαινε τὰ βουνά. Μετὰ μικρὸν οἱ ἰππεῖς παρετάχθησαν εἰς τὴν πλατεῖαν, εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν προχωρήσας ἐσάλπισε, καὶ ἐν ὀνόματι τοῦ λοχαγοῦ τοῦ βασιλικοῦ στρατοῦ δὸν

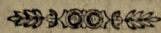
Ῥαφαὴλ Τρεῖς Βίλλα, ἐπροσκάλεσε τὸν δὸν Μαριάνον Σίλβαν νὰ παραδώσῃ ζῶντας ἢ νεκροὺς τοὺς δύο ἀποστάτας Ἀρρόγιον καὶ Βοκάρδον.

Μετὰ δὲ τὴν πρόσκλησιν ταύτην ὁ δὸν Ῥαφαὴλ καθήμενος ἀκίνητος ἐπὶ τοῦ ἵππου, τὸ μέτωπον ἔχων κάτωχρον καὶ τὴν καρδίαν πάλλουσαν, ἀνέμενε τὴν ἀπάντησιν.

Ἄλλὰ σιωπῇ ἐπεκράτει βαθεῖα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΘΓΔΘΟΝ.

Ὁ ΕΡΩΣ ΙΣΧΥΡΟΤΕΡΟΣ ΤΟΥ ΚΑΘΗΚΟΝΤΟΣ.

Πλὴν τῶν συνεπειῶν ἐκείνων τῆς ἀποφάσεώς του τὰς ὁποίας προεἶδεν ὁ λοχαγὸς Τρεῖς Βίλλας, ὑπῆρχε καὶ ἄλλη τὴν ὁποίαν οὐδὲ κἂν ἐνθυμήθη.

Ἄς ἐπιθεωρήσωμεν ὀλίγον τὴν ἀσιένδα, καὶ ἀμέσως θὰ ἐννοήσῃ αὐτὴν ὁ ἀναγνώστης.

Εἰς τὴν αἶθουσαν τὴν ὁποίαν ἐγνωρίσαμεν, παρευρίσκοντο ὁ δὸν Μαριάνος καὶ αἱ δύο θυγατέρες του ἐν σιωπῇ καὶ κατηφεῖς, διότι δεινοτάτη ἦτο ἡ θέσις των. Ὁ Ἀρρόγιος καὶ ὁ Βοκάρδος ἰστάμενοι μὲ γυμνὰ ξίφη εἰς τὴν θύραν, ὑπηγόρευον πρὸς τὸν οἰκοδεσπότην πῶς ἔπρεπε νὰ φερθῇ.

— Ἀκούσατε, κύριε δὸν Μαριάνε, ἔλεγεν ὁ πρῶτος μὲ κτηνώδες ὕφος κατὰ τὸ σύνθημα· πιστεύω ὅτι δὲν θὰ συγκατατεθῆτε νὰ παραδώσετε τοὺς ζήνους σας.

— Βεβαιότατα, ἀπεκρίθη ὁ δὸν Μαριάνος· καὶ ἠμπορεῖτε νὰ βεβαιωθῆτε . . .

— Τὸ ἤξεύρω ὅτι δὲν θὰ μᾶς παραδώσετε· ἀλλ' αὐτὸς ὁ διαβολολοχαγὸς θὰ σπάσῃ τὴν θύραν, καὶ θὰ μᾶς συλλάβῃ ὅσω καὶ ἂν φωνάζετε.

— Καὶ τί νὰ κάμω ;

— Εὐκόλον εἶναι τινὰ κάμετε· αὐτὸς ὁ Βεελζεβούλ ἦτον ἄλλοτε φίλος σας. Καὶ ἐπειδὴ, ὡς . . . παλαιός . . . ὑπηρετῆς σας γνωρίζω ὅτι νοστιμίζεται τὴν ὠραίαν δόναν Γερτρούδην, θὰ καλοστοχασθῇ τὸν μέγαν κίνδυνον εἰς τὸν ὁποῖον εὐρίσκεσθε.

— Κίνδυνον! δὲν σ' ἐννοῶ.

— Θὰ μ' ἐννοήσετε· νὰ τὸν εἰπῆτε ὅτι ἐὰν σπάσῃ τὴν θύραν, ἡμᾶς μὲν θὰ μᾶς πιάσῃ ζωντανούς, τοῦ δὸν Μαριάνου ὅμως καὶ τῶν θυγατέρων του θὰ εὕρῃ τὰ πτώματα. Μ' ἐνοήσατε τώρα ;

Καὶ τόσῳ καθαρὰ ἂν δὲν ἔλεγεν ὁ Ἀρρόγιος τὸν σκοπὸν του, τὸ θηριῶδες ἦθος του ἤρκει νὰ διασκεδάσῃ πάντα δισταγμόν. Αἱ δύο νέαι ἔπεσαν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ πατρὸς των.

Τὴν ὥραν ἐκείνην ἠκούσθη καὶ δεύτερον ἡ σάλπιγξ, καὶ ἡ ἀπειλητικὴ τοῦ στρατιώτου φωνὴ ἔ-

φθασε μέχρι τῶν κατοίκων τῆς ἀσιένδας. Ὁ οἰκοδεσπότης, ὅστις ἔτρεμε περὶ τῆς τύχης τῶν δύο θυγατέρων του αἵτινες ἦσαν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν δύο πρώτων βοσκῶν, τῶν ὁποίων οἱ συστρατιῶται ἴσταντο ἔνοπλοι εἰς τὸν διάδρομον, δὲν ἀπεκρίθη οὔτε εἰς ταύτην τὴν πρόσκλησιν.

— Τί διάβολο ; ἀνέκραζεν ὁ ληστής· τί σκέπτεσθε ; φανῆτε εἰς τὸ παράθυρον, καὶ εἰπέτε τον ἐξάστερα τί τρέχει· διαφορετικὰ . . .

Ἡ σάλπιγξ ἠχήσασα καὶ τρίτον μᾶλλον ἀπειλητικὴ διέκοψε τὸν λόγον τοῦ ληστοῦ.

— Φωτιά εἰς τοὺς ἐχθροὺς τῆς Ἰσπανίας ! ἀνέκραζεν ἀνδρώδης φωνή, τῆς ὁποίας ὁ ἦχος κατετάραξε καὶ ἐχαροποίησεν ἐν ταύτῳ τὴν καρδίαν τῆς Γερτρούδης· διότι ἡ φωνὴ ἦτο τοῦ δὸν Ῥαφαὴλ.

— Ἀκόμη ὀλίγον, ἀνέκραζεν ὁ δὸν Μαριάνος, παρουσιασθεῖς εἰς τὸ περιστύλιον ἐπὶ τῆς κλίμακος, ὅπου ἐφαίνετο ὀλόκληρος πρὸς τοὺς ἐκτὸς τοῦ τοίχου· ποῦ εἶναι ὁ λοχαγός ; ἔχω νὰ τὸν ὀμιλήσω.

— Εἶμαι ἐδῶ, δὲν μὲ βλέπετε ;

— Μὲ συγχωρεῖτε, εἶπεν ὁ οἰκοδεσπότης μὲ μειδιάμα εἰρωνικόν· ἕως τώρα ἐγνωρίζα τὸν λοχαγὸν Τρεῖς Βίλλαν ὡς φίλον· διὰ τοῦτο δὲν τὸν ἐγνωρίσα ὡς ἐχθρὸν ἀπειλοῦντα νὰ καταστρέψῃ τὴν οἰκίαν ἐκείνου ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐφιλοξενήθη.

Τοῦτο ἀκούσας ὁ εὐζωνος ἠσθάνθη ἐρύθημα διαδεχθὲν τὴν ὠχρότητα τοῦ προσώπου του, καὶ εἶπε·

— Καὶ ἐγὼ σήμερον σᾶς γνωρίζω ὡς ἓνα τῶν αὐτουργῶν τῆς ἀσεβοῦς ἐπαναστάσεως τὴν ὁποίαν ὠρκίσθη νὰ κατατρέξω, καὶ κύριον οἰκίας περιχούσης ληστὰς.

Δὲν ἠκούσατε ὅτι πρέπει νὰ μὲ τοὺς παραδώσετε ;

— Ποτέ μου δὲν θὰ συγκατατεθῶ νὰ παραδώσω ἀνθρώπους τοὺς ὁποίους ὑπεσχέθη νὰ προστατεύσω, ἀπεκρίθη ὁ δὸν Μαριάνος παραφερθεὶς ὑπὲρ τὸ δέον· ἀλλὰ καὶ ἂν ἤθελα δὲν θὰ ἤμην ἐλεύθερος

νά τους δώσω. Εκείνοι τους όποιους καταδιώκετε μ' επεφόρτισαν μάλιστα να σ'ας φανερώσω ότι πριν πέσουν εις χειράς σας θα σφάξουν και τας δύο μου θυγατέρας και εμέ· ή ζωή μας είναι έγγύησις τ'ης έδικής των· σκεφθήτε λοιπόν, λοχαγέ, εάν πρέπει να επιμεινέτε.

Ο δόν Μαριάνος ειπε ταυτα άνευ τ'ης πρώτης πικρίας, αλλά με τόνον αξιοπρεπή και θλιβερόν. Ουτός δέ έννοών ότι ικανοί ήσαν οι δύο εκείνοι λησταί να πράξωσιν ό,τι έλεγον, και ότι ή Γερτρούδη θα έσφίζετο παρ' αυτών, και μακαρίζων συγχρόνως έαυτόν ότι εύρίσκετο εις περίστασιν να εκτελέση καθήκον φιλανθρωπίας, ουχι κατώτερον του άλλου τó όποιον έξεπλήρωσεν άχρ'ις ώρας, άπεκρίθη μετά βραχεϊαν σιωπήν·

— Έστω· ειπέτε εις τόν ληστήν τόν όνομαζόμενον Άρρόγιον ότι ύπόσχομαι έπισήμως να μήν τόν βλάψω εάν φανή· δέν συγχωρώ αυτόν, άλλ' αναβάλλω χάριν καθήκοντος φιλανθρωπίας τήν τιμωρίαν.

— Ω! δέν έχω ανάγκην τ'ης ύποσχέσεώς σας, άνέκραξεν άναιδώς ο Άρρόγιος φανείς πλησίον του δόν Μαριάνου· έχω εδώ μέσα τ'ά ένέχυρα τ'ης άσφαλείας μου. Τί θέλετε λοιπόν τόν Άρρόγιον, κύριε λοχαγέ;

Ότε είδε τόν δολοφόνον εκείνον του πατρός του, τόν άνθρωπον εκείνον τόν όποιον πρό πολλού κατεδίωκεν, αί φλέβες του μετώπου του έξωγκώθησαν, τ'ά χείλη του ήρχισαν να τρέμωσι, και οι όφθαλμοί του μετεβλήθησαν εις φλόγας. Αί χείρες του άνέσυρον, χωρίς αυτός να τó έννοή, τους χαλινούς, και οι πτεριστήρες εκέντων τ'ά πλευρά του ίππου, όστις άνασηκωθείς επί των δύο του όπισθίων ποδών, έπεσε βαρύς επί τ'ης πύλης. Θα έλεγες ότι ο αναβάτης ήθελε να πηδήσῃ τόν τοίχον τόν διαχωρίζοντα αυτόν από του ληστού.

— Τί θέλω τόν Άρρόγιον; άπεκρίθη επί τέλους ο λοχαγός· θέλω να χαράξω τους χαρακτήρας του εις τόν νοῦν μου διά να τόν ένθυμώμαι καλά, όταν θα τόν καταδιώξω διά να τόν δέσω εις τήν ούραν του άλλόγου μου.

— Εάν μ' έπροσκαλέσετε διά να με ειπήτε αυτά τ'ά νόστιμα . . .

Και έδειξεν ότι ήθελε να έμβή εις τόν θάλαμον.

— Άκουσε, ειπεν ο δόν Ραφαήλ, δέ σε πειράζω, τó ύπεσχέθην· ή φιλανθρωπία με διατάττει να σε άφήσω.

— Διά τούτο και εγώ δέν σ'ας εύγνωμονώ, λοχαγέ.

— Η εύγνωμοσύνη σου θα ήτον ύβρις εις εμέ. Αλλ' εάν εις τó αίματωμένον κρέας τó όποιον σε χρησιμεύει άντι καρδίας ύπάρχει ίχνος γενναιοτήτος, ανάβα εις τó άλλον, πάρε ό,τι όπλα θέλεις και έλα εδώ· σε προσκαλώ εις μονομαχίαν.

Ταυτα δέ λέγων άνεσηκόνετο επί των άναβολέων, και τó εύγενές ήθος του άνεφαινέτο έτι μάλλον συγκρινόμενον πρός τó χαμερπές και κτηνώδες ήθος του ανθρώπου τόν όποιον έπροκάλει.

— Άληθινά! άνέκραξεν ο Άρρόγιος προσποιούμενος άδιαφορίαν· πενήντα ένάντιον ένός;

— Δίδω τόν λόγον μου έμπροσθεν εις τόν Θεόν και εις τους στρατιώτας μου ότι, και άν φονευθώ, κανείς δέν θα σε πειράξῃ.

Ο ληστής έράνη τότε διστάζων, και ένόμισαν οι άλλοι ότι άνελογίζετο τήν τύχην τ'ης μάχης· αλλά γνωρίζων εκ πείρας τήν άνδρίαν του άντιπάλου δέν έδέχθη. Ο δέ λοχαγός ειπεν αυτώ·

— Σε προτείνω να πολεμήσωμεν, σύ μεν εις τó άλλόν σου εγώ δέ πεζός.

— Δέν δέχομαι, σ'ας ειπα.

— Τó ύποπτευόμην· άλλ' άκουσε. Σε δίδω τόν λόγον μου ότι κανείς δέν θα σε πειράξῃ εάν αφήσης τους κατοίκους εκείνους τ'ης άσιένδας τους όποιους θα όνομάσω εγώ να έλθουν με εμέ να μείνουν υπό τήν προστασίαν έντίμου έχθρού.

— Ούτε αυτό δέν τó δέχομαι, άπεκρίθη ο Άρρόγιος.

— Άθλιε! δέν είσαι άνθρωπος· και όταν σε πιάσω δέν θα σε μεταχειρισθώ ως άνθρωπον, άλλ' ως σκύλος λυσσασμένος θα ψοφήσης υπό τήν μαστιγά μου.

Και μετά τήν τρομεράν ταύτην πρόσρησιν έστρεψε τόν ίππον του, διέταξε να σημάνη ή σάλπιγξ και άνεχώρησεν όδηγών τó απόσπασμα. Αναχωρών δέ πολλήν ήσθάνετο άγανάκτησιν διά τήν ύπερ τó δέον ειλικρινή άπάντησιν του δόν Μαριάνου, και μεγίστην άνησυχίαν διότι ήσαν εις τήν έξουσίαν θηρίου αί δύο άδελφάι.

Και δέν είχεν άδικον, διότι οι φόβοι του μετεβλήθησαν, έν μέρει τουλάχιστον, εις πράγματα μετά δύο ήμέρας. Ο Άρρόγιος και ο Ροκάρδος λεηλατήσαντες τήν άσιένδα, μηδέν δέ άλλο τολμήσαντες κατά των κατοίκων τ'ης άσιένδας, έφυγον εκ τ'ης έπαρχίας.

Καθά είχε προσταχθῃ ο λοχαγός έσπευσε να υπάγῃ εις τó μέρος όπου εύρίσκετο τó στρατιωτικόν σώμα εις θ άνήκεν. Έπειδή δέ και ο Καλδήλας διωρίσθη άλλαχού, άνεχώρησαν και οι δύο άφέντες τήν διοίκησιν εις Καταλάνον ύπολοχαγόν τó όνομα Βεραεγούτ.

Ο δόν Ραφαήλ είχε παρευρεθῃ εις τήν περι Καλδερών μάχην, όπου ο στρατηγός Καλλέγιας έξ μόνον χιλιάδας άνδρών διοικών, διεσκόρπισε τας εκατόν χιλιάδας του Ιδάλγου. Μετά ταυτα δέ έξηκολούθησε μαχόμενος εις διάφορα μέρη του βασιλείου, και επανήρχετο από Σάν Βίλας εις Οαγιάκαν ότε είδομεν αυτόν επί του πλοίου. Αλλά και πάλιν προσετάχθη να υπάγῃ εις τήν πολιορκίαν τ'ης Γιαγιάπαμ. Ένταυθα εύρίσκετο και ο συνάδελφός του Καλδήλας βηθμόν έχων στρατοπεδάρχου, ένψ ο δόν Ραφαήλ ήττον εύτυχής είχε τόν του συνταγματάρχου.

Αλλ' άς επανέλθωμεν εις τόν Ιουλιανόν, τόν κομιστήν των ειδήσεων.

Η άπουσία, λέγει τις ήθικολόγος, διασκεδάζει τ'ά πρόσκαιρα αισθήματα, ένψ αναφλέγει τ'ά βα-

Θέως ἐρρίζωμμένα πάθη, ὅπως καὶ ὁ ἄνεμος ὅστις σθενύει μὲν τὴν φλόγα μικροῦ φωτός, ἐξάπτει δὲ τὰς τῆς πυρκαϊᾶς. Καὶ ὁ δὸν Ῥαφαὴλ ἔπαθεν ὅτι καὶ ἡ πυρκαϊά, καὶ ἤλπιζε πάντοτε ὅτι ἡ δόνα Γερτρούδη θὰ στείλῃ πρὸς αὐτὸν συγχώρησιν καὶ διαβεβαιώσεις ἀγάπης. Ἐντεῦθεν ἡ συγκίνησις του ὅτε ἔμαθεν ὅτι ἦλθεν εἰδήσεων κομιστής.

— Λοιπὸν, Ἰουλιανέ, τί εἰδήσεις μᾶς φέρεις; εἶπε προσποιούμενος ὅσον ἔνεστι τὴν ταραχὴν του μήπως ἐκυρίευσαν οἱ ἀποστάται τὸ φρούριόν μας;

— ὦ! ὄχι, ἀπεκρίθη ὁ Ἰουλιανός· οἱ στρατιῶταί μας μάλιστα παραπονοῦνται διότι τοὺς ἀφίνετε ἡσύχους. Δὲν θὰ τοὺς ἐκακοφαίνοτο ἂν τοὺς ἐδίδετο ἡ ἄδεια νὰ ἐκστρατεύουν ἐνίοτε διὰ νὰ λεηλατοῦν πλοῦσια ὑποστατικά. Πρὸς τὸ παρὸν σᾶς φέρω εἰδήσεις αἱ ὁποῖαι θὰ τοὺς προξενήσουν τοιαύτην εὐχαρίστησιν.

— Φέρεις λοιπὸν εἰδήσεις πολέμου;

— Εἰδήσεις ἐκδικήσεως· ἀρχίζων δὲ ἀπὸ τὴν ὀλιγώτερον σημαντικὴν, ἀλλὰ καὶ εὐχάριστον εἰς σᾶς, συνταγματάρχα, σᾶς λέγω ὅτι σᾶς φέρω τὸ καλὸν σας ἄλογον, τὸν Ῥογκαδόρ.

— Τὸν Ῥογκαδόρ!

— Μάλιστα, αὐτὸν ἐκείνον τὸν ὁποῖον ἐχάσατε εἰς Λὰς Πάλμας. Φαίνεται ὅτι τὸν ἐπεριμάζωζαν, καὶ μάλιστα ὅτι τὸν ἐπεριποιήθησαν. . . . θαυμασιώτατα· καὶ τώρα μᾶς τὸν ἔστειλαν.

— Καὶ τίς τὸν ἔστειλεν; ἠρώτησεν ἐντόνως ὁ δὸν Ῥαφαὴλ.

— Ποῖος ἄλλος ἀπὸ τὸν δὸν Μαριάνον Σίλβαν; Εἶναι τρεῖς ἡμέραι ἀφοῦ τὸν ἔφεραν ἕνας ἀνθρωπὸς του, καὶ μᾶς εἶπεν ὅτι ὁ κύριος τοῦ ἀλόγου τούτου θὰ τὸ ἐξανέδλεπεν ἴσως εὐχαρίστως. Καὶ ἐπειδὴ τὸ ἐχάσατε μὲ τοὺς χαλινοὺς καὶ τὸ ἐφίππειον, μᾶς τὸ ἔφεραν ὅπως ἐχάθη, καὶ εἰς τὸ μέτωπόν του ἔχει ἕνα ὠραῖον κόμβον ἀπὸ κοκκίνοιο κορδέλας.

— Καὶ ποῦ εἶναι ὁ κόμβος; ἠρώτησεν ὁ συνταγματάρχης μὲ ἄπειρον ἀνυπομονησίαν διότι ἐμάντευε τὴν χεῖρα τὴν ἐτοιμάσασαν αὐτόν.

— Ὁ Φίλιππος Ἐλ Γαλέν τὸν ἐπῆρε καὶ τὸν ἔκαμεν ἐθνόσημον.

— Εἶναι ἀδιάκριτος καὶ θὰ τὸν τιμωρήσω, ἀνέκραξεν ὁ δὸν Ῥαφαὴλ μετ' ὀργῆς.

— Τοῦ τὸ εἶπα, δὲν μὲ μέλει. Σᾶς λέγω πρὸς τούτοις ὅτι ὁ ἀνθρωπὸς τοῦ δὸν Μαριάνου ἔφερε καὶ γράμμα.

— Καὶ διὰ τί δὲν μὲ τὸ εἶπες ἐξ ἀρχῆς;

— Διότι ἀρχισα ἀπὸ τὴν ἀρχὴν, ἀπεκρίθη ὁ ἀτάραχος Ἰσπανός. Ἴδου ἡ ἐπιστολή.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀνέσυρεν ἐκ τοῦ κόλπου του φακελλίδιον ἐκ φύλλων ἀραβοσίτου, ἐντὸς τῶν ὁποίων εἶχε τεθειμένην τὴν ἐπιστολήν, καὶ ἐνεχείρισεν αὐτὴν τῷ συνταγματάρχη, ὅστις τὴν ἔλαβε μὲ τρέμουσαν χεῖρα.

— Τώρα τί ἄλλο ἔχεις νὰ μὲ εἰπῆς; ἠρώτησεν ὁ συνταγματάρχης, ὅστις ἐκλαβὼν ὅτι ἡ ἐπιστολή ἐκείνη ἦτο τῆς Γερτρούδης, ἤθελε νὰ μείνῃ μόνος ἵνα ἀναγνώσῃ αὐτήν.

— Ὅτι ὁ Ἀρρόγιος καὶ ὁ Βοκάρδος ἀνεφάνησαν εἰς τὴν ἐπαρχίαν, καὶ διὰ τοῦτο μ' ἔστειλεν ὁ ὑπολοχαγὸς Βεραγουί. . .

— Ὁ Ἀρρόγιος καὶ ὁ Βοκάρδος! ἀνέκραξεν ὁ δὸν Ῥαφαὴλ, ἐπανεληθὼν μετ' ὀρμῆς ἀπὸ τῶν ὀνείρων εἰς τὰ πράγματα. Εἶπε εἰς τὸν ὑπολοχαγὸν νὰ δώσῃ διπλὴν τροφήν εἰς τὰ ἄλογα διὰ νὰ τὰ προετοιμάσῃ εἰς ἐκστρατείαν, καὶ ὅτι κατ' αὐτὰς ἔρχομαι καὶ ἐγὼ· διότι θὰ κάμωμεν καὶ τελευταίαν ἐφοδὸν κατὰ τῆς Ἰαγιάπαμ, καὶ ἡ θὰ τὴν κυριεύσωμεν ἢ θὰ διαλύσωμεν τὴν πολιορκίαν. Θὰ ζητήσω ἄδειαν ἀπὸ τὸν στρατηγόν· καὶ ἂν διὰ νὰ συλλάβω τοὺς ληστὰς αὐτοὺς γείνη ἀνάγκη νὰ καύσωμεν καὶ ὀλόκληρον τὴν ἐπαρχίαν, θὰ τὸ κάμω. Πήγαινε, Ἰουλιανέ.

Ἐνῶ δὲ ἠτοιμάζετο νὰ ἀναχωρήσῃ ὁ γραμματοκομιστής, ὁ δὸν Ῥαφαὴλ ἰδὼν τὴν ἐπιστολήν ἐπὶ τῆς τραπέζης ὅπου τὴν εἶχεν ἀποθέσει, εἶπεν αὐτῷ·

— Λάβε, Ἰουλιανέ, θέλω νὰ σὲ ἀνταμείψω διότι μ' ἔφερες καλὰς εἰδήσεις.

Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ μέγα χρυσοῦν νόμισμα, τὸ ὁποῖον ἔλαβεν ἐκεῖνος περιχαρῶς μὲν, ἀλλ' ἀπορῶν ὅτι ἔλαβε τοιαύτην δαψιλῆ ἀμοιβήν, διότι ἔφερε τὴν εἰδήσιν τῆς ἐμφανίσεως τῶν δύο ληστῶν.

Ἀναχωρήσαντος δὲ αὐτοῦ ὁ δὸν Ῥαφαὴλ ἔλαβεν ἀνὰ χεῖρας τὴν ἐπιστολήν, καὶ ἡ καρδία του ἐπαλλε μὲ ὀρμῆν, διότι εἶχε τὴν πεποιθήσιν ὅτι ἐγράφη ὑπὸ τῆς Γερτρούδης. Πρὸ δύο ἐτῶν ἀφότου ἐμάχετο ὑπὲρ τοῦ βασιλικοῦ ἀγῶνος, πρῶτον τότε ἐλάμβανε παρ' αὐτῆς τεκμήριον μνήμης.

Καὶ ἀνοίξας αὐτὴν εἶδεν ὅτι ἦτο μὲν γεγραμμένη ὑπὸ γυναικός, ἀλλ' ὑπὸ τίνος, ὑπὸ τῆς Γερτρούδης ἢ τῆς Μαριανίτας; Ἴδου τὸ περιεχόμενον αὐτῆς.

α Οἱ κάτοικοι τῆς Λὰς Πάλμας δὲν ἐλησμόνησαν ὅτι ὀφείλουσιν εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸν δὸν Ῥαφαὴλ, βοηθήσαντα αὐτοὺς εἰς κρισιμοτάτην ὤραν, καὶ ὑπέθεσαν ὅτι ὁ συνταγματάρχης θὰ ἔβλεπεν εὐχαρίστως τὸν ἵππον τὸν ὁποῖον ὁ λοχαγὸς Τρέζ Βίλλας ἠγάπα. »

— Εὐγνωμοσύνην! ἀνέκραξε μὲ πικρίαν, ὁποῖα ἀχαριστία! Ἀθέτησα λοιπὸν τοὺς ὄρκους τοὺς ὁποῖους ἔκαμα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ πατρός μου, διὰ νὰ κάμω πρὸς αὐτοὺς ἀπλὴν χάριν; Ἄλλ' ἔστω ἄς λησμονήσω καὶ ἐγὼ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι μ' ἐλησμόνησαν.

Καὶ ὅμως τὴν ἐπιστολήν, τὴν ὁποῖαν ἐνόμιζεν ὅτι ἠγγισεν ἡ χεῖρ τῆς Γερτρούδης, ἔθεσεν ἐντὸς θυλακίου τῆς στολῆς πλησίον τῆς καρδίας του.

Καὶ μεταβαίνων ἀπὸ τῆς σκηνῆς εἰς τὴν τοῦ στρατηγοῦ ὅπου συνηροῖζετο τὸ συμβούλιον ἀνεπόλει ἰδέας χαριεστάτας. — Ἴσως, ἔλεγε καθ' ἑαυτόν, ἡ Γερτρούδη γνωρίζουσα πόσον ἠγάπων τὸν ἵππον μου τὸν ἀπέστειλε πρὸς ἐμὲ μὲ τὰς ἐρυθρὰς ταινίας, εἰς ἀνάμνησιν τῶν ἀνθέων μὲ τὰ ὁποῖα ἐστόλιζεν αὐτὴ ἄλλοτε τὸ μέτωπόν του.

Ὁ στρατηγὸς Βοναβίας, καὶ οἱ στρατοπεδάρχαι Καλδήλας καὶ Ῥέγουλης ἐκάθηοντο περὶ τράπεζαν

ἐσκεπασμένην με χονδρὸν πράσινον τάπητα ὅτε ἤλθεν εἰς τὴν σκηνὴν ὁ συνταγματάρχης. Τὸ συμβούλιον δὲν εἶχεν εἰσέτι ἀρχίσει νὰ συσκέπτεται.

— Συνταγματάρχα, εἶπεν ὁ στρατηγός, ἔμαθα ὅτι ἐλάβετε γράμματα. Εἶναι μυστικά, ἢ ἔχουν σχέσιν με τὸν βασιλικὸν ἀγῶνα;

— Ὁ ὑπολοχαγός ὁ ὁποῖος διοικεῖ ἐν ὀνόματι τοῦ βασιλέως τὴν *ασιένδαρ* Δέλ Βάλλε, μ' ἐρήνησεν ὅτι οἱ δύο λησταὶ τοὺς ὁποίους καὶ τὰ δύο μέρη ἔπρεπε ν' ἀποκηρύξουν, ὁ Ἀρρόγιος καὶ ὁ Βοκάρδος, ἐφάνησαν ἐκ νέου εἰς τὴν ἐπαρχίαν με τοὺς ὀπαδοὺς των. Ὅθεν ἀφοῦ κυριεύσωμεν τὴν πόλιν, θὰ παρακαλέσω τὴν ἐξοχότητά σας νὰ με δώσετε τὴν ἀδειαν νὰ ὑπάγω νὰ τοὺς καταδιώξω ὡς θηρία.

— Μάλιστα, συνταγματάρχα, ἀξιώτερον ὄργανον δὲν ἤμπορῶ νὰ εὔρω.

— Κανεὶς ἄλλος τοῦλάχιστον δὲν θὰ τοὺς καταδιώξῃ με περισσοτέραν λύσσαν.

Μετ' ὀλίγον ἤρχισεν ἡ σύσκεψις· ἀρκούμεθα δὲ νὰ ἐπαναλάβωμεν ἐνταῦθα τὰ κυριώτερα, ἵνα ἐννοήσῃ ὁ ἀναγνώστης τὴν πρὸς ἀλλήλους θέσιν τῶν πολιορκουμένων καὶ τῶν πολιορκητῶν.

— Κύριοι, εἶπεν ὁ στρατηγός, αὔριον εἶναι ἑκατὸν δεκατέσσαρες ἡμέραι ἀφοῦ ἀρχισεν ἡ πολιορκία· χωρὶς δὲ νὰ λογαριάζωμεν τοὺς ἀκροβολισμοὺς ἐκάμαμεν δεκαπέντε ἐφόδους, καὶ ὁμως εἴμεθα ὅπου καὶ τὴν πρώτην ἡμέραν.

— Ὀλιγώτερον μάλιστα, εἶπεν ὁ 'Ρέγουλης, ἐπειδὴ τὸ θάρρος τῶν πολιορκουμένων ἤξησεν. Εἰς τὴν ἀρχὴν δὲν εἶχαν καννόνια, καὶ σήμερον ὁ συνταγματάρχης Τρουγιάνος ἔχει τρία, τὰ ὁποῖα κατεσκεύασε χύσας τοὺς κώδωνας τῶν ἐκκλησιῶν.

— Ὁ ἐστὶ, νὰ διαλύσωμεν τὴν πολιορκίαν, κατὰ τὸν στρατοπεδάρχην 'Ρέγουλην, εἶπεν εἰρωνευόμενος ὁ Καλδήλας.

Σημειωτέον ὅτι πρὸ πολλοῦ ὑπῆρχεν ἔχθρα μυστικὴ μεταξὺ τῶν δύο στρατοπεδαρχῶν Καλδήλα καὶ 'Ρέγουλη· ὁ μὲν πρῶτος ἦτο γενναϊότατος καὶ ἐντιμότερος, ὁ δὲ ἄλλος πολλάκις σκληρὸς ἀνευ ἀνάγκης καὶ ὄχι ὁμολογουμένως ἀνδρεῖος.

— Πρόκειται ν' ἀποφασίσωμεν ἐὰν πρέπη νὰ ἐξακολουθήσῃ ἢ ὄχι ἡ πολιορκία, εἶπεν ὑπολαβῶν ὁ στρατηγός. Καὶ ἐπειδὴ ὁ συνταγματάρχης Τρέζ Βίλλας εἶναι καὶ νεώτερος καὶ κατώτερος εἰς τὸν βαθμὸν, αὐτὸς πρέπει πρῶτος νὰ δώσῃ γνώμην. Λέγετε, συνταγματάρχα.

— Ὅταν χίλιοι πεντακόσιοι ἄνθρωποι πολιορκοῦν μίαν πόλιν ὡς τὴν Ἰαγιαπάμ μόλις ὑπερασπιζομένην ἀπὸ τετρακοσίους, πρέπει νὰ φανευθῇ καὶ ὁ τελευταῖος, παρὰ νὰ λύσουν τὴν πολιορκίαν, διότι τότε καὶ τὸν ἐαυτὸν των βλάπτουν καὶ τὸν ἀγῶνα διὰ τὸν ὁποῖον πολεμοῦν. Ἴδου ἡ γνώμη τὴν ὁποίαν ὑποβάλλω εἰς τὴν ἐξοχότητά σας.

— Καὶ ἡ ἐδική σας, στρατοπεδάρχα Καλδήλα, ποῖα εἶναι;

— Ἡ ἰδίξ τοῦ συνταγματάρχου. Λύοντες τὴν πολιορκίαν δίδομεν ὀλέθριον παράδειγμα εἰς τοὺς βασιλικούς, καὶ θάρρος εἰς τοὺς ἐπαναστάτας. Τί θὰ

ἔλεγεν ὁ γενναῖος ἀρχηγός τῶν βασιλικῶν στρατευμάτων, ὁ δὸν Φελίξ Καλλέγιας; Ἐκατὸν ἡμέρας ἐπολιορκήσεν εἰς Κυωτλὰν ἐπιτηδειότερον καὶ φοβερώτερον τοῦ Τρουγιάνου στρατηγόν, καὶ ἐκυρίευσεν τὴν πόλιν.

— Ὁ Μορέλος τὴν εὐκαιρίωσεν, εἶπεν ὁ 'Ρέγουλης.

— Ἀδιάφορον· ἐθεώρησεν ἑαυτὸν νικημένον· καὶ ἡ σημαία τῆς Ἰσπανίας ἀνυψώθη εἰς τὴν πόλιν.

Ὅτε ἤλθεν ἡ σειρά τοῦ 'Ρέγουλη ἀπρηίθμησεν ἐν ἐκτάσει τὰς βραδύτητας καὶ τὰς δυσκολίας τῆς πολιορκίας, τὰς ἀτελεσφορήτους καὶ αἵματηράς ἐφόδους, καὶ ἐπροσπάθησε ν' ἀποδείξῃ πόσον ἦτο ἐπιβλαβὴς εἰς τὸν ἀγῶνα ματαία ἐπιμονή, ἐνῶ ἄλλοι λόγοι πολιτικοὶ ἀπήτουν τὸ νὰ μὴ ἐξαντλοῦν ἐμπροσθεν ἀσημάντου χωρίου τὰς δυνάμεις χιλίων ἀνδρῶν, καὶ ἐνῶ μάλιστα ὁ Μορέλος μετέβαινε εἰς Ὀαγιακάν, — Καὶ λέγων, ἐπρόσθεσε, χιλίους στρατιώτας, ἔχω τοὺς λόγους μου, διότι ὁ συνταγματάρχης ἐλογάριασε καὶ τοὺς ἀποθανόντας.

Ἔως τώρα, ἐξηκολούθησε, καθ' ὅλας τὰς συμπλοκάς εἴχαμεν ἀντικρὺ μας στρατιώτας ἐξ ἐκείνων τοὺς ὁποίους καταφλέγει ὁ λεγόμενος ἔρωσ τῆς πατρίδος· ἐδῶ ὁμως ἔχομεν στρατιώτας καταφλεγόμενους ἀπὸ τὸ θρησκευτικὸν πνεῦμα τοῦ Τρουγιάνου, τὸ ὁποῖον δίδει εἰς τοὺς κατὰ τοὺς χωρίου ἀνδρῶν ἴσῃν με τὴν τῶν στρατιωτῶν. Δὲν ἔχομεν λοιπὸν ἀντικρὺ μας μόνον τριακοσίους ἐχθρούς, ἀλλὰ τριακοσίους φανατικούς οἱ ὁποῖοι πολεμοῦν ἀπληπισμένα καὶ ἀποθνήσκουν ψάλλοντες. Ἐνῶ ἡμεῖς κατατρίβωμεν εἰς μάτην τὰς ὥρας μας, ἡ ἐπανάστασις ἐξαπλώνεται, καὶ χάνομεν τὸν καιρὸν τὸν ὁποῖον ἔπρεπε νὰ μεταχειρισθῶμεν εἰς τὸ νὰ τὴν σθύσωμεν. Εἶμαι λοιπὸν γνώμης νὰ διαλύσωμεν τὴν πολιορκίαν, ἢ ὁποῖα εἶναι διὰ πολλοὺς λόγους ἐπιζήμιος.

— Οἱ πολιορκοῦμενοι ἐνθυμοῦνται τὰ κερτορώματα τοῦ Γιαγγουῖτλάν, εἶπεν ὁ Καλδήλας, καὶ διὰ τοῦτο ἀντέχουν τόσῳ καλὰ.

Ὅτε ὁ 'Ρέγουλης ἤκουσε τὴν φράσιν ταύτην, τῆς ὁποίας τὴν ἐννοίαν θέλομεν ἐξηγήσει μετὰ ταῦτα, ἐδάγκασε τὰ χεῖλη του καὶ ἐρρίψε βλέμμα μίσους ἐπὶ τοῦ Καλδήλα.

Ὁ στρατηγός, καθὼ ἀρχηγός τοῦ στρατοῦ ἔχων εὐθύνην διὰ τὴν ζωὴν τῶν ὑπ' αὐτόν, καὶ διὰ τοῦτο ὀλιγώτερον ὢν ὀρμητικὸς τῶν κατωτέρω ἀξίωματικῶν, δὲν ἐθεώρει ἀπορρίπτους τοὺς λόγους τοῦ 'Ρέγουλη· μάλιστα ἦτο σύμφωνος καὶ με τὴν γνώμην του. Ὅμως, μὴ θέλων νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν ἐπιβροχὴν τοῦ βαθμοῦ καὶ τῆς θέσεώς του, ἐπρότεινε μέσον τινὰ ὅρον· νὰ ἐπιχειρήσῃσι δηλαδὴ καὶ τελευταίαν ἐφοδὸν, καὶ ἐὰν ἀποτύχῃ νὰ ἀναχωρήσωσιν.

Ὁ στρατηγός ὠμίλει εἰσέτι ὅτε ἠκούσθη μακρὰν βοή, ἐρχομένη ἀπὸ τῆς πολιορκουμένης πόλεως, ὡς ἡχώ ψαλμοῦδιῶν ἐπιστήμων. Τὴν δὲ βοήν ταύτην διεδέχθησαν μετ' ὀλίγον ἀλλεπάλληλοι ἤχοι σαλπύγγων καὶ πυροτεχνήματα.

— Κακὸν σημεῖον! ἀνέκραξεν ὁ 'Ρέγουλης. Ὅχι αὔριο, ἀλλὰ σήμερον πρέπει ν' ἀναχωρήσωμεν.

— Δηλαδή νὰ φοβηθῶμεν τὰ φυσέκια, καὶ νὰ φύγωμεν! εἶπεν ὁ Καλδήλας.

— Ἡ νὰ πέσωμεν ὡς τὰ τεῖχη τῆς Ἱερικῶ ὅταν ἐσήμαναν αἱ σάλπιγγες, ἐπρόσθεσεν ὁ συνταγματάρχης.

— Εἶθε νὰ ἔχω ἄδικον! ἀνεφώνησεν ὁ Ῥέγουλης.

Ἐν τοσοῦτῳ ἀπεφασίσθη νὰ γείνη τὴν ἐπιούσαν ἡ τελευταία ἔφοδος. Καὶ ὁμῶς δὲν ἐγείνεν. Εἰς τὸ προεχὲς κεφάλαιον θέλομεν εἰπεῖ τοὺς λόγους τῆς ἀναβολῆς, καὶ φανερώσει τὰ αἰτίαι τῆς χαρᾶς τῶν ἐναντίων.

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ συμβουλίου οἱ ἀξιωματικοὶ ἐπανῆλθον εἰς τὰς σκηνάς των. Ὁ δὲ δὸν Ῥαφαὴλ ἐπιθυμῶν νὰ μείνῃ μόνος ὅπως ἐννοήσῃ τὴν σημασίαν τῆς ἐπιστολῆς τὴν ὁποίαν ἔλαβε, καὶ νὰ ἴδῃ ἐὰν ἔπρεπε νὰ ὑποβάλῃ τὴν γλυκεῖαν ἐλπίδα ἣτις ἀνεγεννήθη εἰς τὴν καρδίαν του, οὔτε κατεδέχθη νὰ προσέξῃ εἰς τοὺς ἀλλαγμοὺς τῆς χαρᾶς τῶν ἐναντίων, ἂν καὶ ὅλον τὸ στρατόπεδον ἀνησύχει ἐκλαβὸν αὐτοὺς ὡς κακὸν οἰωνόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

ΒΑΛΕΡΙΟΣ ΤΡΟΥΓΙΑΝΟΣ.

Ὁ πρῶτος ἡμιονηγὸς τὸν ὁποῖον εἶδομεν μὴ θέλοντα νὰ διατρέξῃ τοὺς κινδύνους τοῦ πολέμου πρὶν ἢ ἀποτίσῃ ὅλα τὰ χρέη αὐτοῦ, σήμερον δὲ συνταγματάρχης δὸν Βαλέριος Τρουγιάνος, εἶχε τοιαύτην φήμην ὥστε οἱ βασιλικοὶ ἀρχηγοὶ τῆς Ὀαγιάκας εὐρίσκοντο εἰς ἀδιάκοπον ἀνησυχίαν. Ἐνόμισαν δὲ ὅτι ἦλθε καιρὸς νὰ ἐξοντώσωσι τὸν τρομερὸν τοῦτον ἐχθρὸν μείναντα ἄνευ τῆς συνδρομῆς τῶν δύο συντρόφων του, τοῦ δὸν Μιγουέλ καὶ δὸν Νικολάου Μπράβου, μετακαλεσθέντων ὑπὸ τοῦ Μορέλου εἰς Κουωτλά. Τοσοῦτον δὲ σπουδαίαν ἐθεώρουν τὴν καταστροφὴν τοῦ ἀποστάτου τούτου, ὥστε ἡ κυβέρνησις ἔστειλε κατ' αὐτοῦ ὅλας τῆς τὰς δυνάμεις. Ὁ Τρουγιάνος εὐρίσκετο τότε εἰς τὸ χωρίον Ἰαγιάπαμ. ὅπου τὸν εἶδομεν, καὶ ἐκεῖ ἀπεθανάτισθη διὰ λαμπρᾶς ἀμύνης, ἐντὸς πόλεως πανταχόθεν ἀνοικτῆς μὲν, ἐχούσης ὁμῶς εὐτυχῶς πολλὰς ζωοτροφίας.

Ἀλλ' ἵνα καταστῇ ἡ ἀντίστασις δυνατὴ ἔπρεπε ν' ἀλλαχθῇ ἡ συνήθης τάξις, καὶ τοῦτο ἔπραξεν ὁ Τρουγιάνος.

Καὶ πρῶτον μὲν ἐναποταμίευσεν ὅλας τὰς τροφάς, καὶ μόνος αὐτὸς διένειμε τὰς μερίδας καθ' ἐκάστην πρῶταν πρὸς τοὺς στρατιώτας καὶ τὰς οἰκογενείας· ἔπειτα δὲ παρεδέχθη αὐστηροτάτην μοναστικὴν πειθαρχίαν, τὴν ὁποίαν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ἐν μέσῳ τῶν αἱματηρῶν περιπετειῶν πολιορκίας ἣτις διήρκεσεν ἑκατὸν καὶ δεκατέσσαρας ἡμέρας, διετήρησε καὶ κατὰ τὰ παραμικρότερα ἀπαράβατον διὰ τῆς ἰσχύος τῆς θελήσεώς του, καὶ διὰ τῆς ἀκαταμαχίτου ἐπιρροῆς του ἐπὶ τε τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν πολιτῶν.

Ὡς ἂν εὐρίσκετο ἐντὸς μοναστηρίου διεμοίρασε τὴν τροφήν τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν κατοίκων. Ὅσάκις δὲν εἶχον πόλεμον ἢ ἄλλα χρέη πολεμικὰ κατεγίνοντο ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς προσευχάς, αἱ ὁ-

ποῖαι ἐγίνοντο ἀπὸ κοινοῦ. Ἐγίνοντο δὲ μετὰ πολλῆς κατανύξεως ἐν μέσῳ τοῦ χωρίου ἐκείνου ἐστερημένου πάσης ἐξωτερικῆς συγκοινωνίας, καὶ λαοῦ ἀγνοοῦντος τὰς ἡδονὰς τοῦ βίου, καὶ κατὰ πρόσωπον ἔχοντος τὸν θάνατον, ὥστ' ἐνόμιζες ὅτι ἦσαν ναῦται ἐπικαλούμενοι τὴν ἀντίληψιν τοῦ Θεοῦ ὡς τελευταῖον καταφύγιον ἐν μέσῳ τρικυμίας.

Χάρις εἰς τὰς παραδόξους ἀλλὰ συνετὰς ταύτας διατάξεις, ἡ ἀθυμία δὲν ἐκυρίευε τὰς ψυχάς. Ὅτε δὲ τὰ τρόφιμα ἐγένοντο σπανιώτερα, οὐδὲν βλέμμα ἐτασικὸν ἐδύνατο νὰ διαπεράσῃ μέχρι τῶν ἀποθηκῶν, οὐδὲν στόμα ἀδιάκριτον ἐτόλμα νὰ προεἴπῃ προσεχῆ ἔλλειψιν· ἡ πολιορκία ἄρα τῶν Ἰσπανῶν θ' ἀπέβαιναν εἰς ἐν τούτων τῶν δύο· ἢ νὰ ἐξολοθρεύσῃ καὶ τὸν τελευταῖον τῶν πολιορκουμένων, ἢ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν πολιορκίαν.

Ἡ κατάστασις αὕτη ὑπῆρχε πρὸ ἑκατὸν καὶ ἐπέκεινα ἡμερῶν, καὶ κατὰ τὸ μακρὸν τοῦτο διάστημα μία καὶ μόνη ἀπόπειρα βοήθειας ἐγένετο ὑπὸ τοῦ συνταγματάρχου Σανσεζ καὶ τοῦ παπᾶ Τάπια, ἣτις καὶ ἀπέτυχεν· ἡ σταθερότης ὁμῶς τοῦ Τρουγιάνου ἦτο πάντοτε ἡ αὐτή, ἐνῶ οἱ Ἰσπανοὶ εὐρίσκοντο εἰς ἀθυμίαν.

Οἱ δὲ πολιορκούμενοι ὅλοι ἐκρέμαντο ἀπὸ τῶν νευμάτων τοῦ ὄντως παραδόξου ἐκείνου ἀνδρός, ἔχοντος τὰ λαμπρότατα τῶν προτερημάτων, καὶ αὐτὰ ἔτι τὰ μὴ συμβιβάζόμενα πρὸς ἄλληλα.

Ποτὲ ἡ ἀκάθεκτος τοῦ νοός του ὄρμηξ δὲν ἠλάττωσε τὴν φρόνησιν μεθ' ἧς διέγραφε τὰ σχέδιά του, ἀλλὰ καὶ ποτὲ δὲν ἔσπευσε νὰ ἐνεργήσῃ αὐτὰ πρὸ τῆς ὥρας. Γενναῖος μέχρι τόλμης, ἀνεμέτρα ὁμῶς μετὰ πολλῆς κρίσεως καὶ τὰς ἐλαχίστας πιθανότητας τῆς μάχης· ἡ φυσιογνωμία του ἦτο εἰλικρινῆς καὶ ἐπαγωγός, καὶ ἐβίαζεν οὕτως εἰπεῖν τὸν συνομιλοῦντα μετ' αὐτὸν νὰ φανερώσῃ τὰ μυστήρια

τῆς καρδίας του, ἐνῶ τὰ μυστήρια αὐτοῦ οὐδεὶς ἐδύνατο νὰ μαντεύσῃ. Ἡ ἀγαθότης, ἡ ἰλαρότης του πρὸς τὸν στρατὸν δὲν ἐπροκάλει τὸ θάρρος, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην καὶ τὸ σέβας αὐτοῦ· οὐδὲ συνέλαβε ποτέ τις τὴν ιδέαν νὰ παρακούσῃ τὰς προσταγὰς του.

Ἐὰν ἐνθυμηθῶμεν ὅτι τὸ 1842, ὅτε οἱ Ἰσπανοὶ ἦσαν ἔτι κάτοχοι ὄλων τῶν εὐκολιῶν τῆς διοικήσεως, οἷον ταχυδρόμων καὶ ὁδῶν, ὅτι ἡ ἐπανάστασις ἦτο μεμονωμένη καὶ ὅτι κατεδιώκετο πανταχόθεν, δὲν θέλομεν ἀπορήσει ὅτι ὁ Μορέλος πολιορκούμενος ἐπίσης εἰς ἄλλο μέρος δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας ἀπέχον τῆς Ἰαγιάπαμ, δὲν ἔμαθε τὴν θέσιν τοῦ πρῶν ἡμιονηγοῦ.

Ὁ Μορέλος εἶχεν ἐντοσούτῳ ἀποχωρήσει εἰς Ἰσυκάρ, ἀγνοῶν τί ἐγένοντο οἱ ἐν Ἰαγιάπαμ. Ὁ Τρουγιάνος ὅμως μαθὼν ποῦ εὕρισκετο, ἔστειλε ταχυδρόμον ζητῶν βοήθειαν· καὶ ἐπειδὴ ἡ μὲν πόλις ἦτο πανταχόθεν ἀποκεκλεισμένη, ἡ δὲ ἐπιτυχία σχεδὸν ἀδύνατος, διέταξε νηστείαν καὶ προσευχὴν ἐπὶ ἑννέα ἡμέρας πρὸς ἐξιλέωσιν τοῦ Θεοῦ.

Ἦτο ἡ τελευταία ἡμέρα τῆς νηστείας ἐκεῖνη καθ' ἣν ἀπὸ τοῦ ἰσπανικοῦ στρατοπέδου μεταβαίνομεν εἰς τὴν πολιορκουμένην πόλιν, καὶ ἡ ἑσπέρα τῆς παραμονῆς τοῦ πολεμικοῦ συμβουλίου περὶ οὗ ὠμιλήσαμεν. Ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς Ἰαγιάπαμ εἶχον συνέλθει ἵνα προσευχηθῶσιν ἐν μέσῳ πλατείας φωτιζομένης ὑπὸ λαμπάδων εἰ καὶ ἔλαμπεν ἡ σελήνη. Περὶ τὴν πλατείαν δὲ αὐτὴν ἦσαν ἐρείπια οἰκιῶν καὶ ἐκκλησία τῆς ὁποίας τὸν θόλον εἶχον τρυπήσει αἱ σφαῖραι τῶν ἐχθρικών πυροβόλων. Διὰ τοῦτο ἀντιναοῦ εἰς τοὺς πολιορκουμένους ἐχρησίμευσεν αὐτὴ ἡ πλατεία ὑπὸ τὸν διάστερον θόλον τοῦ οὐρανοῦ. Πανταχοῦ αἱ λαμπάδες ἐφεγγον σιωπηλὰ καὶ κατηφῆ πρόσωπα, εἰς μὲν τὰ κατώφλια γυναῖκας, παιδιὰ καὶ γέροντας, ἐν μέσῳ δὲ τῆς πλατείας στρατιώτας μεστολάς ἢ ῥάκη καὶ μὲ ὄπλα, ἀπωτέρω δὲ τραυματίας καθημαγμένους συρομένους πρὸς τὸ μέρος τῆς προσευχῆς. Ὅτε δὲ εἶδον ἄνθρωπον ὅστις τὸ πρόσωπον ἔχων ἰλαρὸν καὶ τὸ ἦθος θεόπνευστον ἤρχετο εἰς τὸ μέσον ὡς πάλαι ποτὲ οἱ δικασταὶ τοῦ Ἰσραὴλ, πάντες ἀπεκάλυψαν καὶ ἐκλιναν τὰς κεφαλὰς.

Ὁ δὲ ἄνθρωπος οὗτος ἦτο ὁ συνταγματάρχης Τρουγιάνος, ὅστις μόλις ἔνευσεν ὅτι ἤθελε νὰ ὀμιλήσῃ καὶ πάντες ἐσιώπησαν.

— Τέκνα μου, ἀνέκραζεν ἐντόνως, ἡ Γραφὴ λέγει· « Ἐὰν μὴ Κύριος φυλάξῃ πόλιν μάτην ἐφύλαξαν αὐτήν. » Ἄς παρακαλέσωμεν λοιπὸν τὸν Θεὸν τῶν στρατῶν νὰ φυλάξῃ τὴν ἐδικὴν μας.

Καὶ πάντες ἐγονυπέτησαν· ἐγονυπέτησε δὲ καὶ αὐτός.

— Ἀπόψε, ἐπανελάβε, τελειώνει ἡ νηστεία τὴν ὁποίαν ἐκάμαμεν διὰ τὴν εὐτυχὴ ἐπιστροφὴν τοῦ ταχυδρόμου· ἄς παρακαλέσωμεν καὶ δι' αὐτόν, καὶ ἄς δοξάσωμεν τὸν Θεὸν ὅστις ἐφύλαξεν ἕως σήμερον τοὺς ἔχοντας πίστιν εἰς αὐτόν.

Καὶ ἔψαλλε τὸ μέρος τοῦτο τοῦ ψαλμοῦ·

« Ὅπλω κυκλώσει σε ἡ ἀλήθεια αὐτοῦ· οὐ φοβήθησιν ἀπὸ φόβου νυκτερινοῦ, ἀπὸ βέλους πετομένου ἡμέρας, ἀπὸ πράγματος διαπορευομένου ἐν σκότει,

ἀπὸ συμπτώματος καὶ δαιμονίου μεσημβρινοῦ. »
Οἱ δὲ περιεστῶτες ἐπανελάμβανον· — Κύριε ἐλέησον! ἐνῶ οἱ ἐπὶ τῆς τάφρου φρουροί, ἤκουον μὲ κατευγμένην καρδίαν τὴν μελαγχολικὴν ταύτην ψαλμωδίαν, μόνην διαταράττουσαν τὴν βαθεῖαν σιωπὴν τῆς νυκτός.

Ἀπέναντι τοῦ πλησιεστέρου φρουροῦ τῶν ἐχθρῶν ἔκειντο ἔτι μεξικανῶν τινῶν νεκροὶ τοὺς ὁποίους δὲν εἶχον προφθάσει νὰ παραλάβωσιν οἱ σύντροφοὶ των· ἡ δὲ νύξ ἐπὶ ἔπληξεν τὴν φρίκην τοῦ ὀδυνηροῦ τούτου θεάματος. Ὁ φρουρὸς ἤρχετο καὶ ἐπανήρχετο στρέφων τὴν ῥάχιν εἰς τὰ πτώματα, ἡ μετρῶν αὐτὰ ὡς τις ἀργός· ἐνίοτε δὲ ζητῶν διασκεδάσιν ἐπροσπάθει ν' ἀκούσῃ τὰς ψαλμωδίας. Ἡ φωνὴ τότε ἔλεγε·

« Πεσεῖται ἐκ τοῦ κλίτους σου χιλιάς, καὶ μυριάς ἐκ δεξιῶν σου, πρὸς σὲ δὲ οὐκ ἐγγίει. »

— Ἄ! Ἄ! ἀνεφώνησεν ὁ στρατιώτης· ψάλλον λατινικά, καὶ φαίνεται ὅτι παρακαλοῦν διὰ τοὺς νεκρούς.

Αἶφνης ἐνόμισεν ὅτι ἐνῶ ὠμίλει περὶ νεκρῶν, ὁ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του ἀριθμὸς ἤϋξησε.

Καὶ ἐμέτρησεν ἐκ νέου τὰ πτώματα, τὰ ὁποῖα ἦσαν δέκα.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἤκουσε ψαλλόμενον τὸν στίχον τοῦτον·

« Ἐπὶ ἀσπίδα καὶ βασιλίσκον ἐπιθήσῃ καὶ καταπατήσεις λέοντα καὶ δράκοντα. »

Ἄλλ' ἐνταῦθα παρετήρησεν ὅτι ἐνῶ περιπατῶν ἀπέιχε πάντοτε τῶν νεκρῶν τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν τῶν βημάτων, εὕρισκετο ἤδη πλησιέστερον τοῦ ἐνός. Ἡ λοιπὸν ὁ νεκρὸς ἐπεριπάτησεν, ἢ αὐτός, τὸ πιθανώτερον, ἠπατήθη. Καὶ ὅμως ἐπλησίασεν εἰς τὸ πτώμα ἵνα παρατηρήσῃ. Τὸ πτώμα ἔκειτο πλάγιως καὶ καθημαγμένη πληγὴ ἐσκέπαζε τὸ ὠτίον του. Τοῦτο ἰδὼν ὁ στρατιώτης ἐβεβαιώθη ὅτι ἐπειδὴ ὁ προκειμενος νεκρὸς Ἰνδός, ὡς ἐφαίνετο, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ κινηθῇ, θὰ ἠπατήθη αὐτός. Καὶ τῷ ἦλθε μὲν ὄρεξις νὰ τρυπήσῃ διὰ τῆς λόγχης αὐτόν, ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ νεκροὶ τὴν νύκτα φαίνονται σεβαστότεροι, διὰ τοῦτο καὶ ὁ στρατιώτης ἐσεβάσθη αὐτόν.

— Ἄν τὰ πτώματα ἐπεριπάτου, ἐσκέπτετο, θὰ ἔλεγα ὅτι αὐτὰ εἶναι ὑποπτα· εἶχα μετρήσει ἑννέα καὶ τώρα τὰ βλέπω δέκα, καὶ ἐκεῖνος (ὁ δέκατος τὸν ὁποῖον ὁ στρατιώτης εἶχεν ὑποπτευθῆ) μ' ἐφάνη ὅτι εἶχεν ὄρεξιν νὰ ὀμιλήσῃ μαζῇ μου. Ἀδιάκοπα ψάλλον ἐκεῖ κάτω ψαλμωδίας, καὶ ἴσως δὲν εἶναι πολλὰ διασκεδαστικά· καὶ ὅμως τὰς προτιμῶ ἀπὸ τὴν σιωπὴν τούτων τῶν κουφαριῶν.

Ἄς ἀκούσωμεν.

Καὶ ἤκουσε ταῦτα· « Κεκραῖεται πρὸς με καὶ ἐπακούσομαι αὐτοῦ, μετ' αὐτοῦ εἶμι ἐν θλίψει. »

Ἐπειδὴ δὲ καὶ οἱ ψαλμοὶ καὶ τῶν νεκρῶν ἢ σιωπῆ ἐπὶ ἔπληξαν τὴν στενοχωρίαν τοῦ στρατιώτου, ἔτρεψε τὸ βλέμμα πρὸς τὸ στρατόπεδον ὅπου ἦτο ἡ σκηνή του, καὶ ἤρχισε πάλιν νὰ περιπατῇ ἄνω καὶ κάτω, καὶ ἀπέχων ἀκριβῶς ἀπὸ τοῦ πτώματος τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν τῶν βημάτων· ἀλλ' ὁποῖα ὑπῆρξεν ἡ ἐκ-

στασις καὶ ἡ φρίκη του ὅτε μετὰ μικρὸν εἶδεν ὅτι τὸ πτώμα δὲν ὑπῆρχε πλέον.

Ἀνανήψας μετ' ὀλίγον ἐνόησεν ὅτι ἐγένετο παύσιον πανούργου τινὸς Ἰνδοῦ· φοβούμενος δὲ μὴ κατηγορηθῆ ἐπὶ ἀμελείᾳ, δὲν ἔδωκεν εἰδήσιν ἀλλ' ἀφῆκε τὸν Ἰνδὸν σπεύδοντα πρὸς τὸν σκοπὸν του.

Ὅπως ἐνοήσῃ ὁ ἀναγνώστης τὴν ἀπάτην εἰς ἣν ὑπέπεσεν ὁ στρατιώτης ἰδὼν κεκομμένα τὰ ὦτα τοῦ ζῶντος πτώματος, λέγομεν ὅτι πρὸ τῆς πολιορκίας τῆς Ὁαγιάκας ὁ στρατηγὸς Ῥέγουλης εἶχε κόψει τὰ ὦτα εἰκοσι περίπου Ἰνδῶν πεσόντων αἰχμαλώτων εἰς χεῖράς του. Καὶ τινὲς μὲν ἀπέθανον ἐπελθούσης αἰμορραγίας, τινὲς δὲ κατέφυγον εἰς Ἱαγιάπαμ καὶ ἐθεραπεύθησαν. Ἐκ τούτων ἦτο καὶ ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος, ὅστις, ὅπως ἀπατήσῃ τὸν στρατιώτην ὅτι ἦτο νεκρὸς, ἤλειψε μὲ τὸ αἷμα τῶν παρακειμένων πτωμάτων τὰ ὦτά του.

Τοῦτο τὸ ἀνδραγάθημα τοῦ Ῥέγουλη ἠντίτετο ὁ Καλδήλας κατὰ τὸ πολεμικὸν συμβούλιον, περὶ οὗ ὠμιλήσαμεν.

— Μήπως καὶ αὐτοὶ οἱ ἄλλοι εἶνε ζωντανοί; ἀνέκραξεν ὀργίλως ὁ στρατιώτης· ἂν εἶναι, ἄς βεβαιωθῶν ὅτι δὲν θὰ περιπατήσουν πλέον.

Καὶ μὲ τὴν λόγχην τοῦ ὄπλου του κατέφευρεν ἀπὸ τρεῖς βαθείας πληγὰς εἰς τὰ πτώματα. Καὶ ταῦτα μὲν δὲν ἐσάλευσαν· ἀλλ' αἱ ψαλμωδίαί τῶν ἐχθρῶν καὶ ἡ μνήμη τῆς ἀπάτης του ἐξηκολούθουν ταραττοῦσαι τὸν στρατιώτην.

— Ναί, νά, ψάλλετε, ἔλεγε λυσσῶν· ἔχετε δίκαιον ἀφοῦ τόσο καλὰ φυλάττομεν γύρω σας.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ὁ Ἰνδὸς ἔφθασεν εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Τρουγιάνου· ὅτε δὲ ἦλθεν εἰς τὴν πλατείαν ὁ λαὸς ὅλος καὶ ἡ φρουρά, γονυπετεῖς ἐν μέσῳ λαμπάδων, ἐξηκολούθουν προσευχόμενοι. Ὁ εὐσεβὴς συνταγματάρχης, ὡς ἂν ἐπρόβλεπεν ὅτι ὁ Θεὸς ἐμελλε νὰ δώσῃ αὐτῷ τρανώτατον δεῖγμα τῆς προστασίας του, ἔψαλλε τὴν ὥραν ἐκεῖνην ταῦτα· « Ὅτι ἐπ' ἐμέ ἤλπισε καὶ ῥύσομαι αὐτόν· σκεπάσω αὐτόν ὅτι ἔγνω τὸ ὄνομά μου. »

Μετὰ τὴν προσευχὴν ὁ Ἰνδὸς εἶπεν ὅτι εἶδε τὸν Μορέλον, καὶ ὅτι ἅμα μαθὼν τὴν θέσιν τῶν πολιορκουμένων ὑπεσχέθη νὰ ἐκστρατεύσῃ ἀμέσως εἰς βοήθειάν του.

Ταῦτα ἀκούσας ὁ Τρουγιάνος ἀνύψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς οὐρανὸν καὶ εἶπεν·

« Εὐλογήσατε τὸν Κύριον, πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ. »

Καὶ ἀφοῦ διένειμε μόνος, κατὰ τὴν συνήθειάν του, τὸ δεῖπνον, ἐσβασαν τὰς λαμπάδας καὶ ἐκοιμήθησαν, τὰς ἐλπίδας ἔχοντες εἰς ἐκεῖνον ὅστις δὲν κοιμᾶται πώποτε καὶ ὑπερασπίζετο αὐτούς.

Τὸ ἐσπέρας τῆς ἐπιούσης, περὶ τὴν αὐτὴν ὥραν, ἐνῶ οἱ πολιορκούμενοι συνῆλθον εἰς τὸ αὐτὸ μέρος ἵνα προσευχηθῶσιν, ἄλλα συνέβαινον εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν πολιορκητῶν.

Ὁ Μορέλος, τηρῶν τὴν ὑπόσχεσιν αὐτοῦ, ἐξεστράτευσε εἰς Ἱαγιάπαμ μετὰ μόνον χιλίων ἀνδρῶν τακτικῶν, διότι δὲν ἤθελε ν' ἀφήσῃ ἀπροστάτευτον

τὴν πόλιν Χιλάπαν τὴν ὁποίαν εἶχε κυριεύσει ἐσχάτως. Διὰ νὰ ἐπυξήσῃ ὁμοῦ τὸν ἀριθμὸν, παρέλαβε καὶ χιλίους περίπου Ἰνδοὺς μὲ τόξα καὶ σφενδόνας. Ὀπίσθεν δὲ αὐτοῦ ἤρχετο ὁ Γαλεάνας καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ Λαντέγιας ὅλος σκυθρωπός.

— Ὁ στρατηγὸς ἔχει δίκαιον μὴ δίδων σε ἄδειαν ἀπουσίας, ἔλεγεν ὁ Γαλεάνας· ἀξιωματικὸς ἔμπειρος καὶ γενναῖος ὅποιος εἶσαι, εἶναι πάντοτε πολῦτιμος. Ὅσον δὲ διὰ τὴν δυσαρέσκειαν τὴν ὁποίαν ἐπροξένησεν εἰς αὐτόν ἡ ἐπιμονή σου, περὶ τῆς ὁποίας σὲ ὠμίλησε μὲ τόσῃν τραχύτητά, μὴ λυπήσῃσαι, ἀγαπητέ μου Λαντέγια· ἄφες τὴν ὑπόθεσιν εἰς ἐμέ. Θὰ εὐρωμεν τὴν περίστασιν νὰ δείξῃς καὶ πάλιν τὴν γενναιότητά σου, καὶ οὕτω ν' ἀνακτήσῃς τὴν εὐνοίαν του. Φθάει νὰ φονεύσῃς μὲ τὸ χεῖρι σου τρεῖς ἢ τέσσαρας Ἰσπανούς, ἢ ἓνα μόνον ἀνώτερον ἀξιωματικὸν Ἰσπανόν . . .

— Προτιμῶ ἓνα μόνον ἀνώτερον ἀξιωματικόν, ἀπεκρίθη ὁ πρῶν φοιτητής· θὰ σιεφθῶ.

Καὶ ἐσκέπτετο τῶντι, διότι ἡ ὑποχρέωσις τοῦ νὰ φανῆ ἐκ προμελέτης γενναῖος, αὐτὸς ὅστις ἕως τότε ἐφάνη τοιοῦτος κατὰ τύχην, δὲν ἤρρεσκε πρὸς αὐτὸν παραπολύ.

Ἐνῶ δὲ κατέλυσέ που ὁ μικρὸς οὗτος στρατὸς ἵνα ἀναπαυθῆ, ὁ ἀρχηγὸς συνεσκέφθη μετὰ τῶν ἄλλων πῶς εὐστοχώτερον νὰ προσβάλωσι τοὺς πολιορκητάς· ἀπεφασίσθη δὲ νὰ θέσωσιν αὐτοὺς μεταξὺ δύο πυρῶν, δηλαδὴ νὰ ἐπιπέσωσι κατ' αὐτῶν ἐνῶ οἱ πολιορκούμενοι θὰ ἐξώρμουν ταυτόχρονα εἰς τῆς πόλεως. Ἀλλὰ πῶς νὰ εἰδοποιηθῶσιν οὗτοι αὐστηροτάτου ὄντος τοῦ ἀποκλεισμοῦ;

Τοὺς Ἰνδοὺς ὠδήγει ὁ λοχαγὸς Λαντέγιας· ὅτε δὲ ἔμαθαν ὅτι ἐπρόκειτο νὰ σταλῆ ἀγγελιαφόρος εἰς τὸν Τρουγιάνον, εἰς αὐτῶν ἐβεβαίωσεν ὅτι ἐγνώριζεν ὀπίσθεν τοῦ χωρίου μυστικὸν μονοπάτιον, δι' οὗ ὑπέσχετο νὰ ὑπάγῃ εἰς αὐτόν. Εἰδοποιηθεὶς περὶ τούτου ὁ Μορέλος προσέταξε νὰ συνοδεύσῃ τὸν Ἰνδὸν καὶ ὁ Λαντέγιας μετὰ τινῶν ἄλλων ἐκλεκτῶν. Ἡ ἐντολὴ αὕτη ἦτο μὲν πολλῆς τιμῆς πρόξενος ἀλλὰ καὶ ἐπικίνδυνος· ὅθεν ὁ Λαντέγιας θ' ἀπεποιεῖτο αὐτήν, ἂν ἐδύνατο· ἀλλὰ σκεφθεὶς καὶ τοῦτο ὅτι πιθανὸν θὰ ἦτο ἔτι μᾶλλον ἐπικίνδυνον τὸ νὰ φονεύσῃ τρεῖς ἢ τέσσαρας Ἰσπανούς ἢ ἀνώτερον ἀξιωματικόν, ὑπήκουσεν. Ἐλαβε δὲ μετ' ἐαυτοῦ τὸν Κώσταλ καὶ τὸν Μαῦρον, καὶ δώδεκα ἔτι πιστοὺς στρατιώτας.

Ἀναχωρήσαντες τὴν νύκτα εἶδον μετὰ δύο ὥρας τὰ πυρὰ τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοπέδου, μετὰ μικρὸν δὲ καὶ τὰ τῶν πολιορκουμένων, οἵτινες ἀνυπόμουν περιέμενον τὴν βοήθειαν.

Ὁ ὀδηγῶν τὴν συνοδίαν Ἰνδὸς ἔφερεν αὐτὴν εἰς τόπον, ὅθεν βαθύ μονοπάτιον ἐφθάνεν εἰς τὸ μέρος ὅπου φρουρὸς Ἰσπανὸς ἐβάδιζεν ἄνω καὶ κάτω μετὰ τινος ἀνησυχίας, ὡς ἂν ἠσθάνετο προσεχῆ κίνδυνον· τὸ μέρος δὲ τοῦτο ἦτο αὐτὸ ἐκεῖνο ὅπου ἔκειντο τὴν παρελθούσαν τὰ δέκα πτώματα, καὶ δι' αὐτοῦ εἶχεν ἐλθεῖ καὶ ὁ ἄλλος Ἰνδός.

Πολλὰ αἷτια συνέτρεχον εἰς τὸ νὰ ταραττώσι

τὸν φρουροῦντα στρατιώτην· τὸ ψῦχος τῆς νυκτός, ἡ ἀποφορὰ τῶν νεκρῶν, καὶ αὐτὴ ἡ θεὰ τῶν παρακειμένων πτωμάτων ἐν μέσῳ τοῦ σκότους, ὅθεν ἐπιθυμῶν νὰ διασκεδάσῃ τὴν μελαγχολίαν του ἀνέβαινε καὶ κατέβαινε μετὰ σπουδῆς. Ἡ προσοχὴ αὐτοῦ ὡς καὶ τῶν ἄλλων στρατιωτῶν οἵτινες ἦσαν τὴν ἐσπέραν ταύτην πολυαριθμότεροι, ἐδείκνυεν ὅτι ἡ ἔμπαση τὴν ἀνάστασιν τοῦ χθεςινοῦ Ἰνδοῦ, ἡ εἶχον ἄλλας ὑπονοίας.

Μόνον ὁσάκις ἐπρόκειτο νὰ κράξῃ τὸ Γρηγορεῖτε διέκοπτε τὰ βήματά του.

— Τὸν λυποῦμαι, εἶπεν ὁ Κώσταλ· ἀλλὰ πρέπει νὰ τὸν στείλωμεν νὰ φρουρῇ εἰς τὸ παλάτιον τοῦ αἰωνίου Πατρὸς.

— Σιωπή, ἐθνικὲ! ἀνέκραξεν ὁ δὸν Κορνήλιος σκανδαλισθεὶς.

Ὁ φράκτης παρὰ τὸν ὁποῖον εἶχε καταλύσει ὁ λοχαγός, εἰ καὶ πάντῃ κατηδαφισμένος, εἶχεν ὅμως μεταβληθῆ εἰς σωρὸν ἐρειπίων ὅπισθεν τῶν ὁποίων ἐδύνατό τις νὰ κρυβῆ· ὑπῆρχον δὲ καὶ δένδρα ὑψηλὰ καὶ πυκνοὶ θάμνοι.

— Ἄς στείλωμεν ἐν πρώτοις τὸν σκοπὸν εἰς τὸν παράδεισον, εἶπεν ὁ Κώσταλ, καὶ ἔπειτα σκορπίξασθε ὅπισθεν τῶν θάμνων αὐτῶν καὶ ἀφίνετε εἰς ἐμὲ τὰ περαιτέρω.

Εἶπε, καὶ λαβὼν σφενδόνην παρὰ Ἰνδοῦ ἔθεσεν ἐν τὸς αὐτῆς πέτραν· προσέταξε δὲ καὶ δύο ἄλλους Ἰνδοὺς νὰ ἐτοιμάσωσι τὰ τόξα των καὶ νὰ εἶναι ἐτοιμοί.

— Νὰ κτυπήσετε δις, εἶπε πρὸς τὸν λοχαγόν, δύο πέτρας τὴν μίαν μὲ τὴν ἄλλην· σεῖς δέ, ἐπρόσθεσε στραφεὶς πρὸς τοὺς Ἰνδοὺς, νὰ ρίψετε τὰ βέλη σας ὅταν ἀκούσετε τὸ δεῦτερον κτύπημα.

Κατὰ τὰς τοιαύτας περιστάσεις τὸ τόξον καὶ ἡ σφενδόνη εἶναι πολὺ ὑπέρτερα τῆς καρβίνου.

Ὅτε ὁ Λαντέγιας προσέκρουσε μὲ δύναμιν τὰς δύο πέτρας, ὁ ἰσπανὸς φρουρὸς ἤκουσε τὸν κρότον, καὶ σταθεὶς ἔδραξε τὸ ὄπλον του.

Ὁ λοχαγὸς προσέκρουσε καὶ δεῦτερον τὰς πέτρας· καὶ εὐθὺς σφενδόνη καὶ βέλη ἐσύριζαν, καὶ ὁ φρουρὸς ἔπεσε τρεῖς πληγωθεὶς.

— Εὐθὺς σκορπισθῆτε, ἀνέκραξεν ὁ Κώσταλ.

Καὶ ἀμέσως ὅτε λοχαγὸς καὶ οἱ Ἰνδοὶ ἐκάθησαν ὅπισθεν τῶν θάμνων. Μετὰ μικρὸν ὅμως ὁ δὸν Κορνήλιος ἀνέφριξε, διότι εἶδε τὸν πρὸ ὀλίγου πεσόντα σκοπὸν βαδίζοντα ὡς καὶ πρότερον· ἐβάδιζε δὲ τὸ αὐτὸ βῆμα, καὶ μὲ τὴν αὐτὴν φωνὴν ἀνέκραζε· Γρηγορεῖτε.

— Ποῦ νὰ εἶναι ὁ Κώσταλ; ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν στρέφων πανταχοῦ τὸ βλέμμα.

Ἄλλ' ἐπειδὴ ἐν τσοῦτῳ οἱ δύο ἄλλοι Ἰνδοί, οἵτινες εἶχον καθῆσει συνεσταλμένοι ὀλίγον μακρὰν τοῦ λοχαγοῦ, ἐπροχώρουν πρὸς τὴν πόλιν χωρὶς νὰ φαίνωνται φοβούμενοι τὸν φρουροῦντα στρατιώτην, ὁ λοχαγὸς ἐνόησε τὸ πρᾶγμα.

— Ὁ σκοπὸς αὐτός, εἶπε καθ' ἑαυτὸν, εἶναι ὁ Κώσταλ.

Καὶ τῶντι, ὁ Ζαποτέκος λαβὼν τὴν θέσιν τοῦ φονευθέντος, ἐβάδιζε καὶ ἔκραζεν ὡς αὐτός, οὕτως ὥστε οἱ ἄλλοι φρουροὶ δὲν ὑπωπτεύοντο τὰ διατρέξαντα.

Ὁ δὸν Κορνήλιος ὤρμησε πρὸς τὴν πόλιν, ἐνῷ οἱ δύο Ἰνδοὶ δὲν ἐφαίνοντο πλέον. Τότε καὶ ὁ Κώσταλ ρίψας τὸ πυροβόλον καὶ τὸν πῖλον τοῦ φρουροῦ ἔτρεξε κατόπιν λέγων·

— Ταχύτερα! ταχύτερα! δὲν θὰ ἰδοῦν τὸν συντροφόν των οἱ ἄλλοι καὶ θὰ φωνάζουν.

Καὶ ταῦτα λέγων ἔφθασε τὸν λοχαγόν, ἔλαβε τὴν χειρὰ του, καὶ τὸν ἔσυρε μὲ τόσην δύναμιν ὥστε ὁ δὸν Κορνήλιος οὔτε νὰ ἀνασάνῃ ἐδύνατο. Δὲν ἐβράδυναν δὲ καὶ οἱ δύο νὰ φθάσωσιν εἰς τὴν πόλιν, ὅπου οἱ μεξικανοὶ φρουροὶ μαθόντες τὸ πρᾶγμα παρὰ τῶν δύο Ἰνδῶν τοὺς ἀφήκαν νὰ εἰσέλθωσιν.

— Ἄκουσες; εἶπεν ὁ Ἰνδός· ἐνόησαν τὸν φόνον τοῦ συντρόφου των καὶ φωνάζουν· ἀλλὰ δὲν εἶναι πλέον καιρὸς.

Καὶ τῶντι φωναὶ καὶ ἐκπυροσκοροτήσεις ἤκουοντο κατὰ τὸ ἐχθρικὸν στρατόπεδον.

Τὴν ὥραν ἐκείνην ὁ Τρουγιάνος ἐπεθεώρει τὴν πόλιν ἐνῷ πάντες ἐκοιμῶντο.

Ἐνῷ ὁ δὸν Κορνήλιος ἔλεγε πρὸς αὐτὸν τὸν σκοπὸν τῆς ἀποστολῆς του, ὁ συνταγματάρχης περιειργάζετο καὶ αὐτὸν καὶ τὸν Ἰνδόν.

— Μὲ φαίνεται, εἶπεν, ὅτι κάπου σὲ εἶδα... Ἄ! μὴν εἶσαι ὁ νέος ἐκεῖνος μαθητῆς ὁ ὁποῖος τόσον ἐφοβεῖτο τὴν ἐγκύκλιον τοῦ ἐπισκόπου τῆς Οὐαγιακάς, καὶ ἀνεθεμάτιζε τῆς Λὰς Πάλλμας τὴν ἐπανάστασιν ὡς θανάσιμον ἁμαρτίαν.

— Ὅλος ὅλος, ἀπεκρίθη στεναῆζας ὁ Λαντέγιας.

— Καὶ σὺ εἶσαι, εἶπεν ἀποταθεὶς πρὸς τὸν Κώσταλ, ὁ τιγροθήρας τοῦ δὸν Μαριάνου Σίλβα.

— Ὁ ἀπόγονος τῶν κασίκων τῆς Τεουαντεπέκ, ἀπεκρίθη ὑπερηφάνως ὁ Κώσταλ.

— Μέγας εἶ σὺ, Κύριε, καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ βουλαὶ σου! ἀνέκραξεν ὡς ἄλλος ἱεροφάντωρ ὁ συνταγματάρχης.

Καὶ ἀπῆλθε μετὰ τοῦ λοχαγοῦ, ὅστις ἤκουσε μετὰ θαυμασμοῦ τὴν ἀντίστασιν τῶν πολιορκουμένων· ἀνεπαύθη δὲ ἀπόφασιν ἔχων νὰ ἀνδραγαθήσῃ κατὰ τὴν προσεχῆ συμπλοκὴν ὅσῳ τὸ δυνατόν ὀλιγώτερον.

Τὴν ἐπαύριον μετὰ τὴν λειτουργίαν ὁ Τρουγιάνος εἰδοποίησε τοὺς πολιορκουμένους ὅτι τὴν ἐπιούσαν περὶ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου ἐμελλον νὰ ἐξορμήσωσιν, ἐνῷ ὁ Μορέλος θὰ ἐπέπιπτεν ὅπισθεν κατὰ τῶν πολιορκουμένων. Ἡ εἶδησις αὕτη ἐχαροποίησε τοὺς στρατιώτας, καὶ διὰ τοῦτο ἤκουσαμεν ἤχους σαλπίγγων, καὶ βοῆν, καὶ πυροτεχνημάτων κρότους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ.

ΜΕΤΑΕΥ ΔΥΟ ΠΥΡΩΝ.

Ολίγας ὥρας μετὰ τὴν εὐτυχῆ ἀφίξιν τοῦ Κορνηλίου Λαντέγια εἰς Ἰαγιάπαμ, ἐνῶ τὰ σκότη ἐκάλυπτον εἰσέτι τὴν πόλιν καὶ τὸ βασιλικὸν στρατόπεδον, ὁ ἦχος τῶν σημάτων τὰ ὁποῖα διεδέχθησαν τοὺς χωνευθέντας κώδωνας τῶν ἐκκλησιῶν, ἐκάλεσε τοὺς πολίτας καὶ τὴν φρουρὰν εἰς προσευχὴν.

Κατὰ τὴν μοναστικὴν τάξιν τὴν ὁποῖαν εἶχε παραδεχθῆ ὁ Τρουγιάνος, καθ' ἐκάστην αὐγὴν ἐκαλοῦντο πάντες οἱ ἐν τῇ πόλει εἰς προσευχὴν ἄλλα τὴν φορὰν ταύτην καὶ ἄλλον σκοπὸν εἶχεν ἡ συγκάλεσις, νὰ προδιαθέσῃ πάντας περὶ τῆς μάχης ἐξ ἧς θὰ ἐπήγαγε τὸ τέλος τῆς μακρᾶς καὶ δεινῆς πολιτορκίας.

Συγχρόνως δὲ καὶ τὸ ἐχθρικὸν στρατόπεδον ἐξηγείρετο, καὶ αὐτὸς ὁ Μορέλος ἐξεστράτευεν ὀπισθεν τῆς σειρᾶς τῶν ὁρέων τὰ ὁποῖα περιώριζον τὴν πεδιάδα.

Μικρὸν κατὰ μικρὸν εἰς τὴν πλατειὰν τῆς Ἰαγιάπαμ συνέρρευσε πολῖται καὶ στρατιῶται σιωπηλοί, πάντες ὠπλισμένοι, καὶ ἐρχόμενοι νὰ παρακαλέσωσι τὸν Θεὸν νὰ ἐμφυσῆσιν εἰς αὐτοὺς θάρρος καὶ τόλμην. Οἱ ἵππεῖς ἔσυρον ἀπὸ τῶν χαλινῶν τοὺς ἵππους αὐτῶν, καὶ παρετάσσοντο κατὰ τὴν συνήθη τάξιν.

Ἐφάνη δὲ ἐπὶ τέλους καὶ ὁ Τρουγιάνος, βαρὺς καὶ μειδιῶν συγχρόνως, θάρρος ἔχων καὶ εἰς τὴν καρδίαν καὶ εἰς τὸ πρόσωπον, καὶ φέρων, ὡς πάντοτε, τὴν δίστομον ῥομφαίαν του.

Καὶ πλησίον μὲν αὐτοῦ ἦτο ὁ λοχαγὸς δὸν Κορνήλιος Λαντέγιας ὡς προσωρινὸς ὑπασπιστὴς του, ὀπισθεν δὲ εἰς στρατιώτης ἔσυρε δύο ἵππους δι' αὐτὸν καὶ τὸν ὑπασπιστήν.

Μετὰ τὴν προσευχὴν καθ' ἣν ὁ μὲν Τρουγιάνος, ὅστις κάλλιστα ἐγνώριζε τὴν θείαν Γραφὴν ἐψάλλεν· « ὁ λαὸς ὁ πορευόμενος ἐν σκότει εἶδε φῶς μέγα » οἱ δὲ περιστώτες ἀνέκραζον « ὅτι μετ' ἡμῶν ὁ Θεός, » ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος.

Κατὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου τοῦ συγχροτηθέντος τὴν προτεραίαν, ἡ κατὰ τῆς πόλεως ἐφοδος ἐμελλε νὰ γείνη μετὰ τὸ γεῦμα τῆς μεσημβρίας· διὸ καὶ δὲν ἠτοιμάζοντο εἰσέτι ἐν τῷ στρατοπέδῳ αὐτῶν οἱ Ἰσπανοί. Ἡ διπλῆ ἄρα προσβολὴ τοῦ Μορέλου καὶ τοῦ Τρουγιάνου ἐμελλε νὰ ἐπέλθῃ ὡς κεραυνός.

Τὸ στρατόπεδον διηρείτο εἰς τρία διακεκριμένα τάγματα, ἢ μᾶλλον εἰς τρία στρατόπεδα· τὸ μὲν πρῶτον, τὸ τοῦ Ρέγουλη, εὐρίσκετο πλησιέστερον

τῶν ἄλλων εἰς τὴν πολιορκουμένην πόλιν, τὸ δὲ δεύτερον, ὑπὸ τὸν Βοναβίαν, κατεῖχε τὸ κέντρον, καὶ τὸ τρίτον, ὑπὸ τὸν Καλδήλαν, ὀπισθεν αὐτῶν.

Τοιαύτης λοιπὸν οὔσης τῆς διατάξεως τοῦ ἰσπανικοῦ στρατοπέδου ὁ μὲν Τρουγιάνος ἐμελλε νὰ ἐπιπέσῃ κατὰ τοῦ Ρέγουλη, ὁ δὲ Μορέλος κατὰ τοῦ Καλδήλα· ὁ δὲ ἐν τῷ κέντρῳ Βοναβίας θὰ ἔτρεχεν εἰς βοήθειαν ἐκείνου τῶν δύο ὅστις θὰ εἶχε μᾶλλον ἀνάγκην συνδρομῆς. Ὁ δὸν Ῥαφαὴλ εἶχε τὴν σκηνὴν αὐτοῦ εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Καλδήλα· εἶχε δὲ κοιμηθῆ πολλά ὀλίγον τὴν νύκτα ἐκείνην.

Καθὼς ἐν καιρῷ θυέλλης μικρᾶ τῶν νεφῶν διαστολὴ ἀποκαλύπτουσα πρὸς στιγμὴν τὸν οὐρανὸν ἀναρρίπτει τὰς ἐλπίδας τῶν θαλασσομαχούντων, οἵτινες ὅμως βυθίζονται καὶ πάλιν εἰς ἀπελπισίαν συμπυκνουμένων τῶν νεφῶν, οὕτω καὶ εἰς τὴν καρδίαν τοῦ συνταγματάρχου Ῥαφαὴλ ἀνεγεννήθη ἀσθενής τις ἐλπίς ὅτε ἔλαβε τὴν ἐπιστολήν· ἀλλ' ἡ μελαγχολία του ἐπανῆλθε μετὰ μικρὸν, καὶ ἐσβέσθη ἢ ἐπιλάμψασα ἀκτίς τῆς ἐλπίδος ἐκείνης.

Καὶ ὁ περιπαθῶς καὶ ὁ μετρίως ἀγαπῶν εἶναι ἀμφοτέρω ἀνεπιτήδειοι νὰ ἐκτιμήσωσι τὰς ἀποδείξεις τοῦ ἔρωτος τὸν ὁποῖον ἐμπνέουσιν· διότι τοῦ μὲν πλανᾶ τὴν κρίσιν καὶ ἀμαυροῖ τὴν ὄρασιν τὸ πάθος, τὸν δὲ καθιστᾶ ἀπρόσεκτον καὶ ἀλλόφρονα ἡ ἀδιαφορία. Ὁ δὸν Ῥαφαὴλ ἦτο ἐκ τῶν πρώτων· ὅθεν ὅσον καὶ ἂν ἐφάνη ἀγαπῶσα αὐτὸν ἡ Γερτρούδη, αὐτὸς ἐστοχάζετο, οὐχὶ ὅτι δὲν τὸν ἠγάπα, ἀλλ' ὅτι δὲν τὸν ἠγάπησέ ποτε. Αὐτὸς ὅστις εἶχε σχεδὸν θυσιάσει τὸν ἔρωτά του εἰς τὴν φιλοτιμίαν του, δὲν ἐνθυμεῖτο ὅτι ἡ ὑπερηφάνεια τῶν γυναικῶν ἔχει καὶ αὐτὴ ἡμέρας ἐπαναστάσεως κατὰ τῆς καρδίας των. Ἐντεῦθεν ἡ μεγίστη τοῦ συνταγματάρχου ἀθυμία καὶ ἡ ἀπόσβεσις τῶν ἐλπίδων του.

Εἰς τοιαύτην κατάστασιν εὐρισκόμενος περιστρέφεται ἀνήσυχος εἰς τὴν σκληρὰν στρατιωτικὴν του κλίνην· καὶ ἐπειδὴ ὁ ὕπνος ἐφευγεν αὐτὸν ἐξηγέρθη ἅμα ἀκούσας τὰς σάλπιγγας σημαίνουσας τὸ ἐγερτήριο, καὶ ἀναβάς τὸν ἵππον του ἀπῆλθεν εἰς περιπάτον ζητῶν παρηγορίαν. Ἡ θέα τῆς ἐρημωθείσης πεδιάδος ἀνεκάλει εἰς τὴν μνήμην του τὰς γλυκειάς ἐλπίδας του καταστραφείσας ἅμα μετὰ τὴν γέννησιν αὐτῶν, ὡς κόπτεται ὁ κάλυξ τοῦ ῥόδου πρὶν ἔτι ἀνοίξῃ. Εἶχε δὲ μακρυνθῆ ἀνεπαισθήτως πλέον μιᾶς λεύγας τοῦ στρατοπέδου ὅτε ἤκουσε, διαρκούσης τῆς περὶ αὐτὸν σιγῆς, βοὴν βαθεῖαν μὲν κατ' ἀρχάς, μᾶλλον δὲ εὐδιάκριτον μετ' ὀλίγον,

στρατοῦ ἐρχομένου. Ἐπανελθὼν λοιπὸν ἀπὸ τῶν χιμαϊρικῶν ἰδεῶν εἰς τὰ πράγματα, ἠκρόαθη προσεκτικώτερον· καὶ ἐπειδὴ ὡς εὐρισκόμενος ἀδιακόπως πρὸ δύο ἐτῶν εἰς ἐκστρατείας διέκρινεν ἀλανθάστως ὅλα τὰ εἶδη τῶν ἤχων οἵτινες συμβαίνουσι κατὰ τὴν πορείαν τῶν στρατῶν, ἐνόησεν ὁποῖοι ἦσαν ἐκείνοι τοὺς ὁποίους ἤκουεν, ὡς ἐὰν ἔβλεπεν αὐτὸν τὸν στρατὸν. Καὶ τί ἄλλο θὰ ἦτο εἰμὴ ἐπικουρία ἐρχομένη ὑπὲρ τῶν πολιορκουμένων; Τοῦτο ἀπεδείκνυον καὶ τὰ χθεσινὰ πυροβολήματα, καὶ ὁ φρουρῶν στρατιώτης ὅστις εὐρέθη νεκρὸς, καὶ οἱ ἀλλαγμοὶ τῶν πολιορκουμένων, οἵτινες θὰ ἔμαθον τὴν ἔλευσιν τοῦ ἐπικουρικοῦ στρατοῦ.

Πεισθεὶς λοιπὸν περὶ τούτου ἔσπευσεν ἔκδρομος πρὸς τὸ στρατόπεδον καὶ ἔδωκε τὴν εἰδήσιν. Καὶ εὐθὺς, μετὰ τὴν πρώτην μικρὰν ταραχὴν, πάντες παρεσκευάσθησαν, κατέλαβον τὰς ἰδίας θέσεις καὶ ἐπερίμενον τὸν ἐχθρόν.

Μετ' ὀλίγον ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου οἱ πρόσκοποι ἀμφοτέρων τῶν στρατοπέδων ἀπεσύρθησαν, καὶ ἠκούσθησαν εἰς τὴν πόλιν δοξολογίαι καὶ ἀλλαγμοὶ ὑπὲρ τοῦ Μορέλου. Ἐπειτα, ἐνῶ κατέπαυον οἱ ψαλμοὶ, ἠκούσθη ἡ φωνὴ τοῦ Γαλεάνα, ἔρχεται ὁ Γαλεάνας, καὶ διπλᾶ ἐκατέρωθεν πυροβολήματα ἀνήγγειλον ὅτι ὁ ἰσπανικὸς στρατὸς εὐρίσκετο μεταξὺ δύο πυρῶν.

Ὁ Μορέλος, ἀναθεὶς εἰς τὸν Γαλεάναν τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐφόδου κατὰ τῶν πολιορκητῶν, ἀνέβη εἰς λόφον, καὶ κρατῶν τηλεσκόπιον κατεσκόπευε τὸ ἐχθρικὸν στρατόπεδον.

Ὁ δὲ Τρουγιάνος, σχεδιάσας ἀταράχως τὰ τῆς ἐφόδου, ἐπέπεσε μὲ τὴν συνήθη αὐτοῦ ὄρμην κατὰ τοῦ Ρέγουλη, ἐνῶ ὁ Γαλεάνας προσέβαλε τὸν Καλδήαν.

Μετ' ὀλίγον δὲν ἠκούοντο πλέον κρότοι πυροβόλων· διότι καὶ πολιορκηταὶ καὶ πολιορκούμενοι συνεπλάκησαν μὲ τὰ ξίφη.

Εἰ καὶ εὐαριθμότεροι οἱ στρατιῶται τοῦ Τρουγιάνου, μετὰ τοσαύτης ὁμῶς ὄρμῆς ἐπέπεσαν κατὰ τῶν τοῦ Ρέγουλη, ὥστε οὗτοι διαταράχθησαν. Καὶ ἐνέδιδον μὲν μικρὸν κατὰ μικρὸν ἀλλ' ἠμύνοντο πάντοτε· ἐπειδὴ δὲ ὁ Καλδήας ἀντίστατο ἔτι γενναϊότερον, ὁ Τρουγιάνος δὲν ἐδύνατο νὰ προχωρήσῃ.

Ἐν τοσοῦτῳ ὁ Βοναβίας καὶ ὁ Καλδήας συνηγωνίζοντο ὅλαις δυνάμεσιν ὅπως ἀποκρούσωσι τὴν προσβολὴν τοῦ Γαλεάνα, ὅστις εἰ καὶ ἀκάθεκτος δὲν κατώρθωσε νὰ διασπάσῃ τὸν ἐχθρικὸν στρατὸν ἵνα μεταβῇ πρὸς τὸν Τρουγιάνον, ἢ καὶ νὰ διαβῇ περὶ τὸ ἰσπανικὸν στρατόπεδον, φυλασσόμενον ἐκατέρωθεν ὑπὸ βουνῶν ὑψηλῶν εἰς ἃ δὲν ἐδύνατο νὰ ἀναβῇ τὸ ἵππικόν.

Ἰπάρχουσί τινες πλησίον τῶν ὁποίων εὐρισκόμενος γίνεται τις καὶ ἄκων ἀνδρείος. Ἐξ ἐκείνων ἦτο καὶ ὁ Τρουγιάνος· μαχόμενος παρ' αὐτῷ ὁ Λαντέγιας ἐδείκνυε γενναϊότητα. Ἐπειδὴ δὲ ἡ μάχη διήρκει πρὸ πολλοῦ ἀμφίρροπος, ὁ Τρουγιάνος ἀποταθεὶς πρὸς τὸν δὸν Κορνήλιον εἶπε·

— Ἐχομεν, λοχαγέ, τόσους ὀλίγους στρατιώτας ὥστε δὲν θὰ κατορθώσωμεν νὰ νικήσωμεν. Τρέξε λοιπὸν νὰ εἰπῆς εἰς τὸν στρατηγὸν ὅτι διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν πρέπει νὰ μὲ στείλῃ δύο ἢ τρία τάγματα· ἀλλὰ τρέξε γρήγορα, ἐνῶ ἐγὼ ἐν τοσοῦτῳ θὰ προσπαθίσω νὰ ὑποστηρίξω τὸ θάρρος τῶν γενναίων μου στρατιωτῶν.

Ὁ ὑπασπιστὴς ἀνεχώρησεν ἀμέσως κρατῶν τὴν λόγχην του· ὅπως δὲ φθάσῃ ὅπου εὐρίσκετο ὁ ἀρχιστρατήγος, ἔμελλε νὰ στραφῇ περὶ τοὺς λόφους οἵτινες ἐφύλασσαν τὸν ἐχθρόν.

Συγχρόνως ἀπὸ τοῦ ἀντιθέτου μέρους ἄλλος ἀξιωματικὸς ἔτρεχε κατ' ἐπιταγὴν τοῦ Ρέγουλη πρὸς τὸν ἰσπανὸν στρατηγόν, ἵνα ὑποβάλλῃ αὐτῷ ὁμοίαν αἴτησιν. Ἐφθασε δὲ ταχύτερον τοῦ δὸν Κορνήλιου.

Ὁ Βοναβίας, εἰ καὶ ἐναντιούμενος τοῦ Καλδήα, ἔστειλεν εἰς τὸν Ρέγουλην τὴν ζητηθεῖσαν βοήθειαν.

— Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς θὰ μᾶς χάσῃ, εἶπεν ὁ Καλδήας πρὸς τὸν δὸν Ραφαήλ, ὅστις ἀναβαίνων τὸν καλὸν του ἵππον Ρογκαδόρ ἠγωνίζετο νὰ φθάσῃ μέχρι τοῦ Γαλεάνα· ἀλλ' ἂν πάθωμεν ἐξ αἰτίας του, θὰ πετάξω, μὰ τὸν Θεόν, τὰ μυαλά του, καὶ ὕστερον θὰ πετάξω καὶ τὰ ἐδικά μου.

Ἐνῶ δὲ ἔλεγε ταῦτα εἶδε γινομένην σφοδρότερην προσβολὴν, καὶ τοὺς στρατιώτας ἐνδίδοντας.

Ὅτι προσεῖδεν ἐγένετο· ἐπειδὴ ὁ ἰσπανὸς στρατηγὸς ἐξησθῆνησε τὸ μέτωπον τοῦ στρατοῦ του ἵνα βοηθήσῃ τὸν Ρέγουλην, ἐπῆλθεν ἀταξία, καὶ μετ' ὀλίγον ἐτράπη ὁ στρατὸς.

Τότε παραφερθεὶς ὑπὸ ἀγανακτίσεως ἀφῆκεν εἰς τὸν δὸν Ραφαήλ νὰ συναθροίσῃ τοὺς στρατιώτας, καὶ ὤρμησε πρὸς τὸν Ρέγουλην.

Ἐν τοσοῦτῳ ὁ ὑπασπιστὴς τοῦ Τρουγιάνου, ἢ κάλλιον ὁ λοχαγὸς δὸν Κορνήλιος, ἀποφεύγων τὸν ἐχθρόν, ἐτράπη περὶ μέγιστον ἀγρὸν ἀραβοσίτου κείμενον ὀλίγον τι ὑψηλότερον τῆς ἄλλης πεδιάδος. Ἐνίστατο ἐδοκίμαζε νὰ ἐνοήσῃ πῶς εὐρίσκεται, καὶ ἐὰν ἔφθασε πλησίον τοῦ στρατοῦ τοῦ Γαλεάνα· ἀλλ' οἱ στάχεις ἐπιπροσθοῦντες ἐμπόδιζον αὐτόν. Ὅτε δὲ ὑπέθεσεν ὅτι δὲν θὰ ἦτο μακρὰν, εἰσῆλθεν εἰς τι βαθύ μονοπάτιον καὶ ἔτρεχεν ἀπὸ βυτῆρος.

Τὸ μονοπάτιον αὐτὸ ἐφράσσετο πρὸς τὸ μέρος τῶν μαχομένων ὑπὸ θάμνων καὶ ἄλλων δένδρων. Μόλις ἐπέρασεν ὁ δὸν Κορνήλιος τὴν φραγὴν ταύτην, καὶ εὐρέθη ἐν μέσῳ τοῦ ἰσπανικοῦ στρατοῦ, σχηματίζοντος ἡμικύκλιον ξιφῶν, λογχῶν καὶ πυροβόλων. Ἐνῶ δὲ καταπτοηθεὶς ἠτοιμάζετο νὰ στραφῇ, ἰσπανὸς τις ἵππεύς, τὸ ἦθος ἔχων ἀνδρὸς μαινομένου, καὶ πάλλοντος τὸ πιστόλιον αὐτοῦ εὐρέθη κατέναντί του. Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἵππέως ἠκτινοδόλουν περιφερόμενοι ἐπὶ τῶν μαχομένων· εἶδε καὶ οὔτε εἶδεν ὅτε ἐφάνη τὸν δὸν Κορνήλιον, οὗτος ὁμῶς ὑπέθεσεν ὅτι ὁ τρομερὸς αὐτὸς ἀξιωματικὸς ἐζήτηε αὐτὸν ἵνα τὸν φονεύσῃ, ἢ τοῦλάχιστον νὰ μὴ τὸν ἀφήσῃ νὰ ἐπιστρέψῃ. Καὶ ὁμῶς ὁ ἀξιωματικὸς οὐδὲν τούτων εἶχε κατὰ νοῦν· ἀλλ' ὁ δὸν Κορνήλιος, εἰς τὴν ἐσχάτην εὐρισκόμενος ἀπελπι-

σίαν ἔδωκεν αὐτῷ μετὰ τὴν λόγχην τοσοῦτω σφοδρὰν πληγὴν ὥστε τὸν ἐξεκύλισε νεκρόν.

Καὶ ἀμέσως φωνὴ λύπης ἤχησεν εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ Λαντέγια, στραφέντος καὶ τρέχοντος, καὶ ἡ φωνὴ αὐτῆ, ἐμυκάτο ὀπισθεν αὐτοῦ καὶ ἐπάγωσε τὸ αἷμά του.

Διὰ τὴν φύγην δὲ εὐκολώτερον ἐρρίψε τὴν λόγχην του· ἀλλ' οἱ ἀλλόκοτοι ῥογγασμοὶ τοῦ ἵππου, ὅστις ἐμάστιζε διὰ τῶν τεσσάρων του ποδῶν τὸ ἔδαφος, ἐπλησίαζον μετὰ μεγίστης ταχύτητος.

— Θὰ εἶναι, ἔλεγεν ἔντρομος καθ' ἑαυτόν, τὸ ἄλογον τῆς Ἀποκαλύψεως.

Καὶ ἔφρευγεν ὡς ἀστραπὴν.

Ὁ δὲ Μορέλος ἔχων περὶ αὐτὸν ἀξιωματικούς διαγγελεῖς, ἐξηκολούθει παρατηρῶν διὰ τοῦ τηλεσκοπίου ὅλας τὰς περιπετείας τῆς συμπλοκῆς. Ἰδὼν δὲ καὶ τὸν λοχαγὸν Λαντέγιαν τρεπόμενον περὶ τὸν ἀγρόν·

— Ἐὰν δὲν λανθάνωμαι, εἶπε πρὸς τινὰ τῶν περὶ αὐτόν, θὰ εἶναι ὁ λοχαγὸς Λαντέγιας. . . . Ποῦ ὑπάγει ἄρα; Ἴσως ἔχει κατὰ νοῦν κανὲν ἐπιχειρήμα ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ἀπρόβλεπτα ἀλλ' ἀποφασιστικὰ εἰς τὰ ὑποῖα ἐξέχει, ὅπως εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Κουατλάς, ὅπου βαλὼν τὸ ἄλογόν του μεταξύ ἐμοῦ καὶ τοῦ γίγαντος Ἰσπανοῦ, ὁ ὁποῖος ἦτον ἔτοιμος νὰ σχίσῃ τὸ κρανίον μου μετὰ τὸ σπαθί του, μ' ἔσωσεν. Εὐτυχῶς τὸ σπαθὶ ἐστράφη εἰς τὸ χεῖρ τοῦ στρατιώτου, καὶ ὁ λοχαγὸς Λαντέγιας, κτυπηθεὶς μετὰ τὸ πλατὺ τῆς λεπίδος δὲν ἔπαθε τίποτε.

— Ἰπάρχουν, στρατηγέ, μερικοὶ κακόβουλοι οἱ ὁποῖοι εἶπαν . . . ὅτι . . . ὅτι . . .

Καὶ ὁ εἰπὼν ταῦτα ἀξιωματικὸς ἐσιώπησεν.

— Τί εἶπαν;

— Ὅτι τὸ ἄλογόν του τὸν εἶχε φέρει εἰς τὸ μέσον χωρὶς αὐτὸς νὰ θέλῃ.

— Ἄτιμος συκοφαντία! ἀπεκρίθη μετ' αὐστηρότητος ὁ Μορέλος. Πλὴν, ἔστω, ὁ φθόνος ἐπιβεβαιοῖ τὴν ἀξίαν.

Ἐνῶ δὲ ἐλέγοντο ταῦτα ὁ δὸν Κορνήλιος ἐμβὰς εἰς τὸ μονοπάτιον δὲν ἐφαίνετο πλέον. Ὁ Μορέλος ὅμως εἶδε τὸν Ἰσπανὸν ἀξιωματικόν, ὅστις ἔμελλε νὰ καταπτοήσῃ τὸν λοχαγὸν Λαντέγιαν.

— ὦ! ἀνέκραξεν, εἶναι ὁ γενναῖος Καλδήλας.

Καὶ ἦτο ἀληθῶς αὐτὸς ἀναζητῶν τὸ Ρέγουλην ἵνα ἐκπληρώσῃ ὅ,τι εἶχεν εἰπεῖ κατ' αὐτοῦ.

— Βλέπετε! ἀνέκραξεν ὁ Μορέλος· τί σὰς ἔλεγα διὰ τὸν δὸν Κορνήλιον; μετὰ μίαν μόνην πληγὴν τὴν ὁποίαν κατέφερον εἰς τὸν τρομερώτατον ὄλων τῶν ἐχθρῶν τὸν ἐρρίψε νεκρόν. Ἐνίκησαμεν! νά, ἰδέτε· οἱ Ἰσπανοὶ σκορπιζονται, φεύγουν, διότι ὁ γενναῖότερος τῶν ἀρχηγῶν τῶν ἐφονεύθη. Ἐλπίζω, κύριε, εἶπεν ὁ στρατηγὸς πρὸς τὸν ἀξιωματικόν, ὅτι τὸ ἀνδραγάθημα τοῦτο θὰ φράξῃ τὰ στόματα τῶν συκοφαντῶν. Δὲν χρεωστοῦμεν εἰς αὐτόν τὴν νίκην; Καὶ μετ' ὀλίγον θὰ τὸν ἰδῆτε νὰ ἔλθῃ νὰ εἰπῇ μετὰ τὴν συνήθη μετριοφροσύνην του ὅτι ἔκαμε μόνον τὸ χρέος του. Ἐὰν ὅμως ἔλθῃ νὰ ζη-

τήσῃ ἐπαίνους θὰ λάβῃ ἐπιπλήξεις· εἶναι πολλὰ τολμηρὸς.

— Μακάριοι ἐκεῖνοι τοὺς ὁποῖους ἐπιπλήττετε, στρατηγέ!

— Ἀς καταβῶμεν, ἡ ὑπόθεσις ἐτελείωσεν, ἐπανελάθεν ὁ στρατηγός, ἡ πολιορκία ἐλύθη. Νὰ ὑπάγωμεν εἰς Γιαγγουϊτλάν, καὶ ἐκεῖθεν νὰ ξεχειμωιάσωμεν εἰς Ὀαγιάκαν.

Καὶ ἀναβὰς εἰς τὸν ἵππον του ἀνεχώρησε παρακολουθούμενος ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ.

Δὲν εἶχεν ὅμως τελειώσει εἰσέτι ἡ ἀντίστασις, διότι ὁ Γαλεάνας ἐμάχετο πρὸς τινὰ λείψανα τοῦ ἰσπανικοῦ στρατοῦ ἅτινα ἀνθίσταντο.

Ὁ δὲ Τρουγιάνος, μετὰ τὴν νίκην εἰς μάτην ἐζήτει νὰ μάθῃ τί ἐγείνειν ὁ ἀξιωματικὸς τὸν ὁποῖον εἶχεν ἀποστείλει πρὸς τὸν στρατηγόν· καὶ ὁ Κώσταλ δὲ αὐτὸς ἦτο ἀνήσυχος μὴ βλέπων ἐπανερχόμενον τὸν δὸν Κορνήλιον. Καὶ ἦτο τῶντι κρίσιμος ἡ θέσις τοῦ λοχαγοῦ· διότι μετὰ τοσαύτης μαρτύρας κατεδίωκεν αὐτόν ὁ Ἰσπανὸς ἵππεύς, ὥστε ποτὲ δὲν εἶχε περιπέσει εἰς κίνδυνον τόσῳ μεγάλῳ.

Ἐνῶ δὲ ἐπλησίαζε νὰ τελειώσῃ τὸ μονοπάτιον, ἤσθάνθη ὀπισθεν αὐτοῦ τὴν φλογερὰν πνοὴν τοῦ καταδιώκοντος αὐτόν ἵππέως, καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ ἵππου, οὐτινος οἱ ῥυγχασμοὶ ἐφαίνοντο τόσον ἀλλόκοτοι καὶ τρομεροί, ἔφθασε πλησίον σχεδὸν τῆς τοῦ ἰδίου αὐτοῦ ἵππου, χεῖρ δὲ φοβερὰ ἤρπασε τὸ περιλαίμιον τοῦ ἐνδύματός του. Καὶ ἀναρπασθεὶς μετ' ὀρμῆς εὐρέθη ὑπὸ τοῦ ἵππου τοῦ ἀντιπάλου του.

Τότε εἶδεν ὑψωθέντα βραχίονα, καὶ μάχαιραν ὀξεῖαν καὶ στίλβουσαν ὡς ἡ πυρίνη ῥομφαία τοῦ ἀρχαγγέλου, καὶ ἐκλείσε τοὺς ὀφθαλμούς νομιζὼν ὅτι ἐφθασεν ἡ τελευταία ὥρα· ἀλλ' εὐθὺς ὁ βραχίον κατέβη ἀπρακτος, καὶ φωνὴ τις εἶπε·

— ὦ! εἶναι ὁ δὸν Κορνήλιος Λαντέγιας!

Ὁ λοχαγὸς ἠνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς καὶ ἐγνώρισε τὸν ἀξιωματικὸν μετὰ τοῦ ὁποῖου διευθύνετο ἄλλοτε εἰς τὴν *ασιένδαρ* τῆς Λὰς Πάλμας, τοῦ δὸν Ραφαὴλ Τρεζ Βίλλας.

Ἄν καὶ μεγίστην ἠσθάνετο ἀγανάκτησιν ὁ συνταγματάρχης κατὰ τοῦ φονεύσαντος τὸν ἀρχαῖον συστρατιώτην αὐτοῦ, τὸν Καλδήλαν, τὸ ἦθος ὅμως τοῦ Λαντέγια ἦτο τὴν ὥραν ἐκείνην τοσοῦτω κωμικόν, ὥστε ἠσθάνθη ἐκλείπουσας τὴν ὀργὴν του. Πλὴν τούτου ὡς ἀστραπὴ ἐπῆλθεν εἰς τὴν κεφαλὴν του ἡ μνήμη τῆς ἡμέρας ἐκείνης καθ' ἣν, χωρισθεὶς ἀπὸ τοῦ μαθητοῦ τῆς θεολογίας, ὑπῆγε νὰ εἶδῃ μετὰ μακρὰν ἀπουσίαν τὴν Γερτρούδην, καὶ νὰ ἀκούσῃ τὴν ἐξομολόγησιν τοῦ ἔρωτός της, ταχέως φεῦ! σβεσθέντος.

Ἡ ἀνάμνησις αὕτη ἔσωσε τὸν δὸν Κορνήλιον.

— Εὐχαρίστησε, εἶπε, τὸν Θεὸν ὅτι ἔπεσες εἰς χεῖρας ἀνθρώπου ὁ ὁποῖος χάριν παλαιῶν ἀναμνήσεων δὲν ἐκδικεῖται τὸν φονέα τοῦ γενναϊότερου ἀρχηγοῦ τῶν Ἰσπανῶν!

— Ἄ! ὁ γενναῖος Καλδήλας ἀπέθανεν! ἀνεφώνησεν ὁ Λαντέγιας· εἶναι δυνατόν! Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ

λέγετε θά εἶναι. Ὅπως δ' ἄποτε συγχωρῶ καὶ αὐτὸν καὶ σᾶς.

— Εἶθε πολλὰ γενναῖος! εἶπεν ὁ δὸν Ῥαφαήλ.

— Περισσότερον ἀφ' ὅτι φαντάζεσθε, ἀπεκρίθη ὁ Λαντέγιας ἀνανήψας ὀλίγον ἀπὸ τοῦ φόβου ὅτε ἤκουσε τὸν ἐχθρὸν αὐτοῦ συγχωροῦντα τὸ ἀνδραγάθημά του· διότι καὶ ἐκεῖνος καὶ σεῖς μὲ κατετρομάξατε. Πλὴν, δὸν Ῥαφαήλ, εὐρίσκομαι εἰς πολλὰ κακὴν θέσιν, καὶ δὲν ἠμπορῶ νὰ ὀμιλήσω.

— Ὁὰ μὲ συγχωρήσετε λοιπὸν καὶ πάλιν ἐὰν σᾶς ἀφήσω κατὰ γῆς· σῶν καὶ ὑγιῆ; ἠρώτησε μειδιῶν ὁ συνταγματάρχης· ἄς κάμω κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σας.

Εἶπε καὶ ἀφῆκεν αὐτόν.

— Ἰγιαίνετε, λοχαγέ, εἶπεν ὁ συνταγματάρχης· σᾶς ἀφίνω λυπούμενος ὅτι δὲν ἔχω καιρὸν νὰ μάθω πῶς ὁ εἰρηνικώτατος φοιτητὴς τῆς θεολογίας, ὁ ὁποῖος ἀπεστρέφεται τὴν ἐπανάστασιν ἕνεκα τῆς ἐγκυκλίου τοῦ πανιερωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ὁαγιακάας, μστεμορφώθη εἰς ἐπαναστάτην λοχαγόν.

— Καὶ ἐγὼ θά ἐμάνθανα εὐχαρίστως πῶς ὁ λοχαγὸς τῶν εὐζώνων τῆς βασιλείας, ὁ ὁποῖος δὲν ἔβλεπε μὲ καλὸν μάτι τὴν κατὰ τῆς ἐπανάστασεως ἐγκύκλιον, ἔγεινε σήμερον ὁ ἀσπονδότερος αὐτῆς ἐχθρός. Ἐὰν ἠθέλετε νὰ καθήσωμεν ἐδῶ, ὡς οἱ παλαιοὶ ἱππῶται οἱ ὁποῖοι διέκοπταν τὴν μονομαχίαν διὰ νὰ ὀμιλήσουν, θά εὐχαριστούμην περισσότερο παρά νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν μάχην.

Νέφος μαῦρον ἐσχότισε τὸ πρόσωπον τοῦ δὸν Ῥαφαήλ ὅτε ἤκουσε τὸν Λαντέγιαν ἀναπολοῦντα τὴν μεταβολὴν τῶν φρονημάτων του. Οἱ δύο οὗτοι ἀξιωματικοὶ παρίστανον τὴν ὥραν ἐκείνην τὴν ἀσθένειαν τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸ νὰ διευθύνῃ τὸ ρεῦμα τοῦ βίου αὐτοῦ μεταξὺ τῶν κυμάτων τῶν ἐγκοσμίων συμβαμάτων· διότι καὶ οἱ δύο ἐμάχοντο ὑπὲρ ἀγῶνος τὸν ὁποῖον ἀπεστρέφοντο.

Ἐν τσοσούτῳ ἀλαλαγμοὶ θριάμβου ἠκούσθησαν κατὰ τὸ πεδῖον τῆς μάχης καὶ διέκοψαν τὴν ὀμιλίαν τῶν· ἀλλὰ τίς ἐθριάμβευσεν;

— Ἄ, δὸν Ῥαφαήλ! εἶπεν ὁ πρόην φοιτητὴς, ἐὰν ἐνίκηθμεν εἶμαι αἰχμάλωτός σας.

— Ἐὰν ὅμως ἐνίκηθμεν ἡμεῖς, ἐγὼ δὲν εἶμαι αἰχμάλωτος ἐδὶκός σας, ἀπεκρίθη μὲ περιφρόνησιν ὁ συνταγματάρχης.

Εἶπε καὶ ἀνέσεισε τὰς ἡνίας· ἀλλ' αἶφνης ἐφάνθησαν εἰς τὰς δύο ἄκρας τοῦ μονοπατιοῦ ἱππεῖς ἀποστάται, καὶ ὁ Κώσταλ ἐκραύγασε βροντωδῶς·

— Κύριε συνταγματάρχα! νὰ ὁ δὸν Κορνήλιος ἀξιόλογα εἰς τὴν ὑγείαν του.

Καὶ εὐθὺς ὁ δὸν Ῥαφαήλ εὐρέθη περικυκλωμένος ὑπὸ ἐχθρῶν. Ἡ θέσις ἄρα τοῦ νικητοῦ ἐγένετο κρίσιμος ὅπως πρὸ μικροῦ καὶ ἡ τοῦ νικηθέντος. Τὰ πιστόλιά σου ἦσαν κενά, καὶ τὸ ξίφος του εἶχε κατακερματισθῆ εἰς τὴν μάχην· μόνον δὲ ὄπλον ἔσωζε τὴν μάχαιραν τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀνυψώσει κατὰ τοῦ Λαντέγια.

Κατὰ τὸν ἐξολοθρευτικὸν ἐκεῖνον ἀγῶνα σπανίως ἐσώζοντο οἱ αἰχμάλωτοι· οἱ ἀποστάται μάλιστα

κατέσφαζον αὐτοὺς ἐκδικούμενοι τὴν ὀμότητα τῶν Ἰσπανῶν. Διὰ τοῦτο ὁ δὸν Ῥαφαήλ ἠτοιμάζετο ν' ἀντισταθῆ μέχρι θανάτου παρά νὰ πέσῃ εἰς χεῖρας ἀνελεημόνων ἐχθρῶν· ἀλλ' ἐν τσοσούτῳ φωνή τις οὐχὶ ἄγνωστος αὐτῷ ἔκραξε πρὸς τὸν δὸν Κορνήλιον.

— Τρέξατε, λοχαγέ· ὁ στρατηγὸς θέλει νὰ σᾶς εὐχαριστήσῃ διὰ τὴν νίκην τῆς ὁποίας εἶθε ὁ αἴτιος.

Ὁ δὸν Ῥαφαήλ ἐγνώρισεν ἀμέσως ὅτι ὁ ἱππεὺς ὅστις ἤρχετο τρέχων καὶ λέγων ταῦτα ἦτο ὁ συνταγματάρχης Τρουγιάνος· καὶ ἂν καὶ ἦτο γενναῖος, οὐχ ἦττον ὅμως ἠσθάνθη εὐχαρίστησιν ἰδὼν αὐτὸν ἐλθόντα.

Σημειωτέον ὅτι καὶ ὁ Τρουγιάνος ἀνεγνώρισε τὸ εὐζῶνον τῆς βασιλείας.

Ὡς ἔχων ὅμως ἄπειρον φιλοτιμίαν δὲν συγκατένευσε νὰ ἀνεθυμίσῃ πρῶτος τὰς παλαιάς του σχέσεις μετὰ τοῦ ἀπέναντί του νικητοῦ, μετ' ἐκείνου οὐ τινος εἶχε σώσει τὴν ζωὴν ἀμείβων μεγίστην ὑπηρεσίαν· ἀλλ' ἐκέντησε τὸν ἵππον μετὰ τσοσούτης ἐρμῆς πρὸς τὸν Τρουγιάνον, ὥστε θά ἐξεκύλιεν ἀναμφιβόλως αὐτόν, ἐὰν δὲν ἔσπευδε νὰ ἀνασύρῃ τοὺς χαλινοὺς ὁ δὸν Κορνήλιος. Μὴ λησμονῶν τὴν πρὸς αὐτὸν γενναϊότητα τοῦ δὸν Ῥαφαήλ ἔδραμε μετὰ τῶν δύο ἀντιπάλων ὡς μεσίτης, κινδυνεύσας νὰ πατηθῆ παρ' ἀμφοτέρων τῶν ἵππων.

— Κύριε Τρουγιάνε, ἀνέκραξεν ὁ λοχαγός, δὲν ἤξεύρω τί ἐνοεῖτε περὶ ἰκῆς τὴν ὁποίαν μὲ χρεώσται ὁ στρατηγός· ἐὰν ὅμως ἔχω δικαίωμα νὰ λάβω ἀμειβὴν τινα, μίαν μόνην θέλω, τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ δὸν Ῥαφαήλ Τρέξ Βίλλα.

— Δὲν ζητῶ χάριν κανενός, ἀπεκρίθη ὑπερηφάνως ὁ συνταγματάρχης.

— Κάμε με τοῦλάχιστον τὴν χάριν νὰ μὲ δώσῃς τὴν χεῖρά σου, εἶπεν ὁ Τρουγιάνος τείνας εὐμενῶς τὴν δεξιάν του.

— Ποτὲ εἰς νικητὴν, ἀπεκρίθη ὁ συνταγματάρχης, ἀλλὰ κατανογεῖς καὶ ἄκων ὑπὸ τῶν λόγων τοῦ ἐχθροῦ του.

— Ἐδῶ δὲν ὑπάρχει οὔτε νικητὴς οὔτε νικημένος, ἀπεκρίθη ὁ Τρουγιάνος μειδιῶν τὸ μειδιάμα ἐκεῖνο δι' οὗ εἶλκυε τὰς καρδίας. Ἰπάρχει μόνον ἄνθρωπος ἐνθυμούμενος.

— Καὶ ἄλλος μὴ λησμονήσας, ἀνέκραξεν ἐνθέρμως ὁ δὸν Ῥαφαήλ ἀρπάσας τὴν δεξιάν τοῦ Τρουγιάνου.

Καὶ ἔπειτα πλησιάσαντες τοὺς ἵππους τῶν ἐφιλήθησαν ἀδελφικῶς. Κατὰ τὴν προσσέγγισιν ταύτην ὁ Τρουγιάνος εἶπε σιγαλὰ εἰς τὸν ἐχθρὸν του μὲ εὐγένειαν, ἥτις μᾶλλον κατένουξε τὸν συνταγματάρχην·

— Ἀναχωρήσατε, εἶθε ἐλεύθερος· ἀλλὰ μὴ κόπτετε πλέον τὰ μαλλιά τῶν γυναικῶν, ἂν καὶ ὑπάρχει μία τῆς ὁποίας ἡ καρδιά ἀνεσκήρτησε μαντεύσασα διατί ὁ νικητὴς τῆς Ἄγους Καλιέντε, ἔστειλεν εἰς αὐτὴν μακρόθεν τὸ δεῖγμα τοῦτο τῆς ἐνθυμήσεως.

Καὶ ἀσπασθεῖς ἀπὸ τῶν σπασμωδῶν περιπτύξεων τοῦ δὸν Ῥαφαήλ ἐπρόσθεσε·

— Υπάγετε νὰ παραδοθῆτε αἰχμάλωτος εἰς τὴν *ἀσιένταν* τῆς Λᾶς Πάλμας, Κ. συνταγματάρχα· ὁ δρόμος εἶναι ἀνοικτός, υπάγετε.

Καὶ εὐθὺς ὡς ἂν ἐνθυμήθη ὅτι πολὺν καιρὸν ἐνησχολήθη εἰς τὰ ἐγκόσμια, τὸ ἦθός του ἀνέλαβε τὴν συνήθη ἀσκητικὴν αὐστηρότητα· καὶ ὅτε οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ δὸν Ραφαήλ τὸν ἠρώτων περιπαθῶς περὶ τῆς σημασίας τῶν τελευταίων λόγων του ἐκεῖνος ἀνέκραξε·

— Κάμετε τόπον εἰς τὸν συνταγματάρχην Τρεῦ Βίλλαν, καὶ λησιμονήσατε ὅλα τὰ διατρέξαντα ἐδῶ.

Εἶπε καὶ ἐχαιρέτισε μὲ τὸ ξίφος του τὸν δὸν Ραφαήλ, ὅστις τεταραγμένος ἔτι, μόλις ἀπεκρίθη διὰ βλέμματος πλήρους εὐγνωμοσύνης. Οὗτος δὲ θλίψας τὴν χεῖρα τοῦ δὸν Κορνηλίου, καὶ κλίνας ψυχρῶς τὴν κεφαλὴν ἐνώπιον τῶν ἄλλων, ἐξῆλθε δρομαίως τῆς ὁδοῦ ἀγνοῶν καὶ αὐτὸς ποῦ διευθύνετο. Ὅτε ὁμως ἔμεινε μόνος ἀνεχάιτισε τὸν ἵππον του. Αἱ προτροπαὶ τοῦ Τρουγιάνου ἐσήμαινον ἄρα ὅτι θὰ τὸν ὑπεδέχοντο εὐμενῶς εἰς Λᾶς Πάλμας; Ἐπρεπε νὰ υπάγη ἐκεῖ πρὶν ἰδῆ τὸν ὑπολοχαγὸν Βερεαγούτῃ εἰς δὲλ Βάλλε ἵνα ἐπιχειρήσῃ τὴν τελευταίαν ἐκστρατείαν κατὰ τοῦ Ἀρρόγιου; Ὁ ἔρωσ ἐπάλασεν ἐκ νέου πρὸς τὸ καθῆκον· καὶ ὁμως δὲν θὰ ἐδίσταζε τόσον νὰ υπάγη εἰς τὴν περιπόθητον *ἀσιένταν*, ἐὰν ἐγνώριζεν ὅτι αὐτὴν ἐκείνην τὴν ὥραν, τριάκοντα λεύγας μακρὰν, συνέβαινε τι συμβιβάζον κατὰ πρῶτον τὸ καθῆκον μετὰ τοῦ ἔρωτός του.

Ἀγγελιαφόρος τις, ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον εἶδομεν καὶ πρό τινων ἡμερῶν κομίζοντα τὸν ἵππον τοῦ δὸν Ραφαήλ εἰς τὴν *ἀσιένταν* δὲλ Βάλλε, ἦλθε καὶ δευτέρον φέρων ἐπιστολὴν πρὸς αὐτόν. Ὁ Βερεαγούτῃ τὸν ἠρώτησε·

— Πόθεν ἔρχεσαι.

— Ἀπὸ τὴν Ὀαγιακάνα

— Τίς σὲ στέλλει;

— Ὁ δὸν Μαριάνος Σίλβας.

— Τί θέλεις τὸν συνταγματάρχην.

— Μόνον εἰς αὐτὸν θὰ τὸ εἰπῶ.

— Πήγαινε λοιπὸν εἰς Ἰαγιαπάμ, ἐκτὸς μόνον ἂν θέλῃς νὰ τὸν περιμένῃς ἐδῶ.

— Προτιμῶ νὰ υπάγω νὰ τὸν εὔρω, διότι δὲν πρέπει ν' ἀργοπορήσω.

Καὶ ἀνεχώρησεν, ἐνῶ καὶ ὁ δὸν Ραφαήλ ἐπλανᾶτο ἀπορῶν ποῦ νὰ διευθυνθῇ.

Ἐν τῷ μεταξῦ τούτῳ ὁ Τρουγιάνος ἐπανελθὼν εἰς τὸ πλήρες νεκρῶν καὶ αἱμάτων στρατόπεδον, ἀπέστεινε δημοσίᾳ μετὰ τῶν στρατιωτῶν χάριτας πρὸς τὸν Θεόν, ἐλευθερώσαντα αὐτοὺς ἀπὸ μακρᾶς καὶ δεινῆς πολιορκίας.

Ἀλλὰ καὶ ὁ Μορέλος προσεκάλεσεν εἰς προσευχὴν καὶ εὐχαριστίαν τοὺς στρατιώτας του· ὥστε ὁ δὸν Ραφαήλ ἀναχωρῶν ἤκουε ψαλμοὺς καὶ δοξολογίας ἐκατέρωθεν.

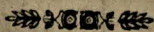
Τὰς μελαγχολικὰς ταύτας ψαλμωδίας ἀκούων ἠσθάνθη ὑγραινόμενος τοὺς ὀφθαλμοὺς του· ἀναπολήσας τοὺς λόγους δι' οὓς ἐδιάσθη νὰ μεταβάλλῃ φρόνημα, ἐνθυμήθη ὅτι ἐὰν εἰς μόνον τὰ γενναῖα αἰσθήματά του ἔπρεπε νὰ υπακούσῃ οὐχὶ δὲ εἰς τὴν φωνὴν τοῦ καθήκοντος, τὴν ὥραν ἐκείνην ἢ δέησίς του θ' ἀνემιγνύετο μετὰ τῆς δεήσεως τῶν ἄλλων, καὶ θὰ εὐχαρίσται τὸν Θεὸν διὰ τὸν θρίαμβον τοῦ ἀγῶνος οὗτινος ἐκηρύχθη ἐχθρὸς ἀσπονδος.

Ἀλλὰ σπεύσας ν' ἀποβάλλῃ τὰς λυπηρὰς ταύτας ιδέας, ἀπεφάσισε νὰ διευθυνθῇ εἰς τὴν *ἀσιένταν* δὲλ Βάλλε ἵνα ἐνισχύσῃ τὸ θάρρος του, ἐπικαλούμενος τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς του ἐπ' αὐτοῦ τοῦ τάφου του.

— Ὁ Θεὸς ἔστω προστάτης ἐκεῖνου ὅστις ἐκπληροῖ τὸ καθῆκόν του! εἶπε κεντήσας τὸν ἵππον του ἵνα μὴ ἀκούῃ πλέον τὰ ἄσπρα, τῶν ὁποίων ὁ ἦχος ἀνεκάλει εἰς τὴν μνήμην του θλιβερὰς ἀναμνήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ.

ΥΠΕΡΗΦΑΝΙΑ ΚΑΙ ΕΡΩΣ.

Ἀλλὰ πρὶν συνοδεύσωμεν τὸν συνταγματάρχην Τρεῦ Βίλλαν εἰς τὸ ἐπικίνδυνον ταξίδιον τὸ ὁποῖον ἐπιχειρεῖ ἐν μέσῳ ἐπαρχίας κατακτηθείσης ὑπὸ τῆς ἐπαναστάσεως, πλὴν μόνῃς τῆς πρωτεύουσας Ὀαγιακάνας, ἀνάγκη νὰ ἐπισκεφθῶμεν ἄλλα τινὰ πρόσωπα.

Καὶ πρῶτον μὲν πρέπει νὰ εἰπώμεν τί ἐγένετο εἰς Λᾶς Πάλμας ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀνεχώρησεν ὁ δὸν Ραφαήλ ἀφείς αὐτὴν εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ Ἀρρόγιου καὶ τοῦ Βοκάρδου.

Ἔως τότε οἱ δύο ἀποστάται, καταφυγόντες εἰς τὴν οἰκίαν τῶν ἀρχαίων κυρίων των μετὰ τῶν λειψάνων τῆς συμμορίας αὐτῶν, τὴν ὁποίαν εἶχε σχεδὸν ἐξολοθρεύσει ὁ Τρεῦ Βίλλας, ἐφέροντο μετ' αὐτῶν ὡς ἂν ἦσαν ἴσοι· ἔτρωγον εἰς τὴν αὐτὴν τράπεζαν, ὑπηρετοῦντο ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἀνθρώπων, καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις ἔρριπτον βλέμματα θαυμασμοῦ, βλέμματα πολλὰ ἐπίφοβα, εἰς τὰ ἀργυρᾶ σκεύη τῆς *ἀσιέντας*.

Πολλάκις ὁ ἀποτρόπαιος Βοκάρδος ὠμίλει ἐνώπιον τοῦ δὸν Μαριάνου περὶ τοῦ πλοῦτου τῶν βασιλικῶν, καὶ πολλάκις ἐπειράθη νὰ καταπεισῇ τὸν σύντροφόν του ὅτι ἄνθρωπος εἰς τοῦ ὁποίου τὴν τράπεζαν εὐρίσκοντο σκεύη τόσοσιν πολύτιμα, ἢ το ἐν τῷ κρυπτῷ ὀπαδῶς τῶν καταδυναστευόντων τὴν Μεξικῆν.

— Πρατήρησε ἡμᾶς, ἐπρόσθετεν, οἱ ὅποιοι εἶμεθα εἰλικρινῶς ἀφωσιωμένοι εἰς τὴν ἐπανάστασιν, ἂν εἶμεθα ἀλλοῦ θὰ ἐμεταχειριζόμεθα τὰ δάκτυλά μας ἀντὶ περονίων καὶ κομμάτια ψωμίου ἀντὶ χουλιαρίων.

Καὶ συμπέρασμα ἐξῆγε πάντοτε τῆς ὁμιλίας ταύτης ὅτι ἔπρεπε νὰ πολιτευθῶσιν ὡς ἐχθροὶ πρὸς ἄνθρωπον ὅστις ἔτρωγε μὲ ἀργυρὰ σκεύη, νὰ μεταβάλλωσι τὰ σκεύη ταῦτα εἰς τάλληρα, καὶ νὰ ὑποχρεώσωσι τὸν δὸν Μαριάνον νὰ τρώγῃ ὡς καλὸς ἀποστάτης, δηλαδὴ μὲ τὰ δάκτυλά του.

Ἄλλ' ὁ Ἀρρόγιος διψῶν μᾶλλον αἶμα ἢ χρήματα, καταστροφὴν ἢ ἀρπαγὴν, ἀπέριπτε τὰς προτάσεις τοῦ συντρόφου του· μετὰ τὴν δειλίαν μάλιστα τὴν ὁποίαν ἔδειξεν ἐνώπιον τοῦ ἀρχαίου κυρίου του καὶ τῶν θυγατέρων αὐτοῦ ὅτε ἦλθε πρὸ τῆς ἀσιένδας ὁ Τρέξ Βίλλας, ὅλον τὸ μῖσος τὸ ὁποῖον εἶχε κατὰ τούτου τὸ ἔστρεψε κατ' ἐκείνου.

Ὁ Βοκάρδος ὅμως, πανοῦργος καὶ πονηρός, μετέπεισε τὸν αἰμοδόρον σύντροφόν του δι' ἐπιχειρημάτων τὰ ὅποια δὲν ἐνοεῖ μὲν ἡ παχυλὴ κεφαλὴ του, παρεδέχθη ὅμως χωρὶς ν' ἀποβάλλῃ ὅλως διόλου καὶ τὰ θηριώδη σχέδιά του.

Καὶ οὕτω μίαν νύκτα λαφυραγωγῆσαντες ὅλα τὰ πολύτιμα πράγματα τῆς ἀσιένδας ἔφυγον σπεύδοντες, καὶ φοβούμενοι μὴ ἀπαντήσωσι τὸν δὸν Ραφαήλ ἢ τὸν λοχαγὸν Καλδήλαν. Οἱ δὲ κάτοικοι τῆς Λὰς Πάλμας ἐδόξασαν τὸν Θεὸν ὅτι ἐσώθη καὶ ἡ ζωὴ καὶ ἡ τιμὴ αὐτῶν.

Ἐκτοτε ὁ δὸν Μαριάνος ἰδὼν ὅτι ἔτρεχε κίνδυνον ζῶν μεμονωμένος, ἀπεφάσισε νὰ μετοικήσῃ εἰς Ὀαγιακάν, ὅπου, ἐπειδὴ πάντες ἐπρέσβευον τὰ τοῦ ἀντιβασιλέως, ἤθελεν εὐρεῖ ἀσφάλειαν μὴ ἐκφράζων μάλιστα τὸ φρόνημά του. Ἐταλαντεύθη ὅμως ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἕνεκα διαφόρων λόγων.

Ἡ ἀσιένδα τοῦ Σάν Καρόλου, ὅπου κατῴκει ὁ μέλλων γαμβρός του δὸν Φερνάρδος Λακάρρας, ὀλίγον ἀπέειχε τῆς ἰδικῆς του, καὶ διὰ τοῦτο ἡ Μαριανίτα δὲν ἐπολυνοστιμεύετο ν' ἀπομακρυνθῇ ἐκεῖθεν. Ὅθεν χωρὶς νὰ φανερώσῃ τὴν ἀλήθειαν εὐρίσκει μυρίας δυσκολίας.

Ἀλλὰ καὶ ἡ Γερτρούδη ἐπεθύμει νὰ μὴ ἀφήσῃ τὴν ἀσιένδα, οὐχὶ μόνον διότι ἀνεκάλει εἰς τὴν μνήμην τῆς γλυκείας ἀναμνήσεις, ἀλλὰ καὶ διότι ἡ μοναξιά ἐπηύξανε τὴν θλίψιν τῆς καρδίας της, θλίψιν τὴν ὁποίαν φιλεῖ εἰς ἄκρον ὁ ἔρωσ, καὶ μάλιστα ὁ τῶν γυναικῶν.

Ποσάκις περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου οἱ ὀφθαλμοὶ της περιεπλανῶντο μελαγχολικοὶ εἰς τὴν ἀπέραντον πεδιάδα, ἔρημον ὅπως καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐ-

κείνην καθ' ἣν ὁ δὸν Ραφαήλ κατεφρόνησε τὸν κίνδυνον ἵνα ἴδῃ αὐτὴν μίαν ὥραν πρότερον!

Εἶδομεν προηγουμένως διὰ ποίας αἰτίας, εὐλόγους κατὰ τὸ φαινόμενον, ἐπίστευσαν οἱ κάτοικοι τῆς Λὰς Πάλμας ὅτι ὁ δὸν Ραφαήλ ἐπρόδωκε καὶ τὸν ἔρωτα καὶ τὸ φρόνημά του. Καὶ ὅμως ὅτε οὗτος ἦλθε πρὸς τὴν πύλην τῆς ἀσιένδας αὐτῆς ἀναζητῶν τὸν Ἀρρόγιον, καὶ ἤκουσεν ἡ Γερτρούδη τὴν φωνὴν του, ἡ ἀγανάκτησις διὰ τὴν προσβληθεῖσαν φιλαυτίαν της παρ' ὀλίγον κατεβάλλετο· ἡ ἀρρενωπὸς ἐκείνη φωνή, δεικνύουσα εἰλικρινείαν εἴτε ὅτε ὠμίλει μετὰ τοῦ πατρὸς της, εἴτε ὅτε ἐπροκάλει τὸν θηριώδη ληστήν, τοσοῦτον εἶχε διαταράξει τὴν καρδίαν της, ὥστε ἐὰν δὲν ἐκάλει εἰς βοήθειάν της ὅλην τὴν ἀγανάκτησιν τοῦ προσβληθέντος ἔρωτός της καὶ τὴν φυσικὴν εἰς τὰς γυναῖκας αἰδῶ, θὰ ἐνεφανίζετο εἰς τὸ παράθυρον καὶ θὰ ἔλεγεν· « Ἡ ἐγκατάλειψίς σου, δὸν Ραφαήλ, μ' ἐπλήγωσε περισσότερο καὶ ἀπὸ τὴν πληγὴν τὴν ὁποίαν θὰ μ' ἐδίεδε τοῦ Ἀρρόγιου τὸ ζῆφος. »

— Τί ἔκαμες, πάτερ μου; εἶπεν ὀδυρομένη πρὸς τὸν πατέρα της ὅτε ἀνεχώρησεν ὁ Τρέξ Βίλλας μὲ τοὺς ὀπαδοὺς του· ἠρέθισες τὴν ὑπερηφάνειάν του ἐνῷ σεβόμενος ἡμᾶς δὲν κατεδίωξε τοὺς φονεῖς τοῦ πατρὸς του. Ἴσως εἶχεν ἔτοιμα εἰς τὰ χεῖλη του λόγια συμβιβασμοῦ καὶ τὰ κατέστειλες· κατέστρεψες τὴν τελευταίαν ἐλπίδα τῆς ταλαιπώρου θυγατρὸς σου.

Ἄλλ' ὁ δὸν Μαριάνος δὲν ἀπεκρίθη, διότι καὶ αὐτὸς μετενόει διὰ τὰ προσβλητικὰ του λόγια πρὸς ἐχθρόν, οὐτινος ἡ γενναϊότης ἔσωζε καὶ τὰς θυγατέρας του καὶ αὐτόν.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν ληστῶν σιωπῆ βαθεῖα ἐπεκράτει εἰς τὴν ἀσιένδα· μεταξὺ δὲ τῆς τόσης ἡρεμίας συχὰ ἡ Γερτρούδη ἠρώτα ἑαυτὴν ἐὰν τῶντι ἐπαυσεν ἀγαπῶσα τὸν δὸν Ραφαήλ· ἀλλ' ἡ καρδία της ἀπεκρίνετο πάντοτε ὅτι τὸν ἡγάπα καὶ ὅτι θὰ τὸν ἀγαπᾷ εἰς αἰῶνας.

Τὴν δευτέραν ἡμέραν τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ Ἀρρόγιου καὶ τῆς συμμορίας αὐτοῦ, καθημένη εἰς τὸ παράθυρον περὶ τὸ δεῖλι, ἔβλεπε τὸν ἡλιον καταβαίνοντα πρὸς τὸν ὀρίζοντα ὅπως τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καθ' ἣν πρὸ τινῶν ἐβδομάδων ἀνέμενε τὸν δὸν Ραφαήλ. Τὰ ὕδατα εἶχον ἀποσυρθῆ καὶ ἡ πεδιάς, καταπράσινος καὶ ἀνθηρὰ, ἐφαίνετο γελῶσα.

Αἶφνης εἶδεν ἕξ ἵππεις εἰς τὴν πεδιάδα, οὔτινες, ὡς ἐφαίνετο, κατέβαινον ἀπὸ τῶν λόφων, διότι εἶχον τὰ νῶτα πρὸς τὴν ἀσιένδα· ἀπὸ τῶν λογχῶν αὐτῶν ἐκρέμαντο ἐπισείοντες τὰ χρώματα ἔχοντες τῆς Ἰσπανίας. Βίξ ἐξ αὐτῶν ἐπροπορεύετο τῶν πέντε ἄλλων, μετ' αὐτοὺς δὲ ἐφάνησαν καὶ ἄλλοι ἔφιπποι. Ἀλλ' ἡ Γερτρούδη μόνον τὸν πρῶτον ἠτένιζε, διότι ἡ καρδία μᾶλλον τῶν ὀφθαλμῶν της ἐμάντευσε τὸ ὄνομά του.

— Καὶ ἐγώ, εἶπε τότε, ἐφέρθη ἀνοήτως ὅταν ἀνεθεμάτισα ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἤθελαν προδώσει τὸν ἀγῶνα τῆς ἐπαναστάσεως. Τί μέλει εἰς γυναῖκα ἀγαπῶσαν ποῖαν σημαίαν ἀκολουθεῖ ὁ ἀγαπῶ-

τὸς αὐτῆς; ἡ σημαία αὐτοῦ εἶναι καὶ ἐδική της. Διὰ τί δὲν ἔκαμα ὅπως καὶ ἡ ἀδελφή μου; ὦ! ἡ Μαριανίτα εἶναι εὐτυχεσττέρα.

Καὶ τὴν καρδίαν ἔχουσα τεθλιμμένην καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς πλήρεις δακρύων, ἐξηκολούθει ἀτενίζουσα τὸν ἰππέα ὅστις, οὐδὲ κὰν ἀπαξ στρέψας τὸ βλέμμα πρὸς τὴν *άσιένδαρ*, ἔγεινε μετὰ μικρὸν ἀφαντος ἐν μέσῳ τῆς χρυσῆς ὀμίχλης τῆς δύσεως.

Ἡ Μαριανίτα εἶχεν ὑπανδρευθῆ πρό τινος καιροῦ· ἂν καὶ εἶχεν ἐναντία τοῦ γαμβροῦ του πολιτικά φρονήματα ὁ δὸν Μαριάνος, δὲν διέρρηξεν ὅμως τὸν γάμον πρὸ πολλοῦ ἀποφασισθέντα· δὲν ἐνόμισε φρόνιμον νὰ θυσιάσῃ καὶ τῆς ἄλλης του θυγατρὸς τὴν εὐτυχίαν εἰς τὰς πολιτικὰς ἐριδας. Πλὴν τούτου ὁ δὸν Φερνάνδος Λακάρρας ἠγάπα ὡς πολλοὶ ἄλλοι Ἴσπανοὶ τὸν τόπον ἐν ᾧ ἐγεννήθη ὡς ἀληθῆ πατρίδα του, καὶ διὰ τοῦτο ἠσθάνετο συμπάθειαν πρὸς τοὺς νέους συμπολίτας του.

Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὸν γάμον ὁ δὸν Φερνάνδος ἔφερε τὴν σύζυγόν του εἰς τὸ ὑποστατικόν του, κείμενον πλησίον τῆς δὲλ Βάλλε ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ ἄνω Ὀστούτα, ῥέοντος μεταξὺ τῶν δύο ὑποστατικῶν. Ἡ ἐξοχὴ αὕτη τοῦ δὸν Φερνάνδου ἐφύλασσετο ὑπὸ πολλῶν ὑπηρετῶν, οἵτινες δὲν εἶχον φύγει ὡς οἱ τοῦ δὸν Μαριάνου, καὶ διὰ τοῦτο ἦτο ἀσφαλεσττέρα τῆς Λὰς Πάλμας. Ἐνταῦθα ἐκάλεσεν ὁ νέος γαμβρὸς καὶ τὴν λοιπὴν οἰκογένειαν τῆς συζύγου του· ἀλλ' ὁ δὸν Μαριάνος, ἐπιθυμῶν νὰ διασκεδάσῃ τὴν θλίψιν τῆς πρώτης θυγατρὸς του, ἐπροτίμησε νὰ μεταβῆ εἰς Ὀαγιακάν.

Τὴν ἡμέραν τῆς ἀναχωρήσεως ἡ Γερτρούδη ἀντι νὰ ἀναβῆ εἰς τὸ φορεῖόν της, ἀνέβη εἰς τὸν ἵππον ὅστις τοσάκις ἔφερε τὸν δὸν Ῥαφαήλ· ὁ δὲ σφριγῶν Ῥογκαδὸρ ὡς ἂν ἠσθάνετο ὅτι ἔφερε τὸ ἀσπαστότερον ἀντικείμενον τοῦ κυρίου του, ὑπήκουε γλυκὺς εἰς τὴν ἀσθενῆ χεῖρα τῆς νέας, ὅπως καὶ ὅτε ἐκράτει τὸν χαλινὸν ἢ ῥωμαλέα χεῖρ τοῦ Τρεζ Βίλλα.

Ἀδιαφοροῦσα πρὸς πάσας τὰς διασκεδάσεις τῆς Ὀαγιακάας, διῆγε βίον τεθλιμμένον ἐν μέσῳ τῆς πολυανθρώπου ταύτης πόλεως. Ἀπαξ μόνον ἐχάρη, ὅτε ἤκουσεν ὅτι ὁ συνταγματάρχης Τρεζ Βίλλας, κυριεύσας τὴν Ἄγουας Καλιέντες ἔκοψε τὰς κόμας τετρακοσίων γυναικῶν.

Ὅπως τὸ εἶχεν εἰπεῖ ὁ Τρουγιάνος, μαθὼν τοῦτο παρὰ τῆς Μαριανίτας τῆς ὁποίας ὁ σύζυγος τὸν εἶχε φιλοξενήσει μίαν ἡμέραν, ἡ εἰδησις αὕτη εἶχε χαροποιήσει τὴν Γερτρούδην. Τὴν ἠγάπα λοιπὸν ὁ δὸν Ῥαφαήλ, καὶ κόψας τὸσων γυναικῶν κόμας ἠθέλησε νὰ τὴν παραμυθήσῃ δίδων εἰς αὐτὴν καὶ ἄλλας συντρόφους!

Καὶ ὅμως τὰς ἐλυπήθη ἡ Γερτρούδη.

— Ταλαίπωρο! ἔλεγε κτενίζουσα τοὺς κοντοὺς βοστρύχους τῆς μαύρης κόμης της, ἀντὶ τῶν μακρῶν πλεξίδων αἵτινες κατεκάλυπτον ἄλλοτε τοὺς ὤμους της· δὲν εὐτύχησαν κὰν, ὡς ἐγώ, νὰ τὰς προσφέρουν αὐταὶ ἀντὶ τῆς σωτηρίας τῶν ἀγαπητῶν τῆς καρδίας των.

Μῆνες παρῆλθον ἕκτοτε καὶ οὐδὲν ἔμαθε περὶ τοῦ δὸν Ῥαφαήλ. Εἰς μάτην ἡ ταλαίπωρος ἐπὶ δύο σχεδὸν ἔτη ἠγωνίζετο νὰ καταστείλῃ τὸν ἔρωτά της· καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμά της κατανηλίσκοντο ἡμέρα τῆ ἡμέρα εἰς ἀνωφελῆ πάλην. Ὁ δὸν Ῥαφαήλ τοῦλάχιστον διεσκέδαζε τὴν θλίψιν αὐτοῦ ἐν μέσῳ μαχῶν καὶ φροντίδων καὶ συνεχῶν μεταβάσεων· ἀλλ' αὕτη;

Εὐτυχῶς ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὴν γυναῖκα μέγιστον ὄπλον, τὴν καρτερίαν· ὅθεν καὶ ἡ Γερτρούδη κατανηλίσκετο σιωπῶσα ὑπὸ τῆς θλίψεως. Κατὰ τὰς μακρὰς αὐτῆς ἀϋπνίας ὅτε παλαιούσα ἀδιακόπως ἐφαίνετο καταβαλλομένη, ἀμυδρὰ καὶ ἀπώτατη ἀκτὶς ἐλπίδος ἐξωογόνει αὐτήν, καὶ τελευταῖόν τι καταφύγιον κατὰ τῆς ὀδύνης παρουσιάζετο εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς της. Ἐλεγε τότε καθ' ἑαυτὴν ὅτι, ὅταν ἐξαντληθῶσιν ὅλαι τῆς αἰ δυνάμεις, ἔμμενεν αὐτῇ ὑστάτη βοήθεια, ἡ ἀποκοπέουσα κόμη της τὴν ὁποῖαν ἐφύλασσε ἐπιμελῶς.

Ἡ ἀποστολὴ τοῦ ἵππου τοῦ δὸν Ῥαφαήλ εἰς τὴν *άσιένδαρ* δὲλ Βάλλε, ὅπου βεβαίως θὰ ἐπανήρχετο, ὑπῆρξεν ἡ πρώτη δοκιμὴ τῆς συνδιαλλαγῆς τῆς ὑπερηφανίας μετὰ τὸν ἔρωτά της. Τίς τῶν δύο ἀντιπάλων θὰ ὑπερίσχυεν;

Ἐν τοσοῦτῳ, καθόσον ἐξετείνετο ἡ ἐπανάστασις εἰς τὴν ἐπαρχίαν, ἐπὶ τοσοῦτον ἠῤῥξανεν ἡ ἐπαγρύπνησις εἰς τὴν πρωτεύουσαν, ὁ δὲ δὸν Μαριάνος, γένόμενος ὑποπτος, διετάχθη ν' ἀναχωρήσῃ. Ἀλλὰ πρὶν τούτου ἔστειλεν, ὡς εἶπομεν, γραμματοκομιστὴν εἰς δὲλ Βάλλε. Ὅποια ἦτο ἄρα ἡ ἐπιστολή; Ὅθ' αὐτὸ μάθωμεν ἀργότερον· ἐνῶ δὲ λέγομεν ὅτι τὴν ἐπιούσαν τῆς ἀποστολῆς τοῦ ἀγγελιαφόρου, τὴν ἡμέραν αὐτὴν καθ' ἣν οὗτος μὲν ἐφθασεν εἰς δὲλ Βάλλε, ὁ δὲ δὸν Κορνῆλιος ἀνεχώρει ἄλλος φυγὰς ἀπὸ τῆς πεδιάδος τῆς Ἰαγιαπάμ, ὁ δὸν Μαριάνος μετέβαινεν εἰς Σὰν Κάρολον συνοδεύων ἔφιππος μετὰ τινων ὑπηρετῶν τὸ φορεῖον ἐν ᾧ ἦτο ἡ θυγάτηρ του.

Τὴν αὐτὴν ὡσαύτως ἡμέραν, ἀλλὰ πρὸς τὸ ἐσπεύρας, καὶ ἄλλος τις ἐκ τῶν ἡμετέρων γνωρίμων, ὁ λοχαγὸς δὸν Κορνῆλιος. Λαντέγιας, ἀνεχώρησεν εἰς Ὀαγιακάν ἐκ τοῦ στρατοπέδου τοῦ Μορέλου ἵνα ἐκπληρῶσῃ παραγγελίαν δοθεῖσαν αὐτῷ παρὰ τοῦ ἀρχιστρατήγου. Ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ἦτο ἐπικίνδυνος ὡς θέλομεν ἰδεῖ· ἐσυντροφεύετο δὲ ὑπὸ τοῦ Κώσταλ καὶ τοῦ Μαύρου, φέρων ἀπλοῦν ἔνδυμα, μὴ δεικνύον ὁποῖον τὸ ἐπάγγελμά του.

Ἐπλησίαζε τότε ἡ θερινὴ τροπὴ, ὁ δὲ Μαῦρος καὶ ὁ Ἰνδὸς συνδιελέγοντο περὶ τῆς πιθανότητος τοῦ ν' ἀπαντήσωσι τέλος πάντων, ἀφοῦ ὁ Ζαποτέκος συνεπλήρωσε τὸ πεντηκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, τὴν θέαν τῶν ὑδάτων εἰς τὴν μυστηριώδη λίμνην τοῦ Ὀστούτα.

Ἐὰν κατέκτα ὁ Μορέλος τὴν Ὀαγιακάν θὰ ἐγένετο κύριος ὅλης τῆς ἐπαρχίας, καὶ ἐπομένως ὅλης τῆς μεσημβρινῆς Νέας Ἰσπανίας· διὰ τοῦτο εἶχε κατὰ νοῦν νὰ ἐκστρατεύσῃ κατ' αὐτῆς. Ἐνόμισεν ὅμως φρόνιμον, πρὶν ἢ προσβάλλῃ πόλιν τόσῳ πολυἀριθμὸν καὶ τόσῳ πλουσίαν, νὰ συνηνοθηῖ μετὰ

τινων ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ, καὶ διὰ τοῦτο ἔστελλε τὸν λοχαγὸν Λαντέγιαν. Πρὸς τούτοις, πρὸς τιμὴν τοῦ ἀγῶνος ὑπὲρ οὗ ἐμάχετο ὁ Μορέλος, ἐφρόνει ἀναπόφρευκτον νὰ κατασταλῶσιν ὀριστικῶς αἱ ἀρπαγαὶ τῶν δύο ληστῶν, περὶ ὧν πολλάκις ὠμιλήσαμεν, τοῦ Ἀρρόγιου καὶ τοῦ Βοκάρδου, οἵτινες ἐφιλοτιμοῦντο οὕτως εἰπεῖν νὰ καταστήσωσι διὰ τῆς θηριωδίας αὐτῶν μισητὴν τὴν ἐπανάστασιν καὶ εἰς τοὺς φίλους τῆς αὐτοῦς.

Ἀλλὰ ποῦ ἦσαν καὶ ποία ἡ δύναμις των; ὅλος ὁ κόσμος τοὺς ἐφοβεῖτο ὡς ἂν εἶχον ὀλίκληρον στρατὸν ὑπὸ τὰς διαταγὰς των. Διὰ τῆς ταχύτητος τῶν κινήματων των ἐπολλαπλασίαζον τὰς κακουργίας αὐτῶν. Ὄθεν καὶ ἂν δ' ἔβαινον ἄφινον τρομερὰ ἴχνη αἵματος.

Μαθῶν ὁ Μορέλος ὅτι εὐρίσκοντο εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ὀαγιάκαν, παρήγγειλε τὸν δὸν Κορνήλιον νὰ τοὺς ἴδῃ καὶ νὰ τοὺς ἀπειλήσῃ παρὰ τοῦ ἀρχιστρατήγου, ὅτι θέλει τοὺς κόψει εἰς τέσσαρα εἰάν ἐξηκολούθουν ν' ἀτιμάζωσι τὸν ἱερόν ἀγῶνα τῆς ἐπαναστάσεως.

Ἡ θηριωδία αὐτῶν, οἵτινες τοὺς πάντας μετεχειρίζοντο ὡς ἐχθρούς, καὶ ἡ δραστηρία ἐπαγρύπνησις τῶν Ἀρχῶν τῆς Ὀαγιάκας καθίστανον δυσκολωτάτην καὶ ἐπικίνδυνον τὴν ἐντολὴν τοῦ Κορνήλιου. Διὰ τοῦτο ἐπορεύετο μελαγχολικὸς διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς φεροῦσης εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Ὄστουτα, ὅπου εὐρίσκοντο οἱ δύο λησταί.

Ἡ Ἰαγιάπαμ κοὶ ἡ Ὀαγιάκα, κεῖνται κατέναντι ἐπὶ τῆς αὐτῆς γραμμῆς, ἀφ' ἐκάστης δὲ αὐτῶν ἀρχεται ὁδὸς φέρουσα εἰς Ὄστουταν καὶ λήγουσα εἰ;

τὸ αὐτὸ μέρος ὅπου ὑπάρχει πόνος τοῦ ποταμοῦ. Ὀλίγον μακρὰν τῆς συμπτώσεως των δύο ὁδῶν, κεῖται ἡ ἀσιένδα δὲλ Βάλλε, μίαν δὲ ὥραν καὶ ὀλιγώτερον μετὰ τὸν πόνον ἢ τοῦ Σάν Καρόλου. Ἐκ τούτου ἐννοεῖ ὁ ἀναγνώστης ὅτι τὰ δύο ταῦτα ὑποστατικά, κείμενα ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ ποταμοῦ, ἐγειτόνευον πρὸς ἀλλήλα.

Ὁ Ἀρρόγιος ὀρκισθεὶς νὰ μὴν ἀφήσῃ μῆτε ψυχὴν ζῶσαν μῆτε πέτραν εἰς τὴν ἀσιένδακ δὲλ Βάλλε, τὴν ὁποίαν ἐφύλασσε πάντοτε ὁ ὑπολοχαγὸς Βεραγεοῦ, μετέβη ἐπὶ τούτῳ εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Ὄστουτα. Ἡ συμμορία του, διηρημένη εἰς δύο, κατεῖχε καὶ τὰ δύο μέρη τοῦ πόνου, καὶ ἦτο οὕτως ἐτοίμη νὰ ἀπιπέσῃ κατὰ τε τοῦ Σάν Καρόλου καὶ τῆς δὲλ Βάλλε.

Πιθανὸν λοιπὸν ἦτο ὁ γραμματοκομιστὴς ὁ σταλεὶς πρὸς τὸν δὸν Ῥαφαὴλ ἀπὸ δὲλ Βάλλε εἰς Ἰαγιάπαμ, νὰ τὸν ἀπαντήσῃ καθ' ὁδὸν ἀναχωρήσαντα ἐκ τῆς πόλεως ταύτης εἰς τὸ ὑποστατικὸν ἐκεῖνο.

Ἦτο προσέτι πιθανὸν καὶ ὁ δὸν Μαριάνος μετὰ τὴν θυγατέρα του, μέλλοντες νὰ περάσωσιν ἐξ ἀνάγκης ἐνώπιον τῆς δὲλ Βάλλε, καθὼς καὶ ὁ δὸν Κορνήλιος καὶ οἱ δύο σύντροφοί του, ἔτι δὲ καὶ ὁ δὸν Ῥαφαὴλ αὐτὸς νὰ συναντηθῶσιν ὅλοι, τὴν αὐτὴν σχεδὸν ὥραν, πλὴν ἐκτάκτου τινὸς περιστάσεως.

Εἰς τὰς ἀγρίας λοιπὸν ὄχθας τοῦ Ὄστουτα, εἰς τὸ μέρος αὐτὸ ὅπου τὰ πρὸ πολλοῦ διεσχορπισμένα πρόσωπα τοῦ ἡμετέρου δράματος εἶναι πιθανὸν νὰ παρευρεθῶσι, μεταφέρομεν καὶ ἡμεῖς τὴν σκηνήν.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ.

Η ΛΙΜΝΗ ΟΣΤΟΥΤΑ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ΠΟΡΟΣ ΤΟΥ ΟΣΤΟΥΤΑ.

ΤΕΣΣΑΡΑΣ ημέρας μετά τὴν διάλυσιν τῆς πολιορκίας τῆς Ἰαγιάπαμ, ἐνῶ εἴμεθα εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Ὄστούτα, ὁ ἥλιος περὶ τὴν ἀνατολὴν αὐτοῦ ἐμελλε νὰ φωτίσῃ ὠραιότατὴν τινὰ τοποθεσίαν τῆς Ἀμερικῆς.

Ὁ ταπεῖρος, πρὶν ἢ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν φωλεάν του, ἐβυθίζετο καὶ τελευταῖον πρὸ τῆς ἡμέρας εἰς τὰ εἰσέτι μαῦρα ὕδατα τοῦ ποταμοῦ. Ἡ δορκάς, πλέον δειλὴ καὶ τοῦ ταπεῖρου, καταπτοουμένη καὶ ὑπὸ τῆς ἐλαχίστης τοῦ ζεφύρου πνοῆς, ἀνέμενε πίνουσα τὴν ἐμφάνισιν τῆς αὐγῆς ἵνα φύγῃ πρὸς τοὺς ἀπροσίτους δρυμῶνάς της.

Ὁ μονήρης ἐρωδιός, ἀκίνητος ἐπὶ τῶν μακρῶν ποδῶν του, καὶ οἱ φοινικόπτεροι, τεταγμένοι ἀγέληδόν καὶ σιωπῶντες, ἐπερίμενον ἐξ ἐναντίας νὰ ἀνατείλῃ ὁ ἥλιος ἵνα ἐπιχειρήσωσι τὴν συνήθη ἀλιεῖαν.

Πανταχοῦ ἐπεκράτει ἡρεμία πλὴν τῶν ἀορίστων ἤχων τῆς ἐρημίας, οἵτινες ἀνυψοῦνται ὑπὲρ τοὺς θάμνους ἢ καταπίπτουσιν ἀπὸ τῶν κορυφῶν τῶν δένδρων, ὅτε διάφοροι κάτοικοι τῶν δασῶν ἐξυπνοῦσιν ἢ κοιμῶνται κατὰ τὴν φύσιν τοῦ ἑκάστος.

Ἄν καὶ τὸ σκότος ἤρχιζε νὰ ἐξαφανίζεται, ὁ ὀφθαλμὸς ὁμως τοῦ ἀνθρώπου δὲν διέκρινεν εἰσέτι ἐν μέσῳ τῶν ἀτμῶν τοῦ ποταμοῦ, ποίου εἶδους χλόη ἐκάλυπτε τὰς ὄχθας του. Μόνοι αἱ λοφιαὶ τῶν φοινίκων, ὑψούμεναι ὑπερηφάνως ὑπὲρ τοὺς σωρούς τῶν πέριξ δένδρων, διεκρίνοντο ὡς πάλαι αἱ τῶν ἱπποτῶν ἐν μέσῳ τῆς συμπλοκῆς.

Αἱ ὄχθαι τοῦ Ὄστούτα ἐφαίνοντο πάντῃ ἐρημοί, ὅπως ἦσαν καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας καθ' ἃς τὰ τέκνα τῆς Εὐρώπης ἤλθον τὸ πρῶτον εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀμερικῆς· ἀλλὰ τὸ ὄξυ βλέμμα τῶν νυκτερινῶν πτηνῶν ἄτινα ἐκάθηντο εἰς τὰς κορυφὰς τῶν δένδρων, διέκρινε καὶ τὰ ἀντικείμενα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα δὲν ἐβλεπον οὔτε ἡ ἔλαφος οὔτε ὁ ταπεῖρος, οὔτε ὁ ἐρωδιός οὔτε οἱ φοινικόπτεροι· διὰ δὲ τῶν νυκτερινῶν σκιῶν, πυρὰ μακρὰν καίοντα καὶ διεσκορπισμένα ἐσπιθῆρίζον κατὰ τὴν δεξιὰν ὄχθη, ὡς ἀ-

στέρες ὄχθαι ἐπὶ οὐρανοῦ νεφελώδους. Τὰ δὲ πυρὰ ταῦτα ἦσαν στρατιωτικά, καὶ ἐκ μόνων αὐτῶν ἐσυμπεραίνετο ἡ παρουσία ἀνθρώπων.

Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀριστερὰ ὄχθη, ἂν καὶ ἐφαίνετο ἐρημος, δὲν ἦτο ἄμοιρος ἀνθρώπων· εἰσέτι ἐφαίνοντο φλόγες πυρῶν. Διὰ δὲ τῆς ὀμίχλης καὶ μακρῶν τῶν πυρῶν τούτων, μεταξὺ τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς ὁδοῦ τῆς φερούσης ἀπὸ Ἰαγιάπαμ εἰς τὴν ἀσιένδαρ δὲλ Βάλλε, ἐφαίνοντο ὀκτῶ ἱππεῖς συνηγμένοι ὡς ἂν συνεσκέπτοντο.

Πλησιέστερον δὲ τοῦ ποταμοῦ, τρεῖς ἢ τέσσαρας βολὰς πυροβόλου μακρῶν τῶν ἀνθρώπων τούτων, δύο ἄλλοι πεζοὶ ἀνέβαινον προσεκτικοὶ πρὸς τὸ μέρος ὅθεν διήρχετο ἐλισσομένη ἡ ἀπὸ δὲλ Βάλλε εἰς Ἰαγιάπαμ ὁδὸς διὰ πυκνῶν καὶ συνδένδρων δασῶν.

Καὶ μεταξὺ τῶν ὀκτῶ ἱππέων καὶ τῶν δύο πεζῶν, ἄλλος τις μόγος, οὔτε ἱππεὺς οὔτε πεζὸς ὢν, ἐφαίνετο ἀμεριμνῶν περὶ πάντων· διότι δέσας μεταξωτὴν ζώνην εἰς δύο παχεῖς κλάδους μεγίστου δένδρου ἐκοιμᾶτο ἐπ' αὐτῆς ὑπνον βαθύτατον δέκα πόδας ὑπεράνω τῆς γῆς. Τὰ πυκνὰ φύλλα τοῦ δένδρου καὶ τὸ σκότος τῆς νυκτὸς ἐκάλυπτον αὐτόν· καὶ Ἰνδὸς ἂν διέβαινεν ὑπ' αὐτόν δὲν θὰ ὑπωπτεύετο ὅτι ἦτο ἐκεῖ· ἀλλ' οὐδὲ πτηνὸν ἄνωθεν τῶν κορυφῶν τῶν πέριξ δένδρων δὲν θὰ τὸν διέκρινε.

Κατωτέρω θὰ μάθωμεν ποῖοι ἦσαν οἱ ἀνθρώποι οὗτοι· μόνον τὸ ὄνομα τοῦ ἐναερίου ὑπναλέου θέλωμεν εἰπεῖ· ἦτο ὁ δὸν Ῥαφαήλ Τρέζ Βίλλας.

Ἔρχεται ὦρα καθ' ἣν ὁ κόπος τοῦ σώματος καταβάλλει καὶ αὐτὰς τὰς μερίμνας τοῦ νοός. Εἰς τοιαύτην δὲ ὥραν εὐρίσκετο καὶ ὁ συνταγματάρχης.

Παραβλέπων καὶ τοὺς κινδύνους τῆς θέσεως καὶ τὸ δυσχερὲς τῆς κλίνης του παρεδόθη, ἕνεκα τριημέρου κόπου καὶ ἀγρυπνίας, εἰς τὸν ὑπνον εἰς ὃν βυθίζεται καὶ ὁ στρατιώτης τὴν παραμονὴν αἱματηρᾶς μάχης.

Πορρωτέρω, εἰς μέρος τοῦ δάσους κείμενον πλησίον τῆς ὁδοῦ Ἰαγιάκας τῆς φερούσης εἰς τὸν πόρον

περὶ οὗ ὠμίλησαμεν, ὀλίγον μακρὰν τοῦ Ὄστουτα καὶ τῆς μυστηριώδους ταυτωνύμου λίμνης, τῆς συγκροτουμένης ἐκ τῶν ὑδάτων τοῦ ποταμοῦ τῶν διερχομένων δι' ὑπογείων ἀγωγῶν, ἄλλοι ὁδοιπόροι ἐφαίνοντο φροντίζοντες, καὶ μὲ σπουδὴν μάλιστα δεικνύουσαν φόβον, νὰ ἐπιχειρήσωσι πρὸ τῆς ἡμέρας τὴν διακοπῆσαν ὁδοιπορίαν.

Ὡς ἂν αἰφνιδίως τις κίνδυνος κατετάραξεν αὐτούς, δύο ἐξ αὐτῶν ἐσβέσαν τὰ λείψανα πυρὸς οὐτινος ἢ λάμψις θὰ ἐπρόδιδεν αὐτούς· δύο ἄλλοι ἠτοιμάζον σπεύδοντες τοὺς ἵππους, καὶ πέμπτος ἄλλος, ἡμιανοίγων τὸ παραπέτασμα φορείου, ἐφαίνετο ἐνθαβρόνων γυναῖκα ἐντρομον.

Ὁ ἀναγνώστης θὰ ἐνόησεν ὅτι τὸ φορεῖον ἐκρυπτε τὴν θυγατέρα τοῦ δὴν Μαριάνου, καὶ ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ παρηγορῶν τὴν κόρην του.

Ὡς εἶπομεν προλογίζοντες ἡ νύξ ἤγγιζεν εἰς τὸ τέλος τῆς.

Ὅταν εὐρίσκεσαι εἰς τὴν ἔρημον, δύο ὥραι τῆς ἡμέρας, ἡ τῆς ἀνατολῆς καὶ ἡ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, εἶναι τόσῳ μεγαλοπρεπεῖς, ὥστε ἅπασα ἡ φύσις αὐτὰς ὑμνεῖ καὶ δοξάζει· τὸ αἰώνιον ὠρολόγιον ἠτοιμάζετο νὰ σημάνη τὴν πρώτην τῶν ὥρῶν τούτων.

Καὶ συγχρόνως πνεύσας ζέφυρος δροσερός, συνετάραξε τὰ φύλλα, ἐρρύτιδωσε τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, καὶ ἤρχισε νὰ σχίζει τὸν πέπλον τῶν ἀναθυμιάσεων τῆς νυκτός.

Τὴν ἀνατολὴν ἔβαψε χρῶμα κίτρινον ζωηρότατον, ἐξ οὗ ἀνέλαμψαν αἱ πρῶται ἀκτῖνες τοῦ λυκαυγοῦς, τὰς ὁποίας προσηγόρευσαν ἀμέσως μυρίαί φωναὶ πτηνῶν καθ' ὅλον τὸ δάσος.

Οἱ θῆες φεύγοντες ἀφῆκαν τὰς τελευταίας αὐτῶν ὑλακὰς, ἡ πένθιμος φωνὴ τῶν νυκτερινῶν πτηνῶν ἤχησε τὸ τελευταῖον, καὶ ἡ δορκὰς καὶ ὁ ταπειρὸς ἐγένοντο ἄφαντοι. Μετ' ὀλίγον νέφη ἐρυθρὰ ὡς τὰ πτερὰ τῶν φοινικοπέτρων ἀνέβησαν εἰς τὸν ὀρίζοντα, ὁ ἥλιος ἐφώτισε τὴν κορυφὴν τῶν φοινίκων, καὶ ἔδειξε τὴν ποικιλίαν καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ὄστουτα πυκνοτάτων δασῶν.

Διὰ τῶν σχεδὸν ἀπροσίτων τούτων λαβυρίνθων ἐφαίνοντο ἐνίοτε ἄγριοι ταῦροι, ἀπόγονοι τῶν ταύρων οἵτινες ἔφυγον πάλαι ἀπὸ τῶν πλουσίων ὑποστατικῶν τοῦ Φερνάνδου Κορτές (*) ἤρχοντο δὲ νὰ πῶσιν εἰς τὸν ποταμόν· καὶ ἐνῶ ἐρρόφουν ἀπλήστως ὕδωρ, μικραὶ τινες νῆσοι χλοεραὶ ἀποσπασθεῖσαι ἀπὸ τῆς παραλίας κατέβηκινον κυμαίνομεναι μετὰ τῶν ἐπ' αὐτῶν δένδρων, τὰ ἐπὶ τῶν ὁποίων πτηνὰ ἐπανηγύριζον κελαδοῦντα τὴν θριαμβικὴν αὐτῶν πορείαν.

Τοιαύτη ἦτο τὴν πρωτὰν ἐκείνην ἡ ὄψις τοῦ Ὄστουτα καὶ τῶν ὄχθῶν αὐτοῦ. Τὰ δὲ πυρὰ τὰ ὁποῖα ἐσβέσθησαν ὅτε ἀνέτειλεν ἡ ἡμέρα ἦσαν τοῦ Ἀρρόγιου καὶ τῆς ληστρικῆς αὐτοῦ συμμορίας. Ἐκατὸν περίπου ἵππεῖς δισκορπισμένοι καὶ εἰς τὰς δύο ὄχθας ἐψηχον τοὺς ἵππους αὐτῶν. Οἱ μὲν, ἀναβάν-

τες ἀνευ ἐφιππείου ἐπ' αὐτῶν τοὺς ἔφερον εἰς τὸν ποταμόν διὰ νὰ τοὺς ποτίσωσι καὶ δροσίωσιν ἐν ταύτῃ· οἱ δὲ ἔξενον αὐτοὺς διὰ τῶν ὀνύχων ἢ διὰ λίθων· καὶ πορρωτέρω τὰ ἐφίππεια ἦσαν σεσωρευμένα ἐν μέσῳ σάκκων ἐσχισμένων καὶ κενῶν, λαφυραγωγηθέντων ἀναμφιβόλως.

Ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ταύτης ὄχθης, δηλαδὴ ἐπ' ἐκείνης ἐν ἣ ἔκειτο ἡ ἀσιένδα τοῦ Σὴν Καρόλου, ἦτο ἐστημένη σκηνὴ ἐκ τεμαχίων χονδροῦ πανίου. Δύο δὲ στρατιῶται πάνοπλοι, φέροντες караβίνας, μαχαίρια καὶ ξίφη, ἐγύριζον φυλάσσοντες τὴν σκηνήν, μακρὰν ὅμως ὅσον νὰ μὴ ἀκούωσι τί ἔλεγον οἱ ἐν αὐτῇ.

Ἡ σκηνὴ αὕτη ἦτο ἡ τῶν δύο ἀρχηγῶν, τοῦ Ἀρρόγιου καὶ τοῦ Βοκάρδου, οἵτινες τὴν ὥραν ἐκείνην συνδιελέγοντο, καθήμενοι ἕκαστος ἐπὶ κρανίου βοῦς ἀντὶ θρανίου, καὶ καπνίζοντες σίγαρον. Ὁ πρῶτος, ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους εἰς τὸ ἔδαφος, ἐσκάλιζε μὲ τὸν ἐξάγωνον πτερνιστῆρά του τὴν γῆν, καὶ ἐφαίνετο ὅτι ἐταλαντεύετο ἐκνὴν πρέπει νὰ δεχθῆ ἢ οὐχὶ καταχθόνιον τι σχέδιον προτεινόμενον ὑπὸ τοῦ συντρόφου του.

— Βέβαια, ἔλεγεν ὁ Βοκάρδος, ἀποδίδω δικαιοσύνην εἰς ὅλας τὰς ἀρετὰς τῆς Κ. Ἀρρόγιου· εἶναι θαυμάσια· θὰ ἐρρίπτεν εὐχαρίστως κόκκινον πίπερι εἰς τὰς πληγὰς τῶν ἀνθρώπων· ἀξέπαινος εἶναι ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον μεσολαβεῖ διὰ τοὺς αἰχμαλώτους τοὺς ὁποίους καταδικάζομεν εἰς θάνατον· νὰ τοὺς ἀφήσωμεν ν' ἀποθάνουν ὅσον τὸ δυνατόν ἀργότερα . . . δηλαδὴ ὅσον τὸ δυνατόν τυραννισμένα . . .

— Τὸ κάμνει δι' ἐμὲ ἡ ταλαίπωρος, εἶπεν ὁ Ἀρρόγιος, ὄχι διὰ τὸν ἑαυτὸν τῆς.

— Τρώντι σὲ ἀγαπᾷ τόσον πολὺ! . . . Naί, ἀξιόλογος γυναῖκα! . . .

— Βέβαια· καὶ πόσην εὐφροίαν ἔχει! Παραδείγματος χάριν, αὕτη συνέλαβε τὴν ἀξιόλογον αὐτὴν ἰδέαν διὰ τὴν σωτηρίαν καὶ τῶν δύο μᾶς. Ἐπειδὴ δὲν θνατόνωμεν ποτὲ κανένα χωρὶς πρῶτον νὰ ἐξομολογηθῆ, ὅσον διαρκέστερα εἶναι τὰ βλάσανά του, τόσον περισσότερο διαρκεῖ καὶ ἡ ἐξομολόγησις του. Ὅθεν ἐκ τούτου προέρχεται ὅτι μετὰ βραβυστήριε καὶ μετὰ ἐξομολόγησιν πολλὰ διαρκῆ, ὁ καταδικασμένος ἀποθνήσκει ἐν μετανοίᾳ καὶ ὑπάγει κατ' εὐθείαν εἰς τὸν παράδεισον· καὶ ἐπειδὴ οἱ ἄγριοι δὲν εἶναι μνησικακοὶ, ὅλοι παρακαλοῦν δι' ἡμᾶς. Ἡ γυναῖκά μου λέγει ὅτι πρέπει νὰ κάμωμεν ὅσον τὸ δυνατόν περισσοτέρους τοιοῦτους ἁγίους.

— Καὶ δὲν ἔκμας ὀλίγους ἕως τώρα, ἀπεκρίθη ὁ Βοκάρδος μειδιάσας μειδιάμα εὐχαριστήσεως· ὁ Θεὸς θὰ ἐκουράσθῃ ἀκούων τὰς δεήσεις τῶν . . .

— Σιωπῆ, συνταγματάρχα τῶν συνταγματαρχῶν, ἀνέκραξεν ὁ Ἀρρόγιος μὲ φωνὴν ἐπιβάλλουσαν σιωπῆν εἰς τὸν σύντροφόν του, ὅστις ἐλάμβανε τὸν πομπῶδῃ τούτον τίτλον· μισῶ τοὺς βλασφήμους . .

— Ἔστω. Ἐρχομαι λοιπὸν πάλιν εἰς τὰς ἀρετὰς τῆς Κ. Ἀρρόγιου, ἡ ὁποία ὅμως δὲν εἶναι οὕτε νῆα οὐτ' εὐμορφος.

(*) Ὁ Κάρολος ΙΕ' εἶχε κληροδοτήσει πρὸς τὸν Κορτές τὴν ἱππικὴν Ὀσυχίαν.

— Εἰπέ καλύτερα ὅτι εἶναι γραῖα καὶ ἀσχημὴ, καὶ φθάνει, ἀνέκραξεν ἀποτόμως ὁ Ἀρρόγιος· καὶ ὄμως τὴν ἀγαπῶ.

— Σὲ θαυμάζω!

— Ἄκουσε, φίλε μου, δὲν εἶμαι διόλου ἀξιοθαύμαστος· τὴν μισὴν ἀποστροφὴν τοῦ δημοσίου πέρνει αὐτὴ ἐπάνω της, καὶ τὴν ἄλλην μισὴν ἐγὼ εἶν ἤμην χηρευμένος . . .

— Ὁὰ τὴν ἔπερνες ὀλόκληρον· τί πειράζει, εἴχεις τόσῳ φαρδεῖς ὤμους.

— Ναί, ἔχεις δίκαιον, ἀπεκρίθη κομψευόμενος ὁ Ἀρρόγιος· ἀλλὰ δι' ἃν λόγον ἀγαπῶ τὴν γυναῖκά μου ἀγαπῶ καὶ σέ. Σπάνιον εἶναι νὰ μὲ ἀναθεματίσῃ τις χωρὶς νὰ ἀναθεματίσῃ καὶ σέ.

— Εἶναι τόσαι κακαὶ γλώσσαίς εἰς τὸν κόσμον.

— Πλὴν τούτου ἡ γυναῖκά μου ἔχει καὶ μίαν ἄλλην ἀρετὴν· κρατεῖ ἐπάνω της ἐνὰ ἐγκόλπιον εὐλογημένον ἀπὸ τὴν πάπαν, τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν ἰδιότητα νὰ στέλλῃ εἰς τὸν ἄλλον κόσμον τὸν ἄνδρα ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὸν θάνατον τῆς γυναικός.

— Ἄρα δὲν σὲ συμβουλεύω νὰ τὴν σκοτώσῃς τὴν ἀξιόλογον αὐτὴν κυρίαν, εἶπεν ὁ Βοκάρδος πιστεύσας τὴν πρόληψιν τοῦ συντρόφου του· στείλέ την μόνον εἰς μοναστήρι νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς σωτηρίας τῆς ψυχῆς της, καὶ περὶ τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνδρός της· καὶ τότε εἰς ἀντικατάστασίν της πάρε μίαν νέαν καὶ εὐμορφὴν μὲ μάτια καὶ μαλλία μαύρα ὡς ἡ νύκτα, μὲ χεῖλη κόκκινα ὡς τὸ ρόδι, καὶ μὲ μάγουλα λευκά ὡς τὸ κρίνον. Ἴδου τί προσπαθῶ νὰ χῶσω εἰς τὸ κεφάλι σου πρὸ δύο ὥρων.

— Καὶ γνωρίζεις τοιαύτας; ἠρώτησεν ὁ ληστὴς μετὰ μικρὰν σιωπὴν ἀποδεικνύουσαν ὅτι τὰ λόγια τοῦ συντρόφου του εἶχον ἀρχίσει τέλος πάντων νὰ ἐνεργῶσιν.

— Ἐκείνας τὰς ὁποίας γνωρίζεις καὶ σύ, ἀπεκρίθη ὁ Βοκάρδος· τὴν κυρίαν τῆς ἀσιένδας τοῦ Σάν Καρόλου τὴν ὁποίαν ἠμποροῦμεν ν' ἀρπάξωμεν ὀπόταν θέλωμεν.

— Τὴν δόναν Μαριανίταν Σίλβα;

— Αὐτήν.

— Θέλεις λοιπὸν νὰ μὴν ἀφήσωμεν καμμίαν ἀσιένδα χωρὶς νὰ τὴν ληστεύσωμεν; διότι, ἐὰν ἀπαιτῆς νὰ πάρω ἐγὼ τὴν γυναῖκα, τὸ κάμεις διὰ νὰ γυμνώσῃς σὺ τὸν ἄνδρα.

— Αὐτὸς εἶναι Ἰσπανός, ἀπεκρίθη ὁ Βοκάρδος μὴ ἀπαντήσας εἰς τὴν παρατήρησιν τοῦ συντρόφου του, ἐρμηνεύουσαν αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν· τί πειράζει νὰ πάρῃ τις τὴν γυναῖκα ἐνὸς σκύλου!

— Ὁ Ἰσπανός αὐτὸς ἐπαναστάτης ὅπως καὶ σύ, εἶπεν ὁ Ἀρρόγιος, μὰς ἔδωκε τροφὰς καὶ ἄλογα . .

— Ναί, ἀπὸ τὸν φόβον του, ὅπως καὶ ὁ διάβολος ἐπαινεῖ τοὺς ἀγίους. Δὲν ἐνόησες ἀκόμη ὅτι κανεὶς δὲν εἶναι εἰλικρινὴς ἐπαναστάτης ὅταν ἔχη σωροὺς ταλλάρων εἰς τὰ κιβώτιά του, πλῆθος ἀσημικὰ καὶ εὐμορφὴν γυναῖκα; Ὅταν ἐκοπιάσαμεν διὰ νὰ διπλασιάσωμεν τὸν πατριωτισμὸν τοῦ δὸν Μαριάνου Σίλβα ἐλαφρώσαντές τον ἀπὸ τὰ ἀσημικὰ του ἔπρεπε, ὅπως σὲ τὸ ἔλεγα τότε, νὰ πάρωμεν

καὶ τὰς δύο του θυγατέρας· τώρα θὰ εἶχα ὠραίαν γυναῖκα εἰς τὸ πλάγι μου, ἐνῶ σὺ μόνος . . Πλὴν δὲν θὰ θυσιάζωμαι αἰωνίως ἐξ αἰτίας σου, τώρα ἦλθεν ἡ ἀράδα μου.

— Ἠξέυρεις ποῦ θὰ καταντήσωμεν μὲ τὰ κακουργήματά σου; θὰ μὰς καταδιώκῃ ὁ κόσμος ὅλος ὡς ἄγρια θηρία.

— ἔχομεν, ἀπεκρίθη ὁ Βοκάρδος, ἐκατὸν πενήντα ἀνθρώπους διαλεκτοῦς.

— Νὰ ἰδοῦμεν . . .

Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Βοκάρδου ἐσπινθηροβόλησαν ὅτε εἶδε ταλαντευόμενον τὸν Ἀρρόγιον, διότι ὑπέθετεν ὅτι θὰ τὸν ἐπειθεν ἐπὶ τέλους νὰ ἐνδώσῃ εἰς τὴν καταχθονίαν πρότασίν του.

Τοιαῦτα ἐσκέπτατο ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν σκηνὴν μέγαιρά τις ἠλιόκαχης καὶ τὸ πρόσωπον ἔχουσα ἠλλοιωμένον ἐνεκα ἀπαισιῶν παθῶν μᾶλλον ἢ τῆς ἡλικίας, διότι ἡ κόμη της ἦτο κατάμαυρος. Κατὰ τὰ ἄλλα ὄμως τὸ ἐξωτερικόν της ἦτο ὁποῖον ἐπεριγράφη πρὸ μικροῦ· τὸ ἦθος της ἠρμήνευε μανίαν δαίμονος, αἱ φλέβες τοῦ μετώπου της ἦσαν ἐξωγκωμέναι, καὶ οἱ μαῦροι ὀφθαλμοὶ της πλήρεις αἵματος.

— Ἐντροπή σας! ἀνέκραξεν ἅμα εἰσελθοῦσα, καὶ ρίψασα βλέμμα ὀργίλον εἰς τὸν Βοκάρδον τὸν ὁποῖον κατεφρόνει καὶ ἀπεστρέφετο, ἐντροπή σας ἀφοῦ ὠρκίσθητε, νὰ ἀφίνετε καὶ μίαν πέτραν εἰς τὸν τόπον της εἰς τὴν φωλεάν ἐκείνην τῶν θηρίων.

— Τί τρέχει; ἠρώτησεν ὁ Ἀρρόγιος ὀργισθεὶς.

— Λέγω διὰ τὴν ἀσιένδα δὲλ Βάλλε, τὴν ὁποίαν οἱ ἀνθρώποι σας πολιορκοῦν πρὸ τριῶν ἡμερῶν εἰς μάτην· δηλαδὴ ὄχι εἰς μάτην, ἐπειδὴ τώρα ἔμαθα ὅτι τρεῖς ἀπὸ τοὺς στρατιώτας μας ἐφονεύθησαν, καὶ αἱ κεφαλαὶ των ἐκαρφώθησαν εἰς τὸν τοῖχον τῆς ἀσιένδας.

— Ποῖος σὲ τὸ εἶπεν; ἠρώτησεν ὁ Ἀρρόγιος.

— Ὁ ταχυδρόμος, ὁ ὁποῖος ἦλθε νὰ ζητήσῃ βοήθειαν, καὶ περιμένει ἔξω.

— Δὲν σὲ εἶπα τόσας φορὰς νὰ μὴν ἐξετάζῃς τοὺς ταχυδρόμους πρὶν τοὺς ἐρωτήσω ἐγὼ; ἀνεβόησε μὲ μεγίστην ὀργὴν ὁ Ἀρρόγιος, ἐνῶ σηκωθείς ἤρπασε τὸ κρανίον τοῦ βοός ἐφ' οὗ ἐκάθητο, καὶ ἠτοιμάζετο ἐκ συντρίψῃ μὲ αὐτὸ τὴν κεφαλὴν τῆς γυναικός. Καὶ ἴσως θὰ τὴν ἐσύντριβε, κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν μάλιστα καὶ τοῦ Βοκάρδου, ἐὰν δὲν ἐνθυμείτο τὴν ἰδιότητα τοῦ ἐγκολπίου.

Ὁ δὲ Βοκάρδος ἐκάθητο.

— Θεοτόκε μου! ἀνεφώνησεν ἡ μέγαιρα περιτρομος, δὲν θὰ μὲ ὑπερασπισθῆς, Κ. Βοκάρδε;

— Ὡ, νκί! εἶπεν ὁ Βοκάρδος χωρὶς νὰ κινηθῇ· ἠξέυρετε, εὐγενεστάτη κυρία, τὴν κοινὴν παροιμίαν· α τί θέλει ἡ ἀλεπούς τὸ παζάρι;

— Σιωπή! εἶπεν ὁ Ἀρρόγιος πρᾶυνθεὶς· πρὶν δεχθῶ τὸν ταχυδρόμον, νὰ ἐκτελέσῃς μίαν παραγγελίαν μου.

— Ποῖαν; ἠρώτησεν ἡ ἐριννύς, ἡ ὁποία ἐφαίνετο ἐξαγριουμένη καθόσον ὁ σύζυγός της κατεπραῦνετο.

— Νὰ μᾶς συντρέξετε εἰς τὴν ἐκτέλεσιν λαμ-
πρωτάτου σχεδίου τοῦ ὁποῖον ἐπρότεινα, εἶπεν ὁ
Βοκάρδος.

— ὦ! ἂν εἶχες τόσῃ γενναιότητα ὅσῃ πονη-
ρίαν ἔχεις, εἶπεν ἡ μέγαιρα.

— Ὁ Ἀρρόγιος ἔχει καὶ διὰ τοὺς δύο.

— Ἐννοεῖς λοιπὸν ὅτι ἔχεις πνεῦμα, καὶ διὰ σέ
καὶ δι' ἐμέ; ἀνέκραξεν ὁ Ἀρρόγιος, ζητῶν νὰ χύ-
σῃ τὴν ὀργὴν του εἰς ἄνθρωπον ὁ ὁποῖος δὲν εἶχεν
ἐγκόλπιον τοῦ πάπα.

— Θεὸς φυλάξοι! ἀπεκρίθη ευσταλεῖς ὁ Βοκάρ-
δος· ποτὲ δὲν ἐπέρασεν ἀπὸ τὸν νοῦν μου τοιαύτη
μωρία· εἶσαι καὶ γενναῖος καὶ πνευματώδης.

— Ἄκουσε, κυρά, εἶπεν ὁ Ἀρρόγιος· πῆγαινε νὰ
ἐξετάσῃς ἐκ νέου τὸν φυλακισμένον τὸν ὁποῖον ἔχο-
μεν πρὸ τριῶν ἡμερῶν, διὰ νὰ μάθωμεν τέλος πάν-
των τί σκοπὸν...

— Αἰωνίως τὰ αὐτὰ λέγει, ἀπεκρίθη ἀνυπόμο-
νος ἡ σύζυγος τοῦ Ἀρρόγιου· ὅτι εἶναι ὑπηρέτης τοῦ
δὸν Μαριάνου Σίλβα, καὶ ὅτι φέρει εἰδήσεις εἰς τὸν
συνταγματάρχην Τρέζ Βίλλαν.

Ὅτε ἤκουσε τὸ μισητὸν τοῦτο ὄνομα ὁ ληστής,
συνωφρυσθὴ καὶ ἐσκυθρῶπασε.

— Μάθε λοιπὸν τί εἶναι αὐταὶ αἱ εἰδήσεις.

— Λέγει ὅτι εἶναι ἀσήμνητοι. Ἡξεύρεις τί ἦρα
εἰς τὸ θυλάκιόν του;

— Φαρμάκι ἴσως;

— Μικρὸν δέμα καλὰ σφραγισμένον, μέσα εἰς
τὸ ὁποῖον ἦτον ἄσπρον μανδύλι μὲ μυρωδιάν, καὶ
μία πλεξίδα μαλλίων μαύρη καὶ μακρυὰ, πολλὰ
ώραία.

— Ἄ! καὶ τί τὰ ἔκαμες; ἠρώτησε μὲ εἰρωνίαν
ὁ Βοκάρδος.

— Δὲν ἔχω καὶ ἐγὼ ὁμοίως μαῦρα καὶ μακρυὰ;
ἀπεκρίθη ἡ μέγαιρα προσβληθεῖσα. Καὶ τί ἄλλο
ἔπρεπε νὰ τὰ κάμω, κύριε, παρὰ νὰ τὰ ρίψω εἰς
τὸ πρόσωπον τοῦ ἐρωτικοῦ αὐτοῦ γραμματοκομι-
στοῦ; διότι δὲν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι θὰ εἶναι ἐρω-
τικὴ ἀποστολὴ πρὸς τὸν διαβολοσυνταγματάρχην
ἐκεῖνον.

— Καὶ τὰ ἐπῆρεν ὀπίσω; ἠρώτησεν ὁ Βοκάρδος.

— Μὲ πολλὴν μάλιστα προθυμίαν.

— Τόσον καλῆτερα· ἐπανέλαβεν ἐκεῖνος. Κατ'
ἀρχὰς εἶχα σκεφθῆ νὰ διαφθείρω αὐτὸν τὸν γραμ-
ματοκομιστὴν καὶ νὰ τὸν βιάσω νὰ προσκαλέσῃ εἰς
μέρος ἰδιαιτέρον τὸν συνταγματάρχην του, ὅπου θὰ
ἐπιπταν ἐπάνω του καμμίαι εἰκοσσαριὰ ἀπὸ τοὺς ἐ-
δικούς μας καὶ θὰ τὸν ἐπνιγαν ζωντανόν· ἡ ἐπι-
τυχία ὅμως τώρα εἶναι βεβαιωτέρα. Μὲ αὐτὴν τὴν ἐ-
ρωτικὴν ἀποστολὴν τὸν φέρνομεν χωρὶς νὰ ὑποπτευ-
θῇ, καὶ τότε βλέπομεν. Τί θὰ τὸν κάμης, Ἀρρόγιε;

— Ὅτ' αὐτὸν ψήσω εἰς τὴν σοῦβλαν· θὰ τὸν ἐκ-
δώρω ζωντανόν, ἀπεκρίθη οὗτος λυσσῶν ὡς θηρίον.

— Ἀλλὰ θὰ μεσολαβῆσῃ ἡ σύζυγός σου, ἐпанέ-
λαβεν ὁ Βοκάρδος.

— Νὰ τὸν ψήσῃς! νὰ τὸν ἐκδώρῃς! ἀνεφώνη-
σεν ἡ μέγαιρα.

Καὶ καγχάσασα καταφρονητικῶς διὰ τὰς ποτα-
πὰς ταύτας βασάνους ἀνεχώρησε.

Συγχρόνως εἰσῆλθεν ὁ ταχυδρόμος.

Ἵψηλὸς τὸ ἀνάστημα καὶ κατάξηρος ὡς παλαιὰ
σπάθη εἶχε τὸ ἦθος ἀναιδὲς καὶ κυνικόν, τὴν κό-
μην μακρὰν καὶ ἀκάθαρτον, ὁμοίαν μὲ λωρία κα-
ταμαυρισμένα ἀπὸ καπνόν.

— Λέγε, ἄγγελε κακῶν εἰδήσεων, εἶπεν ὁ Ἀρ-
ρόγιος ρίψας πρὸς αὐτὸν ἀπαίσιον βλέμμα.

— Φέρω καὶ καλὰς εἰδήσεις, ἀρχηγέ, ἀπεκρίθη
ὁ ταχυδρόμος.

— Εἰπέ πρῶτον τὰς κακὰς.

— Δὲν εἴμεθα ἀρκετὰ πολυάριθμοι διὰ νὰ ἐφορ-
μήσωμεν εἰς τὴν φωλεάν τῶν ἀχρείων ἐκείνων, καὶ
διὰ τοῦτο μ' ἔστειλαν νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μᾶς
στείλετε βοήθειαν.

— Ποῖος σ' ἔστειλεν; ὁ ἀξιωματικὸς Λαντέγιας;

— Ὁ Λαντέγιας δὲν θὰ στείλῃ πλέον κἀνένα,
διότι ἀπὸ τὴν αὐγὴν σήμερον ἡ κεφαλὴ του εἶναι
καρφωμένη εἰς τὴν θύραν τῆς ἀσιένδας.

— Διάβολε!

— Καὶ δὲν εἶναι μόνη ἡ ἐδικὴ του, ἀλλὰ καὶ τοῦ
Γαλίνα καὶ τοῦ Τουέρτου· σᾶς ἄφησαν δὲ χρόνους
καὶ ὁ Ματεβίνας καὶ ὁ Σακαμέδιος καὶ ὁ Πιογάτος,
τοὺς ὁποῖους ἐπίασαν καὶ ἐκρέμασαν ζωντανούς ἀπὸ
τὰ ποδάρια ἔξω ἀπὸ τὴν ἀσιένδα, καὶ τοὺς ὁ-
ποῖους ἀπετελειώσαμεν μὲ τὰς κκραβίνας μας διὰ
νὰ μὴν ὑποφέρουν πολὺ.

— Καλὰ νὰ πάθουν· διὰ τί νὰ πιασθοῦν ζων-
τανοί;

— Αὐτὸ τοὺς εἶπα καὶ ἐγὼ· τοὺς ἐφώναξα ὅτι
θὰ δυσαρεστηθῆτε· ἀλλὰ φαίνεται ὅτι δὲν τοὺς πο-
λυμέμελεν.

— Ὡστε ἐμείνετε σαραντατέσσαρες μόνον.

— Μὲ συμπάθειον· ἐκρέμασαν καὶ ἄλλους τέσ-
σαρας ἀπὸ τὸν λαῖμόν· δι' αὐτοὺς δὲν ἐχρειάσθημεν
πυρίτιδα.

— Δέκα ἄνθρωποι ὀλιγώτερον! ἀνέκραξεν ὁ Ἀρ-
ρόγιος κτυπήσας τὴν γῆν μὲ τὸν πόδα του. Λέγε
τώρα καὶ τὰς καλὰς εἰδήσεις.

— Χθὲς τὸ βράδυ ἕνας ἵππευς ἐπλησίωσεν εἰς
τὴν ἀσιένδα διὰ νὰ ἐμβῆ· ἀλλὰ τὸν εἶδαν οἱ στρα-
τιῶταί μας, καὶ ἔπεσαν κατ' ἐπάνω του, ὥστε
μόλις ἐσώθη. Μὴ ζαρώνετε τὰ φρύδια σας, ἀρ-
χηγέ, οἱ δύο στρατιῶται οἱ ὁποῖοι τὸν εἶδαν τὴν
ἐπαθαν καλὰ, διότι τοῦ μὲν ἐσύντριψε τὴν πλάτην
μὲ τὸ πιστόλι, τὸν δὲ ἐρρίψεν ἀπὸ τὸ ἄλογον. Ἐνῶ
ὁ τελευταῖος αὐτὸς εἶχεν ὑπάγει σιμὰ εἰς τὸν ἵπ-
πέα, αὐτὸς τὸν ἤρπασε καὶ τὸν ἐρρίψε καταγῆς ὡς
καρύδι. Δύο ὥρας ἐμεινεν ἀναισθητός.

— Μόνον ἕνα ἄνθρωπον γνωρίζω ἱκανὸν νὰ κά-
μῃ αὐτό, εἶπεν ὁ Βοκάρδος ὠχριάσας, τὸν Τρέζ Βί-
λλαν· κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐσκότωσε καὶ τὸν Ἀν-
τώνιον Βαλδές.

— Εἶναι ὁ ἴδιος, ἐπανέλαβεν ὁ ταχυδρόμος· ὁ
Πέπε Λόβος ἤκουσε τὸν ῥόγγον τοῦ ἀλόγου τὸ ὁ-
ποῖον ἀνέβαινε τὴν ἡμέραν ὅτε ἐκοντεύσετε νὰ τὸν
συλλάβετε εἰς Λὰς Πάλλμας, καὶ ἐγνώρισεν τὸν ἵπ-

πέα από τὸ ἀνάστημα καὶ τὴν φωνὴν του, ἂν καὶ ἦτον σκότος. Δέκα ἄνθρωποι ἔτρεξαν κατόπιν του, καὶ τὴν ὥραν αὐτὴν θὰ τὸν ἔχουν πιασμένον.

— Παναγία μου! Τάζω νὰ σὲ ἀνάψω λαμπάδα χονδρὴν ὡς φοινικιάν ἂν ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς πέσῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν μας, ἀνέκραξεν ὁ Ἀρρόγιος.

— Χονδρὴν ὡς φοινικιάν! ἀνεφώνησεν ὁ Βοκάρδος· τί λέγεις;

— Σιωπή! ἀπεκρίθη ὁ Ἀρρόγιος· τὸ λέγω διὰ νὰ δελεάσωμεν τὴν Παναγίαν.

— Αὐτὴν τὴν φορὰν δὲν μᾶς φεύγει πλέον, σὲ τὸ ὑπόσχομαι, εἶπεν ὁ Βοκάρδος. Μὲ τὴν εἶδσιν τὴν ὁποίαν τὸν φέρει ὁ γραμματακομιστὴς ἡμποροῦμεν νὰ τὸν ὑπάγωμεν καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς.

Μόλις ἐτελείωσεν τὸν λόγον του, καὶ ἡ σύζυγος τοῦ Ἀρρόγιου ἐπανῆλθεν εἰς τὴν σκηνὴν τὸ πρόσωπον ἔχουσα ἠλλοιωμένον.

— Τὸ κλουβὶ εἶναι εὐκαιρὸν· τὸ πουλὶ ἐπέταξεν! ἀνέκραξε, καὶ μαζῆ μ' αὐτὸ καὶ ὁ φύλαξ εἰς τὸν ὁποῖον τὸ εἶχα ἐμπιστευθῆ, ὁ Ζουὰν ἐλ Ζαπότας.

— Τί λέγεις! ἀνεβόησε θηριωδῶς ὁ Ἀρρόγιος· εὐθὺς νὰ τρέξουν κατόπιν των. Ἔ! ἔκραξεν ἀνασηκώσας μίαν ἄκραν τῆς σκηνῆς, εὐθὺς εἴκοσιν ἄνθρωποι νὰ πηδήσουν εἰς τὰ ἄλογά των! νὰ ἐξετάσουν εἰς τὰ δάση καὶ τὴν ἄκραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ νὰ φέρουν ὀπίσω τοὺς δύο φυγάδας δεμένους χειροπόδαρα καὶ ζωντανούς.

Ἐνῶ δὲ τὰ ἐν τῇ σκηνῇ τρία πρόσωπα ἠτένιζον ἄλληλα ἐν ἐκστάσει, μεγίστη κίνησις ἐγένετο ἐκτὸς φιλοτιμουμένων τῶν στρατιωτῶν τίς νὰ ὑπάγῃ πρῶτος εἰς καταδίωξιν.

— Διάβολε! ἀνέκραξεν ὁ Βοκάρδος· ἂν οἱ ἄνθρωποι μας δὲν προφθάσουν τὸν συνταγματάρχην, καὶ δὲν συλλάβουν τὸν γραμματοκομιστὴν ὅλα μας τὰ σχέδια ματαιώνονται. — Ἐπρόσθεσε δὲ καὶ τοῦτο ἐνῶ ἐξήρχετο ἡ σύζυγος τοῦ Ἀρρόγιου ἵνα ἐπιστεύσῃ τὴν ἀναχώρησιν τῶν ἱππέων· — Πλὴν δὲν πειράζει· ἔχομεν πάντοτε εἰς παρηγορίαν τὴν ἀσιένδαρ τοῦ Σὰν Καρόλου.

— Ναί, ἔχω ἀνάγκην διασκεδάσεως, εἶπεν ὁ Ἀρρόγιος μειδιάσας θηριωδῶς· ἀπόψε θὰ εὐθυμήσωμεν, καὶ αὐριον θὰ κάμωμεν τρομερὰν ἔφοδον εἰς τὴν φωλεάν τῶν κακούργων Ἰσπανῶν, καὶ δὲν θ' ἀφήσωμεν οὔτε πέτραν εἰς τὴν κατηραμένην ἀσιένδαρ.

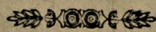
— Ναί, ἐπρόσθεσεν ὁ Βοκάρδος παρατρίβων τὰς χεῖρας, αὐριον αἱ σπουδαῖαι ὑποθέσεις· πλὴν ἰδοὺ οἱ ἄνθρωποι μας εἶναι ἔτοιμοι νὰ ἀναχωρήσουν, εἶπεν ἰδὼν ἐκτὸς τῆς σκηνῆς· ἀντὶ νὰ στείλωμεν εἴκοσι ἄς στείλωμεν δέκα· ἀρκοῦν αὐτοὶ νὰ καταδιώξουν τοὺς δύο φυγάδας· διότι μὲν ὀλίγον θὰ στείλωμεν βοήθειαν εἰς τοὺς πολιορκητὰς τῆς ἀσιένδας, καὶ τότε θὰ μείνουν πολλὰ ὀλίγοι ἐδῶ.

Εἰς τὴν γνώμην ταύτην συγκατανεύσας ὁ Ἀρρόγιος, ἐκλεξε δέκα ἐκ τῶν καλητέρων, τοὺς δὲ λοιποὺς ἀπέστειλεν εἰς δὲλ Βάλλε.

Καὶ χωρὶς τῆς ἐλαχίστης ἀναβολῆς οἱ ἱππεῖς οἱ προσταχθέντες νὰ καταδιώξωσι τοὺς δύο φυγάδας ὤρμησαν δραμαῖοι πρὸς τὸν πόρον τοῦ Ὄστουτα, διότι ὑπέθετον ὅτι θὰ κατέφυγαν κολυμβῶντες τὴν νύκτα εἰς τὰ πυκνὰ δάση τὰ καλύπτοντα τὴν ἀριστερὰν ὄχθην, ὅπως σωθῶσι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ο ΜΑΛΛΙΟΝ ΦΟΒΗΘΕΙΣ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΕΚΕΙΝΟΣ ΤΟΝ ΟΠΟΙΟΝ ΝΟΜΙΖΟΜΕΝ.

Τὸ μέρος τῆς διηγήσεως τοῦ ταχυδρόμου τὸ περὶ τοῦ συνταγματάρχου Τρεζ Βίλλα, δὲν πρέπει νὰ ἀφήσῃ εἰς ἡμᾶς ἀμφιβολίας περὶ τοῦ σκοποῦ τὸν ὁποῖον κατεδίωκον οἱ ὀκτῶ ἱππεῖς, οἱ ἐν συμβουλίᾳ συνηγμένοι κατὰ τὸ δάσος τοῦ Ὄστουτα.

Οἱ ἱππεῖς οὗτοι, οἱ παρὰ τοῦ Ἀρρόγιου σταλέντες, ἦσαν, ὡς ἐνθυμούμεθα, δέκα· τί ἀπέγειναν λοιπὸν οἱ δύο;

Πρὶν μάθωμεν πῶς ἠλαττώθη ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν, πρέπει νὰ ἀναδράμωμεν εἰς τὴν ὥραν καθ' ἣν ὁ δὸν Ῥαφαὴλ ἠτοιμάζετο ν' ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τοῦ ἐν Ἰαγιάπαμ πεδίου τῆς μάχης.

Ὅτε οἱ ἐπινίκιοι ὕμνοι τοῦ Τρουγιάνου ἔπαυσαν ἀκούόμενοι, ὁ δὸν Ῥαφαὴλ ἐνθυμήθη ὅτι, ἐπιχειρῶν

ὀδοιπορίαν τόσῳ μακρὰν ἐν μέσῳ τόπου ἐξ ὁλοκλήρου σχεδὸν ἐπαναστατήσαντος, ἔπρεπε νὰ σκεφθῆ περὶ τῆς ἀσφαλείας του. Ἡ στολή του αὐτὴ ἤρκει ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἦτο βασιλικός. Πλὴν τούτου ὁ ὀπλισμὸς του ἦτο ἐλεεινός, διότι, ὡς ἐνθυμούμεθα, τὸ ξίφος του εἶχε συντριβῆ.

Νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὴν σκηνὴν του ὅπως παραλάβῃ ὅπλα καὶ ἀλλάξῃ τὸ ἐνδυμα ἦτο ἀδύνατον· ἀλλὰ καὶ δυνατὸν ἂν ἦτο δὲν ὑπῆρχεν ἀμφιβολία ὅτι θὰ διηρπάγῃ ὑπὸ τῶν νικητῶν. Καὶ ὅμως ἐπανῆλθε ἐλπίζων ὅτι θὰ εὑρισκέ τι κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν του. Καὶ εὖρεν εὐτυχῶς.

Εὔρε πλησίον τοῦ μέρους ὅπου ὁ Καλδήλας καὶ αὐτὸς ἀντέστησαν εἰς τὸν Μορέλον δίστομον σπᾶ-

θην και πῖλον ἀποστάτου ἐφ' οὗ ἦτο κεκολλημένον ῥυπαρὸν ῥάκος ταῦτα φέρον τὰ λόγια· Ἐλευθερία ἢ θάνατος. Σχίσας δὲ τὸ ῥάκος και καταπατήσας αὐτὸ ἔλαβε τὸν πῖλον. Ἀντὶ δὲ τῆς ἄλλης στολῆς ἐφόρεσεν ἱμάτιον στρατιώτου τοῦ πεζικοῦ, και οὕτω πως ἀλλοκότες ἐνδεδυμένος παρεσκευάσε τὰ πιστόλια του και ἐκέντησε τὸν Ῥογκαδόρ.

Περιττὸν κρίνοντες νὰ ἐξιστορήσωμεν τὰς προφυλάξεις ὅσας ἔλαβε καθ' ὁδὸν ἵνα ἀποφύγη τοὺς ἀποστάτας, λέγομεν μόνον ὅτι ἐφρόντιζε νὰ ὁδοιοπορῇ, ὅσον τὸ δυνατόν, διὰ νυκτός.

Ἄλλ' ἢ διὰ νυκτός ὁδοιοπορία δὲν ἦτο πάντοτε ἀσφαλῆς, και διὰ τοῦτο πολλάκις περιέπεσεν εἰς κινδύνους ἀφ' ὧν διεσώθη διὰ τῆς ἀταραξίας και τῆς γενναιότητός του.

Τὸ ἐσπέρας τῆς τρίτης ἡμέρας μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του ἐφθασε πλησίον τοῦ ὑποστατικοῦ του, ἐλπίζων ὅτι θὰ εἰσῆρχετο τέλος πάντων σώως εἰς αὐτό· ἀλλὰ δύο ἐκ τῶν στρατιωτῶν τοῦ Ἀρρόγιου οἵτινες ἐπολιόρχουν ἢ μᾶλλον ἀπέκλειον αὐτό, τὸν παρετήρησαν και τὸν κατεδίωξαν διὰ νὰ τὸν συλλάβωσι, διότι τοιαῦται ἦσαν αἱ προσταγαὶ τοῦ ἀρχηγοῦ των.

Αὐτὸς δὲ και τοι μὴ γνωρίζων ὅτι οἱ καταδιώκοντες αὐτὸν ἦσαν στρατιῶται ἐκείνου τοῦ ὁποίου εἶχεν ὁμῶσι τὸν ὄλεθρον, ἐπειδὴ ὁμοῦ δὲν ἦτον ἐκ τῶν φευγόντων ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ, ἐπραξε πρὸς αὐτοὺς ὅ,τι εἶδομεν ἤδη. Σημειωτέον δὲ ὅτι ὁ ταχυδρόμος εἶχε σκιασει ὀλίγον τὴν ἀλήθειαν· διότι ὁ δὸν Ῥαφαὴλ τοῦ μὲν ἐνὸς εἶχε συντρίψει τὸν ὦμον τόσῳ πλησίον τῆς καρδίας ὥστε ἀπέθανε μετὰ δύο ὥρας, εἰς δὲ τοῦ δευτέρου τὸ στήθος εἶχεν ἐμπήξει, πρὶν ῥίψη αὐτὸν καταγῆς, τὸ ἐγχειρίδιόν του.

Και ἐσώθη μὲν ἀπὸ τῶν χειρῶν τῶν δύο· ἐπειδὴ ὁμοῦ κενώσας τὸ ἐν τῶν πιστολιῶν του εἶχεν ἐξυπνίσει τὴν προσοχὴν τῶν πολιορκητῶν, εὐθὺς δέκα ἐξ αὐτῶν πηδήσαντες ἐπὶ τοὺς ἵππους των ἔτρεξαν πρὸς τὸ μέρος τῆς βοῆς.

Ἐν τοσοῦτῳ ὁ συνταγματάρχης ἐστάθη ταλαντευόμενος ἐὰν ἐπροπε νὰ διευθυνθῇ εἰς τὴν ἀσιένδαρ ἢ νὰ ὀπισθοδρομησῇ· ἰδοὺ διὰ τί ἐπρόφθασαν και εἶδον αὐτὸν οἱ ἵππεις, και διὰ τί ὁ Πέπε Λόβος τὸν ἀνεγνώρισεν.

Ἐὰν οἱ καταδιώκοντες αὐτὸν ἐπυροβόλουν θὰ τὸν ἐφόνευον ἀφεύκτως· ἀλλὰ τὸ μῖσος τοῦ Ἀρρόγιου, ὅστις εἶχε προστάξει νὰ τὸν συλλάβωσι ζῶντα, και ἡ ἐλπίς ἀδράς ἀμοιβῆς ἔσωσαν τὴν ζωὴν του.

Ὅτε ὁ Γρεζὶ Βίλλας παρετήρησεν αὐτοὺς ἐρχομένους ἀπεφάσισε νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὰ πυκνότερα μέρη τοῦ δάσους ἐπ' ἐλπίδι νὰ εὑρῇ μέρος ἀπρόσιτον εἰς τοὺς ἵππους των. Και κεντήσας γενναίως τὸ ὑποζύγιόν του ἐφθασε πολὺ πρὸ ἐκείνων εἰς τὴν ἐλικοειδῆ ὁδὸν τῆς Ἰαγιαπάμ, ἣτις διέσχιζε τὸ δάσος. Ἀφοῦ δὲ δραμῶν ἀπὸ ῥυτῆρος ὑπέθεσεν ὅτι ἦτο πολὺ μακρὰν τῶν καταδιωκτῶν αὐτοῦ, εἰσῆλθεν εἰς τὸ μέσον τῶν δένδρων, και μόνον ὅτε δὲν ἦτο δυνατόν νὰ διαβῇ περαιτέρω ἀνεχαίτισε τὸν ἵππον

του. Και πεζεύσας ἔσυρεν αὐτὸν και ἦλθεν εἰς μέρος πυκνότερον ὅπου τὸν ἔδεσεν.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρεύνησε νὰ εὑρῇ μέρος ὅπου νὰ ἀναπαυθῇ χωρὶς νὰ τὸν παρατηρήσωσιν οἱ ἐχθροὶ του. Και ἰδὼν μεγαλοπρεπεστάτην κέδρον πυκνοτάτους ἔχουσαν τοὺς κλῶνας, ἀπεφάσισε νὰ ἀναβῇ εἰς αὐτήν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ κορμὸς ἦτο ὄγκωδέστατος και δὲν ἐδύνατο νὰ ἐναγκαλισθῇ αὐτόν, ἐκρεμάσθη ἀπὸ τῶν κλαδιῶν τὰ ὁποῖα κατέπιπτον ὡς σχοινία ἀπὸ τῆς κορυφῆς μέχρι γῆς.

Και ἀναβὰς ἐτοποθετήθη μετὰξὺ δύο μεγάλων κλάδων, ὅπου ἐμελλε νὰ μείνῃ μέχρι τῆς ἐπιούσης· ἤλπικε δὲ ὅτι οἱ ἐχθροὶ του ἢ θὰ ἔπαυον καταδιώκοντες αὐτόν, ἢ ἂν ἐξηκολούθουν θὰ ἐβιάζοντο νὰ τὸν ἀναζητήσωσι πεζοὶ και διηρημένοι, και τότε ὠχυρωμένος ὡς ἦτο εἶχε τὴν πεποίθησιν ὅτι θὰ τοὺς ἐξωλόθρευεν.

Ἐν τοσοῦτῳ ἐφθασεν ἡ νύξ και ἡ σελήνη ἐξηκόντιζεν ἀφθόνοῦς ἀκτῖνας φωτός· μόλις ὁμοῦ εἰσέδούντινες εἰς τὸ πυκνόφυλλον ἄσυλον τοῦ δὸν Ῥαφαὴλ, ὅστις ἐκάθητο ἀκροαζόμενος και τὸν ἐλάχιστον ἤχον· ἀλλὰ πλὴν τῶν κελαρυσμάτων τῶν φύλλων και τῶν μεμακρυσμένων μυκηθμῶν τῶν τίγρεων, πλὴν τῆς φωνῆς τοῦ νυκτικοράκος και τῆς ἐλαφρᾶς προστριβῆς τῆς σαύρας εἰς τὰ ξηρὰ φύλλα, πάντα τὰ λοιπὰ εἰσῆγων ἐντὸς τοῦ δάσους.

Ὁ δροσερὸς και εὖοσμος ἀήρ, ὁ μέλας πέπλος τῆς νυκτός και ἡ καταπληκτικὴ ἐκείνη σιωπὴ, ὅλα ταῦτα ἐκάλουν τὸν δὸν Ῥαφαὴλ εἰς τὸ ν' ἀπολαύσῃ τὰς γλυκύτητας τοῦ ὕπνου· τὰ βλέφαρά του ἐκλείσθησαν ἀνεπαίσθητως, και ἀνίκητος νάρκη κατέλαβεν αὐτόν.

Ὁ ἄνθρωπος, ὁσάκις τὸ σῶμα ἢ τὸ πνεῦμά του καταβάλλεται ὑπὸ τοῦ κόπου, ἔχει ἀνάγκην ἀναπαύσεως ἵνα ἀναλάβῃ τὰς δυνάμεις αὐτοῦ· ἡ θεία πρόνοια ἐν τῇ ἀγαθότητι αὐτῆς στέλλει ἐνίοτε τὸν ὕπνον και εἰς τὸν κατάδικον τὴν προτεραίαν τοῦ θανάτου αὐτοῦ· αὐτὴ ἔστειλεν ὡσαύτως ὕπνον και πρὸς τινὰς κατακτητὰς τὴν παραμονὴν τῆς ἡμέρας καθ' ἣν προητοίμαζον μάχας αἱματηράς.

Και δὲν ἦτο μὲν πολὺ ἀνήσυχος ὁ συνταγματάρχης, ἐνόει ὁμοῦ ὅτι ἡ φρόνησις ἀπῆτει νὰ μὲνῃ ἄγρυπνος· διὸ ἐπὶ πολὺ ἐπάλαισε πρὸς τὸν ὕπνον, οὗτος ὁμοῦ ὑπῆρξεν ἰσχυρότερος. Τότε ἐτύλιξε περὶ κλάδον και περὶ τὸ σῶμά του τὴν μακρὰν μεταξωτὴν ζώνην, τὴν ὁποῖαν και σήμερον φέρουσιν ἐν Μεξικῇ οἱ συνταγματάρχαι, και ἐκοιμήθη ὕπνον βαθύτατον.

Ἐν τοσοῦτῳ οἱ καταδιώκοντες αὐτόν, μὴ βλέποντες διὰ τὴν νύκτα μήτε τὸν συνταγματάρχην μήτε τὰ ἔχνη τοῦ ἵππου του, ἐστάθησαν μακρὰν τοῦ μέρους ὅπου ἐκρύβη. Ἐὰν ἦτο ἡμέρα δὲν ἦτο δύσκολον εἰς αὐτοὺς νὰ ἀνακαλύψωσι τὰ ἔχνη του, διότι οἱ χωρικοὶ τῆς Μεξικῆς, ἐξ ὧν ἦσαν και αὐτοί, ἔχουσι πολλὴν ἐμπειρίαν πρὸς τοῦτο· ἀλλ' ἐν καιρῷ νυκτός ἦτο ἀδύνατον. Ἀπεφάσισαν λοιπὸν νὰ διαρεθῶσιν ἀνά δύο, και οὕτω νὰ εἰσχωρήσωσιν εἰς τὸ δάσος· και ἀφοῦ ἐρευνήσωσι τὸ μέρος τὰ ὁποῖον

προσδιωρίσθη εἰς ἕκαστον ἀπόσπασμα νὰ συνέλθωσιν ὅπου ἦσαν τὴν ὥραν ἐκεῖνην. Διὸ πεζεύσαντες ἤρχισαν τὴν ἔρευναν.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐνήργησαν ἐπιμελῶς τὸ χρέος αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ μὲ φρόνησιν, διότι φοβερὰ ἦτο ἡ φήμη τοῦ συνταγματάρχου· μετὰ ταῦτα ὁμως, ἀφοῦ παρῆλθεν ὁ πρῶτος ζῆλος, ὅλοι ἐνθυμήθησαν συγχρόνως τὴν εὐκολίαν μὲ τὴν ὁποίαν ὁ δὸν Ῥαφαήλ εἶχε στείλει εἰς τὸν ἄδην δύο ἐξ αὐτῶν, καὶ μετενόησαν διότι διηρέθησαν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἦτο ἄτοπον νὰ ἐπανεέλθωσιν ἀμέσως, ἐξηκολούθησαν μὲν ἐρευνῶντες ἀλλὰ μετὰ πολλῆς ὀκνηρίας.

— Τί λαμπρὸν φεγγάρι! εἶπεν ὁ Πέπε Λόβος εἰς τὸν σύντροφόν του· μὲ κάμνει νὰ ἐνθυμηθῶ. . .

— Μήπως μᾶς ἰδῆ ὁ συνταγματάρχης; εἶπεν ὑπολαβὼν ὁ ἕτερος.

— Τὸ νῆρες· αὐτὸς εἶναι διάβολος ὁ ὁποῖος δὲν εὐρίσκεται εὐκολα. Ἐπειδὴ φέγγει ὡς νὰ ἦτον ἡμέρα, δὲν εἶναι καλῆτερα νὰ καθήσωμεν ἐδῶ καὶ νὰ παίξωμεν χαρτῖα; ἔχω μαζὴ μου καινούρια.

— Ἀς εἶναι πρὸς χάριν σου· ἀλλὰ δι' ὀλίγην ὥραν, καὶ τοῦτο διότι, καθὼς εἶπες, αὐτὸς ὁ διαβολοσυνταγματάρχης δὲν εὐρίσκεται εὐκολα.

— Μάλιστα ὀλίγον, ὅσον νὰ παίξωμεν ἓνα παιγνίδι.

Καὶ ἐκάθησαν εἰς μέρος ἀνοικτὸν ὅπου ἐπιπτεν ὀλόκληρον τὸ φῶς τῆς σελήνης· ὁ Πέπε Λόβος παρουσίασε τὰ χαρτῖα, καὶ τοσοῦτον ζῆλον ἀνέπτυσαν οἱ παίζοντες, ὥστε κατὰ τὴν μακροτάτην διάρκειαν τοῦ ὕπνου τοῦ ὁ συνταγματάρχης θὰ εἶδε πολλὰ ὄνειρα.

Ἀλλὰ καὶ ἄλλοι δύο ἐκ τῶν καταδιωκτῶν τὴν αὐτὴν φιλοπροσύνην ἔδειξαν πρὸς τὸν δὸν Ῥαφαήλ.

— Λοιπὸν, Σουαρέζ, εἶπεν ὁ εἰς πρὸς τὸν σύντροφόν του, πεντακόσια τάλλαρα δίδει ὁ ἀρχηγὸς εἰς ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος θὰ φέρῃ ζωντανὸν τὸν συνταγματάρχην;

— Σωστά· καὶ τῆ ἀληθεία δὲν εἶναι ἄσχημα.

— Καὶ ἂν χάσῃ κανεὶς τὸ χέρι ἢ τὸ ποδάρι τοῦ καταδιώκων αὐτόν, χωρὶς νὰ κατορθώσῃ νὰ τὸν συλλάβῃ, τί ὑπεσχέθη ὁ ἀρχηγός;

— Δὲν ἤξεύρω. Ἐὰν ὅμως τὸν φέρῃ πιστοποιητικόν. . .

— Τοῦ συνταγματάρχου;

— Βέβαια.

— Ἄκουσε, φίλε μου Σουαρέζ, σὺ ἔχεις οἰκογενεῖαν καὶ ἐγὼ εἶμαι ἀνύπανδρος· δὲν θέλω λοιπὸν νὰ σὲ βλάψω κερδαίνων τὰ πεντακόσια τάλλαρα. Κέρδησέ τα μόνος σου συλλαμβάνων τὸν διαβολοσυνταγματάρχην ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος ρίπτει ἀπὸ τὸ ἄλογον τὸν ἄνθρωπον ὡς νὰ ἦτον πέντε ἡμερῶν ἀρνί, ἢ τοῦλάχιστον λάβε ἀπὸ αὐτόν πιστοποιητικόν. . .

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξηπλώθη ἐπὶ τῶν χόρτων, καὶ ἐπρόσθεσε·

— Δύο νύκτας δὲν ἐκοιμήθην· ἀποθνήσκω ἀπὸ τὸν ὕπνον· ὅταν πιάσῃ τὸν συνταγματάρχην ἔλα νὰ μ' ἐξυπνίσῃς· μὴν ἀμελήσῃς διότι διαφορετικὰ θὰ κοιμηθῶ ἕως τὴν αὐγὴν.

— Ὄκνηρέ! ἀνέκραξεν ὁ Σουαρέζ, θὰ ὑπάγω νὰ κερδήσω μόνος μου τὰ πεντακόσια.

Δὲν εἶχε δὲ μακρυνθῆ εἰσέτι ὁ Σουαρέζ καὶ ὁ σύντροφός του ἐβρόγγαζεν.

Ὅθεν ἐκ τῶν δέκα καταδιωκτῶν τοῦ δὸν Ῥαφαήλ, ἔμενον μόνον ἑπτὰ, ὅτε μεταξὺ δύο ἄλλων ἐγένετο ὁ διάλογος οὗτος·

— Διάβολε! τὸ φεγγάρι χαλνᾷ ὅλα μας τὰ σχέδια· ὁ συνταγματάρχης θὰ μᾶς ἰδῆ.

— Βέβαια, ἀπεκρίθη ὁ ἕτερος, καὶ θὰ φύγῃ ἀμέσως.

— Δὲν ἤξεύρω, ἐπανελάβεν ὁ πρῶτος· δὲν πολλαγαπᾷ νὰ φεύγῃ.

— Ἐνθυμεῖσαι μὲ πόσῃν δυνάμειν ἐπέταξε κάτω ἀπὸ τὸ ἄλογον τὸν Παγχίτο Ζόλα;

— Πολλάκις ἔπεσα ἀπὸ τὸ ἄλογον χωρὶς νὰ πάθω, ὡς βλέπεις, τίποτε· ὅταν ὅμως ἐνθυμοῦμαι τὸν ταλαίπωρον Ζόλα. . . Παναγία μου· ἀκούεις;

Καὶ σιωπήσαντες ἠεροῦσθησαν ὅπως ἔντρομοι· ἀλλὰ μάταιος ἦτο ὁ φόβος των. Ἐπειδὴ ὅμως εἶχον δεῖξει πόσον καὶ οἱ δύο ἔτρεμον τὸν ἀληθῶς τρομερὸν συνταγματάρχην, ἐσυμφώνησαν νὰ ἐπανεέλθωσιν εἰς τὸ μέρος ὅθεν ἦλθον.

Οἱ δὲ τέσσαρες ἄλλοι ἐξηκολούθησαν καταδιώκοντες, ἀλλὰ μετὰ τόσης ἀδρανεῖας ὥστε μετὰ τρεῖς ἢ τέσσαρας ὥρας ἐκ τῶν δέκα ἱππέων οἱ ὀκτὼ εὐρίσκοντο συνηγμένοι εἰς τὸ ὀρισμένον μέρος.

Τῶν δὲ δύο ἄλλων ἡ ἀπουσία ἦτο εὐεξήγητος. Ὅτε ὁ Σουαρέζ ὑπῆγε νὰ κερδήσῃ μόνος τὴν ἀμοιβήν, ἐστοχάσθη πολλὰ φρονίμως ὅτι, ἀφοῦ ὁ σύντροφός του, εἰ καὶ ἄγαμος, ἐφρόντιζε τόσῳ περὶ ἐκυτόυ, διατί νὰ μὴ φροντίσῃ καὶ αὐτὸς ἐνῶ μάλιστα ἦτο πατὴρ οἰκογενεῖας;

Καὶ οὕτω, ἔχων κατὰ νοῦν νὰ καυχηθῆ ὅτι ἔδειξε γενναιότητα καὶ νὰ ἐπιπλήξῃ τὸ πρῶτὸν τὸν σύντροφόν του διὰ τὴν δειλίαν του, ἐξηπλώθη κατὰ γῆς ἑκατὸν περίπου βήματα μακρὰν ἵνα σκεφθῆ περὶ τῆς γυναικὸς καὶ τῶν τέκνων του.

Κατὰ δυστυχίαν ὅμως ὁ ὕπνος, βαρὺς ὅσῳ καὶ ὁ τοῦ συντρόφου του, ἀνέτρεψεν ὅλα του τὰ σχέδια. Ἐκοιμήθησαν λοιπὸν καὶ οἱ δύο, ἐνῶ οἱ ὀκτὼ ἄλλοι, ἀφοῦ ματαίως ἐπερίμενον τὴν ἐπάνοδόν των, ἤρχισαν νὰ συσκέπτωνται.

Ἡ σελήνη, δύσασα ἤδη, δὲν ἐφώτιζε πλέον τοὺς ληστὰς τούτους, οἵτινες καθήμενοι κυκλοειδῶς, καὶ ἔχοντες ἔτοιμα τὰ πυροβόλα καὶ τὰ ξίφη των, ἤκουον τὸν Πέπε Λόβον.

— Ὁ Σουαρέζ καὶ ὁ Παχίτος δὲν θὰ ἐπιστρέψουν ποτέ, ἔλεγεν οὗτος· δὲν εἶναι ἀμφισβολία ὅτι ὁ Βεελζεβούλ ἐκεῖνος θὰ τοὺς ἐφόνευσεν ὡς καὶ τὸν ταλαίπωρον Παγχίτο Ζόλα, καὶ ἂν καὶ ἐσκαλίσαμεν ὅλην τὴν νύκτα εἰς τὸ δάσος μὲ τόσῃν ἐπιμονήν. . .

— Καὶ μὲ τί ἐπιμονήν! ἀνεφώνησέ τις ἐξ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἔτρεμον μὴ ἀπαντήσωσι τὸν δὸν Ῥαφαήλ.

— Ὅλοι μὲ τὴν αὐτὴν ἐπιμονήν τὸν ἐζητήσαμεν, ἐπανελάβεν ὁ Πέπε. Τώρα, εἰς τὸν διάβολον τὰ πεντακόσια τάλλαρα· ἀφοῦ δὲν ἠμποροῦμεν νὰ τὸν συλλάβωμεν ἄς τὸν σκοτώσωμεν.

— Ἴσως μᾶς δώσῃ τὰ μισὰ ὁ ἀρχηγός, εἶπε τις ἄλλος.

— Ὅταν μάθωμεν ἀκριβῶς ποῦ ἐκρύφθη, διαιρούμεθα εἰς δύο ἀπὸ τέσσαρες· καὶ οἱ μὲν καταβαίνομεν τὸν δρόμον πρὸς τὸν Ὄστοῦτα, οἱ δὲ ἀναβαίνομεν τὸν Ὄστοῦτα πρὸς τὸν δρόμον διὰ μέσου τοῦ δάσους. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸν βάλλομεν εἰς τὴν μέσην, καὶ ὅποιος τὸν παρατηρήσει τὸν πυροβολεῖ ὡς νὰ ἦτον λυσσασμένος σκύλος, καὶ ὀλίγη μόνον πνοὴ ἂν τὸν μένη κερδαίνομεν τὴν ἀμοιβήν.

Τὴν γνώμην ταύτην τοῦ Πέπε Λόβου ἐνέκριναν πάντες ὁμοφώνως, καὶ ἀπεφάσισαν νὰ ὑπάγωσιν ὅλοι ὁμοῦ νὰ παρατηρήσωσι τὰ ἴχνη τοῦ ἵππου τοῦ δὸν Ῥαφαήλ.

Ἡ ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου ἔφθασε πολὺ πρὸ τῆς ἐπανόδου τοῦ Σουαρέζ καὶ τοῦ Παχέκου κοιμωμένων ἀδιακόπως, αἱ δὲ πρῶται αὐτοῦ ἀκτίνες μόλις ἐχρῦσιζον τὰς κορυφὰς τῶν ὑψηλοτέρων φοινίκων, καὶ οἱ ὀκτῶ ἀποστάται διεσκορπισμένοι εἰς τὴν ὁδὸν τὴν φέρουσαν εἰς Ἰαγιάπαμ πρὸς τὸν πόρον τοῦ Ὄστοῦτα, ἀνεζήτουν μεταξὺ τῶν ἰχνῶν τῶν ἰδίων ἵππων τὰ τοῦ ἵππου τοῦ συνταγματάρχου.

Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα δὲν ἦτο εὐκόλον, διότι τὸ ἔδαφος καταπατηθὲν ὑπὸ τῶν ποδῶν ἑνδεκα ἵππων τρεχόντων ὡς ἀστραπὴ πρὸ ὀλίγων ὥρων, ἔφερον ἴχνη ἀμορφα, καὶ ποτὲ εὐρωπαϊὸς δὲν θὰ ἐδοκίμαζε νὰ ἀναγνωρίσῃ ἴχνη ἵππου ἀναμειγμένα μετὰ τοσούτων ἄλλων. Πρὸς τοὺς ποιμένας ὅμως τῆς Μεξικῆς καὶ τοῦ Χιλί, καὶ τοὺς χωρικοὺς παντὸς ἄλλου μέρους τῆς Ἀμερικῆς τὸ πρᾶγμα εἶναι εὐκόλον. Ὅθεν οὔτε ἡμίσειαν ὥραν δὲν κατέτριψεν ὁ Πέπε, ὅστις ἠρέυνα τὸ ἄνω μέρος τῆς ὁδοῦ, εἰς τὸ νὰ εὔρη ὅ,τι ἤθελε, καὶ καλέσας τοὺς συντρόφους του ἔδειξε πρὸς αὐτοὺς τὰ σημεῖα.

Ἐν μέσω δὲ τῶν ἰχνῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἀνεγνώρισεν ἕκαστος τὰ τοῦ ἰδίου ἵππου, διαγώνιον βῆμα βαθέως ἐντετυπωμένον εἰς τὴν γῆν, καυλὸς χόρτου συντετριμμένος ἐπὶ τῆς χλόης τῆς παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ κλάδος δένδρου τεθραυσμένος ὑψηλά, ἐκεῖ ὅπου θὰ ἤγγισεν ὁ ὤμος ἀνθρώπου διαβάντος ἐφίππου, ἔπεισαν τοὺς καταδιώκτας ὅτι ἐκεῖθεν ὁ συνταγματάρχης εἰσέδυσεν εἰς τὸ δάσος.

Τὴν ὥραν ἐκείνην ἐπέρα τὸν πόρον τοῦ ποτα-

μοῦ καὶ τὸ ἀπόσπασμα τὸ σταλὲν ὑπὸ τοῦ Ἀρρόγιου κατὰ τῶν δύο φυγάδων· καὶ ἐνῶ ἔφθασεν εἰς τὴν ἀριστερὰν ὄχθην εἶδε τέσσαρας ἱππεῖς ἐρχομένους· ἦσαν δὲ ἐκεῖνοι οἵτινες, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Πέπε Λόβου, ἔμελλον νὰ ἀνιχνεύσωσι τὸν συνταγματάρχην ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ μέχρι τῆς ὁδοῦ Ἰαγιάπαμ.

Καὶ ἀνεγνωρίσθησαν μὲν εὐθὺς τὰ δύο ἀποσπάσματα· ὁ ἀρχηγός ὅμως ὅστις ὠδήγει τὸ πρῶτον, γέρων στρατιώτης, γεννηθεὶς εἰς τὴν νέαν Μεξικὴν, ὁ ὁποῖος ἐπολέμησε τοσοῦτον χρόνον τοὺς ἀγρίους Ἰνδοὺς καὶ ἐγνώριζεν ὅλα τὰ στρατηγήματα τοῦ πολέμου, ἐνόμισε φρόνιμον νὰ ἀνταλλάξῃ τὸ σύνθημα τῶν στρατιωτῶν τοῦ Ἀρρόγιου. Μετὰ δὲ τοῦτο ἠρώτησε καὶ ἔμαθε διατί, ἀντὶ νὰ πολιορκῶσιν οἱ ἄλλοι τὴν *ασιένδαρ* δὲλ Βάλε εὐρίσκοντο ἀλλαχοῦ τὴν ὥραν ἐκείνην.

— Ἄ! ἀνεφώνησε! Ζητοῦμεν λοιπὸν τρεῖς φυγάδας ἀντὶ δύο· καλὰ τὴν ἔχομεν.

Ἐγκρίνας δὲ καὶ τὴν διάταξιν τοῦ Πέπε Λόβου συνεκρότησε τρίτον ἀπόσπασμα ἐκ πέντε ἱππέων, ἵνα εἰσχωρήσωσιν εἰς τὸ δάσος δι' ἐτέρου μέρους, ἐνῶ αὐτὸς μετὰ πέντε ἄλλων θὰ ἐπεχειρεῖ νὰ διασχίσῃ ἐκ τοῦ ἐναντίου τὸ δάσος.

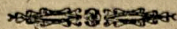
Ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης οἱ καταδιώκται ὠδηγήθησαν ὑπὸ ἀρχηγοῦ, καὶ ἀρχηγοῦ ἐμπείρου καὶ ἀτρομήτου, δόντος πρὸς αὐτοὺς ὀριστικὰς ὁδηγίας, καὶ ἀνακαλέσαντος τὸ θάρρος τὸ ὁποῖον, ὡς εἶδομεν, τοὺς εἶχεν ἐγκαταλείψει. Ἐδόθη δὲ καὶ ἡ προσταγὰ νὰ φονεuthῇ ὁ συνταγματάρχης ἐάν ποτε ἦτο κίνδυνος νὰ πλησιάσωσιν αὐτόν, καὶ νὰ συλληφθῶσι ζῶντες οἱ ἄλλοι δύο, κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ Ἀρρόγιου.

Ἡ θέσις ἄρα τοῦ δὸν Ῥαφαήλ καθίστατο εἰς ἄκρον ἐπίφοβος· ἢ θὰ συναλαμβάνετο ὑπὸ ἀδυσωπῆτων ἐχθρῶν, ἢ θὰ ἐφονεύετο.

Ὅτε ὁ γέρων Ῥεφῖνος, οὕτως ὠνομάζετο ὁ ἀρχηγός τῶν καταδιωκτῶν, διέταξε τὰ πάντα, ὁ δὸν Ῥαφαήλ ἐξύπνησεν. Οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐθαμβώθησαν ὑπὸ τῆς λαμπρότητος τοῦ ἡλίου, καὶ ἐπροσπάθει νὰ ἐνθυμηθῇ ποῦ εὐρίσκετο ὅτε εἶδε δύο ἀνθρώπους ἐρχομένους μὲ προσοχὴν πρὸς τὸ μέρος του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Ο ΔΡΥΟΚΟΛΑΠΤΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΞΗΡΟΝ ΔΕΝΔΡΟΝ.

ὍΤΕ ἐξύπνησεν ὁ συνταγματάρχης, ἠσθάνθη τοσοῦτον καταπεπονημένα ὅλα του τὰ μέλη, ὥστε ἐθαύμασε πῶς κατώρθωσε νὰ κοιμηθῇ τόσας ὥρας εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην· διὰ τοῦτο ἠθέλησε νὰ καταβῇ ἐκ τοῦ δένδρου ἵνα περιπατήσῃ ὀλίγον.

Ἀλλ' ἰδὼν τοὺς δύο ἀνθρώπους προχωροῦντας πρὸς τὸ μέρος του, ἐνόμισε φρόνιμον νὰ περιμεῖνῃ, καὶ μόνον ἔλυσε τὴν ζώνην του ἀπὸ τοῦ δένδρου, ἐνῶ παρετήρει προσεκτικὸς τὴν ὑποπτον πορείαν ἐκείνων.

Οὔτοι δέ, καί τοι μὴ ὑποπτευόμενοι τὴν παρουσίαν ἀνθρώπου ζώντος εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος, ἐπροχώρουν ὅμως προφυλαττόμενοι, καὶ παρατηροῦντες ἀριστερὰ καὶ δεξιὰ ὡς ἐὰν ἤλπιζον ἢ ἐφοβοῦντο μὴ ἀνακαλύψωσιν ἀόρατον ἀντικείμενον. Τὸ ἐνδυμὰ των ἦτο ἀλλόκοτον καὶ μάλιστα οὐχὶ κατάλληλον εἰς τοιαύτας διὰ μέσου δασῶν πορείας, διότι συνέκειτο ἐξ ἀπλοῦ βρακίου καὶ ὑποκαμίσου. Ἐφαίνοντο δὲ καὶ ὄλως καταβεβρεγμένοι, ἀν καὶ ὁ καιρὸς ἦτο ξηρότατος. Ἐκαστος δὲ αὐτῶν ἐκράτει δέμα ὀγκῶδες.

— Κάποιον θὰ ζητοῦν οἱ ἄνθρωποι αὐτοί, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ συνταγματάρχης, ἢ κάποιος θὰ τοὺς ζητῇ.

Καὶ εἶδε προσεκτικώτερος.

Καθὼς τὸ μέρος ἐκεῖνο διὰ τὴν πυκνότητά του ἐφάνη κατάλληλον πρὸς τὸν δὸν Ῥαφαήλ ἵνα κρυφθῇ, οὕτω καὶ οἱ δύο ἐκεῖνοι τὸ ἐθεώρησαν καλὸν ἵνα καταλύσωσιν.

— Ἄς σταθῶμεν ἐδῶ, εἶπεν ὁ ἕτερος αὐτῶν, ὅσφ ν' ἀλλάξωμεν.

— Ἄς εἶναι, ἀπεκρίθη, ὁ ἄλλος, ἀλλὰ γρήγορα· τώρα ἔπρεπε νὰ εἴμεθα εἰς τὸν δρόμον τῆς Ἰαγιάπαμ.

Καὶ καθήσαντες ὑπὸ τὸ δένδρον τοῦ συνταγματάρχου, ἤρχισαν ν' ἀποβάλλωσι τὰ βεβρεγμένα ἐνδύματά των καὶ νὰ βάλλωσιν ἄλλα, ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα εἶχον εἰς τὰ δέματα.

— Αὐτὸ εἶναι τὸ πολύτιμον; ἠρώτησεν ὁ ἕτερος τῶν δύο δακτυλοδεικτίας ἄλλο μικρὸν δέμα τὸ ὁποῖον ἔβαλε μὲ προσοχὴν ὁ σύντροφός του εἰς τὸ θυλάκιόν του.

— Βέβαια, καὶ δὲν θὰ μετανοήσῃς ὅτι μὲ ἠκολούθησες ὅταν θὰ μοιράσωμεν· ἀνάγκη μόνον νὰ φύγωμεν ἀπ' ἐδῶ διὰ νὰ μὴ μᾶς προφθάσουν.

— Ἐννοεῖται· ἀλλὰ δὲν θὰ μᾶς εὔρουν· καὶ ἂν πέσωμεν μεταξὺ τῶν συντρόφων μου οἱ ὁποῖοι πολιοροῦν τὴν δὲλ Βάλλε, ἐπειδὴ δὲν θὰ ἤξεύρουν ὅτι ἔφυγα, θὰ τοὺς καταπέισω ὅτι ἔχω διαταγὴν νὰ σὲ συντροφεύσω διὰ νὰ ὑπάγωμεν νὰ πάρωμεν τὰ λύτρα ἐνὸς αἰχμαλώτου.

— Καὶ ἂν μᾶς φέρουν εἰς τὸ στρατόπεδον; ἠρώτησεν ὁ ἄλλος.

— Ὅθ μᾶς κρεμάσουν· πλὴν γρήγορα ἢ ἀργὰ δὲν εἶναι αὐτὴ ἡ τύχη τοῦ ἀνθρώπου; ἀπεκρίθη φιλοσοφῶν ὁ Ζουάν ἐλ Ζαπότε, ὁ πρῶν φύλαξ τοῦ γραμματοκομιστοῦ τοῦ δὸν Μαριάνου καὶ τῆς θυγατρὸς του, νῦν δὲ σύντροφος αὐτοῦ· ἀλλὰ μὴ σε μέλη· ἐγὼ θὰ σὲ σώσω.

— Διάβολε! εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ δὸν Ραφαήλ, αὐτὸς ὁ ὁποῖος λέγει ὅτι ἡ τύχη τοῦ ἀνθρώπου εἶναι νὰ κρεμασθῇ γρήγορα ἢ ἀργά, φαίνεται ὅτι τὸσον εἶναι βέβαιος περὶ τῆς σωτηρίας του, ὥστε δὲν θὰ πολυκοπιᾶσθαι διὰ νὰ μὲ σώσῃ ὁμοίως.

Εἶπε καὶ λαβὼν ἓνα τῶν κλώνων διὰ τοῦ ὁποίου εἶχεν ἀναβῆ, ἐπήδησε διαμιᾶς κάτω ἔμπροσθεν καὶ τῶν δύο. Αὐτὸς δὲ ὅστις θὰ ἔδιδε καὶ τὴν ψυχὴν του ἵνα λάβῃ δείγμα μνήμης παρὰ τῆς Γερτρού-

δης, ἠγνώνει ὅτι ὁ εἰς τῶν δύο ἐκείνων ἔφερε γράμματά της· ἀλλ' οὔτε ὁ γραμματοκομιστὴς ἐγνώριζεν αὐτόν.

— Σιωπή! μὴ φοβῆσθε· σᾶς δίδω τὴν προστασίαν μου, εἶπεν ὑπερηφάνως ὁ συνταγματάρχης· ἀλλὰ κάτω τὰ ὄπλα.

Ὁ Ζαπότας εἶχεν ἀνασύρει ἀπὸ τῆς θήκης του μακρὸν ἐγχειρίδιον, τὸ ὁποῖον ἀνύψωσεν ἔτοιμος νὰ πληγώσῃ ὁποιοῦνδήποτε, καὶ ἀδιαφορῶν ὡς ἄνθρωπος ἔχων πεποίθησιν ὅτι σήμερον ἢ αὔριον θὰ κρεμασθῇ· ἀλλ' ὁ δὸν Ῥαφαήλ ἤρπασεν ἀμέσως τὴν χειρὰ του, τὴν ὁποῖαν ἔσφιγγε μὲ δύναμιν ἱκανὴν ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἦτο καὶ τρομερὸς ἀντίπαλος καὶ ἰσχυρὸς προστάτης.

— Ποῖος εἶσαι; ἀνέκραζαν καὶ οἱ δύο σύντροφοι.

— Ἀδιάκριτος ἢ ἐρώτησις σας, ἀπεκρίθη ὁ δὸν Ῥαφαήλ· εἶμαι ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος πηδῶ ἀπὸ ἐπάνω κάτω, καὶ ἀπόδειξις εἶναι ὅτι ὁ πῖλόσ μου ἔμεινεν εἰς τὸ δένδρον. . . Καὶ κρατῶν πάντοτε τὴν χεῖρα τοῦ Ζαπότα, ἀνεσηκώθη εἰς τὴν ἄκραν τῶν ποδῶν του καὶ μὲ τὴν μακρὰν σπάθην του ἔσυρε κάτω τὸν πῖλόν του. — Φεύγετε τοὺς ἀνθρώπους τοῦ Ἀρρόγιου, ἐπρόσθεσεν, αὐτῶς φεύγω καὶ ἐγώ. τοῦτο φθάνει νὰ ἠξεύρωμεν. Σεῖς εἶσθε δύο κ' ἐγὼ μόνος· ἐὰν δὲν θελήσετε νὰ συντροφεύσετε μαζῇ μου σᾶς σκοτόνω· ἐκλέξετε.

— Διάβολε! ὀρθὰ κρητὰ τὰ λέγεις βλέπω, εἶπεν ὁ Ζαπότας, πρὸς τὸν ὁποῖον ἤρεσκεν ἡ ἐλευθεροστομίαι· τί λοιπὸν θέλεις νὰ κάμωμεν;

— Νὰ μὲ κάμετε νὰ περάσω σύντροφός σας, διὰ νὰ ὑπάγω καὶ ἐγὼ νὰ ζητήσω τὰ λύτρα ἐνὸς αἰχμαλώτου, τὸ ὁποῖον εἶναι ὀλίγον ἀληθινόν, ἀφοῦ πηγαίνετε καὶ οἱ δύο νὰ μοιράσετε τὸ προῖόν ἐνός. . .

— Μιᾶς ἀπλουστάτης παραγγελίας, ἐπανέλαβεν ὁ Ζαπότας, καὶ νὰ ἤξευρες. . .

— Δὲν ἔχω σκοπὸν νὰ λάβω καὶ ἐγὼ μερίδιον, καὶ διὰ τοῦτο δὲν θέλω νὰ μάθω. . .

— Ὅθ τὸ μάθῃς καὶ χωρὶς νὰ θέλῃς, ὑπέλαβεν ὁ Ζαπότας· μεταξὺ φίλων, ἐπειδὴ ἀπὸ τώρα γίνομεθα, ἢ εἰλικρίνεια εἶναι ἀναπόφευκτος.

— Ἄς ἰδῶμεν λοιπὸν, εἶπεν ὁ συνταγματάρχης. — Μάθε λοιπὸν, εἶπεν ὁ φιλαλήθης Ζαπότας, ὅτι αὐτὸ εἶναι ἡ διαθήκη ἐνὸς θεῖου πλουσιωτάτου, πρὸς ὄφελος ἀνεψιοῦ ὁ ὁποῖος ἐνόμιζεν ὅτι τὸν εἶχεν ἀποκληρώσει· τὸν πηγαίνομεν λοιπὸν τὴν διαθήκην, καὶ φαντάσου τί ἀμοιβὴν θὰ μᾶς δώσῃ.

— Μήπως εἶναι ψευδὴς ἡ διαθήκη; ἠρώτησεν ὁ συνταγματάρχης δυσπιστῶν πρὸς τὴν ὑποπτον φυσιογνωμίαν τοῦ Ζαπότα.

— Δὲν ἠξεύρομεν νὰ γράψωμεν, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος μὲ ἀφέλειαν. Πλὴν εἶναι ἀνάγκη νὰ φύγωμεν ἀμέσως, διότι πολὺ ἀργοπορήσαμεν.

— Καὶ τί νὰ κάμω τὸ ἄλογόν μου; ἠρώτησεν ὁ δὸν Ραφαήλ.

— Ὦ! ἔχεις καὶ ἄλογον! ἄφησέ το· περισσοτέραν εὐκολίαν θὰ ἔχωμεν.

— Καὶ μάλιστα ἂν εἶναι ὡς ἓνα ἄλογον τὸ ὁ-

ποῖον γνωρίζω, εἶπεν ὁ γραμματοκομιστὴς αἰνιγτόμενος τὸν Ῥογκαδόρ, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἰδεῖ εἰς τὰ ἐν Ὁαγιακά ἱπποστάσια τοῦ δὸν Μαριάνου φαντασθῆτε τί ἄλογον . . .

Ἄλλ' αἰφνης ἤχησαν φωναὶ κατὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ, τὴν ὁδὸν τῆς Ἱαγιαπάμ καὶ τὰ δύο ἀντίθετα μέρη τοῦ δάσους καὶ διέκοψαν τὴν ὁμιλίαν τοῦ γραμματοκομιστοῦ, ἐτοιμαζομένου νὰ δώσῃ πρὸς τὸν δὸν Ῥαφαὴλ πληροφορίας περὶ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ ἵππου.

Καὶ εἰ δύο παρετήρησαν τὸ ἔντρομον ἦθος τοῦ Ζαπότα.

— Διάβολε! ἀνεφώνησε· χονδραίνει βλέπω ἢ ὑπόθεσις.

Αἱ φωναὶ ἐδήλουν εὐθυμίαν καὶ ζῆλον ἀνθρώπων καταδιωκόντων μὲ ἀκλόνητον ἀπόφασιν νὰ μὴ ἐνδώσωσιν, ὡς τὸ κέρασ τὸ σαλπίζον θάνατον κατὰ τῆς ἐλάφου.

Ὁ Ζαπότας ἠτένισε προσεκτικῶς τὸν ἀξιωματικὸν ὅστις ἔφερε πῖλον ἀποστάτου ἐβελοντοῦ, ἱμάτιον στρατιώτου τοῦ πεζικοῦ καὶ βρακίον ἀξιωματικοῦ τοῦ ἱππικοῦ.

— Εἶσαι ἄνθρωπος πηδήσας ἀπὸ τὴν κορυφὴν δένδρου κάτω, εἶπε, δὲν τὸ ἀρνοῦμαι· ἀλλὰ, ἐκτὸς ἂν εἶναι ἄλλος, εὐρίσκεται εἰς τὸ δάσος βασιλικὸς τὸν ὁποῖον θὰ καταδιώξουν ἀνηλεῶς.

— Δὲν ἀρνοῦμαι, εἶπεν ἀφελῶς ὁ δὸν Ῥαφαὴλ, ὅτι ὑπηρετῶ τὸν βασιλέα.

— Αὐταὶ αἱ φωναὶ, ἐπανελάβεν ὁ Ζαπότας, τῶν ὁποίων τὴν σημασίαν ἐννοῶ κάλλιστα, ἀποδεικνύουν ὅτι θέλουν νὰ συλλάβουν ζῶντα ἢ νεκρὸν ἓνα βασιλικὸν κρυμμένον εἰς τὸ δάσος. Ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι σὲ καταδιώκουν σὲ εἶδαν;

— Ἐσκότωσα χθὲς τὸ ἑσπέρας δύο ἀπ' αὐτοὺς ὑποκάτω ἀπὸ τὴν μύτιν των.

— Λοιπὸν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ περάσῃς ὡς σύντροφός μου ὅπως καὶ αὐτός.

— Ἀμφίβολον τοῦλάχιστον.

— Ἀδύνατον· τοῦτο μόνον σὲ ὑπόσχομαι· ὄχι μόνον νὰ μὴ σὲ προδώσωμεν ἐὰν κατορθώσωμεν, ὁ σύντροφός μου καὶ ἐγὼ, νὰ σωθῶμεν, ἀλλὰ μάλιστα νὰ προσπαθήσωμεν νὰ ἀπατήσωμεν τοὺς καταδιωκτὰς σου, διότι ἤρχισα νὰ βαρύνωμαι τὸ εἶδος τῆς ζωῆς μου· ὑπὸ ἓνα ὄρον ὅμως.

— Ποῖον; ἠρώτησεν ὁ συνταγματάρχης.

— Νὰ μὰς ἀφήσῃς νὰ χωρισθῶμεν ἀπὸ σέ. Βλέπεις ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ σὲ σώσωμεν· διαφορετικὰ θὰ μὰς χάσῃς χωρὶς νὰ ὠφελθῆς, καὶ θὰ μὰς ἐμποδίσῃς ἀπὸ τὸ νὰ δώσωμεν τὸ γράμμα τὸ ὁποῖον φέρομεν. Δὲν θέλομεν νὰ σὲ ἀφήσωμεν χωρὶς τὴν συγκατάθεσίν σου, διότι καὶ μὲν πρὸ ὀλίγου ἐγνωρίσθημεν, ἢ τύχη σου ὅμως ἐσυνδέθη μὲ τὴν ἐδικήν μας, καὶ εἶναι ἀνανδρὸν νὰ σ' ἐγκαταλείψωμεν χωρὶς τὴν ἄδειάν σου.

Ὁ συνταγματάρχης, ἐκτιμήσας τὴν εἰλικρινείαν τῶν λόγων τοῦ Ζαπότα·

— Σὰς συγχωρῶ, εἶπε, φίλοι μου, νὰ πηγαίνετε ὅπου θέλετε, καὶ εὐχομαι μάλιστα, ἐπρόσθεσε μει-

διῶν, νὰ εὐρετε καὶ τὸν ἀνεψιὸν διὰ νὰ δώσετε τὴν διαθήκην τοῦ θεοῦ του.

Καὶ μετὰ ταῦτα εἶπε μὲ ἦθος μελαγχολικόν·

— Τί μὲ μέλει διὰ τὴν ζωὴν μου ἀφοῦ καθὼς εἶπετε καὶ σεῖς, σήμερον ἢ αὔριον θ' ἀποθάνωμεν; Ἐπιθυμῶ μόνον, ἐπρόσθεσεν ἀναλαβῶν τὴν εὐθυμίαν του, νὰ μὴ κρεμασθῶ.

— Εὐχαριστῶ, Κύριε, διὰ τὴν ἄδειαν, εἶπεν ὁ Ζαπότας· ἀλλὰ πρὶν χωρισθῶμεν σὲ συμβουλεύω νὰ ἀναβῆς πάλιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ δένδρου αὐτοῦ, ὅπου κανεὶς δὲν θὰ ὑποπτευθῇ ὅτι εἶσαι.

— Ὄχι, ὄχι! θὰ εἶμαι ὡς ἡ τίγρις τὴν ὁποίαν καταδιώκουν οἱ σκύλοι χωρὶς νὰ ἤμπορῶ νὰ ὑπερασπισθῶ· καὶ θέλω, ὡς λέγουν οἱ Ἰνδοί, νὰ στείλω προτιμῶν μου ὅσους περισσοτέρους ἐχθροὺς ἤμπορέσω διὰ νὰ μὲ προετοιμάσουν τόπον κυνηγίου εἰς τὸν ἄλλον κόσμον.

— Λοιπὸν, ἐπανελάβεν ὁ Ζαπότας πῆγαινε πρὸς τὸν Ὄστοφταν. Εἰς τὴν μεσημβρινὴν ἄκρην τοῦ δάσους, εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ καὶ πλησίον τοῦ πόρου, εὐρίσκονται μέρη πυκνότετα, εἰς τὰ ὅποια ὁ σύντροφός μου καὶ ἐγὼ θὰ ἐμέναμεν ἀβλαβεῖς μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος, ἐὰν δὲν εἶχαμεν ἄλλας ὑποθέσεις· ἐὰν φθάσῃς ἐκεῖ σώζεσαι.

— Προτιμῶ αὐτό, ἀπεκρίθη ὁ συνταγματάρχης, ἂν καὶ ἐβαρύνθην κρυπτόμενος τρεῖς ἡμέρας. Ἱγιαίνετε λοιπὸν, καὶ καλὰ κέρδη!

Ὁ δὲ Ζαπότας καὶ ὁ σύντροφός του ἐτράπησαν πρὸς τὴν ὁδὸν τῆς Ἱαγιαπάμ ὅπου ἤθελον νὰ φθάσαι μετὰ διεξοδικὸν γύρον, ἵνα εὐρωσι τὸν συνταγματάρχην πρὸς τὸν ἄλλον αὐτῶν ἔφερε τὸ γράμμα τῆς Γερτρούδης. Καὶ μετὰ μικρὸν ἐγένοντο ἄφαντοι ἐν μέσῳ τοῦ δάσους.

— Λυποῦμαι, εἶπεν ὁ σύντροφος τοῦ Ζαπότα, διότι δὲν ἠρώτησα τὸ ὄνομά του· ἴσως δὲν θὰ μὰς τὸ ἐκρυπτε, διότι μ' ἐφάνη εἰλικρινὴς καὶ γενναῖος. Κατὰ τὸ ἐξωτερικὸν του θὰ εἶναι ἀξιωματικὸς τοῦ βασιλικοῦ στρατοῦ.

— Καὶ τί μὰς μέλει διὰ τὸ ὄνομά του; Εἶναι ἄνθρωπος χαμένος, καὶ δὲν θὰ ἐκερδαίναμεν τίποτε ἂν ἐμανθάναμεν πῶς ὠνομάζετο.

— Ποῖος ἠξεύρει;

— Τὸ κατ' ἐμέ λυποῦμαι διότι δὲν ἠμπορέσαμεν νὰ τὸν συντρέξωμεν· ἀλλὰ καιρὸς νὰ στοχασθῶμεν διὰ τὸν ἑαυτὸν μας, διότι, φίλε μου Γάσπαρη, δὲν ἐγλυτώσαμεν ἀκόμη.

Καὶ ἐξηκολούθησαν εἰσδύοντες εἰς τὸ δάσος μετὰ πολλῆς προσοχῆς, ἐνῶ ὁ ἥλιος ἤρχισε νὰ ἐξακοντίζῃ φλογεράς τὰς ἀκτίνάς του.

Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν ἤκουσαν καὶ πάλιν τὰς σωνὰς τῶν ἐρχομένων εἰς τὸ δάσος, οἵτινες ἐβάδιζον ὀλίγον μακρὰν ἀπ' ἀλλήλων· μετὰ δὲ ταῦτα ἐσιώπησαν.

Ἐν μέσῳ τῆς ἐπικρατούσης σιωπῆς ὁ Ζαπότας ἤκουσε τρέξιμον θάμνων, καὶ προχωρήσας εἶδεν ἄνθρωπον περιπατοῦντα μὲ προσοχὴν καὶ κρατοῦντα καρβάναν· δέκα δὲ βήματα ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ ἀριστερῶν ἐπὶ τῆς αὐτῆς γραμμῆς, ἦσαν δύο ἄλλοι πε-

ριπατούντες με την αὐτὴν ἐπίσης προσοχὴν. Καὶ οἱ τρεῖς δὲ ἐπροσπάθουν νὰ προφυλάττωνται ὀπισθεν τῶν δένδρων. Ὁ Ζαπότας ἐγνώρισε τὸν ἕνα ἐξ αὐτῶν.

— Ἐ! Περίκο! ἔκραξε.

— Ποῖος με φωνάζει; ἀπεκρίθη οὗτος.

— Ἐγὼ ὁ Ζαπότας.

— Ἄ! καὶ πῶς ἐδῶ; ἠρώτησεν ὁ Περίκος.

— Ἰδοὺ πῶς, ἀπεκρίθη ὁ Ζαπότας με θαυμασίαν ἀναίδειαν· ὁ ἀρχηγός . . .

— Καὶ πόθεν ἔρχεσαι;

— Ἀπὸ τὸ στρατόπεδόν μας, ἀπὸ τὸν Ὀστοῦταν.

— Ἐμαθε λοιπὸν ὁ ἀρχηγός ὅτι καταδιώκομεν τὸν βασιλικὸν ἐκεῖνον εἰς τὸ δάσος;

— Πῶς; ἠρώτησεν ὁ Ζαπότας.

— Φαντάσου ὅτι ὅλην τὴν νύκτα ἐσκαλίζαμεν μέσα εἰς τὸ δάσος διὰ νὰ τὸν εὕρωμεν· ὅτι ἀπὸ δέκα ἐμείναμεν ὀκτώ, διότι ὁ Σουαρὲξ καὶ ὁ Παχέκος ἐφονεύθησαν, καὶ τώρα ἂν πρέπει νὰ κρίνω ἀπὸ ὅλας τὰς φωνὰς εἰς τὰς ὁποίας ἀπεκρίθημεν δὲν θὰ εἴμεθα περισσότεροι ἀπὸ εἴκοσι.

Ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ καὶ τέταρτος ἦλθε πρὸς τοὺς τρεῖς τοὺς ὁποίους ἀπήντησεν ὁ Ζαπότας. Εὐτυχῶς δὲ καὶ οἱ τέσσαρες ἦσαν ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους ὁ Πέπε Λόβος εἶχε προστάξει νὰ ἐρευνήσωσιν εἰς τὸ παρά τὴν ὁδὸν Γιαγιάπαμ μέρος τοῦ δάσους, οἵτινες ὡς μὴ ἀπαντήσαντες τὸν Ῥεφίνον ἠγγούουν ὅτι ὁ Ζαπότας κατεδιώκετο ὡς λειποτάκτης.

— Ἀφοῦ λοιπὸν σὲ εἶπα ὅτι ὁ ἀρχηγός με στέλλει διὰ μίαν ὑπόθεσιν με τὸν σύντροφόν μου Γάσπαρην· καὶ ἐπειδὴ βιάζομαι . . .

— Ὁ διάβολος νὰ μ' ἐπάρῃ ἂν με εἶπες διὰ τί σὲ στέλλει ὁ ἀρχηγός, ἀνεφώνησεν ὁ Περίκος.

— Πῶς! νὰ σὲ εἰπῶ τὴν μυστικὴν μου ἀποστολήν! φθάνει ὅτι σὲ λέγω ὅτι βιάζομαι.

— Πρὶν ἀναχωρήσης, εἶπέ τις τῶν συντρόφων τοῦ Περίκου, εἶπέ μας μήπως τὸν ἀπήντησες;

— Ποῖον; τὸν βασιλικόν;

— Ἐννοεῖται· τὸν λυσσασμένον συνταγματάρχην.

— Δὲν εἶδα κανένα συνταγματάρχην λυσσασμένον, ἀπεκρίθη ὁ Ζαπότας.

— Ὡ καὶ σύ! τὸν συνταγματάρχην Τρέξ Βίλλαν· μᾶς κάμνεις τὸν ἀνήξευρον· μήπως ἐλπίζεις νὰ κερδήσης μόνος τὰ πενταχόσια τάλλαρα;

— Τὸν συνταγματάρχην Τρέξ Βίλλαν! ἠρώτησεν ὁ Γάσπαρης.

— Πενταχόσια τάλλαρα ἀμοιβήν! ἀνεφώνησεν ὁ Ζαπότας, ἀναβιάσας τὴν χεῖρα εἰς τὴν κεφαλὴν ὡς ἂν ἤθελε νὰ ἀνασπᾶσῃ τὰς τρίχας του.

— Βέβαια! ἀπεκρίθη ὁ Περίκος, διὰ τὸν συνταγματάρχην Τρέξ Βίλλαν, ὑψηλόν, με μαῦρον μύστακα, με πῖλον τοῦ αὐτοῦ χρώματος, με βρακίον ἔχον σειρίτι χρυσόν καὶ με ἔνδυμα στρατιώτου τοῦ πεζικοῦ.

— Αὐτὸς ἐφόνευσε τοὺς δύο ἀνθρώπους σας;

— Τέσσαρας, ἂν ἀγαπᾶς, ἐπειδὴ ὁ Σουαρὲξ καὶ ὁ Παχέκος δὲν ἐφάνησαν.

Δὲν ὑπῆρχεν ἄρα ἀμφισβολία ὅτι ἐκεῖνος ἀπὸ τοῦ

ὁποίου ἀπεχωρίσθησαν ἦτο ὁ ζητούμενος ὑπὸ τοῦ Γάσπαρη.

Κατ' ἀρχὰς ἡ πρόσφατος τιμιότης τοῦ πρώην ληστοῦ ἐκλονήθη· ἀλλὰ βλέμμα ἱκετευτικὸν τοῦ Γάσπαρη καὶ ἡ μνήμη τοῦ ὅρκου του κατέπεινξαν εἰς τὴν καρδίαν του τὴν αἰσχροκέρδειάν του.

— Δὲν εἶδα κανένα, ἀπεκρίθη, καὶ εἰς μάτην χάνω τὸν καιρὸν μου· ὑγίαινε!

— Ὁ Θεὸς μαζῆ σου! εἶπεν ὁ Περίκος.

Καὶ ἀνεχώρησεν ἀμέσως οἱ δύο σύντροφοι, βαδίζοντες ἀργὰ μὲν ἐνόσφ ἐφαίνοντο, ταχύτατα δὲ ὅτε ἐκρύβησαν ὀπισθεν τῶν δένδρων· ὅτε δὲ ἐνόμισαν ἑαυτοὺς ἐν ἀσφαλείᾳ, ὁ Ζαπότας ἐξηπλώθη κατὰ γῆς ὅλως περίλυπος.

— Τί θὰ κάμωμεν τώρα; ἠρώτησεν ὁ Γάσπαρης.

Ὁ σύντροφός του ὁμῶς εἰσώπα σιωπὴν βαθυτάτην· ἔπειτα δὲ ἀνασηκωθείς·

— Λαμπρὸν ἔργον! ἀνέκραξε, σπάνιον καὶ καλόν!

— Καὶ εἶσαι ἱκανὸς νὰ κάμῃς τοιοῦτον;

— Εἴμεθα ἱκανοὶ καὶ οἱ δύο· ἄκουσε, ἐμὲ μὲν με γνωρίζουν ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι πολιορκοῦν τὴν *ἀσιένδαρ* δὲλ Βάλλε, σὲ δὲ οἱ ὑπερασπισταὶ τῆς· ἄς ἐμβῶμεν εἰς αὐτήν. Καὶ ἀφοῦ ἐμβῶμεν λέγεις ὅτι εἶμαι ὑπηρετὴς τοῦ δὸν Μαριάνου.

— Ἴσως τὸ ἐκατορθόναμεν, φίλε Ζαπότα, ἀπεκρίθη ἀφελῶς ὁ Γάσπαρης, ἂν δὲν εἶχες διαβόλου φυσιογνωμίαν . . .

— Τὴν διορθῶνω, ἠσύχασε. Ζητῶ χιλίων ταλλάρων ἀμοιβήν διὰ νὰ σώσω τὸν συνταγματάρχην με κίνδυνον τῆς ζωῆς μου· πέρνομεν πενήντα ἀνθρώπους, σώζω τὸν συνταγματάρχην, πέρνομεν τὴν ἀμοιβήν, καθὼς καὶ τὴν πληρωμὴν τῶν σημερινῶν σου κόπων· τί λέγεις;

— Θαυμάσια!

— Βλέπεις, φίλε μου; τὸ ἐπικερδέστερον εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν εἶναι ἡ ἀρετή.

— Πλὴν ἕως τότε θὰ πιάσουν ἢ θὰ φονεύσουν τὸν συνταγματάρχην.

— Δὲν τὸ πιστεύω· ἐὰν ὁμῶς τὸν φονεύσουν θὰ προσπαθήσωμεν νὰ συλλάβωμεν τὸν ἀρχηγόν· θέλω ἄφευκτα ἀμοιβήν.

— ἔχεις δίκαιον· ὁ συνταγματάρχης θὰ ἔφασεν εἰς τὸ μέρος τὸ ὁποῖον τὸν εἶπες.

— Ἐντὸς δύο ὥρῶν ἠμποροῦμεν νὰ ἐπιστρέψωμεν ἐδῶ με τοὺς πενήντα ἀνθρώπους· γρήγορα εἰς τὴν *ἀσιένδαρ*.

Τοιαύτην ἔχοντες ἐλπίδα ἔλαβον θάρρος καὶ διευθύνθησαν ταχύτατα εἰς τὴν *ἀσιένδαρ*, τὴν ὁποίαν ἐφύλαττεν ὁ ὑπολοχαγὸς Βεραεγούτ.

Ὁ δὲ δὸν Ῥαφαήλ μείνας μόνος ἀνελογίσθη ἀτάραχος τὸν κίνδυνον. Ἐβλεπεν ὅτι δυσκολωτάτη ἦτο ἡ σωτηρία του, καὶ ὅτι ἐὰν δὲν ἐλάμβανεν ἀπροσδόκητόν τινα βοήθειαν ἦτο ἀδύνατον ν' ἀποφύγῃ τὸν θάνατον.

Ἐν τοσοῦτῳ ὁ ἥλιος ἐφώτιζεν ὀλόκληρον τὸ δάσος ὅπου εὕρισκετο· αἱ ἀκτῖνες αὐτοῦ κατὰ κάθετον

σχεδόν εξακοντιζόμενοι, εισέδυσαν και εις αυτά τὰ πυκνότερα βάρη· και όμως πριν φθάση πάλιν η νύξ ινα σκεπάση αὐτὸν μετὰ τὸ εὐεργετικόν της σκότος, ἑπτὰ περιῖπου ὥραι ἔμελλον νὰ παρέλθωσι· διότι ἤσαν τότε ἡμέραι τῆς θερινῆς τροπῆς, αἱ διεξοδικώτεραι τοῦ ἔτους, καθ' ἃς και λεπτή ῥάβδος ἀν ἐπηγνύετο εις τὴν γῆν δὲν θὰ εἶχε σκιάν.

Πόσον τότε μετενόησεν ὁ δὸν Ῥαφαὴλ διότι ἐκοιμήθη τὴν νύκτα ἀντὶ νὰ προσπαθῆσθαι νὰ σωθῆ! Μετενόησε προσέτι και διότι δὲν ἐφανέρωσε τὸ ὄνομα των εις τοὺς δύο προσκαίρους συντρόφους του. Ἴσως ἀν ὑπέσχετο πρὸς αὐτοὺς ἀμοιβὴν θὰ ἐδοκίμαζον νὰ εἰσέλθωσιν εις τὴν ἀσιένδαρ ἵνα εἰδοποιήσωσιν τὸν ὑπολοχαγὸν περὶ τοῦ κινδύνου τοῦ ἀρχηγοῦ του. Δὲν ἐφαντάζετο ὅτι ἡ τύχη του ἀνέλαβε νὰ πράξῃ ὑπὲρ αὐτοῦ ὅ,τι αὐτὸς ἠμέλησε.

Και όμως, εἰ και ἐπέκειτο ὁ κίνδυνος, ἠσθάνθη πείναν· ἀλλ' εὐτυχῶς κατὰ τὰ δάση τῆς Ἀμερικῆς, τὰ κείμενα εις μέρη θερμά, ὑπάρχουσι ποικίλα δένδρα, τὰ ὁποῖα και μὴ καλλιεργούμενα προάγουσι καρποὺς γλυκεῖς και θρεπτικούς.

Ἐπειδὴ δὲ ἦτο ἄνθρωπος ἐπιχειρηματίας και ὀξύς, ἀπεφάσισε νὰ ἐνεργήσῃ· ἀλλὰ ν' ἀφήσῃ τὸν ἵππον του; Ἐνθυμήθη ὅτι και ἄλλην ὠφέλειαν ἂν δὲν ἐλάμβανε παρ' αὐτοῦ, ἐδύνατο νὰ τὸν μεταχειρισθῆ ἐν ἀνάγκῃ ὡς ζῶν και κινητὸν ὀχύρωμα ἐναντίον τῶν σφαιρῶν τοῦ ἐχθροῦ. Πλὴν τούτου ἂν ἐπετύγγανε νὰ φθάσῃ ὑγιῆς εις τὴν ἄκραν τοῦ δάσους, θὰ ἀνέβαινε εις αὐτὸν και θὰ ἐφευγεν ὡς και τὴν προτετραίαν. Ἰπῆγε λοιπὸν εις ἀναζήτησιν τοῦ ζώου.

Τὸ μέρος ὅπου τὸν εἶχε δέσει δὲν ἔκειτο μακρὰν τοῦ δένδρου ἐφ' οὗ εἶχε κοιμηθῆ· ἐπειδὴ ὅμως ἐπεκράτει βαθυτάτη ἡρεμία εις τὸ δάσος, ἔκρινε φρόνιμον νὰ βαδίσῃ μετὰ πολλῆς προφυλάξεως, διότι και τὸ ἐλάχιστον τρίξιμον ἤρκει νὰ τὸν προδώσῃ. Φθάσας δὲ εὔρε τὸν ἵππον ὅστις, και τοι κατατροχόμενος ὑπὸ τῆς πείνης και τῆς δίψης, δὲν εἶχε προσπαθῆσαι νὰ συντρίψῃ τὰ δεσμά του. Μόλις δὲ ἰδὼν τὸν κύριόν του ἀφῆκε χρεμετισμὸν χαρᾶς ἠχήσαντα εις τὰ δάση.

Ἄν και ἦτο ἐνδεχόμενον νὰ τὸν προδώσῃ τοῦ ἵππου ὁ χρεμετισμὸς, τσαύτην ὅμως χαρὰν μεμιγμένην μετὰ λύπην ἠσθάνθη ἰδὼν αὐτόν, ὥστε τὸν ἔτυψεν ἡ συνειδήσις ἐνθυμηθέντα εις τί προσδιώριζε τὸν εὐγενῆ σύντροφον τῶν κινδύνων του. Και ὅμως ὁ ἄνθρωπος, διὰ τὴν σωτηρίαν του, ἀναγκάζεται ἐνίοτε νὰ πράξῃ ὅ,τι ἀποδοκιμάζει ἡ καρδιά του.

Ἴνα κινήται δὲ εὐκολώτερον ἐν μέσῳ τοῦ λαβυρίνθου ἐκείνου τῶν δένδρων και τῶν θάμνων, ἀπέβαλε τὸ ἐφίππειον, και μόνον τὸν χελινὸν ἀφήκεν ἵνα σύρῃ τὸν ἵππον. Και οὕτω διευθύνθη ὁδηγούμενος ὑπὸ τοῦ ἡλίου πρὸς τὴν μεσημβρινὴν ἄκραν τοῦ δάσους, τὴν ἀπολήγουσαν εις τὸν πόρον τοῦ Ὄστούτα.

Ἡ συμβουλή τοῦ Ζαπότα ἐφαίνετο πρὸς αὐτὸν ὀρθή· ἔβλεπε και αὐτὸς ὅτι ἂν κατώρθωνε νὰ κρυ-

φθῆ τὸ ἐπίλοιπον τῆς ἡμέρας μετὰξὺ τῶν καλάμων τοῦ ποταμοῦ, τὴν νύκτα θὰ μετέβαινε εὐκόλως εις τὴν μεγάλην ὁδὸν τῆς Ὁαγιακάς ἵνα ἐπανέλθῃ εις τὴν ἀσιένδαρ δὲλ Βάλλε. Καθ' ὁδὸν ἐβρίψε και τὴν θήκην και τὴν ζώνην αὐτῆν τοῦ ξίφους διότι τὸν ἐμπόδιζον· και κρατῶν αὐτὸ γυμνὸν διὰ τῆς δεξιᾶς, σύρων δὲ διὰ τῆς ἄλλης τὸν ἵππον, ἐξηκολούθησε προχωρῶν σιωπηλῶς, ἀπόφασιν ἔχων νὰ μεταχειρισθῆ τὰ πυροβόλα του ἐν ὥρᾳ μόνον τελευταίας ἀνάγκης.

Ἐν τοσοῦτῳ ἐπλησίαζεν ἡ ὥρα καθ' ἣν ἔμελλε νὰ τραπῆ τῆς ὁδοῦ του, διότι μετὰξὺ τῆς σιωπῆς ἤκουσε φωνὰς ἀνθρώπων καλούντων ἀλλήλους ἵνα προχωρῶσι μὲν ἐπὶ τῆς αὐτῆς γραμμῆς, πλατύνωσι δὲ τὸν κύκλον.

Ἐὰν εἶχε κατέναντι αὐτοῦ ὁ Τρέξ Βίλλας ἕνα ἔκαστον χωριστὰ τῶν καταδιωκόντων αὐτὸν θὰ ἀνησύχει ὅσον και λέων ἐνώπιον μόνου κυνηγοῦ· ἐγνώριζεν ὅμως ὅτι ὀλόκληρος ἡ σπεῖρα τοῦ Ἀρρόγιου θὰ ἐπέπιπτε κατ' αὐτοῦ, και ὅτι θὰ κατεβάλλετο ἀναμφιβόλως. Κατέλιπε λοιπὸν τὴν ἰδέαν τὴν ὁποῖαν εἶχε συλλάβει πρὸ μικροῦ, νὰ ὀρμήσῃ κατὰ τοῦ πλησιεστέρου ἀντιπάλου και νὰ σφάξῃ αὐτόν· διότι ἐσυλλογίσθη ὅτι ἐν μέσῳ δάσους πυκνοτάτου ἄνθρωπος γενναῖος εὐρίσκεται εις θέσιν ἰσχυροτέρων τῶν ἐχθρῶν του, οἵτινες ἀναγκάζονται νὰ εἰδοποιῶσιν ἀλλήλους διὰ τῆς φωνῆς και νὰ βαδίζωσι χωρισμένοι. Ἐνῶ αὐτοὶ φανερόνουσι ποῦ εὐρίσκονται, ἐκείνου τὸ ἄσυλον μένει ἀγνωστον.

Ἐν τοσοῦτῳ αἱ φωναὶ ἐπλησίαζον ἀδιακόπως, και ὁ δὸν Ῥαφαὴλ ἐπροσπάθει ν' ἀκούσῃ μὴ και ἄλλαι φωναὶ ἀκούωνται ἐξ ἄλλου μέρους· διότι ἐφοβεῖτο μήπως ἀποφεύγων τὴν Σκύλλαν περιπέσῃ εις τὴν Χάρυβδιν. Και ἠγνόει μὲν τὸν ἀριθμὸν τῶν καταδιωκτῶν, ὑπέθετεν ὅμως ὅτι ὅσον στενὸς και ἂν ἦτο ὁ ἀποκλεισμός θὰ εὐρίσκε κενόν τι μέρος ἵνα φύγῃ; ὡς πτηνὸν διερχόμενον διὰ τῶν δικτύων τοῦ κυνηγοῦ.

Ἐνῶ δὲ ἠκροάζετο ὡς ἄνθρωπος οὐτινος ἡ σωτηρία κρέμαται ἀπὸ τῆς λεπτότητος τῆς ἀκοῆς του, ἤκουσεν ὀλίγον μακρὰν βροντώδη κρότον ῥάμφοις δρυοκολάπτου ἐπὶ δένδρου ξηροῦ.

Ὁ κρότος οὗτος ἀκούεται συνεχῶς εις τὰ δάση τῆς Ἀμερικῆς· διότι τὸ ἄγριον αὐτὸ πτηνόν, ζητοῦν τροφήν κυνηγεῖ ἀδιακόπως τοὺς ὑπὸ τὸν φλοιὸν τῶν ξηρῶν δένδρων σκώληκας, και τοὺς βιάζει νὰ ἐξέλθωσιν εις τὴν ἐπιφάνειαν, κτυπῶν ἀλλεπαλλήλως τὸ στέλεχος μετὰ τὸ ῥάμφοις του.

Ὁ κρότος αὐτὸς ἐφάνη πρὸς τὸν συνταγματάρχην ὡς φωνὴ φίλου λέγοντος πρὸς αὐτόν, ὅτι εις τὸ μέρος ὅπου ἠκούετο δὲν εὐρίσκετο ἄνθρωπος. Ὁδηγούμενος λοιπὸν παρὰ τῶν κτύπων τοῦ πτηνοῦ διευθύνθη πρὸς αὐτούς· ἀλλ' ὁ δρυοκολάπτης μόλις τὸν εἶδε και ἐπετάσθη ὑψηλά.

Σταθεὶς τότε ὁ συνταγματάρχης ἤκουσε μακρὰν τὰς φωνὰς τῶν ἐχθρῶν του, και ἐπέισθη ὅτι τὸν ἀφῆκαν ὀπισθὲν των· ὥστε ἂν δὲν ἐπανήρχοντο, θὰ

τὸν ἀνεζήτουν βεβαίως εἰς τὸ κέντρον τοῦ δάσους ὅθεν ἀνεχώρησεν.

Ἄλλ' ἵνα ἀπατήσῃ αὐτοὺς ἔτι μᾶλλον κινῶν αὐξήσῃ τὰς πιθανότητας τῆς σωτηρίας του, μετεχειρίσθη καὶ τὸ ἰνδικὸν τοῦτο στρατήγημα· ἔλαβε δύο ξύλα ξηρά, καὶ κτυπῶν τὸ ἓν ἐπὶ τοῦ ἄλλου, ἐμιμήθη ἀπαραλλάκτως τὸν κτύπον τοῦ ῥάμφους τοῦ δρυοκολάπτου.

Μετὰ ταῦτα ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πρὸς τὸν Ὄστοῦταν ὁδόν, ἀνακόπτων ἐνίοτε τὴν πορείαν του ἵνα ἐπαναλαμβάνῃ τὸν εὐεργετικὸν κτύπον τοῦ ῥάμφους τοῦ σκωληκοφάγου ὄρνεου.

Καὶ μετὰ μίαν ὥραν ἐστάθη ἵνα κόψῃ ἀγρίους τινὰς καρπούς, ἀπὸ τῶν ὁποίων ἀπέιχεν ἕως τότε ὅπως μὴ καταναλώσῃ εἰς μάτην καιρὸν πολύτιμον.

Ἢ μεσημβρία εἶχε παρελθεῖ, ὁ δὲ ἥλιος ἤρχιζε νὰ βίπτῃ πλαγίως τὰς ἀκτῖνας, ὅτε σηκωθείς ὁ δὸν Ῥαφαὴλ ἐπανελάβε τὴν πορείαν καὶ μετ' ὀλίγον εἶδε διὰ τῶν τελευταίων δένδρων τοῦ δάσους τὰ γαλήνια τοῦ Ὄστοῦτα ὕδατα, ῥέοντα ἀταράχως ἐν μέσῳ καλάμων ὑψηλῶν. Ἡ αὔρα ἔσειεν ἡρέμα τὰ στελέχη καὶ τὰ μακρὰ φύλλα αὐτῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων καταρεύουσιν ἐν καιρῷ τῆς ἡμέρας οἱ κροκόδειλοι, κυλιόμενοι εἰς τὴν γῆν καὶ περιμένοντες τὴν δρόσον τῆς νυκτός.

Ἐνταῦθα καὶ ὁ δὸν Ῥαφαὴλ ἤλθε ζητῶν ἄσυλον μέχρι τῆς νυκτός. Ἐπειδὴ δὲ ἀπὸ τῶν τελευταίων θάμνων τοῦ δάσους μέχρι τῶν καλάμων τοῦ Ὄστοῦτα τὸ διάστημα εἶναι βραχύ, ἐτόλμησε νὰ τὸ διαβῇ.

Τὸ κιτρινωπὸν χρῶμα τοῦ ὕδατος, οἱ μικροὶ ἀφρώδεις κυματισμοὶ τοὺς ὁποίους ἐσχημάτιζε τὸ βε-

θροντοῦ ποταμοῦ περιβρέχον τὰ ἀναρίθμητα ἔνυδρα φυτὰ ὧν τὰ πλατέα φύλλα καὶ τὰ ἄνθη ἐξετείνοντο ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ, οἱ κυματισμοὶ τοῦ ὕδατος περὶ τινὰς ὀγκώδεις λίθους, ὅλα ταῦτα ἐδείκνυον πρὸς τὸν δὸν Ῥαφαὴλ ὅτι εὐρίσκετο πλησίον τοῦ πόρου ὅπου πολλάκις πρὸ δύο ἐτῶν εἶχεν ἐλθεῖ καταδιώκων τὸν Ἀρρόγιον. Κεκρυμμένος δὲ ὄπισθεν τῶν μακρῶν στελεχῶν τῶν γιγαντείων καλάμων, παρετήρει μακρόθεν τὰς σκηνὰς τοῦ ἀρχιληστοῦ τούτου καὶ τοὺς ἰππεῖς του καλπάζοντας εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην. Ἡ ἀγανάκτησις του ἐξήφθη τότε μανιωδῶς, καὶ τείνας τὴν χεῖρα πρὸς τὸ μέρος τοῦ Ἀρρόγιου ἐφαίνετο ἀπειλῶν αὐτόν.

Ἄλλ' αἰφνης φωναὶ καὶ ποδοβολητοὶ ἵππων ἤχησαντες ὄπισθεν αὐτοῦ τὸν κατετάραξαν· ἦσαν δὲ οἱ ἰππεῖς τοῦ Ἀρρόγιου, οἵτινες μὴ εὐρόντες ἐκείνους τοὺς ὁποίους κατεδίωκον, ἐπανήρχοντο εἰς τὸ στρατόπεδον, φέροντες ἀντὶ τοῦ συνταγματάρχου καὶ τῶν δύο ἄλλων τὸν Σουαρέζ καὶ τὸν Πιχέκον.

Ὁ δὲ δὸν Ῥαφαὴλ διανοίξας ἀμέσως τοὺς καλαμῶνας εἰσῆλθεν εἰς τὸ πυκνότερον ὕγρον μέρος. Καὶ ὅτε διῆλθον πλησίον αὐτοῦ οἱ καταδιώκται τρέχοντες, ἡ αὔρα ἔσειεν ἡρέμα τὰς πρασίνοὺς λοφιάς τῶν καλάμων, καὶ ἀπεδίωκε τὴν ὑποψίαν ὅτι ἐντὸς αὐτῶν ἐκρύπτετο ἄνθρωπος. Οἱ ἰππεῖς εἰσῆλθον μετὰ μικρὸν εἰς τὸν ποταμόν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξέλιπε πᾶς ἦχος.

Ἀτελεύτητοι ἦσαν αἱ ὥραι μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου. Τὰς φλόγας διεδέχθη μικρὸν κατὰ μικρὸν τὸ σκότος τῆς νυκτός, τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ ἐξοφώθησαν, καὶ μυριάδες ἀστέρων ἀντανεκλῶντο εἰς τὴν ἀκύμαντον αὐτοῦ ἐπιφάνειαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Ο ΔΟΝ ΚΟΡΝΗΛΙΟΣ ΝΟΜΙΖΕΙ ΟΤΙ ΕΧΑΣΕ ΤΗΝ ΚΕΦΑΛΗΝ ΤΟΥ.

ἘΝ τσοσούτῳ τί ἀπέγεινεν ὁ λοχαγὸς δὸν Κορνήλιος Λαντέγιας; Αὐτοῦ ἡ κεφαλὴ ἦτο κρεμασμένη, ὡς εἶπεν ὁ ταχυδρόμος, εἰς τὴν πύλην τῆς ἀσιένδας, ἢ ἄλλου τινὸς ὁμωνύμου; Καὶ ἂν δὲν ἦτο ἡ ἰδική του, τί ἀπέγεινε λοιπὸν μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου τοῦ Μορέλου;

Ἐν δὲν εἶπομεν ὅτι ἔφθασεν εἰς τὸν Ὄστοῦταν ὅτε καὶ ὁ δὸν Ῥαφαὴλ καὶ ὁ δὸν Μαριάνος μετὰ τὴν θυγατέρα του, αἰτία εἶναι ὅτι ὡς ἀναχωρήσας ὥρας τινὰς μετ' αὐτοῦ, δὲν ἠδύνατο νὰ φθάσῃ συγχρόνως.

Μετὰ τὴν μεσημβρίαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας καθ' ἣν περιέπεσεν ὁ συνταγματάρχης εἰς ὅσα διηγῆθημεν,

περὶ τὴν αὐτὴν σχεδὸν ὥραν καθ' ἣν ἐκρύβη εἰς τοὺς καλαμῶνας, ὁ πρῶτος τῆς θεολογίας φοιτητής, συνοδοιπόρους ἔχων τὸν Κώσταλ καὶ τὸν Μαῦρον, ἤλθε δι' ἄλλης ὁδοῦ καὶ κατέλυσε πλησίον τῆς ἀσιένδας δὲλ Βάλλε.

Ἐνῶ δὲ οἱ ἵπποι αὐτῶν ἀποσαχθέντες ἔβοσκον, ὁ μὲν Κώσταλ ὑπῆγε νὰ κατασκοπεύσῃ τὰ περίξ, ὁ δὲ Μαῦρος ἐψήνε στάχεις ἀραβοσίτου καὶ τεμάχια τινὰ κρέατος ξηροῦ, τὰ ὁποῖα ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ δισακκίου του.

Ὁ δὲ λοχαγὸς ἠτοιμάζετο νὰ εἴπῃ τι σπουδαιότατον πρὸς τὸν Μαῦρον.

— Ἄκουσε, εἶπε· ἡ παραγγελία τὴν ὁποίαν ἐ-

χομεν απαιτεῖ πολλήν φρόνησιν· δὲν λέγω νὰ κινδυνεύσωμεν καὶ νὰ υπάγωμεν νὰ εἰπώμεν εἰς τὸν Ἀρρόγιον τὰς ἀπειλὰς τοῦ στρατηγοῦ, ἐνοῶ μόνον νὰ ἐμβῶμεν εἰς τὴν Ὀαγιακάν. Τόσον μέλει ἐκεῖ τοὺς Ἰσπανοὺς διὰ τὴν κεφαλὴν ἐνὸς ἀποστάτου, ὅσον καὶ διὰ ἓνα ἀπὸ τοὺς στάχεις τοὺς ὁποίους ψήνεις. Ἀνάγκη λοιπὸν σὲ παρακαλῶ νὰ μὴ με ὀνομάζης πλέον Λαντέγιαν, διότι τοῦτο τὸ ὄνομα μ' ἐπροξένησεν ἕως τῶρα πολλὰς δυστυχίας. Ὅλοι γνωρίζουν τὸ ὄνομά μου. Διὰ τοῦτο καὶ σὺ καὶ ὁ Κώσταλ πρέπει νὰ μὲ λέγετε Λουκᾶν Ἀλακουέσταν· αὐτὸ τὸ ὄνομα εἶναι τῆς μητρὸς μου, καὶ ἔχει βεβαίως τὴν ἀξίαν του.

— Μάλιστα, λοχαγέ, δὲν θὰ λησμονήσω τὰς διαταγὰς σας, καὶ ἂν ἰδῶ τὴν κεφαλὴν μου ὑποκάτω ἀπὸ τὸ σπαθί τοῦ δημίου.

— Εὐχαριστῶ· τώρα, ἐνόσω νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ Κώσταλ, δός με ἀπὸ αὐτὸ τὸ ὁποῖον ψήνεις διότι φοβῶ ἀπὸ τὴν πείναν.

— Καὶ ἐγώ, εἶπεν ὁ Μαῦρος.

Καὶ ἐξαπλώσας πρὸ τοῦ λοχαγοῦ τὸ σκέπασμα τοῦ ἵππου του, ἔφερεν ἐντὸς φύλλων ἀραβοσίτου τὸ ξηρὸν κρέας, ἐξ οὗ ἔμελλε νὰ γευθῇ ὁ δὸν Κορνήλιος.

Αὐτὸς δὲ καθήσας μὲ πόδας ἐσταυρωμένους πλησίον τῆς ἡμισβεσμένης πυρᾶς, ἤρχισε νὰ καταβροχιζῇ τὸ λοιπὸν κρέας μὲ ὄρεξιν ὀλεθρίαν πρὸς τὸν Κώσταλ.

— Ἐὰν ἐξακολουθῆς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, εἶπεν ὁ λοχαγός, ὁ σύντροφός σου Κώσταλ θὰ μείνῃ νηστικός.

— Ὁ Κώσταλ δὲν θὰ φάγῃ ἕως αὔριον, ἀπεκρίθη μετὰ σοβαρότητος ὁ Μαῦρος.

— Ἀφοῦ δὲν εὔρη τίποτε, βεβαίως πῶς θὰ φάγῃ.

— Ὄχι, Κ. λοχαγέ, δὲν τὸ ἐνοήσετε· σήμερον εἶναι τρίτη ἡμέρα μετὰ τὴν θερινὴν τροπὴν, καὶ τὸ βράδυ θὰ ἔχωμεν πανσέληνον. Ἴδου διὰ τί δὲν θὰ φάγῃ ὁ Κώσταλ, διότι πρέπει νὰ ὀμιλήσῃ νηστικός μὲ τοὺς θεοὺς του.

— Τρελὸς ὁποῖος πιστεύει τοιαῦτα παραμῦθια! ἀνεφώνησεν ὁ Λαντέγιας.

— Ἐγὼ τὰ πιστεύω, ἀπεκρίθη ὁ Μαῦρος. Τῶν μὲν χριστιανῶν ὁ θεὸς κατοικεῖ εἰς τὸν οὐρανόν, τοῦ δὲ Κώσταλ οἱ θεοὶ κατοικοῦν εἰς τὴν λίμνην τοῦ Ὄστούτα. Ὁ Τλαλόκ, ὁ θεὸς τῶν βουνῶν, κατοικεῖ εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Μονάποστιάκ, καὶ Ματλα κουέζ ἡ σύζυγός του καὶ θεὰ τῶν νερῶν, λούεται εἰς τὴν λίμνην ἢ ὁποῖα περικυκλῶνει τὸ μαγευμένον βουνόν. Ἡ πανσέληνος, μετὰ τὴν θερινὴν τροπὴν, εἶναι ἡ περίοδος εἰς τὴν ὁποίαν φαίνονται καὶ οἱ δύο εἰς τὸν ἀπόγονον ἐκεῖνον τῶν Κασίκων τῆς Τεουαντεπέκ ὁ ὁποῖος ἐπέρασε τοὺς πενήντα χρόνους· ἀπόψε ὁ Κώσταλ καὶ ἐγὼ θὰ υπάγωμεν νὰ τοὺς ἐπικαλεσθῶμεν.

Ἐνῶ δὲ ὁ λοχαγὸς ἠτοιμάζετο νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον, ἐφάνη ὁ Ἰνδός.

— Λοιπὸν, Κώσταλ, ἠρώτησεν, ὁ Ἀρρόγιος εἶναι τρώντι, ὡς μᾶς εἶπαν, στρατοπεδευμένος εἰς τὸν Ὄστούτα;

— Μάλιστα· διαβάτης γνώριμος καὶ συμπατριώτης μου μὲ εἶπεν ὅτι ὁ Βοκάρδος καὶ ἐκεῖνος ἐφύλατταν τὸν πόρον τοῦ ποταμοῦ· ὅθεν ἀπόψε ἡμπορεῖτε νὰ τοὺς κοινοποιήσετε τὰς παραγγελίας σας, καὶ ἔπειτα θὰ δώσετε τὴν ἀδειαν εἰς τὸν Μαῦρον καὶ εἰς ἐμὲ νὰ περάσωμεν τὴν νύκτα εἰς τὰς ὄχθας τῆς ἱερᾶς λίμνης.

— Τόσω κοντὰ εἶναι! εἶπεν ὁ λοχαγός μὲ δυσάρεσκεῖαν ἀφείς τὸ γεῦμά του.

— Ὑπὲρ ποτε διψῶντες ὁ μὲν αἶμα, ὁ δὲ λάφυρα, ἀπεκρίθη ὁ Κώσταλ μὲ ὕφος ταραξάν ἐτι μᾶλλον τὸν δὸν Κορνήλιον.

— Εἰς τὸν διάβολον αἱ παραγγελίαι! εἶπε καθ' ἑαυτὸν. Ἐπειτα δὲ ἠρώτησεν·

— Πρὸς τὸν πόρον λοιπὸν τοῦ Ὄστούτα πρέπει νὰ υπάγωμεν;

— Ὅταν ἀγαπάτε.

— Δὲν ἔχομεν καιρὸν· ἐπεθύμουν νὰ ἀναπαυθῶ ὀλίγας ὥρας ἐδῶ· διὰ δὲ τὸν παλαιὸν σου κύριον τὸν δὸν Μαριάνον Σίλβαν, τί ἔμαθες;

— Ὅτι πρὸ πολλοῦ ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὴν ἀσιένδαρ διὰ νὰ υπάγῃ εἰς Ὀαγιακάν. Ὅσον δὲ διὰ τὴν ἀσιένδαρ δὲλ Βάλλε, τὴν φυλάττει πάντοτε ἰσπανικὴ φρουρά.

— Ὅθεν πανταχόθεν εἴμεθα περικυκλωμένοι ἀπὸ ἐχθροὺς.

— Ὁ Ἀρρόγιος καὶ ὁ Βοκάρδος δὲν εἶναι ἐχθροὶ ἀξιωματικοῦ ὁ ὁποῖος φέρει γράμματα τοῦ μεγάλου Μορέλου, ἐπανελάσεν ὁ Κώσταλ. Πλὴν τούτου καὶ οἱ τρεῖς μας εἴμεθα ἄνθρωποι τοὺς ὁποίους δὲν πολυφοβίζουσιν οἱ λησταί.

— Ναί . . . βεβαίαι . . . Πλὴν ἐπροτίμων . . . Ἄ! πότιος εἶναι ἐκεῖνος ὁ ἵππεὺς ὁ ὁποῖος ἔρχεται πρὸς τὸ μέρος μας κρατῶν καρβίαν;

— Ἄν πρέπει νὰ συμπεράνω τὸν αὐθέντην ἀπὸ τὸν ὑπρέτην, ὁ αὐθέντης θὰ εἶναι ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους τυχοδιώκτας τοῦ κόσμου.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἔφερε τὴν δεξιάν πρὸς τὴν καρβίαν του.

Ὁ δὲ ἵππεὺς ἐκ τοῦ ὁποῖου τόσον κακὰ ἔκρινεν ὁ Ἰνδός διὰ τὸν κύριόν του, ἦτον ὁ ταχυδρόμος αὐτὸς ὅστις εἶχε φέρει πρὸς τὸν Ἀρρόγιον εἰδήσεις διὰ τὴν ἀσιένδαρ δὲλ Βάλλε. Ἦρχετο δὲ τρέχων, καὶ διευθυνθεὶς πρὸς τὸν λοχαγὸν ὅστις, καθὸ λευκός, ἐφαίνετο ἀνώτερος τῶν ἄλλων·

— Βίπέ με, φίλε, ἔκραζε χωρὶς νὰ φέρῃ τὴν χεῖρα εἰς τὸν πῖλόν του. . .

— Φίλε, ἀνεφώνησεν ὁ Κώσταλ ἀποτροπιασθεὶς τὸν ἵππεά καὶ διὰ τὸ ἦθος καὶ διὰ τὸν ἀπότομον τρόπον του. Ἐνας λοχαγός τοῦ στρατηγοῦ Μορέλου δὲν εἶναι φίλος ἀνθρώπου ὡς σὺ.

— Τί λέγει αὐτὸ τὸ ζῶον; ἀνέκραζε μὲ περιφρόνησιν ὁ ἵππεὺς.

Καὶ εὐθὺς φλογισθέντες οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Ἰνδοῦ ἔλεγον ὅτι φρικτὴ θὰ ἦτο ἡ τιμωρία τοῦ αὐθάδους ἵππεως· ἀλλ' ὁ δὸν Κορνήλιος παρεμβάς·

— Τί θέλεις; ἠρώτησε τὸν ἵππεά.

— Νὰ μάθω μὴν ἀπαντήσετε τὸν Ζουάν Ἐλ Ζαπότα μὲ τὸν σύντεκνόν του Γάσπαρην.

— Οὔτε Ζαπότα εἶδα, οὔτε σύντεκνον.

— Λοιπὸν ὁ Περίκος ὁ ὁποῖος ἀντὶ νὰ τοὺς συλλάβῃ τοὺς ἄφησε κ' ἐπέρασαν, κακὰ θὰ τὴν ἔχῃ μὲ τὸν λοχαγὸν Ἀρρόγιον.

— Εἶσαι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του;

— Ἐχῶ αὐτὴν τὴν τιμὴν.

— Βιπέ με λοιπὸν, σὲ παρακαλῶ, ποῦ τὸν εὐρίσκω;

— Ποῖος ἤξεύρει; εἰς τὸν πόρον τοῦ Ὄστουτα, ἐκτὸς ἂν εἶναι ἀλλοῦ, εἰς τὴν *ἀσιένδα* τοῦ Σάν Καρόλου, παραδείγματος χάριν.

— Καὶ δὲν ἀνήκει αὐτὴ εἰς τοὺς Ἰσπανούς; ἠρώτησεν ὁ λοχαγός.

— Ὅα ἔχω λάθος λοιπὸν, ἀπεκρίθη μετ' εἰρωνείας ὁ ἵππεύς· ὅπωςδὴποτε, ἐὰν θέλετε νὰ ἰδῆτε τὸν λοχαγὸν, διὰ τὸ ὅποιον ἀπορῶ, πρέπει νὰ περάσετε τὸν πόρον ὅ,τι καὶ ἂν σὰς τύχῃ. Ἄ! τί ὠραῖον φόρεμα κεντημένον φορεῖτε! εἶναι πλατύσας· εἰς ἐμὲ θὰ πηγαῖν καλῆτερα.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐκέντησε τὸν ἵππον καὶ ἀνέχωρησεν ἐκδρομῶς.

— Μὲ φαίνεται, φίλτατε Κώσταλ, ὅτι δὲν εὐρισκόμεθα ἐδῶ πολὺ καλά· ἂν αὐτὸς ὁ ἐλεεινὸς ἀδιαφορεῖ δι' ἓνα ἀξιοματικὸν τοῦ Μορέλου, τί θὰ κάμῃ ὁ κύριός του; Πλὴν τούτου διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς τὸν πόρον πρέπει ἐξάπαντος νὰ περάσωμεν ἐμπρὸς τῆς *ἀσιένδας* δὲλ Βάλλε· φρόνιμον λοιπὸν μὲ φαίνεται νὰ περιμένωμεν τὴν νύκτα.

— Ἡ φρόνησις, ἀπεκρίθη ἀποφθεγματικῶς ὁ Κώσταλ, δὲν βλάπτει ποτὲ τὴν ἀνδρίαν· κάμνομεν ὅ,τι ἐπιθυμοῦμε, καὶ προχωροῦμε μὲ προσοχὴν διὰ νὰ μὴν πέσωμεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἰσπανῶν, καὶ τότε θὰ χάσω τὴν μόνην ἡμέραν τῆς ζωῆς μου τὴν ὁποῖαν ἐπιθυμῶ, μῆτε εἰς τὰς χεῖρας τῶν ληστῶν τοῦ Ἀρρόγιου, χωρὶς ἴσως νὰ κατορθώσωμεν νὰ ἰδῶμεν αὐτόν. Ἐμπιστευθῆτε εἰς ἐμὲ· ἤξεύρετε ὅτι δὲν σὰς ἄφησα ποτὲ πολλὴν ὥραν εἰς στενοχωρίαν.

— Εἶσαι ὁ μεγαλῆτερός μου βοηθός, ἀνέκραζεν ἔνθους ὁ λοχαγός· θὰ τὸ ὁμολογήσω πάντοτε.

— Πολλὰ καλά! οὔτε λόγου ἄξιον εἶναι ὅ,τι ἔκαμα διὰ σὰς. Ἐν τοσοῦτῳ θὰ κάμωμεν φρόνιμα νὰ κοιμηθῶμεν ἕως τὴν νύκτα, τουλάχιστον ὁ Μαῦρος κ' ἐγώ, διότι ἀφοῦ νυκτώσῃ, δὲν ἔχομεν πλέον σκοπὸν νὰ κλείσωμεν μάτι.

— Συμφωνῶ, εἶπεν ὁ Μαῦρος.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἥλιος ἦτον εἰσέτι θερμὸς, ὁ Ἰνδὸς καὶ ὁ Μαῦρος ἐξαπλωθέντες εἰς παρακείμενον βράκιον ὑπὸ τὴν ἀσθενῆ σκιὰν φοινίκων, δὲν ἠργοπόρησαν ν' ἀποκοιμηθῶσιν ὑπνον βαθύτατον, καθ' ὃν ὁ Μαῦρος ὠνειρεύετο τὴν *σγουρομάλλαν* σειρήνα ἀποκαλύπτουσαν πρὸς αὐτὸν ἀνεξάντλητα χρυσορυχεῖα.

Ὁ δὲ λοχαγός, καὶ τοὶ ἀνησυχῶν περὶ τοῦ μέλλοντος ἔμεινεν ἐπὶ πολὺ ἐξυπνος· ἐμιμήθη ὅμως καὶ αὐτὸς ἐπὶ τέλους τὸ παράδειγμα τῶν δύο συνοδοιπόρων του.

Ἄς ἀφήσωμεν δὲ αὐτοὺς ὑπνώττοντας πρὸ τῆς νυκτὸς καθ' ἣν ἐμελλον νὰ συμβῶσι μεγάλα καὶ φοβερά, καὶ ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς τὸν δὸν Μαριάνον καὶ τὴν θυγατέρα του.

Μετὰ μακρὰν καὶ σφοδρὰν πάλην μεταξὺ τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς φιλαυτίας τῆς, μετὰ συνεχεῖς ἀλλὰ ματαίους ἀγῶνας ἔν' ἀποσπᾶση ἀπὸ τῆς καρδίας τῆς πάθος βαθύτατα ἐρρίζωμένον, ἡ Γερτρούδη ἀπεράσισε νὰ στείλῃ πρὸς τὸν δὸν Ῥαφαὴλ τὸ μήνυμα, εἰς τὸ ὅποιον οὗτος εἶχεν ὀρκισθῆ νὰ ὑποταχθῇ, καὶ ἂν εἶχεν ὑψωμένον τὸν βραχίονα ἵνα πληγώσῃ τὸν ἀσπονδότερον τῶν ἐχθρῶν του.

Εἶδομεν ὅτι ὀλίγον μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ταχυδρόμου εἶχε καὶ αὐτὴ ἀναχωρήσει ἀπὸ τῆς Ὀαγιακάς μετὰ τοῦ πατρὸς τῆς.

Ἀποφασίσασα νὰ ἴδῃ καὶ αὐτὴς τὸν δὸν Ῥαφαὴλ, ἔστω καὶ ἂν ἐμάνθανε παρ' αὐτοῦ ὅτι δὲν τὴν ἠγάπα πλέον, εἰ καὶ δὲν ἐφοβεῖτο τοιαύτην ὁμολογίαν, ἔχαιρεν ὄλη. Ἐνόμιζεν ὅτι ἀνεγεννήθη, καὶ ἠπόρει μόνη διὰ τί τοσοῦτον χρόνον ἐπάλαισε πρὸς ἐαυτήν. Πιστεύσασα δὲ ὅτι καὶ ὁ δὸν Ῥαφαὴλ θὰ ἔχαιρε λαμβάνων ὅσον καὶ αὐτὴ ἀποστέλλουσα τὴν ἐπιστολήν, ὑπεσχέθη πρὸς τὸν Γάσπαρην ὅτι γενναίως θ' ἀντεμείβετο παρ' αὐτοῦ.

Καὶ ὅμως ὀλίγον διήρκεσεν ἡ χαρὰ τῆς· δισταγμοί, ὑποψίαι ἐπλημύρισαν μετὰ μικρὸν τῆς καρδίας τῆς, καὶ σχεδὸν ἐπέθετο ὅτι ἄλλην ἠγάπα ὁ συνταγματάρχης.

Τοιαύτας εἶχεν ὑποψίας καὶ ὑπὸ τοιαύτης ζηλοτυπίας ἐβασανίζετο καθ' ὁδόν· τὰ βάσανά τῆς δὲ ἤξεναν ὁ φόβος τῶν κινδύνων τοὺς ὁποῖους ἐμελλε νὰ διατρέξῃ ὁ ἀπεσταλμένος αὐτῆς ἐν μέσῳ τῶν ἐμφυλίων σπαραγμῶν· ἡ θλίψις κατέτηκεν αὐτήν, ἡ καρδία τῆς ἐμαραίνετο, οἱ δὲ τεταραγμένοι ὀφθαλμοὶ καὶ αἱ κάτωχοι παρειαί τῆς εδείκνυσαν ὅτι τρομεροὶ ἦσαν οἱ πόνοι τῆς.

Ὁ δὸν Μαριάνος ἔβλεπε περίλυπος σθεννύμενον τὸν σπινθῆρα τῆς ζωῆς τῆς· καὶ ἀναγνωρίζων τὸ μέτρον τῶν ἀγῶνων ὅσους ἕως τότε κτετέβαλεν ἵνα ἐκρίζωσῃ τὸν ἔρωτά τῆς παριστάνων τὸν δὸν Ῥαφαὴλ ὡς ἐπίβουλον πρὸς τε αὐτήν καὶ τὴν πατρίδα του, ἀντὶ κατηγοροῦ ἐγένετο ἐπαινέτης τοῦ συνταγματάρχου.

Καὶ ἤκουσε μὲν ἡ Γερτρούδη τοὺς λόγους τοῦ πατρὸς τῆς, ἀλλ' ἡ καρδία τῆς ἔπασχε πάντοτε.

Αἱ τρεῖς πρῶται ἡμέραι τῆς ἀπὸ Ὀαγιακάς μέχρις Ὄστουτα μεταβάσεώς τῆς παρήλθον ἀνευ μὲν τινὸς συμβεβηκότος, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἀκινδύνως, διότι ἀδιακόπως ἤκουον ληστείας καὶ φόνους πραχθέντας ὑπὸ τοῦ μαιφόνου Ἀρρόγιου.

Τὸ ἐσπέρας τῆς τρίτης ἡμέρας κατέλυσαν εἰς τὸ παρὰ τὸν πόρον τοῦ Ὄστουτα δάσος, ὅπου εἶδομεν αὐτοὺς· ἀλλ' ἀνησυχῶν ὁ δὸν Μαριάνος δι' ὅσα ἤκουε, καὶ προαισθανόμενος κίνδυνον κατὰ τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ, ἔστειλε τὴν νύκτα πιστὸν καὶ τολμηρὸν ὑππρέτην του νὰ παρατηρήσῃ τὰ κατὰ τὸν πόρον τοῦτον· οὗτος δὲ ἐπανελθὼν μετὰ δύο ὥρας ἔφερε τὴν εἶδησιν ὅτι ἦσαν πλῆθος πυρῶν ἀ-

νημμένα ἐκεῖ πλησίον, καὶ ὅτι, ὡς ἔμαθε, τὰ πυρὰ ταῦτα ἦσαν τοῦ Ἀρρόγιου καὶ τῶν περὶ αὐτόν. Εἶπε δὲ καὶ τοῦτο ὅτι, καθ' ἃ ἐνόμιζεν, ἤρχετο τις κατοπιν τοῦ. Διὰ τοῦτο ἐσβησαν, ὡς εἶδομεν, μετὰ πολλῆς ταχύτητος τὰ πυρὰ τῶν καὶ ἠτοιμάσθησαν νὰ ἀναχωρήσωσι.

Κατὰ τὴν γνώμην τοῦ ὑπηρετοῦ τούτου, ἐὰν κατέβαινον τὸν ποταμὸν καὶ ἐτρέποντο περὶ τὴν λίμνην τὴν ὁποῖαν οὗτος ἐσχημάτιζε, θὰ εὑρισκόν ἄλλον πόρον τὸν ὁποῖον θὰ διέβαινον ἵνα ὑπάγωσιν εἰς τὴν *Asiéndar* τοῦ Σάν Καρόλου δι' ἄλλης ὁδοῦ.

Καὶ θὰ παρετείνετο μὲν ἐνεκα τούτου ἐπὶ μίαν ἔτι ἡμέραν ἢ ὁδοιπορία τῶν, δὲν θὰ ἐπιπτον ὅμως εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ἀρρόγιου.

Διευθύνθησαν λοιπὸν πρὸς τὴν λίμνην τοῦ Ὄστούτα· ἡ πορεία τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὑπῆρξε καὶ διεξοδικὴ καὶ δύσκολος, διὰ τε τὴν ἀδυναμίαν τῆς Γερτρούδης καὶ διὰ τὸ τραχὺ μάλιστα τῆς ὁδοῦ, ὅπου μάλιστα ἐβάδιζον αἱ ἡμίονοι αἱ φέρουσαι τὸ φέρετρον.

Ἦτο δεκάτῃ ὥρᾳ τῆς ἐσπέρας ὅτε οἱ ὁδοιπόροι ἐφθασαν εἰς μέρος ὅθεν εἶδον τὴν Ζοφεράν λίμνην.

Ἐξ ὄλων τῶν τόπων τοὺς ὁποίους ἐφοβούντο ἢ ἐσέβοντο τὸ πάλα· οἱ Ἴνδοί, ὁ μᾶλλον τῶν ἄλλων μυστηριώδης διὰ τὰς ἀρχαίας παραδόσεις του εἶναι ἡ λίμνη τοῦ Ὄστούτα καὶ τὸ ἐν μέσῳ αὐτῆς βουνόν, τὸ καλούμενον Μοναποστία, ἢ λόφος μεμαγευμένος, οὔτινος ἢ ἀλλόκοτος καὶ γοερὰ ὄψις καταπλήττει τὸν θεατὴν.

Δὲν εἶναι εἰσέτι ὥρα νὰ περιγράψωμεν ἐν λεπτομερείᾳ τὸ περίεργον τοῦτο μέρος, πρὸς τὸ ὁποῖον τοὺς εἶχεν ὀδηγήσει ἢ ἀνάγκη καὶ ἡ σωτηρία τοῦ δὸν Μαριάνου Σίλβα καὶ τῆς θυγατρὸς του. Θέλομεν εἰπεῖ μόνον ὅτι τὸ δάσος ἐξ οὗ ἐπερικυκλοῦτο ἡ λίμνη, ἐχρησίμευσεν ἀντὶ ἀσφαλεστάτου ἀσύλου εἰς τοὺς ἡμετέρους ὁδοιπόρους· δὲν ἔπρεπε δὲ νὰ ἀναχωρήσωσιν ἐκεῖθεν πρὸ τῆς αὐγῆς, διότι τότε μόνον θὰ εὑρισκόν τὸν πόρον περὶ οὗ εἶχεν εἰπεῖ ὁ ὑπηρετὴς.

Ἦδη μεταβαίνομεν πρὸς τὸν δὸν Κορνήλιον, τὸν Κώσταλ καὶ τὸν Μαῦρον μάλιστα ἐξυπνήσαντας περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου.

Τὸ βραχὺ τῶν τροπικῶν λυκαυγῆς ὑπῆρχεν εἰσέτι, ὅτε οἱ τρεῖς συνοδοιπόροι ἵππευσαν ἵνα μεταβῶσιν εἰς τὸν πόρον τοῦ ποταμοῦ. Ἀλλὰ τὸ δυσκολώτερον ἦτο τὸ νὰ περάσωσιν ἐνώπιον τῆς *Asiéndar* δὲλ Βάλλε χωρὶς νὰ ἴδωσιν αὐτοὺς αἱ φυλκαὶ.

— Ἐὰν παρουσιασθῶμεν τὴν νύκτα, εἶπεν ὁ Κώσταλ, θὰ προξενήσωμεν περισσοτέρας ὑποψίας. Ὁ Μαῦρος πηγαίνει πρῶτος· ἐὰν τὸν συλλάβῃ κανεὶς σκοπός, ζητεῖ τότε τὴν ἄδειαν τῆς διαβάσεως ἐνὸς ἐμπόρου καὶ τοῦ ὑπηρετοῦ του, ἐὰν δὲ δὲν τὸν παρατηρήσῃ κανεὶς ἐξακολουθοῦμεν τὸν δρόμον μας.

Ὁ λοχαγὸς συνήνεσε· καὶ ὅτε μετὰ τέταρτον τῆς ὥρας ἐφθασαν πρὸ τῆς μακρᾶς δενδροστοιχίας, εἰς τὴν ἄκραν τῆς ὁποίας ἔκειτο ἡ *Asiéndar*, ὁ Κώσταλ καὶ ὁ δὸν Κορνήλιος ἐστάθησαν, ἀν καὶ ἡ ὁδὸς ἦτο πάντῃ ἔρημος. Ἀλλ' ὅμως, ἵνα προλάβωσι πᾶν ἐνδεχόμενον, ὁ Μαῦρος ἐπροχώρησεν.

Ὅλα ἐφαίνοντο ἤσυχα καὶ ἀτάραχα, ἀπερῆλλε-κτως ὅπως καὶ ὅτε πρὸ δύο ἐτῶν εὔρεν αὐτὴν ὁ δὸν Ραφαήλ· ἀλλὰ μόλις προσέβη ἐκατὸν περίπου βήματα ὁ Μαῦρος, καὶ ἐφάνη στρατιώτης ἐπὶ τῶν ἐπάλλεξων. Ὁ Μαῦρος διευθύνθη τότε πρὸς τὴν πύλην.

Ἐπειδὴ ἦσαν μακρὰν ὅτε δὸν Κορνήλιος καὶ ὁ Κώσταλ δὲν ἤκουσαν τί εἶπον οἱ δύο· εἶδεν ὅμως τὸν στρατιώτην δακτυλοδεικτοῦντα μεμακροῦσμένον τι καὶ ἀόρατον ἀντικείμενον.

Τὸ ἀντικείμενον δὲ τοῦτο τοσοῦτον ἐκίνει τὸν γέλωτα τοῦ Μαῦρου, ὥστε καὶ ἀφοῦ ἀπεχώρησεν ὁ στρατιώτης δούς πρῶτον τὴν ἄδειαν, ἐκεῖνος ἐξηκολούθει καγχάζων. Ἀλλ' ἀν καὶ τοῦτο ἐφαίνετο καλὸς οἰωνός, ἐδίσταζον ὅμως νὰ προχωρήσωσιν.

Πεύσαντος ἐπὶ τέλους τοῦ Μαῦρου οἱ δύο συνοδοιπόροι ἐπροχώρησαν, καὶ ὅτε ἐφθασαν πλησίον τοῦ ἐδειξε καγχάζων πρὸς αὐτοὺς ἐκεῖνο διὰ τὸ ὁποῖον ἐγέλα. Ὅτε δὲ εἶδεν αὐτὸ ὁ λοχαγὸς ἐνόμιζεν ὅτι ἐλανθᾶσθη, διότι τὸ ἀντικείμενον δὲν ἦτο γέλωτος ἀλλὰ δακρύων πρόξενον.

Ἀντὶ κεφαλῶν λύκων ἢ ἄλλων βλαβερῶν ζώων τὰς ὁποίας καρφόνουσιν ἐνίοτε εἰς τὰς πύλας τῶν ἐξοχῶν, ἦσαν τρεῖς ἀνθρώπινοι κεφαλαί, ὄχι ξηραί, ἀλλὰ πρὸ μικροῦ κοπεῖσαι. Ὑποθέσας δὲ ὅτι δὲν τὰς παρετήρησεν ὁ Μαῦρος, τὰς ἐδειξε φρίσσω πρὸς αὐτόν· ἀλλ' οὗτος ἐκάγχαζεν ἔτι μᾶλλον.

— Ἄθλιε! ἀνέκραξεν ὁ Κορνήλιος, δι' αὐτὸ γέλας;

— Ἐννοεῖται! ἀπεκρίθη ἐκεῖνος.

Καὶ κύψας εἶπε σιγαλὰ ἵνα μὴ ἀκουσθῇ ὑπὸ τοῦ ἰσπανικοῦ σκοποῦ.

— Ἡ κεφαλὴ αὐτὴ εἶν' ἐδικὴ σας.

— Ἡ κεφαλὴ μου! ἀνερώνησεν ὠχριάσας, καὶ ἔφερεν ἀμέσως τὰς χεῖράς του πρὸς αὐτήν. Ἰδὼν δὲ ὅτι ἔκειτο πάντοτε ἐπὶ τῶν ὤμων του ἐνόμισεν ὅτι παρεφρόνησεν ὁ Μαῦρος.

— Αὐτὸ μὲ εἶπεν ὁ στρατιώτης, ἀπεκρίθη· ἐὰν ἠξέυρετε γράμματα διαβάσετε ἐκεῖ.

Καὶ ἀνέγνωσεν ὁ λοχαγός, εἰ καὶ ἐπρόκοπτε τὸ σκότος, τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην ἐπὶ τῆς μιᾶς τῶν τριῶν κεφαλῶν.

Esta es la cabeza del insurgente Lantejas, ἦτοι· αὐτὴ εἶναι ἡ κεφαλὴ τοῦ ἀποστάτου Λαντέγια.

Ὁ ἀναγνώστης ἐνθυμεῖται ὅτι ὁ ταχυδρόμος εἶχεν ἀναγγεῖλει πρὸς τὸν Ἀρρόγιον ὅτι εἰς τῶν ὑπασπιστῶν του, ὁ μώνυμος τοῦ λοχαγοῦ, εἶχε φονευθῆ, καὶ ὅτι ἐκρεμάσθη ἡ κεφαλὴ του.

Ὁ δὸν Κορνήλιος ἀπέτρεψε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπὸ τοῦ ἀποτροπαίου ἐκείνου θεάματος, καὶ καταρασθεὶς ἐκ νέου τὸ ὄνομά του ἀπεχώρησεν. Καθόσον δὲ ἀπεμακρύνετο ἠλαττοῦτο ἡ φρίκη του· καὶ ἐμειδιάσε μελαγχολικῶς διὰ τὴν περίεργον ὁμωνυμίαν, ἐνῶ ὁ Μαῦρος ἔλεγεν ὅτι οὐδὲν τούτου νοστιμώτερον.

Καθ' ὅσον δὲ ἐπροχώρει ἡ νύξ, τοῦ λοχαγοῦ, οἱ φόβοι ἠΰζανον, ἐνθυμουμένου μάλιστα ὅτι μετ' ὀλίγον θὰ εὑρίσκετο κατέναντι τοῦ θηριώδους Ἀρρόγιου. Ἀπίστια προαισθήματα ἀνέβαινον εἰς τὴν

καρδίαν του, και αν δεν έροβεΐτο μη υποπτευθῆ τὴν δειλίαν του ὁ Κώσταλ, θὰ ἀνέβαλεν εἰς τὴν αὐρίον τὴν μετὰ τοῦ Ἀρρόγιου συνέντευξιν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Ἰνδὸς καὶ ὁ Μαῦρος ἐφαίνοντο ὄλως ἀτάραχοι, δὲν ἠθέλησε νὰ φανῆ κατώτερος αὐτῶν.

Μετ' ὀλίγον εὐρέθησαν ἔμπροσθεν τοῦ ποταμοῦ.

Ἐνθυμούμεθα ὅτι τὸ πρῶτ' αὐτῆς ἐκείνης τῆς ἡμέρας εἰς τὰς ὄχθας του ἐπεκράτει θόρυβος καὶ ταραχὴ· ἀλλὰ τὴν ὥραν ταύτην ἦσαν σιωπηλαὶ καὶ παντέρημοι· μόνον τὰ ἔχνη τῶν ἵππων τοῦ Ἀρρόγιου ἐπῶζοντο.

— Ἐὰν ἐνόησα, εἶπεν ὁ Κώσταλ, τοὺς λόγους ἐκείνου ὁ ὅποιος σὰς εἶπεν ὅτι ἀρέσει τὸ φόρεμά σας, εἴμεθα πλησίον ἐκείνου τὸν ὅποιον ζητοῦμεν. Θὰ εὐρίσκεται μὲ τὴν συμμορίαν του εἰς τὴν *ἀσιένδαρ* τοῦ Σάν Καρόλου, ἀν καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ μᾶς τὸ φανερώσῃ.

— Καὶ ἂν εἰς τὴν *ἀσιένδαρ* εὐρίσκεται φρουρὰ ἰσπανικὴ; ἠρώτησεν ὁ λοχαγός.

— Ἄς περάσωμεν ἐν πρώτοις ἀντικρὺ καὶ ἐπειτα μένετε μαζῆ μὲ τὸν Μαῦρον, καὶ ἐγὼ πηγαίνω νὰ κατασκοπεύω.

Ἐπέρασαν λοιπὸν τὸν ποταμόν, καὶ ἐνῶ ἠτοιμάζετο νὰ ἀναχωρήσῃ ὁ Ἰνδός·

— Ἔσο προσεκτικὸς, εἶπεν ὁ λοχαγός· διότι πανταχόθεν μᾶς περιτριγυρίζει ὁ κίνδυνος.

— Ὁ Κώσταλ καὶ ἐγὼ, εἶπεν ὁ Μαῦρος κινδυνεύομεν τῶνόντι· σεις ὅμως τί φοβεῖσθε ἀφοῦ ἔκοψαν τὸ κεφάλι σας;

Καὶ ὁ μὲν Κώσταλ ἀνεχώρησε τρέχων, οἱ δὲ ἄλλοι δύο ἔμειναν.

Ἀλλὰ μετὰ μικρὸν ἤκουσαν ποδοβολητὸν ἵππου ἐντὸς τοῦ ὕδατος, καὶ στραφέντες εἶδον ἐρχομένους δύο ἵππεις, ἐξ ὧν ὁ εἰς ἔφερεν ὀγκώδη δέμα. Καὶ χαιρετίσαντες τὸν λοχαγὸν καὶ τὸν σύντροφόν του διέβησαν. Ἀλλ' ὁ δὸν Κορνήλιος ἐλπίζων νὰ λάβῃ ἀκριβεστέρως πληροφορίας ἠρώτησεν·

— Ἡ *ἀσιένδα* τοῦ Σάν Καρόλου εἶναι μακρὰν ἀπ' ἐδῶ;...

— Ἐν τέταρτον τῆς λεύγας, ἀπεκρίθη ὁ εἰς.

— Θὰ μὲ δεχθοῦν;

— Ὁ Θεὸς τὸ ἤξεύρει, ἀπεκρίθη εἰρωνικῶς ὁ εἰς ἐκείνων. Καὶ συγχρόνως ἀφῆκε φωνήν, ἀντηχήσανσαν σφοδρῶς ἐν μέσῳ τῆς νυκτερινῆς ἡρεμίας· ἀλλὰ μόνον αἱ τελευταῖαι λέξεις ἔφθασαν εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λοχαγοῦ... *Μεξικὴ καὶ ἀνεξαρτησία!*

— Θὰ ἐφώναξε πρὶν Ζήτω! εἶπεν ὁ λοχαγός·

— Ἐξ ἐναντίας· Κάτω! ἀπεκρίθη ὁ Μαῦρος.

— Λανθάνεσαι.

— Καθόλου, ἐπανελάβεν ἐκεῖνος.

Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἔμαθεν ὀριστικῶς ὁ λοχαγός ἐὰν ὁ Σάν Καρόλος εὐρίσκετο εἰς χεῖρας τῶν Ἰσπανῶν ἢ ὄχι, ἠπόρει τί νὰ κάμῃ.

Ἐν τοσοῦτῳ ἡ ὥρα παρήρχετο καὶ ὁ Κώσταλ δὲν ἐφαίνετο.

— Ὑπάγω νὰ ἰδῶ, εἶπεν ὁ Μαῦρος, τί γίνεται.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ Λαυτέγιας ἦτο ἀνίσυχος διὰ τὴν τόσην ἀργοπορίαν τοῦ Κώσταλ ἀφῆκε τὸν Μαῦρον, προστάξας ὅμως αὐτὸν νὰ ἐπανεέλθῃ τάχιον, ἐὰν ἐντὸς τετάρτου τῆς ὥρας δὲν ἀπαντήσῃ τὸν σύντροφόν του.

Τότε ἤρχισε νὰ μετρᾷ τὰ λεπτά· ἀλλ' ἐπειδὴ παρήλθε καὶ τὸ τέταρτον τῆς ὥρας ὁ δὲ Μαῦρος δὲν ἐφαίνετο, ἤρχισε νὰ ἀνησυχῇ. Καὶ ἵνα βραχύνη τὸν δρόμον τοῦ Μαύρου, προέβη ὀλίγον κατ' ὀλίγον πρὸς τὸ μέρος ὅθεν ἀνεχώρησεν.

Ἐπειδὴ δὲ παρήλθε καὶ δευτέρον τέταρτον, ἐστοχάσθη νὰ μὴ προχωρήσῃ, ὅλως ὦν περίφοβος. Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ παρετήρησε φῶτα περιφερόμενα περὶ τὰς κορυφὰς τῶν δένδρων, τῶν ὁποίων τὰς σκιὰς εἶδων αἴφνης τραπείς περὶ τὴν ὁδόν.

Καὶ ἀναβάς εἰς λοφίδιον διέκρινε μακρὰν ἐντὸς κοιλάδος μεγίστην οἰκοδομήν, τῆς ὁποίας τὰ παράθυρα ἦσαν τοσοῦτω πεφωτισμένα, ὥστε ἐνόμιζες ὅτι ἐκαίετο ἡ οἰκία.

Εἶδεν ὅτι ἐπὶ τοῦ δώματος τῆς οἰκίας περιεφέροντο πανταχόσε λαμπάδες καὶ δαυλοὶ, καὶ αὐτῶν ἡ ἀντανάκλασις, φθάνουσα εἰς τὴν κορυφὴν τῶν παρὰ τὴν ὁδὸν δένδρων, εἶχε προσβάλει τὸν λοχαγόν· ἦσαν δὲ παράδοξα καὶ μυστηριώδη τὰ ἐναέρια οὕτως εἰπεῖν ταῦτα φῶτα. Ἐντὸς τῆς οἰκίας αἱ φλόγες ἤλλαζον χρῶμα ἀδιακόπως· ποτὲ μὲν ἐγίνοντο κατακόκκινοι, ποτὲ δὲ ὠχραὶ ἢ μελανωπαί· τὸ δὲ ὄλον αὐτῶν ἦτο τόσῳ ἀλλόκοτον ὥστε ὁ δὸν Κορνήλιος ἔμεινεν ἀκίνητῶν.

Ἐνθυμήθη τὰς δεισιδαιμονίας περὶ ὧν ὠμίλησεν αὐτῷ καθ' ὁδὸν ὁ Ἰνδός, καὶ αὐτοὺς ἔτι τοὺς ἀφορισμοὺς τοῦ ἐπισκόπου τῆς Ὀαγιάκας, καὶ ἤρχισε νὰ φοβῆται μὴ ἔπεσεν εἰς τόπον κατηραμένον.

Ἡ ἄκρα σιωπὴ ἐπεκύρωσεν ἔτι μᾶλλον τοὺς φόβους του· ἀλλ' αἴφνης εἶδε μεταξὺ τῶν δένδρων φάντασμα λευκόν, τὸ ὁποῖον ἐγείνεν εὐθὺς ἀφαντον.

Καὶ εὐθὺς ἐσφραγίσθη διὰ τοῦ σημείου τοῦ σταυροῦ, καὶ ἔμεινεν ὡς ἀπολελιθωμένος ἀπορῶν ἐὰν ἔπρεπε νὰ φύγῃ ὀπισθεν πρὸς τὰς ὄχθας τοῦ Ὀστούτζ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΗΜΗΤΟΝ.

Ο ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗΣ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΩΝ.

Η ΗΜΕΡΑ εκείνη δὲν ὑπῆρξεν εὐτυχῆς πρὸς τὸν Ἀρρόγιον. Ἐφαίνετο ὅτι ἡ ἀπροσδόκητος ἐπάνοδος τοῦ ἀδυσωπήτου ἐχθροῦ του, τοῦ συνταγματάρχου Τρέξ Βίλλα, ἐχρησίμευσεν ἀντὶ συνθήματος σειρᾶς δυστυχημάτων, συμβάντων τὴν ἡμέραν ἐκείνην.

Δέκα ἄνθρωποι τοῦ εἶχον φονευθῆ ὑπὸ τῶν ἐν τῇ ἀσιένδα δὲλ Βάλλε πολιορκουμένων, ὁ δὸν Ῥαφαὴλ ἐφόνευσε δύο ἄλλους, αὐτὸς αὐτὸς ἀπέφυγε τὴν καταδίωξιν, ὁ δὲ Γάσπαρης καὶ ὁ Ζαπότας δὲν συνελήφθησαν.

Τὰ δυστυχήματα ταῦτα ἠρέθισαν τὰ αἰμοβόρα αἰσθήματα τοῦ Ἀρρόγιου, καὶ διὰ τοῦτο ἀπεφάσισε νὰ κυριεύσῃ ἄνευ ἀργοπορίας τὴν ἀσιένδαρ τοῦ Σάν Καρόλου. Αἱ προτροπαὶ τοῦ Βοκάρδου εἶχον ἰσχύσει ἀρκετὰ ἐπ' αὐτοῦ, καὶ πλὴν τούτου, ἐσυλλογίσθη ὅτι ὀχυρόνων ὀλίγων τὴν ἀσιένδαρ θὰ καθίστανεν αὐτὴν ἀπόρθητον.

Ἄγνων δὲ ὁποῖαν ἀντίστασιν θ' ἀντέτασσαν οἱ ἐν αὐτῇ, καὶ ἀπόφασιν ἔχων νὰ ἐπιπέσῃ ἀφοῦ τὴν κυριεύσῃ μανιωδῶς κατὰ τῆς ἀσιένδας δὲλ Βάλλε μεθ' ὄλων τοῦ τῶν δυνάμεων, μετεκάλεσε τὸ πολιορκοῦν ταύτην ἀπόσπασμα, καὶ ὀδηγῶν ὀλόκληρον τὴν στρατιάν του ἐστράτευσε κατὰ τοῦ Σάν Καρόλου.

Τοῦτο ἐξηγεῖ πῶς ὁ λοχαγὸς Λαντέγιας κατῴρθωσε, χωρὶς νὰ πέσῃ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ἀρρόγιου, νὰ πλησιάσῃ εἰς τὴν δὲλ Βάλλε, καὶ νὰ διαβῆ τὸν ποταμόν.

Ὁ οἰκοδεσπότης τοῦ Σάν Καρόλου δὸν Φερνάνδος Λακάρρας, ἂν καὶ εἶχε πολλοὺς ὑπηρέτας, δὲν ἐδίστασε ν' ἀνοίξῃ προσκλήθει τὰς πύλας τοῦ ὑποστατικοῦ του· διότι πολιτευθεὶς ἕως τότε ὅλως οὐδέτερος, καὶ γνωστὸς ὢν διὰ τὴν πρὸς τὴν ἐπανάστασιν συμπάθειάν του, ἤλπιζεν ὅτι θὰ ἠρκεῖτο ὁ Ἀρρόγιος λαμβάνων χρήματα καὶ ζωοτροφίας. Καὶ ἠγνόει μὲν τοὺς περὶ τῆς σύζυγος του καταχthonίους σκοποὺς τοῦ Ἀρρόγιου, ὅμως ἵνα ἀπαλλάξῃ αὐτὴν τῆς θέας τῶν ληστῶν, ἐνόμισε φρόνιμον νὰ τὴν κρύψῃ εἰς μέρος ὅλως ἀπόκεντρον, ὅπου δὲν ἦτο δυνατόν νὰ εἰρεθῆ ἐκτὸς μόνον ἐὰν ἐλεηλατεῖτο ὀλόκληρος ἡ οἰκία. Εἶπε δὲ πρὸς τὸν Ἀρρόγιον ὅτι ἡ σύζυγός του ἦτο ἀπούσα.

Δυστυχῶς ὅμως ἄλλως πῶς συνέβησαν τὰ πράγματα, καὶ διὰ τοῦτο εὐρέθη μεταξὺ τῶν ἀπαιτήσεων τῶν δύο συντρόφων· ὁ μὲν ἤθελε τὴν σύζυγόν του, ὁ δὲ οὐχὶ χρήματα, ἀλλ' ὀλόκληρον τὴν οἰκίαν του καὶ ὅλα του τὰ πλούτη, ἅτινα εἶχεν ὑπεραυξήσει, ὡς συνήθως, ἡ φήμη.

Τὴν αὐτὴν ἐκείνην στιγμὴν καθ' ἣν ὁ Ἴσπανὸς ἠγωνίζετο νὰ σώσῃ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν σύζυγόν του ἀπὸ τῶν ληστῶν, εἶδε μετὰ φρίκης καὶ ὁ δὸν Κορνῆλιος τὰ φῶτα περὶ ὧν ὠμιλήσαμεν. Ἐνῶ δὲ ἐσκέπτετο τί ἄρα ἦσαν αὐτὰ ὡς καὶ τὸ λευκὸν φάντασμα, αἱ ἐπὶ τοῦ δώματος λαμπάδες ἐγένοντο ἄφαντοι.

Καὶ συγχρόνως τέσσαρες ἢ πέντε ἵππεῖς ἐξῆλθον τρέχοντες καὶ κραυγάζοντες θηριωδῶς. Φαίνεται δὲ ὅτι ὁ εἷς αὐτῶν εἶδε τὸν λοχαγόν, διότι λάμψις ἐφάνη ἐξερχομένη ἀπὸ τῶν χειρῶν του, κρότος ἠκούσθη μετὰ τὴν λάμψιν, καὶ ὁ δὸν Κορνῆλιος ἤκουσε σφαῖραν συρίζουσαν πλησίον τῆς κεφαλῆς του. Τότε χωρὶς πλέον νὰ περιμένῃ τοὺς συντρόφους του ἐκέντησε τὸν ἵππον του, καὶ διευθύνθη ἐκδρομὸς ὅπου ἤθελεν οὗτος.

Σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι μετὰ τὸ δυστύχημα εἰς ὃ εἶχεν ὑποπέσει ἕνεκα τῆς φιλαργυρίας τοῦ πατρὸς του, ἀπεστρέφετο τοὺς μετρίους ἵππους, καὶ διὰ τοῦτο ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον ἀνέβαινεν ἦτο θυμωιδέστατος.

— Λησμονήσας λοιπὸν καὶ τὸν Κώσταλ καὶ τὸν Μαῦρον, ἐφευγεν ὡς ἄνεμος, καὶ βεβαίως δὲν θὰ τὸν ἐφθανον οἱ καταδιώκοντες αὐτὸν ἐὰν ὁ ἵππος του δὲν ὠλισθαίνεν ἐν μέσῳ τοῦ σκότους, εἰς ὀγκώδη ῥίζαν δένδρου. Τοσοῦτῳ δὲ σφοδρὰ καὶ ταχεῖα ὑπῆρξεν ἡ πτώσις τοῦ ἵππου, ὥστε ὁ ἀναβάτης κατεκυλίσθη ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τοῦ ζώου, καὶ μόνον διὰ τὴν μαλακότητα τῆς γῆς δὲν κατέθραυσε τὰ ὀστά του. Πρὶν δὲ προφθάσῃ νὰ σηκωθῆ, εἰς τῶν καταδιωκτῶν ἐρρίψε πρὸς αὐτὸν τὸ σχοινίον του καὶ τὸν συνέλαβεν.

Ἀλλὰ τίνες ἠχμαλώτευσαν αὐτόν; Ὅτε ἐσηκώθη ἤκουσε φωνὴν ἐρωτῶσαν·

— Ἴσπανία ἢ ἀνεξαρτησία;

Ἐνῶ δὲ εἰσιῶπα ἀπορῶν τί ν' ἀπαντήσῃ, ἐφθασαν καὶ τρεῖς ἄλλοι· πέμπτος δὲ ἄλλος κατεγίνετο εἰς τὸ νὰ συλλάβῃ τὸν ἵππον τοῦ δὸν Κορνῆλιου.

Καὶ περικυκλώσαντες ἀγριοπρόσωποι τὸν λοχαγόν, τὸν ἠρώτησαν ἐκ νέου·

— Ἴσπανία ἢ ἀνεξαρτησία;

Ἄλλ' αὐτὸς ἀγνων τί ν' ἀποκριθῆ, ἐπροτίμησε καὶ πάλιν νὰ σιωπήσῃ.

— Καλὰ! εἶπέ τις τῶν ληστῶν· θὰ εἶναι βέβαια σύντροφος τῶν δύο ἄλλων· ἄς τὸν φέρωμεν, ὡς καὶ ἐκεῖνους, εἰς τὴν ἀσιένδαρ.

Καὶ χωρὶς πολλὴν φιλοφροσύνην ἔσυρον αὐτόν,

ἐπειδὴ δεδεμένων ὄντων τῶν ποδῶν του δὲν ἐδύνατο νὰ βαδίσῃ.

— Ἄ! ἄ! ἀνέκραξέ τις αὐτῶν· αὐτὸς εἶναι ἄσπρος!

— Ἄσπρος, μαῦρος καὶ κόκκινος· τώρα λείπει μιγὰς μόνον εἰς τὴν συλλογὴν μας.

Οὕτω ἔμαθεν ὁ δὸν Κορνήλιος ὅτι καὶ οἱ δύο σύντροφοί του εἶχον συλληφθῆ· ἠγνόει ὅμως ἔτι ἐὰν βασιλικοὶ ἢ ἐπαναστάται ἦσαν οἱ συλλαβόντες αὐτόν.

— Τί θέλετε ἀπὸ ἐμέ; ἠρώτησε.

— Μικροδουλειαῖς· νὰ καρφώσωμεν τὴν κεφαλὴν σου εἰς ἐκδίκησιν τῆς κεφαλῆς τοῦ Λαντέγια.

— Διάβολο! ἀνέκραξεν ὁ δὸν Κορνήλιος· ἐγὼ εἶμαι ὁ ἐπαναστάτης Λαντέγιας στελλόμενος ἀπὸ τὸν Μορέλον εἰς Ὀχαγιάκαν.

Τοῦτο ἀκούσαντες ἀνεκάγχασαν.

— Εὐγῆκεν ἡ ψυχὴ μου, εἶπεν ἐλθὼν ὁ πέμπτος, ἕως ὅτου νὰ συλλάβω τὸ κατηραμένον αὐτὸ ἄλογον· εὐτυχῶς ὅμως εἶναι λαμπρόν.

Ἡ φωνὴ αὐτῆ δὲν ἦτο ἄγνωστος πρὸς τὸν λοχαγόν, καὶ διὰ τοῦτο συνέλαβεν εὐθὺς ἐλπίδας· ἀλλὰ ταχέως ἀπώλεσεν αὐτάς διότι ὁ ληστής ἀνέκραξεν.

— Εὐλογητὸς ὁ Θεός! ἰδὼν τὸ ροῦχόν μου.

Καὶ ἀμέσως ἐγνώρισεν ὁ δὸν Κορνήλιος τὸν ἱπέα τῆς αὐγῆς, ὅστις εἶχεν ἀρέσει τόσον πολὺ τὸ κεντημένον ἔνδυμά του.

— Τί εὐτυχία! ἀνεφώνησε καὶ πάλιν, αὐτὸ τὸ ροῦχον σὰς εἶναι πολλὰ πλατύ.

Καὶ ἀμέσως ἀπέβαλε τὸ παλαιὸν ἔνδυμά του.

— Πλατύ, στενόν, ἀπεκρίθη ὁ λοχαγός, εὐχαριστοῦμαι μὲ αὐτό.

— Ναί! ναί! ἐπανελάβεν ὁ ληστής.

Καὶ ἤρπασε τὸ ἔνδυμα τοῦ δὸν Κορνηλίου.

— Καὶ ὁ πῖλος εἶναι περιττός, εἶπε ἄλλος ληστής, ὅταν δὲν ἔχη τις κεφαλὴν.

Καὶ εὐθὺς ὁ πῖλος παρηκολούθησε τὸ ἔνδυμα. Ἐπειδὴ δὲ δὲν εἶχε πλέον τί ἄξιον ἀρπαγῆς, τὸν ἔλυσαν καὶ τὸν ἐπρόσταξαν νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ.

— Ὁὐ ἰδῶ τὸν ἀρχηγόν; ἠρώτησεν ὁ λοχαγός.

— Ποῖον ἀρχηγόν;

— Τὸν Ἀρρόγιον.

— Ἄ! θέλεις νὰ τὸν ἰδῆς; Πηράδοξον. Ὁὐ τὸν ἰδῆς καὶ πολὺ.

Καὶ διευθύνθησαν πρὸς τὴν ἀσιένδα.

Ὅτε δὲ ἐπλησίασεν ἔλαμπαν εἰσέτι αἱ φλόγες τῶν ὁποίων τὰς παραδόξους λάμπεις εἶχεν ἰδεῖ ἐκστατικός. Καὶ ἦσαν τρόντι ἀλλόκοτοι, διότι πυρκαϊὰ ἀναφθεῖσα ἐντὸς τῆς οἰκοδομῆς τὰς μὲν ὑάλους ἐσύττριψεν αὐτὴν δὲ κατέκαυσε.

Ἡ πύλη ἦτο κεκλεισμένη καὶ εἰς τῶν ληστῶν ἔκρουσεν αὐτὴν μὲ τὴν σπάθην του, ἐνῶ διὰ τῆς ὀπῆς τῶν κλειθρῶν εἶπέ τι τὸ ὁποῖον δὲν ἐνόησεν ὁ δὸν Κορνήλιος. Τοῦτο μόνον ἐνόησε ὅτι ἐφθασεν ἡ ὥρα καθ' ἣν ἐμελλε νὰ συνομιλήσῃ μὲ τὸν Ἀρρόγιον, καὶ καθὼς συμβαίνει πολλάκις νὰ φοβώμεθα ἦττον τῶν μελλόντων τοὺς παρόντας κινδύνους ἢ ἐθάνθη ἑαυτὸν ἡσυχον.

Ἡ πύλη ἠνοίχθη καὶ ὁ δὸν Κορνήλιος εἰσῆλθε, διαβάς ὑπὸ ζοφερόν πρόδομον, εἰς εὐρυχωροτάτην αὐλήν.

Πυρὰ διεσκορπισμένα ἐλαμποκόπουν εἰς τὴν αὐλήν, καὶ περὶ αὐτὰ ἀγριοπρόσωποι καὶ ἐδελυροὶ στρατιῶται, περίπου ἑκατόν, ἐκάθευδον ἐξηπλωμένοι. Περὶ δὲ τὸν τοῖχον, ἵπποι συνεσκευασμένοι, ἀπηλλαγμένοι μόνον τῶν χαλινῶν οἵτινες ἐκρέμαντο ἀπὸ τῶν ἐπιπέπων, ἔτρωγον εἰς φάτνας ἀραβόσιτον. Καὶ πανταχοῦ αἱ λάμπεις ἐφώτιζον σωροὺς καραβινῶν, καὶ λογγῶν, καὶ σπαθίων. Ἐφρίξεν ὁ δὸν Κορνήλιος ὅτε εἶδε τὸ θέαμα ἐκεῖνο.

Οἱ πλείστοι αὐτῶν οὔτε ἐσείσθησαν ὅτε ἐφθασε καὶ νέος αἰχμάλωτος· εἰς μόνον ἀνασηκωθείς ὀλίγον ἠρώτησε διὰ τί τὴν ὥραν ἐκείνην ἔτρεχον ἐκτὸς τῆς ἀσιένδας.

— Μὰς εἶχαν εἰπεῖ ὅτι ἡ κυρία, ἡ ὁποία, κατὰ τὸν ἄνδρα της, δὲν ἦτον ἐδῶ, ἐφυγεν ἀπὸ τὸ παράθυρον. Ἐτρέξαμεν νὰ τὴν ζητήσωμεν καὶ θὰ ἐπεστρέψαμεν μὲ ἄδεια χεῖριά ἂν δὲν ἀπαντούσαμεν, κατ' εὐτυχίαν του τὸν κατάσκοπον τοῦτον τοῦ ἀντιβασιλέως, ὁ ὁποῖος θέλει νὰ μὰς πωλήσῃ λέγων ὅτι εἶναι ὁ σύντροφός μας Λαντέγιας.

— Καὶ διὰ τί, κατ' εὐτυχίαν του;

— Διότι θὰ τὸν στείλωμεν εἰς τὸν παράδεισον νὰ παρακαλῇ τὸν Θεὸν διὰ τὸν ἀρχηγόν καὶ τὴν γυναῖκά του.

— Ἄ! ἄ!

Καὶ ἐπλαγίασεν ἐκ νέου.

Ὁ δὲ δὸν Κορνήλιος συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἄρπαγος τοῦ ἐνδύματός του, ἀνέβη διὰ πλατυτάτης πετρίνης κλίμακος. Ὅτε δὲ ἐφθασαν πλησίον θύρας πέραν τῆς ὁποίας ἤκούοντο θόρυβος καὶ φωναὶ γοεραί, ὁ ληστής ἠνοιξεν αὐτὴν καὶ ὤθησε τὸν δὸν Κορνήλιον εἰς τὸ μέσον ἀπεράντου αἰθούσης, τῆς ὁποίας ἡ φλογερὰ ἀτμοσφαῖρα παρ' ὀλίγον τὸν ἐπνιγε.

Περὶ τὰ τείχη ἔλαμπον δαυλοὶ καίοντες ἐπάνω σιδηρῶν ὑποστατῶν· ἀλλὰ τὸ φῶς αὐτῶν ἦτο ὠχρὸν ἐνώπιον ἄλλου λαμπροτάτου τὸ ὁποῖον διέχεε μέγα ἀγγεῖον οἰνοπνεύματος, ὀλόκληρον καταφλεγόμενον. Ὁ καύσων, ἡ ὄσμῃ τοῦ αἵματος καὶ τοῦ οἰνοπνεύματος, οὔτινος αἱ φλόγες ἠκτινοβόλουν τὰς λάμπεις τὰς ὁποίας εἶδε διὰ τῶν ὑάλων ὁ δὸν Κορνήλιος, ὅλα ταῦτα ἐπροξένουν φρίκην.

Μεταξὺ δύο γραμμῶν θεατῶν, οἵτινες εὐφραίνοντο βλέποντες θηριώδη τινὰ παράστασιν, ὁ λοχαγός εἶδε δυστυχῆ τινὰ γυμνὸν καὶ δεδεμένον εἰς κλίμακα πλησίον τοῦ τοίχου· ἄλλος τις δὲ ἀγριοπρόσωπος καὶ θηριώδης κατέφερε μὲ μάστιγα ἐκ πολλῶν λωρίων δέρματος δεινὰς πληγὰς εἰς τὴν ράχιν τοῦ δεδεμένου, καὶ ἐσφόγγιζεν ἐνίοτε εἰς τὸν τοῖχον τὸ αἷμα τοῦ πάσχοντος ἐκσφενδονιζόμενον μέχρι τῶν χειρῶν του. Ἦτο δὲ ὁ τοίχος τοσοῦτω καθημαγμένος, ὥστε ἐφαίνετο ἡ ὅτι πρὸ πολλοῦ ἐβασανίζετο ὁ ταλαίπωρος ἐκείνος, ἢ ὅτι ἐβασανίσθησαν καὶ ἄλλοι πρὸ αὐτοῦ. Πλησίον τοῦ ἀγριοπροσώπου, τὸν ὁποῖον ἐξέλαβεν ὁ Λαντέγιας ἂν τὶδεθῆ, ἴστατο γυνὴ τὸ ἦθος ἔχουσα ἐκείνου μᾶλλον ἀ-

ποτρόπαιον, ἥτις ἠγωνίζετο νὰ ἐπαυξήσῃ διὰ φωνῶν τὴν σκληρότητα τοῦ δέροντος, ὡς ἂν εἶχεν οὗτος ἀνάγκην ἐνθαρρύνσεως.

Ὁ δὲ ὀδηγίτας τὸν Λαντέγιαν, βλέπων ὅτι δὲν προσεῖχεν εἰς αὐτὸν, ἀνέκραξε·

— Ἀρχηγέ, σὰς φέρω τὸν σύντροφον τοῦ Μαύρου καὶ τοῦ Ἰνδοῦ.

Μετὰ πολλῆς ἐκστάσεως ἤκουσεν ὁ δὸν Κορνήλιος ὅτι ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον ἐξελάμβανεν ἀντίδημιον ἦτο αὐτὸς ὁ ἀρχηγός.

— Καλὰ! ἀπεκρίθη ὁ ἀρχηγός· νὰ ὁμολογήσῃ πρῶτον ὁ ἄθλιος αὐτὸς ποῦ εἶναι ὁ θησαυρός καὶ ἡ γυναῖκά του, καὶ τότε.

Καὶ ἐσύριζεν ἐκ νέου ἡ μᾶστιξ κατὰ τοῦ σώματος τοῦ δεσμίου· ἀλλ' οὗτος μόνον γόους ἀπέπευπε.

Θὰ ἐνόησε θεδαίως ὁ ἀναγνώστης ἐκ τῶν λόγων τοῦ Ἀρρόγιου ὅτι θῦμα τῆς βαρβαρότητός του ἦτο αὐτὸς ὁ γαμβρός τοῦ δὸν Μαριάνου Σίλβα, ὁ δὸν Φερνάνδος Λακαρράς.

Ὁ ταλαίπωρος αὐτὸς ἐπροτίμα ν' ἀποθάνῃ μαστιζόμενος παρά νὰ φανερώσῃ ποῦ ἦτο ἡ σύζυγος καὶ ὁ θησαυρός του· ναὶ μὲν δὲν ἠγάπα τοῦτον ἴσα μ' ἐκείνην, ἀλλὰ δυστυχῶς καὶ οἱ δύο ἦσαν κεκρυμμένοι εἰς τὸν αὐτὸν τόπον.

Μετὰ τὴν ἀπόκρισιν τοῦ ἀρχηγοῦ ὁ μὲν ὀδηγὸς τοῦ Λαντέγια ἀπεχώρησεν, οὗτος δὲ ἀνέφρισε καὶ ἠσθάνετο τρέμοντας τοὺς πόδας του· οὐ μόνον διότι ἐλυπεῖτο εἰς ἄκρον τὸν ταλαίπωρον δὸν Φερνάνδον, ἀλλὰ καὶ διότι ἐπίστευεν ὅτι ἐφόνευσαν τὸν Κώσταλ, τὸν ἀτρόμητον ὑπερασπιστὴν του, καὶ τὸν Μαύρον αὐτόν, καὶ ὅτι ταχέως θὰ ἐσήμαινε καὶ αὐτοῦ ἡ ὥρα.

Ἐνῶ δὲ τοιοῦτοι ἀπαίσιοι λογισμοὶ ἀνέβαινον εἰς τὴν καρδίαν του, ἀνθρωπός τις τὸν ὁποῖον δὲν εἶχεν εἰσέτι παρατηρήσει ὁ δὸν Κορνήλιος, τὸ βλέμμα ἔχων βλοσυρὸν καὶ ἀπνῆγς ὡς βλέμμα τίγρεως, ἐπροχώρησε πρὸς αὐτὸν βαδίζων λοξῶς ὡς τὸ θηρίον τοῦτο. Ἐπειδὴ ὅμως ἐφαίνετο ὀλιγώτερον ἄγριος τῶν ἄλλων, ὁ δὸν Κορνήλιος τὸν εἶδε σχεδὸν χαίρων πλησιάζοντα. Ἀλλὰ βραχεῖα, ὑπῆρξεν ἡ χαρὰ του. Ὅτε δὲ ἐπλησίασε·

— Φίλε μου, εἶπε μὲ φωνὴν μελιχίαν, τὸ ἔνδυμά σου εἶναι πολλὰ ἐλαφρὸν, καὶ νομίζω ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ παρουσιασθῆς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον εἰς ἀθρώπους σημαντικούς.

Καὶ τῷντι ἐλαφρὸν ἦτο τὸ ἔνδυμα τοῦ δὸν Κορνήλιου, διότι χάρις εἰς τοὺς ληστὰς εἶχε μείνει φέρων μόνον ὑποκάμισον καὶ βραχίον. Εἰ δὲ καὶ ἤρχισε νὰ αἰσθάνεται ὅτι ὑπὸ τὸ ὑποκριτικὸν ἦθος τοῦ ἀνθρώπου ἐκεῖνου ἐκρύπτετο ψυχὴ οὐχ ἦττον θηριώδης τῆς τοῦ ἀρχηγοῦ, ἐνόησεν ὅμως ὅτι καιρὸς ἦτο νὰ ὁμιλήσῃ.

— Κ. λοχαγέ! εἶπε.

— Λέγε, Κ. συνταγματάρχα τῶν συνταγματαρχῶν, ἀπεκρίθη ὁ βλοσυρώπης. Τὸν τίτλον τοῦτον τόσῳ μᾶλλον ἔχω δικαίωμα νὰ λαμβάνω, καθόσον τὸν ἐπῆρα μὲ τὸ σπαθί μου.

— Κ. συνταγματάρχα τῶν συνταγματαρχῶν,

ἐὰν οἱ ἀνθρωποὶ σας δὲν μ' ἐξεγύμνοναν ἀρπάσαντες ὠραῖον φόρεμα κεντημένον καὶ πῖλον μὲ σερίτια χρυσαῖ, θὰ μ' εὐρίσκετε καλῆτερα φορεμένον· ἀλλὰ δὲν πρόκειται περὶ τούτου· ἔχω ἄλλα παρὰ σπουδαιότερα.

— Διάβολε! καλέ μου φίλε! σὰς ἐπῆραν κεντημένον φόρεμα καὶ χρυσὸν πῖλον! πρέπει ἀφεύκτως νὰ εὐρεθοῦν διότι αὐτῶν ἔχω καὶ ἐγὼ ἀνάγκην.

— Παραπονοῦμαι διὰ τὸ παράλογον φερσιμῶντων. Ὀνομάζουμαι Λαντέγιας, ὑπηρετῶ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ἐνδόξου Μορέλου, καὶ εἶμαι λοχαγός ὡς φαίνεται ἀπὸ τὰ ἐγγραφά μου. . .

Ἄλλ' αἰφνιδίως τις λογισμὸς ἀνεχαίτισε τὸν λόγον του. Πρῶτον τότε ἐνθυμήθη ὅτι τὰ ἐγγραφά του ὅλα ἦσαν ἐβραμμένα εἰς τὸ ἀρπαγὲν ἔνδυμά του.

— Ὀνομάζεσαι, φίλε μου, Λαντέγιας! ἀνέκραξε χαίρων ὁ συνταγματάρχης τῶν συνταγματαρχῶν. Καλὴ τύχη. . . Ὁ ἀρχηγός θὰ χαρῆ. Καλὴ τύχη δι' ἡμᾶς, καὶ θὰ πεισθῆς καὶ ὁ ἴδιος.

Ὁ διάλογος οὗτος ἐγένετο πλησίον τραπέζης κεκαλυμμένης· ταύτης τὸ κάλυμμα ἀνασηκώσας ὁ ληστής ἔδειξε πρὸς τὸν δὸν Κορνήλιον θέαμα φρίκης· ἔδειξε τρεῖς κεφαλὰς.

— Ἰδοῦ, καλέ μου φίλε, ἰδοῦ ἡ κεφαλὴ τοῦ φίλου μας Λαντέγια, τὴν ὁποῖαν ἐξεκρέμασαν ὁμοῦ μὲ τὰς δύο ἄλλας ἀπὸ τὸν τοῖχον τῆς ἀσιένδας δὲλ Βάλλε. Ἐνόησε λοιπὸν πόσον θὰ εἶμεθ εὐτυχεῖς βάλλοντες ἀντὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀποστάτου Λαντέγια, τὴν κεφαλὴν βασιλικοῦ Λαντέγια.

— Ἐχετε λάθος! ἀνέκραξεν ὁ λοχαγὸς σφογγίτας μὲ τὴν χεῖρά του τὸν ψυχρὸν ἰδρῶτα τοῦ μετώπου του. Ἐγὼ ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ὑπηρετῶ τὸν ἄγωνά τῆς ἐλευθερίας.

— Μάλιστα! ὅλοι τὰ ἴδια λέγουν, καλέ μου φίλε· καὶ ἂν δὲν φέρῃς ἀποδείξεις. . .

— Αἱ ἀποδείξεις εὐρίσκονται βραμμένα εἰς τὸ φόρεμα τὸ ὁποῖον μὲ ἤρπασαν.

— Τίς τὸ ἤρπασεν; ἠρώτησεν ὁ ἀρχηγός.

— Ὁ Γασπάχος, ἀπεκρίθη ὁ λοχαγός, ὅστις εἶχεν ἀκούσει τὸ ὄνομά του.

— Τί δυστυχία! ἀνεφώνησεν ὁ συνταγματάρχης τῶν συνταγματαρχῶν. Ὁ Γασπάχος ἔλαβε προσταγὴν νὰ ὑπάγῃ τὸ γρηγορώτερον εἰς λάς Κρούτσες· τίς ἤξεύρει ἂν θὰ ἐπιστρέψῃ πρὸ ὀκτῶ ἡμερῶν θὰ ζημιωθῶμεν καὶ οἱ δύο, σὺ μὲν τὴν κεφαλὴν, ἐγὼ δὲ τὸ φόρεμά σου, τὸ ὁποῖον θὰ μ' ἐπήγαινε καλὰ διότι ἔχομεν τὸ ἴδιον ἀνάστημα. Ἐγὼ μάλιστα, φίλε μου, θὰ ζημιωθῶ περισσότερον.

Φρικτὴ φωνὴ ἀντήχησεν ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ, καὶ ἡ φωνὴ ἦτο τοῦ δυστυχοῦς τὸν ὁποῖον ἐμάστιζον· ἐνίκηθη καὶ ἐλειποθύμησε. Τὴν αὐτὴν στιγμήν τὸ φλεγόμενον οἰνόπνευμα ἠκτινοβόλησε τελευταίαν καὶ λαμπροτάτην λάμψιν, καὶ ἐσβέσθη ἡ φλόξ. Ἡ αἴθουσα ἐφωτιζέτο τότε ὑπὸ μόνων τῶν δαυλῶν, καὶ ὡς δαίμονες περιφερόμενοι ἐφάνησαν ἐντὸς τῆς αἰθούσης οἱ λησταί. Ὁ θηριώδης ἀρχηγός διευθυνθεὶς τότε ὡς τίγρις λείχουσα τὰ καθημα-

γμένα χείλη τις πρὸς τὸν λοχαγόν, ἀφῆκε φωνὴν βραγχώδη λέγουσαν·

— Φέρετε τὸν κατάσκοπον ἕως οὗ νὰ συνέλθῃ ὁ ἄλλος.

— Ἴδου αὐτός· ἀπεκρίθη ὁ Βοκάρδος.

— Ἐλα, κλέ μου φίλε, ἤλθεν ἡ ἀράδα σου φυσικά, ἡ μάστιξ θὰ σὲ ὑποχρεώσῃ νὰ ὁμολογήσῃς ὅτι εἶσαι κατάσκοπος τοῦ ἀντιβασιλέως, καὶ φυσικώτερα ἀκόμη θὰ σὲ γλυτώσωμεν ἀπὸ τὴν κεφαλὴν σου. Σὲ συμβουλεύω λοιπὸν νὰ ὁμολογήσῃς τὴν ἀλήθειαν.

Ἐνῶ δὲ ἔλεγε ταῦτα ὁ Βοκάρδος, ὁ Ἀρρόγιος ἠτένιζε τὸν Λαντέγιαν μὲ φλογερούς ὀφθαλμούς.

— Καὶ ἀμέσως ὁμολόγησέ την, ἔπρόσθεσε, διότι ἐβαρέθηκα.

— Κ. Ἀρρόγιε, εἶπεν ὁ δὸν Κορνήλιος, εἶμαι λοχαγός καὶ στέλλομαι ἀπὸ τὸν Μορέλον διὰ νὰ σᾶς διακοινώσω . . .

Ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησε νὰ φανερώσῃ ὁποίας αὐστηρᾶς προσταγῆς ἦτο κομιστής.

— Καὶ τί ἀποδείξεις ἔχεις; ἠρώτησεν ὁ Ἀρρόγιος.

— Μ' ἐκλεψαν τὰ ἔγγραφα μου.

— Τόσον χειρότερα.— Ἐ! γυναῖκα, ἔλα ἐδῶ· σὲ ἀναθέτω τὴν φροντίδα νὰ μάθῃς διὰ τῆς μάστιγος ἀπὸ τὸν κατάσκοπον τοῦτον τοὺς σκοπούς του.

— Μετὰ χαρᾶς σου, ἀπεκρίθη ἡ μέγαιρα· ἀλλὰ ἰδὲ πρῶτον ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος συνέρχεται εἰς τὸν ἑαυτὸν του καὶ ὁμολογεῖ τὴν ἀλήθειαν.

— Φέρετέ τον ἐδῶ.

Καὶ λύσαντες αὐτὸν τὸν ἔφεραν κρατοῦντες, διότι δὲν ἐδύνατο νὰ περιπατήσῃ· ἦτο δὲ νέος τριάκοντα περίπου ἐτῶν, τοῦ ὁποίου τὸ εὐγενὲς πρόσωπον διέστρεφον οἱ πόνοι.

— Ποῦ εἶναι ὁ θησαυρός σου; ἠρώτησεν ἡ μέγαιρα.

— Ποῦ εἶναι ἡ γυναῖκά σου; ἠρώτησε καὶ ὁ σύζυγός της.

Τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἀκούσασα ἐκεῖνη ἔρριψεν ἐπ' αὐτοῦ βλέμμα μίσους καὶ ζηλοτυπίας· οὗτος δὲ ἐννοήσας εἶπε·

— Τὴν θέλω διὰ νὰ πάρω πλοῦσια λύτρα ἀπὸ τὸν πατέρα της.

Ὁ δὲ Ἴσπανός μὲ φωνὴν μόλις ἀκουσθεῖσαν ὠνόμασε δωμάτιον πάντη ἀπόκεντρον, τὸ ὁποῖον δὲν εἶχαν ἀνευρεῖ οἱ λησταί. Ἀφῆκαν λοιπὸν ἀμέσως αὐτὸν καὶ ἔτρεξαν πρὸς τὸ δωμάτιον. Μετὰ μικρὸν δὲ ἐπανελθὼν ὁ Βοκάρδος εἶπεν ὅτι τὸν μὲν θησαυρὸν εὗρον, τὴν δὲ γυναῖκα οὐχί.

Τοῦτο ἀκούσας ὁ νέος Ἴσπανός ἐδειξεν ἐν μέσῳ τῆς τόσης ὀδύνης του μεγίστην χαρὰν διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς συζύγου του. Τοσαύτη δὲ ὑπῆρξεν ἡ συγκίνησις του ὥστε καὶ πάλιν ἐλειποθύμησεν· ὁ δὲ Λαντέγιας ἐνθυμηθεὶς τὸ λευκὸν φάντασμα τὸ ὁποῖον ἔφευγε διὰ τῶν δένδρων, ὑπέθεσεν ὅτι ἐκείνη θὰ ἦτο ἡ φυγοῦσα σύζυγος τοῦ δὸν Φερνάνδου.

Ἐν τούτῳ ὁ δὸν Κορνήλιος ἠσθάνετο μεταβο-

λὴν τινα εἰς ἑαυτόν· τὸν ἠρέθισαν τάχα αἱ ἀναθυμιάσεις τοῦ οἰνοπνεύματος καὶ ἡ βαρεῖα ὁσμὴ τῆς ῥητίνης, καθόσον μάλιστα δὲν ἔπιπε ποτέ τοιαῦτα ποτά; ἀγνοοῦμεν. Βέβαιον εἶναι ὅτι ἠσθάνθη ἑαυτὸν καταφλεγόμενον ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου πυρός, τὸ ὁποῖον μετέδιδον πρὸς αὐτὸν ἐνκαίρῳ μάχης τὰ βλέμματα τοῦ παραστάτου του Γαλεάνα.

— Κ. Ἀρρόγιε! ἀνέκραξε μὲ φωνὴν βροντώδη, καὶ σὺ ὁ ὁποῖος ὀνομάζεσαι συνταγματάρχης τῶν συνταγματαρχῶν, πρέπει νὰ σεβασθῆτε τὸν ἀπεσταλμένον τοῦ Μορέλου, ὅστις ἔχει διαταγὴν νὰ σᾶς εἰπῇ ὅτι ἐὰν ἐξακολουθήτε νὰ ἀτιμάζετε μὲ ἀνωφελεῖς ἀπανθρωπίας τὸν ἱερὸν ἀγῶνα διὰ τὸν ὁποῖον πολεμοῦμεν ὡς χριστιανοὶ καὶ ὄχι ὡς λησταί, θὰ σᾶς κόψῃ εἰς τέσσαρα, καὶ θὰ ρίψῃ εἰς τὰ σκυλιὰ τὰ κομμάτιά σας.

Τὴν ἀπειλὴν ταύτην ἀκούσας ὁ Ἀρρόγιος ἔγεινε κατακόκκινος ὑπὸ ὀργῆς, ἐνῶ Βοκάρδος ὠχρίασεν ὅτε ἤκουσε τὸ ὄνομα τοῦ Μορέλου. Ὁ δὲ λοχαγός, ἀπορῶν διὰ τὴν τόλμην του, ἀλλὰ θέλων νὰ ἐπιφέρῃ ἀποτέλεσμα ἐξηκολούθησε·

— Φωνάζετε νὰ ἔλθουν ἐδῶ ὁ Μαῦρος καὶ ὁ Ἰνδός τοὺς ὁποίους ἐσυλλάβετε καὶ ἂν δὲν ὁμολογήσουν ὅτι εἶμαι ὁ δὸν Κορνήλιος Λαντέγιας συγκατατίθεμαι....

Ὁ δὲ Ἀρρόγιος ὀρμήσας πρὸς τὸν λοχαγόν·

— Συμφορά σου! ἀνέκραξε μὲ φωνὴν τραχυτάτην, ἐὰν ἐψεύσθῃ ἡ γλωσσά σου θὰ τὴν ξεριζώσω διὰ νὰ μαστίσω μὲ αὐτὴν τὸ πρόσωπόν σου.

Ἀλλ' ὁ δὸν Κορνήλιος, ὅστις κατείχετο ὅπως ποτὲ ὑπὸ ἐnthουσιασμοῦ, ἐμειδιάσε μὲ περιφρόνησιν.

Μετὰ μικρὸν εἰσῆλθεν ὁ Μαῦρος.

— Γνωρίζεις, μαυρόσκυλε, ἠρώτησε μυκώμενος ὁ θηριώδης ἀρχηγός, τοῦτον τὸν ἄνθρωπον;

Καὶ ὁ Μαῦρος μειδιάσας διὰ τὸ πνεῦμα μὲ τὸ ὁποῖον ἐμελλε ν' ἀποκριθῇ·

— Ἐννοεῖται, ἀπεκρίθη· εἶναι ὁ δὸν Λουκάς Ἀλκουέστας.

Τὴν ἀπάντησιν ταύτην ἀκοῦσας ὁ Ἀρρόγιος, ἀπάντησιν δοθεῖσαν ἀκριβῶς κατὰ τὴν ὀλεθρίαν παραγγελίαν τοῦ Λαντέγια, ἀνεπήδησεν ὡς λέων ἐντυχῶν θύματος.

— Ἔχω καὶ ἄλλο ὄνομα, εἶπεν ὁ λοχαγός ἀταράχως.

— Μάλιστα, δὸν Κορνήλιος Λαντέγιας, ἀπεκρίθη ὁ Μαῦρος.

— Ἀποδείξεις! ἀποδείξεις! ἀνεβόησεν ὁ ληστής περιερχόμενος εἰς τὴν αἴθουσαν ὡς τίγρις ἐν τῇ φυλακῇ αὐτῆς ἀδυνατοῦσα νὰ σπαράξῃ τοὺς περιεστῶτας.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ πολὺς θόρυβος ἠκούσθη παρὰ τὴν θύραν, καὶ μεταξὺ τῶν συγκεχυμένων φωνῶν ἠκούετο ἡ βροντώδης φωνὴ τοῦ Κώσταλ. Ἡ θύρα ἠνοίχθη, καὶ ὁ Ἰνδός ὤρμησεν εἰς τὴν αἴθουσαν κρατῶν μάχαιραν καθημαγμένην, καὶ φέρον διὰ τῆς ἀριστερᾶς ὡς ἀσπίδα ἐνδυμά τι. Μόλις δὲ εἰσῆλθε καὶ ἐστράφη ἵνα ἀντιταχθῇ πρὸς τοὺς καταδιώκοντας αὐτόν· ὅλλ' οὗτοι μείναντες ἀκίνητοι

πρὸ τοῦ ἀρχηγοῦ των, ἔκραζαν μόνον ὅτι ὁ Ἰνδὸς ἐκεῖνος ἐφόνευσέ τινα τῶν συντρόφων των.

— Τὸν ἐφόνευσα, εἶπεν ὁ Ἰνδός, διὰ νὰ πάρω ὀπίσω ὅ,τι μὲ ἀνῆκεν, ἢ μᾶλλον ὅ,τι ἀνῆκεν εἰς τὸν λοχαγὸν Λαντέγιαν ἰδοῦ.

Καὶ ἔδειξε τὸ ἔνδυμα τὸ ὁποῖον εἶχε περιτυλιγμένον εἰς τὸν ἀριστερὸν βραχίονα, αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ ἀρπαγὴν παρὰ τοῦ ληστοῦ, καὶ τὸ ὁποῖον περιεῖχε τὰ ἔγγραφα τοῦ δὸν Κορνηλίου. Εὐκόλον νὰ ἐνοήσωμεν ὅποσον ἐσκίρτησεν οὗτος ὑπὸ χαρᾶς.

— Ἰδοῦ αἱ ἀποδείξεις μου, καὶ σπεύσας ἀνέσυρε δι' ὁπῆς τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀνοίξει ἢ πλατεῖα μάχαιρα τοῦ Ἰνδοῦ πρὶν φθάσῃ εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Γασπάχου, τὰ ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα εἶχον μὲν τρυπηθῆ καὶ αἱματωθῆ, ἔσωζον ὁμως ὅ,τι ἐχρειάζετο εἰς ἐπικύρωσιν τῶν λεχθέντων περὶ τοῦ λοχαγοῦ.

Τὰ ὀνόματα τοῦ Γαλεάνα καὶ τοῦ Μορέλου ἀνεζωπύρησαν αὐτὸν ἐν μέσῳ τῆς φωλεᾶς ἐκείνης τῶν ληστῶν, ὡς τὸν Δανιὴλ εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ.

Οἱ δὲ δύο θηριώδεις λησται ἔκυψαν τὴν κεφαλὴν ἀκούσαντες τὰ δύο ταῦτα ὀνόματα.

— Πήγαινε, εἶπεν ὁ Ἀρρόγιος ἄλλὰ πρόσεξε μὴ καυχήθῃς ποτὲ ὅτι ἐτόλμησες νὰ εἰπῆς ὅ,τι εἶπες κατὰ πρόσωπόν μου. Εἰς δὲ τὸν Κ. Μορέλον εἶπε ὅτι καθεὶς πολεμεῖ κατὰ τὴν φύσιν του, καὶ ὅτι, μὲ ὄλας του τὰς ἀπειλάς, δὲν ἤμπορᾷ ν' ἀλλάξω τὴν ἐδικὴν μου.

— Ὅπως ἔγεινε τὸ φόρεμά σου, εἶπεν ὁ Βοκάρδος, δὲν σὲ εἶναι πλέον χρήσιμον· ἐγὼ θὰ εὔρω τὸν τρόπον νὰ τὸ διορθώσω.

Τοῦτο ἀκούσας ὁ Ἀρρόγιος ἔρριψε βλέμμα καταφρονήσεως εἰς τὸν σύντροφόν του, καὶ προσέταξε ν'

ἀποδοθῶσι πρὸς τοὺς τρεῖς αἰχμαλώτους τὰ ὄπλα καὶ οἱ ἵπποι των.

— Ἐξ στρατιῶται νὰ τρέξουν ἔφιπποι καὶ νὰ μὲ φέρουν τὴν γυναῖκα ἢ ὁποῖα μᾶς ἐξέφυγε· νὰ ἐτοιμάσουν τὰ ἄλογόν μου διότι θὰ ὑπάγω μαζὶ τῶν καὶ σύ, Βοκάρδε, νὰ μᾶς συντροφεύσης.

Καὶ οὗτος μὲν δὲν ἀπεκρίθη, ἢ σύζυγος ὁμως τοῦ Ἀρρόγιου παροῦσα ἠρώτησε μὲ ἦθος στρυφνόν

— Τί θὰ τὴν κάμης τὴν παλιογυναῖκα ἐκείνην; δὲν ἐπῆρες τὸν θησαυρόν;

— Σὲ εἶπα, ἀπεκρίθη, τὸ βλέμμα ἔχων φλογερὸν ὑπὸ ἐπιθυμίας καὶ ὀργῆς, ὅτι θέλω νὰ πάρω χρήματα καὶ ἀπὸ τὸν πατέρα της. Σὺ μεῖνε ἐδῶ νὰ φυλάττης τὸν θησαυρόν. Ἐγὼ θὰ πηγαίνω, καὶ ἂν ἀντισταθῇ . . .

Καὶ ἀνέσπασε τὴν μάχαιράν του μὲ νεῦμα τσοῦτῳ ἀπειλητικόν, ὥστε ἐκείνη οὐδὲ λέξιν ἐτόλμησε νὰ προφέρῃ.

Ἐν τσοῦτῳ ὁ δὸν Κορνήλιος καὶ οἱ σύντροφοί του ἔσπευσαν νὰ ἀναχωρήσωσιν ἵνα μεταβῶσιν εἰς τὴν λίμνην τοῦ Ὄστοῦτα, διότι ἦτο δεκάτη ὥρα τῆς νυκτός, καὶ ἡ σελήνη ἔμελλε νὰ ἀνατελεῖ τὸ μεσονύκτιον. Ὁ δὲ ταλαίπωρος δὸν Φερνάνδος ἔμεινε πάσχων καὶ ὀδυνώμενος ἄνευ τῆς ἐλαχίστης βοήθειας.

Πρὶν δὲ συντροφεύσωμεν τὸν δὸν Κορνήλιον εἰς τὴν μυστηριώδη λίμνην καὶ τὸ μεμαγευμένον ὄρος, ἀνάγκη νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὸν Γάσπαρην, τὸν ταχυδρόμον τῆς Γερτρούδης, τὸν σύντεκνόν του Ζαπόταν, καὶ τὸν συνταγματάρχην Τρέξ Βίλλαν, τοὺς ὁποίους ἀφήκαμεν μεταξὺ τῶν καλαμώνων τοῦ ποταμοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Ο ΖΟΥΑΝ ΕΛ ΖΑΠΟΤΑΣ ΑΙΣΘΑΝΕΤΑΙ ΚΛΟΝΟΥΜΕΝΗΝ ΤΗΝ ΑΡΕΤΗΝ ΤΟΥ.

ΕἰΠΟΜΕΝ ὅτι ὁ Καλδήλας καὶ ὁ δὸν Ράφαηλ εἶχον καταστήσει τὴν *ασιένδα* δὲλ Βάλλε ὀχυρὰν, ὡτε ν' ἀντισταθῇ εἰς ὄλας τὰς δυνάμεις τῶν ἐπαναστατῶν τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης. Πλὴν δὲ τῶν τριῶν κανονίων τὰ ὁποῖα εἶχε χορηγήσει ἐπὶ τούτῳ ὁ διοικητὴς τῆς Ὀαγιακάς, ὁ δὸν Ράφαηλ εἶχε κατορθώσει νὰ στείλῃ καὶ ἡ Ἰσπανικὴ κυβέρνησις ἐκατὸν περίπου στρατιῶτας, τῶν ὁποίων αὐτὴ μὲν ἔδιδε τοὺς μισθοὺς, ἐκεῖνος δὲ εἶχε τὴν διοίκησιν.

Καὶ πρὸς μὲν τὸ δημόσιον ἀσήμαντος ἦτο ἡ δα-

πάνη, εἰς τὸν συνταγματάρχην ὁμως καὶ τοὶ ἔχοντα ἀξίαν λόγου περιουσίαν, εἰς ἄκρον βαρεῖα θὰ ἦτο ἢ ἐπὶ δύο ἔτη διατήρησις τσοῦτου ἀριθμοῦ στρατιωτῶν· ναὶ μὲν μικρὸς ἦτο ὁ μισθός· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ φρουρὰ τῆς *ασιένδας* εἰσέπραττε τὰ πορθμεῖα τὰ ὁποῖα δὲν ἦσαν εὐκαταφρόνητα διὰ τὰς πολλὰς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς μεταξὺ Πουέβλας καὶ Ὀαγιακάς, ὁ μισθὸς ἐδιπλασιάζετο καὶ διὰ τοῦτο ποτὲ δὲν ἠκούσθη παράπονον.

Ὁ ὑπολοχαγὸς Βεραεγούτ, γενναῖος, ἐπιχειρημα-

τίας και δραστήριος, ἔχων τὴν διοίκησιν τῆς ἀσιένδας ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ συνταγματάρχου, περιωρίσθη εἰς ἀπλὴν ἄμυναν, μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἔμαθε καὶ ἐμήνυσε πρὸς τὸν δὸν Ῥαφαὴλ ὅτι ὁ Ἀρρόγιος ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν. Εἶχεν ἀποφασίσει νὰ τὸν ἐξολοθρεύσῃ.

Ἐπειδὴ δὲ ἦτο φιλοχρήματος, δὲν ἔσπευσε νὰ ἐνεργήσῃ τὰ σχέδιά του, διότι ἤθελε νὰ ἀφήσῃ τὸν Ἀρρόγιον νὰ πλουτήσῃ πρῶτον ἀρκετὰ, καὶ ἔπειτα νὰ τὸν καταδιώξῃ, ὅπως καὶ τιμὴν ἀπολαύσῃ ἕνεκα τῆς καταστροφῆς ληστοῦ διαβοήτου καταστάντος, καὶ θησαυρὸν συγχρόνως. Τὴν γνώμην ταύτην εἶχον καὶ οἱ στρατιῶταί του, καὶ διὰ τοῦτο ἕως τότε μόνον μίαν ἐξοδὸν ἔκαμαν, καθ' ἣν ἐφόνευσαν, ἠχμαλώτευσαν καὶ ἐκρέμασαν, ὡς εἶδομεν, δέκα ληστές.

Τοιαύτην φιλοσοφικὴν οὐδετερότητα ἐπρέσβευεν ὁ ὑπολοχαγὸς Βεραεγοῦ, ὅτε τὴν πρωίαν τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ὁ δὸν Ῥαφαὴλ ἠγωνίζετο νὰ ἀποφύγῃ τοὺς καταδιώκοντας αὐτὸν ληστές, ἔλαβε πρῶτα παρὰ τοῦ διοικητοῦ τῆς Ὀαγιάκας. Ὁ διοικητὴς ἀπήτει νὰ ἐπιπέσῃ ἀμέσως κατὰ τῶν ληστῶν, καὶ ἀνήγγελλεν ὅτι τὸ ἑσπέρας ἐκεῖνο θὰ ἔστειλλε πρὸς αὐτὸν ἔτι ἐξήκοντα στρατιῶτας.

Ὁ Ἰσπανὸς ἐμουρμούρισε μὲν ὀλίγον ὅτε ἔλαβε τὴν προσταγὴν, διότι τὸν ἠνάγκαζε νὰ ἐλαττώσῃ τὸν μέλλοντα θησαυρὸν του, ἔσπευσε ὅμως νὰ ὑπακούσῃ, καθόσον μάλιστα εἰδοποιεῖτο περὶ τῆς προσεχοῦς ἀφίξεως τοῦ Μορέλου εἰς Ὀαγιάκαν, περὶ τῆς διαλύσεως τῆς πολιορκίας τῆς Ἰαγιάπαμ, καὶ περὶ τῆς ἤττης τῶν πολιορκητῶν.

Μίαν περίπου ὥραν μετὰ τὴν διάβασιν τοῦ λοχαγοῦ Λαντέγια ἐμπροσθεν τῆς ἀσιένδας δὲλ Βάλλε, καὶ ὀλίγον μετὰ τὴν ὑπεξαίρεσιν τῶν καρφωμένων εἰς τοὺς τοίχους αὐτῆς κεφαλῶν, τὴν γενομένην ἐν ὥρᾳ νυκτὸς κατ' ἐπιταγὴν τοῦ Ἀρρόγιου, δύο ἄνθρωποι ἐπλησίασαν εἰς τὰς ἐπάλλξεις τοῦ ὑποστατικοῦ τοῦ δὸν Ῥαφαὴλ. Ἦσαν δὲ ὁ Γάσπαρης καὶ ὁ σύντεκνός του Ζουὰν ἐλ Ζαπότας, οἵτινες εἶχον περιμείνει τὸ σκότος ἵνα εἰσδύσωσι μέχρι τῆς ἀσιένδας, φοβούμενοι μὴ περιπέσωσιν εἰς τὰς χεῖρας τῶν πολιορκητῶν.

Ἄλλως τὸ ἐπιχείρημα δὲν ἦτο δύσκολον, διότι, ὡς εἶδομεν, τοὺς πολιορκητὰς εἶχε μετακαλέσει ὅλους ὁ Ἀρρόγιος εἰς Σὰν Κάρολον.

— Δὲν βλέπω κανένα, εἶπεν ὁ Ζαπότας πρὸς τὸν σύντροφόν του, ὅτε ἦλθον εἰς τὴν πρὸ τῆς ἀσιένδας μακρὰν δενδροστοιχίαν. Πιθανὸν νὰ διέλυσαν τὴν πολιορκίαν οἱ πρῶτοι σύντροφοί μου· ἀλλὰ διὰ τί;

— Τὸ διὰ τί ὀλίγον μὲ μέλει, ἀπεκρίθη ὁ Γάσπαρης· τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἐδῶ ὑπὸ τὰ δένδρα αὐτὰ εἴμεθα ἀσφαλεῖς, καὶ ὅτι μετ' ὀλίγον ἐμβαινόμεν εἰς τὴν ἀσιένδα.

— Ἀδιάφορον· μὲ ἀρέσκει νὰ ἐξετάζω τὰ σφάλματα.

— Ἦ καὶ σὺ! ἄς προχωρήσωμεν, εἶπεν ὁ Γάσπαρης.

— Ἀγάλι! ἀγάλια, σύντεκνε! πρέπει νὰ προφυ-

λαττώμεθα· ἐὰν ἡ ἀρετὴ εἶναι ἐπικερδής, πρέπει νὰ τὴν ἐνεργῶμεν μὲ φρόνησιν, καὶ τὸ ἐξωτερικὸν μου... ὡς πολεμικὸν ἐνδέχεται νὰ φανῇ ὑποπτον εἰς τοὺς φύλακας· καὶ τότε τόσῳ γρήγορα φεύγει ἡ τουφεκιά.

— Ἀληθινά, φίλε μου, ἔχεις τοιαύτην σατανικὴν φυσιογνωμίαν.

— Τί δὲν κάμνει ἡ κακὴ συντροφιά!

— Λοιπὸν ἄς ὑπάγω πρῶτος ἐγώ, καὶ ἀφοῦ γνωρισθῶ μὲ τὸν σκοπὸν, σὲ προσκαλῶ ὡς ἄνθρωπον ἀφωσιωμένον εἰς τὸν δὸν Ῥαφαὴλ Τρεῖς Βίλλαν, καὶ ἔχοντα προθυμίαν νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ.

— Μάλιστα, φθάνει μόνον νὰ ζῆ.

— Τίς εἶ; ἀνέκραξε βροντωδῶς ὁ σκοπός.

— Καλὸς! ἀπεκρίθη ὁ Γάσπαρης προχωρήσας μόνος, ἐνῶ ὁ σύντροφός του, δυσπιστῶν εἰς τὸ στρατιωτικὸν του ἐξωτερικόν, ἐκρύβθη ὀπισθεν ὀγκώδους κορμοῦ.

— Μακροῦ! ἐπανελάβεν ὁ σκοπός.

— Φέρω σημαντικὰς εἰδήσεις τοῦ συνταγματάρχου Τρεῖς Βίλλα, εἶπεν ὁ Γάσπαρης.

— Καὶ θέλομεν νὰ τὰς κοινοποιήσωμεν εἰς τὸν ὑπολοχαγὸν Βεραεγοῦ, ἐπρόσθεσεν ὁ Ζαπότας ἀφανῆ πάντοτε ὢν.

— Καὶ πόσοι εἶσθε;

— Δύο, ἀπεκρίθη ὁ Γάσπαρης.

— Ἐλάτε λοιπὸν.

Καὶ ἐπλησίασαν ἡ πύλη ἠνοιχθῆ ἀμέσως καὶ εἰσῆλθον ἀμφότεροι.

Ὁ ὑπολοχαγὸς Βεραεγοῦ ἔπαυεν ἐντὸς τοῦ προσγειοῦ δωματίου του χαρτία μὲ νέον ἀξιωματικόν. Πλησίον δὲ αὐτοῦ, ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἔκειτο μέγιστον βαυκάλιον βαρκελονικοῦ οἰνοπνεύματος, καὶ παρ' αὐτὸ ποτήρια δύο, καθὼς καὶ σωρὸς σιγάρων τῆς Ἀβάνης.

Ὁ Ζουὰν ἐλ Ζαπότας ἠσθάνθη τινὰ ἀνησυχίαν ὅτε τὰ βλέμματα τοῦ ὑπολοχαγοῦ, λάμποντα ὡς φλόγες ὑπὸ τὰς πυκνοτάτας ὀφρῦς του, ἐτοξεύθησαν ἐπ' αὐτοῦ.

Ὁ ὑπολοχαγὸς ἦτο πλάσμα τῶν χειρῶν του, βάνουσος καὶ τραχύς, κοντὸς καὶ παχύς. Ἀφοῦ δὲ παρετήρησε καλῶς τὸν Ζαπόταν, ἔστρεψε τὸ βλέμμα πρὸς τὸν Γάσπαρην.

— Ἄ! εἶπε πρὸς τοῦτον, σὲ γνωρίζω· εἶδες τὸν συνταγματάρχην, τί γίνεται; Ἐσώθη ἀπὸ τὴν Ἰαγιάπαμ;

— Τί Ἰαγιάπαμ μὲ λέγετε δὲν ἠξέυρω· ἠξέυρω μόνον ὅτι πρὸ ὀλίγων ὥρῶν ἦτον εἰς τὸ δάσος περικυκλωμένος ἀπὸ τοὺς ληστές τοῦ Ἀρρόγιου.

— Καὶ τώρα μόνον, ὕστερον ἀπὸ τόσας ὥρας, ἀνέκραξεν ὀργίλως ὁ ἀξιωματικὸς, ἦλθες νὰ μὲ εἰδοποιήσῃς, ἐνῶ μόλις μία ὥρα εἶναι ἀπ' ἐκεῖ ἕως ἐδῶ;

— Διότι καὶ ἐγὼ μαζὶ μὲ τὸν σύντεκνόν μου κατεδιωκόμην ἀπὸ τοὺς ληστές, καὶ μόλις τώρα ἐσώθημεν.

— Ζητῶ λοιπὸν συγχώρησιν καὶ ἀπὸ σὲ καὶ ἀπὸ τὸν σύντεκνόν σου, ὁ ὁποῖος ἔχει ἐξωτερικὸν μάλλον φίλου ἢ ἐχθροῦ τοῦ Ἀρρόγιου. Ποῦ νὰ ξαναεἶδα τὸ πρόσωπόν σου, παλληκάρη μου;

— Ἐταξίδευσά πολὺ, ἀπεκρίθη ὁ Ζαπότας, καὶ δὲν εἶναι παράδοξον....

— Καὶ σὰς ἔστειλεν ὁ συνταγματάρχης;

— Τὸν ἀπὴντησα ἀλλὰ δὲν τὸν ἐγνώρισα· ἀργότερα τὸ ἔμαθα.

— Τίποτε δὲν ἐνοῶ, ἐπανέλαβεν ὁ ἀξιωματικὸς δυσπιστῶν.

Ὁ Γάσπαρης διηγήθη τότε εἰς τὸν ἀξιωματικὸν πῶς ἐνῶ ἔφευγε καὶ αὐτὸς μετὰ τοῦ συντέκνου του, ὁ συνταγματάρχης ἐπῆδησεν ἔμπροσθέν των, καὶ πῶς ἐχωρίσθησαν χωρὶς νὰ τὸν γνωρίσωσιν. Ἀλλὰ πῶς νὰ ἐξηγήσῃ καὶ πῶς ὁ Ζαπότας ἔμαθε παρὰ τοῦ πρώην συντρόφου του ὅτι ὁ φυγὰς ἦτο αὐτὸς ὁ δὸν Ῥαφαήλ; Ἐταλαντεύετο λοιπὸν, καὶ τὰ δὴσπιστα τοῦ ἀξιωματικοῦ βλέμματα μετέβαινον ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸν ἄλλον, ὅτε ὁ Ζαπότας ἤλθεν εἰς βοήθειαν τοῦ συντέκνου του.

— Ὁ σύντεκνός μου, εἶπε, δὲν τολμᾷ νὰ φανερώσῃ ὅλην τὴν ἀλήθειαν χάριν ἐμοῦ, ἐγὼ ὁμῶς θὰ τὴν εἰπῶ καθαρὰ. Ἴδου τί συνέβη ὅταν ἀνεχώρησεν ἀπ' ἐδῶ ὁ σύντεκνός μου διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς ἐντάμωσιν τοῦ δὸν Ῥαφαήλ εἰς Ἰαγιάπαμ· ἐσυλλήφθη ἀπὸ τοὺς ληστὰς τοῦ Ἀρρόγιου, καὶ θὰ ἔχανε τὴν κεφαλὴν του ἐὰν τὸν ἔφεραν εἰς τὸ στρατόπεδον, νὰν . . . πρὸς χάριν τῆς πνευματικῆς μας συγγενείας καὶ τῆς φιλίας μας δὲν τὴν ἔσωξα μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς μου.

— Ἦσο λοιπὸν εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Ἀρρόγιου; ἀνεφώνησεν ὁ ἀξιωματικὸς.

— Ἐνίοτε βλέπομεν πρόβατα μεταξὺ λύκων, ἀπεκρίθη μὲ ὕφος κατανούξεως ὁ Ζαπότας.

— Ναί, ὅταν τὸ ἀρνίον ὁμοιάζῃ παραπολὺ τοὺς λύκους.

— Κάθε ἀμαρτία ἔχει καὶ τὴν συγχώρησίν της· ἤμην ἀρνίον ἀποπλανηθέν· ἰδοῦ.

— Ναί, ἀρνίον γαυγίζον, μὲ νύχια καὶ μὲ δόντια κοπτερά. Ἔστω, ἐξακολούθησε.

— Ἠγάπησα πάντοτε τὴν ἀρετὴν, ἐπανέλαβεν ὁ Ζαπότας, καὶ καθὼς ἄνθρωπος ἐνάρετος, δὲν ἤξευρα τί νὰ κάμω μεταξὺ τῶν ληστῶν, ἕως οὗ ἤλθεν ὁ σύντεκνός μου καὶ ἠῶρα τὴν εὐκαιρίαν νὰ φύγω ἐναρέτως.

Ἡ λέξις ἀρετὴ τὴν ὁποίαν ἐπανελάμβανε πομπωδῶς ὁ Ζαπότας καθ' ὅλους τοὺς τύπους, οὐσιαστικῶς τε καὶ ἐπιθετικῶς καὶ ἐπιρρηματικῶς, τοσούτῳ κακῶς ἤχει εἰς τὸ στόμα του ὥστε ὁ ἀξιωματικὸς ἀνεφώνησε·

— Διάβολε! αὐτὴ ἡ ἐνάρετος πράξις θὰ ἦτον ἀρκετὰ ἐπικερδής.

— Τί ἄλλο ἐπικερδέστερον τῆς τιμιότητος; τοῦτο εἶναι τὸ ἀξίωμα μου· ἀλλ' ἢ οὕτως ἢ ἄλλως, τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἐὰν δὲν ὑπηρετοῦν ὑπὸ τὸν Ἀρρόγιον, οἱ παλαιοὶ μου σύντροφοι τοὺς ὁποίους ἀπαντήσαμεν εἰς τὸ δάσος, δὲν θὰ μ' ἔλεγαν ὅτι ὁ φυγὰς ἐκεῖνος ἦτον ὁ δὸν Ῥαφαήλ, δὲν θὰ ἤρχομην ἐπομένως νὰ σὰς εἰδοποιήσω διὰ τὸν κίνδυνον καὶ ὁ σύντεκνός μου θὰ ἐκρεμάτο ἢ θὰ ἐφρονεύετο.

— Ὅλα αὐτὰ εἶναι ἀληθινὰ ὡς τὸ Εὐαγγέλιον, εἶπεν ὁ Γάσπαρης.

— Πλὴν τούτου, ἐπρόσθεσεν ὁ Ζαπότας, ἐὰν ὁ συνταγματάρχης κατώρθωσε νὰ σωθῆ, ὡς ἐλπίζω, τὴν σωτηρίαν του χρεωστεῖ εἰς τὴν συμβουλήν τὴν ὁποίαν τὸν ἔδωκα, νὰ κρυφθῆ μέσα εἰς τὰ καλάμια τοῦ ὄστουτα.

— Καὶ εἰς ποῖον μέρος; ἠρώτησεν ὁ Βεραεγοῦ.

Ὁ Ζαπότας ἀφοῦ περιέγραψεν ἀκριβῶς τὴν θέσιν ἐπρόσθεσε·

— Θὰ λάβω τὴν τιμὴν νὰ σὰς ὀδηγήσω.

— Δηλαδὴ σὺ καὶ ὁ σύντεκνός σου θὰ λάβετε τὴν τιμὴν νὰ μείνετε ὑπὸ κράτησιν ἕως οὗ ἐπιστρέψῃ ὁ συνταγματάρχης. Δὲν πολυπιστεύομαι τὰ ἀρνία τὰ ὁποῖα συνεκατοίκησαν πολὺν καιρὸν μὲ τοὺς λύκους. Ἐὰν ὁ συνταγματάρχης ζῆ θὰ ζήσετε καὶ οἱ δύο, ἐὰν ὁμῶς ἀπέθανεν . . . Ἐ! πάρετε αὐτοὺς τοὺς δύο, καὶ κρατήσατέ τους, ἐκραξεν ὁ ὑπολοχαγός.

— Πῶς; κ' ἐμέ! ἀνεφώνησεν ὁ τίμιος Γάσπαρης μὲ ἀπορίαν ὀλίγον τιμῶσαν τὸν σύντεκνόν του.

— Τόσῳ χειρότερα! ἔπρεπε νὰ ἐνθυμηθῆς τὴν παροιμίαν· « Καλῆτερα μόνος παρὰ κακὰ συντροφευμένος. »

Καὶ οἱ μὲν στρατιῶται παρέλαβον τὸν Γάσπαρην καὶ τὸν Ζαπόταν, ὅστις δὲν ἠλπίζε νὰ ἴδῃ τὴν πρώτην ἐνάρετόν του πράξιν τόσῳ κακῶς ἀταμειβομένην, ὁ δὲ ἀξιωματικὸς ἐβρόφησε πλήρες ποτήριον πνεύματος καὶ εἶπε·

— Μὰ τὸν Χριστόν! ἀπόψε θὰ τὰ ξεδιαλέξωμεν μὲ τὸν Ἀρρόγιον, καὶ θὰ δώσω εἰς τὰ θηρία καὶ τοὺς κόρακας φαγὶ διὰ δεκαπέντε τοῦλάχιστον ἡμέρας.

Καὶ ἀμέσως κατ' ἐπιταγὴν του ὁ νέος ἀξιωματικὸς ἐβρίφη τὰ γαρτῖα, καὶ ἔτρεξε νὰ προετοιμάσῃ ἀπόσπασμα ἐξ ἀνδρῶν τριάκοντα ἵνα ὑπάγῃ εἰς βοήθειαν τοῦ συνταγματάρχου.

Τὴν αὐτὴν ἐκείνην ὥραν, ἐφθασαν καὶ οἱ ἐξήκοντα στρατιῶται τοὺς ὁποίους εἶχεν ὑποσχεθῆ ὁ διοικητὴς τῆς ἐπαρχίας.

Ἡ ἀφίξις αὐτῶν ἀνέβαλεν ἐπὶ μικρὸν τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ἀποσπάσματος. Ἐνῶ δὲ ὁ ὑπολοχαγὸς Βεραεγοῦ ἐτοιμάζει γενικὴν ἐφοδὸν ἀφίνων τὸν ἀπολύτως ἀναγκαιὸν ἀριθμὸν στρατιωτῶν εἰς τὴν *ασιένδαρ*, ἄς ἴδωμεν τί ἐγίγειν ὁ δὸν Ῥαφαήλ.

Διὰ μέσου τῶν καλάμων ὅπου κατέφυγεν, ἐβλεπεν ὅλα τὰ κινήματα τοῦ στρατοπέδου τοῦ Ἀρρόγιου· εἶδεν ὅτι ἀνεχώρησε καὶ ὅτι ἀφῆκε μετὰ τῶν στρατιωτῶν του τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ.

Ὅτε δὲ ἐνούκτωσε καλὰ καὶ οἱ βραδυτέρον ἀνατέλλοντες ἀστέρες ἐφάνησαν εἰς τὸν οὐρανόν, ἐξῆλθε τῶν καλάμων καὶ παρετήρησε τὰ περὶ αὐτόν. Πανταχοῦ ἦτο σιωπὴ· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἡ σιωπὴ αὕτη ἐταράχθη ὑπὸ τριῶν ἀνθρώπων οἵτινες ἐπέρασσαν ἀντικρὺ, ἔπειτα δὲ ὑπὸ δύο ἱππέων. Οἱ τρεῖς πρῶτοι ἦσαν ὁ λοχαγὸς Λαντέγιας καὶ οἱ δύο σύντροφοί του, οἱ δὲ δύο ἄλλοι, οἱ λησταὶ οἵτινες ἔφερον εἰς τὸν ἀρχηγὸν τὰς κεφαλὰς τῶν τριῶν στρατιωτῶν.

Ἄμα μείνας μόνος ὁ συνταγματάρχης ἦλθε πρὸς τὸ μέρος τοῦ δάσους ὅπου εἶχεν ἀφήσει τὸν Ῥογκαδὸρ ὡς καὶ ὁ κύριός του, οὕτω καὶ ὁ ἵππος ἐσώθη ἀπὸ τῶν ἐρευνῶν τῶν στρατιωτῶν τοῦ Ἀρρόγιου· ἀλλὰ τσαυτὴν πείναν καὶ δίψαν εἶχεν, ὥστε ὁ συνταγματάρχης ἠναγκάσθη νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ὄχθην διὰ νὰ τὸν ποτίσῃ.

Ἐνῶ δὲ ὁ ἵππος ἔβασκεν ἄνευ χαλινοῦ ἐκ τῶν πρασίνων χόρτων τῆς ὄχθης, ὁ δὸν Ῥαφαήλ, καθήσας ὀπίσθεν καλαμῶν, παρετήρησέ τινα ἐτοιμαζόμενον νὰ περάσῃ περὶ τὸν ποταμὸν καὶ νὰ ἔλθῃ πρὸς τὸ μέρος του.

Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἦτο μόνος, ἀλλ' ὁποιοσδήποτε καὶ ἂν ἦτο ὁ δὸν Ῥαφαήλ ἀπεφάσισε νὰ μὴ τὸν ἀφήσῃ νὰ διαβῇ χωρὶς νὰ τὸν ἐρωτήσῃ. Ὅτε δὲ ἐφθασεν εἰς τὴν ὄχθην, ὁ συνταγματάρχης γυμνώσας τὸ ξίφος ἐδράμαε πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν διέταξε νὰ περιμείνῃ εἰπὼν ὅτι δὲν ἔχει τι νὰ φοβῆται. Καὶ ὁ μὲν ἐροθήθη, καθόσον μάλιστα καὶ ἡ μακρὰ σπάθη καὶ τὰ ἐσχισμένα καὶ βεβορβορωμένα ἐνδύματα τοῦ αἵρνης φανέντος δὲν ἐμαρτύρουν ὑπὲρ αὐτοῦ. Διὸ ἀνέκραξε·

— Κύριέ μου! ἄφετε νὰ περάσῃ ὑπηρετὴς ὁ ὁποῖος πηγαίνει νὰ ζητήσῃ βοήθειαν διὰ τοὺς κυρίους του.

— Καὶ ποῖος εἶναι ὁ κύριός σου; ἠρώτησεν ὁ συνταγματάρχης.

— Οἱ κύριοι τῆς ἀσιένδας τοῦ Σάν Καρόλου.

— Ὁ δὸν Φερνανδος Λακάρας καὶ ἡ δόνα Μαριανίτα Σίλβα (*).

— Τοὺς γνωρίζετε;

— Πῶς; κινδυνεύουν;

— Ἀλλοίμονον! κύριέ μου· ἡ οἰκία των διηπάγη, καὶ ἤκουσα τὸν ταλαίπωρον κύριόν μου μαστιζόμενον ἀπὸ τὸν Ἀρρόγιον καὶ στεναζόμενον.

— Πῶς! ἀπὸ τὸν κακούργον Ἀρρόγιον.

— Τὸν ἴδιον, κύριε· ὅπου εἶναι νὰ γίνῃ κακούρημα, αὐτὸς εὐρίσκεται εἰς τὴν μέσῃν.

— Καὶ ἡ κυρία σου, ἡ δόνα Μαριανίτα;

— Διὰ νὰ μάθῃ ὁ Ἀρρόγιος ποῦ εἶναι κρυμμένη ἐβασάνιζε τὸν ταλαίπωρον κύριόν μου· ἐγὼ ὁ μὲν κατώρθωσα καὶ τὴν ἐφυγάδευσα ἀπὸ τὸ παράθυρον, καὶ ἔπειτα ἐφυγα κατόπιν τῆς, καὶ ὑπάγω νὰ ζητήσω βοήθειαν ἀπὸ τὴν ἀσιένταν δὲλ Βάλλε, τῆς ὁποίας οἱ γενναῖοι ὑπερασπισταὶ δὲν θὰ συγχωρήσουν νὰ παραβιασθοῦν ἀτιμωρητί οἱ νόμοι τοῦ πολέμου.

— Καὶ ἡμπορεῖ νὰ ὑπάγῃ τις ἐλευθέρως εἰς τὴν ἀσιένταν δὲλ Βάλλε;

— Βέβαια· διότι ὅλοι οἱ κακούργοι εἶναι μαζωμένοι εἰς τὴν ἀσιένταν τοῦ Σάν Καρόλου.

— Λοιπὸν, ἔλα μαζὴ μου, εἶπεν ὁ δὸν Ῥαφαήλ, καὶ ὑπόσχομαι ἐχθρὸν ταχεῖαν καὶ τρομεράν.

Χωρὶς δὲ νὰ εἶπῃ τι πλεיותרον, ἔθεσε τοῦ ἵππου του τοὺς χαλινοὺς, ἀνέβη χωρὶς ἐφίππειον,

τὸ ὁποῖον, ὡς ἐνθυμεῖται ὁ ἀναγνώστης, εἶχεν ἀφήσει εἰς τὸ δάσος, ἐβοήθησε τὸν ὑπηρετὴν νὰ ἀναβῇ ὀπισθὲν του, καὶ μετὰ ταῦτα ἀνεχώρησεν ἐκδρομος.

— Καὶ ποῦ κατέφυγεν ἡ κυρία σου; ἠρώτησεν ὁ δὸν Ῥαφαήλ μετὰ μικρὰν σιωπὴν.

— Ἀπὸ τὴν ταραχὴν μου δὲν ἐνθυμήθην νὰ τὴν εἰπῶ νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν ἀσιένταν τὴν ὁποῖαν πηγαίνομεν. Τὴν παρεκίνησα νὰ καταφύγῃ εἰς τὰ δάση τοῦ Σάν Καρόλου, φθάνει μόνον νὰ σωθῇ ἀπὸ τὰ νύχια τοῦ Ἀρρόγιου. Ἡ ἀθλία! ἦτον τόσο εὐχαριστημένη σήμερον τὸ πρῶτ', ἐπρόσθεσε στεναζέας ὁ ὑπηρετὴς· ἐπερίμενε τὴν ἀδελφὴν καὶ τὸν πατέρα τῆς τοὺς ὁποίους δὲν εἶχεν ἰδεῖ πρὸ ἐνὸς ἔτους.

Ὁ συνταγματάρχης ἀνέφριξεν ὄλος.

— Εἶσαι βέβαιος ὅτι ὁ δὸν Μαριανὸς καὶ ἡ δόνα Γερτρούδη ἔμελλον νὰ ἔλθουν; ἠρώτησεν ἐναγώνιος.

— Εἶχαν γράψῃ ὅτι θὰ φθάσουν σήμερον . . . ἐκτὸς μόνον ἂν πέσουν εἰς τὰ χεῖρια τῶν κακούργων. Καὶ φαντασθῆτε, κύριε, ὅτι ὁ Ἀρρόγιος ἦτον παλαιὸς ὑπηρετὴς τοῦ πατρὸς τῆς ἀθλίας μου κυρίας.

— Ἄς ἐλπίσωμεν, εἶπε τρέμων ὁ συνταγματάρχης.

— Ἴσως ἀργοπύρησαν διὰ τὴν ἀδυναμίαν τῆς δόνα Γερτρούδης· ἄμποτε νὰ ἦτον αὐτὸ!

— Καὶ πῶς; ἦτον ἄρρωστη ἡ δόνα Γερτρούδη;

— Ἀφοῦ λέγετε, κύριε, ὅτι τοὺς γνωρίζετε, δὲν ἤξεύρετε λοιπὸν ὅτι ἔμεινεν ἡ ταλαίπωρος μόνον κόκκαλα, διότι κρυφία θλίψις τὴν κατατρόγωι; . . . Πλὴν διὰ τί τρέμετε; ἠρώτησεν αἰσθανθεὶς νευρικούς σπασμούς εἰς τὸ στῆθός του.

— Τίποτε, ἀπεκρίθη ὁ δὸν Ῥαφαήλ. . . Καὶ εἶναι γνωστὸν πόθεν ἡ τόση λύπη τῆς;

— Πῶς δὲν εἶναι γνωστὸν; Ἡ νέα Γερτρούδη ἠγάπα ἓνα νέον ἀξιωματικὸν τόσο πολύ, ὥστε διὰ τὴν σωτηρίαν του ἔκοψε καὶ τὰ μαλλία τῆς. Καὶ ὁ μὲν ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος χρεωστῆ ἴσως τὴν ζωὴν του εἰς τὰς δεήσεις τῆς τὴν ἐλησμόνησε.

— Λοιπὸν! ἠρώτησεν ὁ δὸν Ῥαφαήλ.

— Λοιπὸν! ἡ νέα ἀποθνήσκει ἀπὸ τὴν λύπην τῆς . . . Ἰδοὺ ὄλον τὸ ἱστορικόν. . . Ἄ! Κ. ἱππὸτα, πάσχετε βλέπω, διότι αἰσθάνομαι τὴν καρδίαν σας κτυποῦσαν δυνατὰ ὡς νὰ ἤθελε νὰ σπάσῃ τὸ στῆθός σας. Μὴν πολυτρέχετε.

— Ἐχεις δίκαιον· ὑπόκειμαι εἰς παλμούς . . . εἰς . .

Καὶ τόσῳ ἐκλονεῖτο ὥστε ὁ ὑπηρετὴς ἠναγκάσθη νὰ τὸν κρατῇ καλῶς ἵνα μὴ πέσῃ.

— Εὐχαριστῶ, φίλε μου, εὐχαριστῶ, εἶπε με φωνὴν ἀσθενῆ, εἶμαι καλῆτερα . . . ἐξακολούθησε τὴν διήγησίν σου διότι μ' εὐχαριστεῖ. . . Αὐτὸς λοιπὸν ὁ ἴδιος εἶχεν εἰπεῖ εἰς τὴν δόνα Γερτρούδην ὅτι δὲν τὴν ἀγαπᾷ καὶ ἠγάπα ἄλλην;

— Δὲν ἤξεύρω.

— Καὶ διὰ τί δὲν τὸν εἰδοποίησε νὰ ἐπιστρέψῃ νὰ τὴν ἰδῇ; Ἴσως τότε. . .

Δὲν ἐτόλμησε δὲ νὰ τελειώσῃ τὴν φράσιν του διότι ἐλπίς πρὸ πολλοῦ κατασταλεῖσα ἤρχισε νὰ ἀναβλαστάνῃ μετὰ τόσης δυνάμεως εἰς τὴν καρδίαν

(*) Ἐἰς τὴν Μεξικὴν αἱ γυναῖκες καὶ ὑπανδρευόμεναι τηροῦσι τὸ πατρικὸν ὄνομα μὴ λαμβάνουσαι τὸ τοῦ συζύγου.

του, ὥστε ἐφοβεῖτο μὴ ἀκούσῃ τι ἀποθαρρύνον ἐκ νέου αὐτόν.

— Μ' ἐρωτᾷτε περισσότερα ἀφ' ὅσα ἤξεύρω, ἀπεκρίθη ὁ ὑπηρετής· σὰς εἶπα ὅ,τι ἔμαθα.

Ὁ συνταγματάρχης κατέστειλε τὸν στεναγμὸν του καὶ δὲν ἠρώτησε πλέον· καὶ κεντήσας σφοδρῶς τὸν *Ρογκαδόρ*, ἔτρεχεν ὡς ἀστραπὴ πρὸς τὴν *ἀσιένδαρ* δὲλ Βάλλε.

— Γνωρίζεις τὸ ὄνομα τοῦ ἀξιωματικοῦ τὸν ὁποῖον ἠγάπα ἢ δόνα Γερτρούδη; ἠρώτησε μετὰ μικρὸν.

— Ὄχι, ἀπεκρίθη ὁ ὑπηρετής· ἐὰν ἤμην ὁμῶς εἰς τὸν τόπον του, δὲν θὰ ἄφιναν ν' ἀποθάνῃ ἀπὸ τὴν ἀγάπην του μία νέα τόσοσιν ὡραία ὅπως τὴν λέγουν, διότι ἐγὼ δὲν τὴν εἶδα ποτέ.

Μετ' ὀλίγον ἐφθασαν εἰς τὴν δενδροστοιχίαν ὅπου ἠκούσθη ἐρωτῶσα αὐτοὺς ἢ φωνὴ τοῦ σκοποῦ.

— Εἶπὲ εἰς τὸν ὑπολοχαγὸν Βεραεγοῦ, ἐὰν ζῆ

ἀκόμη, ὅτι εἶναι ὁ συνταγματάρχης Τρεζ Βίλλας, ἀνέκραξεν ὁ δὸν *Ραφαήλ*.

Καὶ εὐθὺς ἤχησαν αἱ σάλπιγγες σημαίνουσαι χαρὰν διὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ ἀρχηγοῦ, ὁ δὲ ὑπηρετής πεζεύσας ἐξήτει συγγνώμην διότι δὲν ἐγνώρισε τὸν συνοδοιπόρον του.

— Ἐγὼ ἐξ ἐναντίας σὲ εἶμαι ὑπόχρεως, ἀπεκρίθη ὁ συνταγματάρχης, διότι ἔχω νὰ σὲ ἀναθέσω ὑποθέσιν . . . σπουδαιοτάτην.

Ὁ ὑπηρετής ἔνευσε τὴν κεφαλὴν· καὶ ἐνῶ ὁ ὑπολοχαγὸς Βεραεγοῦ ἤρχετο μὲ δύο ἄλλους ἀξιωματικούς καὶ μὲ στρατιώτας δαδούχους εἰς ἀπάντησιν τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς φρουρᾶς, αὐτὸς ἔλαβε τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου του.

Ὁ δὲ δὸν *Ραφαήλ* ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν *ἀσιένδαρ* οὔτε κἀν ὑπωπτεύετο ὅτι θὰ εὔρισκε τὸν ταχυδρόμον τῆς δόνας Γερτρούδης καὶ τὸν σύντροφόν του εὐχομένους ὑπὲρ τῆς σωτηρίας του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Ο ΠΑΝΟΣΙΩΤΑΤΟΣ ΛΟΧΑΓΟΣ.

ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ ἦτο ἡ ἐποχὴ τοῦ ὑπὲρ τῆς Μεξικανικῆς ἀνεξαρτησίας πολέμου, διότι καὶ τὰ δύο μέρη ἐμάχοντο ὑπὲρ τῆς θρησκείας, ἐνῶ οὐδεμία ὑπῆρχε διαφορὰ μεταξὺ αὐτῶν ὡς πρὸς τὰ θρησκευτικὰ ἀντικείμενα· καὶ τὰ δύο μέρη ὡμολόγουν ἀρχιστράτηγον τὴν Παναγίαν, καὶ ἱερεῖς εἶχον στρατηγούς.

Εἰς πολλὰς πόλεις εἶχον συγκροτήσει εἴτε ὑπὲρ τῆς ἐπαναστάσεως εἴτε κατ' αὐτῆς συντάγματα ἐκ παντοίων μοναχῶν, εἰς δὲ τὴν Οἰαγιάκαν καὶ ὁ ἐπίσκοπος αὐτὸς ἐμνημῆθη τὸ παράδειγμα τοῦτο. Ἴνα ἀναπληρώσῃ δὲ τὸν μικρὸν ἀριθμὸν τῶν στρατευμάτων τὰ ὅποια ἐφρούρουσαν τὴν πρωτεύουσαν τῆς ἐπαρχίας, συνεκρότησε τάγμα ἐκ μόνων ἱερέων συγκείμενον· ἀλλ' ὁ διοικητὴς Βοναβίας ἀποτυχὼν ἀπὸ τὴν πολιορκίαν τῆς *Υαγιάπαμ* καὶ μὴ ἔχων πολλὴν πεποίθησιν εἰς τὴν μελανεύονα ταύτην φάλαγγα, προσέθετο καὶ τάγματ' αἰνα βαναύσων στρατιωτικῶς ὀργανωμένων, τῶν ὁποίων ὁμῶς οἱ ἀξιωματικοὶ ἦσαν μοναχοὶ καὶ ἐφημέριοι.

Ἐκ τούτων τῶν ταγμάτων ἔστειλε τὸ ἐσπέρας ἐκεῖνο ἀπόσπασμα ὁ Βοναβίας πρὸς τὸν ὑπολοχαγὸν Βεραεγοῦ. Ὁ στρατὸς ἦτο παρατεταγμένος εἰς τὴν αὐλὴν καθ' ἣν ὥραν εἰσῆλθεν ὁ δὸν *Ραφαήλ*, συνοδευόμενος ὑπὸ τε τοῦ ὑπολοχαγοῦ, τῶν ἀξιωματικῶν καὶ τῶν δαδούχων.

Ὁ συνταγματάρχης εἰ καὶ ἀξιόλογος καθολικός,

καθὸ ὁμῶς στρατιώτης, κατεφρόνει ὡς καὶ ὁ στρατηγὸς Βοναβίας τοὺς ἱερωμένους τούτους στρατιώτας· διὸ ἐβίασεν ἑαυτὸν ἵνα δεχθῆ μετὰ τινος εὐγενείας τὸν ταγματάρχην ἐλθόντα εἰς ἀπάντησίν του· ἦτο δὲ οὗτος δομινικανὸς ὑψηλὸς καὶ ἰσχνός, φορῶν *κουκούλλαν* λευκομέλαινα, ἐπωμίδας μὲ κροσσούς χονδρούς καὶ ζώνην ἀφ' ἧς ἐκρέμαντο τὰ πιστόλια καὶ ἡ σπάθη του.

Ἀλλὰ πρὸ πάντων δυσάρεστον ἐντύπωσιν ἐπροξένησεν εἰς τὸν συνταγματάρχην τὸ ἐθνόσημον τὸ ὁποῖον ἔφερεν εἰς τὸν πλατύτατον πῖλόν του ὁ δομινικανός.

— Τί διαβολοεθνόσημον φορεῖτε, πανοσιώτ. λοχαγέ; ἠρώτησεν ὁ δὸν *Ραφαήλ* ὁπωςοῦν ἀποτόμως.

— Αὐτό; ἀπεκρίθη ὁ ἀδελφὸς *Θωμάς* δὲ λά Κρουζ (οὕτως ὠνομάζετο ὁ δομινικανός), ἀποβαλὼν τὸν πῖλόν του ἵνα δείξῃ καλῆτερα εἰς τὸ φῶς τὸ ἐθνόσημον· εἶναι αὐτῶν ἐνός Ἰνδοῦ τὸν ὁποῖον κατεδέχθη νὰ κυνηγήσω ἐρχόμενος.

— Καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον νομίζετε ὅτι θὰ ἐλκύσετε εἰς τὸ μέρος σας τοὺς δυστυχεῖς Ἰνδοὺς;

— Αὐτὸς τοῦλάχιστον, ἐπανελάβεν ὁ μοναχὸς ὑπομειδιῶν, συνεισέφερε τὰ αὐτῶν του εἰς τὸν καλὸν ἀγῶνα.

Θυμὸς καὶ καταφρόνησις ἐφάνησαν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τοῦ δὸν *Ραφαήλ*· ἀλλὰ καταστείλας τὴν ἐκρηξίν των ἠρώτησεν·

-- Εἴθε βέβαια ἔτοιμος νὰ ἐκστρατεύσετε;

— Μάλιστα! τοιαῦται εἶναι αἱ διαταγαὶ τοῦ διοικητοῦ.

— Δηλαδή αἱ διαταγαὶ μου, πανοσιώτατε λοχαγέ, καὶ σὰς παρακαλῶ νὰ μὴ λησμονῆτε ὅτι ἐδῶ εἰς μόνον τὰς διαταγὰς μου θὰ ὑπακούετε, ἐπανελάβεν ὁ συνταγματάρχης.

Ὁ δὲ δομινικανός, αἰσθανόμενος ὅτι ἄλλος ἦτο ἰσχυρότερος αὐτοῦ, ἔκλινε τὴν κεφαλὴν.

— Ἐτοιμαζόμεθα ὅταν ἤλθετε νὰ ἐκστρατεύσωμεν κατὰ τοῦ Ἀρόόγιου, εἶπεν ὁ ὑπολοχαγός.

— Καὶ ἤξεύρετε ποῦ εὐρίσκεται;

— Τὰ ἔχνη τοῦ Ἀρόόγιου εὐρίσκονται πάντοτε εὐκόλως.

— Τὸ ἤξεύρω, εἶπεν ὁ συνταγματάρχης. Ὁ καλὸς αὐτὸς ὑπρέτης ὁ ὁποῖος κρατεῖ τὸ ἄλογόν μου ἤρχετο νὰ ζητήσῃ τὴν βοήθειάν σας διὰ νὰ ἐκδικήσετε τοὺς κυρίους τοῦ βασιανίζομένου ἀπανθρώπως ἀπὸ τοὺς κακούργους. Ὑπολοχαγέ Βεραεγού, πάρε μαζὶ σου ὅσα σχοινία εὐρεῖς· πρόσταξε νὰ βάλουν ἐπάνω εἰς ἡμίονον καὶ ἐν κανόνιον· θὰ μᾶς χρησιμεύσῃ διὰ νὰ συντρίψωμεν τὴν θύραν.

— Καὶ τὰ σχοινία τί θὰ τὰ κάμωμεν; ἠρώτησεν ὁ ὑπολοχαγὸς μειδιάσας πανούργως.

— Θὰ κρεμάσωμεν τοὺς ληστὰς ὅλους ἀνεξαιρέτως, φίλτατέ μου Βεραεγού.

— Ἀπὸ τὰ ποδάρια τὴν φορὰν αὐτήν, διότι ὅταν ἐνθυμούμαι τὴν συγκατάθεσίν μου . . .

— Πῶς; ἀφησες κανένα; ἠρώτησεν ὁ συνταγματάρχης.

— Εἰς τέσσαρας ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ὁποῖους συνέλαβα χθές, ἐφέρθη μὲ πολλὴν γλυκύτητα· τοὺς ἐκρέμασα ἀπὸ τὸν λαιμόν. Ἀληθινά· εἶναι ἐδῶ δύο ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ σὰς ὀμολήσουν.

— Ἀργότερα, ἀπεκρίθη ὁ δὸν Ῥαφαὴλ μὴ ὑποπευόμενος τίνες ἦσαν, ὅταν ἐπιστρέψω· ἐχάσαμεν ἀρκετὸν καιρὸν ἐνῶ οἱ ταλαίπωροι κάτοικοι τοῦ Σάν Καρόλου μετροῦν καὶ τὰ λεπτά. Οὔτε φόρεμα δὲν θ' ἀλλάξω· γρήγορα, ἐφίππειον εἰς τὸ ἄλογόν μου, καὶ ἐμπρός.

— Σημάνατε τὸ ἀποδημητήριον, ἀνέκραξεν ὁ ὑπολοχαγός.

Καὶ ἠκούσθησαν ἐκ νέου αἱ σάλπιγγες· ἐνῶ δὲ ἐνηργοῦντο αἱ προσταγαὶ του, ὁ συνταγματάρχης ἀνεχώρησε προφασιζόμενος ὅτι ἤθελε νὰ μείνῃ ἐπὶ μικρὸν μόνος· καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν τόπον ὅπου ἀπέθεσε πρὸ δύο ἐτῶν τὸν νεκρὸν τοῦ πατρός του, ἐπεκαλέσθη παρ' αὐτοῦ δύναμιν ἵνα ἐκπληρώσῃ κατὰ πρῶτον τὸν ὄρκον του, καταδιώκων μέχρι θανάτου τὸν φονεύσαντα αὐτὸν κακούργον, καὶ ἔπειτα νὰ στρέψῃ τὴν προσοχήν του εἰς τὴν ἀγαπητὴν τῆς καρδίας του.

Ἦδη ἄς ἐλθωμεν εἰς τὸν Γάσπαρην καὶ τὸν Ζαπόταν· ἀποκλεισθέντες εἰς ἀπόκεντρόν τι δωμάτιον, καὶ φυλασσόμενοι ὑπὸ σκοποῦ κρατοῦντος πυροβόλον, ἐσιώπων ἐν μέσῳ τοῦ σκότους· ἀλλ' ἐπὶ τέλους ὁ Ζαπότας, μᾶλλον φιλόσοφος τοῦ ἄλλου, ἔλυσε πρῶτος τὴν σιωπὴν.

— Ἐκατάλαβες, εἶπε, σύντεκνέ μου, ὅτι δὲν πρέπει νὰ πολυφλυαρῆ τις;

— Τί πταίω, ἀπεκρίθη ὁ ἕτερος, ἀφοῦ τὸ ἦθος σου . . . στρατιωτικόν, ὅπως λέγεις, ἔφερε τὸ συνειθισμένον ἀποτέλεσμα. Σὲ εἶχα εἰπεῖ νὰ φροντίσῃς νὰ τὸ ἀφήσῃς εἰς τὴν θύραν τῆς ἀσιένδας.

— Τί ἤθελες τότε ἀτελεῦττητα λόγια; αὐτὰ ἐξύπνισαν τὸν διαβολοαξιωματικόν.

— Μὴ θαρρήῃς ὅτι καὶ τὸ ἐδικόν σου πρόσωπον δὲν μᾶς ἐβλάψε.

— Δὲν ἀρνοῦμαι ὅτι ἔχω τὸ ἦθος στρατιωτικόν, ἡ ἀνοησία σου ὅμως τὰ ἀπεχάλασεν. Εἶδες τὸν συνταγματάρχην καὶ τὸν ἀνεγνώρισες χωρὶς νὰ τὸν γνωρίζῃς. Τί λοιπὸν ἦτον ἀνάγκη ἀπὸ τόσα λόγια; δὲν ἠμποροῦσες νὰ διηγηθῆς διαφορετικὰ τὸ πρᾶγμα καὶ νὰ εἰπῆς ἀπλῶς ὅτι ὁ συνταγματάρχης ἔτρεχε μεγάλον κίνδυνον, ὅτι ἐφονεύσαμεν δὲν ἤξεύρω πόσους ἀνθρώπους διὰ νὰ τὸν σώσωμεν, καὶ ὅτι τέλος πάντων μᾶς ἔστειλε νὰ ζητήσωμεν βοήθειαν τὸ ταχύτερον; Τότε θὰ μᾶς ὑποδέχοντο καλά, θὰ μᾶς ἐφίλευαν· ἐνῶ τώρα διὰ τὴν ἀνοησίαν σου εἴμεθα νηστικοὶ πρὸ εἴκοσι τεσσάρων ὥρων, κλεισμένοι χωρὶς φῶς· καὶ ἐὰν ὁ συνταγματάρχης ἐφονεύθη ὄχι μόνον θὰ χάσω τὴν ἀμοιβὴν τῆς ἀρετῆς μου, ἀλλὰ φοβοῦμαι καὶ τὴν θηλείαν.

— Καὶ ἐγώ;

— Σὺ! σὺ τί ἔχεις νὰ φοβηθῆς; καὶ δὲν ἤξεύρω διὰ τί στέκομαι καὶ δὲν σὲ καταφέρω τόσους γρόνθους ὅσα λόγια εἶπες πρὸ ὀλίγου.

— Λέγω πάντοτε ὅτι ἡ φυσιογνωμία σου . . . Ὁ ἦχος τῶν σαλπύγγων αἴτινες ἀνήγγελλον τὴν ἀφίξιν τοῦ ἀποσπάσματος τοῦ Θωμᾶ δὲ λὰ Κρουζ διέκοψε τὸν λόγον τοῦ Γάσπαρη καὶ ἀνέστειλεν εὐτυχῶς τὴν ὄργην τοῦ Ζαπότα· ἄλλως ἦτο πιθανόν, χάριν διασκεδάσεως, νὰ φιλεύσῃ ὁ εἰς τὸν ἄλλον ἀρκετὰ γρονθοκοπήματα.

— Τί λέγεις, φίλε μου; ἔκραξεν ὁ Ζουάν διὰ τῆς ὀπῆς τοῦ κλειθροῦ πρὸς τὸν σκοπὸν, οὔτινος ἤκουε τὰ βήματα εἰς τὸν πρόδομον.

— Ἦλθαν στρατιῶται, ἀπεκρίθη ὁ σκοπός.

— Ἄ! ἤλπιζα ὅτι ἤλθεν ὁ συνταγματάρχης· ἠξεύρεις ὅτι ὅταν φθάσῃ θὰ μᾶς ἀπολύσουν.

— Τὸ ἤξεύρω.

Καὶ μετὰ ταῦτα ἐσιώπησαν ἕως οὗ ἠκούσθησαν καὶ πάλιν αἱ σάλπιγγες ἠχοῦσαι ἐντονώτερον.

Ὁ Ζαπότας ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ὀπῆν.

— Βέβαια, εἶπε, θὰ ἦθε τώρα ὁ ἀγαπητός μου συνταγματάρχης· μὲ τὸ λέγει ἡ καρδία μου· δὲν εἶναι ἀληθινόν, φίλε μου;

— Δὲν ἤξεύρω, ἀπεκρίθη ὁ στρατιώτης· ἀλλὰ τὸ παρεξηλώσετε· δὲν μὲ ἀφίνετε ἦσυχον . . . ἂν εἶναι αὐτὸς σὰς εἰδοποιῶ.

Ὁ θόρυβος ἐφθασε μετ' ὀλίγον μέχρι καὶ τοῦ προδόμου, καὶ ὁ Ζαπότας ἤκουσε τὸν σκοπὸν συνομιλοῦντα μετὰ τίνος συστρατιώτου του.

— Ἡ καρδία μου δὲν μὲ τὸ εἶπεν, ἐφώνασε καὶ πάλιν διὰ τοῦ κλειθροῦ, ὅτι εἶναι ὁ συνταγματάρχης;

— Μάλιστα αὐτὸς εἶναι, ἀπεκρίθη ὁ σκοπός.

— Ἄ! ἡ καρδιά μου δὲν μὲ ἀπατᾷ ποτέ, ἀκούεις, Γάσπαρη; εἶναι ὁ γενναῖος συνταγματάρχης. Θὰ ἐλευθερωθῶμεν μετ' ὀλίγον καὶ θὰ εὐφρανθῶμεν. Ὡ σύντεκνέ μου, τί ὠραῖον πρᾶγμα ἡ ἀρετή! αὐτὸ εἶναι τὸ ἀξίωμά μου.

Ἐπὶ ἱκανὴν ὥραν ὁ Ζαπότας παρεδόθη εἰς χαρὰν ὡς μαινόμενος· ἀλλ' αὐτὴ ἔπαυσε καὶ τὴν διεδέχθη σκυθρωπότης καὶ ἀνυπομονησία. Ἀβεβαιότης διεδέχθη ἀκολούθως τὴν ἀνυπομονησίαν, καὶ ἐπὶ τέλους ἀμφιβολία καὶ ἀθυμία· διότι ἡ ὥρα παρήρχετο καὶ οὐδεὶς ἤρχετο νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ.

— Ἐ! φίλε, εἶπεν ὁ Ζαπότας παρακλητικῶς, ἀφοῦ ἦλθεν ὁ συνταγματάρχης ἀνοιξέ μας.

— Ὑπομονή! ἀπεκρίθη ὁ σκοπός, δὲν ἔχω διαταγάς.

Ἄλλ' ἀντὶ νὰ ὑπομένη ἀπηλπίσθη ὅπως διόλου ὁ Ζαπότας, καὶ παρεδόθη εἰς τοιοῦτους θρήνους, ὥστε ὁ σκοπός ἀφοῦ μάτην ἠγωνίσθη νὰ τὸν καθησυχάσῃ, τὸν ὑπεσχέθη ὅτι ἐὰν ἀναχωρήσῃ ὁ συνταγματάρχης χωρὶς νὰ τὸν ἰδῇ, θὰ τὸν ἐλευθερώσῃ.

Καὶ ἡ ὥρα αὕτη δὲν ἦτο μακράν, διότι ὁ στρατὸς ἠτοιμάζετο νὰ ἀναχωρήσῃ ὑπὸ τὰς ὀδηγίας τοῦ συνταγματάρχου.

Δύο ἡμίονοι ἔφερον οἱ μὲν τὸ καννόνιον ὁ δὲ τὴν σκευὴν αὐτοῦ· καὶ τεσσαράκοντα στρατιῶται ἐκ τῶν γενναϊοτέρων τῆς ἀσιένδας, μετὰ τῶν νεωστὶ ἐλθόντων ἐξήκοντα συνεκρότουν τὴν φάλαγγα· ἐπειδὴ δὲ οἱ ἡμίσεις ἦσαν πεζοί, ὅπως φθάσωσι τὸ ταχύτερον οἱ ἵππεῖς τοὺς ἀνεβίβασαν ὀπισθέντων.

Σημεῖου δὲ δοθέντος ἤνοιξαν αἱ πύλαι, καὶ ὁ στρατὸς ἀνεχώρησε σπεύδων καὶ σιωπῶν.

Δέκα περίπου πρόσκοποι ἐπροπορεύοντο, καὶ μετ' αὐτοὺς ἤρχετο ὁ συνταγματάρχης καὶ ὁ Βεραεγοῦ διιοκούντες τὴν φάλαγγα. Καθ' ὁδὸν διηγείτο οὗτος πρὸς ἐκείνον ὅσα συνέβησαν κατὰ τὴν ἀπουσίαν του· ἀλλὰ βεθυθισμένος εἰς λογισμοὺς οὐδὲ ἤκουε τὰ λεγόμενα.

Οὕτω πως ἔφθασαν εἰς τὸν πόρον τοῦ Ὄστουτα, καὶ διαβάντες αὐτὸν ἐστάθησαν ἕως οὗ φθάσῃ καὶ ἡ ὀπισθοφυλακή.

Ἐλθούσης δὲ καὶ ταύτης ἐξεκίνησαν μετὰ πλειοτέρας προσοχῆς· ὁ δὲ δὸν Ῥαφαὴλ ἐπρόσταξε νὰ φέρωσιν ἐνώπιόν του τὸν ὑπρέτην τοῦ δὸν Φερνάνδου. Καὶ ὅταν ἐπλησίασεν ὁ ἵππεὺς ὀπισθεν τοῦ ὀπίου ἐκάθητο·

— Σύ, εἶπεν αὐτῷ ὁ συνταγματάρχης ὁ ὁποῖος γνωρίζεις καλῆτερα τὰ κατατόπια, ἤμπορεῖς νὰ μᾶς φέρῃς ἀπὸ κανὲν μέρος πλάγιον, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ φέρωμεν καὶ τὸ καννόνιόν μας; ἤξεύρεις ὅτι τοῦτο εἶναι σημαντικόν.

Ὁ ὑπρέτης ἐβεβαίωσε ὅτι ἐδύνατο νὰ ὀδηγήσῃ ὅλην τὴν φάλαγγα πλησίον εἰς τὴν ἀσιένδα χωρὶς κἂν νὰ ὑποπτευθῇ τις ὅτι ἤρχετο, ἀλλ' ὅτι δὲν ἦτο εὐκόλον νὰ μεταφερθῇ καὶ τὸ καννόνιον ἐπὶ τοῦ ὑποστάτου.

— Πήγαινε λοιπὸν ἐμπρὸς μὲ τοὺς προσκόπους, εἶπεν ὁ συνταγματάρχης· πρέπει νὰ ἐπιπέσωμεν ἐξ

ἐφόδου κατὰ τῶν ληστῶν· τὸ δὲ καννόνιον τὸ φέρομεν ὅταν μᾶς εἰπῆς.

Ὁ ὑπρέτης ὑπήκουσεν· ἡ ὁδὸς ἐτρέπετο περὶ τὴν βᾶσιν τῶν ὑψωμάτων εἰς τὴν κορυφὴν τῶν ὀπίων εἶχεν ἰδεῖ πρὸ τινῶν ὠρῶν ὁ λοχαγὸς Λαντέγιας τὴν ἀσιένδα καὶ τὰς φλόγας.

Ἡ σιωπὴ ἦτο βαθεῖα, καὶ κατὰ τὰ φαινόμενα ὁ ἐχθρὸς δὲν ἐνόησε τὴν ἔλευσιν τῶν στρατιωτῶν. Ὁ ὀδηγὸς ἐπανελθὼν τότε πρὸς τὸν δὸν Ῥαφαὴλ εἶπε·

— Ἐδῶ δὲν ὑπάρχουν πλέον ἐμπόδια διὰ τὸ καννόνιον.

Διὸ σταθέντες ἔθεσαν τὸ καννόνιον ἐπὶ τοῦ ὑποστάτου, καὶ πάλιν ἐπανελάβον τὴν πορείαν των χωρισθέντες εἰς τρία, διότι εὐρίσκοντο εἰς τὴν πεδιάδα ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας ἔκειτο ἡ ἀσιένδα τοῦ Σάν Καρόλου. Ὁ συνταγματάρχης ἤρχετο μετὰ τοῦ πρώτου ἀποσπάσματος, τὸ ὁποῖον ἐμελλε νὰ διευθυνθῇ κατ' εὐθείαν γραμμὴν εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ ὑποστατικοῦ· ὁ δὲ Βεραεγοῦς καὶ ὁ Θωμᾶς δὲ λὰ Κρούς μετὰ τῶν δύο ἄλλων διευθύνθησαν εἰς τὰ ἀριστερὰ καὶ τὰ δεξιὰ τῆς ἀσιένδας. Ἐκάτερον δὲ τῶν δύο τούτων ἀποσπασμάτων ἔφερον ἱκανὸν ἀριθμὸν χειροβομβίδων ἵνα ρίψῃ αὐτάς ἀνωθεν τῶν τοίχων ἢ εἰς τὰ μέρη ὅπου μετὰ τὴν διάρρηξιν τῆς πύλης ἤθελον ὀχυρωθῆ οἱ λησταί.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐνεκα τοῦ σκότους, τῆς ἀποστάσεως καὶ τῶν δένδρων, οἱ ἐν τῇ ἀσιένδα δὲν ὑποπτεύθησαν τὰ γενόμενα· ὅτε ὅμως ἐπλησίασαν οἱ βασιλικοὶ ἤκουσαν φωνὰς καλούσας τοὺς στρατιώτας εἰς ἄμυναν. Οἱ σκοποὶ ἐπυροβόλησαν ἀμέσως κατ' αὐτῶν· ὁ δὸν Ῥαφαὴλ ὅμως μὴ καταδεχόμενος ν' ἀπαντήσῃ ὤρμησε ταχύτερον μετὰ τοῦ ἀποσπάσματος του, ἐτοποθέτησε τὸ καννόνιον, καὶ διὰ τῆς πρώτης σφαίρας κατέστρεψεν ἐν μέρος τῆς εἰσόδου.

Καὶ συγχρόνως ἀνέλαμψαν αἱ χειροβομβίδες καὶ κατέπεσαν εἰς τὴν αὐλὴν ὅπου συνήρχοντο ἐν ἀταξίᾳ οἱ λησταί.

Καὶ τινες μὲν τῶν χειροβομβίδων ἐσβέσθησαν, αἱ πλεῖσται ὅμως ἐξεβράγησαν μετὰ πατάγου μετὰ τῶν ποδῶν τῶν ἵππων οἵτινες, καταπτοηθέντες κατεκύλισαν καὶ κατεπάτησαν τοὺς ἀναβάτας, διπλασιάσαντες οὕτω τὴν ἀταξίαν. Αἱ φωναὶ τῶν τραυματισθέντων καὶ αἱ μανιώδεις τῶν ληστῶν κραυγαὶ ἀνεμιγνύοντο μὲ τοὺς ἄλλεπαλλήλους κρότους τῶν πυροβόλων καὶ ἐπηύξανον τὸν θόρυβον.

Τότε ἠκούσθη καὶ δεύτερος κρότος πυροβόλου· ἡ δὲ σφαῖρα διαβάσα διὰ τοῦ διάρρηχθέντος μέρους τῆς πύλης ἐφόνησεν, ἐτραυματίσθη καὶ ἀνέτρεψε πλείστους ἐκ τῶν σεσωρευμένων ἀποστατῶν.

— Ἀκόμη! ἀνεβόησεν ὁ δὸν Ῥαφαὴλ· ἀνοίξατε καὶ τὸ ἐπίλοιπον μέρος τῆς εἰσόδου.

Καὶ δύο ἵππεῖς ἐκ τῶν περὶ αὐτὸν ἀναχωρήσαντες ὑπῆγαν νὰ διατάξωσι τὸν πανοσιώτατον Θωμᾶν καὶ τὸν ὑπολοχαγὸν Βεραεγοῦ νὰ ἀναπτύξωσι τὰ ἀποσπάσματα αὐτῶν πρὸ τῆς ἀσιένδας ἐν ἡμικυκλίῳ, ὥστε καὶ τῶν δύο αἱ ἄκραι νὰ ἐγγίσωσι πρὸς αὐτόν. Οἱ δὲ πυροβοληταὶ μετὰ τσοαύτης ταχύ-

τητος ἐξανεγέμισαν τὸ κανόνιον, ὥστε μόλις ἀπεμακρύνθησαν οἱ δύο ἵπποι καὶ τρίτη ἐκρηξίς ἠχίσασα κατεσύντριψε τὸ λοιπὸν τοῦ πυλῶνος. Καὶ συγχρόνως νέαι χειροβομβίδες ἐρρίφθησαν ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς ὅπου οἱ λησταί, μὴ ἔχοντες τοὺς ἀρχηγούς των οἴτινες, ὡς εἶδομεν, εἶχον ὑπάγει εἰς ἀνεύρεσιν τῆς γυναικὸς τοῦ οἰκοδεσπότη, ἠπόρουσαν τί νὰ πράξωσιν. Οἱ μὲν, οἱ πλείστοι μάλιστα, καταληφθέντες ὑπὸ ἀνικίτου τρόμου, ἀγνοοῦντες τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐχθρῶν καὶ θέλοντες νὰ σωθῶσιν ἀπὸ τῶν σφαιρῶν καὶ τῶν χειροβομβίδων κατέφυγον εἰς τὰ ἀνωτέρας ὀροφάς, οἱ δέ, οἱ ἀνδρείότεροι, ἀποφασίσαντες νὰ ὑπάγωσιν εἰς ἀναζήτησιν τῶν ἀρχηγῶν των, ὤρμησαν διὰ τῆς πύλης· ἀλλ' εἶδον κατέναντι αὐτῶν ἡμικύκλιον λογχῶν, δοράτων καὶ καραβινῶν ἐτοιμῶν νὰ τοὺς ἐξολοθρεύσωσι.

— Ποῦ εἶναι ὁ σκυλαρβόγιος; ἀνέκραξεν ὁ συνταγματάρχης, τὸν μὲν τῶν ἐχθρῶν φονεῦων, τοῦ δὲ σχίζων τὴν κεφαλὴν διὰ τῆς μακρᾶς σπάθης του.

Καὶ ἐπειδὴ οὐδεὶς ἀπεκρίνετο·

— Κανεῖς, ἐπρόσθεσεν ἐξακολουθῶν νὰ φονεύη, δὲν θ' ἀποκριθῆ σκοτόνετε, σκοτόνετε, παλληκάρια μου! μὴ χαρίστε εἰς κανένα τὴν ζωὴν.

— Ὅσοι παραδοθῶν θὰ κρεμασθῶν ἀπὸ τὰ ποδάρια, ἀνέκραξε καὶ ὁ Βεραεγοῦ.

Καὶ ἐπειδὴ οὐδεὶς παρεδίδετο, ἐσωρεύθησαν ἐντὸς ὀλίγου περὶ τὴν πύλην καὶ εἰς τὴν αὐλὴν τῆς ἀσιένδας ἄπειρα πτώματα· ἀλλ' οὔτε τὸν Ἀρβόγιον οὔτε τὸν Βοκάρδον εὕρισκον μεταξὺ αὐτῶν οἱ νικηταί, καὶ τοὶ ἀνερευνῶντες μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας.

— Ποῦ εἶναι ὁ πανοσιώτατος λοχαγὸς δὲ λά Κρούζ; ἠρώτησεν ὁ ὑπολοχαγὸς τὸν συνταγματάρχην, ὅστις ἐπεστάτει μόνος εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν πτωμάτων.

— Στοχάζομαι, εἶπεν εὐσεβάτως δαδοφόρος τις στρατιώτης, ὅτι εἶναι αὐτός.

Καὶ τῶντι ἦτο ὁ ἴδιος ἐσκαπασμένος ὅλος μὲ μακρὸν ἐνδυμα μαῦρον καὶ λευκόν· ἡ θεία δίκη εἶχεν ἐπιτρέψει νὰ κατακάσῃ σφαῖρα τουφεκίου τὸ ἐν τῶν ὠτίων του· δὲν θ' ἀπέθνησκεν ὅμως ἐὰν συγχρόνως δὲν ἀπεσπάτο καὶ μέρος τοῦ κρανίου του.

— Ὁ Θεὸς ν' ἀναπαύσῃ τὴν ψυχὴν του! ἀνεφώνησεν ὁ ὑπολοχαγός, ἀφοῦ καὶ αὐτός, ὡς ἔλεγε ζῶν, συνεισέφερε τὰ αὐτὰ του εἰς τὸν ἀγῶνα.

Ἐν τοσοῦτῳ ἐπειδὴ οὔτε ὁ Ἀρβόγιος οὔτε ὁ Βοκάρδος εὕρεθησαν μεταξὺ τῶν νεκρῶν, ὑπέθεσαν ὅτι θὰ κατέφυγον εἰς τὰ οἰκήματα τῆς ἀσιένδας ὅπου ἦτο κίνδυνος νὰ τοὺς ἀναζητήσωσιν.

— Ἐμπρός! ἀνέκραξεν ὁ δὸν Ραφαήλ σείσας τὸν βραχίονα τοῦ ὑπολοχαγοῦ ὅστις ἐφαίνετο βεβουλισμένος εἰς λογισμούς· δὲν εἶναι καιρὸς εὐσπλαγχνίας· πρέπει νὰ τοὺς ἀποτελειώσωμεν.

— Ὡ συνταγματάρχα μου! ἀνεφώνησεν ὁ Βεραεγοῦ στεναζὰς ἐκ βάθους καρδίας· συλλογίζομαι ὅτι εἰς μάτην ἐφέραμεν μαζὴ μας τόσα σχοινία· διότι αὐτοὺς μὲν ἐφρονέσαμεν τοὺς δὲ ἄλλους θ' ἀναγκασθῶμεν νὰ τοὺς καύσωμεν. Ἴδου τί μὲ θλίβει.

— Μὴν τοὺς καύσετε, Κ. συνταγματάρχα, εἶπεν ἱκετευτικῶς ὁ ὑπρέτης τοῦ δὸν Φερνάνδου, διότι οἱ λησταὶ αὐτοὶ ἔχουν εἰς τὴν ἐξουσίαν των τὸν κύριόν μου, καὶ ἂν ζῆ ἀκόμη θὰ καὶ καὶ αὐτός· ἀλλὰ καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι του εἶναι αἰχμάλωτοι.

— Καὶ τῶντι, ἐπανελάβεν ὁ ὑπολοχαγός, δὲν βλέπω πῶς ἄλλως ἠμποροῦμεν νὰ σώσωμεν τοὺς αἰχμαλώτους παρὰ ὑποσχόμενοι ἀμνηστίαν εἰς τοὺς ληστές· δηλαδὴ ἂν τοὺς προτείνωμεν ὅτι θὰ τοὺς κρεμάσωμεν κατὰ τὸν συνήθη τρόπον, ἀπὸ τὴν κεφαλὴν, πάλιν θὰ κερδήσουν.

— Ἀμφιβάλλω, φίλε μου, εἶπε μειδιῶν ὁ δὸν Ραφαήλ ἂν θὰ τοὺς ἀρέσῃ ἡ πρότασίς σου.

— Καὶ ὅμως...

— Ἄν μ' ἐδίδατε τὴν ἄδειαν, ὑπέλαβεν ὁ ὑπρέτης, νὰ προτείνω μέσον τινὰ τρόπον, νομίζω θὰ τὸν δεχθῶν.

— Λέγε, φίλε μου, εἶπεν ὁ συνταγματάρχης.

— Ἄς ἰδῶμεν τὸν μέσον τρόπον σου, εἶπε καὶ ὁ Βεραεγοῦ μετὰ τινος περιφρονησεως, ἂν ἀξίζη καλῆτερα ἀπὸ τὸν ἐδικόν μου.

— Μαζὴ μὲ τοὺς ληστές, ἐπανελάβεν ὁ πιστὸς ὑπρέτης τοῦ δὸν Φερνάνδου, εἶναι καὶ ἡ σύζυγος τοῦ Ἀρβόγιου· καὶ ναὶ μὲν δὲν ἀξίζει περισσότερο ἀπὸ τὸν ἄνδρα της, εἶναι ὅμως πάντοτε γυναῖκα. Ἄς τὴν προτείνωμεν λοιπὸν ἀμνηστίαν, ἐπὶ συμφωνίᾳ νὰ μᾶς δώσῃ τὸν κύριόν μου.

— Τί κάθεται καὶ λέγεις; ἀνεβόησεν ὁ ὑπολοχαγός· λοιπὸν διὰ κάθε αἰχμάλωτον πρέπει ν' ἀμνηστεύσωμεν καὶ ἓνα ληστήν!

Καὶ ἀληθῶς ἡ πρότασις δὲν ἦτο καλὴ, διότι οἱ περὶ τὸν δὸν Φερνάνδον αἰχμάλωτοι ὄντες, ὡς καὶ αὐτός, ἦσαν τόσῳ πολλοί, ὥστε ὅλοι οἱ ἐπιζήσαντες λησταὶ ἔμελλον νὰ ἐλευθερωθῶσι· τοῦτο δὲ ἀντέβαινε εἰς τὰς προσταγὰς τοῦ διοικητοῦ.

Ὁ δὲ δὸν Ραφαήλ, ὅστις ἤθελε νὰ συμβιβάσῃ τὴν φιλάνθρωπίαν μὲ τὸ χρέος του, καὶ τὸν ὄρκον τὸν κατὰ τοῦ Ἀρβόγιου μὲ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ μὴ ἐκθέσῃ εἰς προφανῆς κίνδυνον τοὺς στρατιώτας του, ἓνα μόνον τρόπον ἔβλεπεν εὐπαραδέκτον, νὰ συλλάβῃ τοὺς ληστές διὰ τῆς πείνης· διότι πολιορκῶν αὐτοὺς θὰ τοὺς ἠνάγκαζεν ἢ νὰ ἐξέλθωσι μαχόμενοι ἢ ν' ἀποπέμψωσι τοὺς περιττοὺς ἵνα μὴ ἐλαττώνωνται τὰ τροφίματά των· ὅπως δὴ ποτε ἐλπίς ἦτο ν' ἐλευθερωθῶσιν οὕτω ὅτε δὸν Φερνάνδος καὶ οἱ περὶ αὐτόν. Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐπρόκυπτεν οὐδὲν ἄτοπον ἐὰν μέχρι τῆς αὐγῆς ἐνηργεῖτο ὁ ἀποκλεισμός, ἔδωκε συμφώνους διαταγὰς. Ἀφοῦ δὲ τὰ πάντα διετάχθησαν μετ' ἀκριβείας ὥστε νὰ μὴ δραπετεύσῃ τις τὴν νύκτα, ἐθυμῆθη τὴν ἀδελφὴν τῆς Γερτρούδης, ἧτις θὰ ἐπλανᾶτο τὴν νύκτα ἄνευ ὁδοῦ καὶ προστατοῦ, καὶ ἀπεφάσισε νὰ τρέξῃ εἰς ἀναζήτησίν της μετὰ ἐξ ἄλλων ἱπέων, τὴν δὲ διεύθυνσιν τοῦ ἀποκλεισμοῦ ἀνέθεσεν εἰς τὸν Βεραεγοῦ.

Μόλις πρὸ ἡμισίας ὥρας εἶχεν ἀναχωρήσει ὁ συνταγματάρχης, καὶ οἱ σκοποὶ εἰδοποίησαν ὅτι ἤρχοντο δρομαῖοι δύο ἄνθρωποι.

— Τί θέλετε; τοὺς ἠρώτησεν ὁ ὑπολαχαγὸς παρυσιασθέντας ἐνώπιον αὐτοῦ. Ἄ! ἄ! ἀνεφώνησεν ἀναγνώρισας αὐτούς, εἶναι οἱ δύο τοὺς ὁποίους συνελάβαμεν ἀπόψε. Ποῖος τοὺς ἐλευθέρωσεν;

— Ὁ δεσμοφύλαξ, ἀπεκρίθη ὁ Ζουάν ἐλ Ζαπότας ἰδὼν τὴν τῶσπην ἀφοσίωσίν μας πρὸς τὸν συνταγματάρχην Γρεζ Βίλλαν, μᾶς ἐσυγχώρησε νὰ τὸν ὀμιλήσωμεν· θὰ τὸν ἰδῶμεν τέλος πάντων.

Ταῦτα δὲ λέγων, εἶτε ἵνα κρύψη τὴν στρατιωκὴν του φυσιογνωμίαν, εἶτε διότι ἦτο κἀθιδρος, ἐσπόγγιζεν ἀδιακόπως τὸ πρόσωπόν του.

— Ὁ συνταγματάρχης ἀνεχώρησεν, ἀπεκρίθη ὁ Βεραεγοῦ.

— Ἀνεχώρησε! κάποιος μᾶς ἔκαμε μάγια. Καὶ ποῦ εἶναι.

— Μισὴν λεύγαν μακρὰν ἀπ' ἐδῶ, κατὰ τοῦτο τὸ μέρος, ἀπεκρίθη ὁ ὑπολαχαγός, καὶ ἔστρεψε τὴν ῥάχιν του. Ἐκεῖνοι δὲ χαίροντες ὅτι ἐπεριφρόνησεν αὐτούς ὁ φοβερός Καταλανός, ἔφυγον ἀμέσως τρέχοντες ἵνα ὑπάγωσι πρὸς τὸν συνταγματάρχην, τὸν ὅποιον αὐτοὶ μὲν ἀνεζήτουν ἐπιμόνως, ἡ τύχη δὲ ἐμάκρυνεν ἀπ' αὐτῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΟΘΝ.

Ο ΜΕΜΑΓΕΥΜΕΝΟΣ ΛΟΦΟΣ.

ἘΠΙΓΙΟΥΣΗΣ τῆς καταστροφῆς τοῦ δράματος, καιρὸς εἶναι νὰ ἀποσύρωμεν τὴν αὐλαίαν ἀπὸ τῆς τελευταίας σκηνογραφίας.

Οἱ ἀστέρες δεικνύουσιν ὅτι δεκάτη εἶναι περίπου ἡ ὥρα· ὁ οὐρανὸς ὅλως διάστερος ἐπικαλύπτει ἀχανὲς πεδίον, ἐνταῦθα μὲν σύνδενδρον, ἐκεῖ δὲ ξηρὸν καὶ βορβορώδες ἢ καὶ λόφους ἀμμόδεις· ἐν μέσῳ αὐτῶν κεῖται μεγίστη λίμνη, ἡ τοῦ Ὀστούτα. Ἡ λίμνη αὕτη ἔχει τὴν ὄψιν πένθιμον καὶ μελαγχολικὴν, ὁμοιάζει, ὡς λέγουσιν οἱ περιηγηταί, τὴν Πεκράν θάλασσαν, τὴν ὁποίαν κατηράσθη ὁ Θεὸς ἐν τῇ ὀργῇ αὐτοῦ. Εἰς τὰ ὕδατά της, μαῦρα καὶ πυκνά, δὲν ἀντανακλάται οὐδ' ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀστέρων· γοερῶς δὲ πνέων ὁ ἄνεμος ὠθεῖ αὐτὰ πρὸς ὄχθην τεлмаτωδῆ πλήρη καλάμων λεπτοκαύλων καὶ μεμαρασμένων τὰς κορυφάς.

Καὶ πρὸς βορρᾶν μὲν βλέπεις σειρὰν ἀπεράντων λόφων, πρὸς μεσημβρίαν δὲ δάσος πυκνότατον ὀρίζον ἐκατέρωθεν τὴν περιφέρειαν τῆς λίμνης, πρὸς ἀνατολὰς τὸ πεδίον αὐτὸ ὑπὸ τὸ ὅποιον κατασταλάζουσι τὰ ὕδατα τὰ συγκροτοῦντα τὴν λίμνην, καὶ τέλος πρὸς δυσμὰς δασὺν σωρὸν μελανῶν φύλλων κέδρων, κρυπτόντων τὰς κορυφὰς μεταξὺ ζοφερὰς ὀμίχλης.

Ἐν μέσῳ δὲ τῆς λίμνης ταύτης κεῖται λόφος ὅστις, πρασινόμαυρος ὢν, ὁμοιάζει μᾶλλον μέγιστον σκόπελον ἢ νῆσον. Ἀναθυμιάσεις πυκναὶ ἀναβαίνουσαι ἐκ μέσων τῶν ὑδάτων σχηματίζουσι περὶ τὴν κορυφήν του πέπλον νεφῶν· τοσούτῳ δὲ κατεσχισμένοι εἶναι αἱ πλευραὶ αὐτοῦ, ὥστε νομίζεις αὐτὸν ἄτακτον σωρὸν ἐρειπίων καὶ λειψάνων ἠφαιστειῶν λειβάδων. Τὴν νύκτα αἱ ἀκτῖνες τῆς σελήνης πίπτουσαι λοξῶς ἐπὶ τῶν ἀλλεπαλλήλων στρωμάτων ἐξ ὧν σύγκειται ὁ λόφος οὗτος, δεικνύουσιν αὐτὰ ὡς τὰς φολίδας αἰτῖνες καλύπτουσι τὸ βδελυρὸν ὄστρακον τοῦ κρο-

κοδείλου. Καὶ συγχρόνως ἀκούεις τὸ τερατῶδες τοῦτο ἔρπετον κυλιόμενον εἰς τὸν βόρβορον τῆς λίμνης, καὶ συντριβομένης τὰς καλάμους ὑπὸ τὸ βᾶρος αὐτοῦ.

Ἡ ἀπαισία ὄψις τῆς λίμνης, ὁ ζόφος τῶν περὶ αὐτὴν τόπων, ἡ αἰωνία καὶ βαθυτάτη σιωπὴ, πάντα διεγείρουσι λυπηρὰ αἰσθήματα εἰς τὴν καρδίαν σου καὶ δικαιολογοῦσι τοὺς ἀρχαίους Ἰνδοὺς ἱερεῖς, ἐκλέξαντας τὴν θέσιν ἐκείνην ὅπως ἐγκαταστήσωσι τοὺς αἰμοβόρους θεοὺς των· τοιαύτη δὲ ἡ ἰσχύς τῆς παραδόσεως ὥστε ἔτι καὶ καθ' ἡμᾶς ἡ λίμνη τοῦ Ὀστούτα καὶ ὁ Μοναποστιὰν ἢ μεμαγευμένος λόφος τηροῦσι τὸ ἀρχαῖον αὐτῶν ἀξίωμα, καὶ προξενοῦσι φόβον εἰς τὸν ἀμαθῆ καὶ δεισιδαίμονα λαόν.

Ὁ ὑπηρέτης τοῦ δὸν Μαριάνου, ὅστις ἐχρησίμευε καὶ ἀντὶ ὁδηγοῦ, ἔχων τὴν βεβαιότητα ὅτι τὸ μέρος ἐκεῖνο ἦτο ἀσφαλές, τὸν παρεκίνησε νὰ διανυκτερεύσῃ ἐκεῖ μετὰ τῆς θυγατρὸς του· κατέλυσαν δὲ πρὸς μεσημβρίαν τῆς λίμνης. Ὁ δὲ δὸν Μαριάνος ἐπιθυμῶν νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν διασκέδασιν τῆς μελαγχολίας τῆς θυγατρὸς του, ἔφερεν αὐτὴν εἰς τὸ τερπνότερον μέρος τοῦ δάσους.

Ἐν μέσῳ πυκνοῦ σωροῦ δένδρων παντοειδῶν ἦτο μικρὸν μέρος ἀνοικτὸν, ὡς τις ὠραιότατος θάλαμος κατεσκευασμένος ὑπὸ τῆς φύσεως. Καὶ τῆς μὲν ἦτο χλόη εὖοσμος καὶ λεπτή, πλῆθος δὲ κισσῶν ἀναβαινόντων μέχρι τῶν κορυφῶν τῶν ὑψηλοτέρων φοινίκων καὶ περικομψῶς συνδεομένων μετ' ἀλλήλων, ἐσχημάτιζον τοὺς τοίχους τοῦ θαλάμου καὶ μεγαλοπρεπεστάτην ὄροφον, συγκροτουμένην ὑπὸ διαστέρου καὶ λαμπροῦ οὐρανοῦ καὶ σκεπαζούσαν τὸν περικαλλῆ τοῦτον θάλαμον.

Εἰς τὸ μέρος τοῦτο κατέλυσεν ἡ Γερτρούδη· εἶψ δὲ ἀνευρίσκομεν αὐτὴν, τὴν βλέπομεν κοιμωμένην ὑπνον ἐλαφρὸν ἀλλὰ βραχὺν ἐντὸς τοῦ φορείου τῆς,

διὰ τῶν ἡμικλειστων παραπετασμάτων τοῦ ὁποίου ἐφαίνετο τὸ κάτωχρον καὶ γλυκὺ πρόσωπόν της.

Καὶ ἡ μὲν φύσις εἶχεν ἐπανορθώσει τὴν ζῆμιαν, τὴν ὁποίαν ἡ νέα εἶχε κάμει ἐκουσίως εἰς τὴν κόμην της, ἡ ζωὴ ὅμως ἐφαίνετο ἐκλείπουσα μικρὸν κατὰ μικρὸν ἐκ τοῦ στήθους της. Κοιμωμένη ἡ ὠραία Γερτρούδη ὠμοιάζε λευκὸν ἄνθος ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα ἤκμαζον περὶ αὐτήν, ἀλλ' ἄνθος ἐκρίζωθ' ἐν, μὴ ἔχον πλέον τὴν πρώτην ζωὴν καὶ δρόσον.

Ὁ δὸν Μαριάνος ἐρρίπτεν ἐπ' αὐτῆς φιλόστοργα βλέμματα, καὶ ἠγωνίζετο νὰ λησμονήσῃ τὴν λυπηρὰν ταύτην παρομοίωσιν· ἐγίνωσκεν ὁ ταλαίπωρος ὅτι τὸ ἄνθος ἀπαξ κοπὴν κατέδικασθη εἰς ἀναπόφευκτον θάνατον.

Ὀλίγον μακρὰν τοῦ πατρὸς καὶ τῆς κόρης, καὶ πλησιέστερα τῆς λίμνης, τρεῖς ὑπηρεταὶ καθήμενοι καὶ παραφυλάσσοντες, ἐπροσπάθουν νὰ διέλθωσιν ὁμιλοῦντες τὴν διεξοδικὴν ἐκείνην νύκτα, ὁ δὲ τέταρτος ὑπηρετῆς εἶχεν ὑπάγει εἰς ἀναζήτησιν τοῦ πόρου. Διὰ τῶν τελευταίων δένδρων τῆς ἀκρας τοῦ δάσους, ἐφαίνετο μακρὰν ἡ ζοφερὰ σκιὰ τοῦ Μεμαγευμένου λόφου.

Καὶ εἰς τὰς βαρβάρους καὶ εἰς τὰς πεπολιτισμένας χώρας, ἐνὶ λόγῳ πανταχοῦ τῆς γῆς, ὁσάκις τι φαίνεται ἀσύμφωνον πρὸς τοὺς κανόνας τῆς φύσεως, προσβάλλει σφοδρῶς τὴν φαντασίαν τῶν ἀνθρώπων. Τοῦτο ἐπασχον τὴν ὥραν ἐκείνην καὶ οἱ περὶ τὸν δὸν Μαριάνον.

— Πολλάκις ἤκουσα, ἔλεγέ τις ἐξ αὐτῶν, ὅτι τὰ πυκνὰ καὶ λασπώδη νερὰ τῆς λίμνης αὐτῆς ἦσαν ἄλλοτε καθαρὰ, καθαρῶτατα μάλιστα, καὶ ὅτι μετεβλήθησαν ἀφοῦ ἀφιερώθησαν εἰς τὸν διάβολον.

— Εἰς τὸν διάβολον! ὑπέλαβέ τις τῶν ἄλλων· διὰ τί λοιπὸν ὁ Καστρίλλος μᾶς ἔφερεν εἰς τὸν κατηραμένον τοῦτον τόπον;

— Ἴσως διότι οἱ λησταὶ τοῦ Ἀρρόγιου, εἶπεν ὁ τρίτος, δὲν τολμοῦν νὰ ἔλθουν ἐδῶ.

— Βέβαια, ἐπανελάθεν ὁ πρῶτος, ὅστις ἐφαίνετο γινώσκων τὰ πράγματα κάλλιον τῶν ἄλλων δύο· λέγουν ὅτι συνέβησαν φοβερὰ πράγματα εἰς τοῦτον τὸν λόφον, καὶ ὅτι διὰ νὰ μὴ φαίνωνται ὅσα καὶ σήμερον γίνονται ὁ θεὸς τῶν Ἰνδῶν, δηλαδὴ ὁ σατανᾶς, ἐξήπλωσεν ἐπάνω εἰς τὴν κορυφὴν του τὴν πυκνοτάτην αὐτὴν ὀμίχλην.

— Ἐὰν λοιπὸν δὲν κινδυνεύωμεν ἐδῶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, ὡς χριστιανοὶ τρέχομεν ἄλλους κινδύνους. Τί νὰ ἐγίνεν ἀρά γε ἐπάνω εἰς ἐκεῖνον τὸν λόφον, τοῦ ὁποίου οὔτε τὸ σχῆμα οὔτε τὸ χρῶμα ὁμοιάζουν μὲ ὅσα τοιαῦτα εἶδα;

— Πρῶτον, ἀπεκρίθη ὁ προλαλήσας, κατὰ τινὰς ἡμέρας τοῦ χρόνου οἱ Ἰνδοὶ ἱερεῖς ἐθυσίαζαν ἐκεῖ ἐπάνω τόσοὺς ἀνθρώπους, τῶν ὁποίων ἀπέσπων τὰς καρδίας, ὥστε τὸ αἷμα ἔτρεχεν ὡς νερὸν βραχθαίας βροχῆς. Ἐπειτα διηγοῦνται ὅτι ἓνας δυστυχῆς τοῦ ὁποίου ἀπέσπασαν τὴν καρδίαν. . . Ἀλλὰ διὰ τί νὰ σὰς τρομάζω καὶ νὰ τρομάζω καὶ ἐγὼ μὲ τοιαύτας διηγήσεις;

— Λέγε, λέγε, ἀνέκραζαν καὶ οἱ δύο σύντροφοι,

ἄν καὶ ἀνέφρισον, διότι τὴν αὐτὴν ἐκείνην ὥραν ἠκούσθη ἀλλόκοτός τις ἤχος ἐντὸς τῶν καλαμώνων· ἤκουσες τὸν ἤχον αὐτόν;

— Ναί· κανένας κροκόδειλος θὰ κτυπᾷ τὰ δόντια του. Ἐπειδὴ λοιπὸν θέλετε, σὰς λέγω ὅτι μίαν ἡμέραν, ἐνῷ ἤνοιξεν ὁ ἱερεὺς τὸ στήθος ἐνὸς ταλαίπωρου καὶ ἐξερρίζωσε τὴν καρδίαν του, αὐτὸς τὴν ἤρπασεν ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ ἱερέως, ἐσηκώθη εἰς τοὺς πόδας του καὶ ἐπροσπάθησε νὰ τὴν βάλῃ ὀπίσω εἰς τὸν τόπον της. Ἐπειδὴ ὅμως ἔτρεμε τὸ χεῖρ του, ἔπεσεν ἡ καρδία του μέσα εἰς τὴν λίμνην. Ὁ ἄνθρωπος ἀφῆκε φωνὴν τρομερὰν καὶ ἔπεσε κατόπιν της νὰ τὴν πιάσῃ. Ἐννοεῖτε λοιπὸν ὅτι τοιοῦτος ἄνθρωπος δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀποθάνῃ, καὶ ἕκτοτε πρὸ πεντακοσίων χρόνων περιφέρεται εἰς τὰ ἔρημα αὐτὰ μέρη, ἔχων τὸ στήθος ἀνοικτὸν καὶ ζητῶν τὴν καρδίαν του. Κάποιος μ' ἔλεγεν ὅτι πρὸ ἐνὸς χρόνου τὸν εἶδε βυθιζόμενον εἰς τὴν λίμνην.

Εἶπε καὶ ἐσιώπησεν ὁ ὑπηρετῆς, οἱ δὲ ἀκροαταὶ γινόμενοι περίφοβοι ἔστρεψαν τὸ βλέμμα εἰς τὸν λόφον, τὸν ὁποῖον πολλάκις τῶντι εἶχε μὲν βρέξει ἄλλοτε ἀνθρώπινον αἷμα, ἐπέστεφε δὲ τότε πυκνὸς σωρὸς νεφῶν.

— Ἴσως ὑπὸ τὸν σωρὸν ἐκείνον τῶν συννεφῶν, ἐπανελάθε, κρύπτεται ὁ Ἰνδὸς ὁ ζητῶν τὴν καρδίαν του· διότι δὲν μὲ εἶπαν τί γίνεται ἐκεῖ.

— Εἶναι πιθανώτερον ἀντὶ νὰ κάθεται ἐκεῖ ἐπάνω, νὰ ἐξακολουθῇ τὴν νύκτα νὰ σκαλίξῃ τὴν καρδίαν του. . . φθάνει μόνον νὰ μὴ τὸν ἰδῶμεν. Ποῦ μᾶς ἔφερον αὐτὸς ὁ διαβολοκαστρίλλος!

— Μὴν ἀναφέρῃς τὸν διάβολον μέσα εἰς τὴν κατοικίαν του, ἐπρόσθεσεν εἷς τῶν συντρόφων μὲ φωνὴν χαμηλὴν.

Ἐν τούτοις τριζήμερον αἰφνίδιον τῶν θάμνων κατητρόμαξε καὶ τοὺς τρεῖς ὑπηρετάς· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον εἶδον ὅτι ἤρχετο ὁ Καστρίλλος.

— Τί εἶδες; τὸν ἠρώτησαν οἱ σύντροφοί του.

— Ἰπῆγα ἕως εἰς τὸν Σάν Κάρολον· ὅλα πέριξ αὐτοῦ φαίνονται ἐλεύθερα, καὶ διόλου πυρὰ δὲν εἶναι εἰς τὰ ὄχθας τοῦ ποταμοῦ· εἶχα λοιπὸν σκοπὸν νὰ προχωρήσω καὶ μέσα εἰς τὴν οἰκίαν, ὅταν εἶδα φλόγας τόσο παραδόξους μέσα ἀπὸ τὰ παράθυρα, καὶ ἔχασα τὸ θάρρος μου.

— Καὶ τί ἦτον;

— Φλόγες κόκκιναι, γαλαναὶ καὶ μελανωπαί, ὡς αἱ φλόγες αἱ ὁποῖαι καίουν αἰώνια εἰς τὴν κόλασιν· καὶ ὅμως πάλιν εἶχα δισταγμούς, διότι ὁ δὸν Φερνάνδος Λακαρράς εἶναι καλὸς χριστιανός· ἀλλ' ἐπειδὴ, ἐνῷ ἐσυλλογιζόμεν τί νὰ κάμω, εἶδα ἄσπρον φάντασμα ὑποκάτω εἰς τὰ δένδρα, εὐθὺς ἐγύρισα τρέχων, ἀναβάλλων εἰς τὴν αὔριον νὰ ἐξετάσω αὐτὰ τὰ μυστήρια.

Ἐννοεῖται ὅτι τὰ λεχθέντα ἀντὶ νὰ καθησυχάσωσιν ἐξῆψαν μάλιστα τὴν δεισιδαιμονίαν τῶν ἀκούοντων.

— Καὶ ἀπ' ἐδῶ δὲν εἶδες τίποτε ἄξιον φόβου;

— Τίποτε, ὅλα εἶναι ἤσυχα, ἐκτὸς μόνον ἐνὸς Ἰνδοῦ ὁ ὁποῖος ζητεῖ. . .

— Τὴν καρδίαν του ; ἠρώτησε κραυγάζοντας εἰς τῶν ἄλλων.

— Τὴν καρδίαν του ! ἐτρελάθηκες τὸν γαϊδαρόν του. Πλὴν τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ δὲν εἶδα ἄλλον.

— Διάβολε! μᾶς εἶχες φοβίσει τόσο μετὸν Ἰνδὸν σου, ἀφοῦ μάλιστα ὁ Ζεφυρίνος μᾶς ἐδιηγῆθη τὴν ἱστορίαν ἐκείνου ὁ ὁποῖος βυθίζεται πρὸ πεντακοσίων χρόνων εἰς τὴν λίμνην αὐτήν. . .

— Πιθανώτατον νὰ τὸν ἰδῶμεν καὶ ἡμεῖς, εἶπέ τις ἄλλος· ἐκεῖναι αἱ φλόγες καὶ ἐκεῖνο τὸ φάντασμα.. τί νὰ σέ εἰπῶ ; δὲν μὲ φαίνονται καλὰ σημεῖα.

Ἐνταῦθα ἀφείδεν ὁ Καστρίλλος τοὺς συντρόφους του ἀσχολουμένους εἰς συμπερασμούς, ὑπῆγε νὰ ἀναφέρῃ τὰ διατρέξαντα εἰς τὸν κύριόν του· οὗτος δὲ ἰδὼν αὐτὸν ἐρχόμενον, κατεβίβασε τὰ παραπετάσματα τῆς θυγατρὸς του ἵνα μὴ ἴδῃ αὐτήν, καὶ εἶπεν·

— Ἀγάλι· ἀγάλια, διότι κοιμᾶται.

Ὁ δὲ ὑπρέτης ἤρχισε τὴν διήγησίν του, καὶ ἐνῶ ἐπλησίαζεν εἰς τὸ τέλος ὑπολαβὼν ὁ δὸν Μαριάνος εἶπε·

— Φαίνεται ὅτι ἀπὸ τὸν φόβον σου τὰ εἶχες χάσει· αἱ φλόγες ἐκεῖναι θὰ ἦσαν εἰς τὴν φαντασίαν σου.

— Ὁ κύριέ μου ! ἦσαν ἀληθέσταται· ἂν τὰς ἐβλέπετε ὅπως ἐγώ, ποτὲ μὲν μεγάλας ποτὲ δὲ μικράς καὶ ἄλλοτε μὲ χρώματα διαφορετικά, δὲν θὰ ἀμφιβάλτετε οὔτε ὑμεῖς. Καὶ ὅμως, ἄμποτε νὰ ἠπατήθην.

Ἀλλὰ μετὰ τοσαύτης πεπονηθείσης ὠμίλει ὁ ὑπρέτης, ὥστε ὁ δὸν Μαριάνος ἐταράχθη οὐχὶ ἐκ δεισιδαιμονίας, ἀλλὰ προαισθανόμενος μέγα δυστύχημα.

— Λέγεις λοιπὸν ὅτι ὁ πόρος εἶναι ἐλεύθερος ;

— Μάλιστα· καὶ ὅμως δὲν σᾶς συμβουλεύω νὰ κινήσετε πρὸ τῆς αὐγῆς.

— Ὡς ἰδῶ, ἀπεκρίθη ὁ δὸν Μαριάνος, καὶ ἀπέπεμψε τὸν ὑπρέτην.

Καὶ ἔμεινε πάλιν μόνος πλησίον τῆς κοιμωμένης θυγατρὸς του, ἀλλ' ἀναπολῶν μετὰ πολλῆς θλίψεως τὴν ἰδέαν ὅτι θὰ ἔπαθ' ἑνὶ κακῶν ἢ ἀδελφῆ τῆς Γερτρούδης.

Τὰ παραπετάσματα τοῦ φορείου ἠνοιχθήσαν ἐν τοσοῦτῳ, καὶ διεκόπησαν οἱ ὀδυνηροὶ λογισμοὶ του.

— Ὁ ὕπνος μὲ ἀνεκούφισεν, εἶπεν ἡ Γερτρούδη στηριχθεῖσα εἰς τὸν ἀγκῶνά της· δὲν εἶναι καιρὸς νὰ ἀναχωρήσωμεν ; μετ' ὀλίγον βέβαια θὰ ἐξημερώσῃ.

— Οὔτε μεσάνυκτα δὲν εἶναι ἀκόμη, ἀπεκρίθη ὁ δὸν Μαριάνος.

— Διὰ τί λοιπὸν δὲν κοιμᾶσαι ; νομίζω ὅτι εἴμεθα ἐδῶ ἀσφαλεῖς.

— Μάλιστα· ἀλλὰ δὲν νυστάζω, οὔτε θέλω νὰ κοιμηθῶ ἂν δὲν σέ ὑπάγω εἰς τὴν ἀδελφὴν σου.

— Μακαρία ἡ ἀδελφὴ μου ! εἶπε μειδιῶσα ἡ Γερτρούδη ἐνθυμηθεῖσα τὴν εὐτυχίαν τῆς Μαριανίτης· ἡ ζωὴ της ἐπέρασεν ἕως σήμερον ὡς δρόμος ἀνθισμένος, ὅμοιος μὲ ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἐπεράσαμεν εἰς τὸ δάσος.

Ὁ δὲ δὸν Μαριάνος στενάξας εἶπε·

— Καὶ σύ, ἀγαπητὴ μου κόρη, θὰ ζήσης εὐτυχίης· δὲν θ' ἀργήσης νὰ ἰδῆς τὸν δὸν Ραφαήλ.

— Ναί, διότι ὠρκίσθη εἰς τὴν τιμὴν του νὰ ἐπιστρέψῃ ὅταν καλεσθῇ· ἀλλὰ τί πρὸς τοῦτο ; ἐπρόσθεσεν ὑπομειδιάσασα θλιβερώς.

— Δὲν ἔπαυσε, κόρη μου, νὰ σ' ἀγαπᾷ, ἀνέκραξεν ὁ δὸν Μαριάνος ἐπιδεικνύων πεπονηθεῖσιν τὴν ὁποίαν δὲν εἶχε· λάθος μόνον συνέβη.

— Λάθος ὅμως θανατηφόρον !

Εἶπε καὶ ἐπροσπάθησε νὰ κρύψῃ τὰ δάκρυά της. Καὶ μετὰ ταῦτα ἐγένετο σιωπῆ.

Ἀλλ' αἴφνης ὡς ἂν ἐξυπνίσθη ὑπὸ ἀπροσδοκήτου τινὸς ἀναμνήσεως·

— Νὰ ἤρε τάχα, ἠρώτησεν, ὁ γραμματοκομιστὴς τὸν δὸν Ραφαήλ ;

— Τρεῖς ἡμέραι χρειάζονται ἀπὸ τὴν Ὁαγιάκαν εἰς τὴν ἀσιένδαρ δὲλ Βάλλε· εἶναι τέσσαρες ἀφοῦ ἀνεχώρησεν. Ἐάν, ὡς ἐμάθαμεν, ὁ δὸν Ραφαήλ ἦτον εἰς Ἰαγιάπαμ, θὰ τὸν ἐνταμώσῃ ἐκεῖ αὔριον ὁ ἀνθρωπὸς μου. Καὶ μετὰ τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας τὸ πολὺ θὰ ἔλθῃ ὁ συνταγματάρχης εἰς τὸν Σάν Κάρολον, ὅπου ἠξέυρει ὅτι πηγαίνωμεν.

— Τέσσαρας ἡμέρας ! εἶναι πολλάί !

Δὲν ἐτόλμησε δὲ νὰ εἶπῃ ὅτι δὲν θὰ εἶχε δύναμιν νὰ ζήσῃ ἕως τότε. Μετὰ μικρὰν δὲ σιωπῆν ἐπρόσθεσε·

— Καὶ ὅμως, ὅταν θ' ἀκούσω τὴν φωνὴν του λέγουσαν· Γερτρούδη, μ' ἐπροσκάλεσες, ἰδοὺ ἦλθα, τί θὰ τὸν ἀποκριθῶ ; Ὁ ἀποθάνω ἀπὸ τὴν λύπην καὶ τὴν ἐντροπὴν μου, διότι αὐτὸς δὲν μ' ἀγαπᾷ πλέον· ὅταν μὲ ἰδῇ τόσῳ χαλασμένην, ὅταν εὕρῃ τὴν σκιὰν ἐκείνης τὴν ὁποίαν ἄφησε τόσο ὑγιῆ καὶ τόσο ἀνθηρὰν, ἴσως ἀπὸ μεγαλοφροσύνην θὰ συγτατανεύσῃ νὰ ὑποκριθῇ ἀγάπην τὴν ὁποίαν δὲν ἔχει· καὶ ἐγὼ δὲν θὰ τὸν πιστεύσω· τί ἀπόδειξιν θὰ μὲ δώσῃ ὅτι δὲν ψεύδεται ;

— Ποῖος ἠξέυρει ; ἀπεκρίθη ὁ δὸν Μαριάνος· πιθανὸν νὰ σέ δώσῃ ἀπόδειξιν τόσο εἰλικρινῆ ὥστε νὰ μὴν ἠμπορῆς νὰ ἀμφιβάλῃς.

— Μὴν τὸ ἐπιθυμῆς, ἂν μ' ἀγαπᾷς, ἀνέκραξεν ἡ Γερτρούδη· διότι ἂν ἡ ἀπόδειξις εἶναι τοιαύτη θ' ἀποθάνω ἀπὸ τὴν χαρὰν μου. Ἀγαπητὴ μου πάτερ ! ἐπρόσθεσε κλαίουσα καὶ ἐναγκαλιζομένη αὐτόν, πολὺ δὲν θὰ περάσῃ καὶ θὰ ἔχῃς μίαν μόνην κόρην.

Τοῦτο ἀκούσας ὁ δὸν Μαριάνος ἠσθάνθη ἐκλείπουσαν τὴν καρδίαν του· οἱ στεναγμοὶ του ἠνώθησαν μὲ τοὺς στεναγμοὺς τῆς θυγατρὸς του καὶ ἀνεμίχθησαν τὰ δάκρυά των. Ἐκεῖ δὲ πλησίον τὸ λάλον πτηνὸν ἐπανελάμβανε μὲ φωνὴν μελαγχολικὴν τοὺς ὀδυρμούς των.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἡ σελήνη, διασχίσασα τὸν πέπλον τῶν νεφῶν, ἐράνη παμφαῆς καὶ ἀκτινοβόλος· ὑπὸ δὲ τὰ κύματα τῶν λευκῶν της ἀκτίνων ἐφαίνοντο ζωογονούμενα πάντα κατὰ τὴν ἐρημίαν ἐκείνην. Τὸ δάσος ἐγένετο ἤπτον σκοτεινόν, καὶ ἀπὸ τῶν ὀξέων πλεωρῶν τοῦ Μοναποστιὰκ ἐξήρχοντο

λάμψεις διαφανείς και πρασινωπαί ως κύματα τεταραγμένης θαλάσσης· τὴν ἐπιφάνειαν τῆς λίμνης ἐχρωμάτιζον βαφαί ὡχραὶ· σχήματα μαῦρα καὶ ἀποτρόπαια ὁμοιάζοντα κροκοδείλου ἐξετείνοντο ἐν τὸς τῶν καλαμώνων, καὶ κρότος ὑπόκωφος ἤκουσθη εἰς τὰ παρακείμενα ἄλση.

Οἱ ὑπνέται ἀκίνητοι καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχοντες προσηλωμένους εἰς τὴν λίμνην ἀνέφριζαν ὄλοι.

— Ἦκούσατε; ἠρώτησεν ὁ Ζεφυρίνος.

Καὶ ὄλοι ἤκουον ὡχρῶντες· θὰ ἔλεγεσ ὅτι φωνὴ ἀνθρώπου, εἰ καὶ δυσδιάκριτος, ἀνέβαινεν ἀπὸ τῶν ἐνδομύχων τῶν καλαμώνων. Ἄλλ' ἡ φωνὴ κατέπαυσε μετὰ μικρὸν, καὶ οἱ ὑπνέται ἐνόμισαν ὅτι εἶχον ἀπατηθῆ.

— Ἀδιάφορον, εἶπέ τις αὐτῶν, ἐπεθύμουν νὰ εὐρισκώμεθα εἰς τὸ τέλος τῆς νυκτός· καὶ ὅμως θέλει ἀκόμη πέντε ὥρας ἕως νὰ ἐξημερώτῃ.

— Καὶ τὸ χειρότερον, ἐπρόσθεσεν ἄλλος, φαίνεται ὅτι δὲν θὰ περάσωμεν τὴν νύκτα χωρὶς νὰ πάθωμέν τι δυστύχημα. Δὲν ὁμιλῶ διὰ τὰς φλόγας καὶ τὸ φάντασμα τοῦ Καστρίλλου, ἐννοῶ τὰ δάκρυα τῆς ταλαιπώρου κυρίας μας.

— Ἄν ἀκούσωμεν καὶ κανένα κοῦκκον νὰ φωνάξῃ ἀριστερά, πρέπει νὰ παρακαλέσωμεν τὸν θεὸν διὰ τὴν ψυχὴν τῆς δόνα Γερτρούδης.

Ὁ Καστρίλλος καὶ ὁ Ζεφυρίνος, εἰ καὶ ὀλιγώτερον δεισιδαίμονες τῶν συντρόφων των, ἐφοβοῦντο ὅμως ὅσον καὶ οὗτοι· ἀπευκατῶν τι διὰ τὴν κυρίαν των· ἐβλεπον ὅτι ἡ ἀδυναμία τῆς ἠῤῥῆσε μετὰ τὴν ἀπὸ Ὀαγιακάς ἀναχώρησιν. Διὸ καὶ ἀμφότεροι ἐσιώπων συλλογιζόμενοι ὅτι κάτι θὰ συνέβαινεν εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον.

— Ἡ δόνα Γερτρούδη, εἶπεν ὁ Ζεφυρίνος, κοιμᾶται, ὡς φαίνεται, διότι δὲν ἄκουσα πλέον τίποτε· δὲν εἶναι κακὸν ν' ἀναπαυθῶμεν καὶ ἡμεῖς· δύο νὰ φυλάττουν καὶ δύο νὰ κοιμῶνται.

— Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἐπρόσθεσεν ὁ Καστρίλλος, ἡμπορεῖ νὰ κοιμηθῇ καθεὶς μας ἀπὸ τρεῖς ὥρας. Ποῖοι θὰ μείνουν πρῶτοι ἐξυπνοί;

— Ἄς ρίψωμεν κληρῶν, ἀπεκρίθη ὁ Ζεφυρίνος.

— Ἐὰν ὁ Ἀμβρόσιος, ἐπανελάβεν ὁ τρίτος ὑπνέτης, δὲν ἔχει ὄρεξιν, ὅπως δὲν ἔχω κ' ἐγώ, νὰ κοιμηθῇ, πλαγιάσατε σεῖς οἱ δύο, καὶ ἡμεῖς φυλάττομεν.

— Πολλὰ καλὰ, ἀπεκρίθη ὁ Ἀμβρόσιος.

Καὶ εὐθὺς ὁ τε Καστρίλλος καὶ ὁ Ζεφυρίνος ἐξηπλώθησαν σκεπασθέντες μὲ τοὺς μανδύας των, καὶ

μετ' ὀλίγον μόνοι ἐξυπνοὶ ἔμειναν, κατὰ τὸ φαινόμενον τοῦλάχιστον, εἰς τὸ δάσος οἱ δύο ὑπνέται καὶ ὁ δὸν Μαριάνος, τοῦ ὁποῖου τὸν ὕπνον διεσκέδαζεν ἡ ταραχὴ τῆς ψυχῆς.

Ἡ δὲ Γερτρούδη, ὡς ἔχουσα τὴν νεανικὴν ἐκείνην ἡλικίαν καθ' ἣν, ὡς καὶ κατὰ τὴν παιδικήν, καὶ κλαίοντες κοιμώμεθα, ἀλλὰ καὶ ὡς πολλὰ ἀδύνατος, ἀπεκοιμήθη ἐκ νέου.

Ἡ σιωπὴ τῆς νυκτός ἦτο βαθυτάτη, καὶ οἱ δύο ὑπνέται τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχοντες προσηλωμένους εἰς τὴν νεφελώδη κορυφὴν τοῦ Μεμαγευμένου λόφου ἠρώτων ἑαυτοὺς, ὅποια ἄρα μυστήρια ἔκρυπτεν ὁ σωρὸς ἐκεῖνος τῶν νεφελῶν αἵτινες, καθ' ἃ ἔλεγεν ὁ Ζεφυρίνος, αἰωνίως ἔκρυπτον τὴν κορυφὴν τῶν βουνῶν. Ἄλλ' αἴφνης φωνὴ ἀνθρώπου ἠχήσασα κατὰ τὴν λίμνην καὶ ἐπαναλαμβάνουσα τοὺς αὐτοὺς ἀλλοκότους ἤχους τοὺς ὁποίους εἶχον νομίσει πρὸ ὀλίγου ὅτι ἤκουσαν, ἐπάγωσε τὸ αἶμά των· ὅποια δὲ ἦτο ἡ φωνὴ αὕτη; ἦτο πάντῃ ἀγνωστος, ὡς ἐκείνη τὴν ὁποίαν πρὸ τριῶν αἰῶνων ἀπέτεινον οἱ ἱερεῖς τῶν Ἰνδῶν πρὸς τοὺς θεοὺς των.

Καὶ οἱ δύο ὑπνέται ἠτένισαν ἀλλήλους σφραγισθέντες διὰ τοῦ σημείου τοῦ σταυροῦ.

— Εἶναι ἴσως ὁ Ἰνδός, εἶπε, μόλις ἐναρθρῶν τὰς λέξεις του ὁ Ἀμβρόσιος, ὁ ὁποῖος ζητεῖ τὴν καρδίαν του.

Ὁ σύντροφός του ἔνευσε τὴν κεφαλὴν ὡς ἂν ἔλεγεν ὅτι καὶ αὐτὸς τοῦτο ἐφοβεῖτο. Μετὰ μικρὸν δὲ λαβὼν τὸν βραχίονα ἐνὸς τῶν κοιμωμένων ἔσεισε σφοδρῶς αὐτόν.

— Τί τρέχει; ἠρώτησεν ὁ Ζεφυρίνος ἀναπηδήσας.

Καὶ ὁ μὲν ὑπνέτης δὲν ἀπεκρίθη, ἀλλὰ τρέμων ἐδακτυλοδείκτησε ἀλλόκοτόν τι ἀντικείμενον παρὰ τοὺς καλαμῶνας τῆς λίμνης· ὁ δὲ Ζεφυρίνος δὲν ἠργοπόρησε νὰ ἐξηγήσῃ πρὸς τὸν σύντροφόν του· τί ἦτο ἦτο ἄνθρωπος ὀλόγυμνος, οὐτινος τὸ ἐρυθρὸν δέρμα ἐφώτιζον αἱ ἀκτῖνες τῆς σελήνης καὶ ἀνεδείκνυον ὡς χαλκόν.

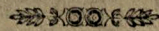
Ὁ Ἰνδὸς οὗτος ἐφαίνετο ἀνζήτητῶν τι ἐντὸς τῶν καλαμώνων, τοὺς ὁποίους ἤνοιγε διὰ τῶν χειρῶν του.

Οἱ δύο ὑπνέται τὸν εἶδον μετ' ὀλίγον πεσόντα εἰς τὴν λίμνην, σχίζοντα τὰ πυκνὰ ὕδατα καὶ γινόμενον ἀφαντον ὑπὸ τὴν σκιάν τοῦ Μεμαγευμένου λόφου.

— Θεέ μου! ἀνέκραξεν ὁ Ζεφυρίνος· νὰ ὁ Ἰνδὸς ὁ ὁποῖος ζητεῖ τὴν καρδίαν του!

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

Η ΘΕΟΤΗΣ ΤΩΝ ΥΔΑΤΩΝ.

ΜΟΛΙΣ ὁ λοχαγὸς δὸν Κορνήλιος Λαντέγιας ἐξήλθε μετὰ τῶν δύο συντρόφων του ἐκ τῆς ἀσιένδας ὅπου ἐκινδύνευσε τοσοῦτον, καὶ ἠσθάνθη τὴν κατὰ πτωσιν τοῦ νευρικοῦ συστήματος εἰς τὴν ὁποίαν ὑπέκυπτε μετὰ τὰς διαλειπούσας περιόδους τῆς γενναϊότητός του. Ἠκολούθει λοιπὸν ὡς μηχανὴ τὸν Ἰνδὸν διευθυνόμενον πρὸς τὴν λίμνην τοῦ Ὄστούτα, μόλις ἀπέχουσαν, ὡς ἔλεγε, μίαν λεύγαν. Καθόσον δὲ ἐμακρύνετο ἀπὸ τοῦ καταγωγίου τοῦ Ἀρρόγιου ἀνελάμβανε θάρρος καὶ ἐπεθύμησε νὰ μάθῃ πῶς ὁ Ἰνδὸς κατέρωθε ν' ἀρπάσῃ τὰ ἐγγράφα εἰς τὰ ὁποῖα ὅλοι ἐχρεώστων τὴν ζωὴν των.

Ὁ Κώσταλ ἀπεκρίθη ἐν συντόμῳ, διότι ὁ νοῦς του ὅλος ἦτο προσηλωμένος εἰς τὴν παρακειμένην τεραστίαν λίμνην, ὅπου ἤλπιζε νὰ εὔρη τέλος πάντων τὴν θεότητα τῶν υδάτων. Ἴδου δὲ ὁποῖα τὰ κατ' αὐτόν.

Ὅτε ἐπροπορεύθη τῶν δύο ἄλλων ἵνα ὑπάγῃ εἰς κατασκόπευσιν τῶν κατὰ τὴν ἀσιένδαρ του Σάν Καρόλου, ἔπεσε, χωρὶς νὰ τὸ ὑποπτευθῆ, μεταξύ στρατιωτῶν τοῦ Ἀρρόγιου, καὶ ἐκείθεν μετεφέρθη εἰς τὴν ἀσιένδαρ καὶ ἀνεκρίθη ὡς κατὰ σκοπὸς. Ἐπειδὴ δὲ τὴν ὥραν ἐκείνην κατεγίνετο ὁ Ἀρρόγιος εἰς ἀνακάλυψιν τοῦ θησαυροῦ καὶ τῆς συζύγου τοῦ οἰκοδεσπότη ἀνέβαλε τὴν περὶ τοῦ Ἰνδοῦ ἀπόφασιν. Ἐν τοσοῦτῳ ἀφῆκαν αὐτὸν μεταξύ τῶν ἐν τῇ αὐτῇ στρατιωτῶν.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ὅτε συνέλαβον αὐτόν, κατελήφθη ὑπὸ μανίας· ἀλλὰ μικρὸν κατὰ μικρὸν ἀνέλαβε τὴν συνήθη του ἀταραξίαν, καὶ ἐπροσπάθησεν διὰ παντὸς τρόπου νὰ ἐλευθερωθῆ· εἰς μάτην ὅμως. Ἐκτοτε μόνον ἐλπίδα σωτηρίας εἶχε τὴν αἰχμαλωσίαν καὶ αὐτοῦ τοῦ δὸν Κορνηλίου, ὅστις, ὡς κομιστὴς τῶν ἐγγράφων τοῦ ἀρχιστρατήγου, θ' ἀπεδείκνυε τὸ παράλογον τῶν ὑποψιῶν τοῦ Ἀρρόγιου. Ἐνῶ δὲ κατεμέτρα ἀγωνιῶν παρερχομένης τὰς ὥρας, εἶδε τὸν Γάσπαχον ἐτοιμαζόμενον ν' ἀναχωρήσῃ εἰς μέρος μεμακρυσμένον, καὶ διηγούμενον πῶς ἤρπασεν ἔνδυμα καινουργῆς ἵνα ἀναπληρώσῃ τὰ ἴδια του ῥάκη.

Τὸ ἔνδυμα τοῦτο ἰδὼν ὁ Ἰνδὸς ἐνόησεν εὐθύς ὅτι συνελήφθη καὶ ὁ λοχαγὸς του· καὶ πλησιάσας τὸν ληστὴν ἐζήτηε ἀπ' αὐτοῦ τὸ ἱμάτιον ὡς ἀνήκον εἰς τὸν ἀξιωματικὸν τὸν ὁποῖον συνώδευεν· οὗτος ὅμως οὐ μόνον δὲν τὸ ἀπέδωκεν, ἀλλὰ καὶ ἤρχισε νὰ φορῇ αὐτὸ μετ' ἐπιδείξεως. Τότε ὁ Ἰνδὸς, οὐ τινος τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἀνδρείαν δὲν εἶχον ὑποπτευθῆ οἱ αἰχμαλωτίσαντες αὐτόν, ἀνέσπασεν ἐγχειρίδιον κεκρυμμένον ἐντὸς τῆς ζώνης του, κατέφερε δεινῶν

πληγῆν εἰς τὸν ληστὴν καὶ ἀφῆρσε τὸ πολυτίμον ἔνδυμα. Μόλις δὲ ἔλαβεν αὐτὸ καὶ περιτυλίξας περὶ τὸν βραχίονά του, μετεχειρίσθη τὸν ἔτι ζῶντα ληστὴν ὡς ἀσπίδα, τὸν ἐξεσφενδόνισε μετ' ἀπαραμίλλου δυνάμεως πρὸς τοὺς ἐκστατικούς ἐχθρούς του, καὶ τρέχων ὤρμησε πρὸς τὴν αἴθουσαν ὅπου, ὡς εἶχεν ἀκούσει, εἶχον μεταφέρει τὸν δὸν Κορνήλιον. Ὁ ἀναγνώστης γινώσκει τὰ λοιπά.

Ὁ Ἰνδὸς καὶ ὁ Μαῦρος ἐλευθερωθέντες οὕτω εἶχον καιρὸν νὰ φθάσωσιν εἰς τὴν λίμνην πρὸ τῆς ἀνατολῆς τῆς σελήνης καὶ ν' ἀρχίσωσι τὰς μαγείας των ἅμα ἐμφανισθείσης. Ἀλλ' ἐν τοσοῦτῳ τί νὰ γείνη ὁ λοχαγός;

Νὰ ἀποτρέψῃ τὸν Ἰνδὸν ἀπὸ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν δεισιδαιμόνων καὶ παραβόλων τελετῶν τοῦ ἦτο ἀδύνατον· νὰ τὸν συνοδεύσῃ πάλιν, καὶ τοῦτο ἦτο ἀτοπον, διότι οἱ Ἰνδοί, εἰς ὁποιανδήποτε θρησκευμα καὶ ἂν ἀνήκωσι, δυσαρροστοῦνται ἔχοντες μάρτυρας τῶν τελετῶν αὐτῶν ἀπίστους. Καὶ ἂν ἐδέχετο ὁ Κώσταλ νὰ εἶναι παρὼν ὁ δὸν Κορνήλιος, οὗτος ἐγίνωσκεν ὅτι ἐὰν ἀπετύγχανεν ἡ αἴτησις τοῦ Ἰνδοῦ, θ' ἀπέδιδεν εἰς τὴν παρουσίαν του τὴν ἀποτυχίαν.

Ἀνάγκη ἄρα νὰ μείνῃ μόνος, τὸ ὁποῖον δὲν ἐπολυνοστιμύετο διὰ τὴν γειτνίασιν τῆς φωλεᾶς τῶν ληστῶν τοῦ Ἀρρόγιου. Ἐνῶ δὲ ἠτοιμάζετο νὰ ἐμβατεύσῃ εἰς τοὺς σκοπούς τοῦ Κώσταλ, οὗτος εἶπε·

— Δὲν εἶναι πιθανὸν νὰ ἀπαντήσετε καλύβην κατοικημένην τόσῳ πλησίον τῶν ληστῶν· καὶ ἡ ἐλαχίστη καλύβη θὰ εἶναι παντέρημος· φθάνει μόνον νὰ εὔρεται ποῦ νὰ καταλύσετε...

— Δὲν θέλεις λοιπὸν νὰ ἔλθω κ' ἐγὼ μαζὶ σας διὰ νὰ ὑποβάλω τὰ ταπεινά μου σεβάσματα εἰς τὸν Γλαλὸκ ἢ τὴν συμβίαν του; ἠρώτησεν ὁ λοχαγός.

— Ἐπεθύμουν μᾶλλον... καὶ πολὺ μάλιστα, ἀπεκρίθη ὁ Ἰνδὸς ταλαντευόμενος, διότι δὲν ἐτόλμα νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἡ παρουσία τοῦ Λαντέγια θὰ ἦτο ὄχληρά, νὰ... ἦθε ἀλλοῦ... καὶ ὄχι πλησίον μας. Πλὴν τούτου, ἐπρόσθεσε μετὰ ζωηρότητος, μὴ νομίζετε εὐκολον πρᾶγμα τὸ νὰ ὁμιλήσῃ τις μετὰ πνεύματα τοῦ ἄλλου κόσμου· δὲν βλέπετε τὸν Μαῦρον ὁ ὁποῖος γίνεται κάτωχρος μόνον συλλογίζόμενος αὐτό;—Καὶ τῶντι τὸ πρόσωπον τοῦ Μαύρου εἶχε γενεῖ σιδηρόχρουν.— Ἐὰν φοβῆσαι, Κλάρα, ἔχεις ἀκόμη καιρὸν νὰ μὴ ἐλθῃς μαζὶ μου.

— Τὸ φεγγάρι μὲ δείχνει κίτρινον, ἀνέκραξεν ὁ Μαῦρος μὴ ἐνθυμηθεῖς ὅτι δὲν εἶχεν ἔτι ἀνατείλει ἡ σελήνη. Οὔτε μισὸν δάκτυλον δὲν φεύγω μακρὰν ἀπὸ τὸν θεὸν τοῦ χρυσοῦ.

Ὁ δὲ λοχαγὸς εἶπεν ἐπὶ τέλους πρὸς τὸν Ἰνδὸν ὅτι ἐνόει διὰ τί δὲν ἤθελε νὰ δεχθῆ μάρτυρας τῶν τελετῶν του, ἀλλ' ὅτι καὶ αὐτός, καθὼ καλὸς χριστιανός, δὲν ἐπεθύμει νὰ παρασταθῆ εἰς τελετὰς τὰς ὁποίας ἀπεδοκίμαζον αἱ θρησκευτικαὶ του ἀρχαί. Προσέθετο δὲ ὅτι ἐὰν δὲν εὕρη καλύβην, ἐπειδὴ ἡ νύξ δὲν ἦτο ψυχρά, θὰ κατέλευεν εἰς τὸ ὑπαιθρον μέχρι τῆς ἐπανόδου των.

— Ἐὰν λοιπόν, ἐπανελάβην ὁ Κώσταλ, δὲν εὐρωμεν ἐντὸς δεκαπέντε λεπτῶν καλύβην, πρέπει νὰ χωρισθῶμεν, ἐπειδὴ ἡ δροσιὰ τοῦ ἀνέμου μᾶς εἰδοποιεῖ ὅτι εἴμεθα πλησίον εἰς τὴν λίμνην.

Εἶπον καὶ ἐξηκολούθησαν σιωπῶντες τὸν δρόμον των· ἀλλὰ καθόσον ἐπροχώρου ὁ τόπος ἐφάνετο μᾶλλον ἔρημος, καὶ ἐξηφανίζετο πᾶσα ἐλπίς τοῦ νὰ εὕρωσι καλύβην.

Μετ' ὀλίγον ἐφθασαν εἰς τὴν ἀρχὴν εὐρυχωροτάτης πεδιάδος· λάκκοι ὑδάτων λιμναζόντων ἐλαμπον ὡς κάτοπτρα εἰς τινὰ μέρη, καὶ σωρὸς φοινίκων καὶ θάμνων πυκνοτάτων ἐκεῖτο ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς.

— Ἐὰν καθήσετε ἐκεῖ, εἶπεν ὁ Κώσταλ πρὸς τὸν λοχαγόν, θὰ βλέπετε μακρὰν ὄλην τὴν πεδιάδα, δὲν θὰ σᾶς βλέπη ὅμως κανεὶς.

Ὁ δὸν Κορνήλιος ἐδέχθη τὴν πρότασιν καὶ ἀπεχωρίσθη καὶ δευτέρον ἀπὸ τῶν δύο συντρόφων του. Αφοῦ δὲ δὲν ἐφάνετο πλέον ἠθέλησε νὰ προχωρήσῃ πρὸς τοὺς φοινίκας· συνέθη ὅμως ὅτι, ἔπρεπε νὰ προῖδῃ τὸ ἔδαφος ἦτο τόσῳ ὑγρὸν καὶ τόσῳ μαλακόν, ὥστε ὅπου καὶ ἂν ἐτρέπετο ὁ ἵππος του ἐβυθίζετο μέχρι γονάτων καὶ δὲν ἤθελε νὰ προχωρήσῃ. Ὅθεν μετὰ πολλοὺς ματαίους ἀγῶνας ἐδιάσθη νὰ παραιτηθῆ. Ἀλλὰ, μὴ θέλων νὰ μακρυνθῆ πολὺ ἀπὸ τῶν συντρόφων του, διευθύνθη πρὸς τὸ αὐτὸ μέρος, ἀναζητῶν τινὰ θέσιν ἀσφαλῆ, διότι ἐφοβεῖτο μήπως οἱ περὶ τὸν Ἀρρόγιον λησταί, ἐκδικούμενοι τὸν φόνον τοῦ Γασπάχου, δὲν πολυσεβασθῶσι τὸν ἀπεσταλμένον τοῦ Μορέλου· ἦτο δὲ πιθανώτατον νὰ τοὺς ἀπαντήσῃ τρέχοντας, ὡς εἶχεν ἀκούσει, εἰς ἀναζήτησιν τῆς οἰκοδεσποίνης τῆς ἀσιένδας.

Καὶ τῶντι ἐνόμισεν ὅτι ἤκουσε μεμακρυσμένον θόρυβον, καὶ ἐτάχυνε τὸ βῆμα τοῦ ἵππου του.

Ἐν τοσοῦτῳ ὁ Μαῦρος καὶ ὁ Ἰνδὸς εἰσῆλθον εἰς δάσος μεγάλων δένδρων· εἰσελθὼν δὲ καὶ ὁ λοχαγὸς εἰς αὐτό, ἐφθασεν εἰς μέγα πεδίον ὅπως ἀδενδρον ἐν μέσῳ τοῦ ὁποίου ἐφάνετο ὡς ἔλαφος καταδιωκομένη μακρὰν τῆς φωλεᾶς της. Τί θὰ ἐπάθαιεν ἐὰν ἀπῆντων αὐτὸν οἱ αἰμοβόροι λησταί τοῦ Ἀρρόγιου;

Σειρὰ βουνῶν γυμνῶν περιώριζεν ἐξ ἀριστερῶν τὸ πεδίον τοῦτο, κατέναντι δὲ αὐτοῦ, πρὸς τὸ βαθος, εἶδεν ἀφοῦ ἐπροχώρησεν ἀρκετά, σχεδὸν πρὸ τῶν ποδῶν του, μεγάλην λίμνην ζοφερὰν καὶ μελανὰ ἔχουσαν τὰ ὕδατα, ἐν μέσῳ δὲ λόφον ἐστεμμένον ὑπὸ νεφελῶν. Καὶ εὐθὺς ἐνόησεν ὅτι ἡ λίμνη ἐκεῖνη ἦτο τοῦ Ὄστοῦτα.

Καὶ ἀμέσως ἠσθάνθη ἀκράτητον περιέργειαν. Ναί

μὲν ὡς καλὸς χριστιανὸς ἠσθάνετο τύψιν συνειδήσεως, ἀλλ' ἐπέισθη ἐπὶ τέλους συλλογιζόμενος ὅτι ἡ παρουσία του εἰς τελετὴν ἐθνικὴν θὰ συνέτρεχε μᾶλλον εἰς κατασχύνην ἐνὸς ἀπίστου. Ἴδὼν δὲ ὀλίγον ἀπωτέρω δρυμῶνα πυκνὸν καὶ ζοφερόν, ὅμοιον μὲ ἐκεῖνον ὅπου κατέλευσεν ὁ δὸν Μαριάνος, ἐνόμισεν ὅτι καταλληλότετος ἦτο πρὸς τὸν σκοπὸν του· διότι, ἀναβαίνων εἰς ἓνα τῶν ὑψηλοτέρων φοινίκων θὰ ἔβλεπε τὴν λίμνην καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν, καὶ συγχρότως θὰ ἦτο ἀσφαλῆς.

Ἐλθὼν λοιπόν ἐνταῦθα ἐπέζευσε, καὶ ἐκλέξας τὸ δένδρον εἰς ὃ ἐμελλε ν' ἀναβῆ, κάτω μὲν αὐτοῦ ἔδρασε τὸν ἵππον του, αὐτὸς δὲ κρεμάσας ἀπὸ τῶν ὤμων τὴν καραβίαν του ἀνέβη εἰς μέρος ὅθεν ὁ ὀφθαλμὸς του ἐξηπλοῦτο πανταχοῦ ἀκωλύτως.

Μετὰ μικρὸν ἀνέτειλε φαινοτάτη ἡ σελήνη· λάμψεις ἀλλόκοτοι ἐφάνετο ἐκτοξευόμεναι ἐκ τῶν πλευρῶν τοῦ λόφου, καὶ ἤχοι ἀνεξήγητοι προσέβαλλον τὰς ἀκοὰς τοῦ λοχαγοῦ. Ἐπειδὴ δὲ τὸ νευρικὸν σύστημα τοῦ πρώην μαθητοῦ τῆς θεολογίας εὐκόλως συνεταράσσετο, ἤρχισε νὰ μετανοῆ διότι ἦλθεν εἰς τὸ ἔρημον ἐκεῖνο μέρος ὅπου πιθανὸν ἦτο νὰ συμβῶσι τεράστεια.

Ἀφῆνης ἀνέφριξεν ὄλος, ὅπως τὴν αὐτὴν ὥραν ἀνέφριξαν καὶ οἱ δύο ὑπηρέται τοῦ δὸν Μαριάνου, ἰδὼν ἄνθρωπον Ἰνδόν, ἐμφανισθέντα εἰς τὰς ὄχθας τῆς λίμνης· ἀλλ' ἡ φρίκη του δὲν διήρκεσε πολὺ, διότι ἐγνώρισε τὸν Κώσταλ ἀνοίγοντα τὸν καλαμῶνα διὰ τῶν χειρῶν του.

Ἀπὸ τῆς ὑψηλῆς θέσεως ὅπου εὕρισκετο καὶ ἔβλεπεν ὅσα δὲν ἔβλεπον οἱ ὑπηρέται, εἶδε καὶ ἄλλον ἄνθρωπον ἐπίσης γυμνόν· ἦτο δὲ ὁ Μαῦρος, μέλας ὡς ἔβενος, ἐνῶ τὸ ἀθλητικὸν τοῦ ἄλλου σῶμα ἦτο ἐρυθρὸν ὡς ὀρείχαλκος τῆς Φλωρεντίας. Μετὰ δὲ ταῦτα καὶ οἱ δύο ἔπесαν εἰς τὴν λίμνην καὶ ἐγένοντο ἄφαντοι.

Σκοπὸν εἶχεν ὁ δὸν Κορνήλιος νὰ μείνῃ ἐπὶ τοῦ δένδρου, ἕως οὔ ἐξελθόντες τῆς λίμνης οἱ σύντροφοί του ἐνδυθῶσι καὶ ἀναβῶσι τοὺς ἵππους των· τότε δὲ καταβαίνων καὶ αὐτὸς νὰ τρέξῃ πρὸς αὐτούς, νὰ τοὺς φθάσῃ, καὶ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἐμφάνισίν του διὰ τινος μύθου τὸν ὁποῖον θὰ ἐφεύρισκε τὴν ὥραν ἐκεῖνην.

Ἀλλ' ἡ ὥρα παρήρχετο, ἡ σελήνη ἐξηκολούθει νὰ ἀναβαίνει εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ οὔτε ὁ Κώσταλ οὔτε ὁ Μαῦρος ἐφάνετο. Ἐνῶ δὲ οἱ περὶ τὸν δὸν Μαριάνον ἐπίστευον ὅτι εἶδον τὸν Ἰνδὸν τὸν πρὸ πεντακοσίων ἐτῶν ζητοῦντα τὴν καρδίαν του, ὁ λοχαγὸς ὑπέθετεν ὅτε οἱ δύο σύντροφοι θ' ἀπέβησαν εἰς τὸν λόφον, ἀφιερωμένον ἄλλοτε εἰς τὸν Γλαλόκ, θεὸν τῶν ὀρέων.

Μετ' ὀλίγον, ἐν μέσῳ τῆς βαθυτάτης ἐκεῖνης σιωπῆς, ἤκουσεν ἔντρομος κωφούς καὶ μεμακρυσμένους κρότους, τῶν ὁποίων μάτην ἠγωνίζετο νὰ ἐνοήσῃ τὴν αἰτίαν· ἦσαν δὲ αἱ ἀπηγήσεις τῶν ἐκπυροσκοπήσεων τῶν στρατιωτῶν τοῦ δὸν Ραφαήλ, προσβαλόντος τοὺς ἐν τῇ ἀσιένδα τοῦ Σὴν Καρόλου ληστὰς. Ἀλλ' ἐνθυμηθεὶς ὅτι δὲν ἦσαν μακρὰν

οί δύο ενθερμοί υπερασπιστάι του, ὁ Ἰνδός καὶ ὁ Μαῦρος, ἀνέλαβε τὴν ἡσυχίαν του καὶ ἠσθάνθη τὴν ἀνάγκην νὰ κοιμηθῆ, ὅπως καὶ ὁ συνταγματάρχης τὴν παρελθούσαν νύκτα· οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐκλείοντο καθόσον παρήρχετο ὁ φόβος του. Ἐδέθη λοιπὸν ἀσφαλῶς εἰς τὸ δένδρον, καὶ παρεδόθη εἰς γλυκῦτατον ὕπνον.

Ἀλλὰ μόλις παρήλθε μία ὥρα καὶ θόρυβος ἀνεξήγητος τὸν ἐξύπνισεν. Ὅθεν ἀνεπήδησε περίφοβος, διότι ἐνόμισεν ὅτι ἤκουσεν ἤχον κώδωνος, μακρὸθεν μὲν ἐλθόντα ἀλλὰ καθαρὸν.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ὑπεμειδίασε φαντασθεὶς ὅτι θὰ εἶδε κατ' ὄναρ τὸ κωδωνοστάσιον τοῦ χωρίου του, καὶ ὅτι κατ' ὄναρ θὰ ἤκουσε τὸν ἤχον· ἀλλὰ μετὰ μικρὸν ἐπέισθη ὅτι δὲν ὠνειρεύετο, διότι ἐμέτρησε δώδεκα κτύπους, ὁμοίους μὲ κτύπους ὠρολογίου ἐν ὥρᾳ μεσονυκτίου.

Καὶ πιθανὸν μὲν νὰ ἦτο μεσονύκτιον, ἀλλὰ ποῦ ἦτο τὸ ὠρολόγιον ἐν μέσῳ τοιαύτης ἐρημίας;

Οἱ κτύποι ἐξηκολούθουν πάντοτε, καὶ ἐφαίνοντο ἀναβαίνοντες ἐκ μέσου τῆς λίμνης, καὶ ἐκ τῶν πλευρῶν τοῦ Μεμαγευμένου λόφου ἐξερχόμενοι, ὡς σύνθημα ὅτι αἱ ἰνδικαὶ θεότητες ἐξηγείροντο μετὰ προαιώνιον ὕπνον.

Ἡ σελήνη ἀνέβαινε πάντοτε, καὶ τὰ κύματα τοῦ φωτός τὰ ὁποῖα διεσκορπιζεν ἐπὶ τῆς λίμνης ἐφθάνον μέχρι τοῦ βάθους τῶν περὶ αὐτὴν καλαμιῶν.

Μετ' ὀλίγον ἤκουσεν ὠρυγμοὺς βαθεῖς καὶ ἀλλεπαλλήλους, ὁποίους ποτὲ δὲν ἤκουσε. Ναι μὲν καὶ ἄλλοτε εὐρέθη ἐπὶ δένδρου ὅπου τίγρεις ὠρούοντο ἄνωθεν αὐτοῦ· ἀλλ' οὐδεμία φωνή, οὔτε λέοντος, οὔτε τίγρεως, οὔτε ταύρου ὠμοιάζε τὰς φωνὰς αἰτινες τὴν ὥραν ἐκείνην προσέβαλλον τὰς ἀκοάς του. Ἐφαίνοντο ἐξερχόμεναι ἐξ εὐρυχωροτάτων πνευμόνων ἀγνώστου καὶ γιγαντώδους θηρίου.

Ὁ λοχαγὸς ἔτρεμεν ὄλος· καὶ ἂν δὲν ἦτο δεδεδεμένος, θὰ ἐπιπτε βεβαίως κάτω τοῦ δένδρου.

Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ ἵππος του κατετρόμαξε, καὶ ἀποσπᾶσας σφοδρῶς τὸν χαλινὸν ἐφυγεν ἐκδρομος, καὶ ἐλθὼν ἐστάθη ἐκεῖ ὅπου ἦσαν καὶ τοῦ Ἰνδοῦ καὶ τοῦ Μαύρου οἱ ἵπποι.

Τοιοῦτος δὲ ὑπῆρξεν ὁ τρόμος τοῦ δὸν Κορνήλιου, ὥστε εἰ καὶ καλὸς χριστιανὸς ἤρχισε νὰ πιστεῦῃ ὅτι οἱ ἤχοι ἐκεῖνοι ἦσαν φωναὶ τοῦ πνεύματος τὸ ὁποῖον ἐπεκαλεῖτο ὁ Κώσταλ.

Ἀλλὰ καὶ ἄλλους συγχρόνως κατετρόμαζον οἱ κρότοι αὐτοί· ὡς ὁ λοχαγὸς οὕτω καὶ οἱ περὶ τὸν δὸν Μαριάνον ἐμέτρησαν ἔντρομοι τοὺς δώδεκα κτύπους τοῦ ἀοράτου ὠρολογίου. Αὐτὸς ὁ κύριός του μάττην ἐπροσπάθει νὰ ἐννοήσῃ πόθεν οἱ κρότοι τοὺς ὁποίους ἤκουσεν. Ἡ δὲ Γερτρούδη ἐξεγερεθείσα ἀφῆκε φωνὴν τρόμου.

Καὶ αὐτοὺς τοὺς ἑπτὰ Παῖδας θὰ ἐξύπνιζεν ἀπὸ τὸν προαιώνιον αὐτῶν ὕπνον ὁ τρομερὸς ἐκεῖνος θόρυβος.

Ὁ Καστρίλλος ἐφάνη αἴφνης εἰς τὸ μέρος ὅπου ἦτο ὁ δὸν Μαριάνος μετὰ τῆς θυγατρὸς του· φρικτὴ δὲ καὶ ἀθυμία ἦσαν ἐξωγραφημέναι εἰς τὸ πρόσωπόν του.

Τὴν ἀλλοίωσιν ταύτην ἰδὼν ὁ δὸν Μαριάνος,

— Τί δυστύχημα ἔρχεσαι νὰ μὲ ἀναγγείλῃς; ἠρώτησε.

— Κανέν, κύριέ μου, κανέν· μὲ φαίνεται ἕμως ὅτι εὕρισκόμεθα εἰς κατηραμένον τόπον ἀπὸ τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ φύγωμεν τὸ ταχύτερον.

— Καλῆτερα ἐτοιμάσατε τὰ ὄπλα σας ἐπειδὴ φωνάζουν τίγρεις· δὲν ἀκούεις;

— Ποτὲ τίγρεις, ἐπανέλαβεν ὁ Καστρίλλος, δὲν φωνάζουν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, καὶ τὰ ὄπλα εἶναι περιττὰ ἐναντίον εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ σκότους.

Καὶ ἀληθῶς, ὡς εἶπομεν, αἱ ὠρυγαὶ ἐκεῖναι δὲν ὠμοιάζον οὐδενὸς θηρίου φωνῆν.

— Πολλὰ παράδοξα σημεῖα εἶδαμεν αὐτὴν τὴν νύκτα, εἶπεν ὁ Καστρίλλος, καὶ διὰ τοῦτο εἶναι τρέλα νὰ μείνωμεν περισσότερον εἰς τόπου ὅπου οἱ νόμοι τῆς φύσεως δὲν ἰσχύουν, ὅπου οἱ νεκροὶ ἐυγαίνουσι ἀπὸ τοὺς τάφους, ὅπου ἤχουσι κώδωνες χωρὶς νὰ ὑπάρχουν κατοικίαι, καὶ ὅπου τέλος πάντων ὁ δαίμων τοῦ σκότους μουγγρίζει. Ἄς φύγωμεν, κύριέ μου, ἐνῶ ἀκόμη εἶναι καιρὸς.

— Καὶ ποῦ νὰ φύγωμεν; ἀνέκραξεν ἐναγώνιος ὁ δὸν Μαριάνος· ἡ ταλαίπωρος κόρη μου ἔχει δύναμιν νὰ περιπατήσῃ;

— Ἐνῶ θὰ παρακαλεῖτε τὸν Θεόν, ἀπεκρίθη ὁ Καστρίλλος, ν' ἀπομακρύνῃ τὸν κίνδυνον, φορτόνομεν τὸ φορεῖον ἐπάνω εἰς τὰ ζῶα· ἀλλὰ, γρήγορα διότι δὲν ἠμπορῶ νὰ ἐμποδίσω τοὺς συντρόφους μου ἀπὸ τὸ νὰ φύγουν· καὶ ἐγώ . . .

— Πῶς! νὰ μείνωμεν μόνοι ἐδῶ, ἀνέκραξε τρέμουσα ἡ Γερτρούδη· ὄχι, ὄχι, αἰσθάνομαι δύναμιν νὰ περιπατήσω.

— Ἔστω! ἄς κάμωμεν ὅπως λέγεις, εἶπεν ὁ δὸν Μαριάνος, ἄς δοκιμάσωμεν νὰ ὑπάγωμεν εἰς Σάν Κάρολον.

Ὁ Καστρίλλος ἔσπευσε νὰ ὑπάγῃ πρὸς τοὺς συντρόφους του· τοιοῦτον δὲ φόβον εἶχον ὅλοι ὥστε οὐδεὶς συγκατένευε ν' ἀπέλθῃ εἰς ἀναζήτησιν τῶν ζῶων, τὰ ὁποῖα εἶχον ἀφήσει εἰς ἄλλο μέρος τοῦ δάσους.

— Λοιπὸν ἄς ὑπάγωμεν καὶ οἱ τέσσαρες, εἶπεν ὁ Καστρίλλος.

Καὶ τρέμοντες καὶ σφραγιζόμενοι ὡς μανιώδεις διὰ τοῦ σημείου τοῦ σταυροῦ ἀπῆλθον, ὡς ἂν ἐπρόκειτο ν' ἀποδιώξωσιν ὀλόκληρον φάλαγγα δαιμόνων.

Ὁ δὸν Κορνήλιος ὅμως καὶ ὄλον τοῦ κόσμου τὸ χρυσίον ἂν ἐπρόκειτο νὰ κερδήσῃ, δὲν εἶχε τὸ θάρρος νὰ μιμηθῇ τὸν δὸν Μαριάνον. Ἀπ' ἐναντίας ὡς ἂν ἐκαρφώθη εἰς τὸ δένδρον του, ἀνεθεμάτιζε τὴν μωρὰν περιέργειάν του, καὶ ἐξηκολούθει ἀκούων μετὰ προσοχῆς τοὺς κρότους, τοὺς ὁποίους ἐξελάμβανεν ὡς τρομερὸν διάλογον μεταξὺ τῆς ἰνδικῆς θεότητος καὶ τοῦ ἀτρομήτου αὐτῆς λάτρου.

Ἀλλ' αἴφνης τὸν τρομερὸν ἐκεῖνον θόρυβον διεδέχθη τρομερωτέρα σιωπὴ· ἐνόμιζες ὅτι ὁ φόβος κατέστειλεν ὅλας τὰς φωνὰς τῆς φύσεως. Μετὰ μικρὸν ὅμως τὴν σιωπὴν διατάραζαν ἤχοι ὅμοιοι μὲ ἀνθρώπων φωνὰς, αἱ ὁποῖαι ἐφαίνοντο ἐρχόμεναι ὀπισθεν τῶν λοφίσκων τῶν περιοριζόντων τὸ ἀρκτικὸν μέρος τῆς λίμνης.

Ὁ δὸν Κορνήλιος ἦτο βέβαιος ὅτι αἱ φωναὶ θὰ ἦσαν τοῦ Κώσταλ καὶ τοῦ Μαύρου ἐπανερχομένων, διότι τίνος ἄλλου θὰ ἦσαν οἱ ὠρυγμοὶ ἐκεῖνοι ἢ τοῦ Τλαλόκ καὶ τῆς Ματλακουέζης; Δὲν ἤργοπόρησεν ὅμως νὰ πεισθῇ ὅτι ἠπατάτο.

Εἶδεν εἰς τὴν ὁδὸν διὰ τῆς ὁποίας εἶχε περάσει φῶτα προχωροῦντα πρὸς τὴν λίμνην. Ἐπειδὴ δὲ ἤλλαζον θέσιν μετὰ πολλῆς ταχύτητος, ἐσυμπέραναν ὅτι θὰ ἐφέροντο ὑπὸ ἵππέων. Οἱ ἵππεῖς ὅμως δὲν θὰ ἦσαν οἱ δύο σύντροφοί του, διότι τοὺς ἵππους τῶν ἐβλεπε δεδεμένους καὶ μετ' αὐτῶν τὸν ἰδικόν του. Ἄρα θὰ ἦτον ὁ Ἀρρόγιος μετὰ τῶν θηριωδῶν ὀπαδῶν του.

Μετὰ μικρὸν σωρὸς ἵππέων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀνεγνώρισεν ὁ δὸν Κορνήλιος τὸν Ἀρρόγιον καὶ τὸν Βοκάρδον, ἐφάνησαν εἰς τὴν ὄχθην κρατοῦντες φῶτα, καὶ διευθυνόμενοι ποτὲ μὲν ἐξ ἑνός, ποτὲ δὲ ἐξ ἄλλου μέρους. Μετὰ δὲ ταῦτα διευθύνθησαν πρὸς τὸ μέρος τὸ ἀντίθετον ἐκείνου ὅπου ἦσαν οἱ τρεῖς ἵπποι, καὶ παρετήρουν μετὰ περιεργείας τὴν λίμνην καὶ τοὺς περὶ αὐτὴν καλαμῶνας. Δοθέντος δὲ συνθήματος τὰ φῶτα ἐσβέσθησαν καὶ ὅλα ἐγένοντο ἄφρανα, διότι μετὰ τὴν λάμψιν ἐκείνων τὸ τῆς σελήνης ἐφαίνετο ἀμυδρόν.

Καὶ ἐπεθύμει μὲν ὁ λοχαγὸς νὰ εἰδοποιήσῃ τοὺς

δύο σύντροφους του διὰ τὴν παρουσίαν τοῦ Ἀρρόγιου, ἀλλὰ πῶς;

Καὶ οἱ περὶ τὸν Μαριάνον ὠσαύτως, ἀναγνωρίζαντες τοὺς ληστὰς ἕσταντο ἀκίνητοι ἔτοιμοι ἔχοντες τὸ φορεῖον τῆς Γερτρούδης ἵνα φύγωσιν.

Ὁ δὲ δὸν Κορνήλιος, ὅστις κατεσκόπευεν ἀνήσυχος ὅλα τὰ κινήματα τοῦ Ἀρρόγιου, ἠσθάνθη μεγίστην ἀνακούφισιν ὅτε εἶδε καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν ἀπομακρυνομένους.

Χάρις εἰς τὴν λάμψιν τῆς σελήνης, τὸ βλέμμα τοῦ λοχαγοῦ ἔφθανε καὶ εἰς τὰ βάρη τῶν καλαμῶνων. Ἐνῶ δὲ αἱ ὄχθαι εἶχον μείνει καὶ πάλιν ἔρημοι, εἶδεν αἴφνης ἐλαφρὰν τινα κίνησιν μεταξὺ τῶν παρ' αὐτὸν χόρτων, καὶ συγχρόνως σκιὰν ἀνυψουμένην μικρὸν κατὰ μικρὸν, καὶ λαβοῦσαν ἐπὶ τέλους σχῆμα γυναικός. Τὸ ἔνδυμά της ἦτο λευκόν, καὶ ἡ μακρὰ κόμη της ἐκυματίζετο ἀτάκτως ἐπὶ τῶν ὤμων της.

Ἰδρὼς κατὰψυχρος περιέχυσεν τὸν δὸν Κορνήλιον, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του, ὡς γοητευθέντες, ἔμεινον ἀκίνητοι ἐπὶ τῆς σκιᾶς ταύτης· βεβαίως θὰ ἦτο ἡ σύζυγος τοῦ Τλαλόκ, ἡ τρομερὰ Ματλακουέζ, ἣτις εἰσακούσασα τὰς παρακλήσεις τοῦ ἀπογόνου τῶν ἀρχαίων κασίκων τῆς Τεουαντεπέκ, ἀνεδύετο ἀπὸ τοῦ βάρους τῶν ὑγρῶν ἀνακτόρων της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ.

ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ.

ἈΠΟ τῆς ὥρας καθ' ἣν εἶδομεν τὸν Κώσταλ καὶ τὸν Ἰνδὸν διώκοντας μεταξὺ τῶν καλάμων τῆς ὄχθης τοὺς κροκοδείλους, ἔπειτα δὲ ῥιφθέντας εἰς τὰ βορβορώδη τῆς λίμνης ὕδατα, ὁ ἀναγνώστης δὲν ἔμαθε τί ἀπέγειναν. Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ τοὺς ἀναζητήσωμεν ἵνα ἐξηγήσωμεν μάλιστα πῶς ἡ φαντασμαγορία ἐχρησίμωσεν ἀντὶ προλόγου εἰς τὸ ἀληθὲς δράμα οὐ τίνος ἢ λύσις ἐπίκειται.

Ἀφοῦ οἱ δύο σύντροφοι ἐγένοντο ἄφρανοι ἐν μέσῳ τῆς σκιᾶς τοῦ μεμαγευμένου λόφου, δὲν ἤργοπόρησαν, ὡς τὸ εἶχεν ὑποθέσει καὶ ὁ λοχαγός, νὰ ἀναβῶσιν εἰς τὸν λόφον αὐτόν.

Ὁ Μοναποστιὰκ εἶναι μέγας ὄγκος πετρώδης μελανοπράσινος κατακερματισμένος ὀριζοντείως καὶ ἀρρύθμως. Ἰδοὺ πόθεν αἱ τόσοι αὐτοῦ σχισμαί. Ὅταν ὁ ἥλιος ἢ ἡ σελήνη ῥίπτωσιν ἐπ' αὐτοῦ τὰς ἀκτῖνάς των, φαίνεται σχεδὸν διαφανής, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ, ἐπιστεφομένου μάλιστα ἀδιακόπως ὑπὸ πυκνοτάτης ομίχλης, γίνεται ἀλλόκοτος καὶ μελαγχολικός. Μέρη τινα τῶν ὄγκων τούτων, τὰ ὅποια ὁ Κώσταλ ἐγνώριζε κάλλιστα, ἀποπέμπουσι κρουόμενα παραδοξὸν τινα ἤχρον.

Ποτὲ μὲν βεβυθισμένος εἰς σκέψεις, ποτὲ δὲ ἀναγγέλλων προσευχὰς εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν πατέρων του ἐπερίμενον ὁ Ζαποτέκος τὴν ἐμφάνισιν τῆς σελήνης ἵν' ἀρχίσῃ τὰς ἐπιδάς του.

Διεξοδικὸν καὶ ἀηδὲς εἶναι νὰ περιγράψωμεν τὰς γελοίας τελετὰς δι' ὧν ὁ Ἰνδὸς ἐπεκαλεῖτο τὴν ἰσχυρὰν θεότητα, τῆς ὁποίας ἡ μεσολάβησις ἐμελλε ν' ἀποδώσῃ εἰς τὸν ἀπόγονον τῶν κασίκων τῆς Τεουαντεπέκ τὴν δόξαν τῆς ἀρχαίας οἰκογενείας του.

Βεβαίως, ἐὰν ἡ ἐπιμονὴ καὶ τὸ θάρρος ἴσχυον νὰ κατορθώσωσι τὴν χάριν τὴν ὁποίαν ἐζήτει ὁ Ἰνδὸς παρὰ τῶν θεῶν του, ἡ αἰτησίς του θὰ ἐπληροῦτο. Ἄν καὶ οὐδὲν σύμπτωμα δὲν προεμήνυσεν ἕως τότε ὅτι ὁ Τλαλόκ ἢ ἡ Ματλακουέζ θὰ ἐμρανισθῶσιν εἰς τὸν ἀτρόμητον λάτρην των, εἰς τὸ πρόσωπον ὅμως τοῦ Κώσταλ ἐφαίνετο τοιαύτη ἐλπίς, ὥστε ὁ Μαῦρος ἐπίστευεν ὅτι βεβαία ἦτο ἡ τελευταία αὐτῆ ἀπόπειρα.

Ἀπὸ δὲ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, τῆς τόσῳ ἀνυπομόνως προσδοκωμένης, μίαν ὥραν καὶ ἐπέκεινα κατέτριψαν εἰς παντοσιδεῖς προετοιμασίαις ἐπὶ τέ-

λους ὁ Κώσταλ λύσας τὴν σιωπὴν τὴν ὁποίαν μετὰ τόσης αὐστηρότητος ἐτήρησε·

— Κλάρα, εἶπε μετὰ σοβαρότητος, ὅταν οἱ θεοὶ τῶν πτετέρων μου, παρακαλούμενοι ἀπὸ τὸν υἱὸν τῶν κασίκων ἰδόντα πενήντα χρόνους βροχῶν, θ' ἀκούσουν τοὺς ἤχους οἱ ὅποιοι προσβάλλουν τὰς ἀκοῆς των πρὸ τριῶν αἰώνων, θὰ φανοῦν ἀναμφιβόλως.

— Κ' ἐγὼ τὸ ἐλπίζω, ἀπεκρίθη ὁ Μαῦρος.

— Ναί, ἀλλὰ ποῖος θὰ φανῆ ἄραγε, ὁ Τλαλόκ ἢ ἡ σύζυγός του;

— Τί μὲ μέλει;

— Ἡ Ματλακουέζ, ἐπανελάβεν ὁ Ἰνδός, φορεῖ ἄσπρα, κάτασπρα ὡς ὁ κρῖνος· ὁσάκις τὰ μαλλία της δὲν εἶναι δεμένα εἰς τὴν κεφαλὴν της, κυματίζουν ἐπάνω εἰς τὸ φόρεμά της ὡς ἐπενδύτης μεγάλης κυρίας· τὰ ὀμμάτιά της λάμπουν περισσότερον καὶ ἀπὸ τὰ ἄστρα, καὶ ἡ φωνή της εἶναι γλυκυτέρα καὶ τῆς φωνῆς τῆς ἀηδόνος· καὶ ὅμως προμερὰ εἶναι ἡ ὄψις της.

— Ἐγὼ ὅμως δὲν θὰ τρομάξω, εἶπεν ὁ Μαῦρος.

— Ὁ δὲ Τλαλόκ ἔχει γίγαντος ἀνάστημα· ὄφεις τυλιγμένοι εἰς τὴν κεφαλὴν του συρίζουν τρομερὰ, τὰ μάτια του εἶναι ὡς μάτια τίγρεως, καὶ μουγγρίζει ὡς δύο ταῦροι. Σκέψου καλὰ ἐνόσω ἔχωμεν καιρόν.

— Σὲ εἶπα ὅτι θέλω χρήματα· τί μὲ μέλει ἂν μὲ τὰ δῶση ὁ Τλαλόκ ἢ ἡ γυναῖκά του; δὲν ἤλθα ἐδῶ διὰ νὰ φοβηθῶ καὶ νὰ φύγω.

— Λοιπόν, εἶπεν ὁ Κώσταλ, ἄς ἐπικαλεσθῶ τοὺς θεοὺς μου.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἔλαβε λίθον, ὑπῆγε πρὸς τὸν λόφον, καὶ ἐκτύπησε δυνατὰ μίαν τῶν γωνιῶν του· ὁ ἤχος, ὅμοιος μὲ ἤχον χαλκοῦ, ἠκούσθη μακρὰν, καὶ ἐνδεκάκις ἔτι ἐπανελάβεν αὐτόν.

Καὶ κατὰ πρῶτον μὲν ψιθυρισμοὶ τινες ἐφάνησαν ἀποκρινόμενοι εἰς τοὺς κτύπους τούτους· ἔπειτα ὅμως, ὡς ἂν εἶχεν ὁ Κώσταλ τὸ δῶρον νὰ ἀποσπᾷ τὴν τρομερὰν τοῦ Τλαλόκ φωνήν, τρομεροὶ ὠρυγμοὶ ἀντήχησαν μετὰ τῆς σιωπῆς, οἱ ὠρυγμοὶ οἵτινες εἶχον φοβίσει τὸν λοχαγὸν καὶ τοὺς περὶ τοῦ δὸν Μαριάνον.

Ἀλλὰ καὶ ὁ Μαῦρος εἶχεν ἐπίσης φοβηθῆ ἐπὶ μικρόν· ἀναλαβὼν ὅμως ταχέως τὸ θάρρος του ἀνέκραξε·

— Κτύπησε ἀκόμη, Κώσταλ, ὁ Τλαλόκ ἀπεκρίθη.

Ὁ Ἰνδὸς ἔρριψεν ἐπὶ τοῦ Μαύρου βλέμμα ἐταστικόν, καὶ εἶδε, χάρις εἰς τὴν σελήνην, ὅτι ὠμίλει σπουδάζων.

— Πῶς! εἶπεν ὁ Ζαποτέκος, τόσον ὀλίγον γνωρίζεις τὰ μυστήρια τῶν δασῶν μας, ὥστε δὲν διακρίνεις τὴν φωνὴν ἐνὸς ζώου ἀπὸ τὴν φωνὴν τοῦ θεοῦ τῶν βουνῶν;

— Ζώου! καὶ ζῶον μουγγρίζει κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον;

— Βέβαια, ζώου· εἶναι φωνὴ πίθηκος (stentor ursinus) τὸν ὅποιον θὰ ἐφόνευες μὲ τὴν μαστίγα τὴν ὁποίαν ἀφῆκες κρεμασμένην εἰς τὸ ἐπίππειόν

σου. Ὡ! ἂν ἀκούσης τὴν φωνὴν τοῦ Τλαλόκ θὰ φρίξεις!

— Λυποῦμαι, ἀπεκρίθη ὁ Μαῦρος, ὅτι δὲν τὴν ἤκουσα ἀκόμη.

Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον οἱ ἵππεις οἱ περιτρέχοντες τὴν λίμνην θὰ ἐπροσκάλουν ἀλλαγῆ τὴν προσοχὴν των. Μόλις οἱ λησταὶ τοῦ Ἀρρόγιου ἐγένοντο ἄφαντοι ὀπισθεν τῶν καλάμων, καὶ ἐκ τοῦ πυκνοτέρου μέρους αὐτῶν ἐξῆλθε τὸ λευκὸν φάντασμα τὸ ὅποιον ἔβλεπε τρέμων ὁ λοχαγός. Ὅτε δὲ εἶδεν αἰφνης ὁ Κώσταλ τὸ φάντασμα τοῦτο, ὁ ὀφθαλμὸς του ἔλαμψε θριαμβεύων· καὶ δράξας τὴν χεῖρα τοῦ συντρόφου του·

— Ἰδού, εἶπεν, ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου· ἡ δόξα τῶν κασίκων τῆς Τεουαντεπέκ ἀνεγείρεται.

Καὶ διὰ τῆς ἄλλης χειρὸς ἔδειξε τὴν μαύρην κόμην, ἣτις ὡς ἐπενδύτης ἐκυματίζετο ἐπὶ τῆς κρινολεύκου ἐσθῆτός της.

— Νὰ ἡ Ματλακουέζ! εἶπε μὲ φωνὴν χαμηλὴν ὁ Μαῦρος.

Καὶ ἔπαλλε μὲν σφοδρῶς ἡ καρδιά του, ἀλλὰ δὲν ἔδειξε διόλου τὸν φόβον του.

Τότε κατέβησαν καὶ οἱ δύο ἐν ἡσυχίᾳ ἐκ τοῦ βράχου καὶ ἔπεσαν εἰς τὴν λίμνην.

Τὴν ὥραν ἐκείνην ἐγένεν ἄφαντον τὸ λευκὸν φάντασμα, οἱ δύο σύντροφοι δὲν τὸ ἔβλεπον πλέον, ἐνῶ ὁ λοχαγός καθήμενος ἐπὶ τοῦ δένδρου ἐξηκολούθει βλέπων αὐτὸ καθήμενον συνεσταλμένον. Ὁ Ἰνδὸς γνωρίζων ποῦ νὰ διευθυνθῆ ἔσχιζε ῥωμαλέως τὰ ὕδατα, ὁ δὲ Μαῦρος, ὅσῳ καὶ ἂν ἠγωνίζετο, ἔμνευε μακρὰν αὐτοῦ.

Μετ' ὀλίγον ὁ λοχαγός, ὅλως τρέμων διὰ τὴν ὑπεράνθρωπον τόλμην τοῦ Κώσταλ, τὸν εἶδεν ἐκτείνοντα τὰς χεῖρας ὅπως συλλάβῃ τὴν θεὰν τῶν ὑδάτων, καὶ ἤκουσε φωνὴν λέγουσαν·

— Ὅχι τὸν Μαῦρον, τὸν φονέα τοῦ Γασπάχου πρῶτον. Καὶ συγχρόνως ἤκουσε σφαῖραν συρίζουσαν ἐπὶ τῆς λίμνης. Ὁ Μαῦρος καὶ ὁ Ἰνδὸς κατεποντίσθησαν, καὶ εἰς τὴν θέσιν ὅθεν εἶχεν ἀναχωρήσει ὁ Κώσταλ, εἶδε σειομένους τοὺς καλάμους· ἤκουσε μάλιστα καὶ φωνὴν ἀγωνίας.

Τὸ λευκὸν φάντασμα ἐγένετο ἄφαντον, καὶ ἡ λίμνη ἔμεινεν ἔρημος. Μετ' ὀλίγον ἐφάνησαν ἐκ νέου ὁ Κώσταλ καὶ ὁ Μαῦρος καὶ ἀπέβησαν εἰς τὴν ξηρὰν, μακρὰν τοῦ λοχαγοῦ ἕως βολῆς τουρκείου, ταῦτα δὲ πάντα οὕτω πως περιεπλέκοντο, ὥστε ὁ δὸν Κορνῆλιος ἐνόμιζεν ὅτι ὠνειρεύετο. Μόνος ὁ κίνδυνος τῶν δύο συντρόφων του ἐβεβαίω αὐτὸν ὅτι ἦτο ἐξυπνος.

Αἰφνης εἶδεν ὀλίγον μακρὰν τοῦ τόπου ὅπου ἦτο πρὸ μικροῦ τὸ φάντασμα, δύο ἐκ τῶν περὶ τῶν Ἀρρόγιον καταδιώκοντας μὲ τὰ ξίφη τὸν Κώσταλ καὶ τὸν Μαῦρον· καὶ στηρίζας τὴν καρβίναν του ἐπὶ τινος τῶν κλάδων ἐπυροβόλησεν· ὁ εἰς τῶν ληστῶν ἔπεσε, καὶ ὁ ἄλλος ἐστάθη ἀπορῶν διὰ τὸ ἀπροσδόκητον τῆς προσβολῆς. Ἐν τοσοῦτῳ οἱ δύο σύντροφοι ἔφθασαν ὅπου ἦσαν οἱ ἵπποι των, καὶ ἐπήδησαν ἐπ' αὐτοὺς κατασταλάζοντες ὡς δύο φαν-

τάσματα. Συγχρόνως κατέβη και ὁ Λαντέγιας μετὰ ταχύτητος, και ἔκραξε τοὺς συντρόφους ὀνομαστί.

— Ἄ! ἀπεκρίθη ὁ Κώσταλ, ὅταν εἶδα ἐδῶ τὸ ἀλογόν σου ἐνόμισα ὅτι σὲ συνέβη δυστύχημα.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ὁ ληστής, ὁ μείνας μόνος, ἔφυγε δρομαίως πρὸς τὸν ἵππον του, τὸν ὅποιον εἶχεν ἀφήσει ὀπισθεν τῶν λόφων εἰς τοὺς συντρόφους του· ἀλλὰ καταδιώξας αὐτὸν ὁ Ἰνδός, τὸν ἔφθασε, τὸν ἐπάτησε μὲ τοὺς πόδας τοῦ ἵππου του και τὸν ἐκάρφωσεν εἰς τὴν γῆν μὲ τὸ μακρὸν ξίφος του χωρὶς νὰ πεζεύσῃ.

— Γρήγορα τώρα εἰς τὴν λίμνην! εἶπε πρὸς τὸν Μαῦρον. Κ. λοχαγέ, ὑπάγετε εἰς τὸ δάσος νὰ μᾶς περιμείνετε, διότι ἔχομεν ἀνάγκην νὰ μείνωμεν μόνοι.

Και ἐνῶ λέγων ταῦτα ἐπέζευσ, νέα περίστασις ἤλλαξε τὴν σκηνήν.

Πέντε ἵππεις και φορεῖον ὑπὸ ἡμιόνων βασταζόμενον ἐφάνησαν αἰφνης εἰς τὴν ὄχθην και σχεδὸν πρὸς τὴν ἄκρην τοῦ δάσους· ἦσαν δὲ ὁ δὸν Μαριάνος, ἡ θυγάτηρ και οἱ ὑπηρέται αὐτοῦ. Ὁ δὸν Μαριάνος ἀκούσας τὸ ὄνομα τοῦ λοχαγοῦ Λαντέγια και τὸ τοῦ Κώσταλ και Μαύρου, και λαθὼν θάρρος διὰ τὴν ἀνέλπιστον ταύτην βοήθειαν ἤρχετο εἰς συνάντησίν των.

Ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους τῆς λίμνης, ὀπισθεν τῶν κέδρων, ἐφάνη τὴν αὐτὴν ὥραν δευτέρα συνοδία ἵππέων, συγκειμένη ἐξ ἀνδρῶν ἐξ, οἵτινες συνωδεύοντο ὑπὸ ἐξ ἄλλων κρατούντων ξίφη ὑψωμένα.

— Τί τρέχει πάλιν; ἀνέκραξεν ἀγανακτῶν ὁ Κώσταλ, ποῖοι ἔρχονται νὰ ταραξοῦν τοὺς λάτρας τοῦ Γλαλόκ;

Ὁ δὲ Μαῦρος ἐκτύπα ἀπηλπισμένος τὸ στῆθος του· ποῦ νὰ εὔρωσι πλέον τοιαύτην εὐκαιρίαν ἵνα ἐπικαλεσθῶσι τὸν θεὸν τοῦ χρυσοῦ; Ὁ δὸν Μαριάνος εἰπὼν τίς ἦτο ἐκάλει τὸν λοχαγὸν Λαντέγια, και τοι· ἀμοιβάλλων ἂν ἦτο αὐτὸς ἐκεῖνος τὸν ὅποιον ἐφιλοξένησεν ἄλλοτε εἰς λὰς Πάλλμας.

— Ἐγὼ εἶμαι, ζήτω ὁ Θεός! ἀπεκρίθη ὁ λοχαγός, ἀπορῶν πῶς ἐν μέσῳ τοιαύτης ἐρημίας εὐρέθη μεταξὺ γνωρίμων.

Ἐν τοσοῦτῳ οἱ φεύγοντες ἐφάνησαν κατὰ πρῶτον ἀμηχανοῦντες ποῦ νὰ διευθυνθῶσιν· ἀλλὰ μετὰ μικρὸν, μὴ ἰδόντες, φαίνεται, τοὺς παρὰ τὸ δάσος ἀνθρώπους, ἔτρεξαν πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο.

Ὁ δὲ Λαντέγιας και οἱ δύο σύντροφοί του, ὁ δὸν Μαριάνος και οἱ περὶ αὐτὸν μόνις ἐπρόφθασαν ν' ἀποσυρθῶσιν ὀπισθεν τῶν δένδρων, ἵνα σωθῶσιν ἀπὸ τῶν ἵππων τῶν φευγόντων, οἵτινες ἔτρεχον ὡς ἀστραπή. Και ὁμως μὲ ὄλην τὴν τόσῃν ταχύτητά, ὁ Κώσταλ ἐγνώρισε δύο ἐξ αὐτῶν ὑπάρξαντας ἄλλοτε συνυπηρέτας του ὑπὸ τὸν δὸν Μαριάνον.

— Εὐρισκόμεθα μεταξὺ ἐχθρῶν, εἶπε σιγαλὰ ὁ Κώσταλ πρὸς τὸν Μαῦρον· ἰδοὺ ὁ Ἀρρόγιος και ὁ Βοκάρδος, καταδιωκόμενοι βεβαίως ἀπὸ βασιλικούς.

Και ἐνῶ ἔλεγε ταῦτα οἱ ἐξ ἄλλοι ἵππεις οἱ καταδιώκοντες τοὺς πρώτους ἐπέρασαν ἔμπροσθέν των ὡς ἀστραπή. Ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν, ὑψηλὸς ὡς ἐφαίνετο,

προηγείτο τῶν πέντε ἄλλων κύπτων ἐπὶ τῆς χαίτης τοῦ ἵππου ὅστις ἐπέτα μᾶλλον, και ὁμως ἐκέντει ἀδιακόπως αὐτόν. Ἀρπάσας ὡς μανιώδῃς τὸν μαῦρον και πλατύγυρον πῖλόν του, ὅστις διὰ τὴν ταχύτητα τοῦ δρόμου εἶχε πετάξει ἀπὸ τῆς κεφαλῆς του, τὸν ἐφόρεσε τόσῳ βαθέως, ὥστε μόνις ἐφαίνετο τὸ πρόσωπόν του. Συγχρόνως δὲ ὁ ἵππος καταληφθεὶς ὑπὸ τρόμου εἶτε διὰ τὸν μαῦρον ὄγκον τοῦ φερέτρου τῆς Γερτρούδῃς, εἶτε δι' ἄλλο τι ἀντικείμενον, ἐπήδησε πρὸς τὰ πλάγια ῥογχάσας ῥόγχον βραγχώδη, εἰς ἃν ἀπεκρίθη ἀσθενῆς φωνὴ ὀπισθεν τῶν παραπετασμάτων τοῦ φορεῖου. Τὴν φωνὴν ταύτην δὲν ἤκουσεν ὁ ἵππεύς, ὅστις διέβη χωρὶς νὰ στρέψῃ τὴν κεφαλὴν.

Ἀλλὰ δὲν ἀνεσκίρτησε μόνον ἡ Γερτρούδῃ ὅτε ἤκουσε τὸν ῥόγχον τοῦτον· και ὁ δὸν Κορνήλιος ἐνθυμήθη ὅτι τὸν εἶχεν ἀκούσει τρομερὸν εἰς τὸ παρὰ τὴν Ἰαγιαπάμ πεδίον τῆς μάχης, ὀλίγον πρὶν ἀρπάσῃ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἐφιππείου του ὁ γενναῖος βραχίων τοῦ συνταγματάρχου Τρέξ Βίλλα.

Ἀλλὰ και ὁ δὸν Μαριάνος ἀνεγνώρισε τὸ ἰδίωμα τοῦ ἵππου ἐπὶ πολὺν χρόνον τραφέντος εἰς τὰ ἵπποστάσια του. Ὁ ἀναβαίνων αὐτὸν εἶχε τὸ ἀνάστημα τοῦ δὸν Ῥαφαήλ· ἀλλ' ἦτο ἄρ' ἀγὰ γε αὐτὸς ἐνῶ ὑπετίθετο ὅτι εὐρίσκεται εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Ἰαγιαπάμ;

Ὁ δὲ Κώσταλ και Μαῦρος, παραπέμφαντες εἰς ἄλλην ὥραν τὰς ἐπικλήσεις των πρὸς τὰς ζαποτικὰς θεότητας, ἔσπευσαν νὰ ἀναλάβωσι τὰ ἐνδύματα και τὰ ὅπλα των. Ἐν τοσοῦτῳ ὁ δὸν Κορνήλιος ἔμενε μὲ τὴν Γερτρούδῃν και τὸν πατέρα της,

Ἀποροῦντες τί νὰ πράξωσιν ἐπερίμενον πάλλοντες τὸ τέλος τῆς συμπλοκῆς ἣτις ἤρχισεν ὑπὸ τὰς ὄψεις των αὐτὰς, τῆς ὁποίας ὁμως τὰς περιπετείας δὲν ἔβλεπον διὰ τὴν ἀπόστασιν, ἂν και ἔλαμπεν ἡ σελήνη.

Ὁ δὸν Ῥαφαήλ ἐξηκολούθει καταδιώκων τὸν Ἀρρόγιον, και μικρὸν κατὰ μικρὸν ἐσμικρύνετο τὸ μεταξὺ αὐτῶν διάστημα· ὁ ληστής ὅστις, και τοι γενναῖος, ἔτρεμε τὸν ἀνταγωνιστὴν του, ἔβλεπεν ὅτι μετ' ὀλίγον θὰ ἐπιπτεν ἐπάνω του ἡ τρομερὰ χεὶρ του.

Και ὁμως ἤλπιζε νὰ σωθῇ· διότι οἱ παρακολουθοῦντες τὸν συνταγματάρχην δὲν ἀνέβαινον ἵππους γενναίους ὅσον και ὁ τοῦ δὸν Ῥαφαήλ. Ὁ ληστής ἐδύνατο νὰ προστάξῃ τοὺς περὶ αὐτὸν νὰ στραφῶσι και νὰ περικυκλώσωσι τὸν δὸν Ῥαφαήλ, πρὶν τὸν προφθάσωσιν οἱ ὀπαδοί του· ἀλλ' ἐδειλίασε γνωρίζων τὴν ἀδάμαστον δύναμιν και τὴν ἀνένδοτον ἀνδρίαν τοῦ συνταγματάρχου,

Τρέχων πάντοτε ἀπὸ ρυτῆρος ἔφθασεν εἰς τὴν ἀνατολικὴν ἄκρην τῆς λίμνης· ὀλίγον δὲ μακρὰν ἐφαίνοντο αἱ ἀπέραντοι πεδιάδες εἰς τὰς ὁποίας ἤλπιζε νὰ διαφύγῃ τὸν ἐχθρὸν του. Ἐξηκολούθησε λοιπὸν τρέχων. Ὁ δὸν Ῥαφαήλ ὁμως παρατηρῶν ἀκριβῶς ὅλα του τὰ κινήματα, ἐνόησε τὸν σκοπὸν του.

Ὁ βραγχώδης ἵππος ἔτρεχε παραλλήλως πρὸς τοὺς ἵππους τῶν δύο ληστῶν, και ἡ σκιά του ἐ-

φθανε μέχρι τῶν ποδῶν τοῦ ἵππου τοῦ Ἀρρόγιου. Τότε οὗτος ἐτράπη ταχέως πρὸς ἀριστερά. Τοῦτο δὲ ἐπεθύμει καὶ ὁ δὸν Ῥαφαήλ, ὅπως ὁ κυνηγὸς ὅστις καταδιώκει τὴν ἔλαφον πρὸς τὴν λίμνην, τὸ τελευταῖον αὐτῆς καταφύγιον.

— Φυλάξου· ἀνέκραξεν ὁ Βοκάρδος εἰς τὸν σύντροφόν του, ὅτε εἶδε τὸν συνταγματάρχην ὑπερβάντα καὶ ἐπιπίπτοντα κατ' αὐτοῦ.

Ὁ δὲ Ἀρρόγιος ἀναχαιτίσας ἀκουσίως τὸν ἵππον του ἐκένωσε τὸ ὄπλον του κατὰ τοῦ δὸν Ῥαφαήλ ἢ σφαῖρα ὅμως, κακῶς διευθυνθεῖσα, δὲν τὸν ἐκτύπησε, καὶ αὐτὸς ὠθήσας διὰ τοῦ στήθους τοῦ ἵππου του τὴν πλευρὰν τοῦ ἵππου τοῦ Ἀρρόγιου τὴν κατεκύλισεν· ὁ δὲ Βοκάρδος ἔτρεξεν ἵνα βοηθήσῃ τὸν σύντροφόν του.

— Ὅπισω, κακοῦργε! ἀνέκραξεν ὁ συνταγματάρχης, κατακυλίσας καὶ αὐτὸν μετὰ τὴν σπάθην του.

Ὁ Ἀρρόγιος καταπληρωθεὶς, καὶ περιπεπλεγμένους ἔχων ὑπὸ τὸ ἐρίππειον τοὺς πόδας, μάτην ἐπροσπάθει νὰ σηκωθῇ· καὶ ἐν τοσοῦτῳ ὅτε ὁ συνταγματάρχης, καὶ οἱ περὶ αὐτὸν τὸν ἐπερικύκλωσαν μετὰ ξίφη γυμνά, ἐνῶ οἱ μὲν τέσσαρες ἄλλοι λησταὶ ἐφευγον ἑκδρομοί, ὁ δὲ Βοκάρδος ἔκειτο ἀκίνητος.

Οἱ δὲ λοιποὶ θεαταὶ τοῦ δράματος τούτου, ἔβλεπον μὲν μακρόθεν τὰ γινόμενα, ἀλλὰ δὲν ἐνόουν καὶ τίς ὁ νικήσας. Εἰς τὸν Κώσταλ μάλιστα καὶ τὸν σύντροφόν του ἀδιάφορον ἦτο τίς θὰ ὑπερίσχυεν· αὐτοὶ ἤθελον νὰ μείνωσι μόνοι εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο. Ὁ δὸν Μαριάνος ὅμως ἄλλως πως ἐσκέπτετο· ὑποπευόμενος πάντοτε ὅτι μεταξὺ τῶν δραματουργῶν ἦτο καὶ ὁ συνταγματάρχης Τρεῖς Βίλλας, οὗτινος ἡ ζωὴ τῷ ἦτο πολυτίμος διότι ἀπ' αὐτῆς ἐκρέματο καὶ ἡ τῆς θυγατρὸς του, ἔπαλλεν ὅλος, καὶ σιωπηλὸς παρετήρει τὴν τρομερὰν ἐκείνην μονομαχίαν· ἀλλὰ καὶ ὁ δὸν Κορνήλιος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ἐσιώπων περιεργαζόμενοι τὰ γινόμενα. Διὰ τοῦτο ὁ δὸν Μαριάνος ἠγνόει ὅτι ἡ ἀσιένδα τοῦ Σάν Καρόλου εἶχε κυριευθῆ καὶ λαφυραγωγηθῆ ὑπὸ τῆς συμμορίας τοῦ Ἀρρόγιου· ἡ δὲ Γερτρούδη, εἰς τὰς ἀκοὰς τῆς ὁποίας εἶχε φθάσει ὁ ῥόγχος τοῦ Ῥογκαδόρ, ἔμενεν ἀγωνιώσα ἐντὸς τοῦ φορείου τῆς.

Πρῶτος ὁ Κώσταλ, ἐπιθυμῶν νὰ μείνῃ μόνος μετὰ τοῦ Μαύρου εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, διέκοψε τὴν μακρὰν ταύτην σιωπὴν.

— Ὅπωςδὴποτε, εἶπεν, ὁ δρόμος εἶναι τῶρα ἐλεύθερος, καὶ ὁ κύριος δὸν Μαριάνος ἤμπορεῖ νὰ κινήσῃ, ἐὰν πηγαίῃ εἰς λὰς Πάλμας.

— Δὲν πηγαίνομεν εἰς λὰς Πάλμας, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, προσέχων πάντοτε εἰς τὰ γινόμενα, ἐπ' ἐλπίδι νὰ ἐννοήσῃ τὴν ἔκβασιν.

— Εἰς τὸν τόπον σας δὲν θὰ ἐδίσταζα νὰ ἐξακολουθῆσω τὸν δρόμον μου, ἐπανελάβην ὁ Κώσταλ· ὁ καιρὸς εἶναι πολυτίμος, καὶ . . . μὰ τὰ φεῖδια τῆς κεφαλῆς τοῦ Τλαλόκ! ἀνέκραξε μετὰ τινος ἀγανακτήσεως, εἶναι ἀκόμη καὶ κάποιος ἄλλος εἰς τοῦτο τὸ δάσος.

Καὶ τρόντι τὴν ὄραν ἐκείνην ἠκούσθη τρίξιμον μεταξὺ τῶν θάμνων, καὶ αἱ λέξεις αὐταί·

— Ἀπ' ἐδῶ, σύντεκνε, ἀπ' ἐδῶ! ἀκούω ἐκεῖ κάτω τὴν φωνὴν τοῦ ἀνθρώπου τὸν ὁποῖον ζητοῦμεν. Γρήγορα μὴ μᾶς φύγη.

Τίνος ἦτο αὐτὴ ἡ φωνή; Ὁ ἄνθρωπος πρὸς δὲν ἀπετεινετο ὁ ὁμιλήσας δὲν ἀπεκρίθη, καὶ ὁ κρότος τῶν βημάτων μικρὸν κατὰ μικρὸν ἔπαυσεν.

Ὁ Κώσταλ καὶ ὁ Μαῦρος ἠτένισαν ἀλλήλους ἀπληπισμένοι, ἐνῶ ὁ δὸν Μαριάνος, προσέχων πάντοτε εἰς τὰ γινόμενα, μάτην ἐπροσπάθει νὰ ἐννοήσῃ τὴν λύσιν τοῦ δράματος.

Ἡ σελήνη, ἥτις μετ' ὀλίγον θὰ ἐκρύπτετο ὀπισθεν τῶν λόφων, ἐφώτιζεν εἰσέτι μετὰς πλάγιας ἀκτῖνας τῆς σωρὸν ἀνθρώπων καὶ ὑποζυγίων, καὶ ἐδείκνυεν ἐπὶ τῆς λευκῆς ἄμμου καθ' ὑπερβολὴν μακρὰς τὰς σκιάς αὐτῶν· ἀλλὰ τί ἐγίνετο μεταξὺ τῆς σωροῦ τούτου; τρομερὸν τι βεβαίως, διότι φωνὴ φοβερὰ συνετάραξεν ἐκ βάθους τὴν καρδίαν τοῦ δὸν Μαριάνου.

Ἡ φωνὴ αὕτη μὴ ἦτο τοῦ δὸν Ῥαφαήλ καταβληθέντος, ἢ μὴ οὗτος ἐφαίνετο ἀδυσώπητος πρὸς τὸν φονέα τοῦ πατρὸς του;

Ἐνῶ ὁ Ἀρρόγιος ἠγωνίζετο νὰ σηκωθῇ, ὁ συνταγματάρχης πεζεύσας, καὶ διὰ τῶν ὀδόντων κρατῶν τὸ ἐγχειρίδιόν του, ἤρπασε διὰ τῶν ῥωμαλέων χειρῶν του τὸν ληστήν, καὶ ἔβαλε τὸ γόνυ του ἐπὶ τοῦ στήθους του, βαρὺ ὡς ὁ βράχος τοῦ Μοναποστιακ'· ὁ δὲ ληστής, ὀδυνώμενος καὶ φρυάττων, ἔμενεν ἀκίνητος.

— Δέσετέτον! ἔκραξεν ὁ δὸν Ῥαφαήλ.

Καὶ εὐθὺς δεκάκις ἐστράφη περὶ τοὺς πόδας καὶ τοὺς βραχίονάς του τὸ σχοινίον ἑνὸς τῶν στρατιωτῶν.

— Καλὰ, εἶπεν ὁ συνταγματάρχης· τῶρα δέσετέ τον εἰς τὴν οὐρὰν τοῦ ἀλόγου μου.

Ἄν καὶ συνειθισμένοι οἱ στρατιῶται τῆς Ἰσπανίας εἰς τὰς τοιαύτας τρομερὰς ἐκδικήσεις, ἐν βαθυτάτῃ ὅμως σιωπῇ ἐξετέλεσαν τὴν προσταγὴν ταύτην.

Ἀφοῦ δὲ ἐδέθη καλῶς ἡ ἄκρα τοῦ σχοινίου εἰς τὴν ρίζαν τῆς οὐρᾶς τοῦ Ῥογκαδόρ, ὅστις ἐφαίνετο δυσανασχετῶν διὰ τὸ θηριώδες τοῦτο ἔργον, ὁ συνταγματάρχης ἀνέβη αὐτόν.

Καὶ ρίψας ὀπισθεν βλέμμα μίσους πρὸς τὸν φονέα τοῦ πατρὸς του, ζητοῦντα ἔλεος·

— Ὁ Ἀντώνιος Βαλδές, εἶπεν, ἀπέθανε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον· κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θ' ἀποθάνης καὶ σύ· σὲ τὸ προεῖπα εἰς λὰς Πάλμας.

Καὶ ἠκούσθησαν κεντοῦντες μετὰ ὀρμὴν οἱ πτερνιστῆρες του τὰς πλευρὰς τοῦ ἐντρόμου Ῥογκαδόρ· τὸ ζῶον ἀνεστήλωσε τοὺς ἐμπροσθίους πόδας καὶ ὁ ληστής ἀφῆκε κραυγὴν ἀγωνίας καὶ πόνου, τὴν κραυγὴν ἐκείνην ἥτις συνετάραξε τὸν δὸν Μαριάνον.

Ἀλλὰ καὶ δευτέρον κέντημα τῶν πτερνιστῆρων ἠκούσθη· ὁ Ῥογκαδόρ ἐχρεμέτισε βραγχοδῶς, ἀνεπήδησε πρὸς τὰ πρόσω, καὶ ἔπειτα ἐστάθη ἀκίνητος καὶ τρέμων. Ὁ δὲ Ἀρρόγιος ἀνασυρθεὶς μετ' ὀρμῆς, ἔπεσεν ἐκ νέου βαρὺς καὶ στένων.

Τὴν ὄραν ἐκείνην δύο ἄνθρωποι εἶρχοντο τρέχον·

τες ἀκαθέκτως· ἡ σελήνη ἐφώτιζεν ὡς ἡ μεσημβρία τὸ πρόσωπον τοῦ συνταγματάρχου.

— Μίαν στιγμήν, Κ. συνταγματάρχα, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ· ἐχαλάσαμεν τὸν κρίσμον, ὁ σύντεκνός μου καὶ ἐγώ, ἕως νὰ σᾶς εὐρώμεν.

Καὶ ἐκβαλὼν τὸν πῖλον ὁ ὀμιλήσας, ἔδειξε τὸ στρατιωτικὸν ἦθος τοῦ Ζουάν ἐλ Ζαπότα, ἐνῶ ὁ τίμιος Γάσπαρης ἔτρεχε πνευστιῶν κατόπιν αὐτοῦ.

Ὁ συνταγματάρχης ἐγνώρισεν ἀμέσως τοὺς δύο συγκινδυνεύσαντας μετ' αὐτοῦ εἰς τὸ δάσος τὸ παρὰ τὸν ποταμόν, καὶ ἐνθυμήθη ὅτι εἰς ἐξ αὐτῶν τὸν εἶχε συμβουλευσεῖν ποῦ νὰ καταφύγῃ ἵνα μὴ ἀνακαλυφθῇ.

— Τί θέλετε; ἠρώτησε· δὲν βλέπετε ὅτι δὲν ἠμπορῶ νὰ σᾶς ἀκούσω;

— Τ' ὁμολογῶ, εἶμαι ἀδιάκριτος . . . Ἄ! νὰ καὶ ὁ Κ. Ἀρρόγιος . . . Πλὴν μάθετε ὅτι πρὸ εἰκοσιτεσσάρων ὥρων τρέχομεν κατόπιν σας . . . Σᾶς φέρομεν ἀναγκαϊότατον μήνυμα.

— Ἐλεος! ἔλεος! Κ. συνταγματάρχα, ἐβόα ὁ Ἀρρόγιος.

— Σιωπή! δὲν μᾶς ἀφίνεις νὰ συνομιλήσωμεν, εἶπεν ὁ Ζαπότας.

— Μήνυμα! ἀνέκραζεν ὁ συνταγματάρχης, αἰσθανθεῖς σκιρτῶσαν ὑπὸ ἐλπίδος τὴν καρδίαν του. Καὶ πόθεν;

— Εἰπέτε νὰ παραμερίσουν οἱ ἄνθρωποι σας· τὸ μήνυμα εἶναι ἐμπιστευτικόν . . ἐρωτικόν, ἐπρόσθεσε μὲ χαμηλὴν φωνήν.

Ὁ συνταγματάρχης ἔνευσε ἀμέσως πρὸς τοὺς περὶ αὐτὸν νὰ μακρυνθῶσι, καὶ ἔκλινε τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸν γραμματοκομιστήν.

Τί εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Ζαπότας, ὅστις μετὰ πολλῆς ἐπιδειξιότητος παρουσιάζεται ἀντὶ τοῦ Γάσπαρη, περιττὸν νὰ ἐπαναλάβωμεν, ἀφοῦ μάλιστα ἐρμηνεύει τὸ πρᾶγμα τὸ ἦθος αὐτοῦ τοῦ δὸν Ῥαφαήλ. Ὡς ἂν εἶχεν ἀνάγκην νὰ στηριχθῇ ἐπὶ τοῦ ἵππου του, ἐκράτει τὴν μακρὰν χαιτήν τοῦ Ρογκαδόρ, καὶ ἀφῆκε στεναγμὸν εὐτυχίας. Ἐπειτα ἐκρυφεν εἰς τὸν πῖλόν του πρᾶγμα τι δοθὲν αὐτῷ παρὰ τοῦ Ζαπότα, ὅστις ἐσκίρτησεν ὡς παράφρων διὰ τὴν χαρὰν τὴν ὁποῖαν ἠσθάνετο.

Ὁ δὲ συνταγματάρχης ἀνασπᾶσας τὸ ἐγχειρίδιόν του, εἶπε πρὸς τὸν Ζαπόταν·

— Ὁ Θεὸς δὲν ἤθελε ν' ἀποθάνῃ ὁ ἄνθρωπος σὺτός, ἀφοῦ σὲ στέλλῃ τὴν στιγμήν αὐτὴν εἰς ἐμέ.

Καὶ λησμονήσας ὅτι εἶχεν εἰς τὴν ἐξουσίαν του τὸν ἀσπονδότερον τῶν ἐχθρῶν του, τοῦ πατρός του τὸν φονέα, λησμονήσας τὸν ὄρκον τοῦ μίσους χάριν τοῦ εὐμενοῦς ὄρκου τὸν ὁποῖον εἶχε δώσει εἰς τὴν φιλτάτην τῆς καρδίας του, ἔκυψεν ὀπισθεν καὶ ἔκοψε τὸ σχοινίον τοῦ κακούργου. Καὶ χωρὶς κἄν ν' ἀκούσῃ τὰς εὐχαριστίας αὐτοῦ, ἠρώτησε τὸν γραμματοκομιστήν·

— Ποῦ εἶναι τώρα;

— Ἐκεῖ, ἀπεκρίθη, δακτυλοδεικτῆσας φορεῖον ὑπὸ πέντε ἵππέων συνοδευόμενον.

Καὶ εὐθὺς ὁ Ῥογκαδόρ ἀπαλλαχθεὶς τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος ὤρμησε πρὸς τὸ μέρος, ὅπου τὰ παραπετάσματα τοῦ φορείου τῆς Γερτρούδης ἐκυματίζοντο ὑπὸ τὰς τελευταίας τῆς σελήνης ἀκτίνας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Ἡ ΦΑΝΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ.

ἘΝ τοσοῦτῳ αἱ ἔρημοι ὄχθαι τῆς λίμνης ἐπληθύνοντο ὡς ἐκ συνθήματος· φῶτα ἔλαμψαν μακρὰν, καὶ ἄλλο φορεῖον βασταζόμενον ὑπὸ ἀνθρώπων διευθύνετο εἰς μέρος ἀντίθετον· ἐξ Ἰνδοὶ ἐπροπορεύοντο κρατοῦντες δάδα.

Νεύσαντος τοῦ δὸν Ῥαφαήλ ἐστάθησαν οἱ συνοδευόντες τὴν Γερτρούδην, καὶ συγχρόνως τὸ ἄλλο φορεῖον, ἐλθὼν εἰς τὴν ὄχθην ἐστάθη ἐπίσης, καὶ οἱ Ἰνδοὶ ἤρχισαν νὰ ἐρευνῶσι μεταξὺ τῶν καλάμων. Διακόσια ἢ τριακόσια βήματα ἀπέχον ἀπ' ἀλλήλων αἱ δύο συνοδίαι.

Ὁ δὲ Κώσταλ ὄλωσεν πνέων θυμὸν διότι ἀντὶ νὰ ἐρημωθῶσιν ἐπληθύνοντο τὰ περὶ τὴν λίμνην, ἔδραμε πρὸς τὴν νέαν συνοδίαν, καὶ ἀρπάσας τὴν δάδα

ἐνὸς Ἰνδοῦ διευθύνθη πρὸς τὸ φορεῖον. Οἱ δὲ φορεῖοφοροὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐρχόμενον μετὰ τόσης ὀρμῆς κρατοῦντα τὸ ξίφος ὑψηλὰ καὶ κατακόκκινον ὑπὸ τῆς ὀργῆς, ἐφοβήθησαν, ἀφῆκαν τὸ φορεῖον καὶ ἐγένοντο ἄφαντοι. Φωνὴ ἀσθενεστάτη ἠκούσθη ἐντὸς τοῦ φορείου, τοῦ ὁποῖου τὰ παραπετάσματα ἀνοίξας ὁ παρακολουθήσας τὸν Κώσταλ λοχαγός, ἐγνώρισε τὸν ταλαίπωρον Ἰσπανόν, τὸν δὸν Φερνάνδον Λακάρβαν, ὅστις ἐγένετο θῦμα τῆς θηριωδίας τοῦ Ἀρρόγιου καὶ τῆς πλεονεξίας τοῦ ἐλεεινοῦ συντρόφου του. Ὁ νέος Ἰσπανός ἰδὼν τὸν Κώσταλ ἀνεσκίρτησε καὶ μὲ φωνὴν ἐκλείπουσαν εἶπε·

— Μὴ με σκοτώσῃς· τόσον ὀλίγον θὰ ζήσω.

Ὁ Λαντέγιας ἔνευσε πρὸς τὸν Κώσταλ ν' ἀποχω-

ρήση, και διὰ λόγων παραμυθητικῶν καθυσύχασε τὸν δυστυχῆ νέον.

— Εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ, εἶπεν οὗτος· ἔπειτα δὲ ἠρώτησε περιπαθῶς· μήπως τὴν εἶδες;

Ἡ ἐρώτησις αὕτη ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ δὸν Κορνηλίου· ἐνόησεν ὅτι τὸ φεῦγον φάντασμα τῆς ἀσιένδας τοῦ Σάν Καρόλου καὶ τὸ λευκὸν φάντασμα τῶν καλαμῶνων τῆς λίμνης ἦτο ἡ δυστυχῆς νέα· δις εἶχεν ἰδεῖ ζῶσαν ἐκείνην τὴν ὁποίαν θὰ ἔβλεπεν ἴσως νεκράν ὁ Ἰσπανός. Ἀλλὰ διστάζων τί νὰ εἶπη πρὸς τὸν ψυχorrάγουντα·

— Δὲν ἤξεύρω, ἀπεκρίθη· εἶδα μόνον . . . ληστὰς ἐκ τῶν ὁποίων δύο ἐφονεύθησαν.

— Ζήτησέ την, σὲ παρακαλῶ, ἐπανέλαβεν ὁ Ἰσπανός· ἐδῶ πλησίον θὰ εἶναι . . . Ἐνοῶ τὴν γυναῖκά μου . . . Εὐρήκαμεν ἐκεῖ παρακάτω τὸ μανδύλι της . . . καὶ ἐδῶ σιμὰ τὸ σανδάλιον της . . . Ἄ! ἀς τὴν ἐναγκαλιζόμην τὴν Μαριανίταν μου πρὶν ἀποθάνω!

Καὶ ταῦτα λέγων περίλυπος καὶ κλαίων ἐδείκνυε τὰ δύο εὐρεθέντα πράγματα ἐκείνης, τὴν ὁποίαν θὰ εὕρισκεν ἴσως ἄπνου ἐντὸς τῶν καλαμῶνων.

Ὁ δὲ λοχαγὸς ἐπανεθῶν πρὸς τὸν Κώσταλ, ἐμμανῆ ὄντα διὰ τὴν νέαν ταύτην ἐμφάνισιν, ἔλεγεν αὐτῷ τὰ περὶ τῆς νέας γυναικός. . . .

— Εἶσαι τρελός! ἀνέκραξεν ὁ Ἰνδός· ἡ γυναῖκα τὴν ὁποίαν εἶδαμεν ἦτον ἡ Ματλακουέζ. . . . Ἐτοιμαζόμην νὰ τὴν πιάσω ὅταν ὁ ληστής ἐκεῖνος τὴν ἐδίωξε.

— Σὺ εἶσαι τρελός, ἐλεσινὲ εἰδωλολάτρα! ἀπεκρίθη ὁ Λαντέγιας· ἡ ταλαίπωρος νέα τὴν ὁποίαν ἴσως ἐπλήγωσεν ἡ σφαῖρα ἡ ἐκτοξευθεῖσα ἐναντίον σου, ἦτον ἡ σύζυγος τοῦ ταλαιώρου τούτου νέου.

Ἐνῶ δὲ ἐγίνοντο ταῦτα, οἱ δαδοφόροι καὶ οἱ φορεαφόροι Ἰνδοὶ ἀναλαβόντες θάρρος ἐζηκούλουον ἐρευνῶντες ἐντὸς τῶν καλῶμων.

Αἰφνης εἷς ἐξ αὐτῶν ἀφῆκε φωνὴν τρομεράν.

— Νά την! ἀνέκραξε. Καὶ τὴν φωνὴν ταύτην διεδέχθησαν ἄλλαι πένθιμοι κατὰ τὸ Ἰνδικὸν ἔθος. Αἱ φωναὶ αὗται ἀνήγγειλαν εἰς τὸν Ἰσπανὸν τὸ δυστύχημά του. Ὁ δὲ λοχαγὸς ἀκούσας ὅτι τὸν ἐκάλει, ἐπλησίασε καὶ τὸν εὔρε καθήμενον, μὲ στόμα χαῖνον καὶ ὀφθαλμοὺς ἑτεροπλανεῖς. . . .

— Ἀπέθανεν, ἀπέθανεν! . . . ἀνεφώνησε.

— Μὴν ἀπελπίζεσαι· ἴσως ἀπατῶνται, εἶπεν ὁ λοχαγός.

— Ἀπέθανε! σὲ λέγω. Καὶ μετὰ μικρὰν παῦσιν ἀναλαβὼν ἦθος γαλήνιον ἐπρόσθεσε· — Τί νὰ ἐλπίσω καλῆτερον; ἀπέθανε καθαρὰ, καὶ θ' ἀποθάνω καὶ ἐγὼ σιμὰ της. Ὁ θάνατος, φίλε μου, μὲ εἶναι γλυκύτερος τῆς ζωῆς· θὰ ὑπάγω πλησίον εἰς ἐκείνην τὴν ὁποίαν ἠγάπων περισσότερο καὶ ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν μου.

Καὶ ὡς οἱ ψυχorrάγουντες ἐκεῖνοι οἴτινες ἐνοοῦντες τὴν τελευταίαν ὥραν ἐτοιμάζονται ν' ἀποθάνωσιν, ὁ ταλαίπωρος νέος ἀπέθεσεν ἠρέμα τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου, καὶ ἀνεβίβασε μέχρι τῶν ὀφθαλμῶν τὸ σκέπασμά του· καὶ μετὰ

ταῦτα διώρθωσεν ἐπιμελῶς πλησίον του τὸν τόπον, ὡς ἂν προπαρεσκεύαζε τὴν τελευταίαν κοίτην ἐκείνης τὴν ὁποίαν δὲν ἔμελλε πλέον νὰ ἴδῃ.

Ὁ δὲ δὸν Κορνήλιος ἐλθὼν πρὸς τὸν Κώσταλ καὶ ἐλκύσας αὐτὸν πρὸς τὴν λίμνην·

— Ἐλα, εἶπε, νὰ ἰδῆς.

Καὶ ὑπῆγον ἐκεῖ ὅπου εἶχεν ἀκουσθῆ ἡ φωνή.

Ἐνδυμα λευκόν, κατεσχισμένον ὑπὸ ἀκανθῶν καὶ κατεσπλωμένον ὑπὸ αἵματος καὶ λάσπης, ἐσκέπαζεν ὡς σινδόνῃ τὸ ἀναίσθητον σῶμα τῆς νέας, τὴν ὁποίαν οἱ Ἰνδοὶ εἶχον ἀποθέσει ἐπὶ κλίνης καλῶμων· φύλλα δὲ τινα ἐξέχοντα περὶ τὴν κεφαλὴν της ἐχρησίμευον αὐτῇ ἀντὶ στεφάνου.

— Εἶναι ὠραία ὡς ἡ θεὰ τῶν νερῶν! ἀνέκραξεν ὁ Κώσταλ. Ταλαίπωρε δὸν Μαριάνε! ἐπρόσθεσεν ἀναγνωρίσας τὴν νεκράν, δὲν ἤξεύρεις ὅτι ἔχασες τὴν κόρη σου!

Καὶ ἀπεχώρησε νεύων τὴν κεφαλὴν καὶ σύνουος. Ὁ δὲ λοχαγὸς παρακολουθήσας αὐτόν·

— Πιστεύεις λοιπὸν πάντοτε, ἠρώτησεν, ὅτι ἦτον ἡ σύζυγος τοῦ Τλαλόξ;

— Πιστεύω, ἀπεκρίθη ἀθυμῶν ὁ Ἰνδός, ὅ,τι μ' ἐδίδαξαν οἱ πατέρες μου. Πιστεύω ὅτι ὁ υἱὸς τῶν κασίκων τῆς Τεουαντεπέκ θ' ἀποθάνῃ χωρὶς νὰ ἰδῇ τὴν ἀρχαίαν δόξαν τῆς οἰκογενείας του. Ὁ Τλαλόξ δὲν τὸ θέλει.

Εὐκόλως ἐνοοῦμεν πῶς φεύγουσα τοὺς ληστὰς ἡ νέα συμβία τοῦ δὸν Φερνάνδου ἦλθεν εἰς τὴν λίμνην, καὶ ἐκρύβη ἐντὸς τῶν καλαμῶνων. Εὐκόλως ὡσαύτως ἐνοοῦμεν καὶ τὴν παρουσίαν τοῦ Ἀρρόγιου εἰς τὸ αὐτὸ μέρος. Ἀκολουθῶν τὰ ἔγνη τῆς ταλαίπτου νέας ἔφθασεν εἰς τὸ τελευταῖον ἄσυλόν της, ἐνῶ ὁ δὸν Ραφαὴλ ἰχνηλατῶν αὐτοὺς ἦλθε κατόπιν των. Ἀνθρωπὸς τις ἐκ τῶν τοῦ ληστοῦ ἀναγνωρίσας τὸν Κώσταλ κολυμβῶντα, καὶ ἐπιθυμῶν νὰ ἐκδικήσῃ τὸν Γάσπαχον ἐπυροβόλησε κατ' αὐτοῦ· ἀλλ' ἡ σφαῖρα πλανηθεῖσα ἐπλήγωσε τὴν ἀθῶαν νέαν, ἧτις ζητοῦσα εἰς τὴν λίμνην ἄστυλον κατὰ τῶν μισοφόνων εὔρεν ἀντ' αὐτοῦ θάνατον.

Ἡ δὲ αἰφνιδία καὶ ἀπροσδόκητος παρουσία τοῦ δὸν Φερνάνδου θέλει φανῆ τόσον μᾶλλον ἀνεξήγητος, ὅσον εἶχομεν ἀφήσει αὐτὸν δέσμιον καὶ βασανιζόμενον. Ἴδου δὲ πῶς συνέβη τὸ πρᾶγμα·

Ἡ σύζυγος τοῦ Ἀρρόγιου, τὴν ὁποίαν ἡ ζηλοτυπία καθίστανεν ὀξυδερκῆ, ἐνόησε τοὺς κακοδούλους σκοπούς τοῦ ἀνδρός της ὡς πρὸς τὴν δόξαν Μαριανίταν. Καὶ ὑποθέσασα ὅτι ἐὰν ὁ δὸν Φερνάνδος μείνῃ ἐλευθερος, ἴσως κατορθώσῃ νὰ σώσῃ τὴν σύζυγόν του, ἔσπευσε νὰ ἀπολύσῃ καὶ αὐτὸν καὶ τινὰς ὑπηρέτας του, κρατήσασα τοὺς λοιποὺς ὡς ὁμήρους. Ἠλπίζε δὲ καὶ νὰ ἐξευμενίσῃ διὰ τούτου τὸν νικητὴν.

Ἀποτεθεῖς εἰς φορεῖον ὁ δὸν Φερνάνδος μετεκομίσθη ἐκτὸς τῆς ἀσιένδας· οἱ δὲ Ἰνδοὶ εὐρόντες τὸ μανδύλιον τῆς νέας συζύγου του, καὶ ἀναγνωρίσαντες τὰ ἔγνη της ἔφθασαν μέχρι τῆς λίμνης. Ἐκεῖ ἡ τελευταία τοῦ δὸν Φερνάνδου πνοὴ ἀνεμίχθη μὲ τὴν τῆς ταλαίπτου Μαριανίτας μικρὸν πρὸ αὐτοῦ ἐκπνευσάσης. Μὴ κλαίωμεν ἐκείνους τοὺς ὁποίους

συνενόνοι ὁ θάνατος, ἀλλ' ἐκείνους τοὺς ὁποίους χωρίζει!

— Εἶναι καλὴ γυναῖκα, εἶπεν ὁ ὑπολοχαγὸς Βεραγεοῦ, ὅτε ἔμαθε τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ δὸν Φερνάνδου· διὰ τοῦτο θὰ τὴν κρεμάσω ἀπὸ τὴν κεφαλὴν . . . χάριν μάλιστα κοσμιότητος.

Εἰς ταῦτα προσθετέον ὅτι τὴν ἐπιούσαν, περὶ τὴν αὐγὴν, ὁ ὑπολοχαγὸς ἐκυρίευσεν ἐξ ἐφόδου τὴν ἀσιένταν, καὶ πλὴν τῆς μεγείρας τὴν ὁποίαν ἀπηγχοῖσεν, ἐκρέμασε τοὺς λοιποὺς ἀπὸ τῶν ποδῶν, ζῶντάς τε καὶ νεκρούς. Ὁ γενναῖος ἐκεῖνος ὑπολοχαγὸς εἶχεν ὑποσχεθῆναι νὰ μεταχειρισθῆ ὅλα τὰ σχοινία, καὶ ἐτήρησε τὸν λόγον του.

Ὁ Θεὸς ἀναμφιβόλως εὐδόκησε νὰ προετοιμάσῃ τὴν ψυχὴν τοῦ πατρὸς καὶ ἐνίσχυσῃ αὐτὴν ἐν ἀκούσῃ μετὰ καρτερίας τὸν θάνατον τῆς θυγατρὸς του, καθιστάνων αὐτὸν προηγουμένως μάρτυρα τῆς ἀρρήτου εὐδαιμονίας ἐκείνης τὴν ὁποίαν ἐφύλαξεν ἵνα παρηγορήσῃ αὐτόν.

Ἐπειδὴ ὁ Γάσπαρης εἶχε μάθει, ὅτε ἀπῆλθεν εἰς ἀναζήτησιν τοῦ συνταγματάρχου εἰς Σάν Κάρολον, τὴν διαρπαγὴν τῆς ἀσιέντας, τὴν φυγὴν τῆς Μαριανίτας, τὰ βρασανιστήρια τοῦ δὸν Φερνάνδου, ἐδύνατο νὰ ἀναγγεῖλῃ ταῦτα πάντα εἰς τὸν δὸν Μαριάνον, τὸν ὁποῖον ἀνεγνώρισε παρὰ τὴν λίμνην. Φοβούμενος ὅμως μὴ μετανόησῃ καὶ λάθῃ ὀπίσω τὴν πρὸς τὸν δὸν Ραφαὴλ ἐπιστολήν, διέβη διὰ τοῦ δάσους, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἀπεκρίθη εἰς τὸν Ζαπόταν.

Αἱ ὄχθαι τῆς λίμνης, ὅπου πρὸ μικροῦ ἐγένετο τοσοῦτος θόρυβος, ἐβυθίσθησαν ἐκ νέου εἰς σιωπὴν, καὶ παρ' ὀλίγον θὰ ἐρημοῦντο ὀλοτελῶς.

Ὁ δὸν Κορνήλιος καὶ οἱ δύο ὄπαδοί του ἐγένοντο ἄφαντοι.

Ἡ πένθιμος συνοδία διευθύνετο πρὸς τὴν ἀσιένταν τοῦ Σάν Καρόλου, καὶ τὸ αὐτὸ φέρετρον ἔφερεν ἀμφοτέρωθεν τὰ σώματα ἐκείνων τοὺς ὁποίους ἐφόνευσε σκληρὸς θάνατος. Οἱ φορεαφόροι Ἰνδοὶ ἐβάδιζον σιωπῶντες.

Ὁ δὸν Μαριάνος, οἱ ὑπηρετὰι αὐτοῦ, ὁ Γάσπαρης καὶ ὁ Ζαπότας, παρηκολούθουν τὸ φέρετρον· καὶ ὀπισθεν αὐτῶν, ἀλλὰ μακρὰν, οἱ ἱππεῖς τοῦ συνταγματάρχου ἤρχοντο τελευταῖοι.

Σιωπὴ θανάτου ἐπεκράτει πανταχοῦ.

Εἰς τὴν πένθιμον ταύτην σκηνὴν ἀς ἀντιτάξωμεν ἄλλην σκηνὴν ζωῆς καὶ εὐδαιμονίας.

Μόνοι δύο, μακρὰν τῶν ἄλλων, ἀπέτεινον πρὸς ἀλλήλους λόγους τοὺς ὁποίους οὐδεὶς ἤκουεν.

Ὅλοι παραδοθέντες εἰς τὴν μακαριότητα τῆς ὁποίας ἀπῆλθον μετὰ πολυχρονίους ὀδύνας, δὲν προσεῖχον εἰς τὰ πέραν αὐτῶν γινόμενα· ὁ δὲ δὸν Μαριάνος, ὀδυρώμενος ἐν σιωπῇ, δὲν ἐκοινοποίησε πρὸς αὐτοὺς τὸ διπλοῦν δυστύχημα δι' οὗ κατεκραυνοβόληθη. Γινώσκων μάλιστα τὴν ἔνθερον ἀγάπην τῆς Γερτρούδης πρὸς τὴν ἀδελφὴν της, ἐροβεῖτο μήπως μανθάνουσα αἴφνης τὸ γεγονὸς διατρέξῃ καὶ αὐτὴ τὸν ἔσχατον κίνδυνον.

Ὁ δὲ δὸν Ραφαὴλ συνώδευεν ἕφιππος τὸ φο-

ρεῖον τῆς νέας Γερτρούδης, ἔκλινε τὴν κεφαλὴν ἵνα μὴ στερηθῆ μήτε τοῦ ἐλαχίστου ἤχου τῆς φωνῆς της, καὶ ἤκουε τὰς λέξεις της ὡς διψάλος ὀδοιπόρος, ὅστις ἐφθασε τέλος πάντων εἰς τὴν πηγὴν τὴν ὁποίαν πρὸ πολλοῦ ἐπεθύμει, καὶ ἐρόφει ἀπλήστως διαυγές καὶ γλυκὺ ὕδωρ. Διὰ δὲ τὸ ἀμυδρὸν φῶς τὸ ὁποῖον εἰσῆρχετο εἰς τὸ φορεῖον διὰ τῶν ἡμικλειστῶν παραπετασμάτων, μόλις ἔβλεπε τὸ πρόσωπον τῆς Γερτρούδης· ἡ ἀμυδρότης ὅμως αὐτῆ ἦτο εἰς ἄκρον ὠφέλιμος πρὸς τὴν νέαν, διότι ἐκρυπτε καὶ τὴν ταραχὴν καὶ τὴν ἀγαλλίασιν τῆς ψυχῆς της, καὶ τὰ λαθραῖα βλέμματα δι' ὧν ἐζήτηε νὰ βεβαιωθῆ ἐν αἰ ὀδύνας τοῦ χωρισμοῦ ἠλοῖωσαν καὶ ἐκείνου τὴν ὄψιν. Εἰς τὸ πρόσωπον ὅμως τοῦ δὸν Ραφαὴλ βαθεῖα ἕως τότε ἐφαίνετο ἡ μελαγχολία, τὴν ὁποίαν κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην διεδέχθη χαρὰ ἀνεκκλάλητος· διότι αὐτὸς μὲν δὲν ἐδίσταζε περὶ τοῦ ὄρκου τῆς Γερτρούδης, αὐτῆ δὲ εἶχεν ἀμφιβολίας περὶ τοῦ ἰδικοῦ του.

Καὶ ὅμως, εἰ καὶ ἀσθενὲς ἦτο τὸ φῶς, ἤρκει νὰ δεῖξῃ πρὸς αὐτὴν ὅτι ἡ εὐτυχία, ἐξωγραφημένη εἰς ὄλον του τὸ πρόσωπον, ἀπεδίωκε πᾶσαν ὑποψίαν.

— Δὲν ἠμπορῶ νὰ σὲ πιστεύσω, Ραφαὴλ, ἔλεγεν ἡ νέα· σὺ ὅμως δὲν πρέπει ν' ἀμφιβάλλῃς περὶ τῆς εὐλικρινείας μου· διότι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη σ' ἔλεγε καθαρὰ ὅτι δὲν ἠμπορῶ πλέον . . . νὰ ζήσω . . . μακρὰν σου. Τότε ἤλθες . . . Ἄ, Ραφαὴλ! ἐπρόσθεσε κλαίουσα, τί ἠμπορεῖς νὰ μὲ εἰπῆς διὰ νὰ μὲ καταπείσῃς ὅτι μὲ ἀγαπᾷς πάντοτε;

— Τί νὰ σὲ εἰπῶ; τίποτε. Σὲ εἶχα ὀρκισθῆ ὅτι καὶ τὴν σπάθην ἃν εἶχα σηκωμένην ἐναντίον τοῦ ἀσπονδοτέρου μου ἐχθροῦ, θὰ τὴν κατεβίβαζα ἄπρακτον διὰ νὰ ὑπακούσω εἰς τὸ μήνυμά σου· ἰδοὺ ἤλθα.

— Εἶσαι γενναῖος, Ραφαὴλ, τὸ ἤξεύρω· πλὴν . . . εἶχες ὀρκισθῆ . . . ὦ Θεέ μου! ἀνέκραξεν ἔντρομος, τί ἀκούω;

Καὶ τῶντι εἶχεν ἠχήσει φωνὴ τὸσῶ δυνατὴ ἀλλὰ καὶ τὸσῶ γοερά, ὥστε ἡ Γερτρούδη κατεπτοήθη.

— Δὲν εἶναι τίποτε, ἀπεκρίθη ὁ συνταγματάρχης, εἶναι ἡ φωνὴ τοῦ Ἀρρόγιου. Ὁ Ἀρρόγιος εἶναι ἓνας ἐκ τῶν δύο φονεῶν τοῦ πατρὸς μου, εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ ὁποῖου, καταιματωμένην καὶ χωρισμένην ἀπὸ τὸ σῶμα, ὠρκίσθη νὰ καταδιώξω τὸ τέρας ἐκεῖνο μέχρι θανάτου . . . Μὴ φοβῆσαι, Γερτρούδη, ἐπρόσθεσεν ἰδὼν ὅτι ἐξῆκολούθει τρέμουσα· ὁ ληστής εἶναι δεμένος· πρὸ ὀλίγου εἶχα εἰς τὴν ἐξουσίαν μου αὐτὸν τὸν ὁποῖον δύο ἔτη κατεδίωκα· ἤλθεν ὁ γραμματοκομιστής σου . . . καὶ ἔκοψα ἀμέσως τὸ σχοινίον μὲ τὸ ὁποῖον ἦτον δεμένος εἰς τὴν οὐρὰν τοῦ ἀλόγου μου . . . διὰ νὰ τρέξω ἐδῶ.

Ἡ δὲ Γερτρούδη λειποθυμοῦσα σχεδὸν ἀπέθεσε τὴν κεφαλὴν εἰς τὸ προσκέφαλον· καὶ ἐνῶ ὁ συνταγματάρχης φοβηθεὶς ἔκυψε πρὸς αὐτὴν·

— Δός με, εἶπε μὲ φωνὴν ἐκλείπουσαν, Ραφα-

ήλ, τὴν χεῖρά σου· τὴν ὄραν αὐτὴν μὲ ἀνέβασες εἰς τοὺς οὐρανοὺς.

Ὁ δὸν Ῥαφαὴλ ἔδωκε τὴν χεῖρά του καὶ φρίσσων ὑπὸ ἡδονῆς ἠσθάνθη τὰ χεῖλη τῆς Γερτρούδης ἐπ' αὐτῆς.

Καὶ εὐθύς, μετανοήσασα διὰ τὴν ὁμολογίαν τοῦ πάθους τῆς, ἔκλεισε τὰ πικραπέτασμα καὶ παρεδόθη ὁλόκληρος εἰς τὴν ιδέαν τῆς εὐδαιμονίας τῆς, ιδέαν ἣτις ἐπανεδίδεν εἰς αὐτὴν ζωὴν. Ὡς τὰ φαντάσματα τὰ ὁποῖα ἐνίοτε ἀναπολεῖ ἢ φαντασίαι, ἢ τὰ ὄνειρα ἅτινα διαδέχονται ἀλλήλα καὶ παρέρχονται, οὕτω καὶ ὅλοι ὅσοι εἶδομεν ἐνταῦθα πάσχοντες, ἐρῶντας ἢ ἀγωνιζομένους, ὁ Φερνάνδος καὶ ἡ Μαριάνιτα νεκροί, ἡ Γερτρούδη ἀναζωογονουμένη, ὁ δὸν Ῥαφαὴλ, ὁ δὸν Μαριάνος καὶ οἱ περὶ αὐτοῦς, ὅλοι ἀπεχώρουν μικρὸν κατὰ μικρὸν ἀπὸ τῆς σκηνῆς ὅπου εἶδομεν αὐτοὺς τὸ τελευταῖον. Ὁ δὸν Κορνήλιος, ὁ Κώσταλ καὶ ὁ Μαῦρος εἶχον γενεῖ, ὡς εἶπο-

μεν, ἄφαντοι, ὁ δὲ τελευταῖος τῶν περὶ τὸν συνταγματάρχην ἱππέων, ὅστις ἤρχετο ἔσχατος, ἔμενον ἀφανῆς ὀπισθεν τῶν κέντρων αἵτινες περιεκύκλουν πρὸς δυσμὰς τὸν Ὄστούταν.

Εἰς τὴν ἔρημον ὄχθην τῆς λίμνης, δύο σώματα ἀκίνητα ἔμενον μόνα, τὸ μὲν τοῦ Βοκάρδου, ὅπως ἄπνουν, τὸ δὲ τοῦ Ἀρρόγιου, μέλλον νὰ γίνῃ βρῶμα τῶν ὀρνέων, νὰ λάβῃ τὰ ἐπίχειρα τῶν κακουργιῶν τοῦ ὑπὸ χεῖρὸς βασιλικῆς τινοῦ, ἢ νὰ κινήσῃ εἰς οἶκτον τινὰ τῶν ἐπαναστατῶν.

Ἀλλὰ καὶ ἡ σελήνη αὐτὴ εἶχε γενεῖ ἄφαντος ὀπισθεν τῶν βουνῶν. Αἱ ἀκτῖνές τῆς δὲν ἐφώτιζον πλέον οὔτε τὸν Μεμαγευμένον λόφον, οὔτε τὰ ὕδατα τῆς λίμνης. Ὁ Μοναποστιὰκ καὶ ὁ Ὄστούτας ἐπανελάβον, ὁ μὲν τὴν ζοφεράν καὶ πένθιμον αὐτοῦ ὄψιν, ὁ δὲ τὴν θλιβεράν του γαλήνην, καὶ σιωπῇ θανάτου ἐπεκράτησεν ἐν τῷ μέσῳ τῆς τρομερᾶς ἐκείνης ἐρημίας.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ.

Τὸ διπλοῦν καθῆκον, καθῆκον ἱστορικοῦ καὶ ἀφηγητοῦ τὸ ὁποῖον ἀνελάβομεν, ἔφθασεν εἰς τὸ τέλος αὐτοῦ· ὀλίγα τινὰ ὑπολείπονται εἰς συμπλήρωσιν τῶν ὅσα διηγήθημεν.

Καὶ πρῶτον μὲν ὀφείλομεν νὰ εἴπωμεν περὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ λοχαγοῦ Λαντέγια· διὸ καὶ ἀνατρέχοντες εἰς τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ὁ ἐφημέριος δὸν Λουκάς Ἀλακουέστας ἢ ἄλλως δὸν Κορνήλιος Λαντέγιας περιέγραψε πρὸς ἡμᾶς τὰ συμβάντα του. Ἴδου κατὰ λέξιν ἢ διήγησιν του·

« Ὅταν ἔφθασα εἰς Ὀαγιακάκ, ὅπου μόλις κατῴρθασα νὰ ἔλθω μετὰ πολλοὺς καὶ μεγίστους κινδύνους, ὑπῆγα εἰς τοῦ θεοῦ μου, ὁ ὅποιο· εἶχε νομίσει φρόνιμον, ἐνόσφ ἦσαν ταραχαί, νὰ ἀναχωρήσῃ ἀπὸ Σὰν Σαλβατόρ καὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς ἐπαρχίας. Ἐπειδὴ παρετήρησα ὁσάκις ὠμίλει ἔδειχνε ῥοπήν τινα εἰς τὸ νὰ κατακρίνῃ τὰς πράξεις τῆς κυβερνήσεως, μ' ἐφάνη ὅτι κλίνει πρὸς τὴν ἐπανάστασιν. Ἀπεφάσισα λοιπὸν νὰ ἀνοιχθῶ πρὸς αὐτόν, καὶ νὰ τὸν φανερώσω τὰς σχέσεις μου μὲ τὸν Μορέλον, καθὼς καὶ τὸν σκοπὸν τῆς ἀποστολῆς μου. Ἀλλὰ πόσον ἠπατήθην! Μόλις ἔκλεισα τὸ στόμα μου· καὶ ὁ θεὸς μου πνέων θυμὸν καὶ σταυροκοπούμενος, ὡς νὰ εἶχεν ἰδεῖ τὰ κέρατα εἰς τὴν κεφαλὴν μου ἢ τὰ στραβὰ ποδάρια τὰ ὁποῖα εἶχε προφητεύσει ὁ ἐπίσκοπος τῆς Ὀαγιακάκ, μ' ἐπρόσταξε νὰ φύγω ἀμέσως μαζὶ μὲ τὸν Ἰνδὸν καὶ τὸν Μαῦρον, καὶ εἶπεν· — Ἐχε χάριν, δὸν Κορνήλιε Λαντέγια, εἰς τὴν ἀγάπην μου πρὸς τὸν πατέρα σου καὶ ἀδελφόν μου, διαφορετικὰ θὰ σὲ παρέδιδα εἰς τὰ δικαστήρια. — Καὶ μὲ ἀπώθησε μὲ τὰς δύο του χεῖρας.

— Θεῖέ μου! σὰς παρακαλῶ.

— Δὲν ἔχω ἀνεψιὸν μεταξὺ τῶν ἐχθρῶν τοῦ βασιλέως τῆς Ἰσπανίας, ἀνέκραξε μετὰ τσοαύτης ὀρμῆς, ὥστε ἐφοβήθην μὴ πάθω ὅ,τι καὶ ὁ Ὄχόας, ὅστις ζητῶν ἔλεος ἀπὸ τὸν ἀδελφόν του εἰς τὴν μάχην τοῦ Ἀκουίχο, ἔλαβεν ἐξ ἐναντίας πληγὴν θανατηφόρον συνοδευθεῖσάν με ταῦτα τὰ λόγια· Δὲν ἔχω ἀδελφὸν μεταξὺ τῶν ἀποστατῶν. Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ ἐκβασίς τῆς ἀποστολῆς μου.

» Μικρὸν μετὰ ταῦτα ἡ Ὀαγιακάκ ἐπεσεν εἰς χεῖρας τοῦ Μορέλου γενομένου οὕτω κυρίου μεγάλης καὶ πλουσίας ἐπαρχίας, ὅλης τῆς μεσημβρινῆς παραλίας τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ καὶ ὅλου σχεδὸν τοῦ μέρους αὐτοῦ τοῦ περιβρέχοντος τὴν γῆν τῆς Μεξικῆς.

» Ἡ τύχη τοῦ πρῶτον ἐφημερίου τοῦ Καρακουάρου εἶχε φθάσει εἰς τὸ ἔπακρον τῆς δόξης καὶ τῆς δυνάμεως. Τὰ ὀνόματα τοῦ Μορέλου καὶ Γαλεάνα, τῶν δύο τούτων περικλεῶν ὑπερμάχων τῆς ἀνεξαρτησίας ἔγειναν περίφημα· ἀλλὰ δὲν ἦτο μακρὰν ἡ ὥρα κατὰ τὴν ὁποίαν καὶ οἱ δύο ἐμελλον νὰ ἐκλείψωσιν ἀπὸ τὴν σκηνὴν εἰς τὴν ὁποίαν ἐδοξάσθησαν. Ἐξ μῆνας μετὰ ταῦτα, τὴν 4 Ἰανουαρίου 1814, ἡ εἰς Πυρουαράν μάχη ἔγεινε τάφος τῆς στρατιωτικῆς δόξης τοῦ Μορέλου, καὶ μετ' ὀλίγους μῆνας, τὴν 27 Ἰουνίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, παρευρέθη εἰς τὴν τελευταίαν μάχην τοῦ ἀτρομήτου Γαλεάνα.

» Ὡ! ἐξοκισία ἦτον ἡ ὥρα ἐκείνη κατὰ τὴν ὁποίαν, καταβαλλόμενος ἀπὸ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐναντίων, ἔπαλλεν ὑπερηφάνως τὸ δόρυ του, καὶ ἐφώνησεν· *Ἐρχεται ὁ Γαλεάνας.* » Ὁρμησας ἀκάθεκτος μὲ τὸ ἄλογόν του ἀπήντησε δύο λόχους τοῦ ἐχθροῦ, ἕνα τοῦ πεζικοῦ καὶ ἄλλον τοῦ ἱππικοῦ, οἱ ὁποῖοι παρεμέρισαν καὶ τὸν ἀφήσαν νὰ περάσῃ.

Τότε ἠλπίζαμεν νίκην· παραφερθείς ὅμως ἀπὸ τὸν ἐνθουσιασμόν του ἐκτύπησε σφοδρῶς, ἐνῶ ὦρα κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, εἰς δένδρον καὶ ἔπεσε· τὸν εἶδον κλαυόμενον εἰς τὸ ἄλογόν του καὶ καταπίπτοντα· δεκατέσσαρες στρατιῶται τὸν ἐπερικύκλωσαν, καὶ τις αὐτῶν εὐκαίρως τὴν καρδίαν του εἰς τὸ πλατὺ στῆθος του· καὶ ἐνῶ ὁ στρατηγὸς ἐπροσπάθει μὲ τὰς ἀδυνατάς χειρὰς του νὰ σύρῃ τὸ ξίφος του ὁ στρατιώτης ἐκοψε τὴν κεφαλὴν του. Τὸ στόμα τοῦ ἥρωος δὲν ἔμελλε πλέον νὰ προφέρῃ τὰ πολεμικὰ καὶ αείποτε νικηφόρα λόγια του· καὶ εἶδα μετ' ὀλίγον τὴν εὐγενῆ ἐκείνην κεφαλὴν, κάτωχρον καὶ αἱματοσταγῆ, δεικνυμένην ἐπάνω εἰς λόγχην ἀπὸ τὸν ἐχθρὸν ὡς τὸν λυμπρότερον τρόπαιόν του.

» Ἐνίοτε, ἐπρόσθεσεν ὁ δὲν Λουκάς, συμβαίνουν παράδοχοι συμπτώσεις· ὁ Γαλεάνας ἦτον γεννημένος εἰς Τεῦπαμ, καὶ ἐπέρασε μέρος τῆς ζωῆς του εἰς τὴν *Asiéndar* τοῦ δὲλ Ζανζόν· ἀπὸ αὐτὴν εἶχε λάβει τὸ κανόνιον *el nino*, ἀπὸ αὐτὴν ἐξῆλθεν ἄγνωστος, καὶ εἰς αὐτὴν πλησίον, κατὰ τὴν μάχην τοῦ Τεῦπαμ, ἀπέθανε τόσον ἐνδοξος ὥσον ἄδοξος ἐξῆλθε πρὸ τεσσάρων ἐτῶν.

» Ὁ Θεὸς ἐχρεώσκει ἀμοιβὴν εἰς ἐκεῖνον ὁ ὅποιος μετὰ τὴν νίκην οὔτε ρανίδα αἵματος ἔχυσε ποτέ· διὰ τοῦτο τὸν ἔστειλε θάνατον ἐνδοξον καὶ σχεδὸν γλυκύν, διότι ἦτον ἀκαριαῖος. Τὸν ἤξιώσε μάλιστα καὶ τὴν παρηγορίαν νὰ ἰδῇ ἀποθνήσκων μακρόθεν τὸν τόπον ὅπου ἐγεννήθη.

» Ἀλλὰ τοιαύτη δὲν ὑπῆρξε καὶ ἡ τύχη τοῦ Μορέλου.

» Ὁ μὲν Γαλεάνας, ὅστις μετεχειρίζετο τὴν σπάθην καὶ τὸ δόρυ εἰς μόνα τὰ πεδία τῆς μάχης, ἔμελλε νὰ τελειώσῃ εὐγενῶς τὴν ζωὴν του, καὶ ν' ἀποθάνῃ μὲ τὸν αὐτὸν θάνατον τὸν ὅποιον τσακίς ἔδωκεν εἰς τοὺς ἐχθρούς του. Ὁ Μορέλος ὅμως, ὅστις τσακίς ἐδείχθη σκληρὸς πρὸς τοὺς αἰχμαλώτους μετὰ τὴν νίκην, ἔπαθεν ἔλα τὰ βάσανα εἰς τὰ ὅποια ὑποβάλλει ἡ ἀπανθρωπία τοῦ νικητοῦ τὸν ἠττηθέντα. Γενόμενος καὶ αὐτὸς αἰχμάλωτος τὴν 15 Νοεμβρίου 1815 εἰς Τεσμαλούκαν, ἐρρίφθη σιδηροδέσμιος εἰς τὰς φυλακὰς, ἐδικάσθη ὑπὸ τοῦ ἱεροδικείου, καὶ κατεδικάσθη, ὡς ἀποστάτης ἱερεὺς καὶ ἄσωτος εἰς καθάρισιν καὶ θάνατον. ἤκουσε δὲ ἀτάραχος τὴν καταδίκην, μηδὲν ἄπολέσας τὸ θάρρος του. Ἀλλ' ὁ φυσικὸς αὐτοῦ θάνατος ὑπῆρξεν, ἐὰν εἶναι συγχωρημένον νὰ ἐκφρασθῶ οὕτω, σκληρότερος καὶ τοῦ ἠθικοῦ αὐτοῦ θανάτου. Προσβλήθεισ κατὰ πρῶτον ὑπὸ πέντε σφαιρῶν αἵτινες ἐρρίφθησαν αὐτὸν κατὰ γῆς, ἀφῆκε φωνὴν τρομεράν, ἐσηκώθη καὶ ἔπεσεν ἐκ νέου, τὰ δὲ μέλη του μαστίζοντα σπασμωδῶς τὴν γῆν, ἀπεδείκνυσον πόσον ἡ ἀγωνία του ὑπῆρξε μεγίστη, καὶ ποίαν τιμωρίαν ἐπέβαλεν αὐτῷ ὁ Θεὸς κατὰ τὸ τέλος τοῦ βίου του. »

Τὴν αὐστηράν ἀλλ' ἀπροσωπώληπτον ταύτην κρίσιν ἐπιφέρων ὁ ἀγαθὸς ἐφημέριος, ἔνευε κάτω τὴν κεφαλὴν ὡς ἂν ἐλυπεῖτο ὁμολογῶν κατὰ συνείδησιν τὰς παρεκτροπὰς τοῦ προσφιλοῦς στρατηγοῦ του. Ἀναγκασθεὶς δὲ μετ' ὀλίγον ἀνεφώνησεν ἐντόνως·

« Ἐὰν παρεξέτράπη εἰς ματαίαις σκληρότητας ἐνῶ ἢ συγχώρησις δὲν ἤθελε βλάψει κατ' οὐδὲν τὰ συμφέροντά του, ἐὰν πολλάκις ἠρνήθη τὴν χάριν τὴν ζητούμενην παρ' αὐτοῦ, ἀπειποιήθη ὅμως καὶ τὴν ζωὴν τὴν ὁποίαν ἐπρόσφερον αὐτῷ φίλος γενναῖος, διὰ νὰ μὴν ἐκθέσῃ εἰς κίνδυνον τὴν ζωὴν ἐνὲς δεσμοφύλακος, καὶ στερήσῃ οὕτω τὴν οἰκογενεῖάν του τὰ μέσα τῆς υπάρξεώς της. Μία μόνη στιγμή ἀδυναμίας θὰ ἐξέθετεν εἰς κίνδυνον τὰς κεφαλὰς χιλίων ἀνθρώπων. Ὅλα αὐτὰ δὲν ἐξαγοράζουν τὰ ἀμαρτήματα του; καὶ αἱ κηλίδες τοῦ πολιτικοῦ καὶ στρατιωτικοῦ σταδίου του εἶναι ἀρκεταὶ ν' ἀμαυρώσουν τὰ προτερήματά του, ὡς τοῦ μεγαλητέρου στρατηγοῦ τῆς ἐπαναστάσεως τῆς Μεξικῆς; »

Ἡ ἱστορία ἐπεκύρωσε τὴν κρίσιν τοῦ ἐφημερίου.

Περὶ τὸ τέλος τῆς ἱστορίας του ὁ δὲν Ἀλακουέστας προσέθετο καὶ τὰ περὶ αὐτοῦ.

Μετὰ τὸν θάνατον τῶν δύο ἀρχηγῶν του, ἀφ' ὧν δὲν ἀπεφάσισε ποτε νὰ χωρισθῇ, κατέλιπε τὴν ἐνεργεικὴν ὑπηρεσίαν μὴ δεχθεὶς τὴν ἀμνηστίαν τὴν δοθεῖσαν ὑπὸ τῆς Ἰσπανικῆς κυβερνήσεως. Ἀλλὰ κρυπτόμενος ὑπὸ τὸ ὄνομα *Αλακουέστας*, κατέφυγεν ἀλληλοδιαδόχως εἰς διάφορα μέρη, προστατευόμενος ὑπὸ τῶν ἐνόπλων διαδόχων τοῦ Μορέλου, καὶ ἀνελάβεν ἐπὶ τέλους τὰς θεολογικὰς του σπουδὰς, τὰς ὁποίας εἶχεν ἀφήσει πρὸ πέντε περίπου ἐτῶν. Μετὰ πολλὰς δὲ δυσκολίας καὶ ἐναντιότητάς, κατάρθωσε τέλος πάντων νὰ χειροτονηθῇ, καὶ ἀπέλαυε τῆς ἡσυχίας τὴν ὁποίαν ἐπεθύμει διὰ τὰς μελέτας του.

Ὁ δὲ Κώσταλ ἀνεیرهύετο ἀδιακόπως τὴν ἀρχαίαν δόξαν τῶν προπατόρων του. Εἰ δὲ καὶ συνεχῶς περιείργετο ἐπὶ τούτῳ, δὲν ἐχωρίσθη ὅμως ποτέ ἀπὸ τοῦ λοχαγοῦ του, καὶ ἐγένετο συγκάτοικος, ὁμοτράπεζος καὶ φίλος τοῦ ἀγαθοῦ ἐφημερίου.

Ὁ Μαῦρος ὅμως, σώζων πάντοτε τὰς πρὸς τὸν πλάνητα βίον ἐξεις του, δὲν ἐδέχθη νὰ μείνῃ παρὰ τῷ δὲν Ἀλακουέστα· ἀλλ' οὗτος συνέτρεχεν αὐτὸν ὡς αἰκίς εἶχεν ἀνάγκας.

Ἀλλὰ καὶ ὁ δὲν Ῥαφαήλ, συζευχθεὶς τὴν γυναῖκα τὴν ὁποίαν πρὸ πολλοῦ ἐπεθύμει, ἐσθασεν εἰς τὸ ἔπακρον τῆς εὐδαιμονίας. Ἐπειδὴ δὲ εἶχεν ὀρκισθῆ νὰ πολεμῇ ἀδιακόπως κατὰ τῆς ἐπαναστάσεως, ἔμενε πάντοτε εἰς τὸν στρατόν, καὶ εἰς ἀμοιβὴν τῆς γενναιότητος καὶ τῆς ἀφοσιώσεώς του εἰς τὸν βασιλέα ἐπροβιβάσθη, εἰ καὶ ἀργά, στρατηγός. Ἐπιτυχῶς, κατὰ τὰς συνεχεῖς μάχας, ἡ τύχη ἐφύλαξε τὴν ζωὴν του, τοσοῦτω πολύτιμον σήμερον εἰς αὐτόν, ὅστις, ὡς ὁ ναύτης μετὰ μακρὰς καὶ κινδυνώδεις θαλασσοπορίας, ἤρχετο ἐνίοτε εἰς τὴν *Asiéndar* δὲλ Βάλλε, πλησίον τῆς φιλιτάτης Γερτρούδης του.

Ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς τελευταίας ἡττας τοῦ Μορέλου, ὁ Ἀρρόγιος, οὗ τινος τὰ κακουργήματα πρὸ πολλοῦ ἔμενον ἀτιμώρητα, ἐφρονεῖτο ὑπὸ τινος τῶν περὶ αὐτὸν ληστῶν.

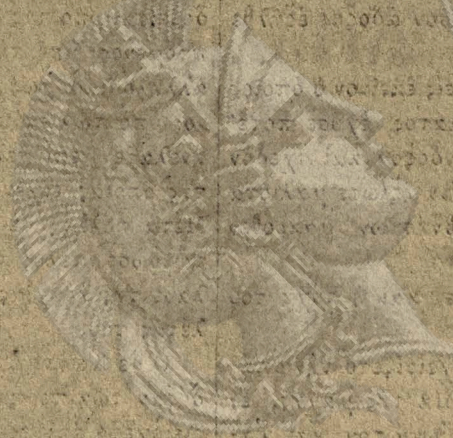
Ὅτε δὲ ἐνόμισεν ὅτι ἡ ἐπονάστεις κατεστάλη, ὁ στρατηγὸς Τρέζ Βίλλας μὴ ἔχων πλέον λόγον νὰ τηρήσῃ τὸν ὄρκον του προήτησε τὴν ὑπηρεσίαν.

Ἄλλ' ἡ ἐπιτυχία ἦτο πάντη προσωρινή, διότι ἡ ἐπανάστασις, πρὸς καιρὸν μόνον κατασταλεῖσα, ἐξ-εβράχη καὶ πάλιν ὁ Μορέλος, τσαχίκις εὐδοκίμη-σας, εἶπε διδάξει εἰς τὸν λαὸν τὸ νὰ γνωρίζῃ τὴν δυνάμιν του, καὶ ἐπὶ τῆς ἀναλλοιώτου ταύτης βάσεως ἐστηρίχθη ἀργότερα ἢ ἀπελευθέρωσις τοῦ τόπου.

Ὡς ἡ γιγάντειος προκυμαία τοῦ Κορυάλλου (Cherbourg), τὴν ὁποίαν χεὶρ ἀνθρωπίνη ἐπεχείρησε νὰ κατασκευάσῃ ἐν μέσῳ τοῦ Ὠκεανοῦ πρὸς ὑπερά-σπισιν τῶν στόλων τῆς Γαλλίας κατὰ τῆς λύσσης τῶν κυμάτων, ἤτις ὁμως, ἐνῶ κατασκευάζετο πολ-

λάκις ἀνετράπη ὑπὸ τῆς τρικυμίας, οὐδὲ θὰ ὑπῆρ-χε σήμερον ἐὰν χεῖρες τολμηραὶ καὶ ἐπίμονοι δὲν συνεσώρευον πέτρας ἐπὶ πετρῶν, καθιστάγουσαι οὕτω ἀδιάσειστα τὰ θεμέλια, ὥστε νὰ καταφρονῶσι καὶ τὰς μανιωδεστέρας τῆς θαλάσσης ἐφόδους, οὕτω καὶ ἡ ἀξιομημόνευτος τῆς Μεξικῆς ἐπανάστασις, μετὰ πάλιν ἀκάθεκτον καὶ αἱματηρὰν, ἔσωσεν ἐπὶ τέλους τὸ ἔθνος τῶν Μεξικανῶν ἐκ τῆς Ἰσπανικῆς τυραν-νίας, καὶ ἀπλευθέρωσε τοὺς λαοὺς τοὺς κατοικοῦν-τας τὴν ἀπέραντον ἐκείνην χώραν, ὅπου ὑπερ-φάνως ἐκυματίζετο πρὸ τριῶν αἰώνων ἡ σημαία τῆς Ἰσθρίας.

Τ Ε Λ Ο Σ .

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΧΜΕΝ

AKADHMIA

JOHN